

КОДЕКСИ ГУМРУКИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с.2004, №12, қ.2, мод. 703, мод.704; с.2006, №3, мод.159; с.2007, №7, мод.681; с.2008, №6, мод. 459, №10, мод.818; с.2011, №3, мод.160, №6, мод.458; с.2012, №4, мод.250, №7, мод.695, мод.724, №8, мод.818, №12, қ.1, мод.1000; с. 2013, №12, мод. 879; с.2015, №3, мод.211)

Қонуни ҶТ аз 3.03.2006 № 169, аз 30.07.2007 № 319, аз 18.06.2008 № 401, аз 6.10.2008 № 437, аз 25.03.2011 № 693, аз 28.06.2011 № 747, аз 16.04.2012 № 800, аз 03.07.2012 № 845, аз 03.07.2012 № 874, аз 01.08.2012 № 881, аз 28.12.2012 № 906, аз 28.12.2013 № 1035, аз 18.03.2015 № 1189, аз 15.03.2016 № 1298)

Кодекси мазкур асосҳои ҳуқуқӣ, иқтисодӣ ва ташкилии фаъолияти гумрукро муайян намуда, ба ҳимояи истиқлолият ва амнияти иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон, фаъол соҳтани муносибатҳои иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар системаи муносибатҳои иқтисодии ҷаҳонӣ, таъмини ҳимояи ҳуқуқи шаҳрвандон, субъектҳои хочагидорӣ ва мақомоти давлатӣ ва аз ҷониби онҳо риоя намудани ӯҳдадориҳо дар соҳаи фаъолияти гумrukӣ нигаронида шудааст.

ФАСЛИ I. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ АСОСӢ

Моддаи 1. Танзими гумrukӣ ва фаъолияти гумrukӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Танзими гумrukӣ аз муқаррар намудани тартиб ва қоидаҳос иборат мебошад, ки шахсон ҳангоми риоя намудани онҳо ҳуқуқи аз сарҳади гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон (минбаъд - сарҳади гумrukӣ) интиқол додани мол ва воситаҳои нақлиётро амалӣ менамоянд.

Танзими гумrukӣ мувофиқи ҳамин Кодекс ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

2. Фаъолияти гумrukӣ маҷмӯӣ усулҳо ва воситаҳои таъмини риояи тадбири танзими гумrukию тарифӣ, мамнӯият ва маҳдудиятҳоеро дар бар мегирад, ки мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи танзими давлатии фаъолияти иқтисодии ҳориҷӣ вобаста бо интиқоли мол ва воситаҳои нақлиёт аз сарҳади гумrukӣ муқаррар шудааст.

3. Роҳбарии умумии фаъолияти гумrukiro Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамояд (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ бо мақсадҳои гумrukӣ татбиқи мустақими вазифаҳоро дар соҳаи фаъолияти гумrukӣ ва истифодаи якхелai қонунгузории гумrukii Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби ҳамаи мақомоти гумruk дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон таъмин менамояд.

4. Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳамкориҳои байналмилалӣ дар соҳаи танзими гумrukӣ бо мақсади ҳамоҳангзорӣ ва мутаносибии қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба меъёрҳои ҳуқуқии байналмилалӣ ва амалияи умумиэтирофшудаи байналмилалӣ иштирок менамояд.

Моддаи 2. Қаламрави гумрукӣ ва сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон қаламрави ягонаи гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистонро ташкил медиҳад.

2. Дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонанд минтақаҳои озоди иқтисодӣ ҷойгир бошанд, ки мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ташкил шуда, қисми минтақаи гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳисоб мераванд. Моли дар қаламрави минтақаҳои озоди иқтисодӣ ҷойгиршуда бо мақсади истифодай боҷҳои гумрукӣ ва андоз, инчунин мамнӯият ва маҳдудияти дорои хусусияти иқтисодӣ, ки тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян шудаанд, ба истиснои ҳолатҳои муқаррарномудаи ҳамин Кодекс ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун моли берун аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷойгиршуда ба ҳисоб мераванд.

3. Доираи қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин доираи қаламрави дар қисми 2 ҳамин модда нишондодашуда сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошанд.

4. Сарҳади гумрукӣ, ба истиснои доираи қаламрави минтақаҳои дар қисми 2 ҳамин модда муайяншуда ба Сарҳади давлатӣ мувофиқ аст.

Моддаи 3. Санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи фаъолияти гумрукӣ

1. Санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи фаъолияти гумрукӣ ба Конституцияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз ҳамин Кодекс, қонунҳо, санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, ки қабули онҳоро ҳамин Кодекс пешбинӣ намудааст, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон иборат мебошад.

2. Қонунгузории гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон муносибатҳои вобаста ба фаъолияти гумрукӣ, аз чумла муносибатҳои муқаррар намудани тартиби интиқоли мол ва воситаҳои нақлиёт аз сарҳади гумрукӣ, муносибатҳоеро, ки дар ҷараёни барасмиятдарории гумрукӣ ва назорати гумрукӣ ба миён меоянд, шикоят нисбати санад, амалӣ (бесамалии) мақомоти гумрук ва шахсони мансабдори онҳо, инчунин муносибатҳо оид ба муқаррар намудан ва татбиқи низоми гумрукӣ, муайян, татбиқ намудан, тағйир додан ва ситонидани пардохтҳои гумрукиро танзим менамояд.

3. Агар дар санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбат ба муқаррапоти ҳамин Кодекс меъёрҳои дигар муқаррар шуда бошанд, меъёрҳои санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ татбиқ мегарданд.

Моддаи 4. Тартиби мавриди амал қарор додани санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи фаъолияти гумрукӣ

(Қонуни ҶТаз 15.03.2016 № 1298)

Санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи фаъолияти гумрукӣ бо тартиби пешбининамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи

санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ" мавриди амал қарор дода мешаванд (*Қонуни ҶТ аз 15.03.2016 № 1298*).

Моддаи 5. Қувваи бозгашти санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи фаъолияти гумrukӣ

1. Амали санадҳои меъёрии ҳуқуқии танзимкунандай муносибатҳои ҳуқуқӣ дар соҳаи фаъолияти гумrukӣ нисбати муносибатҳои ҳуқуқисе, ки то ҷорӣ намудани онҳо ба миён омадаанд, ба истиснои ҳолатҳое, ки агар дар худи санадҳо ё санадҳо оид ба татбиқи онҳо мӯҳлатҳои дигар зикр нашуда бошанд, татбиқ карда намешавад.

2. Меъёрҳои муқарраркунанда ё вазнинкунандай ҷавобгарӣ ё voguzorandan ўҳдадориҳои иловагӣ ба зиммаи субъектҳои муносибатҳои ҳуқуқии гумrukӣ қувваи бозгашт надоранд.

3. Меъёрҳои сабуккунандай ҷавобгарии иштирокчиёни муносибатҳои ҳуқуқии гумrukӣ қувваи бозгашт доранд.

Моддаи 6. Талабот ба санадҳои қонунгузории гумрук, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ

1. Муқаррапоти санадҳои қонунгузории гумрук, санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар соҳаи фаъолияти гумrukӣ бояд чунон баён гарданд, ки ҳар як шахс ҳуқуқ ва вазифаҳои худ, аз ҷумла ҳангоми интиқоли мол ва воситаҳои нақлиёт аз сарҳади гумrukӣ иҷрои қадом амал, кай ва тартиби иҷрои онро дақиқ донад.

2. Муқаррапоти санади меъёрии ҳуқуқии мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ наметавонанд хилофи муқаррапоти санадҳои қонунгузории гумрук ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон бошанд ё талабот, мамнӯият ва маҳдудиятtero муайян намоянд, ки онҳо дар санадҳои қонунгузории гумрук ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ нашудаанд.

Хориҷ карда шуд (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

3. Ҳеч кас барои вайрон кардани қоидаҳои гумrukӣ ба ҷавобгарӣ қашида намешавад, ба шарте, ки ин вайронқунӣ аз сабаби носаҳеҳӣ ва гуногунфаҳмии меъёрҳои ҳуқуқии дар санадҳои меъёрии ҳуқуқии фаъолияти гумrukӣ мавҷуда ба миён омада бошад (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

4. Нисбати санадҳои меъёрии ҳуқуқии мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ, ки ба ҳуқуқу манфиатҳои қонуни шахсони соҳаи фаъолияти соҳибкорӣ ва дигар навъи фаъолияти иқтисодӣ даҳл мекунад, тибқи тартиби судӣ, мувоғиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон шикоят кардан мумкин аст.

Моддаи 7. Истифодаи тадбирҳои танзими тарифи гумrukӣ, мамнӯият ва маҳдудиятҳои мувоғиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраршуда

Дар фаъолияти гумруқӣ тадбирҳои танзими гумрукию тарифӣ, мамнӯият ва маҳдудиятҳои мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраргардида, ки дар рӯзи қабули декларатсияи гумруқӣ амал мекунанд, истифода бурда мешаванд.

Моддаи 8. Тартиби баҳисобгирии мӯҳлатҳои муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс

1. Муқаррар намудани рӯзи оғоз ва рӯзи анҷоми мӯҳлатҳои мувофиқи ҳамин Кодекс муқарраршуда, ки барои давра ё рӯзи фарорасии ҳодиса муайян мегардад, мувофиқи тартиби пешбининамудаи ҳамин Кодекс муқаррар карда мешавад.

2. Агар мувофиқи ҳамин Кодекс барои баҳисобгирии мӯҳлатҳо тартиби маҳсус муқаррар нашуда бошад, барои муайян кардани рӯзи оғоз ва рӯзи анҷоми мӯҳлатҳо дар фаъолияти гумруқӣ қоидаҳои муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, бо назардошти ҳолатҳои пешбининамудаи қисми 3 моддаи 129 ҳамин Кодекс истифода мегарданд.

Моддаи 9. Муносибат бо маълумоте, ки мақомоти гумruk гирифтааст

1. Ҳама гуна маълумоте, ки мақомоти гумruk гирифтааст, дар асоси санадҳои меъёрии ҳуқуқии гумruk, дигар санадҳои қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ танҳо барои мақсадҳои гумруқӣ истифода бурда мешаванд.

2. Мақомоти гумruk ва шахсони мансабдори онҳо, дигар шахсони ба маълумот иҷозатдошта, ки дар қисми 1 ҳамин модда зикр шудаанд, тибқи қонун ва ё қарордод ҳақ надоранд маълумоти дори сирри давлатӣ, тиҷоратӣ, бонкӣ, андоз ё дигар сирри қонунан ҳифзшавандаро ифшо намоянд, барои мақсадҳои шахсӣ истифода баранд ё ба шахси сеюм, аз ҷумла ба мақомоти давлатӣ диханд, ба истиснои ҳолатҳое, ки дар ҳамин Кодекс ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар гардидаанд.

Мақомоти гумruk метавонанд тибқи тартиби бо мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ ва мақоми давлатии ваколатдор мувофиқашуда, бо риояи талаботи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба ҳимояи сирри давлатӣ, тиҷоратӣ, бонкӣ, андоз ва дигар сирри қонунан ҳифзшавандаро ва дигар маълумоти маҳфӣ (конфиденсиалий) маълумоти гирифташонро ба мақоми давлатии ваколатдор диханд, агар чунин маълумот барои ин мақомот ҷиҳати иҷрои вазифаҳои мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба зиммаашон гузашташуда зарур бошад.

Мақомоти ваколатдори давлатӣ, шахсони мансабдори онҳо, шахсони дигаре, ки тибқи қонун ба маълумоти маҳфии аз мақомоти гумruk гирифташуда иҷозат доранд, ба истиснои ҳолатҳои муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ надоранд чунин маълумотро ифшо намоянд, паҳн кунанд, ба мақсадҳои шахси истифода баранд ё онро ба шахси сеюм диханд.

3. Маълумоти дар қисми 1 ҳамин модда зикршуда, ки сирри давлатӣ, тиҷоратӣ, бонкӣ, андоз ё дигар сирри қонунан ҳифзшавандаро ташкил медиҳад

ва дигар маълумоти махфӣ (конфиденсиалиӣ) дорои низоми маҳсуси ҳифз ва иҷозат мебошад.

4. Гум кардани ҳуччатҳои дорои сирри давлатӣ, тиҷоратӣ, бонкӣ, андоз ё дигар сирри қонунан ҳифзшаванд, маълумоти махфӣ (конфиденсиалиӣ), ифшои чунин маълумот, истифодаи онҳо барои мақсадҳои шаҳсӣ ё додани онҳо ба шаҳси сеюм боиси ҷавобгарии пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон мегардад.

5. Маълумоти махфӣ оид ба амалиёти воридотию содиротии мушаххаси фаъолияти иқтисодии хориҷӣ танҳо ба суд ва мақомоти тафтишоти пешакӣ вобаста ба тафтиши парвандаҳои ҷиноятӣ пешниҳод карда мешавад (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 874*).

Моддаи 10. Мағҳумҳои асосӣ

1. Дар ҳамин Кодекс мағҳумҳои асосӣ ба маънои зайл истифода бурда мешаванд:

1) амалиёти гумруқӣ - амалҳои алоҳида нисбати мол ва воситаҳои нақлиёт, ки аз ҷониби шаҳсон ва мақомоти гумруқ ҳангоми барасмиятдарории гумрукии мол ва воситаҳои нақлиёт иҷро карда мешаванд;

2) андозҳо - андоз аз арзиши иловашуда ва аксизҳо, ки мақомоти гумруқ вобаста ба интиқоли мол аз сарҳади гумруқӣ мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон меситонанд;

3) андозҳои доҳилӣ - андоз аз арзиши иловашуда ва аксиз, ки ҳангоми муомилоти мол дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ситонида мешавад;

4) боркашон (интиқолдиҳанда) - шаҳсе, ки молро аз сарҳади гумруқӣ ва таҳти назорати гумруқӣ дар доираи қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон интиқол медиҳад ё барои истифодаи воситаи нақлиёт масъул аст;

5) брокери гумруқӣ (намоянда) - миёнараве, ки амалиёти гумрукиро аз номи декларант ва (ё) бо супориши он ё шаҳси дигар, ки ба зиммаи ӯ чунин масъулият гузонта шудааст, иҷро мекунад ё ба вай ҳукуқ дода шудааст, ки амалиёти гумрукиро мувофиқи ҳамин Кодекс анҷом дихад;

6) воридоти мол ва (ё) воситаҳои нақлиёт ба қаламрави гумrukii Ҷумҳuриi Тоҷikiстон - интиқоли воқеии мол ва (ё) воситаҳои нақлиёт ба қаламрави гумruқӣ ва ҳамаи дигар амалҳои мувофиқи ҳамин Кодекс пешbinишuda бо мол ва (ё) воситаҳои нақлиёт то замони иҷозати онҳо аз ҷониби мақомоти гумruқ;

7) воситаҳои нақлиёт - ҳама гуна киштии дарёй (аз ҷумла лихтерҳои худгард ва гайрихудгард, биржаҳо, инчунин киштиҳои болдор), киштиҳои дорои болиштҳои пурбод, тайёраҳо, нақлиёти автомобилий (аз ҷумла ядакҳо, нимядакҳо, воситаҳои нақлиёти омехта) ё воҳиди ҳаракаткунандай роҳи оҳанро дар бар мегирад, ки барои ҳамлу нақли байналмилалии интиқоли пулакии шаҳсон ё ҳамлу нақли пулакӣ ва ройгонӣ бори саноатӣ ва тиҷоратӣ истифода мешаванд, инчунин қисмҳои эҳтиётии штатӣ, олот ва таҷҳизот, сӯзишворио

равғанҳои молидани дар бакҳои штатӣ мавҷуда, агар онҳо якҷоя бо воситаҳои нақлиёт интиқол дода шаванд;

8) декларант - шахсе, ки молро декларатсия меқунад ё аз номи ӯ мол декларатсия карда мешавад;

9) декларатсияи гумрук - хучҷати дорои шакли муайян, ки дар он тибқи ҳамин Кодекс маълумоти барои мақомоти гумрук зарури зикр карда мешавад;

10) интиқоли мол ва (ё) воситаҳои нақлиёт аз сарҳади гумрукӣ - бо усулҳои гуногун ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид кардан ё аз он содир кардани молу воситаҳои нақлиёт;

11) интиқоли гайриқонуни мол ва (ё) воситаҳои нақлиёт аз сарҳади гумрукӣ - амали воридот ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё содироти мол ва (ё) воситаҳои нақлиёт аз ин қаламрав бо вайрон намудани тартиби муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс;

12) иҷозати мол - амали мақомоти гумрук, ки ба шахсони манфиатдор барои истифода ва (ё) ихтиёрдории мол тибқи низоми гумrukӣ иҷозат медиҳад;

13) иҷозати шартӣ - иҷозати мол ва воситаҳои нақлиёт бо маҳдудиятҳо ва шартҳои муқарраршуда оид ба истифода ва ихтиёрдории онҳо;

14) мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ мақоми давлатии даҳлдор, ки аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои таъмини бевоситаи иҷрои вазифаҳо дар соҳаи фаъолияти гумrukӣ ва истифодаи яхелаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон аз тарафи ҳамаи мақомоти гумрук дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон ваколатдор шудааст;

15) мақомоти гумрук - мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ ва воҳидҳои тобеи он, ба истиснои ҳолатҳое, ки дар ҳамин Кодекс мақомоти гумrukии давлатҳои хориҷӣ ёдовар шудаанд;

16) мол - ҳама гуна амволи манқули ҳам ба мақсадҳои тиҷоратӣ ва ҳам гайритиҷоратӣ аз сарҳади гумrukӣ интиқолшаванд, инчунин воситаҳои нақлиёти марбут ба амволи гайриманқул, ки аз сарҳади гумrukӣ интиқол дода мешаванд. Воситаҳои нақлиёти дар банди 7 ҳамин қисм нишондодашуда ба мол тааллуқ надоранд;

17) моли ватанӣ - моле, ки барои мақсадҳои гумрук дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон дорои статуси муомилоти озод мебошад, яъне моле, ки аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон содир нашудааст ва пурра дар Ҷумҳурии Тоҷикистон истехсол гардидааст, моли барои муомилоти озод дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозатдодашуда ва моле, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон аз моли барои муомилоти озод дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозатдодашуда истехсол гардидааст;

18) моли хориҷӣ - моле, ки моли ватанӣ ҳисобида намешавад;

19) моли таҳти назорати гумrukӣ қарордошта - моли хориҷие, ки то замони иҷозати он ба муомилоти озод, интиқоли воқеии мол аз сарҳади гумrukӣ ҳангоми содирот ё худ то замони нобудкуни он, ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид карда шудааст, инчунин моли ватанӣ аз замони

содироти он аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон то замони интиқоли воқеи он аз сарҳади гумруқӣ;

20) муомилоти озод - муомилоти мол дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон бидуни мамнӯият ва маҳдудиятҳои пешбининамудаи қонунгузории гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон;

21) назорати гумруқӣ - маҷмӯи тадбирҳос, ки мақомоти гумрук бо мақсади таъмини риояи қонунгузории гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамоянд;

22) низоми гумруқӣ - расмиёти гумрукие мебошад, ки маҷмӯи талабот ва шартҳо, аз ҷумла тартиби нисбати мол ва воситаҳои нақлиёт истифода бурдани боҷҳои гумруқӣ ва андоз, мамнӯият ва маҳдудиятҳои санадҳои меъёрии ҳукуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин мақоми мол ва воситаҳои нақлиётро ба мақсадҳои гумруқӣ вобаста бо мақсади интиқоли онҳо аз сарҳади гумруқӣ ва истифодабарӣ дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё берун аз ин қаламрав дар бар мегирад;

23) расмиёти гумруқӣ - маҷмӯи муқаррароте, ки статуси мол ва воситаҳои нақлиёти аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон интиқолшавандаро барои мақсадҳои гумруқӣ муайян менамояд;

24) содироти мол ва (ё) воситаҳои нақлиёт аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон - пешниҳоди декларатсияи гумруқӣ ё анҷом додани амалҳои дар сарҳати дуюми ҳамин банд зикршуда, ки мустақиман ба содироти мол ва (ё) воситаҳои нақлиёт, инчунин дигар амалҳои мувофиқи ҳамин Кодекс барои мол ва воситаҳои нақлиёт то замони интиқоли ҳақиқии онҳо аз сарҳади гумруқӣ пешбинишуда нигаронида шудааст.

Ба амалҳое, ки мустақиман ба содироти мол ва (ё) воситаҳои нақлиёт аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон нигаронида шудаанд, амали дохил шудани (вуруди) шахси воқеи аз Ҷумҳурии Тоҷикистон хориҷшаванд ба минтақаи назорати гумруқӣ, ворид шудани воситаҳои нақлиёт ба нуқтаи гузаргоҳ аз сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мақсади баровардани он аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон, супоридани мол ба ташкилотҳои нақлиётӣ ва (ё) муросилоти байналмилалӣ тавассути ташкилотҳои (муассисаҳои) алоқаи почта барои ирсол берун аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон, амали шаҳс ҷиҳати бо мол ва воситаҳои нақлиёт мустақиман баромадан аз сарҳади гумруқӣ берун аз маҳалҳое, ки мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда шудаанд, ба ҳисоб меравад;

25) статуси (мақоми) мол ва воситаҳои нақлиёт барои мақсадҳои гумруқӣ - мавҷуд будан ё набудани мамнӯият ва маҳдудиятҳо барои ҳукуқи истифода ва ихтиёрдории мол ва воситаҳои нақлиёт, ки мувофиқи ҳамин Кодекс муқаррар шудааст;

26) шаҳсони манфиатдор - шаҳсоне, ки манфиати онҳо тавассути қарор, амалӣ (беамалии) мақомоти гумрук нисбати мол ва воситаҳои нақлиёт мустақиман ва инфироди даҳолат карда мешавад, агар аз ҳамин Кодекс тартиби дигаре барнаояд;

27) шахсон - шахси воқеӣ ва ҳукуқм, агар аз ҳамин Кодекс тартиби дигаре барнаояд;

28) шахсони хориҷӣ - шахсоне, ки шахсони ватанӣ ҳисобида намешаванд;

29) шахсони ватанӣ - шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон, шахси бешаҳрванд, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон маҳали истиқомати доимӣ дорад, соҳибкори инфириодӣ, ки дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайд гирифта шудааст, инчунин шахси ҳукуқие, ки мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис ёфтааст;

30) шахси ҳукуқии ватанӣ - шахси ҳукуқие, ки мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис ёфтааст;

31) экспедитор - шахсе, ки мувофиқи шартномаи экспедитсияи нақлиётӣ мутобики қонунгузории гражданини Ҷумҳурии Тоҷикистон амал мекунад;

32) ҳуҷҷатҳои тиҷоратӣ - ҳисбнома-фактура (инвойс), варақаҳои боррасонӣ ва баставанд ва дигар ҳуҷҷатҳо, ки мувофиқи санадҳои ҳукуқии байналмилалии эътироғнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои меъёри ҳукуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар анъанаҳои муомилоти кори ҳангоми анҷом додани фаъолияти иқтисодии хориҷӣ ва дигар фаъолият истифода мегарданд ва онҳо тибқи қонун, созишномаи тарафҳо ё анъанаҳои муомилоти корӣ барои тасдиқи анҷом додани аҳдҳо вобаста ба интиқоли мол аз сарҳади гумруқӣ истифода бурда мешаванд, агар аз ҳамин Кодекс тартиби дигаре барнаояд;

33) ҳуҷҷатҳои гумруқӣ - ҳуҷҷатҳо, ки танҳо барои мақсадҳои гумруқӣ таҳия шудаанд;

34) ҳуҷҷатҳои нақлиётӣ (борбарӣ) - коносамент, борхат ё дигар ҳуҷҷатҳо, ки мавҷудият ва мазмуни шартномаро барои интиқоли мол тасдиқ менамоянд ва ҳангоми интиқоли байналмилали ҳамроҳиқунандай мол ва воситаҳои нақлиёт мебошанд;

35) молҳои қалбакӣ - молҳои дорои объектҳои моликияти зеҳни бо вайрон намудани ҳукуқҳои соҳибҳуқӯқ тайёргардида ва (ё) аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон интиқолшаванде, ки мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳифз мешаванд (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 874*);

36) соҳибҳуқӯқ - шахсе, ки мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дорои ҳукуқи истисной ба объекти моликияти зеҳни мебошад (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 874*);

37) боздошти иҷозат - дар сурати ҷой доштани шубҳа оид ба қалбакӣ будани молҳо аз ҷониби мақомоти гумruk тамдид гардидани мӯҳлати қабули қарор дар бораи иҷозати онҳо, ки мутобики низоми интихобгардидаи гумруқӣ интиқол дода мешаванд (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 874*);

38) феҳристи гумрукии объектҳои моликияти зеҳни - номгӯи молҳои дорои объектҳои моликияти зеҳни мутобики қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳифзшаванда (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 874*);

39) Мамнӯият ва маҳдудиятҳо - чораҳои ҳимояи манфиати иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар савдои хориҷӣ, воридоти мол ба қаламрави гумрукии

Ҷумҳурии Тоҷикистон, содироти он аз ин қаламрав, аз ҷумла системаи чораҳои назорати содирот, тасдиқи мутобиқат ба стандартҳо ва талабот оид ба бехатарии мол, аз ҷумла регламентҳои техниқӣ, талаботи байторӣ, фитосанитарӣ, карантинӣ, санитарию эпидемиологӣ, фармасевтий ва радиатсионӣ, инчунин сертификати мутобиқат, ки мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва (ё) санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Тоҷикистон муқаррар гардидаанд (*Қонуни ҶТ 28.12.2012 № 906*).

2. Ҳамаи мағҳумҳои дигар дар ҳамин Кодекс мутобиқи мазмуне, ки дар дигар санадҳои қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар гардидаанд, истифода бурда мешаванд (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

БОБИ 2. ПРИНСИПҲОИ АСОСИИ ИНТИҚОЛИ МОЛ ВА ВОСИТАҲОИ НАҚЛИЁТ АЗ САРҲАДИ ГУМРУКӢ

Моддаи 11. Интиқоли мол (аз ҷумла асъор ва сарватҳои асъорӣ) ва воситаҳои нақлиёт аз сарҳади гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Ҳамаи шахсон барои интиқоли мол ва воситаҳои нақлиёт аз сарҳади гумrukӣ, ба истиснои ҳолатҳои пешбининамудаи ҳамин Кодекс, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, тибқи тартиби муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс ҳуқуқи баробар доранд.

2. Мол ва воситаҳои нақлиёт аз сарҳади гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо тартиби муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс интиқол дода мешаванд.

Тартиби интиқоли асъори Ҷумҳурии Тоҷикистон, қофазҳои қиматноки бо асъори Ҷумҳурии Тоҷикистон ифодаёфта, асъори хориҷӣ ва сарватҳои асъории дигар тибқи ҳамин Кодекс ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон танзим мегардад.

Моддаи 12. Риояи мамнӯият ва маҳдудиятҳо ҳангоми интиқоли мол ва воситаҳои нақлиёт аз сарҳади гумrukӣ

1. Моле, ки воридоташ ба қаламрави гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ карда шудааст, аз ҷониби мақомоти гумruk боздошта шуда, нисбати онҳо тадбирҳои пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон татбиқ мегарданд. Агар дар ҳамин Кодекс ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигаре пешбинӣ нашуда бошад, чунин мол бояд бетаъхир аз қаламрави гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон бароварда шавад. Ин молро интиқолдиҳанда мебарорад. Ҳангоми набудани имконоти баровардан ё фавран набаровардан ин мол бояд дар анбори нигаҳдории муваққатӣ ё маҳали дигаре, ки минтақаҳои назорати гумrukӣ мебошанд (моддаи 403), аз ҳисоби шахсони дар моддаи 15 ҳамин Кодекс зикргардида ҷойгир карда шавад. Мӯҳлати ниҳоии нигаҳдории чунин мол З шабонарӯз муайян карда шудааст, агар мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбати моли алоҳида мӯҳлати дигаре муқаррар нашуда бошад. Моли мазкур ҳангоми ба охир расидани ин мӯҳлат мувофиқи боби 58 ҳамин Кодекс ихтиёрдорӣ карда мешавад.

Моле, ки воридоти он ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон маҳдуд карда шудааст (ва дар ҳолатҳои пешбининамудаи ҳамин Кодекс аз ҷониби мақомоти гумрук иҷозат дода мешавад), бо риояи талабот ва шартҳои муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои воридот иҷозат дода мешавад.

2. Моле, ки содироташ аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ аст, бояд аслан содир карда нашавад.

Моле, ки содироташ аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон маҳдуд карда шудааст, бо риояи талабот ва шартҳои муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои содирот иҷозат дода мешавад.

3. Ҳарочоти декларантҳо, интиқолдиҳандагон ё шахсони алоҳида вобаста ба риояи мамнӯият ва маҳдудиятҳо барои воридоти мол ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё содироти он аз ин қаламрав мувофиқи моддаи 15 ҳамин Кодекс аз ҷониби мақомоти гумрук ҷуброн карда намешавад.

Моддаи 13. Расмиёти гумrukӣ ва назорати гумrukӣ

1. Ҳамаи мол ва воситаҳои нақлиёте, ки аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон интиқол дода мешаванд, тибқи тартиб ва шартҳои муайяннамудаи ҳамин Кодекс бояд ҳатман мавриди барасмиятдарорӣ ва назорати гумrukӣ қарор гиранд.

2. Ҳангоми амалӣ намудани расмиёт ва назорати гумrukӣ мақомоти гумрук ва шахсони мансабдори онҳо ҳуқуқ надоранд талабот ва маҳдудиятҳосро муқаррар намоянд, ки дар санадҳои меъёрии ҳуқуқии гумрук ва ё дигар санадҳои қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ нашудаанд.

Моддаи 14. Истифодабарӣ ва ихтиёрдории мол ва воситаҳои нақлиёт

1. Ҳеч кас ба истифодабарӣ ва ихтиёрдории мол ва воситаҳои нақлиёт то замони иҷозати онҳо ҳуқуқ надорад, ба истиснои тартиб ва шартҳое, ки ҳамин Кодекс муқаррар намудааст.

2. Баъди иҷозати мол ва воситаҳои нақлиёт истифодабарӣ ва ихтиёрдории онҳо тибқи низоми арзгардидаи гумrukӣ анҷом дода мешавад.

Моддаи 15. Ӯҳдадорӣ оид ба татбиқи амалиёти гумrukӣ барои иҷозати мол

Агар ҳамин Кодекс тартиби дигаре муқаррар накарда бошад, Ӯҳдадорӣ оид ба татбиқи амалиёти гумrukиро барои иҷозати мол инҳо ба зимма мегиранд:

1) агар мол аз сарҳади гумrukӣ тибқи аҳди фаъолияти иқтисодии хориҷӣ аз ҷониби шаҳси ватанӣ басташуда интиқол дода шавад - шаҳси ватание, ки чунин аҳдро бастааст ё аз номи ӯ ё бо супориши ӯ аҳд ба имзо расидааст;

2) агар мол аз сарҳади гумrukӣ бе бастани аҳд аз ҷониби шаҳси ватанӣ интиқол дода шавад - шаҳсе, ки дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқи соҳибӣ ё ҳуқуқи истифодабарии молро дорад;

3) шахсони дигаре, ки тибки қонунгузории гражданий Ҷумҳурии Тоҷикистон ва (ё) ҳамин Кодекс бо моли таҳти назорати гумруқӣ қарордошта барои ичрои амали дорои аҳамияти ҳуқуқӣ аз номи худ ба сифати даҳлдор баромад карда метавонанд.

Моддаи 16. Кафолатҳо барои ичрои пурраи ӯҳдадориҳои муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс

Дар ҳолатҳои пешбининамудаи ҳамин Кодекс ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбати мол мақомоти гумruk ҳуқуқ доранд аз шахси кафолатдиҳанда ичрои ӯҳдадориҳояшро мувофиқи муқаррароти ҳамин Кодекс, аз ҷумла ҷиҳати пардохти бочҳои гумруқӣ ва андоз мувофиқи боби 46 ҳамин Кодекс талаб намоянд.

БОБИ 3. АМАЛҲО ДАР СОҲАИ ФАЪОЛИЯТИ ГУМРУКӢ

Моддаи 17. Амалҳо дар соҳаи фаъолияти гумруқӣ

Фаъолияти шахси ҳуқуқӣ ба сифати боркашони гумруқӣ, соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ, соҳибони анборҳои гумруқӣ, соҳибони мағозаҳои савдои бебоҷ ва брокерҳои гумруқӣ (намояндаҳо), бо шарти мувофиқан дохил намудан ба Реестри боркашонҳои гумруқӣ, Реестри соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ, Реестри соҳибони анборҳои гумруқӣ, Реестри соҳибони мағозаҳои савдои бебоҷ ё Реестри брокерҳои гумруқӣ (намояндаҳо) (минбаъд дар ҳамин боб Реестри шахсони дар соҳаи фаъолияти гумруқӣ амалкунанда) иҷозат дода мешавад.

Моддаи 18. Реестри шахсони дар соҳаи фаъолияти гумруқӣ амалкунанда

1. Реестри шахсони дар соҳаи фаъолияти гумруқӣ амалкунанда мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ ба роҳ монда мешавад.

2. Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ вазифадор аст на камтар аз як маротиба дар ҳар се моҳ Реестри шахсони дар соҳаи фаъолияти гумруқӣ амалкунандаро дар воситаҳои аҳбори омма нашр намояд.

Моддаи 19. Дохил намудани шахси ҳуқуқӣ ба Реестри шахсони дар соҳаи фаъолияти гумруқӣ амалкунанда

1. Шахси ҳуқуқӣ ба Реестри шахсони дар соҳаи фаъолияти гумруқӣ амалкунанда мутобиқи шартҳои муқарраркардаи ҳамин Кодекс дохил карда мешавад. Барои дохил намудан ба ин реестрҳо музд ситонида намешавад.

2. Барои дохил намудан ба яке аз Реестрҳои шахсоне, ки дар соҳаи фаъолияти гумруқӣ амал мекунанд, шахси ҳуқуқӣ ба мақомоти гумruk бо аризаи хаттии дорои маълумоти пешбининамудаи ҳамин Кодекс ва ҳуҷҷатҳои тасдиқунандай маълумоти дар ин ариза нишондодашуда, бо номѓӯи муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс муроҷиат менамояд.

3. Ҳүччатҳои дар қисми 2 ҳамин модда пешбинишуда метавонанд дар шакли асл ва ё нусхай бо тартиби чори тасдиқшудаи онҳо пешниҳод карда шаванд.

Баъди анҷоми баррасии ариза мақоми гумruk вазифадор аст бо ҳоҳиши тарафи аризадиҳанда нусхай аслии ҳүччатҳои пешниҳодшударо ба вай баргардонад.

4. Мақоми гумruk аризаро дар давоми на дертар аз 30 рӯзи қабул баррасӣ менамояд. Мақоми гумruk хулошаро ҳангоми қабули қарор ҷиҳати ба реестри даҳлдор дохил намудани аризадиҳанда ба мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ мефиристад. Барои ба расмият даровардани қарори мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ мақоми гумruk ба аризадиҳанда дар бораи дохил карда шудани ў ба чунин реестр шаҳодатнома медиҳад. Аризадиҳанда ҳуқуқ дорад фаъолияти даҳлдорро дар соҳаи фаъолияти гумrukӣ аз рӯзи гирифтани шаҳодатнома оғоз намояд.

Мақоми гумruk ҳуқуқ дорад ба реестри даҳлдор дохил карда шудани аризадиҳандаро танҳо дар сурати шартҳои ба реестри даҳлдор дохил намуданро риоя накардани ў, ки ҳамин Кодекс пешбинӣ намудааст, рад намояд. Қарор дар бораи рад баъди қабул шуданаш ба шакли ҳаттӣ фавран ба аризадиҳанда расонида мешавад.

5. Мақоми гумrukе, ки аризаро баррасӣ менамояд, ҳуқуқ дорад аз шахсони сеом, инчунин аз мақомоти давлатӣ ҳүччатҳои тасдиқунандаи маълумоти аризадиҳандаро талаб намояд. Шахсони мазкур вазифадоранд дар давоми даҳ рӯзи гирифтани дарҳост ҳүччатҳо ё маълумоти дарҳостшударо пешниҳод намоянд.

Моддаи 20. Шаҳодатномаи ба яке аз реестрҳо дохил намудани шахсоне, ки дар соҳаи фаъолияти гумrukӣ амал мекунанд

1. Шаҳодатномаи ба яке аз реестрҳо дохил намудани шахсоне, ки дар соҳаи фаъолияти гумrukӣ амал мекунанд (баъдан дар ҳамин боб шаҳодатнома), аз рӯи намунаи муайянкардаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ дода мешавад. Шаҳодатнома бояд маълумоти ҳамин Кодекс пешбининамударо дошта бошад. Шаҳодатномаро ба шахси дигар додан мумкин нест.

2. Дар бораи тағйирёбии маълумоти дар ариза ё дар ҳүччатҳои замимави зикршуда мутобиқи қисми 2 моддаи 19 ҳамин Кодекс шахси ҳуқуқӣ (вориси ҳуқуқии вай), ки дар яке аз реестрҳои шахсони дар соҳаи фаъолияти гумrukӣ амалкунанда дохил карда шудааст, вазифадор аст мақоми гумrukро ба таври ҳаттӣ дар давоми панҷ рӯзи сар задани ҳодисаи даҳлдор ё аз рӯзи ба шахс маълум шудани он огоҳ намояд.

Мақоми гумruk дар давоми 5 рӯзи кори мутобиқати маълумоти нави зикршударо ба шартҳое, ки барои дохил намудани шахси ҳуқуқӣ ба яке аз реестрҳо муқаррар шудаанд, месандад ва агар маълумоти дар шаҳодатнома зикршаванда тағийир ёбад, мутобиқи тартиби муқаррарнамудаи қисми 4 моддаи 19 ҳамин Кодекс масъалаи додани Шаҳодатномаи навро баррасӣ менамояд.

3. Шаҳодатнома аз тарафи мақоми гумрук танҳо дар ҳолатҳои пешбининамудаи моддаҳои 98, 113, 145, 231 ва қисми 4 моддаи 263 ҳамин Кодекс бозхонда мешавад.

Қарор дар бораи бозхонди шаҳодатнома аз тарафи мақоми гумрук ба шахси ҳуқуқие, ки нисбати ў чунин қарор қабул шудааст бояд рӯзи дигари қабули қарор ба таври хаттӣ бо фаҳмонидани сабаби қабули чунин қарор расонида шавад. Ин қарор ба роҳбар ё намояндаи ваколатдори шахси ҳуқуқӣ бо гирифтани имзо ё дигар намуди тасдиқунандай далел ва санаи қабули ин қарор супорида мешавад. Агар шахсони номбаршуда аз гирифтани ин қарор саркашӣ кунанд, он бо мактуби супориши ба воситаи почта равон карда мешавад.

Қарор дар бораи бозхонди шаҳодатнома баъд аз 15 рӯзи қабули чунин қарор эътибори қонуни пайдо мекунад.

Намунаи қарор дар бораи бозхонди шаҳодатнома аз тарафи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ тасдиқ карда мешавад.

4. Бозхонди шаҳодатнома боиси аз реестри даҳлдор хориҷ кардани шахси ҳуқуқие, ки дар соҳаи фаъолияти гумrukӣ амал мекунад, мегардад.

5. Аризai доҳил намудан ба реестри даҳлдор пас аз бозхонди шаҳодатнома, баъди бартараф намудани сабабҳое, ки барои чунин бозхонд асос гардидаанд ва дар ҳолатҳои бозхонди шаҳодатнома бо сабаби якчанд маротиба ба ҷавобарии маъмури қашида шудани шахси ҳуқуқӣ баъди ба охир расидани мӯҳлате, ки шахс таҳти ҷазои маъмури қарор дошт, баррасӣ карда мешавад.

Моддаи 21. Хориҷ намудани шахси ҳуқуқӣ аз реестрҳои шахсоне, ки дар соҳаи фаъолияти гумrukӣ амал мекунанд

1. Шахси ҳуқуқӣ аз реестрҳои шахсоне, ки дар соҳаи фаъолияти гумrukӣ амал мекунанд, дар ҳолатҳои зерин хориҷ намудан аз реестри даҳлдор:

1) бо ҳоҳиши ҳамин шахс аз рӯзи дигари аз ҷониби мақоми гумruk гирифтани аризai хаттии шахс ҳангоми хориҷ намудан аз реестри даҳлдор;

2) баъди ба охир расидани мӯҳлати амали шаҳодатномае, ки қисми 2 моддаи 96, қисми 3 моддаи 111, қисми 2 моддаи 142, қисми 3 моддаи 229 ва қисми 3 моддаи 263 ҳамин Кодекс муқаррар кардааст, аз рӯзи дигари ба охир расидани чунин мӯҳлат;

3) ҳангоми қабул намудани қарори бозхонди шаҳодатнома - аз рӯзи эътибори қонуни пайдо кардани чунин қарор;

4) ҳангоми барҳам додани шахси ҳуқуқӣ баъди як рӯзи аз ҷониби мақоми бақайдгиранда ба Реестри ягонаи давлатии шахси ҳуқуқӣ қайд намудани шахси ҳуқуқие, ки мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҷараёни барҳамхӯри фаро мерасад;

5) ҳангоми боздоштани фаъолияти шахси ҳуқуқӣ дар натиҷаи азnavtaškildiҳӣ, ба истиснои дигаргунсозӣ - аз рӯзи дигаре, ки азnavtaškildiҳии шахси ҳуқуқӣ мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба охиррасида ҳисоб мешавад.

2. Аз Реестри шахсони дар соҳаи фаъолияти гумрукӣ амалкунанда хорич кардани шахси ҳуқуқӣ ин шахсро (вориси ҳуқуқии ӯро) аз ӯхдадориҳо ба охир расонидани амалиёти гумрук оид ба интиқол ё нигоҳдошти моли таҳти назорати гумрукӣ қарордошта ё ичрои дигар амале, ки ӯхдадории ичрои он то хорич намудани шахси ҳуқуқӣ аз Реестри даҳлдор тибқи тартиби муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс ба миён омадааст, озод намекунад.

БОБИ 4. ИТТИЛОДИҲӢ ВА МУШОВАРА

Моддаи 22. Гирифтани иттилоот оид ба сабабҳои қабули қарор, амалий (беамалии) содиршуда

1. Шахсе, ки нисбати вай аз ҷониби мақоми гумрук ё шахси мансабдор қарор қабул гардидааст ё амале анҷом дода шудааст, инчунин шахсе, ки то гузашти мӯҳлати муайян нисбати вай қарор қабул нашудааст ё ки бояд ичро гардад, вале ичро нашудааст, ҳуқуқ дорад ба ин мақоми гумruk оид ба сабаб ва асосҳои қабул шудани қарор ё амали ичрошуда ё сабабҳои қабул нашудани қарор ё анҷом надодани амали даҳлдор муроҷиат намояд, агар ин мустақиман ё ба таври инфириди ба ҳуқуқ ва манфиатҳои шахси номбаршуда даҳл дошта бошад.

2. Дарҳост бояд дар давоми шаш моҳи қабули қарор, ичрои амал (беамали) ё ба анҷом расидани мӯҳлати қабули онҳо ё ичрои амал ё аз рӯзе, ки ин шахс оид ба қабули қарор ё анҷом додани амал (беамали) оғоҳ гардидааст, пешниҳод карда шавад.

3. Шахси манфиатдор барои пешниҳоди маълумоти зарурӣ метавонад ҳам ҳаттӣ ва ҳам шифоҳӣ бо дарҳост муроҷиат намояд. Дарҳости шифоҳӣ бояд аз ҷониби мақоми гумruk дар рӯзи қабули дарҳост баррасӣ карда шавад. Ҳангоми додани дарҳости ҳатти ба он бояд дар давоми 10 рӯзи гирифтани дарҳостнома ҳаттӣ ҷавоб дода шавад.

Моддаи 23. Иттилоот дар бораи санадҳои меъёрии ҳуқуқии соҳаи фаъолияти гумрукӣ

1. Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ ва дигар мақомоти гумruk дастрасии ройгони иттилоотро вобаста ба санади ҳуқуқии амалкунандаи соҳаи фаъолияти гумрукӣ, аз ҷумла бо истифодаи технологияҳои иттилооти таъмин менамоянд.

2. Мақомоти гумruk дар ҳусуси санади ҳуқуқии таҳияшаванда, инчунин оид ба тағири иловаҳо ба санади ҳуқуқии эътибори қонуни пайдонакарда дар соҳаи фаъолияти гумrukӣ, аз ҷумла бо истифодаи технологияҳои иттилоотӣ дастрасии иттилоотро таъмин менамоянд, ба истиснои ҳолатҳое, ки огоҳсозии қаблий оид ба таҳияи санадҳои ҳуқуқӣ барои гузаронидани назорати гумrukӣ монеа мешавад ё ба паст гардиданӣ самаранокии онҳо мусоидат менамояд.

3. Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои гумruki дар нашрияҳои расмии ҳуд чопи санадҳои ҳуқуқиеро, ки ҳамин мақомот қабул кардаанд, инчунин санадҳои қонунгузории гумrukӣ ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар соҳаи фаъолияти гумrukӣ таъмин менамояд.

Моддаи 24. Машварат оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ ва дигар масъалаҳое, ки таҳти салоҳияти мақомоти гумruk қарор доранд

1. Ҳангоми машварат бояд на танҳо иттилоотӣ дархостшуда, балки ҳама гуна иттилоотӣ ба кор иртиботдоштае, ки мақомоти гумruk ба маълумоти шахси манфиатдор расонидани онро мувофиқи мақсад медонанд, пешниҳод гардад (*Қонуни Ҷаз 03.07.2012 № 845*).

Мақомоти гумruk ба шахсони манфиатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ, ки таҳти салоҳияти ин мақомот қарор доранд, машварат медиҳанд. Сардори мақоми гумruk (шахси ивазкунандаи вай) шахсони мансабдори мақомоти гумrukро, ки ба гузаронидани машварат ваколатдоранд, муайян менамояд. Иттилоот оид ба дарҳости шахси манфиатдор дар мӯҳлати кӯтоҳтарин, вале на дертар аз як моҳи гирифтани чунин дарҳост пешниҳод карда мешавад.

2. Машварат аз ҷониби мақомоти гумruk ҳам шифоҳӣ ва ҳам хаттӣ ройгон дода мешавад. Бо талаби шахси манфиатдор мақоми гумruk вазифадор аст иттилоотро дар шакли хаттӣ пешниҳод намояд, ки он барои қабули қарор ё ичрои амал (беамали) аз ҷониби мақомоти гумruk ҳангоми анҷом додани амалиёти гумrukӣ нисбати мол ва воситаҳои нақлиёт асос шуда наметавонад.

3. Мақомоти гумruk барои зараре, ки дар натиҷаи таҳрифи матни санади ҳуқуқии бе огоҳонӣ ва назорати онҳо интишоршуда расонида шудааст, инчунин барои зараре, ки дар натиҷаи машварати гайритахассусии шахсони барои гузаронидани чунин машварат салоҳиятнадошта расонида шудааст, масъул намебошанд.

БОБИ 5. ОМОРИ ГУМРУКИ

Моддаи 25. Омори гумрукии тиҷорати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Ба мақсади таҳлили вазъи тиҷорати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон, назорати воридоти пардохтҳои гумrukӣ ба бучети давлатӣ, назорати асьор, таҳлили ҳолат, афзоиш ва рушди тиҷорати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон, баланси савдою пардоҳт ва дар маҷмӯъ иқтисодиёти мақомоти гумruk ҷамъоварӣ ва коркарди маълумотро оид ба интиқоли мол аз сарҳади гумrukӣ анҷом дода, маълумоти омори тиҷорати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистонро ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар мақомоте, ки қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд, пешниҳод мекунанд.

Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ маълумоти омори гумrukiro оид ба тиҷорати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ташкилотҳои байналмилалӣ тибқи санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътироғнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд.

Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ маълумоти омори мақомоти гумrukro оид ба тиҷорати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқи тартиб ва мӯҳлати муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон интишор менамояд.

2. Омори гумрукии тичорати хориции Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи ҳамин Кодекс ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон пеш бурда мешавад.

3. Омори гумрукии тичорати хориции Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи методологияс, ки муқоисаи маълумотро оид ба тичорати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ҳамкорони тичорати хориции он таъмин менамояд, пеш бурда мешавад.

Моддаи 26. Омори гумрукии маҳсус

1. Мақомоти гумрук бо мақсади ичрои вазифаҳои ба зиммаашон гузоншташуда омори гумрукии маҳсусро мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои гумрук ба роҳ мемонанд.

2. Маълумоти омори гумрукии маҳсус аз ҷониби мақомоти гумрук танҳо барои мақсадҳои гумруки истифода бурда мешавад.

Моддаи 27. Ҳуҷҷатҳо ва маълумоте, ки барои мақсадҳои омори истифода мешаванд

1. Барои мақсадҳои омор ҳуҷҷатҳо ва маълумоте, ки шахсон тибқи муқаррароти ҳамин Кодекс пешниҳод мекунанд, истифода бурда мешаванд.

2. Нисбати иттилооте, ки барои мақсадҳои омор истифода мешавад, муқаррароти пешбининамудаи моддаи 9 ҳамин Кодекс татбиқ мегардад.

БОБИ 6. КИШВАРИ ИСТЕҲСОЛКАРДАИ МОЛ, НОМГӮИ МОЛҲОИ ФАЪОЛИЯТИ ИҚТИСОДИИ ХОРИЧӢ

Моддаи 28. Соҳаи истифодаи ҳамин боб

1. Муайян намудани кишвари истеҳсолкардаи мол тибқи муқаррароти пешбининамудаи ҳамин боб дар ҳамаи ҳолатҳое, ки истифодаи тадбирҳои танзими тарифи гумrukӣ ва мамнӯияту маҳдудиятҳои тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраршуда ба кишвари истеҳсолкардаи мол вобаста бошад, муайян карда мешавад.

2. Қоидаҳои муайян намудани кишвари истеҳсолкардаи мол бо мақсади татбиқи тарифҳои имтиёznok (преференсияҳо) ё беимтиёзи сиёсати тичорат муқаррар карда мешаванд.

Моддаи 29. Муайян намудани кишвари истеҳсолкардаи мол

1. Кишвари истеҳсолкардаи мол кишваре ба ҳисоб меравад, ки дар он мол пурра истеҳсол шудааст (моддаи 30) ё тибқи мизони муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс ё тартиби муайяннамудаи ҳамин Кодекс мавриди коркарди ҳамаҷониба қарор гирифтааст (моддаи 31). Ҳамзамон кишвари истеҳсолкардаи мол метавонад гурӯҳи кишварҳо ё иттиҳоди гумрукҳои кишварҳо ё минтақа ё қисми кишвар фахмида шавад, агар ин барои муайян намудани кишвари истеҳсолкардаи мол зарур бошад.

2. Бо дархости декларант ё шахси дигари манфиатдор мақомоти гумрук оид ба муайян намудани кишвари истехсолкардаи мол тибқи моддаҳои 41 - 44 ҳамин Кодекс қарори пешаки қабул менамоянд.

Моддаи 30. Моле, ки пурра дар ин кишвар истехсол карда шудааст

Моли пурра дар ин кишвар истехсолкардашуда инҳо ҳисобида мешаванд:

1) канданиҳои фоиданоке, ки аз қаъри замини ҳамин кишвар ва қаламрави баҳрҳо ва қаъри баҳрҳои он гирифта шудаанд;

2) маҳсулоти растани, ки дар ҳамин кишвар парвариш ва ҷамъовари карда шудаанд;

3) чорвое, ки дар ҳамин кишвар тавлид ва парвариш ёфтааст;

4) маҳсулоти дар ҳамин кишвар аз чорвои дар он ҷо парваришёфта гирифта шудааст;

5) маҳсулоте, ки дар натиҷаи шикор ё моҳидори дар ҳамин кишвар гирифта шудааст;

6) маҳсулоти шикори моҳи аз баҳр ва дигар маҳсулоти моҳи, ки дар қишии баҳрии ҳамин кишвар коркард шудааст (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*);

7) маҳсулоте, ки дар қишиҳои коркарди баҳрии ҳамин кишвар пурра аз маҳсулоти дар банди 6 ҳамин модда зикршуда гирифта шудааст;

8) маҳсулоти аз қаъри баҳрҳо ва сарватҳои зерибаҳрӣ берун аз қаламрави баҳрии ҳамин давлат гирифташуда, ба шарте ки ҳамин давлат барои коркарди қаъри ин баҳр ва сарватҳои зерибаҳрӣ ҳуқуқи истиснои дошта бошад (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*);

9) шикастапораҳо ва партовҳо (ашёи дуюмдараҷа), ки дар натиҷаи истехсолот ё амалиёти дигар оид ба коркард дар ин ё он кишвар истехсол шудаанд, инчунин маҳсулоти қаблан истифодашуда, ки дар ҳамин кишвар ҷамъоварӣ гардида, танҳо барои коркарди он ба сифати ашё ба кор меояд;

10) маҳсулоти технологияҳои олӣ, ки дар объектҳои кайҳоние гирифта шудааст, ки дар фазои кайҳони қарор доранд, агар ҳамин кишвар кишвари бақайдгирии объекти даҳлдори кайҳонӣ бошад;

11) моле, ки дар ҳамин кишвар маҳз аз маҳсулоти дар бандҳои 1-10 ҳамин модда зикргардида тайёр шудааст;

12) кувваи барке, ки дар қаламрави ҳамин кишвар истехсол шудааст.

13) Хориҷ карда шуд (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

Моддаи 31. Мизони (критерияҳои) коркарди кифоя

1. Агар дар истехсоли мол ду ё зиёда кишвар иштирок намояд, кишвари истехсолкардаи мол кишваре ҳисоб меёбад, ки дар он амалиёти охирини коркард ё истехсоли моли тибқи муқаррароти ҳамин модда ҷавобгӯи мизони коркарди даҳлдор мебошад, сурат гирифтааст.

2. Агар нисбати намуди моли алоҳида ё ягон кишвар хусусиятҳои муайян намудани кишвари истеҳсолкардаи моле, ки ба қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид шудааст, тибқи қисми 4 ҳамин модда маҳсус зикр нагардад, қоиди умуми татбиқ карда мешавад. Мол маҳсули ҳамон кишваре ба ҳисоб меравад, ки агар дар натиҷаи амалиёти коркард ё истеҳсоли мол коди таснифотии мол нисбати Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷӣ дар сатҳи ҳама гуна чор аломати аввали он тағйир ёфта бошад.

3. Сарфи назар аз муқаррароти пешбининамудаи қисми 2 ҳамин модда, ин амалиётҳо ҷавобгӯи мизони даҳлдори коркард ҳисобида намешаванд:

1) амалиёти ҳифзи мол ҳангоми нигаҳдошт ва интиқоли он;

2) амалиёти омода намудани мол барои фурӯш ва интиқол (тақсими партияи мол), ташкили ирсолот, навбандӣ, баставандии нав);

3) амалиёти оддии сарҷамъ кардан ва амалиёти дигаре, ки иҷрои он ҳолати молро мувофиқи тартиби муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон куллан тағйир намедиҳад;

4) якҷоякуни моле, ки дар кишварҳои мухталиф истеҳсол шудааст, агар хусусияти маҳсулоти ниҳоӣ аз хусусияти моли якҷояшаванда фарқи қалон надошта бошад.

4. Барои муайян намудани кишвари истеҳсолкардаи мол мувофиқи тартиби муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мизони коркарди куллии мол низ дар чунин ҳолатҳо истифода бурда мешавад:

1) анҷом додани амалиёти муайяни истеҳсолӣ ё технологӣ барои он, ки кишвари истеҳсолкардаи мол ҳамон кишваре ҳисобида шавад, ки амалиёт дар он сурат гирифтааст;

2) тағйир додани арзиши мол, ҳангоме, ки ҳиссаи фоизии арзиши масолеҳи истифодашуда ё арзиши изофашуда ба ҳиссаи муқарраргардидаи нарҳи маҳсулоти ниҳоӣ баробар мешавад (қоиди ҳиссаи адвалорӣ).

5. Ҳангоми муайян намудани тартиби татбиқи мизони коркарди даҳлдори моли алоҳидае, ки аз кишварҳои барояшон тарифи имтиёznок фароҳамовардаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид мешавад. Бо мақсади пешниҳоди тарифи имтиёznок Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад шартҳои истифодаи ҳариди мустақим ва интиқоли мустақими молро муайян намояд.

Моддаи 32. Хусусиятҳои муайян намудани кишвари истеҳсолкардаи мол

1. Моли ба партияҳо ҷудокардашуда ё васл карданашудае, ки бинобар шароити истеҳсолӣ ё нақлиёти имконияти як партия карда фиристоданаш вуҷуд надорад, ҳамчунин моле, ки як партияаш иштибоҳан ба ҷанд партия тақсим карда шудааст, бо ҳоҳиши декларант ҳангоми муайян кардани кишвари истеҳсолкардаи мол бояд ҳамчун моли ягона, яклухт дониста шавад.

2. Шартҳои истифодаи қисми 1 ҳамин модда аз инҳо иборатанд:

1) пешаки огоҳонидани мақоми гумруқ аз моли ба қисмҳо ҷудо кардашуда ё висл карданашудае, ки ё бо якҷанд партия фиристода шудааст, бо зикри сабаби

чунин молрасонӣ ва пешниҳоди мушаххасоти ҳар як дастай мол бо зикри коди таснифотии мол мувофиқи Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷӣ, арзиш ва кишвари истеҳсолкардаи мол, ки ба ҳар як дастай мол даҳл дорад ё пешниҳоди ҳуҷҷати тасдиқунандаи иштибоҳан ба чанд даста тақсим карда шудани мол;

- 2) тамоми дастай молро аз як давлат фиристодани як боррасон,
- 3) декларатсия кардани тамоми дастай мол дар як мақоми гумрук,

4) ворид намудани тамоми дастай мол ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар мӯҳлате, ки аз рӯзи декларатсияи гумрукиро қабул кардани мақоми гумruk ё ба анҷом расидани мӯҳлати пешниҳоди декларатсия кардани дастай аввали мол бештар аз як сол набошад. Бо дарҳости асосноки декларант ин мӯҳлат аз ҷониби мақоми гумruk ба мӯҳлати барои ворид намудани тамоми дастай ин мол зарурӣ дароз карда мешавад.

3. Таҷхизот, қисмҳои эҳтиёти ва асбобу анҷоме, ки барои истифодаи мошину таҷхизот ва дастгоҳу воситаҳои нақлиёт заруранд, маҳсули ҳамон кишваре ба ҳисоб мераванд, ки мошину таҷхизот, дастгоҳу воситаҳои нақлиёт ба онҳо марбутанд, ба шарте ки ин таҷхизоту қисмҳои эҳтиёти ва асбобу анҷом ҳамроҳи ҳамин мошину таҷхизот, дастгоҳҳо ё воситаҳои нақлиёт ба микдоре якҷоя оварда ва истифода бурда шаванд, ки маъмулан онҳоро бо ин таҷхизот мефиристанд.

4. Баставанде, ки дар он мол ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид карда мешавад, низ маҳсули ҳамон кишваре дониста мешавад, ки дар он мол истеҳсол шудааст, ба истиснои ҳолатҳое, ки баставанди мол бояд алоҳида декларатсия карда шавад. Дар ин ҳолат кишвари истеҳсоли баставанд алоҳида аз кишвари истеҳсолкардаи мол муайян карда мешавад.

Моддаи 33. Тасдиқи кишвари истеҳсолкардаи мол

1. Барои тасдиқи кишвари истеҳсолкардаи мол мақоми гумruk ҳуқуқ дорад аз ин кишвар мувофиқи ҳолатҳои пешбининамудаи моддаи 36 ҳамин Кодекс пешниҳоди ҳуҷҷатҳои тасдиқунандаи кишвари истеҳсолкардаи молро талаб намояд.

2. Ҳуҷҷатҳои тасдиқунандаи кишвари истеҳсолкардаи мол аз ин ё он кишвар декларатсияи истеҳсоли мол (моддаи 34) ё дар ҳолатҳои муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон сертификати истеҳсоли мол мебошад (моддаи 35).

Моддаи 34. Декларатсияи истеҳсоли мол

1. Ҳуҷҷати тасдиқунандаи кишвари истеҳсолкардаи мол тибқи ҳамин Кодекс метавонад декларатсияи истеҳсоли мол бошад, ки дар шакли озод таҳия шудааст, ба шарте, ки дар он маълумот оид ба муайян намудани кишвари истеҳсолкардаи мол зикр шуда бошад. Ба сифати чунин декларатсия метавонанд ҳуҷҷатҳои тиҷоратӣ ва дигар ҳуҷҷатҳои мансуб ба мол истифода гарданд, ки дорои маълумот оид ба кишвари истеҳсолкардаи мол буда, аз ҷониби тайёркунанда, фурӯшандагӣ ё содиркунанда вобаста ба содир намудани мол таҳия шудаанд.

2. Агар дар декларатсияи истехсоли мол маълумот оид ба кишвари истехсолкардаи мол ба мизоне асос ёфта бошад, ки аз мизони дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (моддаҳои 30 ва 31) истифодашаванда фарқ мекунад, кишвари истехсолкардаи мол мувофиқи мизоне муайян карда мешавад, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода мегардад.

Моддаи 35. Сертификати истехсоли мол

1. Сертификати истехсоли мол ҳуччатест, ки кишвари истехсолкардаи молро бе чунучаро тасдиқ менамояд ва аз ҷониби мақоми ваколатдор ё ташкилотҳои ҳамин кишвар ё кишварҳои содиркунанда дода шудааст, агар дар кишвари содиркунанда сертификат дар асоси маълумоти кишвари истехсолкардаи мол дода шавад.

Агар дар Сертификати истехсоли мол маълумот оид ба кишвари истехсолкардаи мол ба мизоне асос ёфта бошад, ки аз мизони дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (моддаҳои 30 ва 31) истифодашаванда фарқ дорад, кишвари истехсолкардаи мол мувофиқи мизоне муайян карда мешавад, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода мегардад.

2. Ҳангоми содир намудани мол аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон сертификати истехсоли мол, агар сертификати мазкур мувофиқи шартҳои қарордод, мувофиқи қоидаҳои миллии кишвари воридкунандай мол зарур бошад ё агар мавҷуд будани сертификати мазкур тибқи санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шуда бошад, аз ҷониби мақомот ё ташкилоти ваколатдори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дода мешавад.

Мақомот ва ташкилотҳос, ки сертификати истехсоли молро додаанд, вазифадоранд нусхай он ва дигар ҳуччатҳоеро, ки дар асоси онҳо кишвари истехсолкардаи мол тасдиқ шудааст, дар давоми чор сол нигаҳ доранд.

3. Сертификати истехсоли мол ҳамзамон бо декларатсияи гумrukӣ ва дигар ҳуччатҳо ҳангоми барасмиятдарории гумрукии моли ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон воридшаванда пешниҳод карда мешавад. Ҳангоми гумкардани сертификат нусхай расман тасдиқшудаи он қабул карда мешавад.

4. Агар сертификати истехсоли мол ба таври зарурӣ ба расмият дароварда нашуда бошад (тасҳеҳшуда, ифлос, тасҳеҳоти тасдиқнашуда, имзо ва мӯҳрҳои даҳлдор надорад, маълумоти дар сертификат зикршуда имконият намедиҳад муносибати он бо моли декларатсияшаванда муқаррар карда шавад, дар сертификат кишвари истехсолкардаи мол ё месъёрҳои, он ки дар асоси онҳо дар бораи кишвари истехсолкардаи мол хулоса бароварда шудааст, аниқ муайян карда нашудааст, ба шарте ки зикри ин мизон тибқи санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ё қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳатмӣ бошад) ё агар муайян гардад, ки сертификат дорои маълумоти носаҳеҳ мебошад, мақоми гумрук ҳуқуқ дорад ба мақомоти салоҳиятдор ё ташкилотҳои давлатӣ, ки сертификати кишвари истехсолкардаи молро додаанд, бо ҳоҳиши пешниҳоди ҳуччатҳои иловагӣ ё дақиқсозандай маълумот муроҷиат намояд.

5. Мақоми гумрук ҳуқук дорад ба мақомоти салоҳиятдор ё ташкилотҳои кишваре, ки сертификати истехсоли молро додаанд, бо ҳоҳиши пешниҳоди ҳуҷҷатҳои иловагӣ ё дақиқсозандай маълумот, инчунин бо мақсади гузаронидани санчиши ҷузъи муроҷиат намояд. Гузаронидани чунин санчиш барои ба муомилот иҷозат додани мол дар асоси маълумот оид ба кишвари истехсолкардаи он, ки ҳангоми барасмиятдарории гумрукии он истифода шудааст, монеа шуда наметавонад.

Моддаи 36. Пешниҳоди ҳуҷҷатҳои тасдиқунандаи кишвари истехсолкардаи мол

1. Ҳангоми воридоти мол ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуҷҷати тасдиқунандаи кишвари истехсолкардаи мол дар сурате нишон дода мешавад, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон ба давлати истехсолкардаи чунин мол тибқи санадҳои ҳуқуқии байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон имтиёзҳои тарифӣ фароҳам оварад. Дар ин ҳолат ҳуҷҷати тасдиқунандаи кишвари истехсолкардаи мол ҳамзамон бо пешниҳоди декларатсияи гумrukӣ ба мақомоти гумruk манзур мегардад. Дар айни замон имтиёзҳои тарифии фароҳамоварда метавонанд бо зарурати пешниҳоди сертификати кишвари истехсолкардаи мол тибқи намунаи муайянни пешбининамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон асоснок карда шавад.

Мақомоти гумruk ҳуқук доранд ҳуҷҷати тасдиқунандаи кишвари истехсолкардаи молро, дар ҳолатҳои алоҳида танҳо ҳангоми муайян намудани носаҳехии маълумоти зикргардида оид ба кишвари истехсолкардаи мол, ки барои татбиқи меъёри бочи гумrukӣ ва андоз ва (ё) мамнӯият ва маҳдудиятҳои тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраргардида таъсир мерасонанд, талаб намоянд.

2. Сарфи назар аз муқаррароти пешбининамудаи қисми 1 ҳамин модда пешниҳоди ҳуҷҷати тасдиқунандаи кишвари истехсолкардаи мол дар ҳолатҳои зайл талаб карда намешавад:

1) агар моли ба қаламрави гумruкии Ҷумҳурии Тоҷикистон воридшаванда ба низоми гумruкии байналмилалии транзит ё низоми гумruкии воридоти мувакқатӣ бо пешниҳоди пурра озод намудан аз пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз манзур шуда бошад, ба истиснои ҳолатҳое, ки мақомоти гумruk нишонаҳоеро ошкор намудаанд, ки кишвари истехсолкардаи мол давлате мебошад, ки воридоти молаш ба Ҷумҳурии Тоҷикистон ё транзити он аз қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ё санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ аст;

2) агар арзиши умумии моли аз сарҳади гумruки интиқолшаванда, ки дар як вақт ва бо як усул, аз тарафи як интиқолдиҳанда ба номи як қабулкунанда, дар як воситаи нақлиёт, бо як борҳати молу нақлиёт фиристодашуда, то 400 нишондиҳанда барои ҳисобҳо баробар бошад (*Конун аз 06.10.2008c. № 437*);

3) агар мол аз сарҳади гумрукӣ аз ҷониби шаҳси воқеӣ тибқи боби 37 ҳамин Кодекс интиқол дода шавад;

4) дар ҳолатҳои дигаре, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудаанд.

Моддаи 37. Шартҳои иловагии иҷозати мол ҳангоми муайян намудани кишвари истеҳсолкардаи он

1. Дар ҳолатҳои мавҷуд набудани ҳуччатҳои тасдиқунандаи кишвари истеҳсолкардаи мол ё ҳангоми ошкор шудани нишонаҳои он ки ҳуччатҳои пешниҳодшуда дуруст ба расмият дароварда нашудаанд ва (ё) дорои маълумоти носаҳҳо мебошанд, то пешниҳоди ҳуччатҳои тасдиқунандаи кишвари истеҳсолкардаи мол ё дақиқунандаи маълумот:

1) агар мақомоти гумruk нишонаҳоеро ошкор намуда бошанд, ки кишвари истеҳсолкардаи мол кишварест, ки муносабати тиҷоратию сиёсӣ бо он низоми мусоидаткунандаи миллиро пешбинӣ наменамояд ё пардоҳти бочҳои гумрукӣ аз рӯи меъёрҳои зикргардида пешниҳод карда мешавад бочҳои гумрукии мол бояд аз рӯи меъёрҳои пардоҳта шаванд, ки онҳо нисбати моли кишваре истифода мешаванд, ки муносабатҳои тиҷоратию сиёсӣ бо онҳо низоми нисбатан мусоидаткунандаи миллиро пешбинӣ накардаанд;

2) агар мақоми гумruk нишонаҳои онро ошкор намояд, ки кишвари истеҳсолкардаи мол давлатест, ки нисбати воридоти моли он тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон маҳдудият муқаррар карда шудааст, барои муомилоти мол ба шарти аз ҷониби декларант пешниҳод шудани ҳуччатҳои иҷозат дода мешавад, ки риоя гардидани маҳдудиятҳои муқарраршуда ё таъмини пардоҳти бочҳои зиддиDEMping ё ҷуброниро тасдиқ намояд;

3) агар мақоми гумruk нишонаҳоеро ошкор кунад, ки кишвари истеҳсолкардаи мол кишваре буда метавонад, ки воридоти моли он ба Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ карда шудааст, дар ин ҳолат барои муомилоти мол иҷозат дода намешавад.

2. Нисбати моли дар банди 1 қисми 1 ҳамин модда зикргардида низоми имтиёznок ё низоми нисбатан мусоидаткунандаи миллӣ татбиқ (барқарор) мешавад, агар баъди 1 соли қабули декларатсияи гумrukӣ аз ҷониби мақоми гумruk кишвари истифодаи чунин мол тасдиқ гардад. Дар ин ҳолат маблағи бочҳои гумrukӣ ва андози пардоҳтишуда мувофиқи моддаи 397 ҳамин Кодекс баргардонида мешавад.

Моддаи 38. Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷӣ

1. Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷӣ аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, бо назардошти амалияи байналмилалии системай таснифоти қабулгардидаи мол тасдиқ карда мешавад.

2. Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷӣ барои андешидани тадбири танзими гумрукию тарифӣ ва гайритарифӣ, инчунин намудҳои дигари фаъолияти иқтисодии хориҷӣ, пешбурди омори гумрукии тиҷорати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода бурда мешавад.

Моддаи 39. Пешбурди Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷӣ

Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷиро пеш мебарад.

Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ:

1) Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар созмонҳои байналмилалӣ дар бобати таҳия, ворид намудани тағириу иловаҳо, тафсир ва татбиқи асосҳои байналмилалии Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷӣ намояндагӣ мекунад;

2) ба ворид намудани тағириу иловаҳо ба асосҳои байналмилалии Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷӣ, тавзехи байналмилалии онҳо ва қарорҳо оид ба тафсири ин асосҳо назорат менамояд;

3) ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон чиҳати мутобиқгардонии Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷи ба асосҳои байналмилалии он пешниҳод манзур медорад;

4) бо мақомоти давлатии манфиатдор чиҳати таҳия ва ворид намудани тағириу иловаҳо ба Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷӣ пешниҳодот тартиб медиҳад;

5) нусхай назоратии Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷиро таҳия намуда, ҳамзамон ба талабот нигоҳ медорад;

6) нашри Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷӣ тавзехи байналмилалӣ ва қарорҳо оид ба тафсири асосҳои байналмилалиро таъмин менамояд;

7) қарорҳои иҷрояшон ҳатмиро оид ба таснифоти моли алоҳида таҳия, тасдиқ ва нашр менамояд;

8) вазифаҳои дигареро, ки барои пешбурди Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷӣ заруранд, ба ҷо меоварад.

Моддаи 40. Таснифоти (классификациия) мол

1. Мол ҳангоми декларатсиякунонӣ дар мақомоти гумрук (боби 14) бояд мавриди таснифот қарор гирад, яъне нисбати мол тибқи Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷӣ коди таснифотӣ муайян карда мешавад.

2. Мувофиқи дарҳости декларант мақомоти гумрук оид ба таснифи мол мувофиқи моддаҳои 41 - 44 ҳамин Кодекс пешакӣ қарор қабул менамоянд.

3. Дар ҳолатҳои муайян намудани вайронкунии қоидаҳои таснифи мол ҳангоми декларатсиякунони мақоми гумрук ҳукуқ дорад молро мустақилона тасниф намояд.

4. Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ дар хусуси таснифи намудҳои алоҳидаи мол қарор қабул карда, нашр менамояд.

5. Қарорҳои мақомоти гумрук дар хусуси таснифи мол ҳатмӣ мебошанд. Декларант ҳуқук дорад нисбати чунин қарорҳо мувофиқи боби 7 ҳамин Кодекс шикоят намояд.

Моддаи 41. Қабули қарори пешакӣ

1. Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ ва мақомоти гумрукӣ, ки аз ҷониби он муайян карда мешаванд, тибқи дарҳости шахси манфиатдор мувофиқи Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷӣ дар бораи таснифоти мол нисбати моли мушаҳҳас, дар бораи истеҳсоли мол аз кишвари мушаҳҳас (кишвари истеҳсолкардаи мол) қарори пешакӣ қабул менамояд (*Қонуни ҶТаз 03.07.2012 № 845*).

2. Шакл ва тартиби қабули қарори пешакӣ аз ҷониби мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ муайян карда мешавад.

Моддаи 42. Дарҳост дар бораи қабули қарори пешакӣ

1. Шахсе, ки ба қабули қарори пешакӣ манфиатдор аст, ба мақоми даҳлдори гумрук нисбати қабули қарори пешакӣ дарҳостнома ирсол менамояд.

Ин дарҳостнома бояд барои қабули қарори пешакӣ дорои ҳамаи маълумоти зарури бошад. Ба дарҳостнома бояд ҷошињу намуна, тафсире сурат, тасвир, нақша, хучҷатҳои тиҷоратӣ, техникий ва дигар хучҷатҳо замима карда шаванд.

Дарҳостнома дар бораи қабули қарори пешакӣ дар мӯҳлати муқаррарнамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи муроҷиати шаҳрвандон" баррасӣ мегардад.

2. Агар маълумоти дар дарҳостномаи қабули қарори пешакӣ зикрнамудаи аризадиҳанда барои қабули қарори пешакӣ нокифоя бошад, мақоми гумрук дар давоми 30 рӯзи гирифтани чунин дарҳостнома аризадиҳандаро аз зарурати пешниҳоди маълумоти иловагӣ огоҳ менамояд ва мӯҳлати пешниҳоди онро таъин мекунад. Ҳангоми дар мӯҳлати муайяншуда пешниҳод накарданӣ маълумоти иловагӣ дарҳостнома дар бораи қабули қарори пешакӣ рад карда мешавад.

Рад намудани дарҳостномаи қабули қарори пешакӣ ба муроҷиати такории аризадиҳанда ки қабули қарори пешакиро дарҳост кардааст, монеа намегардад, ба шарти рафъ карда шудани сабабҳое, ки боиси радди дарҳостномаи мазкур гардида буданд.

Моддаи 43. Моҳияти ҳукуқӣ ва мӯҳлати амалӣ қарори пешакӣ

Қарори пешакӣ барои ҳамаи мақомоти гумрук ҳатмӣ мебошад. Қарори пешакӣ аз рӯзи қабул гардиданаш ба мӯҳлати 3 сол амал мекунад, ба шарте, ки он тағиیر наёфта ё бозхонд нашуда ё амалӣ он тибқи моддаи 44 ҳамин Кодекс қатъ нашуда бошад.

Моддаи 44. Қатъи амал, тағиیر додан ё бозхондани Қарори пешакӣ

1. Мақомоти гумрук метавонанд дар бораи қатъи амали қарори пешакӣ, тағйир додан ё бозхондани қарори пешакии қабулнамудаи худ ё мақомоти поёни гумрук (тағйир додан ё бозхондани қарори пешакӣ, ки худашон ё мақомоти поёни гумрук қабул кардаанд) танҳо дар ҳолатҳои муқаррарнамудаи ҳамин модда қарор қабул кунанд.

Қарор дар бораи қатъи амал, тағйир додан ва бозхондани қарори пешакӣ ба шахсе, ки барояш қарори пешакӣ дода шудааст, дар шакли ҳаттӣ, дар рӯзи дигари қабул гардидан қарор дар бораи қатъи амал, тағйир додан ё бозхондани қарори пешакӣ фиристода мешавад.

2. Агар қарор дар бораи амали қарори пешакӣ дар асоси ҳуччатҳои қалбакии пешниҳоднамудаи аризадиҳанда қабул шуда бошад, он бекор карда мешавад. Қарор дар бораи қатъи амали қарори пешакӣ аз рӯзи қабули қарори пешакӣ эътибори қонуни пайдо мекунад.

3. Қарори пешакӣ дар бораи таснифоти мол ҳангоми аз ҷониби мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ қабул намудани қарор дар бораи таснифоти моли алоҳида, ки ичрои он барои мақомоти гумрук ҳатмӣ мебошад, инчунин дар сурати ошкор намудани норасоиҳо ҳангоми қабули қарори пешакӣ тағйир дода мешавад.

Тағйирот дар мӯҳлати дар қарори тағйир додани қарори пешакӣ зикршуда, аммо на камтар аз 3 моҳи баяди рӯзи қабули қарор дар бораи ворид намудани тағйирот ба қарори пешакӣ эътибор пайдо мекунад.

4. Қабули қарори пешакӣ метавонад дар ҳолатҳои зайл бозхонда шавад:

1) ҳангоми тағйирёбии Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷӣ, аз ҷониби Ташкилоти умумиҷаҳонии гумrukӣ қабул шудани қарорҳои таснифотие, ки барои татбиқ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳатмӣ мебошанд;

2) агар тибқи созишномаҳои байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ё санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон марбут ба масъалаҳои муайян намудани кишвари истеҳсолкардаи мол тартиб ва шартҳои дигари муайян намудани кишвари истеҳсолкардаи мол муқаррар карда шуда бошанд.

Қарор дар бораи бозхонди қарори пешакӣ бояд дар давоми 3 рӯзи баяди интишори санадҳои номбаршуда қабул гардад ва ҳамзамон бо он эътибори қонуни пайдо мекунад.

5. Қарор дар бораи тағйир додан ё бекор кардани қарори пешакӣ оид ба муайян намудани кишвари истеҳсолкардаи мол метавонад аз ҷониби суд аз нав баррасӣ гардад.

БОБИ 7. ШИКОЯТ АЗ ҚАРОР, АМАЛИ (БЕАМАЛИИ) МАҚОМОТИ ГУМРУК ВА ШАХСОНИ МАНСАБДОРИ ОНҲО

Моддаи 45. Ҳуқуқ барои шикоят

Ҳар шаҳс ҳуқуқ дорад нисбати қарор, амали (бесамалии) мақомоти гумрук ё шахсони мансабдори онҳо шикоят намояд, ба шарте, ки бо чунин қарор, амал

(беамали) ба ақидаи ин шахс, ҳуқуқу озодӣ ва манфиатҳои қонунии ӯ поймол карда ё барои амалӣ гаштани онҳо монсаҳо эҷод шуда ё гайриқонунӣ ба зиммай ӯ ӯҳдадории нав гузошта шуда бошад.

Моддаи 46. Тартиби пешниҳоди шикоят

1. Аз қарор, амалӣ (беамалии) мақомоти гумruk ё шахсони мансабдори онҳо ба мақомоти гумruk, прокуратура ва (ё) суд шикоят кардан мумкин аст.

Пешниҳоди шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумruk ва шахсони мансабдори онҳо ба мақомоти гумruk имконияти ҳамзамон ё минбаъд ба прокуратура ё суд пешниҳод намудани шикоятномаи дорoi ҳамин мазмунро истисно наменамояд. Шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) мақомоти гумruk ва шахсони мансабдори онҳо, ки ба мақомоти гумruk, прокуратура ё суд ирсол шудааст, аз ҷониби ҳамин мақомот баррасӣ мегардад.

2. Тартиби пешниҳоди шикоят, тартиби баррасӣ ва тартиби ҳалли шикоятий ба прокуратура ва суд фиристодашавандаро қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

3. Тартиби пешниҳоди шикоят, баррасӣ ва ҳалли шикояте, ки ба мақомоти гумruk нисбати қарор, амали (беамалии) мақомоти гумruk ё шахсони мансабдори онҳо ирсол шудааст, тибқи ҳамин боб муқаррар гардида, ҳангоми шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) мақомоти гумruk ва шахсони мансабдори он истифода бурда мешавад, ба истиснои қарорҳои мақомоти гумruk (шахсони мансабдори мақомоти гумruk) нисбати парвандаҳо оид ба ҳуқуқвайронқуниҳои маъмурӣ.

Моддаи 47. Тартиби пешниҳоди шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумruk ва шахсони мансабдори он ба мақомоти гумruk

(Қонуни ҶТаз 03.07.2012 № 845)

1. Нисбати қарор, амали (беамалии) мақомоти гумruk ба мақоми болоии гумruk шикоят карда мешавад.

Шикоят нисбати амали (беамалии) шахси мансабдори мақоми гумruk ба мақоми гумрукие, ки ин шахс хизматро адо меқунад (вазифаи давлатиро ишғол менамояд) ва агар нисбати қарори амали (беамалии) сардори мақоми гумruk бошад, ба мақоми болоии гумruk арз карда мешавад.

Шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумruk ё шахси мансабдори он метавонад мустақиман ба мақоми болоии гумruk, инчунин тавассути мақоми гумруке, ки нисбати қарор, амали (беамалии) он ё сардори он шикоят пешниҳод шудааст, дода шавад.

2. Мақоми гумruk, ки нисбати қарор, амали (беамалии) он ё сардори он шикоят пешниҳод шудааст, онро бо маводи тасдиқунанда ба мақоми болоии гумruk дар давоми 5 рӯзи ворид шуданаш ирсол менамояд.

Агар мақоми гумруке, ки нисбати қарор, амали (беамалии) мақомоти гумruk ва шахсони мансабдори онҳо шикоят гирифтааст, ҳуқуқи баррасиро надоншта бошад, вазифадор аст дар мӯҳлати 5 рӯз онро ба мақоми гумруке фиристад, ки

бояд мувофиқи ҳамин модда шикоятро баррасӣ намояд ва дар ин бора шахси шикоятнамударо ба таври хаттӣ огоҳ созад.

3. Шикоят нисбат ба қарор, амали (беамалии) мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ ба ҳамин мақом пешниҳод карда мешавад (*Қонуни Ҷаз 03.07.2012 № 845*).

Моддаи 48. Мӯҳлати пешниҳоди шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумruk ё шахси мансабдори он

Шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумruk ё шахси мансабдори он метавонад дар мӯҳлати як моҳ вале ҳангоми пешниҳоди шикоят нисбати қарор оид ба андешидани ҷазои маъмурӣ дар ҳолатҳои зерин дар давоми даҳ рӯз пешниҳод карда шавад:

1) аз рӯзе, ки шахс дар бораи поймол гардидани ҳуқуқ, озодӣ ё манфиатҳои қонунӣ, гузаштани маҳдудият ҷиҳати амалӣ намудани онҳо ё ғайриқонунӣ ба зиммаи вай гузаштани ӯҳдадориҳо огоҳ шудааст ё бояд огоҳ мегардид;

2) аз рӯзи гузаштани мӯҳлати муқарраршуда барои қабули қарор ё иҷрои амал аз ҷониби мақоми гумruk ё шахси мансабдори он, ки қабул ва иҷрои амал мувофиқи ҳамин Кодекс пешбини шудааст.

Моддаи 49. Барқарор намудани мӯҳлати пешниҳоди шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумruk ва шахси мансабдори он

1. Ҳангоми гузаронидани мӯҳлати пешниҳоди шикоят бо сабабҳои узрнок он метавонад тибқи аризai шахси нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумruk ё шахси мансабдори он бо шикоят муроҷиатнамуда аз ҷониби мақоми гумruки ваколатдори баррасии чунин шикоят барқарор карда шавад.

2. Мӯҳлати гузаронидашудаи шикоят ҳангоми воқеан барои баррасӣ қабул намудани шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумruk ва шахсони мансабдори он барқароршуда ҳисоб меёбад.

Моддаи 50. Шакл ва мазмуни шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумruk ва шахсони мансабдори он

1. Шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумruk ва шахси мансабдори он дар шакли хаттӣ супорида мешавад ва бояд аз ҷониби аризадиҳандаро имзо карда шавад.

2. Шахсе, ки бо шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумruk ва шахси мансабдори он муроҷиат намудааст, метавонад ҳуҷҷатҳои тасдиқунандай ҳолатҳои дар шикоят зикршударо пешкаш нанамояд. Агар пешниҳоди чунин ҳуҷҷатҳо барои баррасии шикояти мазкур дорои аҳамияти қалон бошад ва ин ҳуҷҷатҳо дар мақоми гумruk, ки нисбати қарор, амали (беамалии) он ва шахси мансабдори он шикоят шудааст, мавҷуд набошад, мақоми гумruки баррасиунандай шикояти мазкур ҳуқуқ дорад онҳоро аз шахси шикоятнамуда талаб қунад. Дар ин ҳолат мӯҳлати баррасии шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумruk ва шахси мансабдори он то пешниҳоди ҳуҷҷатҳои талабнамудаи мақоми гумruk, вале на бештар аз 3 моҳ боздошта

мешавад. Ҳангоми аз ҷониби шахс пешниҳод нашудани ҳуччатҳои талабнамудаи мақоми гумruk қарор нисбати шикояти мазкур бе назардошти далелҳос, ки барои тасдиқи онҳо ҳуччатҳо пешниҳод нашудаанд, қабул карда мешавад.

Моддаи 51. Оқибати пешниҳоди шикоят нисбати қарор, амали мақоми гумruk ё шахси мансабдори он

1. Пешниҳоди шикоят нисбати қарор, амали мақоми гумruk ва шахси мансабдори он ичрои қарор ва амали таҳти шикоят қарордоштаро бознамедорад.

2. Ҳангоми мавҷуд будани асосҳои кофи барои гумони он, ки шикоят нисбати қарор ё амал мутобики қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон нест, инчунин дар ҳолате, ки агар бознадоштани ичрои қарор, амал метавонад хусусияти бебозгашт дошта бошад, мақоми гумруки баррасикунандай шикоят ҳуқуқ дорад ичрои қарор ва (ё) амали шикоятшавандаро то қабули қарор вобаста ба моҳияти шикоят пурра ё қисман боздорад.

Моддаи 52. Асосҳо барои моҳиятан рад намудани баррасии шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумruk ва шахси мансабдори он

1. Агар мӯҳлати муқарраргардидаи пешниҳоди шикоят риоя нашуда бошад ва шахс дар бораи барқарор намудани мӯҳлати гузаронидай пешниҳоди шикоят бо ариза муроҷиат накарда бошад ё худ аризai барқароркунӣ мӯҳлати гузашта барои шикоят рад карда шуда бошад, мақоми гумruk метавонад баррасии шикоятро нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумruk ва ё шахси мансабдори он моҳиятан рад намояд.

2. Қарор ҳангоми моҳиятан рад намудани баррасии шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумruk ва шахси мансабдори он бояд дар давоми 3 рӯзи воридшавии шикояти мазкур қабул карда шавад.

3. Оид ба қарори мақомоти гумruk дар бораи моҳиятан рад намудани баррасии шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумruk ва шахси мансабдори он ба мақоми болоии гумruk ё суд шикоят кардан мумкин аст.

Моддаи 53. Бозхонди шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумruk ё шахси мансабдори он

1. Шахсе, ки нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумruk ё шахси мансабдори он бо шикоят муроҷиат кардааст, метавонад то қабули қарор оид ба шикоят дар ҳама ҳолат шикояти худро бозхонад.

2. Шикояти такрорӣ оид ба ҳамин масъала метавонад дар доираи мӯҳлати муқаррарнамудаи моддаи 48 ҳамин Кодекс пешниҳод карда шавад.

Моддаи 54. Мақоми гумruk, ки шикоятро нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумruk ё шахси мансабдори он баррасӣ менамояд

1. Шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумruk аз ҷониби мақоми болоии гумruk баррасӣ карда мешавад.

2. Шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) шахси мансабдори мақоми гумрук аз ҷониби мақоми гумруке, ки ин шахс дар он хизмат менамояд (вазифаи давлатиро ишғол менамояд) ва шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) сардори мақоми гумрук аз ҷониби мақоми болоии гумрук баррай карда мешавад.

3. Аз номи мақоми гумрук қарор дар бораи шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумрук ё шахси мансабдори онро сардори ҳамин мақоми гумрук ё шахси мансабдори аз ҷониби он ваколатдоршуда қабул менамояд. Ҳамзамон шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумрук ё шахси мансабдори он наметавонад аз ҷониби шахси мансабдоре, ки қарори таҳти шикоят қарордоштаро қабул кардааст, амали (беамалии) таҳти шикоят қарордоштаро анҷом додааст ё шахсе, ки нисбат ба мансаби ишғолнамудаи он поёнтар қарор дорад, баррасӣ гардад.

Моддаи 55. Мӯҳлати баррасии шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумruk ё шахси мансабдори он

Шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумruk ё шахси мансабдори он бояд аз ҷониби мақоми гумruk дар давоми як моҳ аз рӯзи воридшавӣ ва дар ҳолатҳое, ки омӯзиш ва тафтиши иловагӣ талаб карда намешавад - дар давоми на зиёда аз 15 рӯз баррасӣ гардад.

Агар барои баррасии шикоят гузаронидани тафтиши маҳсус, дарҳости ҳуҷҷатҳои иловагӣ ё ҳуд қабули дигар ҷораҳо тақозо гардад, сардори мақоми гумруки баррасикунандай шикоят метавонад мӯҳлати ҳаллӣ шикоятро на бештар аз як моҳ тамдид намояд ва дар ин бора ба аризадиҳанда ҳаттӣ, бо зикри сабаби тамдид ҳабар диҳад. Мӯҳлати умумии баррасии шикоят набояд аз ду моҳ зиёд бошад.

Моддаи 56. Қарори мақомоти гумruk оид ба шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумruk ё шахси мансабдори он

1. Амал ҷиҳати татбиқи қарори мақоми гумruk дар бораи қонеъ намудани шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумruk, шахси мансабдори он бояд аз ҷониби мақомоти гумruk, ки қарор, амали (беамалии) мақоми гумruk, шахси мансабдори он ғайриқонунӣ дониста шудааст, дар давоми 5 рӯзи корӣ аз рӯзи ворид шудани ин қарор ба ин мақомот анҷом дода шавад, агар дар қарори мазкур мӯҳлати дигаре муайян нашуда бошад.

Зараре, ки ба аризадиҳанда дар натиҷаи сари вақт иҷро накардани қарор расонида шудааст, мувофиқи моддаи 472 ҳамин Кодекс ҷуброн карда мешавад.

2. Шахси мансабдори мақоми гумruk, ки шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумruk ё шахси мансабдори онро аз номи мақоми гумruk баррасӣ менамояд, ҳангоми ошкор намудани нишонаҳои гуноҳи шахси мансабдори мақомоти гумruk ё иҷрои номатлуби вазифаҳои ба зиммаи шахси мансабдори мақоми гумruk гузошташуда барои ҷалби ин шахси мансабдор ба ҷавобгарии интизоми тибқи тартиби муқарраргардида тадбирҳо мсанҷешад.

3. Нусхай қароре, ки оид ба баррасии шикоят нисбати қарор, амали (бесамалии) мақоми гумрук ё шахси мансабдори он қабул гардидааст, ба шахси бо шикоят муроциаткарда дар доираи мӯҳлатҳои муқаррарнамудаи моддаи 55 ҳамин Кодекс фиристода мешавад. Дар қарор далелу асосҳои қабули он, инчунин маълумот дар бораи хуқуқи шахси бо шикоят муроциатнамуда ба овардани шикояти минбаъда нисбат ба қарори мазкур бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон бояд нишон дода шавад (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

4. Оид ба қарори мақоми гумрук нисбати қарор, амали (бесамалии) мақоми гумрук ё шахси мансабдори он ба мақоми болоии гумрук ё ба суд шикоят кардан мумкин аст.

Моддаи 57. Тартиби соддагардонидашудаи шикоят нисбати қарор, амали (бесамалии) шахси мансабдори мақоми гумрук

1. Тибқи тартиби соддагардонидашуда нисбати қарор, амали (бесамалии) шахси мансабдори гумрук ё дидбонгоҳи гумруқӣ вобаста ба интиқоли мол аз сарҳади гумруқӣ, ки арзиши он аз 400 нишондиҳанда барои ҳисобҳо бештар намебошад, шикоят кардан мумкин аст (*Қонун аз 06.10.2008с. № 437*).

2. Тартиби соддагардонидашудаи шикоят нисбати қарор, амали (бесамалии) шахси мансабдори гумрук аз шикояти шифоҳии шахс мувофиқан ба шахси мансабдори мақоми болоии гумрук ё дидбонгоҳи гумруқӣ ва дар сурати шикоят нисбати қарор, амали (бесамалии) сардори дидбонгоҳи гумрук - ба сардори гумрук, ки дар минтақаи фаъолияти он чунин дидбонгоҳи гумruk қарор дорад, иборат мебошад.

3. Баррасии шикоят нисбати қарор, амали (бесамалии) шахси мансабдори гумрук ба тартиби соддагардонидашуда бетаъхир анҷом дода шуда, қарор нисбати он фавран қабул карда мешавад.

4. Ҳангоми шикоят тибқи тартиби соддагардонидашуда бо ҳоҳиши шахси нисбати қарор, амали (бесамалии) шахси мансабдори мақоми гумрук бо шикоят муроциатнамуда шахси мансабдори мақоми гумрук, ки ин шикоятро баррасӣ менамояд, дар бораи баррасии шикоят тибқи тартиби соддагардонидашуда акт таҳия менамояд, ки он дар бораи шахси мансабдори баррасикунандай шикоят, шахси бо шикоят муроциатнамуда, мазмуни муҳтасари шикоят ва қарори қабулшуда маълумотро дар бар мегирад. Ҳангоми рад кардани баррасии шикоят нисбати қарор, амали (бесамалии) шахси мансабдори мақоми гумрук тибқи тартиби соддагардонидашуда дар ҳамин акт сабабҳои чунин рад нишон дода мешавад. Шакли актро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ муайян менамояд. Акти баррасии шикоятро нисбати қарор, амали (бесамалии) шахси мансабдори мақоми гумрук бо тартиби соддагардонидашуда шахси мансабдори мақоми гумрук, ки шикоятро баррасӣ намудааст ва шахсе, ки бо шикоят муроциат кардааст имзо мегузоранд. Нусхай акт дар бораи баррасии шикоят нисбати қарор, амали (бесамалии) шахси мансабдори мақоми гумрук тибқи тартиби соддагардонидашуда ба шахси бо шикоят муроциатнамуда супорида мешавад.

5. Баррасии шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) шахси мансабдори мақоми гумрук тибқи тартиби соддагардонидашуда ва қабули қарор барои шикоят нисбати қарор, амали (беамалии) мақоми гумрук ё шахси мансабдори он тибқи тартиби умумӣ монеъ шуда наметавонад.

ФАСЛИ II. РАСМИЁТИ ГУМРУКӢ

ЗЕРФАСЛИ 1. БАРАСМИЯТДАРОРИИ ГУМРУКӢ

БОБИ 8. МУҚАРРАРОТИ АСОСИИ БАРАСМИЯТДАРОРИИ ГУМРУКӢ

Моддаи 58. Доираи истифодаи ҳамин боб

Муқаррароти ҳамин боб ҳамаи амалиёти гумрукии мол ва воситаҳои нақлиёти аз сарҳади гумrukӣ интиқолшавандаро дар бар мегирад.

Моддаи 59. Тартиби барасмиятдарории гумrukӣ

1. Барасмиятдарории гумруки тибқи тартиби муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки тибқи он қабул гардидаанд, анҷом дода мешавад.

2. Талаботи мақомоти гумрук ҳангоми барасмиятдарории гумrukӣ бояд асоснок ва тибқи талаботи муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс ва зарурияти таъмини риояи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон маҳдуд карда шаванд.

3. Тартиб ва технологияи барасмиятдарории гумrukӣ вобаста ба намуди моли аз сарҳади гумrukӣ интиқолшаванда, навъи нақлиёти барои чунин интиқол истифодашаванда, гурӯҳи шахсони интиқолдиҳандай мол ва воситаҳои нақлиёт муқаррар карда мешавад.

4. Амалиёти гумrukӣ сарфи назар аз кишвари истеҳсолкардаи мол, давлати ирсолкунанда ва таъиноти мол баробар татбиқ мешавад.

Моддаи 60. Оғоз ва анҷоми барасмиятдарории гумrukӣ

1. Барасмиятдарори гумruкии мол чунин оғоз мсёбад:

1) ҳангоми воридоти мол - дар лаҳзаи пешниҳоди декларатсияи қаблии гумrukӣ ба мақоми гумruk ё хуччатҳо тибқи моддаи 72 ҳамин Кодекс (вобаста ба он, ки қадом амал аввал анҷом дода мешавад) ва дар ҳолатҳои пешбининамудаи ҳамин Кодекс бошад, аризai шифоҳӣ ё анҷоми амалҳои дигаре, ки дар бораи нияти шахс ҷиҳати барасmиятдарории гумrukӣ гувоҳӣ медиҳанд;

2) ҳангоми содироти мол - дар лаҳзаи пешниҳоди декларатсияи гумrukӣ ва дар ҳолатҳои пешбинinамудаи ҳамин Кодекс бошад, - аризai шифоҳӣ ё анҷоми амалҳои дигаре, ки дар бораи нияти шахс ҷиҳати барасmиятдарории гумrukӣ гувоҳӣ медиҳад.

2. Барасmиятдарории гумrukӣ бо ичрои амалиёти гумrukӣ, ки тибқи ҳамин Кодекс барои нисбати мол қабул намудани расмиёти гумrukӣ, ҷойгир намудани мол таҳти низоми гумrukӣ ё анҷом додани амали ин низом, агар ин низоми

гумрукӣ дар мӯҳлати муайян амал намояд, ичунин барои ҳисоб ва пардохти боҷҳои гумрукӣ ва андоз заруранд, хотима меёбад.

Моддаи 61. Иҷозати мақоми гумruk барои анҷом додани амалиёти гумrukӣ

1. Агар барои анҷом додани амалиёти гумrukии алоҳида иҷозати мақоми гумruk зарур бошад, чунин иҷозат бетаъхир, баъди он, ки шахси мансабдори ваколатдори мақоми гумruk итминон пайдо намояд, ки шартҳои зарурии муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс барои гирифтани чунин иҷозат иҷро шудаанд, дар мӯҳлати на дертар аз санчиши декларатсияи гумrukӣ, ҳуччатҳои дигар ва санчиши мол (қисми 1 моддаи 400) дода мешавад.

Агар санчиши риояи шартҳои додани иҷозат баъди додани он тавонад бе зарар барои назорати гумrukӣ анҷом пазирад ва агар ҳангоми минбаъд ошкор намудани риоя нашудани чунин шарт вайрон кардани қонунгузории гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон тавонад бартараф гардад, иҷозат то гузаронидани санчиш дода мешавад.

2. Агар дар ҳамин Кодекс пешбинӣ шуда бошад, ки иҷозат аз ҷониби мақоми гумruk дар шакли хаттӣ дода мешавад, тартиби додани чунин иҷозат ва шакли онро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ муқаррар менамояд.

3. Иҷозати мақоми гумruk инчунин аз ҷониби мақоми гумruk анҷом додани амалҳои дигар низ ба ҳисоб меравад.

Моддаи 62. Маҳал ва вақти барасмиятдарории гумrukии мол

1. Барасмиятдарории гумrukии мол дар маҳалҳои ҷойгиршавии мақомоти гумruk дар вақти кори ин мақомот анҷом дода мешавад.

2. Бо дарҳости асосноки декларант ё шахси дигари манфиатдор амалиёти алоҳидаи гумrukӣ ҳангоми барасмиятдарории гумrukӣ метавонад берун аз маҳали ҷойгиршавӣ ва берун аз вақти кори мақомоти гумruk тибқи моддаҳои 465 ва 466 ҳамин Кодекс анҷом дода шаванд.

Моддаи 63. Ҳуччатҳо ва маълумоте, ки барои барасмиятдарории гумrukӣ заруранд

1. Барои барасмиятдарории гумrukӣ шахсони дар ҳамин Кодекс муайянгардида бояд ба мақомоти гумruk ҳуччатҳо ва маълумоти барои барасмиятдарории гумrukӣ заруриро пешниҳод намоянд.

Мақомоти гумruk ҳуқуқ доранд ҳангоми барасмиятдарории гумrukӣ пешниҳоди танҳо ҳамон ҳуччатҳо ва маълумотеро талаб намоянд, ки барои таъмини риояи қонунгузории гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон заруранд ва пешниҳоди онҳо тибқи ҳамин Кодекс пешбинӣ шудааст.

2. Номгӯи ҳуччатҳо ва маълумот, талабот нисбати маълумоте, ки барои барасмиятдарории гумrukӣ нисбати расмиёти мушаххаси гумrukӣ ва низомҳои гумrukӣ заруранд, аз ҷониби мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ тибқи ҳамин Кодекс муайян карда мешавад. Ҳамзамон мақоми

ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ ҳуқук дорад номгӯи маълумот ва ҳуччатҳои барои барасмиятдарории гумрукӣ заруриро бо назардошти гурӯҳи шахсони интиқолдиҳандай мол ва воситаҳои нақлиёт, навъи мол, мақсади истифодаи мол, талаботи низомҳои гумрукӣ ё навъи нақлиёте, ки барои интиқоли мол аз сарҳади гумрукӣ истифода мешавад, ихтисор намояд. Мӯҳлати пешниҳоди ҳуччатҳо ва маълумоти зарурӣ барои барасмиятдарории гумрукӣ, агар ҳамин Кодекс тартиби дигаре муайян накарда бошад, аз тарафи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ муқаррар карда мешавад.

3. Номгӯи ҳуччатҳо ва маълумоти барои барасмиятдарории гумрукӣ зарурӣ бояд расман интишор карда шаванд. Санадҳои меъёрии ҳуқуқии мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ, ки номгӯи ҳуччатҳо ва маълумоти барои барасмиятдарории гумрукӣ заруриро муайян менамояд, мутобики моддаи 4 ҳамин Кодекс эътибори қонунӣ пайдо мекунад.

4. Агар ҳамин Кодекс ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигаре пешбинӣ накарда бошанд, шакли ҳуччатҳои гумрукиро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ муайян мекунад.

5. Бо мақсади соддагардонӣ ва суръатбахшии барасмиятдарории гумрукӣ мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ бо мақомоти гумрукии давлатҳои хориҷӣ дар бораи эътирофи муштараки ҳуччатҳои барои мақсадҳои гумрукӣ истифодашаванд созишнома ба имзо мерасонад.

6. Мақомоти гумрук ҳуқук надоранд қабули ҳуччатҳои барои барасмиятдарории гумрукӣ заруриро аз сабаби дар онҳо мавҷуд будани маълумоти носаҳех, ки ба муайян намудани андозаи пардоҳти бочҳои гумрукӣ ва андоз, ба қабули қарори мақомоти гумрук нисбати мамнӯият ва маҳдудиятҳо тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсир намерасонад, рад намоянд. Ҳангоми радди мақоми гумрук чиҳати қабули ҳуччатҳои зикршуда ин мақом шахси пешниҳоднамудаи ҳуччатҳоро дар бораи сабабҳои рад огоҳ менамояд. Бо дарҳости ҳамин шахс мақоми гумрук оғоҳии мазкурро дар шакли хаттӣ пешниҳод менамояд.

7. Ҳуччатҳои зарурӣ барои барасмиятдарории гумрукӣ метавонанд дар шакли асл ё нусха пешниҳод карда шаванд, ки онҳоро шахси пешниҳоднамуда, декларант ё мақоми ваколатдоре, ки чунин ҳуччатро додааст, тасдиқ намудаанд ё ба таври нотариалий тасдиқ шудаанд. Ҳангоми пешниҳоди нусхай ҳуччатҳои мазкур, ки шахси пешниҳоднамуда ё декларант тасдиқ кардааст, мақоми гумрук тибқи зарурат мувофиқати нусхай чунин ҳуччатҳоро бо асли онҳо муқоиса менамояд, сипас нусхай асли ин ҳуччатҳо ба шахси пешниҳоднамуда баргардонида мешавад.

8. Ҳуччатҳои барои барасмиятдарории гумрукӣ зарурӣ метавонанд тибқи ҳамин Кодекс дар шакли ҳуччатҳои электронӣ пешниҳод карда шаванд.

Моддаи 64. Иштироки шахсони манфиатдор ва намояндагони онҳо ҳангоми барасмиятдарории гумрукӣ

Шахсони манфиатдор ё намояндагони онҳо ҳуқук доранд ва бо талаботи мақомоти гумрук вазифадоранд ҳангоми барасмиятдарории гумруқӣ иштирок намоянд (*Қонуни ҶТаз 03.07.2012 № 845*).

Моддаи 65. Забони барасмиятдарории гумруқӣ

Барасмиятдарории гумруқӣ, аз ҷумла пур кардани ҳуччатҳои барои барасмиятдарории гумруқӣ зарурӣ, ба истиснои ҳолатҳои пешбининамудаи ҳамин Кодекс, бо забони давлатӣ ё забони муоширати байни миллатҳо анҷом дода мешавад. Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ ҳуқук дорад ҳолатҳои дигареро муайян намояд, ки мақомоти гумрук барои мақсадҳои гумруқӣ метавонанд ҳуччатҳо ва маълумотро бо забонҳои хориҷие, ки шахсони мансабдори гумруқӣ ин забонро медонанд, қабул кунанд.

Моддаи 66. Барасмиятдарории гумруқӣ ва назорати дигар мақомоти давлатӣ

Барасмиятдарори таҳо баяди анҷом додани назорати давлатии санитарию карантинӣ, карантинию фитосанитарӣ, байторӣ ва намудҳои дигари назорати давлатии воридоти мол ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё содироти онҳо аз ин қаламрав сурат гирад, агар мол тибқи санадҳои қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, бо назардошти муқаррароти пешбининамудаи қисми 3 моддаи 77 ҳамин Кодекс бояд ҳатман мавриди чунин назорат қарор гиранд.

Моддаи 67. Тартиби дар навбати аввал барасмиятдарории гумруқӣ

Ҳангоми ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид намудан ва аз қаламрави он содир намудани моле, ки барои рафъи оқибати оғатҳои табиӣ, садамаҳо ва фалокат заруранд, инчунин моли зудвайроншаванд, ҳайвоноти зинда, маводи радиоактивӣ, муросилоти байналмилалии почта, бори экпресс, иттилоот ва маводи дигар барои воситаҳои ахбори омма, маводи барои мақомоти олии ҳокимият таъингардида ва дигар моли шабеҳ барасмиятдарории гумрукии онҳо ба таври соддагардонидашуда ва дар навбати аввал анҷом дода мешавад.

Моддаи 68. Расмиёти соддагардонидашудаи маҳсус барои барасмиятдарории гумрукии шахсони алоҳида

1. Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ барои барасмиятдарории гумрукии шахсони алоҳида расмиёти соддагардонидашудаи маҳсусро муқаррар менамояд, ки:

1) дар рӯзи муроҷиат ба мақомоти гумрук нисбати онҳо истифодаи расмиёти соддагардонидашудаи маҳсуси эътибори қонуни пайдокарда ва қарорҳои иҷронашуда оид ба парвандаҳои ҳукуқвайронкунии маъмурӣ дар соҳаи фаъолияти гумруқӣ вучуд надорад;

2) онҳо пешбурди баҳисобгирии ҳуччатҳои тиҷоратии худро тибқи тартиби муайяннамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ ба роҳ мондаанд, ки имкон медиҳад мақомоти гумрук маълумоти дар он

чойдоштаро бо маълумоти ҳангоми барасмиятдарории гумрукӣ ба мақомоти гумрук пешниҳодгардида муқоиса намоянд;

3) онҳо дар мӯҳлати на камтар аз 3 сол фаъолияти иқтисодии хориҷиро анҷом медиҳанд.

2. Шахсе, ки меҳоҳад аз расмиёти маҳсуси соддагардонидашудаи барасмиятдарории гумрукӣ истифода барад, ба мақомоти гумрук ба аризай хаттӣ ҷиҳати истифодаи расмиёти соддагардонидашудаи маҳсуси барасмиятдарории гумрукӣ муроҷиат менамояд. Дар ин ариза маълумот дар бораи аризадиҳанда ва фаъолияти иқтисодии хориҷии ў зикр мегардад. Аризадиҳанда бояд дар бораи розӣ будани худ ҷиҳати пешбуруди баҳисобгирии ҳуҷҷатҳои тиҷоратӣ тибқи тартиби муайяннамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ, ки имкон медиҳад мақомоти гумрук маълумоти дар он чойдоштаро бо маълумоти ҳангоми барасмиятдарории гумрукӣ ба мақомоти гумрук пешниҳодгардида муқоиса намоянд, ўҳдадории хаттӣ пешниҳод кунад, инчунин ба дастрас будани системаи баҳисобгирии мазкур ба шахсони мансабдори мақомоти гумрук розигӣ диҳад.

3. Барасмиятдарории гумрукии расмиёти соддагардонидашудаи маҳсус барои шахсоне, ки ба воридоти мол ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон машғуланд, муқаррар гардида, метавонанд декларатсияҳои гумрукии даври (моддаи 136), иҷозати мол ҳангоми пешниҳоди маълумоти зарурӣ барои ҳаммонандсозии мол (моддаи 150), барасмиятдарории гумrukӣ дар объектҳои чунин шахсҳо, нигаҳдории мол дар анборҳои худ ва дигар расмиёти соддагардонидашудаи пешбининамудаи ҳамин Кодексро пешбинӣ намоянд.

4. Барасмиятдарории гумрукии расмиёти соддагардонидашудаи маҳсус наметавонад муқаррароти озод намудани шахсро аз риояи талабот ва шартҳои муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бобати пардохтҳои пурра ва саривақтии гумrukӣ, риояи мамнӯят ва маҳдудиятҳои тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраргардида, инчунин риояи низомҳои гумruкиро дар баргирад.

БОБИ 9. РАСИДАНИ МОЛУ ВОСИТАҲОИ НАҚЛИЁТ БА ҚАЛАМРАВИ ГУМРУКИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Моддаи 69. Маҳал ва вақти расидани мол ва воситаҳои нақлиёт ба қаламрави гумruкии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Расидани мол ва воситаҳои нақлиёт ба қаламрави гумruкии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар гузаргоҳҳо аз сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар шудааст, дар вақти кории мақомоти гумruk (моддаи 466), иҷозат дода мешавад. Дар маҳалҳои дигар мол ва воситаҳои нақлиёт ба қаламрави гумruкии Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонанд тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон расонида шаванд.

Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ тадбирҳои эҳтиётиро, ки интиқолдиҳанда барои пешгирии истифодаи беизозати мол ва

воситаҳои нақлиёт дар қаламрави гумруқӣ ҳангоми расиданашон берун аз вақти кори мақоми гумрук бояд андешад, муайян менамояд (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

Барои расидани намудҳои моли алоҳида ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон нуқтаҳои гузаргоҳҳоро аз сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

2. Баъди гузаштани аз сарҳади гумруқӣ интиқолдиҳанда вазифадор аст мол ва воситаҳои нақлиёти овардаи худро дар нуқтаи гузаргоҳ ё маҳалҳои дигари дар қисми 1 ҳамин модда (маҳали расидан) зикршуда расонад ва онҳоро ба мақомоти гумрук пешниҳод кунад. Дар айни замон тағири ҳолати мол ё вайрон кардани баставандии онҳо, инчунин тағиирдиҳӣ, барҳамдиҳӣ, нобудсозӣ ё вайронкуни тамгаю мӯҳрҳо ва воситаҳои дигари ҳаммонандсозӣ иҷозат дода намешавад.

3. Мақомоти гумрук вазифадоранд дар шакли оммафаҳм оид ба нуқтаҳои гузаргоҳҳо аз сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, маҳдудиятҳои муқарраршуда ва вақти кори мақомоти гумрук маълумот пешниҳод намоянд.

4. Муқаррароти ҳамин модда нисбати моле, ки тавассути нақлиёти дарёй ё ҳавоӣ аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон, бе таваққуф дар бандар ё фурудгоҳи дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷойгирбуда убур мекунанд, татбиқ намегардад.

Моддаи 70. Тадбирҳое, ки ҳангоми садама ва таъсири қувваи рафънопазир ё дигар ҳолатҳо андешида мешаванд

1. Агар молрасонӣ аз маҳали убури сарҳади гумруқӣ ба маҳали расидан қатъ гардад, инчунин агар киштиҳои дарёй ва ҳавопаймо ночор таваққуф кунанд ё фуруд оянд ё дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар натиҷаи садама ва таъсири қувваи рафънопазир ё ҳолатҳои дигари барои боррасонӣ монеашаванд таваққуф ва фуруд дар маҳалҳои муайяншуда номумкин бошад, интиқолдиҳанда вазифадор аст барои ҳифзи молу воситаҳои нақлиёт тамоми тадбирҳоро андешад ва фавран дар бораи ин ҳолатҳо ва маҳали ҷойгиршавии молу воситаҳои нақлиёт ба наздиктарин мақоми гумрук хабар диҳад, инчунин молро ба наздиктарин мақоми гумрук интиқол диҳад (агар воситай нақлиёти ӯ зарар дида бошад) ё интиқоли онҳоро ба ҳама гуна ҷойи дигар, ки мақоми гумрук нишон додааст, таъмин намояд.

2. Мақомоти гумрук ҳарочоти интиқолдиҳанда ва дигар шахсонро, ки вобаста ба риояи талаботи ҳамин модда ба миён омадааст, ҷуброн намекунанд.

Моддаи 71. Огоҳонидани пешакии мақомоти гумрук дар бораи расидани мол ва воситаҳои нақлиёт ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Маъмурияти дидбонгоҳи гузаргоҳ аз сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон (роҳбарияти фурудгоҳ, аэрором, бандарҳо, истгоҳҳои роҳи оҳан, стансияҳо) мақоми гумрукро қаблан дар бораи маҳал ва вақти расидани воситаҳои нақлиёт дар нуқтаҳои гузаргоҳ аз сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи тартиби бо маъмурияти гузаргоҳи мазкур ва мақоми гумрук

тибқи санадҳои месъёрии ҳуқуқии Ҷумхурии Тоҷикистон мувофиқашуда огоҳ менамояд.

Моддаи 72. Пешниҳоди ҳуччатҳо ва маълумот дар бораи расидани мол ва воситаҳои нақлиёт ба қаламрави гумрукии Ҷумхурии Тоҷикистон

1. Ҳангоми расидани мол ва воситаҳои нақлиёт ба қаламрави гумрукии Ҷумхурии Тоҷикистон интиқолдиҳанда вазифадор аст ба мақомоти гумрук ҳуччатҳо ва маълумоти пешбининамудаи моддаҳои 73 - 76 ҳамин Кодексро вобаста ба навъи нақлиёте, ки дар он ҳамлу нақли байналмилали амалӣ мегардад, пешниҳод намояд.

Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ ҳуқуқ дорад рӯйхати маълумоти дар моддаҳои 73 - 76 ҳамин Кодекс пешбинишударо ихтисор намояд. Мақоми гумрук ҳуқуқ надорад аз интиқолдиҳанда пешниҳоди маълумоти дигарро талаб намояд.

Агар ҳуччатҳои дар моддаҳои 73 - 76 ҳамин модда пешбинишуда дорои маълумоти зарурӣ набошанд, интиқолдиҳанда вазифадор аст ба мақоми гумрук маълумоти нокифояро бо роҳи пешниҳоди ҳуччатҳои дигари иловагии ба таври озод таҳияшуда хабар дихад.

2. Интиқолдиҳанда ҳуқуқ дорад ба мақоми гумрук ҳуччатҳо ва маълумотро то воқеан расидани мол ва воситаҳои нақлиёт ба қаламрави гумрукии Тоҷикистон пешниҳод намояд.

3. Интиқолдиҳанда ҳуқуқ дорад ҳуччатҳоро (қисми ҳуччатҳоро) тибқи ҳамин Кодекс ва тибқи тартиби муайяннамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ дар шакли ҳуччатҳои электронӣ пешниҳод намояд.

4. Ҳангоми аз ҷониби интиқолдиҳанда пешниҳод кардани ҳуччатҳо бо забони хориҷӣ мақомоти гумрук ҳангоми зарурат ҳуқуқ доранд танҳо тарҷумаи маълумоти пешбининамудаи моддаҳои 73-76 ҳамин Кодексро ба забони давлатӣ ё забони муюширати байналмилали талаб намоянд.

5. Аз номи интиқолдиҳанда ҳуччатҳо ва маълумотро метавонад шахсе, ки бо супориши вай амал мекунад, пешниҳод намояд.

Моддаи 73. Ҳуччатҳо ва маълумоте, ки ҳангоми ҳамлу нақли байналмилали тавассути нақлиёти автомобильӣ пешниҳод карда мешаванд

1. Ҳангоми ҳамлу нақли байналмилали тавассути нақлиёти автомобильӣ интиқолдиҳанда ба мақоми гумрук маълумоти зеринро хабар медиҳад:

- 1) дар бораи қайди давлатии воситаҳои нақлиёт;
- 2) ном ва сурогаи интиқолдиҳандай мол;
- 3) номи давлати ирсолкунанда ва давлати таъиноти мол;
- 4) ном ва сурогаи фиристандা ва гирандаи мол;
- 5) дар бораи фурӯшанда ва қабулкунандаи мол мувофиқи ҳуччатҳои тиҷоратие, ки интиқолдиҳанда дорад;

6) дар бораи миқдори ҷойҳои бор, маркировкаи онҳо ва навъи барабандии мол;

7) номгӯй, инчунин рамзи (коди) мол мувофиқи талаботи байналмилалии тавзех ва кодгузории мол дар сатҳи на камтар аз 4 рақами аввал;

8) вазни умумии мол (бо кг) ё ҳаҷми мол (бо метри мукааб) ба истиснои моли қалонҳаҷм;

9) дар бораи мавҷудияти моле, ки воридоташон ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ ё маҳдуд карда шудаанд;

10) дар бораи маҳал ва таърихи таҳияи борхати нақлиётii байналмилалӣ;

2. Интиқолдиҳанда маълумоти дар қисми 1 ҳамин модда зикршударо бо роҳи ба мақоми гумruk пешниҳод намудани ҳуҷҷатҳои зерин хабар медиҳад:

1) ҳуҷҷатҳо ба воситаи нақлиёт;

2) борхати нақлиётii байналмилалӣ;

3) ҳуҷҷатҳои тиҷоратӣ ба моли интиқолшаванда, ки интиқолдиҳанда дорад.

Моддаи 74. Ҳуҷҷатҳо ва маълумоте, ки ҳангоми ҳамлу нақли байналмилали тавассути нақлиёти дарёй пешниҳод карда мешаванд

1. Ҳангоми ҳамлу нақли байналмилали тавассути нақлиёти дарёй интиқолдиҳанда ба мақоми гумruk маълумоти зеринро хабар медиҳад:

1) дар бораи қайди киштӣ ва мансубияти миллии он:

2) номгӯ ва тавсифи киштӣ:

3) ному насаби капитан:

4) ному насаб ва сурогаи агенти киштӣ:

5) дар бораи теъдоди мусоғирони киштӣ, ному насаби онҳо, шаҳрванди (табаят), таъриҳ ва маҳали таваллуд, бандари таваққуф ва фуруд:

6) дар бораи теъдод ва ҳайати экипаж:

7) номгӯи бандари сафар ва бандари даромади киштӣ:

8) номгӯи, теъдоди умумӣ ва тавсифи мол:

9) дар бораи теъдоди ҷойҳои бор, маркировкаи онҳо ва навъи барабандии мол:

10) номгӯи бандари боргирӣ ва бандари борфарорӣ:

11) рақами коносаментҳо ё дигар ҳуҷҷатҳос, ки мавҷудият ва мазмуни қарордоди интиқоли баҳриро барои моли дар бандари мазкур ҳолишаванда тасдиқ менамояд;

12) номгӯи бандарҳои фаровардани моли дар кишти боқимонда;

13) номгӯи бандарҳои аввалии ирсоли мол;

14) номгӯи захираҳос, ки дар киштӣ мавҷуданд ва нишон додани теъдоди онҳо;

- 15) тавзехи чойгиркуни мол дар киштӣ;
- 16) дар бораи мавҷуд будани (мавҷуд набудани) муросилоти почтаҳои байналмилалий дар киштӣ;
- 17) дар бораи мавҷуд будани (мавҷуд набудани) моле, ки ворид кардани онҳо ба қаламрави гумрукии Тоҷикистон манъ ё маҳдуд аст, аз ҷумла асъори Ҷумҳурии Тоҷикистон ва арзишҳои асъорӣ, ки ҳайати экипаж бо худ дорад, доруворӣ, ки дар таркибашон воситаҳои нашъадор, маводи саҳттаъсир, моддаҳои психотропи ва заҳрнок мавҷуд аст;
- 18) дар бораи мавҷуд будани (мавҷуд набудани) моли ҳатарнок, аз ҷумла яроқу лавозимоти ҷангӣ.

2. Интиқолдиҳанда маълумоти дар қисми 1 ҳамин модда зикршударо бо роҳи ба мақоми гумruk пешниҳод намудани ҳуҷҷатҳои зерин ҳабар медиҳад:

- 1) декларатсияи умумӣ;
- 2) декларатсияи бор;
- 3) декларатсияи захираҳо дар киштӣ;
- 4) декларатсия дар бораи ашёи шахсии ҳайати экипажи киштӣ;
- 5) таъиноти киштӣ;
- 6) рӯйхати мусофирон;
- 7) ҳуҷҷате, ки Ковенсияи умумиҷаҳонии почта тақозо менамояд;
- 8) коносаментҳо ва дигар ҳуҷҷатҳое, ки мавҷудият ва мазмuni қарордоди интиқоли дарёиро тасдиқ мекунанд.

Моддаи 75. Ҳуҷҷатҳо ва маълумоте, ки ҳангоми ҳамлу нақли байналмилали тавассути нақлиёти ҳавоӣ пешниҳод карда мешаванд

1. Ҳангоми ҳамлу нақли байналмилали тавассути нақлиёти ҳавоӣ интиқолдиҳанда ба мақомоти гумruk маълумоти зеринро ҳабар медиҳад:
 - 1) зикри аломати мансубияти миллӣ ва аломати бақайдгирии ҳавопаймо;
 - 2) рақами рейс, зикри самти парвоз, нуқтаи парвоз, ҷойи фуруди ҳавопаймо;
 - 3) номи истифодабарандай ҳавопаймо;
 - 4) теъдоди ҳайати экипаж;
 - 5) дар бораи теъдоди мусофирон, ном ва насаби онҳо; номгӯи маҳалҳои саворшавӣ ва фурудоии онҳо;
 - 6) зикри навъи мол;
 - 7) рақами борҳат, миқдори ҷой дар ҳар як борҳат;
 - 8) номи нуқтаи боргирӣ ва борфарорӣ;
 - 9) дар бораи миқдори захираҳои киштӣ, ки ба он бор карда ё фароварда мешаванд;
 - 10) дар бораи мавҷуд будани (мавҷуд набудани) муросилоти почтаҳои байналмилалий дар киштии ҳавоӣ;

11) дар бораи мавҷуд будани (мавҷуд набудани) моле, ки ворид кардани он ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ ё маҳдуд аст, аз ҷумла асьори Ҷумҳурии Тоҷикистон ва арзишҳои асьорӣ, ки ҳайати экипаж бо худ дорад, доруворӣ, ки дар таркибашон воситаҳои нашъадор, маводи саҳттаъсир, моддаҳои психотропӣ ва заҳрнок мавҷуданд, инчунин аслиҳа ва лавозимоти ҷангӣ.

2. Интиқолдиҳанда маълумоти дар қисми 1 ҳамин модда зикршударо бо роҳи ба мақоми гумruk пешниҳод намудани ҳуҷҷатҳои зерин хабар медиҳад:

1) ҳуҷҷати муқаррарии (стандартии) интиқолдиҳанда, ки мувофиқи созишиномаи байналмилалӣ дар соҳаи авиатсияи гражданий (декларатсияи генералий) пешбинӣ шудааст;

2) ҳуҷҷати дорои маълумот дар бораи моли тавассути ҳавопаймо интиқолшаванда (борхат);

3) ҳуҷҷати дорои маълумот дар бораи захираҳои ҳавопаймо;

4) борхати бори ҳавопаймо;

5) ҳуҷҷати дорои маълумот оид ба интиқоли мусоғирон ва бағочи онҳо (руйхати мусоғирон);

6) ҳуҷҷате, ки Ковенсияи умумиҷаҳонии почта тақозо менамояд.

Моддаи 76. Ҳуҷҷатҳо ва маълумоте, ки ҳангоми интиқоли байналмилалӣ тавассути нақлиёти роҳи оҳан пешниҳод карда мешаванд

1. Ҳангоми ҳамлу нақли байналмилалӣ тавассути нақлиёти роҳи оҳан интиқолдиҳанда ба мақоми гумruk маълумоти зеринро хабар медиҳад:

1) номгӯ ва суроғаи ирсолкунандаи бор;

2) номгӯ ва суроғаи қабулкунандаи бор;

3) номгӯи истгоҳи ирсолкунанда ва истгоҳи таъиноти мол;

4) дар бораи тесъододи ҷойи бор, оид ба маркировкаи он ва навъи баставандии мол;

5) номгӯ, инчунин коди мол тибқи Системаи ҳамоҳангшудаи тасниф ва кодгузории мол ё Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷӣ, дар сатҳи на камтар аз 4 рақами аввал;

6) вазни умумии мол (бо кг);

7) рақамҳои ҳаммонандсозии контейнерҳо.

2. Интиқолдиҳанда маълумоти дар қисми 1 ҳамин модда зикршударо бо роҳи нишон додани ҳуҷҷатҳои зерин хабар медиҳад:

1) борхати роҳи оҳан;

2) ҳуҷҷатҳои тиҷоратӣ барои интиқоли мол, ки дар ихтиёри интиқолдиҳанда мавҷуданд.

Моддаи 77. Амалиёт бо молу воситаҳои нақлиёт дар маҳали расидани онҳо

1. Баъди расидани мол ва ба мақоми гумрук пешниҳод намудани ҳуҷҷату маълумоти дахлдор молро метавон фаровард, ба дигар воситаи нақлиёт бор кард (моддаи 78), дар анбори муваққати чой кард (боби 12), ба низоми муайяни гумруқӣ ё транзити дохилии гумруқӣ арзшуда ворид намуд (боби 10).

2. Аз лаҳзаи пешниҳоди мол ба маҳали боррасонӣ чунин мол статуси таҳти нигаҳдошти муваққатӣ қарордоштаро мегирад. Бо анҷом ёфтани мӯҳлати ниҳоии нигаҳдории муваққатӣ (моддаи 103) мақомоти гумрук моли мазкурро тибқи боби 57 ҳамин Кодекс ихтиёрдорӣ менамоянд.

3. Агар мақомоти гумрук санчиши молеро анҷом диҳанд, ки нисбати воридоти он ба Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон мамнӯият ва маҳдудиятҳо муқаррар шудаанд ва таъмини риояи онҳо инчунин таҳти салоҳияти дигар мақомоти давлатӣ низ мебошад, мақомоти гумruk ҳамоҳангсозии ин амалиёт ва баробар анҷом додани онҳоро таъмин менамоянд.

4. Воситаҳои нақлиёт бояд тибқи боби 36 ҳамин Кодекс ба расмияти гумруқӣ дароварда шаванд.

Моддаи 78. Борфарорӣ ва азnavборкунӣ дар маҳали расидани мол

1. Борфарорӣ ва азnavборкуни мол аз воситаҳои нақлиёте, ки ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид шудааст, дар маҳали расидан ва дар вақти кори мақомоти гумruk дар маҳали маҳсус барои чунин мақсадҳо пешбинигардида анҷом дода мешавад.

Дар ҷойҳои дигар ва (ё) дар вақти гайрикории мақоми гумruk борфарорӣ ва азnavборкуни мол бо иҷозати мақоми гумruk, ки бо дарҳости шахси манфиатдор тибқи моддаҳои 465 ва 466 ҳамин Кодекс дода шудааст, анҷом дода мешавад.

2. Ҷойи борфарорӣ ва азnavборкуни он минтақаи назорати гумruқӣ ҳисобида мешавад. Ҷойи мазкур бояд тарзе соҳта ва муҷаҳҳаз гадад, ки ҳифзи молро таъмин намояд ва имконияти ба он дохилшавии шахсоне, ки дар борфарорӣ ва борбардорӣ иштирок наменамоянд, истисно карда шавад.

3. Бо дарҳости шахсе, ки дар бандарҳо амалиётро бо мол анҷом медиҳад, мол метавонад дар ҷойҳои борфарорӣ ва азnavборкунӣ бе ҷойгиркунонӣ дар анборҳои нигаҳдории муваққатӣ дар мӯҳлати барои иҷрои амалиёт зарурӣ, вале дар доираи мӯҳлати муайяннамудаи моддаи 103 ҳамин Кодекс, нигоҳ дошта шаванд.

4. Ҳангоми гум кардани мол ё бе иҷозати мақомоти гумruk додани он ба шахсони сеюм масъулият барои пардоҳти бочҳои гумruқӣ ва андоз мутобиқи ҳамин Кодекс ба зиммаи шахсе мебошад ки ин амалиётро анҷом медиҳад.

5. Фаровардани моле, ки воридоти он ба Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ шудааст, иҷозат дода намешавад.

БОБИ 10. ТРАНЗИТИ ДОХИЛИИ ГУМРУКӢ

Моддаи 79. Транзити дохилии гумрукӣ

1. Транзити дохилии гумрукӣ расмиёти гумрукие мебошад, ки мувофиқи он моли хориҷӣ тавассути қаламрави гумрукии Тоҷикистон бидуни ситонидани бочи гумрукӣ, андоз ва татбиқи тадбирҳои мамнӯият ва маҳдуниятҳои дорои хусусияти иқтисодии тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраршуда интиқол дода мешавад.

2. Транзити дохилии гумрукӣ ҳангоми интиқоли мол аз маҳали расидани он то маҳали ҷойгиршавии мақоми гумрукӣ таъинот (моддаи 92), аз маҳали ҷойгиршавии мол ҳангоми декларатсиякунонии он то маҳали баровардани он аз қаламрави гумрукии Тоҷикистон, байни анборҳои нигаҳдории муваққатӣ, анборҳои гумрукӣ, инчунин дар ҳолатҳои дигари интиқоли моли хориҷӣ дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода бурда мешавад, агар ба ин мол таъмини пардохти бочҳои гумрукӣ ва андоз пешбинӣ нашуда бошад.

3. Муқаррароти ҳамин боб нисбати моле, ки тавассути нақлиёти ҳавоӣ интиқол дода мешавад, агар ҳавопаймо ҳангоми парвоз дар хати сайри доимии байналмилалӣ дар маҳали расидани мол муваққатан ё начор (ба сабаби техникӣ) бе фаровардани қисми мол фурӯд ояд, инчунин нисбати моли тавассути қубур ё хати барқ интиқолшаванда татбиқ намегардад.

4. Интиқоли мол тибқи расмиёти транзити дохилии гумрукӣ метавонад аз ҷониби ҳама гуна интиқолдиҳанда, аз ҷумла боркашони гумрукӣ анҷом дода шавад.

Моддаи 80. Иҷозат барои транзити дохилии гумрукӣ

1. Транзити дохилии гумрукӣ бо иҷозати хаттии мақоми гумрук, ки дар минтақаи фаъолияти он интиқоли мол тибқи расмиёти транзити дохилии гумрукӣ (мақоми гумрукӣ ирсолкунанда) оғоз мегардад, иҷозат дода мешавад.

2. Иҷозат ба транзити дохилии гумрукӣ ба инҳо дода мешавад:

- 1) ба интиқолдиҳанда;
- 2) ба экспедитор, агар вай шахси ватанӣ бошад;
- 3) ба шахсоне, ки дар қисми 6 ҳамин модда зикр шудаанд.

3. Ба транзити дохилии гумрукӣ бо риояи шартҳои зерин иҷозат дода мешавад:

1) агар воридоти мол ба Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ нашуда бошад;

2) агар нисбати моли воридшаванда дар маҳали расидани он назорати сарҳадӣ ва дигар намуди назорати давлатӣ гузаронида шуда бошад, дар ҳолате, ки агар мол тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар маҳали расидани он бояд таҳти чунин назорат қарор гирад;

3) агар нисбати мол ҳӯҷҷатҳои тасдиқунаандай риояи маҳдуниятҳо мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳолати интиқоли ин мол тавассути қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод шуда бошанд (*Қонуни ҶТ 28.12.2012 № 906*);

4) агар нисбати ин мол ҳуччати назоратии расидани мол (моддаи 81) пешниҳод шуда бошад;

5) агар мол бо аломатҳои ҳаммонандсозӣ таъмин бошад:

6) агар воситаи нақлиёт ба таври зарурӣ мӯчаҳаз бошад, дар ҳолате, ки мол таҳти пломбаҳо ва мӯҳрҳои гумрукӣ интиқол дода шавад (моддаи 84);

7) агар барои таъмини риояи қонунгузории Ҷумхурии Тоҷикистон тадбирҳо андешида шуда бошанд (моддаи 86).

4. Иҷозат ба транзити доҳилии гумrukӣ баъди пешниҳоди мол ба мақоми гумrukӣ ирсолқунанда фавран, баъди он, ки мақоми гумruk ба риояи шартҳои муқаррарнамудаи қисми 3 ҳамин модда итминон ҳосил мекунад, аммо на дертар аз як шабонарӯзи қабули ҳуччати назоратии расидани мол дода мешавад (моддаи 81). Ҳуччати назорати расидани мол аз ҷониби мақоми гумruki ирсолқунанда дар мӯҳлати 30 дақика қабул карда мешавад, агар он ба ҳамаи талаботи муқарраршуда ҷавобгӯ бошад.

Ҳангоми додани иҷозат барои транзити доҳилии гумrukӣ мақоми гумruki ирсолқунанда мӯҳлати транзити доҳилии гумrukӣ (моддаи 82) ва маҳали расонидани молро муайян менамояд (моддаи 85).

5. Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ метавонад ҷиҳати иҷозат надодани интиқолдиҳанда ё экспедитор ба транзити доҳилии гумrukӣ, ки якчанд маротиба ӯҳдадории худро оид ба интиқоли мол тибқи транзити доҳилии гумrukӣ иҷро нанамудааст, агар тибқи қарор маълум гардад, ки оид ба қонунвайронкуниҳои маъмурӣ дар фаъолияти гумrukӣ нисбати он ҷавобгарии маъмурӣ андешида шудааст ва ҳатто агар яке аз ин қарорҳо иҷро нашуда бошад ё ҳамин интиқолдиҳанда ё экспедитор ӯҳдадориҳояшро оид ба пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз тибқи моддаи 90 ҳамин Кодекс иҷро накарда бошад, қарор қабул намояд. Қарори мазкур бояд дар мӯҳлати 5 рӯзи баъди пардоҳти ҷаримаи маъмурӣ, бочҳои гумrukӣ ва андоз тибқи моддаи 90 ҳамин Кодекс бекор карда шуда, дар ин бора интиқолдиҳанда ё экспедитор, ки нисбати онҳо ҷунин қарор қабул шудааст, дар мӯҳлати муқарраршуда дар шакли ҳатти огоҳ карда мешаванд.

6. Ҳангоми интиқоли мол тибқи транзити доҳилии гумrukӣ ба маҳали расидани мол (моддаи 85), ки маҳали ҷойгиришавии мақоми гумruk ҳисоб намешавад, иҷозати транзити доҳилии гумrukӣ ба таври истисно ба шахсе дода мешавад, ки тибқи ҳамин Кодекс ба зиммааш нигаҳдории мол ва иҷрои дигар амалиёт бо мол дар маҳали расидани мол гузошта шудааст. Дар ин ҳолат шахси мазкур ӯҳдадориҳо ва масъулиятҳои барои экспедитор муқаррарнамудаи ҳамин бобро бо назардошти ҳолатҳои қисми 5 моддаи 92 ҳамин Кодекс ба зимма дорад.

7. Агар иҷозат ба транзити доҳилии гумrukӣ барои риоя нашудани бандҳои 1 - 3 қисми 3 ҳамин модда дода нашавад, мақоми гумruk ҳуқуқ дорад ба интиқолдиҳанда иҷозат диҳад, ки молро ба анбори нигаҳдории муваққатӣ ё дигар ҷойҳои минтақаи назорати гумrukӣ ҳисобшаванда интиқол диҳад, бо шарти мушоияти гумrukии воситаҳои нақлиёте, ки тавассути онҳо мол интиқол дода мешавад.

Эзоҳ: 1. Бо мақсади истифодаи ҳамин боб таҳти мағхуми воситаҳои нақлиёт инчунин воситаҳои нақлиёте фаҳмида мешавад, ки дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон мол тавассути онҳо интиқол дода мешаванд.

2. Бо мақсади истифодаи ҳамин боб таҳти мағхуми экспедитор шахсе фаҳмида мешавад, ки тибқи қарордоди экспедитсияи нақлиётӣ мутобики қонунгузории граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон амал мекунад.

Моддаи 81. Декларатсияи транзитӣ

1. Ба сифати декларатсияи транзити мақоми гумруки интиқолдиҳанда хуччатҳои тиҷоратӣ, нақлиёти (борбари) ва (ё) хуччатҳои гумрукии дори маълумоти дар қисми 2 ҳамин модда зикршударо қабул мекунад.

2. Барои гирифтани иҷозат ба транзити доҳилии гумруки интиқолдиҳанда (экспедитор) ба мақоми гумруки интиқолдиҳанда маълумоти зеринро пешниҳод менамояд:

1) дар бораи ном ва ҷои интиқолдиҳанда (қабулқунанда) тибқи хуччатҳои нақлиётӣ;

2) дар бораи мамлакати интиқолдиҳандаи (мамлакати таъинот) мол;

3) дар бораи ном ва ҷои интиқолдиҳандаи мол ё экспедитор, агар экспедитор барои транзити доҳилии гумруки иҷозат гирифта бошад;

4) дар бораи воситаи нақлиёте, ки тавассути он бор дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон интиқол дода мешавад, ҳангоми боркашони тавассути нақлиёти автомобилий бошад - ҳамчунин дар бораи ронандаи воситаи нақлиёт;

5) дар бораи намуд ё ном, миқдор ва нарҳи мол тибқи хуччатҳои тиҷоратӣ, нақлиёти (борбари), вазн ё ҳаҷм, коди мол, тибқи Системаи ҳамоҳангушудаи тавсифот ва кодгузории мол ё Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷӣ дар сатҳи на камтар аз ҷор аломати аввал;

6) дар бораи миқдори умумии ҷои бор;

7) дар бораи маҳали таъиноти мол;

8) дар бораи ба нақша гирифтани азnavборкунӣ ё дигар амалиёти борбардорӣ ё борфарорӣ дар роҳ;

9) дар бораи ба нақша гирифтани мӯҳлати интиқоли мол (моддаи 82);

10) дар бораи хати сайр, агар интиқоли мол бо хатҳои сайри муайян ба ҷо оварда шавад (қисми 3 моддаи 86).

3. Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ ҳуқуқ дорад номгӯи маълумоти дар қисми 2 ҳамин модда зикршударо бо назардоши категорияи шахс, молу воситаҳои нақлиёти интиқолшаванда, навъи мол, инчунин вобаста ба навъи нақлиёт ихтисор намояд.

4. Агар хуччатҳои тибқи қисми 1 ҳамин модда пешниҳодшуда ҳамаи маълумоти дар қисми 2 ҳамин модда зикршударо надошта бошанд, ин маълумот иловатан, бо роҳи ба шакли хаттӣ доҳил намудани маълумоти нокифоя ба декларатсияи транзитӣ пешниҳод карда мешавад. Шакли декларатсияи транзитӣ

ва тартиби пур кардани онро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ муайян менамояд.

5. Мақоми гумрук ҳуқуқ надорад аз интиқолдиҳанда ё экспедитор дигар маълумотро, ба истиснои маълумоти дар қисми 2 ҳамин модда зикргардида, талаб намояд.

6. Дар хусуси қабули ҳуччатҳо ба сифати декларатсияи транзитӣ тибқи қисми 1 ҳамин модда шахси мансабдори мақоми гумрук дар чунин ҳуччатҳо тибқи намуна ва тартиби муайяннамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ сабт мегузорад.

7. Декларатсияи транзитиро ба шакли ҳуччати электрони пешниҳод кардан мумкин аст. Тартиби пешниҳоди декларатсияи транзитӣ ба шакли ҳуччати электронӣ ва тартиби истифодаи онро дар транзити гумрукии дохили мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ тибқи ҳамин Кодекс муайян менамояд.

8. Дар ҳолатҳои пешбининамудаи санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба сифати декларатсияи транзитӣ ҳуччатҳое, ки чунин санадҳо муқаррар кардаанд, истифода бурда мешавад.

Моддаи 82. Мӯҳлати транзити дохилии гумрукӣ

1. Мӯҳлати ниҳоии транзити дохилии гумрукӣ, агар интиқол тавассути нақлиёти автомобилӣ ва роҳи оҳан сурат гирад, наметавонад аз мӯҳлати ба ҳисоби 2000 км дар як моҳ муайяншуда зиёд бошад ва дар ҳолате, ки агар интиқол тавассути нақлиёти ҳавоӣ сурат гирад - ин мӯҳлат аз рӯзи гирифтани иҷозат барои транзити дохилии гумрукӣ набояд аз се рӯз зиёд бошад.

2. Ҳангоми гирифтани иҷозат ба транзити дохилии гумрукӣ мӯҳлати транзити дохилии гумрукӣ аз ҷониби мақоми гумруки ирсолкунанда дар доираи мӯҳлати муқаррарнамудаи қисми 1 ҳамин модда, вобаста ба аризаи интиқолдиҳанда (экспедитор), мӯҳлати муқаррарии интиқоли мол, навъи нақлиёт ва имкониятҳои воситаи нақлиёт, хати сайри он ва дигар шароити ҳамлу нақл муқаррар карда мешавад.

3. Бо дарҳости асосноки шахси манфиатдор мақоми гумрук мӯҳлати муқаррарнамудаи транзити дохилии гумрукиро дар доираи мӯҳлати муқаррарнамудаи қисми 1 ҳамин модда тамдид менамояд. Агар ҳангоми интиқоли мол тибқи расмиёти транзити дохилии гумруки интиқолдиҳанда дар мӯҳлати аввали муқарраргардида аз сабаби садама ё таъсири қувваи рафъонопазир молро расонида натавонад, бо иҷозати мақоми гумрук дар шакли ҳатти мӯҳлати транзити дохилии гумрукӣ метавонад ба мӯҳлати зиёда аз мӯҳлати ниҳоии муқаррарнамудаи қисми 1 ҳамин модда тамдид карда шавад.

Моддаи 83. Ҳаммонандсозии (идентификатсия) мол ва ҳуччатҳои он

1. Мақоми гумруки ирсолкунанда ҳаммонандсозии молеро, ки ба расмиёти гумрукии транзити дохилии гумрукӣ фаро гирифта шудаанд, бо мақсади таъмини имконияти аз ҷониби мақоми гумруки таъинот (қисми 1 моддаи 92) ошкор намудани аломати гирифтани бор, ҷойгузории бор дар нақлиёт ё иҷрои

ягон амалиёт бо бор, агар амалҳои мазкур ҳангоми интиқоли ин мол мувофиқи транзити дохилии гумрукӣ сурат гирифта бошанд, анҷом медиҳад.

2. Бо мақсади ҳаммонандсозии мол мақоми гумруки ирсолкунанда ҳуқуқ дорад воситаҳои зеринро истифода намояд:

1) гузоштани пломбаҳои гумрукӣ ва мӯҳрҳо ба нақлиёт, контейнер ё бордони чудошаванда;

2) гузоштани нишонҳои ҳаммонандсозии рақамӣ, ҳарфӣ ё маркировкаи дигар, гузоштани пломба ва мӯҳрҳо ба ҷойҳои бори алоҳида;

3) гузоштани штами;

4) гирифтани ҷошиниҳо ва намунаҳо;

5) тавсифи мол ва воситаҳои нақлиёт;

6) истифодай нақшаҳо, суратҳои калонҳаҷм таҳияшуда, фотосуратҳо, видеосабтҳо, ороишҳо;

7) истифодай нақшаҳои таҳиянамудаи шахсони мансабдори мақомоти гумрук суратҳои калонҳаҷм таҳияшуда, фотосуратҳо, видеосабтҳо, ороишҳо;

8) воситаҳои дигари имкондиҳандай ҳаммонандсозии мол, инчунин пломбаи ирсолкунандаи мол.

3. Ҳаммонандсозии мол бо роҳи гузоштани пломбаю мӯҳри гумрукӣ ба воситаҳои нақлиёт, контейнер ё бордони чудошаванда бо риояи шартҳои муқаррарнамудаи моддаи 84 ҳамин Кодекс амалӣ карда мешавад.

Дар ҳолатҳои дигар ҳаммонандсозии мол бо истифодай воситаҳои дигари муқаррарнамудаи қисми 2 ҳамин модда анҷом дода мешавад.

4. Мақомоти гумрук инчунин пломбаҳои гумрукӣ ё воситаҳои дигари ҳаммонандсозии мақомоти гумруки давлатҳои хориҷиро истифода мебаранд, ба истиснои ҳолатҳое, ки агар:

1) пломбаҳои гумрукӣ ё воситаҳои дигари ҳаммонандсозӣ аз ҷониби мақоми гумруки ирсолкунанда нокифоя ё ба мизони муайяннамудаи қисми 1 моддаи 84 ҳамин Кодекс беъзъимод ҳисобида шаванд;

2) мақоми гумруки ирсолкунанда муоинаи гумрукии молро анҷом дихад.

Агар мақомоти гумрук пломбаҳои гумрукӣ ё воситаҳои дигари ҳаммонандсозии мақомоти гумруки давлатҳои хориҷиро истифода баранд, барои тағиیر додан, нест ё нобуд кардан ё ҳароб намудани ин воситаҳои ҳаммонандсозӣ мамнӯиятҳои пешбининамудаи ҳамин Кодекс нисбати воситаҳои ҳаммонандсозии мақомоти гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон татбиқ мегарданд.

5. Мақомоти гумрук ҳаммонандсозии ҳӯҷҷатҳои нақлиёти (борбари), инчунин ҳӯҷҷатҳои тиҷоратии моли дар ихтиёри интиқолдиҳандагӣ бударо барои мақсадҳои гумрукӣ амалӣ менамоянд.

Барои мақсадҳои ҳаммонандсозии ҳӯҷҷатҳо мақомоти гумрук ҳуқуқ доранд воситаҳои зеринро истифода баранд:

1) гузоштани мӯҳр ва штамп дар ҳӯҷҷатҳо;

- 2) гузоштани воситаҳои маҳсуси часпанда ва маҳсуси ҳимоятӣ;
- 3) ҷойгир намудани ҳӯҷҷатҳои зарурӣ барои мақсадҳои гумруқӣ дар қисматҳои боргузории воситаҳои нақлиёт, контейнерҳо ё бордонҳои ҷудошаванд, ки ба онҳо пломбаю мӯҳри гумруқӣ гузошта мешаванд;
- 4) гузоштани ҳӯҷҷатҳои зарурӣ барои мақсадҳои гумруқӣ дар сейфлирофахо.

Моддаи 84. Таҷхизонидани воситаҳои нақлиёт, контейнерҳо ва бордонҳои ҷудошаванд ҳангоми интиқоли мол таҳти пломба ва мӯҳрҳои гумруқӣ

1. Воситаҳои нақлиёт, контейнерҳо ё бордонҳои ҷудошаванд барои интиқоли мол таҳти пломбаю мӯҳри гумруқӣ иҷозат дода мешаванд, ба шарте агар пломбаю мӯҳри гумруқӣ мустақиман ба ҳамин воситаҳои нақлиёт, контейнерҳо ва бордонҳои ҷудошаванд тарзе гузошта шуда бошанд, ки соҳт ва таҷхизонии онҳо имкон медиҳад:

- 1) пломбаю мӯҳри гумруқӣ ба таври оддӣ ва эътиимодбахш гузошта шаванд;
- 2) мол аз қисми борҷои пломбашудаи воситаи нақлиёт бе гузоштани пайҳои назарраси кушодани борҷои воситаи нақлиёт ё ҳароб кардани пломбаю мӯҳри гумруки мол ба борҷоҳои воситаи нақлиёт гирифта ё гузошта нашаванд;
- 3) дар воситаҳои нақлиёт ва борҷои он барои пинҳон намудани мол ҷойҳои маҳфӣ набошанд;
- 4) ҳамаи ҷойҳо, ки дар онҳо мол гузошта шудаанд, барои азназаргузаронии гумруки дастрас бошанд.

2. Талаботи муқаррарнамудаи қисми 1 ҳамин модда нисбати нақлиёт, контейнер ё бордонаи ҷудошаванд иҷрошуда ҳисобида мешавад, агар воситаи нақлиёт, контейнер ё бордонаи ҷудошаванд ҷавобғӯи талаботи техникие бошад, ки мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ муқаррар менамояд.

3. Дар бораи иҷозат додани воситаи нақлиёт, контейнер ё бордонаи ҷудошаванд ба интиқоли мол таҳти пломбаю мӯҳри гумруқӣ мақоми гумруки ирсолкунанда қарор қабул менамояд, агар воситаи нақлиёт, контейнер ё бордонаи ҷудошаванд пешаки ба интиқол таҳти пломбаю мӯҳри гумруқӣ иҷозат дода нашуда бошад.

Қарори мазкур аз ҷониби мақоми гумруки ирсолкунанда дар рӯзи муроҷиати шаҳси манфиатдор қабул карда мешавад.

4. Мувоғиқати воситаи нақлиёт, контейнер ё бордонаи ҷудошаванд ба талаботи дар қисмҳои 1 ва 2 ҳамин модда зикргардида метавонанд сари вақт, бо роҳи гирифтани гувоҳнома дар бораи иҷозат додани воситаи нақлиёт, контейнер ё бордонаи ҷудошаванд ба интиқоли мол таҳти пломбаю мӯҳри гумруқӣ тасдиқ карда шавад.

Гувоҳнома дар бораи иҷозат додани воситаи нақлиёт, контейнер ё бордонаи ҷудошаванд ба интиқоли мол таҳти пломбаю мӯҳри гумруқӣ бо тартиби зайл дода мешавад:

- 1) инфиродӣ;

2) вобаста ба конструксияи (навъи) воситай нақлиёт ё бордони чудошаванда.

Гувоҳнома дар бораи иҷозат додани воситай нақлиёт, контейнер ё бордони чудошаванда ба интиқоли мол таҳти пломбаю мӯҳри гумрукӣ аз тарафи мақоми гумрук дар асоси аризаи шахси манфиатдор дар давоми 5 рӯзи гирифтани аризаи мазкур дода мешавад. Гувоҳномаи мазкур то даврас амал мекунад, ки дар конструксияи воситай нақлиёт, контейнер ё бордони чудошаванда тағиирот сурат нагирад. Гувоҳнома дар бораи иҷозат додани воситай нақлиёт, контейнер ё бордони чудошаванда ба интиқоли мол таҳти пломбаю мӯҳри гумrukӣ ҳангоми ба шахси дигар гузаштани ҳуқуқи соҳибии воситай нақлиёт, контейнер ё бордони чудошаванда эътибори худро нигоҳ медорад. Шакли гувоҳнома дар бораи иҷозат додани воситай нақлиёт, контейнер ё бордони чудошаванда барои интиқоли мол таҳти пломбаю мӯҳри гумrukӣ ва тартиби додани онҳо аз ҷониби мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ муқаррар карда мешавад.

5. Мақомоти гумрук пешаки иҷозат додани воситай нақлиёт, контейнер ё бордони чудошавандаро барои интиқоли мол таҳти пломбаю мӯҳри гумrukӣ, ба истиснои ҳолатҳои зерин, талаб наменамоянд:

1) агар интиқоли молро боркаши гумrukӣ анҷом дода бошад (боби 11);

2) иҷозати пешакӣ дар санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шуда бошад.

Моддаи 85. Маҳали расонидани мол ҳангоми транзити дохилии гумrukӣ

1. Маҳали расонидани молро ҳангоми транзити дохилии гумrukӣ мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ дар асоси маълумот дар бораи маҳали таъиноти дар ҳуҷҷатҳои нақлиёти (борбари) зикргардида муайян менамояд. Маҳали расонидани мол минтақаи назорати гумrukие мебошад, ки дар қаламрави фаъолияти мақоми гумrukӣ таъинот қарор дорад (қисми 1 моддаи 92). Ҳамзамон моли интиқолшаванда аз ҷойҳои расидааш (моддаи 69) ба маҳали ҷойгиршавии мақоми гумruk расонида мешавад (моддаи 464).

2. Дар сурати тағиир додани маҳали таъинот мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи нақлиёт ҳангоми транзити дохилии гумrukни интиқолдиҳанда ҳуқуқ дорад ба мақоми гумruk бо дарҳости тағиир додани маҳали расонидани бор муроҷиат намояд. Дар ин ҳолат интиқолдиҳанда метавонад ба ҳама гуна мақоми гумrukе, ки дар хати сайри он мавҷуд аст, бо ариза, ки дар шакли озод таҳия шудааст, дар мавриди тағиир додани маҳали таъинот муроҷиат намояд ва ҳуҷҷатҳои тасдиқунандаи тағиир додани маҳали таъинот, инчунин ҳуҷҷатҳои пешбинамудаи қисми 3 моддаи 92 ҳамин Кодексро пешниҳод кунад.

Қарор дар бораи тағиир додани маҳали расонидани бор аз ҷониби мақоми гумruk дар рӯзи дигари гирифтани ариза ва ҳуҷҷатҳои дар сарҳати 1 ҳамин қисм зикргардида қабул карда мешавад. Қарори мазкур бо роҳи анҷом додани транзити дохилии гумrukӣ нисбати моле, ки маҳали расонидани он тағиир дода шудааст ва додани иҷозати нав ба транзити дохилии гумrukӣ (моддаи 80) ба

расмият дароварда мешавад. Ичозати нав ба транзити дохилии гумrukī дар rūzi қабули қарор дар бораи тағийир додани маҳали расонидани бор дода мешавад.

Моддаи 86. Тадбирҳо барои таъмини риояи қонунгузории гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми транзити дохилии гумrukī

1. Интиқоли мол ва воситаҳои нақлиёт тибқи расмиёти транзити дохилии гумrukī ҳангоми риояи шартҳои зерин амалӣ мегардад:

1) моле, ки воридоташ ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва содироташ аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ карда нашудааст;

2) барасмиятдарории декларатсияи транзитӣ тибқи моддаи 81 ҳамин Кодекс,

3) таъмини яке аз тадбирҳои интиқоли мол ва воситаҳои нақлиёт тибқи қисми 2 ҳамин модда.

2. Ба тадбирҳои таъмини назорати боррасонӣ ва воситаҳои нақлиёт тибқи расмиёти гумрукии транзити дохилии гумrukī инҳо дохил мешаванд:

1) таъмини пардоҳти бочҳои гумrukī ва андоз бо роҳи дохил намудани маблағ ба кассаи мақоми гумрук ё ба ҳисобномаи ҳама гуна мақоми гумрук (гарави пулӣ);

2) таъмини пардоҳти бочҳои гумrukī ва андоз бо роҳи ба гарав гузоштани амвол;

3) кафолати бонк;

4) интиқоли мол аз ҷониби боркашони гумrukī;

5) мушоияти гумрукии мол;

6) дигар тадбирҳои пешбининамудаи санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон;

Шахси интиқолдиҳандай мол ва воситаҳои нақлиёт ҳуқук дорад яке аз тадбирҳои номбаршударо интиҳоб намояд.

3. Ҳангоми интиқоли мол тибқи расмиёти транзити дохилии гумrukī тавассути нақлиёти роҳи оҳан муқаррароти қисми 2 ҳамин модда истифода намешавад.

4. Тадбири таъмини расонидани мол ва воситаҳои нақлиёт тибқи транзити дохилии гумrukī ҳангоми интиқол дар асоси санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон тавассути нақлиёти ҳавоӣ ва боркашонҳои гумrukī истифода намешавад.

5. Рӯйхати моле, ки интиқолаш дар қаламрави гумruкии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо пардоҳти ҳатмии бочҳои гумrukī ва андоз таъмин мегардад, аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян ва тасдиқ карда мешавад.

6. Дар ҳолатҳои пешбининамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқук дорад ҳати сайри интиқоли намудҳои алоҳидай молро тибқи транзити дохилии гумrukī муқаррар намояд. Дар ҳолатҳои дигар ҳати сайри барои интиқоли намудҳои дигари мол, ки ҳангоми

интиқоли он тавассути қаламрави гумрукӣ ҳодисаҳои муттасил вайрон кардани қонунгузории гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайд гирифта шудааст ё тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон мамнӯият ва маҳдудиятҳо муқаррар гардидааст, муайян карда мешавад. Ҳамзамон хати сайрро интиқолдиҳанда интихоб менамояд. Хати сайрӣ аз ҷониби интиқолдиҳанда арзшуда ҳангоми интиқоли мол барои ӯ ҳатмӣ мебошад. Тағиیر додани хати сайр бо иҷозати хаттии мақоми гумрук мумкин аст.

Моддаи 87. Мушоияти гумрукӣ

1. Мушоияти гумрукӣ - ҳамроҳи кардани воситаҳои нақлиёти интиқолдиҳандаи мол тибқи транзити дохилии гумрукӣ мебошад, ки аз ҷониби шахсони мансабдори мақомоти гумрук танҳо бо мақсади таъмини риояи қонунгузории гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми транзити дохилии гумрукӣ анҷом дода мешавад.

2. Мақоми гумрук ҳуқуқ дорад оид ба мушоияти гумрукӣ дар ҳолатҳои зерин қарор қабул кунад:

1) агар таъмини пардоҳти бочи гумрукӣ дар асоси банди 1 қисми 2 моддаи 86 ҳамин Кодекс пешниҳод карда нашавад;

2) интиқоли намудҳои алоҳидаи мол, ки дар асоси системаи таҳлили хатар ва идораи онҳо тибқи ҳамин Кодекс муайян карда шуда бошад;

3) аз ҷониби интиқолдиҳанда ақалан як маротиба дар тӯли сол аз рӯзи муроҷиат барои иҷозати транзити дохилии гумрукии мол ба ҷойи таъинот расонида нашудааст ва он тибқи қарори эътибори қонуни пайдокарда дар хусуси таъини ҷазои маъмурӣ аз рӯи парвандаи қонуншиканиҳо дар соҳаи фаъолияти гумрукӣ тасдиқ шуда бошад;

4) баргашта баровардани моле, ки иштибоҳан ба Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид шудааст ё моле, ки воридоти он манъ аст, агар маҳали интиқоли воқсии моли зикршуда аз сарҳади гумрукӣ ҳангоми содироти он бо маҳали ҷойгиршавии ин мол мувофиқат накунад;

5) интиқоли мол тибқи қисмҳои 6 ва 7 моддаи 80 ҳамин Кодекс;

6) интиқоли моле, ки тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбати он мамнӯият ва маҳдудият муқаррар шудааст.

3. Барои мушоияти гумрукӣ дар ҳачми муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон хироҷи гумрукӣ ситонида мешавад.

Моддаи 88. Вазифаҳои интиқолдиҳанда ҳангоми транзити дохилии гумрукӣ

Ҳангоми интиқоли мол тибқи транзити дохилии гумруки интиқолдиҳанда вазифадор аст:

1) мол ва ҳуҷҷатҳои онро мувофиқи мӯҳлати муайяннамудаи мақоми гумрук ба маҳали расонидани мол тибқи хати сайри даҳлдор интиқол диҳад, агар ин хати сайрӣ муайян ё арзшуда бошад;

2) хифзи мол, пломбаю мӯҳри гумрукӣ ё дигар воситаҳои ҳаммонандкуниро таъмин намояд, агар онҳо истифода шуда бошанд;

3) нисбати мол бе иҷозати мақомоти гумрук ба азnavборкунӣ, борфарорӣ, борбардорӣ ва амалиёти дигарро иҷозат надиҳад, ба истиснои азnavборкуни бор ба нақлиёти дигар, ки мувофиқи қисми 1 моддаи 89 ҳамин Кодекс пешбинӣ шудааст.

Моддаи 89. Азnavборкунӣ, борфарорӣ, борбардорӣ ва дигар амалиёт нисбати мол

1. Азnavборкунӣ, борфарорӣ, борбардорӣ ва дигар намуди амалиёт, ки тибқи транзити дохилии гумрукӣ анҷом дода мешавад, бо иҷозати мақоми гумруки ирсолқунанда (қисми 1 моддаи 80) ё мақоми гумруке, ки дар минтақаи он амалиёти даҳлдор амалӣ мегардад, анҷом дода мешавад. Агар аз нав бор кардани мол аз як воситаи нақлиёт ба воситаи дигари нақлиёт бе вайрон кардани пломбаю мӯҳри гумрукӣ имконпазир бошад, чунин амал баъди огоҳонидани пешакии мақоми гумрук иҷозат дода мешавад. Тартиби огоҳониданро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ муайян менамояд (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

2. Мақоми гумрук метавонад барои амалиёти боркуни мол дар ҳолатҳое иҷозат надиҳад, ки агар он боиси нобудшавии мол ё тағиیرёбии хосияти он гардад.

Моддаи 90. Ҷавобгарии интиқолдиҳанда ва экспедитор ҳангоми транзити дохилии гумрукӣ

1. Ҳангоми нарасонидани моли хориҷӣ ба мақоми гумruки таъинот (қисми 1 моддаи 92) интиқолдиҳанда ё экспедитор, агар барои транзити дохилии гумрукӣ экспедитор иҷозат гирифта бошад, вазифадор аст бочҳои гумrukии воридотӣ ва андозҳоро тибқи ҳамин Кодекс пардозад (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

Агар молро интиқолдиҳанда ба қабулкунанда ё шахси дигар бе иҷозати мақоми гумрук дода бошад, шахсе, ки ин борро ба соҳиби гирифтааст, барои пардоҳти бочҳои гумрукӣ ва андоз масъул мебошад, агар муайян карда шавад, ки ҳангоми гирифтани ин мол ин шахс аз вайрон кардани қоидаҳои гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон огоҳ буд ё бояд онро медонист.

2. Интиқолдиҳанда ва экспедитор барои пардоҳти бочҳои гумрукӣ ва андоз масъул нестанд, дар сурате, ки агар ин мол дар натиҷаи садама, ҳодисаи рафънопазир ё талафи табиӣ дар шароити оддии интиқол (борбари) нобуд шудааст ё тамоман талаф шуда бошад.

Мақомоти гумрук ҳуқуқ надоранд ба интиқолдиҳанда ё экспедитор дар асоси он, ки интиқол тавассути хати сайри муайяншуда сурат нагирифтааст ё мӯҳлати муайяншудаи транзити дохилии гумрукӣ риоя нашудааст, оид ба пардоҳти бочҳои гумрукӣ ва андоз талабот пеш гузоранд, агар шароиту талаботи дигари муайянкардаи ҳамин боб иҷро шуда бошад.

3. Дар сурати ҳангоми транзити дохилии гумрукӣ аз нав бор кардани мол аз як воситаи нақлиёт ба воситаи дигари нақлиёт масъулияти пардоҳти бочҳои

гумрукӣ ва андоз ба зиммаи интиқолдиҳандас (экспедиторе) хоҳад буд, ки барои транзити дохилии гумрукӣ иҷозат гирифтааст.

4. Ҳангоми интиқоли мол тавассути нақлиёти роҳи оҳан мутобиқи транзити дохилии гумрукӣ масъулият барои пардоҳти боҷҳои гумрукӣ ва андоз ба зиммаи роҳи оҳан, ки молро талаф кардааст ё онро бе иҷозати мақомоти гумрук додааст, гузашта мешавад. Талабот оид ба супоридани пардоҳтҳои гумрукӣ ва андоз аз ҷониби мақомоти гумруки роҳи оҳани таъинот пешниҳод карда мешавад. Муқаррароти ҳамин қисм нисбати ҳолатҳое, ки агар иҷозати транзити дохилии гумрукӣ ба экспедитор дода шуда бошад, инчунин ҳангоми интиқоли мол тибқи муросилоти мустақими омехта, агар иҷозати транзити дохилии гумрукӣ ба интиқолдиҳандас навъи дигари нақлиёт дода шуда бошад, татбиқ намегардад.

Моддаи 91. Тадбирҳои ҳангоми садама ва (ё) таъсири қувваи рафънопазир андешидашаванд, ки монеи интиқоли мол ва воситаҳои нақлиёт ҳангоми транзити дохилии гумрукӣ мегарданд

Ҳангоми садама ва (ё) таъсири қувваи рафънопазир интиқолдиҳандас вазифадор аст:

1) барои таъмини нигаҳдории мол ва воситаҳои нақлиёт тамоми тадбирҳои заруриро андешад;

2) дар бораи ҳодисаи рӯҳдода ба мақоми даҳлдори ваколатдори давлатӣ ва минбаъд ба мақоми гумруки наздиктарин бетаъхир хабар диҳад. Мақоми гумруки огоҳёфта вазифадор аст бетаъхир мақоми гумруки ирсолкунанда ва таъинотро огоҳ намояд, инчунин дар бораи имконияти интиқоли минбаъдаи мол бо риояи қоидаҳои транзити дохилии гумрукӣ қарор қабул кунад.

Мақомоти гумрук ҳарочоти интиқолдиҳандаро вобаста ба андешидани тадбирҳои дар ҳамин модда пешбинишуда ҷуброн намекунанд.

Моддаи 92. Анҷоми расмиёти транзити дохилии гумрукии мол

1. Мақоми гумруке, ки дар он транзити дохилии гумрукӣ (мақоми гумруки таъинот) хотима мейбад, анҷоми транзити дохилии гумрукии молро дар мӯҳлати қӯтоҳтарини имконпазир, vale на дертар аз 24 соат аз лаҳзаи бақайдгирии расидани воситаи нақлиёт, бо роҳи ба интиқолдиҳандас додани гувоҳнома дар бораи анҷоми транзити дохилии гумрукӣ тибқи намунаи муайянкардаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ ба расмият медарорад, агар ҳангоми санчиши ҳуҷҷатҳо ва ҳаммонандсозии мол ҳамин мақоми гумрук вайронкунии қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистонро ошкор накарда бошад.

2. Мақоми гумруки таъинот вазифадор аст расидани воситаи нақлиётро ба маҳали боррасонӣ дар мӯҳлати 2 соат аз лаҳзаи аз ҷониби интиқолдиҳандас пешниҳод кардани ҳуҷҷатҳои дар қисми 3 ҳамин модда зикршуда ба қайд гирад ва фавран, баъди бақайдгирий ба интиқолдиҳандас дар бораи расидани воситаи нақлиёт тибқи намунаи муайянкардаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ тасдиқнома диҳад.

3. Барои анҷоми транзити дохилии гумруки интиқолдиҳандас вазифадор аст ба мақоми гумруки таъиноти мол, ҳуҷҷати назорати расидани мол (моддаи 81),

инчунин хүччатхой дигари барои мол доштаашро дар давоми 1 соати расидани воситаи нақлиёт ба маҳали молрасонӣ ва ҳангоме, ки агар мол берун аз вақти кории мақоми гумрук расида бошад - дар давоми як соати оғози кори ҳамин мақоми гумрук пешниҳод намояд. Ҳангоми интиқоли мол тавассути нақлиёти роҳи оҳан мӯҳлати пешниҳоди хүччатхой мазкур набояд аз 12 соат зиёд бошад.

4. Дар маҳали молрасонӣ то анҷоми транзити дохилии гумrukӣ воситаҳои нақлиёт дар минтақаи таҳти назорати гумrukӣ ҷойгир карда мешаванд. Ҷойгиркуни воситаҳои нақлиёт дар минтақаи назорати гумrukӣ барои ҳар вақту соат иҷозат дода мешавад.

5. Ҳангоми интиқоли мол ба маҳали молрасонӣ, ки маҳали ҷойгиршавии мақоми гумрук (қисми 6 моддаи 80) намебошад, транзити дохилии гумrukӣ метавонад бе пешниҳоди мол ба мақоми гумруки таъинот хотима ёбад.

Шахси барои транзити дохилии гумrukӣ иҷозатгирифта вазифадор аст молро барои нигаҳдорӣ қабул намуда, ба иҷрои амале, ки боиси тағиیر ёфтани ҳолати мол, вайроншавии бастабандии он мегардад, роҳ надиҳад, истифода ва ихтиёрдории онро то лаҳзаи аз ҷониби мақоми гумрук тасдиқ наёфтани расонидани мол ба анборҳои нигаҳдории муваққатӣ, анбори гумrukӣ ё ҷойи дигар, ки тибқи қоидаҳои муқаррарнамудаи ҳамин боб чун ҷойи молрасони муайян шудааст, таъмин намояд. Зимнан, мол бояд дар бинои алоҳида ё дар майдони иҳоташуда, бо лавҳаи дорои иттилооте, ки ҳаммонандсозии онро имконпазир мегардонад, ҷой дода шавад.

Барои анҷом додани транзити дохилии гумrukӣ дар мақоми гумruки таъинот ҳамзамон бо хүччатхои дар қисми 3 ҳамин модда зикршуда дар давоми як шабонарӯзи расидани воситаҳои нақлиёт ба маҳали молрасонӣ хүччатхои тасдиқунандаи қабули мол пешниҳод карда мешавад. Дар давоми се рӯзи пешниҳод шудани хүччатхои зикршуда мақоми гумрук расидани молро тибқи намуна ва тартиби муайяннамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ тасдиқ менамояд.

БОБИ 11. БОРКАШОНИ ГУМРУКӢ

Моддаи 93. Боркашони гумrukӣ

1. Боркашони гумrukӣ шахси ҳуқуқии ватание буда метавонад, ки ба Реестри боркашонҳои гумrukӣ дохил карда шудааст.

2. Боркашони гумrukӣ интиқоли моли таҳти назорати гумrukӣ бударо тибқи ҳолат ва шартҳои муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс анҷом медиҳад.

3. Боркашони гумrukӣ ҳуқуқ дорад минтақаи фаъолияти худро бо минтақаи як (якчанд) мақоми гумрук (мақомоти гумрук) маҳдуд созад.

4. Муносибати боркашони гумrukии мол бо ирсолкунандагони мол ё экспедиторҳо дар асоси шартнома муқаррар мегардад. Аз ҷониби боркашони гумrukӣ набастани шартнома оид ба интиқоли мол ҳангоми мавҷудияти имконияти бастани чунин шартнома иҷозат дода намешавад.

Моддаи 94. Шартҳои дохил намудан ба Реестри боркашонҳои гумrukӣ

Шартҳои ба Реестри боркашонҳои гумрукӣ дохил намудан аз инҳо иборатанд:

- 1) фаъолият ҷиҳати интиқоли бор дар мӯҳлати на камтар аз ду сол;
- 2) таъмини супоридани пардохтҳои гумрукӣ мутобики моддаи 384 ҳамин Кодекс;
- 3) мавҷуд будани иҷозатнома (литсензия) барои фаъолият дар соҳаи интиқоли бор, агар ба ҷунин намуди фаъолият мутобики қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода шавад;
- 4) дар ихтиёр доштани (таҳти моликият, пешбурди хочагидорӣ, идоракуни оперативӣ ё таҳти ичора) воситаҳои нақлиётӣ барои интиқоли мол истифодашаванда, аз ҷумла воситаҳои нақлиёти барои интиқоли мол бо пломбаю мӯҳри гумрукӣ муносиб (моддаи 84);
- 5) мавҷудияти шартнома дар бораи сугуртаи ҳавфи масъулияти шаҳрвандии ҳуд, ки мумкин аст дар натиҷаи зарар ба моли тибқи шартномаи интиқол ба интиқолдиҳанда супурдашуда ё аз сабаби вайрон кардани ӯҳдадориҳое, ки аз қарордод бармеояд, расад. Маблаги сугурта наметавонад аз андозаи 6000 нишондиҳанда барои ҳисобҳо камтар бошад (*Қонун аз 06.10.2008c. № 437*).

Эзоҳ: Бо мақсади истифодаи ҳамин боб таҳти воситаҳои нақлиёт инчунин воситаҳои нақлиёте, ки дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон бор мекашонанд, дар назар дошта шудааст.

Моддаи 95. Ариза дар бораи дохил намудан ба Реестри боркашонҳои гумрукӣ

1. Шахс ба Реестри боркашонҳои гумрукӣ дар асоси аризai ӯ, мувофиқи муқаррароти моддаҳои 93 ва 94 ҳамин Кодекс дохил карда мешавад.
2. Ариза дар бораи дохил намудан ба Реестри боркашонҳои гумрукӣ бояд инҳоро дар бар гирад:
 - 1) муроҷиат ба мақоми гумruk бо ҳоҳиши дохил намудан ба Реестри боркашонҳои гумрукӣ;
 - 2) маълумот дар бораи номгӯй, шакли ташкилию ҳуқуқӣ, маҳали ҷойгиршавӣ, оид ба кушодани суратҳисобҳои бонкӣ, инчунин маълумот дар бораи миқдори сармояи оинномавии (ҷамъшаванди) пурра ташаккулёфта, фонди оинномавӣ ё аъзоҳаққии аризадиҳанда;
 - 3) маълумот дар бораи мӯҳлати иҷрои фаъолият дар соҳаи интиқоли бор;
 - 4) маълумот дар бораи нияти маҳдуд кардани минтақаи фаъолияти ҳуд дар қаламрави минтақаи як (якчанд) мақоми гумruk (мақомоти гумruk) ё маҳдуд накардани минтақаи фаъолияти ҳуд;
 - 5) маълумот дар бораи воситаҳои нақлиётӣ таҳти соҳибии ҳуд қарордошта (миқдори умумӣ, тавсифи техники), ки барои истифода ҳангоми иҷрои фаъолият ҳамчун боркашони гумрукӣ пешбинӣ мегардад, аз ҷумла оид ба воситаҳои нақлиёти барои интиқоли мол бо пломбаҳо ва мӯҳрҳои гумрукӣ муносиб (моддаи 84);

6) маълумот дар бораи таъмини супоридани пардохтҳои гумруқӣ мутобики моддаи 384 ҳамин Кодекс;

7) маълумот дар бораи шартномаи (шартномаҳои) сугурта кардани хавфи масъулияти шаҳрвандии аризадиҳанда.

3. Ба ариза барои дохил намудан ба Реестри боркашонҳои гумруқӣ иҷозатнома оид ба иҷрои фаъолият дар соҳаи интиқоли бор, агар чунин намуди фаъолият мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода шавад, инчунин ҳуҷҷатҳои зерини тасдиқунандай маълумоти пешниҳодшуда замима мегарданд:

1) маълумот дар бораи бақайдгирии давлатии шахси ҳуқуқӣ;

2) ҳуҷҷатҳои тасдиқунандай ҳуқуқи ихтиёрдории воситаҳои нақлиёте, ки барои истифода ҷиҳати иҷрои фаъолият ба сифати боркашони гумруқӣ ба инобат гирифта шудаанд;

3) маълумот дар бораи иҷозат доштани воситаҳои нақлиёт барои интиқоли мол бо пломба ва мӯҳрҳои гумруқӣ;

4) ҳуҷҷатҳои тасдиқунандай таъмини супоридани пардохтҳои гумруқӣ мутобики моддаи 384 ҳамин Кодекс;

5) тасдиқномаҳои бонкҳо дар бораи дар онҳо кушода шудани суратҳисобҳо;

6) шартномаи (полиси) сугурта (*Қонуни ҶТаз 03.07.2012 № 845*).

Моддаи 96. Шаҳодатнома дар бораи дохил намудан ба Реестри боркашонҳои гумруқӣ

1. Шаҳодатнома дар бораи дохил намудан ба Реестри боркашони гумруқӣ инҳоро дар бар мегирад:

1) номи боркаши гумруқӣ, зикри шакли ташкилию ҳуқуқӣ ва маҳали ҷойгиршавӣ;

2) маълумот дар бораи ҳаҷм ва шакли таъмини супоридани пардохтҳои гумруқӣ мутобики моддаи 384 ҳамин Кодекс;

3) нишон додани минтақаи фаъолияти боркаши гумруқӣ, ҳангоме, ки он фаъолияти худро дар қаламрави минтақаи фаъолияти як (якчанд) мақоми гумрук (мақомоти гумрук) маҳдуд карда бошад.

2. Шаҳодатнома дар бораи дохил намудан ба Реестри боркашонҳои гумруқӣ дар давоми се сол эътибор дорад.

Моддаи 97. Вазифаҳои боркашони гумруқӣ

Боркаши гумруқӣ вазифадор аст:

1) шарт ва талаботи муқаррарнамудаи ҳамин Кодексро ҳангоми интиқоли моле, ки таҳти назорати гумруқӣ қарор доранд, риоя кунад;

2) баҳисобигирии моли таҳти назорати гумруқӣ қарордоштаро ба роҳ монад ва ба мақомоти гумрук дар бораи интиқоли чунин мол ҳисбот пешниҳод намояд (моддаи 405).

3) бочу андозҳои гумрукиро дар ҳолатҳои пешбининамудаи қисми 1 моддаи 90 ҳамин Кодекс пардозад;

4) маъфияти маълумотӣ аз ирсолкунанда, қабулкунандаи мол ё экспедитор гирифтари нигоҳ дорад.

Моддаи 98. Бозхонди шаҳодатнома дар бораи дохил намудан ба Реестри боркашонҳои гумрукӣ

Шаҳодатнома дар бораи дохил намудан ба Реестри боркашони гумруки дар ҳолатҳои зерин аз ҷониби мақоми гумрук бозхонда мешавад:

1) аз ҷониби боркашони гумрукӣ риоя нашудани ҳатто яке аз шартҳои дохил намудан ба Реестри боркашони гумрукӣ, ки моддаи 94 ҳамин Кодекс муқаррар кардааст;

2) аз ҷониби боркашони гумрукӣ риоя нашудани ӯҳдадориҳои пешбининамудаи банди 3 моддаи 97 ҳамин Кодекс;

3) аз сабаби ичро накардани ӯҳдадориҳо ҷалби ҷандинкаратаи боркаши гумрукӣ ба ҷавобгарии маъмури барои содир намудани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар соҳаи фаъолияти гумрукӣ.

БОБИ 12. НИГАҲДОРИИ МУВАҚҶАТИИ МОЛ

Моддаи 99. Нигаҳдории муваққатии мол

Нигаҳдории муваққатии мол расмиёти гумрукие мебошад, ки тибқи он моли хориҷӣ бидуни пардоҳти бочҳои гумрукӣ ва андоз ва бе татбиқи маҳдудиятҳои нисбати он муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, то иҷозат додани он мутобиқи низоми муайяни гумрукӣ ё то ҷойгиркуни онҳо таҳти расмиёти дигари гумрукӣ таҳти назорати гумрукӣ нигоҳ дошта мешавад.

Моддаи 100. Анборҳои нигаҳдории муваққатӣ

1. Нигаҳдории муваққатии мол дар анборҳои нигаҳдории муваққатӣ анҷом дода мешавад, агар ҳамин боб тартиби дигаре муқаррар накарда бошад.

Анборҳои нигаҳдории муваққатӣ биноҳои маҳсус ҷудогардида ва барои чунин мақсадҳо таҷхизонидашуда ва (ё) майдончаҳои кушодае мебошанд, ки ба талаботи муқаррарнамудаи моддаи 107 ҳамин Кодекс мувоғиқанд.

2. Анборҳои нигаҳдории муваққати минтақаи назорати гумрукӣ ба шумор мераванд.

3. Мол мумкин аст дар ҳама гуна анбори нигаҳдории муваққатӣ, бо назардошти маҳдудиятҳои пешбининамудаи ҳамин Кодекс ҷойгир карда шавад.

Моддаи 101. Ҷойгиронии мол дар анборҳои нигаҳдории муваққатӣ

1. Дар анборҳои нигаҳдории муваққатӣ мумкин аст ҳама гуна моли хориҷӣ, аз ҷумла моле ҷойгир карда шавад, ки ба қаламрави гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо вайрон кардани тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид карда шудааст (қисми 1 моддаи 12).

2. Моле, ки мумкин аст ба моли дигар заарар расонад ё шароитҳои маҳсуси ниғаҳдориро талаб кунад, бояд дар анборҳо ё дар биноҳои алоҳидай анборҳои ниғаҳдории муваққатӣ, ки барои ниғаҳдории чунин мол мутобиқ гардонида шудаанд, бо риояи талаботи ҳатмии муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон нигоҳ дошта шавад.

3. Анборҳои ниғаҳдории муваққатӣ мумкин аст дар ҳолатҳои пешбининамудаи моддаҳои 418 ва 435 ҳамин Кодекс барои ниғаҳдории мол истифода бурда шавад.

Моддаи 102. Ҳуҷҷатҳое, ки барои ҷойгиронии молҳо дар анбори ниғаҳдории муваққатӣ заруранд

(Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845)

1. Ҳуҷҷати тасдиқунандаи ҷойгиронии молҳо дар анбори ниғаҳдории муваққатӣ декларатсияи мухтасар аст.

2. Декларатсияи мухтасар на дертар аз рӯзи дигари корӣ баъд аз ба мақоми гумruk пешниҳод намудани мол ва воситаҳои нақлиёт манзур мегардад. Агар дар давоми ин мӯҳлат молҳо таҳти низоми гумrukии муайян ҷой дода шаванд, декларатсияи мухтасар пешниҳод намегардад.

3. Декларатсияи мухтасар бояд дорои маълумоте бошад, ки дар ҳуҷҷатҳои молҳамроҳикунанда нишон дода шудаасту, барои ҳаммонандкуни молҳо зарур аст, инчунин дорои маълумот оид ба ҷойи ниғаҳдории муваққатии молҳои воридшуда бошад.

4. Шакли декларатсияи мухтасар ва тартиби пур кардани онро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ муқаррар менамояд (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

Моддаи 103. Мӯҳлати ниғаҳдории муваққатии мол

1. Мӯҳлати ниғаҳдории муваққатии мол ду моҳ мебошад. Мақоми гумruk дар асоси дарҳости асосноки шахси манфиатдор мӯҳлати мазкурро тамдид мекунад. Тартиби тамдиҳи мӯҳлат аз ҷониби мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ муқаррар мегардад.

Мӯҳлати ниҳоии ниғаҳдории муваққатии мол 4 моҳ мебошад, агар ҳамин модда мӯҳлати дигареро муқаррар накарда бошад.

2. Моли зуд вайроншаванд мумкин аст дар анбори ниғаҳдории муваққатӣ дар доираи мӯҳлати ҳифзи сифати он, ки истифодаи ин молро тибқи таъиноташ имконпазир месозад, нигоҳ дошта шавад, вале ин мӯҳлат набояд аз мӯҳлати муқаррарнамудаи қисми 1 ҳамин модда бештар бошад.

3. Дар ҳолатҳои пешбининамудаи қисми 1 моддаи 12 ва қисми 8 моддаи 418 ҳамин Кодекс ниғаҳдории муваққатии мол дар мӯҳлати дар ин моддаҳо зикршуда анҷом дода мешавад. Тамдиҳи ин мӯҳлатҳо иҷозат дода намешавад.

4. Баҳисобгирии мӯҳлати ниғаҳдории муваққатии мол аз рӯзи ҷойгиронии он дар анбори ниғаҳдории муваққатӣ ё аз рӯзе оғоз мешавад, ки мол тибқи ҳамин

Кодекс дорои статуси моли ба таври муваққати нигаҳдоришаванда мегардад. Дар сурати истифодаи транзити дохилии гумrukӣ ҳангоми интиқоли мол аз маҳали расидан ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон то маҳали ҷойгиршавии мақоми гумruk баҳисобигирии мӯҳлати нигаҳдории муваққатии ин мол аз рӯзи анҷоми транзити дохилии гумrukӣ аз нав оғоз мегардад.

5. Мол баъди анҷоми мӯҳлатҳои пешбининамудаи ҳамин модда мутобиқи боби 57 ҳамин Кодекс ихтиёрдори карда мешавад.

Моддаи 104. Амалиёт бо моле, ки таҳти нигаҳдории муваққатӣ қарор дорад.

1. Шахсони ваколатдори мол ва намояндағони онҳо ҳуқуқ доранд бо моли таҳти нигаҳдории муваққатӣ қарордошта амалиёти муқаррарии барои таъмини нигаҳдории бетагӣири мол заруриро анҷом диҳанд (аз ҷумла молро аз назар гузаронанд ва ҷен кунанд, дар қаламрави анбори нигаҳдории муваққатӣ ҷойҳои онро иваз намоянд), ба шарте агар ин амалҳо боиси тағӣири ҳолат, вайроншавии бастабандҳо ва (ё) тағӣир додани воситаҳои ҳаммонандкуни гузопиташуда нағарданд.

2. Амалиёти дар қисми 1 ҳамин модда зикринашударо (аз ҷумла, гирифтани ҷошнӣ ва намунаи мол, таъмири бастбанди мол, инчунини амалиёти баровардани мол аз анборҳои нигаҳдории муваққатӣ ва интиқоли минбаъдаи он) шахсони ваколатдори мол ва намояндағони он бо иҷозати мақоми гумruk анҷом медиҳанд.

Мақоми гумruk ҳуқуқ дорад ҷунин амалиётро танҳо дар сурате рад намояд, ки агар иҷрои он боиси талафот ва тағӣирёбии ҳолати мол гардад.

Моддаи 105. Моли корношоям, ҳаробгардида ва вайроншуда

Моле, ки дар натиҷаи садама ё таъсири қувваи рафъонпазир дар давраи нигаҳдории муваққатии мол корношоям, вайрон ё ҳароб гаштааст, бояд таҳти низоми гумрукии арзномудаи декларант ҷой дода шавад, ҷунон ки агар он ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шакли корношоям, ҳаробгардида ё вайроншуда ворид карда шудааст.

Моддаи 106. Навъҳои анборҳои нигаҳдории муваққатӣ

1. Анборҳои нигаҳдории муваққатӣ метавонанд пӯшида ва кушода бошанд.
2. Анборҳои нигаҳдории муваққатӣ агар барои истифодаи ҳама гуна мол ва ҳама гуна шаҳс дастрас бошанд, анборҳои кушода ба ҳисоб мераванд.
3. Анборҳои нигаҳдории муваққатӣ агар барои нигаҳдории моли соҳиби анбор (моддаи 108) ё барои нигаҳдории моли муайян, аз ҷумла муомилоташ маҳдуд ва (ё) талабкунандаи шароити маҳсуси нигаҳдори пешбинӣ шуда бошад, анборҳои пӯшида мебошанд.

Моддаи 107. Талабот нисбати ободонӣ, таҷҳизонӣ ва маҳали ҷойгиршавии анборҳои нигаҳдории муваққатӣ

1. Биноҳо ва (ё) майдончаҳои кушода, ки барои истифода ба сифати анборҳои нигаҳдории муваққатӣ таъин гардидаанд, бояд тавре обод ва таҷхизонида шаванд, ки ҳифзи молро таъмин намоянд ва дастрасии шахсони бегонаро (ки кормандони анбор нестанд, нисбати мол ваколатдор ё намояндаи шахси ваколатдор нисбати мол намебошанд) имконнозазир гардонанд, инчунин имконият диханд, ки назорати гумруки нисбати чунин мол анҷом дода шавад.

2. Биноҳо ё майдончаҳои кушода, ки барои истифода ба сифати анборҳои нигаҳдории муваққатӣ пешбинӣ шудаанд, бояд дорои ҳудуди муҳофизатшаванда бошанд, ки воситаҳои нақлиёти интиқолдиҳондаи мол дар мӯҳлати барои анҷом додани транзити дохилии гумруки зарурӣ таваққуф кунанд. Ин ҳудуд минтақаи назорати гумrukӣ ҳисоб карда мешавад. Воситаҳои нақлиётие, ки бори таҳти назорати гумрукиро интиқол медиҳанд, метавонанд ба ин минтақа дар ҳама вақти шабонарӯз дохил шаванд.

3. Мутобики қисмҳои 1 ва 2 ҳамин модда мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ барои ободонӣ, таҷхизонӣ ва маҳали ҷойгиршавии анборҳои нигаҳдории муваққатӣ бо мақсади таъмини назорати гумrukӣ талаботи ҳатмӣ муқаррар менамояд.

4. Бо қарори мақоми гумruk талаботи алоҳидаи барои ободонӣ ва таҷхизонии анборҳои пӯшида пешбининамудаи ҳамин модда метавонад нисбати анборҳои дар ҳудуди корхонаҳо қарордошта, ки соҳиби онҳо фаъолияти истехсолиро анҷом медиҳад, истифода нагардад, агар меъёрои муқаррарнамудаи қисми 1 ҳамин модда риоя карда шавад.

Эзоҳ: Бо мақсади истифодай ҳамин модда таҳти мағҳуми воситаи нақлиёт воситаи нақлиёте фаҳмида мешавад, ки тавассути он дар қаламрави гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон мол интиқол дода мешавад.

Моддаи 108. Соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ

1. Соҳиби анбори нигаҳдории муваққати шахси ҳуқуқии ватание буда метавонад, ки ба Реестри соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ дохил карда шуда бошад.

2. Соҳиби анбори нигаҳдории муваққати нигаҳдории моли таҳти назорати гумrukӣ қарордоштаро тибқи ҳолат ва шартҳои муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс таъмин менамояд.

3. Муносибати соҳиби анбори нигаҳдории муваққатӣ бо шахсоне, ки моли худро дар он нигаҳ медоранд, дар асоси шартнома ба роҳ монда мешавад. Агар барои бастани шартнома ҷиҳати нигаҳдории мол дар анбори нигаҳдории муваққатӣ шароит мавҷуд бошад (ба истиснои анбори пӯшида, ки барои нигаҳдории моли соҳиби анбор истифода мегардад), соҳиби анбори гумrukӣ наметавонад аз бастани шартнома саркашӣ кунад.

4. Соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ метавонанд мақомоти гумruk бошанд, ки бе дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ ба фаъолият ба сифати соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ (моддаи 115) машгуланд. Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ вазифадор аст номгӯи анборҳои нигаҳдории муваққатие, ки соҳибони

онҳо мақомоти гумрук мебошанд, инчунин тағириоти ба ин номгӯи дохилшударо на камтар аз як маротиба дар шаш моҳ дар нашрияҳои расмии худ чоп кунад.

Моддаи 109. Шартҳои дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ

1. Шартҳои дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ аз инҳо иборатанд:

1) соҳибии (таҳти моликият, пешбурди хочагидорӣ ё таҳти ичора будани) анборҳои кушода, бино ва (ё) майдончаҳои кушодаи барои истифодаи нигаҳдории муваққатӣ ва ба сифати анборҳои нигаҳдории муваққатӣ таъингардида, ки ҷавобгӯи талаботи муқарраргардида мебошанд (моддаи 107);

2) таъмини супоридани пардохтҳои гумrukӣ мувофиқи моддаи 384 ҳамин Кодекс;

3) мавҷудияти қарордод дар бораи сугуртаи ҳавфи масъулияти шаҳрвандии худ, ки мумкин аст дар натиҷаи расонидани зарап ба моли таҳти нигаҳдори мавҷудбудаи шахси дигар ё вайрон кардани шартҳои дигари нигаҳдорӣ бо шахсони дигар фаро расад. Маблаги сугурта, ки дар доираи он сугуртакунанда ӯҳдадор шудааст ҳангоми фарорасии ҳар як ҳолати сугурта заари ба моликияти шахсон расонидашударо ҷуброн намояд, тибқи масоҳати муфид ё ҳаҷми муфид ба ҳисоб гирифта шуда, агар ба сифати анбори гумrukӣ майдончаи кушода истифода шуда бошад, аз ҳисоби ҳаҷми 5 -нишондиҳанда барои ҳисобҳо барои ҳар як метри мураббаи масоҳати муфид ё агар ба сифати анбори гумrukӣ бино истифода шуда бошад, аз ҳисоби ҳаҷми 2 - нишондиҳанда барои ҳисобҳо барои ҳар як метрии мукааби масоҳати муфид муқаррар карда мешавад, вале он наметавонад аз ҳаҷми 8000 - нишондиҳанда барои ҳисобҳо камтар бошад (*Конун аз 06.10.2008c. № 437*).

2. Агар соҳибии бино ва (ё) майдончаи кушода дар асоси шартномаи ичора амалӣ гардад, пас чунин шартнома бояд ба мӯҳлати на камтар аз як сол аз рӯзи додани ариза ҷиҳати дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ баста шавад.

Моддаи 110. Ариза барои дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ

1. Шахс ба Реестри соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ дар асоси аризаи ҷавобгӯи талаботи муқаррарнамудаи моддаҳои 108 - 109 ҳамин Кодекс дохил карда мешавад.

2. Ариза барои дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ бояд инҳоро дар бар гирад:

1) муроҷиат ба мақомоти гумрук барои дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ;

2) маълумот дар бораи номгӯй, шакли ташкилию ҳуқуқӣ, маҳали ҷойгиршавӣ, кушодани суратҳисобҳои бонкӣ, инчунин андозаи сармояи

оинномавии (чамъшавандаи) пурра ташаккулёфта, фонди оинномавӣ ё аъзоҳаққии аризадиҳанда;

3) маълумот дар бораи навъи анбори нигаҳдории муваққатӣ (барои анбори пӯшида, инчунин асоснокии зарурат ва ба мақсад мувофиқ будани интихоби чунин анбор);

4) маълумот дар бораи биноҳо ва (ё) майдончаҳои кушодас, ки дар ихтиёри аризадиҳанда қарор дошта, барои истифода ба сифати анбори нигаҳдории муваққатӣ дар назар гирифта шудаанд, маҳали ҷойгиршавии онҳо, ободонӣ, таҷхизонӣ ва таъминоти моддию техникӣ;

5) маълумот дар бораи таъмини супоридани пардохтҳои гумруқӣ мутобиқи моддаи 384 ҳамин Кодекс;

6) маълумот дар бораи шартномаи (шартномаҳои) сугуртаи хавфи масъулияти шаҳрвандии аризадиҳанда.

3. Ба аризаи дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ ҳуҷҷатҳои зерине, ки тасдиқкунандай маълумоти пешниҳодишуда мебошанд, замима мегарданд:

1) гувоҳнома дар бораи бақайдгирии давлатии шахси ҳуқуқӣ;

2) ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандай ҳуқуқи ихтиёрдории биноҳо ва (ё) майдончаҳои кушода, ки барои истифода ҳамчун анбори нигаҳдории муваққатӣ таъин гардидаанд;

3) лоиҳаҳо ва нақшаҳои биноҳо ва (ё) майдончаҳои кушода, ки барои истифода ҳамчун анбори нигаҳдории муваққатӣ таъин гардидаанд;

4) ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандай таъмини супоридани пардохтҳои гумруқӣ мутобиқи моддаи 384 ҳамин Кодекс;

5) тасдиқномаҳои бонкҳо дар бораи дар ин бонкҳо кушодани суратхисобҳо;

6) шартномаи (полиси) сугурта (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

4. Барои ҳар бинои аз нигоҳи ҳудуд махсусгардонидашуда ва (ё) ҳар майдончай кушодаи аз нигоҳи ҳудуд махсусгардонидашуда, ки барои истифода ҳамчун анбори нигаҳдории муваққатӣ таъингардида, аризаи алоҳида пешниҳод карда мешавад.

Моддаи 111. Шаҳодатнома барои дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ

1. Соҳиби анбори нигаҳдории муваққатӣ ба Реестри соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ ба ҳар як бинои ҳудудан махсусгардонидашуда ё ҳар майдончай кушодаи ҳудудан махсусгардонидашуда, ки ба сифати анбори нигаҳдории муваққатӣ истифода мегардад, дохил карда мешавад. Ба ҳар як бинои ҳудудан махсусгардонидашуда ё ҳар майдончай кушодаи ҳудудан махсусгардонидашуда, ки ба сифати анбори нигаҳдории муваққатӣ истифода мегардад, барои дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ шаҳодатномаи алоҳида дода мешавад.

2. Шаҳодатнома барои дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ инҳоро дар бар мегирад:

1) номи соҳиби анбори нигаҳдории муваққатӣ, шакли ҳукуқио ташкилии он ва зикри маҳали ҷойгиршавиаш;

2) маълумот дар бораи ҳукуқи ихтиёрдории бино ва (ё) майдончай кушода, ки ба сифати анбори нигаҳдории муваққатӣ истифода бурда мешавад;

3) маълумот дар бораи таъмини супоридани пардохтҳои гумруқӣ мутобики моддаи 384 ҳамин Кодекс;

4) зикри навъи анбори нигаҳдории муваққатӣ;

5) зикри маҳали ҷойгиршавии анбори нигаҳдории муваққатӣ.

3. Шаҳодатнома дар бораи дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ дар давоми се сол эътибор дорад.

Моддаи 112. Вазифаҳои соҳиби анборҳои нигаҳдории муваққатӣ

1. Соҳиби анбори нигаҳдории муваққатӣ вазифадор аст:

1) шарт ва талаботи муқаррарнамудаи ҳамин Кодексро нисбати нигаҳдории мол, ки таҳти назорати гумруқӣ қарор доранд, таъмин намояд.

2) баҳисобигирии нигаҳдории моли таҳти назорати гумруқӣ қарордоштаро анҷом дода, ба мақомоти гумрук дар бораи нигаҳдории ин мол (моддаи 405) ҳисобот пешниҳод намояд;

3) ҳифзи моли дар анборҳои нигаҳдории муваққатӣ мавҷуда ва воситаҳои нақлиёти дар ҳудуди ҳамشاфати он бударо, ки минтақаи назорати гумруқӣ ҳисоб мешавад, таъмин намояд,

4) имконияти ҷойгиркунии шабонарӯзии мол ва воситаҳои нақлиётро дар анборҳои нигаҳдории муваққатӣ ё дар ҳудуди ҳамşaфат ба анбор, ки минтақаи назорати гумруқӣ ҳисоб мешавад, таъмин намояд,

5) бе иҷозати мақоми гумрук имконнопазирии дастрасии шахсони бегонаро ба мол ва воситаҳои нақлиёти дар анбори мазкур ё ҳудуди ҳамشاфати он таъмин намояд,

6) дар ҳолатҳои пешбининамудаи қисми 2 ҳамин модда, инчунин дар ҳолатҳои пешбининамудаи қисми 1 моддаи 90 ҳамин Кодекс, агар соҳиби анбори нигаҳдории муваққатӣ ба транзити дохилии гумруқӣ иҷозат дошта бошад, боҷи гумруқӣ ва андозро мепардозад.

2. Соҳиби анбори нигаҳдории муваққатӣ ҳангоми талаф ё бе иҷозати мақомоти гумрук додани моли дар анборҳои нигаҳдории муваққатӣ ҷойгиршуда барои супурдани бочҳои гумруқӣ ва андоз масъул мебошад. Соҳиби анбори нигаҳдории муваққатӣ барои пардохти бочҳои гумруқӣ ва андоз танҳо ҳангоме масъул намебошад, ки агар мол дар натиҷаи садама, таъсири қувваи рафънопазир ё нобудшавии табиӣ дар шароити муқаррарии нигаҳдорӣ тамоман талаф ёфта бошад.

Моддаи 113. Бозхондани шаҳодатнома дар бораи дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ

Шаҳодатнома барои дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ дар ҳолатҳои зерин бозхонда мешавад:

- 1) аз ҷониби соҳиби анбори нигаҳдории муваққатӣ риоя нашудани ҳатто якес аз шартҳои талаботи Реестри соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ, ки моддаи 109 ҳамин Кодекс мӯқаррар кардааст;
- 2) аз ҷониби соҳиби анбори нигаҳдории муваққатӣ риоя нашудани талаботи банди 6 қисми 1 моддаи 112 ҳамин Кодекс;
- 3) ҷалби чандкаратаи соҳиби анбори нигаҳдории муваққатӣ ба ҷавобгарии маъмурӣ барои содир кардани ҳукуқвайронкунии маъмурӣ дар соҳаи фаъолияти гумrukӣ.

Моддаи 114. Амалиёт бо мол ҳангоми аз Реестри соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ хориҷ намудани соҳиби анбори нигаҳдории муваққатӣ

Ҳангоми бозхондани шаҳодатнома дар бораи дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ ё хориҷ намудани соҳиби анбори нигаҳдории муваққатӣ аз ин Реестр моли дар анбори нигаҳдории муваққатӣ қарордошта бояд аз ҳисоби вай, дар давоми 2 моҳи баъди рӯзи хориҷшавӣ фарорасанд ба анбори дигари нигаҳдории муваққати гузаронида шавад. Аз рӯзи дигари баъди хориҷ кардани соҳиби анбори нигаҳдории муваққатӣ аз Реестри соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ ба ҷойгиркуни мол дар анбори нигаҳдории муваққатӣ иҷозат дода намешавад.

Моддаи 115. Нигаҳдории мол дар анборҳои нигаҳдории муваққатии мақомоти гумruk

1. Анборҳои нигаҳдории муваққатии мақомоти гумruk анборҳои кушода буда, бояд ба талаботи мӯқаррарнамудаи моддаи 107 ҳамин Кодекс ҷавобгӯ бошанд.

2. Ҳангоми нигаҳдории мол дар анборҳои нигаҳдории муваққатии мақомоти гумruk муносибатҳои мутақобилаи мақомоти гумruk бо шахсоне, ки молро дар ин анборҳо ҷойгир намудаанд, тибқи ҳамин Кодекс ва Кодекси гражданий Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешавад. Нисбати шартномае, ки мақоми гумruk бо шахси ҷойдиҳондаи мол дар анбори нигаҳдории муваққатӣ мебандад, талаботи қонунгузории гражданий Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки барои шартномаи оммавӣ мӯқаррар шудаанд, татбиқ мегардад. Агар барои бастани шартнома ҷиҳати нигаҳдории мол дар анбори нигаҳдории муваққатӣ шароит мавҷуд бошад, соҳиби анбори гумruки наметавонад аз бастани шартнома саркаши кунад.

Барои нигаҳдори дар анбори нигаҳдории муваққати қабул намудани мол мақоми гумruk ба шахси молро ҷойгирнамуда мувофиқи намунаи муайянкардаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ квитансия медиҳад.

3. Ҳуқук, вазифа ва масъулияти мақомоти гумрук вобаста ба нигаҳдории мол аз ҷониби ин мақомот аз моҳияти ӯҳдадориҳо тибқи муқаррарати умумии нигаҳдорӣ бармеояд, ки қонунгузории граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон, бо назардошти муқаррарати ҳамин Кодекс пешбинӣ намудааст.

Мақоми гумрук барои пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз ҳангоми талаф шудани моли дар анбори нигаҳдории муваққатӣ қарордошта ҷавобгар мебошад, ба истиснои ҳолатҳое, ки агар мол дар натиҷаи садама, таъсири қувваи рафъонопазир ё талафи табиӣ дар шароити мӯътадили нигаҳдорӣ тамоман нобуд шуда бошад.

4. Барои нигаҳдории мол дар анбори нигаҳдории муваққатии мақоми гумрук мувофиқи шартнома музд ситонида мешавад. Ҳаққи пардоҳт барои нигаҳдории мол дар анбори нигаҳдории муваққатӣ мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

Моддаи 116. Ҳусусиятҳои нигаҳдории муваққатии моле, ки тавассути нақлиёти роҳи оҳан интиқол дода мешавад

1. Тибқи дарҳости роҳи оҳан нигаҳдории муваққатии моли тавассути нақлиёти роҳи оҳан интиқолёбанда то фаровардани он мустақиман дар воситаҳои нақлиёти дар ҳатҳои роҳи оҳан қарордоштаи ин роҳи оҳан, дар ҷойхое, ки анбори нигаҳдории муваққатӣ нестанд ва маҳали ҷойгиршавии он бо мақомоти гумрук мувофиқа шудааст, иҷозат дода мешавад.

Маҳалҳои мазкур минтақаи назорати гумrukӣ ба шумор мераванд. Роҳи оҳан вазифадор аст амнияти молро таъмин намуда, дастрасии шахсони бегонаро ба он истисно намояд.

2. Моле, ки дар воситаҳои нақлиёт дар минтақаи назорати гумrukӣ нигаҳдорӣ мешаванд, тибқи ҳамин модда барои мақсади гумrukӣ ҳамчун моли таҳти нигаҳдории муваққатӣ қарордошта баррасӣ мегарданд. Фаровардани бор ва интиқоли он ба маҳалҳои дигар бо иҷозати мақоми гумрук анҷом дода мешавад.

3. Ҳангоми талафи моли дар воситаҳои нақлиёти дар минтақаи назорати гумrukӣ қарордошта ё бе иҷозати мақомоти гумruk додани он, масъулияти пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андозҳо ба зиммаи роҳи оҳан мебошад.

Моддаи 117. Нигаҳдории муваққатӣ дар анбори гирандаи мол

1. Бо иҷозати мақоми гумruk нигаҳдории муваққатӣ метавонад дар анборҳои гирандаи мол дар ҳолати зайл анҷом дода шавад:

1) ҳангоми истифодаи расмиёти маҳсуси соддагардонидашуда барои шахсони алоҳида (моддаи 68);

2) ҳангоми зарурати нигаҳдории муваққатии моле, ки шароити маҳсуси нигаҳдориро тақозо менамоянд, агар дар маҳали наздиктарин барои нигаҳдории чунин мол анбори маҳсусгардонидашуда мавҷуд набошад.

2. Ҳангоми додани ичозат барои нигаҳдории муваққатӣ дар анборҳои қабулкунандаи мол мақоми гумruk ҳукуқ дорад таъмини супоридани пардохтҳои гумрукиро талаб намояд.

3. Қабулкунандаи бор ҳангоми нигаҳдории мол дар анбор худ вазифадор аст ҳамаи дигар талаботи ҳамин моддоро риоя намояд. Дар анборҳои қабулкунандаи мол ба нигаҳдории моли хориҷис, ки ба шахсони сеюм таалук доранд, ичозат дода намешавад.

Моддаи 118. Ҷойгир намудани мол дар анборҳои нигаҳдории муваққатӣ аз ҷониби мақомоти гумruk

1. Дар ҳолатҳои пешбининамудаи қисми 1 моддаи 12, моддаҳои 418 ва 435 ҳамин Кодекс мол метавонанд дар анборҳои нигаҳдории муваққатии мақомоти гумruk ҷойгир карда шаванд.

Подош барои нигаҳдорӣ ва ҷуброни ҳарочот ба соҳиби анборҳои нигаҳдории муваққатӣ дар ҳолатҳои зикргардида аз ҳисоби шахсони дар ҳамин моддаҳо муқарраршуда анҷом дода мешавад.

2. Агар ҳарочоти нигаҳдорӣ аз ҳисоби воситаҳои бӯчети давлатӣ сурат гирад, ин ҳарочот ба соҳиби анбори нигаҳдории муваққатӣ аз ҷониби мақомоти гумruk дар доираи ҳаҷми зарурӣ ва ҳарочоти ҳӯҷҷатан тасдиқардида, ки соҳиби анбори нигаҳдории муваққатӣ масраф намудааст, ҷуброн карда мешавад.

БОБИ 13. БАРОВАРДАНИ МОЛ ВА ВОСИТАҲОИ НАҚЛИЁТ АЗ ҚАЛАМРАВИ ГУМРУКИИ ҶУМҲУРИИ ТО҆ЦИКИСТОН

Моддаи 119. Маҳал ва мӯҳлати баровардани мол ва воситаҳои нақлиёт аз қаламрави гумrukii Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Баровардани мол ва воситаҳои нақлиёт аз қаламрави гумrukii Ҷумҳурии Тоҷикистон (минбаъд - баровардани мол ва воситаҳои нақлиёт) дар нуқтаҳои гузаргоҳҳо аз Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки тибқи санадҳои меъёрии ҳукуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян шудаанд ва дар вақти кории мақомоти гумruk (моддаи 466) ичозат дода мешавад.

2. Муқаррароти ҳамин модда нисбати моли тавассути роҳҳои дарёй ва ҳавоӣ интиқолёбанд, ки аз сарҳади гумrukii Ҷумҳурии Тоҷикистон бе тавакқуф дар бандарҳо ё фурудгоҳҳои воқеъ дар қаламрави гумrukii Ҷумҳурии Тоҷикистон убур мекунанд, татбиқ намегардад.

Моддаи 120. Пешниҳоди ҳӯҷҷатҳо ва маълумот

1. Мол ва воситаҳои нақлиёт бо ичозати мақомоти гумruk бароварда мешаванд.

2. Барои гирифтани ичозат аз мақоми гумruk ҷиҳати баровардани мол ва воситаҳои нақлиёт ба мақоми гумruk ҳӯҷҷатҳои гумrukii тасдиқунандаи нигаҳдории ин мол таҳти низоми гумrukӣ, ки баровардани молро аз қаламрави гумrukii Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ менамояд, пешниҳод карда мешавад.

3. То баровардани мол ва воситаҳои нақлиёт интиқолдиҳанда вазифадор аст ба мақоми гумruk ҳуҷҷатҳо ва маълумоти пешбининамудаи моддаҳои 73 - 76 ҳамин Кодексро вобаста ба навъи нақлиёти интиқолдиҳандаи моли байналмилалий пешниҳод намояд.

Агар ҳуҷҷатҳои пешниҳодшуда дорои маълумоти пешбининамудаи моддаҳои 73 - 76 ҳамин Кодекс набошанд, интиқолдиҳанда вазифадор аст ба мақоми гумruk маълумоти заруриро бо усули пешниҳоди дигар ҳуҷҷатҳои дар ихтиёраш буда ё ҳуҷҷатҳои иловагие, ки дар шакли соддагардонидашуда таҳия намудааст, манзур дорад.

Мақоми гумruk ҳуқуқ надорад аз интиқолдиҳанда маълумоти дар моддаҳои 73 - 76 ҳамин Кодекс пешбининашударо талаб намояд.

Аз номи интиқолдиҳанда ҳуҷҷатҳо ва маълумотро метавонад ҳар шахси дигари ваколатдорнамудаи ӯ пешниҳод намояд.

Моддаи 121. Боркуни мол ба воситаи нақлиёте, ки аз қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон хориҷ мешавад

1. Боркуни мол ба воситаи нақлиёти аз қаламрави гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон хориҷшаванд баъди аз ҷониби мақоми гумruk қабул кардани декларатсияи гумrukӣ ва дар ҳуҷҷатҳои бору нақлиёт гузоштани штампи "Ба боркуни иҷозат дода шудааст" иҷозат дода мешавад, ба истиснои ҳолатҳое, ки агар ҳангоми барасмиятдарории гумrukии мол мақоми гумruk пешниҳоди молро барои санчиш талаб нанамояд, инчунин агар интиқоли мол тибқи низоми гумrukии транзити байналмилалии гумrukӣ қарор дошта бошад.

2. Шахсони мансабдори мақомоти гумruk бо мақсади аз назаргузоронии мол ҳуқуқ доранд ҳангоми боркуни он ба нақлиёти аз қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон убуркунандашро иштирок намоянд. Дар ин ҳолат мол дар маҳале, ки ҷойгиронии он бо мақомоти гумruk мувофиқа шудааст ва дар вақти кории мақоми гумruk бор карда мешавад.

Бо дарҳости шахси манфиатдор мақоми гумruk ҳуқуқ дорад ба боркуни берун аз вақти кории ин мақом тибқи моддаи 466 ҳамин Кодекс иҷозат дихад.

Моддаи 122. Талабот нисбати мол ҳангоми баровардани он аз қаламрави гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Мол бояд аз қаламрави гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон воқеан тибқи ҳамон төъдод ва ҳолате, ки ҳангоми ҷойгиронии он таҳти низоми муайяни гумrukӣ қарор дошт, бароварда шавад, ба истиснои тағйирёбии төъдод ва ҳолати мол дар натиҷаи фарсадашавии табиӣ, талаф ё тағйирёбии хосияти табиии мол ҳангоми интиқоли мӯътадил, инчунин тағйирёбии төъдоди он дар натиҷаи қисмате, ки дар воситаи нақлиёти интиқолдиҳанда боқӣ мемонад.

2. Ҳангоми талаф ё дигар шудани ҳолати мол дар натиҷаи садама ё таъсири қувваи рафъонопазир ва дар ҳолатҳои пешбининамудаи регламент ва стандартҳои амалкунандай техникии Ҷумҳурии Тоҷикистон бошад, ҳангоми тағйир ёфтани маълумот дар бораи миқдори мол аз сабаби норасоии усули

андозагири шахс барои риоя накардани муқаррароти ҳамин модда ҷавобгар намебошад.

3. Ҳангоми пешниҳоди мол ба мақоми гумруки маҳали баровардани он ва дархости декларант мақоми гумрук миқдори моли воқеан баровардашударо тасдиқ менамояд.

БОБИ 14. ДЕКЛАРАТСИЯ КАРДАНИ МОЛ

Моддаи 123. Моле, ки бояд декларатсия карда шавад

Мол ҳангоми интиқол аз сарҳади гумrukӣ, тағири низоми гумrukӣ, инчунин дар ҳолатҳои дигари пешбининамудаи моддаҳои 183, 184, 247 ва 435 ҳамин Кодекс бояд декларатсия карда ба мақоми гумрук пешниҳод шавад.

Моддаи 124. Декларатсия кардани мол

1. Мол бо роҳи ба мақомоти гумрук дар шакли муқарраршуда арз намудани маълумоти боэътиҳод дар бораи мол, низоми гумрукии он ва маълумоти дигари барои мақсадҳои гумрук зарурӣ (ба таври ҳаттӣ, шифоҳӣ, конклюдентӣ ва электронӣ) декларатсия карда мешавад.

Мол аз ҷониби декларант ё брокери гумрук (намоянда) (боби 15) бо интиҳоби декларант декларатсия карда мешавад.

2. Шакл ва тартиби декларатсия кардани мол дар ҳолатҳое, ки ҳамин Кодекс танзим нанамудааст, аз ҷониби мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруки муайян карда мешавад.

3. Рӯйхати маълумоте, ки бояд дар декларатсияи гумrukӣ зикр гардад, танҳо бо маълумоте маҳдул мегардад, ки барои мақсадҳои ҳисоб ва ситонидани бочҳои гумrukӣ ва андоз, ташаккули омори гумrukӣ ва татбиқи қонунгузории гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон зарур мебошанд.

4. Ҳангоми истифодаи декларатсияи гумrukӣ ба сифати ҳуҷҷати баҳисобгирӣ бо мақсади назорати асъор, ки мақомоти гумрук анҷом медиҳанд, дар декларатсияи гумrukӣ бояд маълумоте низ зикр шаванд, ки тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи танзими асъор ва назорати асъор барои чунин мақсадҳо заруранд.

5. Декларатсияи гумrukӣ аз ҷониби тартибидҳондаи он тасдиқ ва аз ҷониби корманди ин шахси ҳуқуқӣ имзо карда мешавад. Декларатсия бо роҳи гузоштани мӯҳр тасдиқ карда мешавад, агар тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон шахси тартибидҳондаи декларатсияи гумrukӣ мӯҳр дошта бошад.

6. Номгӯи маълумоте, ки бояд дар декларатсияи гумrukӣ зикр гардад ва шакли пешниҳоди онҳо бояд расман чоп карда шаванд. Санадҳои меъёрии ҳуқуқии мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ, ки номгӯи маълумоти дар декларатсияи гумrukӣ зикршавандаро муайян мекунанд, тибқи моддаи 4 ҳамин Кодекс эътибори қонуни пайдо мекунанд.

Моддаи 125. Маҳали декларатсия кардани мол

1. Декларатсияи гумрукӣ мумкин аст ба ҳар мақоми гумрукӣ дорои ҳукуқи қабули декларатсия пешниҳод гардад.

2. Бо мақсади таъмини самаранокии назорати риояи қонунгузории гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ ҳуқӯқ дорад мақоми гумруки даҳлдорро барои декларатсияи намудҳои алоҳидаи мол танҳо дар ин ҳолатҳо муайян кунад:

1) ҳангоми зарурати истифодаи таҷхизоти маҳсусгардонидашуда ва (ё) донишҳои маҳсус барои барасмиятдарории гумрукии чунин мол ба монанди арзишҳои фарҳангӣ, аслиҳа, техникаи ҳарбӣ ва лавозимоти ҷангӣ, маводи радиоактивӣ ва таҷзияшаванда;

2) вобаста ба навъи нақлиёти мавриди истифодаи интиқоли моли байнамилалӣ истифодашаванда (автомобилий, дарёй, ҳавоӣ, роҳи оҳан, қубурий ва хатӣ интиқоли барк);

3) ҳангоми интиқоли намудҳои алоҳидаи мол аз сарҳади гумrukӣ, ки нисбати онҳо вайронкуни қонунгузории гумруки муттасил ба қайд гирифта шудааст ё мутобики санадҳои меъёрии ҳуқӯқии Ҷумҳурии Тоҷикистон мамнӯият ва маҳдудият муқаррар гардидааст;

4) ҳангоми зарурати назорати маҳсуси моли алоҳидаи дорои объекти моликияти зеҳни (интеллектуалий) тибқи номгӯи муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон.

3. Дар сурати пешниҳоди декларатсияи гумrukӣ ба мақоми дигари гумruk, ки қисми 2 ҳамин модда муайян намудааст, декларатсияи гумrukӣ дар рӯзи пешниҳод аз ҷониби мақоми гумrukie, ки декларатсияи гумrukiro гирифтааст, ба мақомоти гумrukии даҳлдор фиристода мешавад.

Мӯҳлати қабули декларатсияи гумrukӣ (моддаи 132) дар чунин ҳолат ба мӯҳлате тамдид мегардад, ки барои ирсоли он зарур аст, вале набояд аз ду рӯзи кори зиёд бошад.

4. Санадҳои меъёрии ҳуқӯқии мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ, ки ҷойи декларатсияи баъзе навъҳои молро муайян кардааст, тибқи моддаи 4 ҳамин Кодекс эътибори қонуни пайдо мекунанд.

Моддаи 126. Декларант

1. Ба сифати декларант шахсони дар моддаи 15 ҳамин Кодекс зикргардида, инчунин дигар шахсоне, ки тибқи қонунгузории граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон дар қаламрави гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо риояи муқаррароти қисми 2 ҳамин модда ҳуқӯқи ихтиёрдории молро доранд, метавонанд баромад намоянд.

2. Танҳо шахси ватанӣ декларант буда метавонад, ба истиснои ҳолатҳои интиқоли мол аз сарҳади гумrukӣ:

1) аз ҷониби шахсони воқеӣ барои истифодаи шахсӣ, оилавӣ, хонаводагӣ ва дигар эҳтиёҷоте, ки ба фаъолияти соҳибкорӣ марбут нест;

2) аз чониби шахсони хориҷис, ки аз имтиёзҳои гумруқӣ тибқи боби 39 ҳамин Кодекс истифода мебаранд;

3) аз чониби ташкилотҳои хориҷис, ки намояндагиашон дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи тартиби муқарраргардида ба қайд гирифта (аккредитатсия) шудаанд, ҳангоми ариза ба мақоми гумрук таҳти низомҳои гумрукии воридоти муваққатӣ, резэкспорт, транзит, инчунин низоми гумрукии иҷозат барои муомилоти озоди мол, ки барои истифодаи шаҳсии ҳамин намояндагиҳо ворид карда мешаванд;

4) аз чониби интиқолдиҳандагони хориҷӣ ҳангоми арзи низоми гумрукии транзит;

5) дигар ҳолатҳое, ки шаҳси хориҷӣ барои ихтиёрдории мол дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон берун аз доираи муомилоти иқтисодии хориҷӣ ҳуқуқ дорад ва яке аз тарафҳои он шаҳси ватанӣ мебошад.

Моддаи 127. Ҳукуқу вазифаҳои декларант

1. Ҳангоми декларатсияи мол ва иҷрои дигар амалҳои гумруки, ки барои иҷозати мол зуруранд, декларант ҳуқуқ дорад:

1) моли декларатсияшавандаро аз ҷумла то пешниҳоди декларатсияи гумруқӣ аз назар гузаронад ва онҳоро ҷен қунад;

2) бо иҷозати мақоми гумрук ҷошнӣ ва намунаи моли декларатсияшавандай ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон воридшавандаро гирад. Декларатсияи гумрукии алоҳида барои гирифтани ҷошнӣ ва намунаи мол ба шарте пешниҳод карда намешавад, ки агар чунин ҷошнӣ ва намуна дар декларатсияи гумрукии мол нишон дода шаванд;

3) ҳангоми азназаргузаронии моли декларатсияшаванд (моддаҳои 412 ва 413), дар сурати аз чониби шаҳси мансабдори мақоми гумрук гирифтани ҷошнӣ ва намунаи мол иштирок қунад (моддаи 424);

4) бо натиҷаҳои тадқиқотҳои дар мақоми гумрук мавҷудаи ҷошнӣ ва намунаи моли декларатсияшавандай худ шинос шавад;

5) барои декларатсия кардани мол дар шакли ҳуччатҳои электронӣ ҳуччатҳо ва маълумоти заруриро тибқи ҳамин Кодекс пешниҳод намояд;

6) аз дигар ваколатҳо ва ҳуқуқҳои пешбининамудаи ҳамин Кодекс истифода барад.

2. Ҳангоми декларатсия кардани мол ва анҷом додани дигар расмиёти гумруқӣ декларант вазифадор аст:

1) ба мақоми гумрук декларатсияи гумруқӣ, маълумот ва ҳуччатҳои заруриро пешниҳод намояд (моддаи 131);

2) бо талаби мақоми гумрук моли декларатсияшавандаро пешниҳод намояд;

3) тибқи фасли 3 ҳамин Кодекс бочҳои гумруқӣ ва андозро пардозад ё пардоҳти онҳоро таъмин намояд.

Моддаи 128. Хусусиятҳои хоси декларатсия кардани моли муҳталифи марбут ба як партия

1. Бо ҳоҳиши декларант моли муҳталифи як партия метавонад бо нишон додани як коди таснифотии Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷӣ декларатсия карда шавад, ба шарте агар ба ин коди таснифоти мувофиқат кунанд:

- 1) ставкаи нисбатан баланди бочҳои гумрукӣ;
- 2) ставкаи нисбатан баланди аксизи гумрукӣ;
- 3) ставкаи нисбатан баланди андоз аз арзиши изофашуда;
- 4) коди ин мол ба сатҳи 4 рақами аввал мувофиқат кунад.

2. Маълумот дар бораи номгӯй ва теъдоди моли як партия аз ҷониби декларант бо роҳи пешниҳоди рӯйхати мол арз карда мешавад. Ба сифати чунин рӯйхат шарҳи номнависи (спетсификатсияи) бор, варақаи баставандӣ, рӯйхат ва дигар ҳуҷҷатҳои шабех истифода бурда мешавад. Барои мақсадҳои гумрукӣ рӯйхати мол ба сифати қисми таркибии декларатсияи гумрукӣ баррасӣ карда мешавад.

3. Агар нисбати яке аз моли дар як партия мавҷуда тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон маҳдудият муқаррар шуда бошад, декларатсияи чунин мол бо зикри як коди таснифоти мувофиқи Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷӣ декларантро аз риояи чунин маҳдудият озод намекунад.

4. Бо мақсади санчиши риояи муқаррароти қисми 3 ҳамин модда мақоми гумрук ҳуқуқ дорад аз декларант пешниҳоди маълумоти аниқкунандай баъзе моли декларатсияшавандаро талаб кунад.

Моддаи 129. Мӯҳлати пешниҳоди декларатсияи гумрукӣ

1. Декларатсияи гумрукии моли ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон воридшаванда, ба истиснон ҳолатҳои пешбининамудаи моддаҳои 150, 309 ва 316 ҳамин Кодекс, дар мӯҳлати на дертар аз 15 рӯзи баъди пешниҳоди мол ба мақоми гумрукӣ маҳали расидани он ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё аз рӯзи анҷоми транзити дохилии гумрукӣ пешниҳод карда мешавад, агар мол дар маҳали расидани он декларатсия карда нашуда бошад.

2. Агар мӯҳлати дар қисми 1 ҳамин модда зикршуда барои ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо ва маълумот барои декларант нокифоя бошад, бо муроҷиатномаи асосноки декларант мақоми гумрук мӯҳлати пешниҳоди декларатсияи гумрукиро тамдид мекунад. Тамдиdi мӯҳлати пешниҳоди декларатсияи гумрукӣ бояд боиси вайрон кардани мӯҳлати нигаҳдории муваққатии мол нагарداد.

3. Агар анҷоми мӯҳлати пешниҳоди декларатсияи гумрукӣ ба рӯзи ғайрикории мақоми гумрук рост ояд, рӯзи анҷоми ин мӯҳлат рӯзи минбаъдаи кории мақоми гумрук ҳисобида мешавад.

4. Декларатсияи гумрукӣ барои моли аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон содиршаванда, ба истиснои ҳолатҳои муқаррарнамудаи моддаи 336

ҳамин Кодекс, то баровардани онҳо аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда мешавад.

Моддаи 130. Декларатсияи пешакии мол

1. Декларатсияи гумрукии моли хориҷӣ метавонад то лаҳзаи расидани он ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё то анҷоми транзити дохиили гумруқӣ пешниҳод карда шавад.

2. Агар барои мақсадҳои гумруқӣ истифодаи ҳӯҷатҳои нақлиёти (борбарӣ) ё тиҷоратии муҳоияткунандай мол зарур бошад, мақоми гумрук ҳангоми декларатсияи пешакии мол нусхай ин ҳӯҷатҳои тасдиқнамудаи декларантро мегирад ва ҳангоми зарурат, баъди расидани мол ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон маълумоти дар нусхай ҳӯҷатҳои мазкур мавҷударо бо маълумоти нусхаҳои асл муқоиса менамояд.

3. Баъди анҷоми санчиши декларатсияи гумруқӣ ва пардоҳти маблаги бочҳои гумруқӣ ва андоз то расидани мол ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон чунин декларатсияи гумруқӣ метавонад ба сифати ҳӯҷати ягона ҷиҳати истифодаи расмиёти гумруқӣ нисбати ин мол истифода гардад.

4. Агар мол ба мақоми гумруқӣ декларатсияи гумрукиро қабулкарда тибқи қисми 1 ҳамин модда дар давоми 15 рӯзи қабули он пешниҳод нашавад, декларатсияи гумруқӣ пешниҳоднашуда ба ҳисоб меравад.

Моддаи 131. Пешниҳоди ҳӯҷатҳо ҳангоми декларатсия кардани мол

1. Декларатсияи бори гумруқӣ ба мақоми гумрук бояд ҳамзамон бо пешниҳоди нусхай электронӣ ва ҳӯҷатҳои барои мақсади гумруқӣ зарурии пешбининамудаи ҳамин модда пешниҳод карда шавад.

Шакли нусхай электронии декларатсияи бори гумрукиро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ муайян менамояд.

2. Декларант метавонад нусхай ҳӯҷати тасдиқнамудаи маълумоти арзшударо дар асоси ӯҳдадори ҷиҳати пешниҳоди ҳӯҷати даҳлдор ба мақоми гумрук дар мӯҳлати санчиши декларатсияи гумруқӣ пешниҳод намояд, агар чунин ҳӯҷат барои қабули қарор дар бораи иҷозати додани мол ҳатмӣ бошад.

Агар пешниҳоди ҳӯҷатҳои алоҳида дар мӯҳлати зикргардида имконнозазир бошад, дар асоси аризai асосноки декларант мақомоти гумрук иҷозат медиҳанд нусхай онҳо бо пешниҳоди минбаъдаи ҳӯҷатҳо дар мӯҳлати барои ҷамъоварии онҳо зарурӣ, вале на дертар аз 30 рӯзи тақвимии баъди бақайдгирӣ декларатсияи гумруқӣ манзур карда шаванд. Декларант барои пешниҳод накардани ҳӯҷатҳо дар мӯҳлати муқарраршуда ё нишон додани маълумоти носаҳех дар нусхай ҳӯҷатҳои қаблан пешниҳоднамуда масъул мебошад.

Агар ба мақоми гумрук пештар ҳӯҷатҳое пешниҳод шуда бошанд, ки тибқи онҳо барасмиятдарории гумрукии маҷмӯи минбаъдаи мол сурат гирифтааст, дар ин ҳолат пешниҳоди нусхай чунин ҳӯҷатҳо кифоя аст.

3. Агар дар коргузории мақоми гумрук ҳӯҷатҳое боқи монанд, ки барои қабули қарор ҷиҳати иҷозат додани мол заруранд, мақоми гумрук барои

декларант дар нусхай ин ҳуччатҳо бо зикри мақоми гумруке, ки дар он ин ҳуччатҳо нигоҳ дошта мешаванд, сабти дахлдор мегузорад. Ин сабт бо мӯҳри дорои рақами шахсии шахси мансабдори мақоми гумрук тасдиқ карда мешавад.

4. Қарордод, ҳисобнома-фактураҳо (инвойсҳо), ҳуччатҳои нақлиётӣ, ҳуччатҳои тасдиқунандаи пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз баъди иҷозати мол бояд ба декларант баргардонида шаванд ва онҳо дар давоми се соли бақайдгирии декларатсияи бори гумrukӣ нигоҳ дошта мешаванд.

5. Декларатсияи гумrukӣ ба мақоми гумрук бояд ҳамзамон бо ҳуччатҳосе пешниҳод гардад, ки дар асоси онҳо декларатсияи гумrukӣ пур карда шудааст. Ба ин гуна ҳуччатҳо мансубанд (*Қонуни ҶТ 28.12.2012 № 906*):

1) ҳуччатҳое, ки ваколатҳои шахси пешниҳодкунандаи декларатсияи гумrukиро тасдиқ менамоянд;

2) шартномаҳои хариду фурӯши байналмилалӣ ё дигар шартномаҳое, ки ҳангоми анҷоми аҳдҳои иқтисодии хориҷӣ баста шудаанд, дар мавриди аҳдҳои яктарафаи иқтисодии хориҷӣ бошад, ҳуччатҳои дигаре, ки мазмуни ин гуна аҳдҳоро ифода мекунанд, инчунин ҳуччатҳои тиҷоратӣ;

3) ҳуччатҳои нақлиётӣ (марбут ба ҳамлу нақл);

4) ҳуччатҳое, ки риояи мамнӯият ва маҳдудиятҳоро тасдиқ менамоянд;

5) ҳуччатҳое, ки супоридан ва (ё) таъмини пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андозҳоро тасдиқ менамоянд (*Қонуни ҶТ 28.12.2012 № 906*).

6. Тибқи талаботи низомҳои гумrukии интихобшуда иловатан ба ҳуччатҳои асосии дар қисми 5 ҳамин модда зикршуда мувофиқи тартиби муайяннамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ дигар ҳуччатҳои барои мақсадҳои гумrukӣ зарурӣ пешниҳод карда мешаванд.

7. Агар декларант довталаби имтиёзи пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз, аз ҷумла ҳангоми арзи низоми гумrukии, ки низоми гумrukии пурра ё қисман озод намудан аз пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз, нисбати мол истифода набурдани мамнӯият ва маҳдудияти тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраргардида ё кам кардан заминаи андоз бошад, ўазифадор аст ба мақоми гумрук ҳуччатҳои даҳлдори тасдиқунандаи шартҳои арзро пешниҳод намояд.

8. Бо мақсади тасдиқи арзиши гумrukии арзшуда декларант вазифадор аст ҳуччатҳои асосноккунандаи арзиши гумrukии арзшуда ва усули барои муайян намудани арзиши гумrukии интихобнамудаашро пешниҳод кунад.

9. Агар пешниҳоди ҳуччатҳои алоҳида ҳамзамон бо декларатсияи гумrukӣ имконнопазир бошад, бо муроҷиатномаи асосноки декларант мақоми гумruk дар шакли хаттӣ барои пешниҳоди ин ҳуччатҳо дар мӯҳлати барои ҷамъоварии онҳо зарурӣ, аммо на дертар аз 45 рӯзи баъди қабули декларатсияи гумrukӣ иҷозат медиҳад, агар дар ҳамин Кодекс мӯҳлати дигари пешниҳоди ҳуччатҳои алоҳида ва маълумот пешбинӣ нашуда бошад. Декларант дар шакли хаттӣ оид ба пешниҳоди ҳуччатҳо дар мӯҳлати муайяншуда ӯҳдадорӣ манзур медорад.

10. Дар ҳолати ба мақоми гумрук пешниҳод намудани ҳуччатхое, ки метавонанд ҳангоми барасмиятдарории гумрукии дигар мол истифода гарданд, бо дархости декларант мақоми гумрук оид ба қабули ҳуччатхо тибқи намунаи муайяннамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ тасдиқномаи хаттӣ медиҳад. Тасдиқнома то дохил намудани тағйирот ба ҳуччатҳои пешниҳодшуда ё то гузаштани мӯҳлати амали он эътибор дорад. Тасдиқномаи мазкурро декларант метавонад ҳангоми барасмиятдарории гумрукии мол, бидуни пешниҳоди иловагии ҳуччатҳои қабулкардаи мақоми гумрук истифода барад. Декларант ҳуқуқ дорад ҳуччатҳои мазкурро то пешниҳоди декларатсияи гумрукӣ манзур дорад.

Моддаи 132. Қабули декларатсияи гумрукӣ

1. Далели пешниҳоди декларатсияи гумрукӣ ва манзур доштани ҳуччатҳои зарурӣ дар рӯзи гирифтани онҳо аз ҷониби мақоми гумрук сабт мегардад. Мақоми гумрук бо дархости шахси пешниҳодкардаи декларатсияи гумрукӣ дар бораи гирифтани декларатсияи гумрукӣ ва пешниҳоди ҳуччатҳои зарурӣ (аз ҷумла дар шакли ҳуччати электронӣ) бетаъхир тасдиқнома медиҳад.

2. Мақоми гумрук декларатсияи гумрукии пешниҳодшударо дар рӯзи расидани он қабул менамояд, ба истиснои ҳолатхое, ки агар:

- 1) декларатсияи гумрукӣ ба мақоми гумруке пешниҳод шуда бошад, ки ҳуқуқи қабули декларатсияи гумрукиро надорад;
- 2) декларатсияи гумрукӣ аз ҷониби шахсе пешниҳод шуда бошад, ки ба инкор ваколатдор набошад;
- 3) дар декларатсияи гумрукӣ маълумоти зарурӣ зикр нашуда бошад (моддаи 124);
- 4) декларатсияи гумруки имзо нашуда бошад ё ба таври зарурӣ тасдиқ нашуда бошад ё мувофиқи шакли муқарраршуда таҳия нагардида бошад;
- 5) ҳангоми пешниҳоди декларатсияи гумрукӣ ҳуччатҳои барои барасмиятдарории гумрукӣ зарурӣ пешниҳод нашуда бошанд, ба истиснои ҳуччатхое, ки метавонанд баъди қабули декларатсияи гумрукӣ мутобики қисми 9 моддаи 131 ҳамин Кодекс пешниҳод карда шаванд;
- 6) нисбати моли декларатсияшаванда амале, ки бояд мутобики ҳамин Кодекс пеш аз пешниҳод ё ҳамзамон бо пешниҳоди декларатсияи гумрукӣ анҷом дода шавад, сурат нағирифта бошад.

3. Декларатсияи гумрукӣ аз лаҳзаи қабул ҳамчун ҳуччати тасдиқунандай далели дорои аҳамияти ҳуқуқӣ эътибор пайдо мекунад.

4. Агар декларатсияи гумрукӣ аз ҷониби мақоми гумрук қабул нашуда бошад, чунин декларатсия барои мақсади гумрукӣ пешниҳоднашуда дониста мешавад.

5. Мақоми гумрук сабабҳои қабул накардани декларатсияи гумрукиро ба шахси пешниҳодкунандай декларатсия на дертар аз рӯзи дигари пешниҳод шудани декларатсияи гумрукӣ огоҳ менамояд. Бо дархости шахси

пешниҳодкунандай декларатсияи гумрукӣ чунин огохинома дар шакли хаттӣ манзур мегардад.

Моддаи 133. Ворид намудани тағириу иловаҳо ба маълумоти дар декларатсияи гумрукии арзшуда

1. Бо дарҳости асосноки хаттии декларант ба маълумоти қаблан дар декларатсияи гумрукии қабулшуда арзномудаи ӯ тағириу иловаҳо ворид кардан мумкин аст.

2. Тағириу иловаҳо ба маълумоти дар декларатсияи гумрукии қабулгардида арзшуда бо иҷозати мақоми гумрук зимни риояи шартҳои зерин имконпазир аст:

1) агар мақоми гумрук дар лаҳзаи гирифтани дарҳости декларант носаҳеҳии маълумоти дар декларатсияи гумрукӣ зикршударо муайян накарда бошад, ба истиснои ҳолати ошкорсозии носаҳеҳиҳое, ки ба қабули қарор дар бораи иҷозати мол таъсир намерасонанд;

2) агар мақоми гумрук то лаҳзаи гирифтани дарҳости декларант санчиши молро оғоз накарда бошад;

3) агар тағириу иловаҳои воридшаванд ба қабули қарор дар бораи додани иҷозат ба мол таъсир нарасонанд ва боиси зарурати тағиир додани маълумоте нагарданд, ки ба муайян кардани андозаи маблағи пардоҳти бочҳои гумрукӣ ва истифодаи мамнӯияту маҳдудиятҳои тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраршуда таъсир расонанд.

3. Шахсони мансабдори мақомоти гумрук ҳуқуқ надоранд бо ташабbusи худ ё супориш ё ҳоҳиши шахсони манфиатдор декларатсияи гумрукиро пур кунанд, тағиир диханд ё маълумоти дар декларатсияи гумрукӣ арзшударо пурра кунанд, ба истиснои ворид намудани танҳо он маълумоте, ки таҳти салоҳияти мақомоти гумрук қарор дорад, инчунин тағиир додан ё пурра кардани маълумоти кодгузоришудае, ки барои коркарди мошини истифода мешавад, ба шарте агар чунин маълумот дар шакли кодгузоринашуда дар декларатсияи гумрукӣ мавҷуд бошад.

Моддаи 134. Бозхондани декларатсияи гумрукӣ

1. Тибқи муроҷиати хаттии декларант декларатсияи гумрукии қабулшуда барои моли ҳориҷӣ мумкин аст аз ҷониби ӯ пеш аз додани иҷозат ба чунин мол барои арз таҳти низоми дигари гумrukӣ бозхонда шавад.

Бозхондани декларатсияи гумрукӣ бо иҷозати хаттии мақоми гумрук имконпазир аст, агар пеш аз гирифтани ин дарҳост мақоми гумрук носаҳеҳии маълумоти дар декларатсияи гумрукӣ зикршударо муайян накарда бошад, ба истиснои ҳолати ошкор шудани носаҳеҳиҳое, ки ба қабули қарор дар бораи додани иҷозат ба мол таъсир намерасонад.

Ҳангоми додани иҷозат барои бозхондани декларатсияи гумрукӣ мақоми гумрук барои пешниҳоди декларатсияи гумрукии нав мӯҳлат муайян мекунад ва ин мӯҳлат наметавонад аз рӯзи додани иҷозати бозхонд бештар аз 15 рӯз бошад.

Бозхондани декларатсияи гумрукӣ барои дароз кардани мӯҳлати пардохти боҷои гумрукӣ ва андоз асос шуда наметавонад.

2. Тибқи муроҷиати хаттии декларант декларатсияи гумрукии қабулшуда барои моли ватанӣ, ки аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон содир карда мешавад, мумкин аст аз ҷониби вай сарфи назар аз мақсади чунин бозхонд, қабл аз баровардани мол аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла, баъди додани иҷозати ҷойгиркуни мол таҳти низоми гумрукии арзшуда бозхоста шавад.

Бозхондани декларатсияи гумрукӣ бо иҷозати хаттии мақоми гумрук иҷозат дода мешавад, ба шарте агар мақоми гумрук то гирифтани дарҳости декларант носаҳехии маълумоти дар декларатсияи гумрукӣ зикршударо муайян накарда бошад, ба истиснои ҳолати ошкорсозии носаҳехиҳое, ки ба қабули қарор дар бораи ҷойгиркуни мол таҳти низоми гумрукии арзшуда таъсир намерасонанд.

Ба ин мол барои пешниҳоди декларатсияи гумрукии нав мӯҳлат муқаррар намегардад.

Моддаи 135. Декларатсияи гумрукии нопурра

1. Агар декларант бинобар сабабҳои ба ӯ вобастанабуда барои пур кардани декларатсияи гумрукӣ дорои маълумоти зарурӣ набошад, мақоми гумрук метавонад ба пешниҳоди декларатсияи гумрукии нопурра иҷозат диҳад, ба шарте агар дар он барои иҷозат додани мол, ҳисоб ва супурдани пардохтҳои гумрукӣ, тасдиқунандай риояи маҳдудиятҳо мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраршуда, инчунин имкондиҳандай ҳаммонандсозии мол тибқи маҷмӯи ҳусусиятҳои миқдорӣ ва сифатӣ маълумоти зарурӣ дарҷ шуда бошад.

Декларант ҳангоми пешниҳоди декларатсияи гумрукии нопурра дар шакли хаттий ӯҳдадорӣ ба зимма мегирад, ки маълумоти нокифояро дар мӯҳлати муайяннамудаи мақоми гумрук пурра ҳоҳад кард ва ин муддат наметавонад аз рӯзи қабули декларатсияи гумрукии нопурра аз ҷониби мақоми гумрук бештар аз 45 рӯз бошад.

2. Агар мақоми гумрук декларатсияи гумрукии нопурро қабул кунад, дар ин сурат ҳамон талабот ва шартҳои қонунгузории гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла тартиби ҳисоб ва супурдани пардохтҳои гумрукие истифода мегардад, ки дар ҳолатҳои пешниҳоди ибтидоии декларатсияи гумрукии пурра ва ба таври даҳлдор пуркардашуда истифода бурда шудааст.

Моддаи 136. Декларатсияи гумрукии даврӣ

1. Ҳангоми интиқоли мунтазами ҳамон як мол аз ҷониби ҳамон як шахс мақоми гумruk ҳуқуқ дорад барои пешниҳоди декларатсияи гумрукии даврӣ ба ҳама моли аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар давраи муайян интиқолшаванда иҷозат диҳад.

2. Мол метавонад ҳамчун ҳамон як мол баррасӣ шавад, агар он мувофиқи Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷӣ коди таснифотии якхела дошта бошад.

3. Мол ҳангоме ҳамчун мунтазам аз ҷониби ҳамон як шахс аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон интиқолёбанда ҳисобида мешавад, ки агар ҳамон як шахс дар давоми 30 рӯзи тақвими расонидани як Номгӯи молҳоро 3 маротиба ё бештар анҷом диҳад.

4. Барои мақсади гумrukӣ чун маҷмӯи ягона (партия) ҳамон як моле баррасӣ карда мешавад, ки аз як нуқтаи гузаргоҳ интиқол ёфта, барасмиятдарории гумрукии он дар ҳамон як мақоми гумruk дар давоми 30 рӯзи тақвимӣ, тибқи як шартномаи (қарордоди) тиҷорати хориҷӣ, сарфи назар аз теъдоди молрасонии алоҳида, анҷом дода мешавад.

5. Боҷҳо ва андозҳои гумrukӣ то қабули декларатсияи даврии гумrukӣ ё дар рӯзи қабули он пардохта мешаванд.

6. Ҳангоми барасмиятдарории мол бо истифодаи расмиёти даврии декларатсия санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар рӯзи аз ҷониби мақомоти гумruk қабул кардани декларатсияи даврии гумrukӣ амал мекунанд, истифода бурда мешаванд.

7. Декларатсияи даври бо роҳи пешниҳоди декларатсияи даврии гумrukӣ то оғози давраи расидани мол (воридот ё содирот) амалӣ мешавад. Зимнан декларатсияи гумruкии даври барои маҷmӯi ягонаи мол пур карда мешавад.

8. Дар давоми 10 рӯзи тақвими баъди анҷоми давраи молрасонӣ, ки дар ҷараёни он интиқоли мол бо истифодаи расмиёти декларатсияи даврӣ сурат гирифтааст, декларатсияи пурраи гумruкии бор бо назардошти миқдори воқеии моли ворид ва содиршуда пешниҳод карда мешавад.

9. Агар воридоти мол дар ҳаҷме, ки аз ҳаҷми дар декларатсияи гумruкии даврӣ зикргардида фарқ кунад, декларатсияи пурраи гумruкии бор бо назардошти миқдори воқеии бори воридшуда пур карда мешавад. Дар ин сурат декларатсияи даврии гумrukӣ барои давраҳои минбаъдаи молрасонӣ бо назардошти ин тағијирот пур карда мешавад.

10. Тартиби барасмиятдарории гумruкии мол бо истифодаи декларатсияи даврии гумrukӣ аз ҷониби мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ муайян карда мешавад.

Моддаи 137. Ҳусусиятҳои декларатсияи моли ватанӣ ҳангоми содир намудани онҳо аз қаламрави гумruкии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Ҳангоми содир намудани моли ватанӣ аз қаламрави гумruкии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо ҳоҳиши декларант тартиби соддагардонидашудаи декларатсия тибқи моддаҳои 135, 136 ва 138 ҳамин Кодекс истифода бурда мешавад.

2. Тартиби соддагардонидашудаи декларатсия кардани моли ватанӣ дар сурате истифода мешавад, ки агар он ба назорати гумrukӣ мамоният накунад ва декларантро аз риояи талабот ва шартҳои муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла дар бобати пурра ва саривақт пардохтани боҷҳои гумrukӣ ва андоз, риояи мамнӯият ва маҳдудияти муқаррар намудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин риояи низоми гумruкии муайяншуда озод нанамояд.

Дар сурати аз чониби мақоми гумрук рад намудани истифодаи тартиби соддагардонидашудаи декларатсияи моли ватанӣ мақоми гумрук дар ин бора декларантро тибқи қисми 5 моддаи 132 ҳамин Кодекс, бо зикри шартҳое, ки барои татбиқи ин тартиб заруранд, огоҳ месозад.

3. Моле, ки тавассути хати қубур ва бо хати барқ интиқол меёбад, тибқи тартиби муайяннамудаи боби 40 ҳамин Кодекс декларатсия карда мешавад.

Моддаи 138. Декларатсияи гумрукии муваққатии даврии моли ватанӣ

1. Ҳангоми содироти моли ватанӣ аз қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки нисбаташ барои барасмиятдарории гумrukӣ имконияти пешниҳоди маълумоти аниқ вучуд надорад, бо тартиби маъмулии тиҷорати хориҷӣ декларатсиунонии муваққатии даврии мол бо роҳи пешниҳоди декларатсияи муваққатӣ иҷозат дода мешавад.

2. Баъди баровардани моли ватанӣ аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон декларант вазифадор аст декларатсияи гумрукии пурра ва ба таври даҳлдор пуркардашударо ба ҳама моли ватанини дар давоми мӯҳлати муайян интиқолдодашуда пешниҳод намояд. Декларатсияи гумрукии пурра ва ба таври даҳлдор пуркардашуда, дар мӯҳлати муқаррарнамудаи мақоми гумрук тибқи аризаи декларант пешниҳод карда мешавад. Ҳангоми муқаррар намудани чунин мӯҳлат, мӯҳлате, ки ба декларант ҷиҳати гирифтани маълумоти барои декларатсияи гумрукии пурра ва ба таври даҳлдор пуркардашуда зарури ба инобат гирифта мешавад. Мӯҳлати ниҳоии пешниҳоди декларатсияи гумрукии пурра ва ба таври даҳлдор пуркардашуда аз рӯзи дигари тамом шудани мӯҳлати баровардани моли декларатсияшуда 90 рӯзро ташкил медиҳад.

3. Мӯҳлате, ки дар тӯли он эҳтимоли баровардани моли декларатсияшавандай ватанӣ бо истифодаи декларатсияи гумрукии муваққатӣ сурат мегирад, аз чониби декларант муайян карда мешавад. Ин давра нисбати моли ватание, ки таҳти андозбандии содироти қарор мегирад ё нисбат ба он мамнӯият ва маҳдудиятҳои муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода мешавад, наметавонад аз як моҳи тақвими зиёд бошад, вале декларатсияи гумрукии муваққатӣ дар мӯҳлати на бештар аз 15 рӯз то оғози ин давра аз чониби мақоми гумрук қабул карда мешавад.

4. Дар декларатсияи гумрукии муваққатӣ арзи маълумот бо назардоши нияти содироти миқдори эҳтимолии моли ватанӣ дар давоми мӯҳлати муайян, арзиши гумрукии шарти (нарх), ки тибқи нақшай интиқоли миқдори моли ватанӣ аз сарҳади гумrukӣ, инчунин вобаста ба шартҳои пешбининамудаи аҳди фаъолияти иқтисоди хориҷӣ хусусияти истеъмолии моли ватанӣ ва тартиби муайян кардани нархи онҳо дар рӯзи пешниҳоди декларатсияи гумрукии муваққатӣ муайян мегардад, иҷозат дода мешавад.

Баровардани моли ватанӣ аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон бештар аз миқдори дар декларатсияи гумрукии муваққатӣ арзшуда, ба истиснои ҳолатҳои муқаррарнамудаи қисмҳои 1 ва 2 моддаи 122 ҳамин Кодекс, иҷозат дода намешавад.

5. Ҳангоми истифодаи декларатсияи гумрукии муваққати мамнӯят ва маҳдудиятҳои дорои хусусияти иқтисодии муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар рӯзи аз тарафи мақоми гумruk қабул намудани ин декларатсия истифода бурда мешаванд. Ставкаҳои бочҳои воридотӣ дар рӯзи қабули декларатсияи гумрукии муваққатӣ аз тарафи мақоми гумruk, ба истиснои ҳолатҳои пешбининамудаи ҳамин Кодекс, қабул карда мешаванд.

6. Бочҳои гумрукии содиротӣ якҷоя бо пешниҳоди декларатсияи гумрукии муваққатӣ ба мақоми гумruk супорида мешаванд. Агар маблағи пардохтшавандай бочҳои гумрукии содиротӣ дар натиҷаи дақиқсозии маълумоти дар қисми 4 ҳамин модда зикр гардида зиёд шавад, маблағи иловагии бочҳои гумрукии содиротӣ якҷоя бо декларатсияи гумрукии пурра ва ба таври даҳлдор пуркардашуда пардохта мешавад. Дар чунин ҳолат пина ҳисоб карда намешавад. Маблағи барзиёд супорида ё барзиёд ситонидашудаи бочҳои гумрукии содиротӣ тибқи моддаи 396 ҳамин Кодекс баргардонида мешавад.

Мушахассоти пардохти бочҳои гумрукии содироти ҳангоми интиқоли мол тавассути қубур ё ҳати барқ мутобиқи моддаҳои 312 ва 314 ҳамин Кодекс муайян карда мешавад.

7. Агар баъди гузашти 4 моҳ аз рӯзи қабули декларатсияи муваққатии гумруки моли ватаний аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон бароварда нашаванд, декларатсияи гумрукие, ки дар он баровардани чунин мол арз шудааст, пешниҳоднашуда ба ҳисоб меравад.

Мақоми гумruk бо дарҳости асосноки шахси манфиатдор мӯҳлати мазкурро тамдид мекунад, вале он набояд бештар аз 4 моҳи дигар бошад.

БОБИ 15. БРОКЕРИ ГУМРУК (НАМОЯНДА)

Моддаи 139. Брокери гумрук (намоянда)

1. Брокери гумрук (намоянда) шахси ҳуқуқии ватание буда метавонад, ки ба Реестри брокерони гумрук (намояндагон) ба қайд гирифта шудааст (моддаи 140). Корхонаи давлати наметавонад брокери гумрук (намоянда) бошад.

2. Брокери гумрук (намоянда) мувофиқи ҳамин Кодекс аз номи декларант ё шахсони манфиатдори дигар тибқи супориши онҳо амалиёти гумрукиро анҷом медиҳад.

3. Брокери гумрук (намоянда) ҳуқуқ дорад доираи фаъолияти худро бо иҷрои амалиёти гумrukӣ нисбати намудҳои муайяни мол, мувофиқи Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷӣ ё нисбати моли аз сарҳади гумrukӣ бо воситаҳои навъи муайяни нақлиёт интиқолшаванд, инчунин иҷрои амалиёти алоҳидаи гумrukӣ ё минтақаи фаъолият дар доираи минтақаи фаъолияти як (якчанд) мақоми гумruk (мақомоти гумruk) маҳдуд созад.

4. Муносабати брокери гумрук (намоянда) бо декларантҳо ва шахсони дигари манфиатдор дар асоси шартнома ба роҳ монда мешавад. Аз ҷониби брокери гумрук (намоянда) рад намудани бастани шартнома ҳангоми мавҷудияти шартҳои қобили қабули бастани он иҷозат дода намешавад.

Моддаи 140. Шартҳои дохил намудан ба Реестри брокерони гумрук (намояндагон)

Шартҳои дохил намудан ба Реестри брокерони гумрук (намояндагон) аз инҳо иборатанд:

- 1) мавҷудияти на камтар аз ду мутахассиси барасмиятдарии гумрукии дорои шаҳодатномаи тахассуси дар штати дархосткунанда (моддаи 146);
- 2) мавҷудияти сармояи ибтидоии оинномавии (чамъшавандаи) пурра ташаккулёфта, фонди оинномавӣ ё аъзоҳаққии дархосткунанда;
- 3) таъмини пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз мутобиқи моддаи 384 ҳамин Кодекс;
- 4) мавҷудияти шартномаи сугуртаи хавфи маъсулияти шаҳрвандии худ, ки мумкин аст бар асари расонидани зарар ба молу мулки шахсони муаррифишаванда ё вайрон шудани шартномаҳо бо ин шахсон ба миён ояд. Маблағи сугурта наметавонад аз андозаи 6000 - нишондиҳанда барои ҳисобҳо камтар бошад (*Конун аз 06.10.2008c. № 437*).

Моддаи 141. Ариза дар хусуси дохил намудан ба Реестри брокерони гумрук (намояндагон)

1. Шахс ба Реестри брокерони гумрук (намояндагон) дар асоси ариза, ки ҷавобгӯи талаботи муқаррарнамудаи моддаҳои 139 ва 140 ҳамин Кодекс мебошад, дохил карда мешавад.

2. Ариза дар хусуси дохил намудан ба Реестри брокерони гумрук (намояндагон) бояд инҳоро дар бар гирад:

- 1) муроҷиат ба мақоми гумрук бо ҳоҳиши дохил намудан ба Реестри брокерони гумрук (намояндагон);
- 2) маълумот дар бораи номгӯй, шакли ташкилию ҳуқуқӣ, маҳали ҷойгиршавӣ, оид ба суратҳисобҳои бонкии кушодаи аризадиҳанда, инчунин маълумот дар бораи номгӯй ва маҳали ҷойгиршавии воҳидҳои соҳторҳои хоси он, ки тавассути он аризадиҳанда ба сифати брокери гумрук (намоянда) дар рӯзи додани ариза меҳоҳад фаъолият кунад;
- 3) маълумот дар бораи андозаи сармояи оинномавии (чамъшавандаи) супоридашуда ё саҳмҳои аъзоҳаққии аризадиҳанда;
- 4) маълумот дар бораи нияти маҳдуд кардани соҳаи фаъолияти худ ба амалиёти гумруки нисбати моли алоҳида мувоғиқи Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии ҳориҷӣ ё нисбати моле, ки тавассути воситаи нақлиёти алоҳида дар қаламрави гумrukӣ интиқол дода мешаванд, инчунин анҷом додани амалиёти алоҳидаи гумrukӣ ё минтақаи фаъолият дар доираи минтақаи фаъолияти як (якчанд) мақоми гумрук (мақомоти гумрук) ё иҷрои фаъолияти худ бе чунин маҳдудият;
- 5) маълумот дар бораи мавҷуд будани мутахассисони барасмиятдарории гумrukӣ дар штати аризадиҳанда дар рӯзи пешниҳоди ариза;

6) маълумот дар бораи таъмини супурдани пардохтҳои гумрукӣ мутобики моддаи 384 ҳамин Кодекс;

7) маълумот оид ба шартномаи (шартномаҳои) сугуртаи хавфи масъулияти шаҳрвандии аризадиҳанда.

3. Ба аризаи дохил намудан ба Реестри брокерони гумрук (намояндагон) ҳуччатҳои тасдиқунандаи маълумоти зерин пешниҳод карда мешаванд:

1) шаҳодатнома дар бораи бақайдгирии давлатии шахси ҳуқуқӣ;

2) шаҳодатномаҳои таҳассусии мутахассисони барасмиятдарории гумрукие, ки кормандони аризадиҳанда мебошанд;

3) ҳуччатҳои тасдиқунандаи таъмини супурдани пардохтҳои гумрукӣ мутобики моддаи 384 ҳамин Кодекс,

4) тасдиқномаи бонкҳо дар бораи дар онҳо кушода шудани суратҳисобҳо;

5) шартномаи (полиси) сугурта (*Қонуни ҶТаз 03.07.2012 № 845*).

Моддаи 142. Шаҳодатнома дар хусуси дохил намудан ба Реестри брокерони гумрук (намояндагон)

1. Шаҳодатнома дар хусуси дохил намудани ба Реестри брокерони гумрук (намояндагон) инҳоро дар бар мегирад:

1) номи брокери (намояндаи) гумрук, зикри шакли ташкилию ҳуқуқӣ ва маҳали ҷойиршавӣ, воҳидҳои соҳтории хоси он, ки вазифаҳои брокери гумрукро анҷом медиҳанд;

2) маълумот дар бораи ҳаҷм ва шакли таъмини супоридани пардохтҳои гумрукӣ мутобики моддаи 384 ҳамин Кодекс;

3) маълумот дар бораи маҳдудият гардонидани соҳаи фаъолияти брокерони гумрук (намояндагон), агар онҳо муаяйн шуда бошанд.

2. Шаҳодатнома дар хусуси дохил намудан ба Реестри брокерони гумрук (намояндагон) дар муддати панҷ сол эътибор дорад.

Моддаи 143. Ҳукуқҳои брокери гумрук (намоянда)

1. Ҳангоми анҷом додани амалиёти гумрукӣ брокери гумрук (намоянда) дорои ҳамон ҳукуқест, ки шахси брокери гумрук (намоянда)ро ҷиҳати намояндагии манфиатҳои худ дар муносабат бо мақомоти гумрук ваколатдорнамуда доро мебошад.

2. Брокери гумрук (намоянда) ҳукуқ дорад дар назди мақомоти гумрук барои ичрои ӯҳдадориҳои супурдани пардохтҳои гумрукӣ ба сифати супоришдиҳандаи шахсе, ки ӯро намояндаги мекунад баромад намояд, агар тибқи ҳамин Кодекс пешниҳоди таъмини пардохти онҳо талаб карда шавад.

3. Брокери гумрук ҳукуқ дорад аз номи шахсе, ки ӯро намояндаги мекунад, пешниҳоди ҳуччатҳо ва маълумоти заруриро барои мақсади гумрукӣ, аз ҷумла дорои маълумоти сирри тиҷоратӣ, бонкӣ, дигар маълумоти қонунан ҳифзшаванда, дигар маълумоти маҳфиро талаб намояд ва чунин ҳуччати

маълумотро дар мӯҳлате, ки риояи талаботи ҳамин Кодексро таъмин менамояд, дастрас кунад.

4. Ҳангоми бастани шартнома бо шахсе, ки ўро намояндаги мекунад, брокери гумрук (намоянда) хуқуқ дорад:

1) барои гурӯҳҳои алоҳидаи шахсоне, ки ўро намояндаги мекунанд, нисбати нархҳои муқарраршуда таҳфиҷ (скидка) ва дигар имтиёзҳо пешниҳод намояд;

2) ба сифати шартҳои имзои шартнома бо шахсе, ки ўро намояндаги мекунад, талаби таъмини ичрои ўҳдадориҳои ин шахсро тибқи қонунгузории гражданий Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намояд.

Моддан 144. Вазифаҳо ва масъулияти брокери гумрук (намоянда)

1. Вазифаҳои брокери гумрук (намоянда) ҳангоми барасмиятдарории гумруқӣ тибқи талабот ва шартҳои нисбати амалҳои гумрукии барои ҷой додани мол таҳти низоми гумрукии зарурӣ ё расмиёти дигари гумруқӣ муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс муайян шудааст. Далели анҷом додани чунин амалҳо ба зиммай брокери гумрук ўҳдадории ичрои амалҳои марбут ба анҷоми амали низоми гумруқӣ, инчунин дигар ўҳдадориҳоеро, ки тибқи ҳамин Кодекс танҳо ба зиммай шахси дар моддаи 15 ҳамин Кодекс зикршуда, интиқолдиҳанда ё шахси дигар гузашта шудааст, намегузорад.

2. Брокери гумрук (намоянда) бочҳои гумруқӣ ва андозро мепардозад, агар мазмуни низоми гумрукии барои декларатсияи мол муайян гардида пардоҳти онҳоро пешбинӣ карда бошад. Барои супоридани бочҳои гумруқӣ ва андоз, ки бояд тибқи ҳамин Кодекс ҳангоми декларатсияи мол пардоҳта шавад, брокери гумрук (намоянда) дорои ҳамон масъулияте мебошад, ки декларант ба зимма дорад.

3. Маълумоти аз шахсони намояндаги шаванд дастрасшуда, ки дорои сирри бонкӣ, тиҷоратӣ ва дигар сирри қонунан ҳифзшаванд ё дигар маълумоти маҳфӣ мебошанд, ба истиснои ҳолатҳои пешбининамудаи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бояд ифшо карда нашаванд ё аз ҷониби брокери гумрук (намоянда) ва кормандони он барои мақсадҳои шахсӣ, додан ба шахси дигар истифода бурда нашаванд.

4. Брокери гумрук (намоянда) вазифадор аст баҳисобгирии молҳоеро, ки нисбати онҳо амалиёти гумруқӣ мегузаронад, анҷом диҳад ва ба мақомоти гумрук дар бораи амалиёти гумрукии гузаронидашуда ҳисбот пешниҳод намояд (моддаи 405).

5. Брокери гумрук (намоянда) вазифадор аст бо талаби мақоми гумрук нусхай электронии декларатсияи гумрукиро пешниҳод намояд.

6. Ўҳдадори ва масъулияти брокери гумрук (намоянда) дар назди мақомоти гумрук наметавонад дар асоси шартномаи брокери гумрук (намоянда) бо шахси намояндаги шаванд махдуд гардад.

Моддаи 145. Бозхондани шаҳодатнома дар хусуси дохил намудан ба Реестри брокерони гумрук (намояндағон)

Шаҳодатнома дар хусуси дохил намудан ба Реестри брокерони гумрук (намояндагон) дар ҳолатҳои зерин аз тарафи мақоми гумрук бозхонда мешавад:

1) аз ҷониби брокерони гумрук (намояндагон) риоя нашудани ҳатто яке аз талаботи дохил намудан ба Реестри брокерони гумрук (намоянда), ки моддаи 140 ҳамин Кодекс муқаррар кардааст;

2) аз сабаби иҷро накардани вазифаҳо ҷалби чандинкаратай брокери гумрук (намоянда) ба ҷавобгарии маъмури барои ҳукуқвайронкунӣ маъмурӣ дар соҳаи фаъолияти гумrukӣ.

Моддаи 146. Мутахассиси барасмиятдарории гумrukӣ

1. Мутахассиси барасмиятдарории гумrukӣ шахси воқеи мебошад, ки ҷавобгӯи талаботи таҳассуси муқаррарномадаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ буда, дорои шаҳодатномаи таҳассусии мутахассиси барасмиятдарории гумrukӣ мебошад.

2. Мутахассиси барасмиятдарории гумrukӣ фаъолияти худро ба сифати корманди брокери гумрук (намоянда) анҷом медиҳад.

Моддаи 147. Аттестатсияи мувофиқат ба талаботи таҳассусӣ (квалификационӣ)

1. Аттестатсияи мувофиқат ба талаботи таҳассуси (минбаъд-аттестатсия) - санчиши таҳассусии шахси воқеӣ мебошад, ки барои гирифтани шаҳодатномаи таҳассусии мутахассиси барасмиятдарории гумrukӣ довталаб аст. Аттестатсия дар шакли имтиҳони таҳассуси гузаронида мешавад. Ба шахсоне, ки бомувафаккият имтиҳони таҳассусиро месупоранд, шаҳодатномаи таҳассусии мутахассиси барасмиятдарории гумrukӣ дода мешавад. Шаҳодатномаи таҳассусии мутахассиси барасмиятдарории гумrukӣ бо мӯҳлати амал маҳдуд карда намешавад.

2. Талабот нисбат ба довталабон барои гирифтани шаҳодатномаи таҳассусии мутахассиси барасмиятдарории гумrukӣ, тартиби гузаронидани аттестатсия, номгӯи ҳучҷатҳо, ки ҳамзамон бо ариза дар бораи иҷозати гузаштан аз аттестатсия супорида мешаванд, барномаҳои таълими таҳассусӣ ва тартиби супоридани имтиҳони таҳассусиро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ муайян менамояд. Барои супоридани имтиҳонҳои таҳассусӣ ҳамаи шахсоне, ки ҷавобгӯи талаботи барои довталабон муқарраргардида мебошанд, сарфи назар аз тайёрии таҳассусии онҳо барои супоридани имтиҳонҳои таҳассусӣ иҷозат дода мешаванд. Имтиҳони таҳассусиро мақомоти гумrukе қабул мекунанд, ки аз ҷониби мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ муайян гардидаанд (*Конуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

3. Ҳар як мутахассиси барасмиятдарории гумrukӣ вазифадор аст дар ҳар ду соли баъди соли гирифтани шаҳодатномаи таҳассусии мутахассиси барасмиятдарории гумrukӣ, тибқи барномаи такмили дараҷаи таҳассусӣ, ки мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ дар ҳачми 40 соати академи тасдиқ кардааст, бо таълим фаро гирифта шавад. Таълим оид ба барномаҳои баланд бардоштани таҳассус аз ҷониби шахсоне анҷом дода

мешавад, ки барои пешбурди фаъолияти таълими дорои иҷозатнома мебошанд (*Қонуни ҶТ 28.12.2012 № 906*).

Моддаи 148. Тартиби бекор кардан, бозхондан ва боздоштани амали шаҳодатномаи таҳассусии мутахассиси барасмиятдарории гумруқӣ

(*Қонуни ҶТ аз 15.03.2016 № 1298*)

Тартиби бекор кардан, бозхондан ва боздоштани амали шаҳодатномаи таҳассусии мутахассиси барасмиятдарории гумруқӣ аз ҷониби мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ муайян карда мешавад (*Қонуни ҶТ аз 15.03.2016 № 1298*).

БОБИ 16. ИҶОЗАТИ МОЛ

Моддаи 149. Асосҳо барои иҷозати мол

1. Иҷозати мол аз ҷониби мақомоти гумруқ дар мӯҳлати пешбининамудаи моддаи 152 ҳамин Кодекс бо риояи шартҳои зерин анҷом дода мешавад:

1) агар ҳангоми барасмиятдарории гумруқӣ ва тафтиши мол аз ҷониби мақомоти гумруқ вайронкуни қонунгузории гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон ошкор нашуда бошад, ба истиснои ҳолатҳое, ки вайронкуниҳои ошкоршудаи барои оғози парвандаи ҳуқуқвайронкуни маъмурӣ асоснабуда, бартараф шуда бошанд ва моли таҳти вайронкуни қарордошта набояд ситонида ё мусодира гардад, наметавонанд минбаъд ба сифати далели шайъи мутобики қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон талаб карда шавад;

2) агар ба мақоми гумруқ ҳуҷҷатҳои тасдиқунандаи риояи маҳдудиятҳои муқарраркардаи санадҳои меъёри ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, пешниҳод шуда бошанд, ба истиснои ҳолатҳое, ки ҳамин ҳуҷҷатҳо мумкин аст баъди иҷозати мол пешниҳод карда шаванд (*Қонуни ҶТ 28.12.2012 № 906*);

3) агар аз ҷониби декларант талабот ва шартҳои зарурӣ барои ҷойгир намудани мол таҳти низоми гумрукии интихобгардида ё истифодаи расмиёти даҳлдор тибқи ҳамин Кодекс риоя гардида бошанд;

4) агар бочҳои гумруқӣ ва андози мол пардохта шуда бошанд ё таъмини супоридани пардохти онҳо мувофиқи боби 46 ҳамин Кодекс пешниҳод шуда бошанд.

2. Иҷозати моли ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон воридгардида ба муомилоти озод бо шарти ворид гардидани маблағи бочҳои гумруқӣ ва андоз ба буҷет анҷом дода мешавад. Ҳангоми ворид нагардида маблағи бочҳои гумруқӣ ва андозҳо ба буҷет мол шартан иҷозатдода шуда ҳисобида мешавад. Бо талаби шахсе, ки бочҳои гумруқӣ ва андозро пардохтааст, мақоми давлатии ваколатдори соҳаи молия дар бораи ба буҷет ворид шудани маблағ маълумот пешниҳод менамояд.

Мақоми давлатии ваколатдори соҳаи молия дар бораи ба буҷет гузаронидани маблаг ба мақоми гумruk бояд фавран маълумот пешниҳод намояд, аз ҷумла тавассути мубодилаи электронӣ.

3. Иҷозати мол метавонад мувофиқи моддаи 441 ҳамин Кодекс боздошта шавад.

4. Рухсати ҷойгир намудани моли ватании аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон содиршавандаро таҳти низоми гумrukӣ мақомоти гумruk вобаста ба иҷозати мол медиҳад.

Моддаи 150. Иҷозати мол то пешниҳоди декларатсияи гумrukӣ

1. Ҳангоми ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид намудани моли дар моддаи 67 ҳамин Кодекс зикршуда, инчунин ҳангоми истифодаи расмиёти маҳsusи соддагардонидашудаи барасмиятдарории гумrukӣ тибқи моддаи 68 ҳамин Кодекс, иҷозати мол то лаҳзаи пешниҳоди декларатсияи гумrukӣ имконпазир аст, ба шарте агар декларант ҳуччатҳо ё дигар санадҳои тичоратиро, ки дорои маълумоти барои ҳаммонандсозии мол истифодашаванд мебошанд, инчунин ҳуччатҳо ва маълумоти тасдиқунандаи риояи маҳдудиятҳои муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистонро пешниҳод карда бошад, ба истиснои ҳолатҳос, ки чунин ҳуччатҳо ва маълумот баъди қабули қарори иҷозати мол пешниҳод гардида, пардохтҳои гумrukӣ ё супоридани онҳо мувофиқи тартиби муайяннамудаи боби 46 ҳамин Кодекс таъмин карда шавад.

2. Иҷозати мол то пешниҳоди декларатсияи гумrukӣ иҷозат дода мешавад, агар декларант дар бораи аз ҷониби вай пешниҳод кардани декларатсияи гумrukӣ, ҳуччатҳои зарурӣ ва маълумот дар мӯҳлати муқаррарнамудаи мақоми гумruk, ки наметавонад аз 45 рӯзи баъди иҷозати мол ё мӯҳлати дигари барои пешниҳоди ҳуччатҳо ва маълумоти алоҳида муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс бештар бошад, ўҳдадории хаттӣ пешниҳод намояд.

3. Ҳангоми иҷозати мол то пешниҳоди декларатсияи гумrukӣ ставкаҳои пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз, таносуби қурби асъори хориҷӣ, маҳдудиятҳои муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар рӯзи иҷозати моли мазкур амал мекунанд, истифода бурда мешаванд.

Моддаи 151. Иҷозати шартӣ

1. Иҷозати шартии мол дар ҳолатҳои зайл анҷом дода мешавад, ки:

1) агар имтиёзҳои пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дорои маҳдудиятҳо оид ба истифодабарӣ ва ихтиёрдории мол бошанд;

2) агар мол таҳти низоми гумрукии анбори гумrukӣ, анбори озод, минтақаи озоди гумrukӣ, савдои бебоҷ коркарди мол дар қаламрави гумrukӣ, коркарди мол барои муомилоти озод, воридоти муваққатӣ, реэкспорт, транзити гумрукии байналмилалӣ, нобудкуниӣ, инчунин таҳти низомҳои маҳsus, ки нисбати моли ба

қаламрави гумруккии Ҷумхурии Тоҷикистон воридшаванда истифода мегарданд, ҷойгир шуда бошанд;

3) агар ичозати мол бе пешниҳоди ҳуҷҷатҳо ва маълумоти тасдиқунандаи риояи маҳдудиятҳои муқаррарнамудаи санадҳои месъёрии ҳуқуқии Ҷумхурии Тоҷикистон анҷом дода шуда бошад;

2. Моли шартан ичозатдодашуда, ки нисбати он тибқи қонунгузории Ҷумхурии Тоҷикистон барои пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз имтиёз фароҳам оварда шудааст, метавонад танҳо барои мақсадҳое истифода шавад, ки ба шартҳои фароҳам овардани имтиёз мутобиқ аст.

Ба шахси сеюм додани моле, ки мақомоти гумruk онро бе пешниҳоди ҳуҷҷатҳои тасдиқунандаи риояи маҳдудиятҳои муқаррарнамудаи санадҳои месъёрии ҳуқуқии Ҷумхурии Тоҷикистон ичозат додаанд, аз ҷумла бо роҳи фурӯш ё бегона кардан бо дигар усулҳо ва дар ҳолатҳое, ки маҳдудият ба воридоти моли номбаршуда бо сабаби санчиши сифат ва бехатарии ин мол муқаррар шудааст, ичозати он барои истифода (кор фармудан, истеъмол) дар ҳама шаклҳо манъ аст.

3. Моли шартан ичозатдодашуда дорои статуси моли хориҷӣ буда, таҳти назорати гумруки қарор мегирад.

4. Моли барои муомилоти озод арзшуда шартан ичозатдодашуда ба ҳисоб меравад, агар нисбати он батаъхиргузорӣ ё тамдиҳи мӯҳлати пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз фароҳам оварда шуда бошад ё агар ба буҷет маблаги бочҳои гумrukӣ ва андоз ворид нашуда бошад.

Моддаи 152. Мӯҳлати ичозати мол

1. Мақомоти гумruk ичозати молро тибқи моддаи 149 ҳамин Кодекс дар давоми 2 рӯзи кори аз лаҳзаи қабули декларатсияи гумrukӣ, пешниҳоди дигар ҳуҷҷатҳо ва маълумоти зарурӣ, инчунин пешниҳоди мол ба мақомоти гумruk анҷом медиҳанд, ба истиснои ҳолати тамдиҳи мӯҳлати гузаронидани санчиши мол тибқи қисми 2 моддаи 400 ҳамин Кодекс.

2. Ҳангоми истифодаи декларатсияи пешакӣ (моддаи 130) ичозати мол баъди пешниҳод шуданаш ба мақоми гумruk анҷом дода мешавад.

Моддаи 153. Шартҳои иловагии ичозати мол

1. Ҳангоми аз ҷониби мақоми гумruk дар рафти тафтиши декларатсияи гумrukӣ, дигар ҳуҷҷатҳои ҳангоми декларатсияи мол пешниҳодшуда ва декларатсияшаванд ошкор намудани риоя накарданӣ шартҳои ичозати пешбининамудаи моддаи 149 ҳамин Кодекс ичозати мол дода намешавад.

Мақоми гумruk бетаъхир декларантро оғоҳ менамояд, ки маҳз қадом шартҳои ичозати мол риоя нашудааст, декларант бояд маҳз қадом амалеро анҷом дихад, ки барои риояи шартҳои ичозати мол мутобиқи муқаррароти ҳамин модда заруранд.

2. Агар мақоми гумruk ошкор намояд, ки ҳангоми декларатсияи мол маълумоти носаҳҳои пешниҳод шудаанд, ки ба андозаи пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз тибқи ҳолатҳои пешбининамудаи ҳамин Кодекс таъсир мерасонанд,

мақоми гумрук ба декларант бетаъхир оид ба тасҳехи ин маълумот ва аз нав ҳисоби кардани андозаи пардохти бочҳои гумрукӣ ва андоз талабнома мефиристад. Дар талабномаи мақоми гумрук бояд зикр гардад, ки маҳз қадом маълумоти зарурӣ барои иҷозати мол бояд тасҳех карда шавад.

3. Дар сурати аз ҷониби мақоми гумрук ошкор намудани нишонаҳои гувоҳидиҳандай он, ки маълумоти ҳангоми декларатсияи мол арзшуда, ки ба андозаи пардохти бочҳои гумрукӣ ва андоз таъсир мерасонанд, метавонанд носаҳех бошанд ё маълумоти арзшуда ба таври даҳлдор тасдиқ нашудаанд, мақоми гумрук тибқи тартиби муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс бо ҳама гуна усули пешбининамудаи ҳамин Кодекс санчиши иловагӣ мегузаронад.

Иҷозати мол аз ҷониби мақоми гумрук ба шарти таъмини пардохти бочҳои гумрукӣ ва андоз, ки ба таври иловагӣ оид ба натиҷаи чунин санчиш ҳисоб карда мешаванд, амалӣ мегардад. Мақоми гумрук ба декларант дар шакли хаттӣ оид ба ҳачми зарурии таъмини пардохти гумрукӣ маълумот медиҳад.

4. Агар мақоми гумрук ошкор намояд, ки ҳангоми декларатсияи мол маълумоти носаҳех арз шудааст, ки барои нисбати мол истифода бурдани мамнӯият ва маҳдудияти муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсир мерасонанд, дар ҳолатҳои пешбининамудаи ҳамин Кодекс мақоми гумрук ба декларант барои тасҳехи чунин маълумот ва пешниҳоди ҳуҷҷатҳо барои тасдиқи риояи маҳдудиятҳои даҳлдор талабнома пешниҳод менамояд. Дар талабномаи мақоми гумрук бояд зикр гардад, ки маҳз қадом маълумотро барои муомилоти озод бояд тасҳех кард ва маҳз қадом ҳуҷҷати тасдиқунаандай риояи маҳдудияти даҳлдор бояд пешниҳод карда шавад.

5. Дар сурати аз ҷониби мақоми гумрук ошкор намудани нишонаҳои гувоҳидиҳандай он, ки маълумоти ҳангоми декларатсияи мол арзгардида барои истифодаи мамнӯият ё маҳдудияти нисбати мол муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсир мерасонанд, метавонанд носаҳех бошанд ё маълумоти арзшуда ба таври даҳлдор тасдиқ нашудааст, мақоми гумрук тибқи тартиби муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс бо ҳама гуна усули пешбининамудаи ҳамин Кодекс санчиши иловагӣ мегузаронад.

Иҷозати молро мақоми гумрук ба шарти аз ҷониби декларант пешниҳод шудани ҳуҷҷатҳои тасдиқунаандай риояи маҳдудияти даҳлдор анҷом медиҳад. Мақоми гумрук дар шакли хаттӣ ба декларант хабар медиҳад, ки барои ин маҳз қадом ҳуҷҷатҳо бояд пешниҳод карда шаванд.

6. Дар ҳолатҳои пешбининамудаи қисмҳои 2 ва 4 ҳамин модда иҷозати мол дар рӯзи дигари аз ҷониби декларант ичро шудани талаботи мақоми гумрук ва пардохти маблағи даҳлдори бочҳои гумрукӣ ва андоз анҷом дода мешавад, агар чунин пардохти иловагӣ талаб карда шавад, ба истиснои ҳолатҳое, ки мол ситонида ё тибқи қонунгузории ҷиноятию мурофиавии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ҳуқуқвайронкуни маъмурӣ ба ҳабс гирифта шуда бопад.

Дар ҳолатҳои пешбининамудаи қисмҳои 3 ва 5 ҳамин модда иҷозати мол дар рӯзи дигари пешниҳоди таъмини пардохти бочҳои гумрукӣ ва андоз ё аз лаҳзаи

пешниҳоди хүчкатҳои тасдиқунандаи риояи маҳдудиятҳои дахлдор анҷом дода мешавад.

Агар дар натиҷаи тасҳехи маълумоти ҳангоми барасмиятдарории мол арзшуда маблағи бочҳои гумrukӣ ва андози барои пардоҳт муайяншуда нисбати маблағи арзномудаи декларант барои иҷозати мол камтар бошад, иҷозат додани ин мол то иҷрои талаботи дар қисмҳои 2 ва 3 ҳамин модда зикргардида сурат мегирад.

7. Амалҳои пешбининамудаи ҳамин модда бояд аз ҷониби декларант дар доираи мӯҳлатҳои нигаҳдории муваққатии муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс анҷом дода шавад.

Моддаи 154. Иҷозати мол ҳангоми кушодани парвандаи ҳуқуқвайронқуниҳои маъмурий

Ҳангоми кушодани парвандаи ҳуқуқвайронкуни маъмурий иҷозати мол метавонад тибқи моддаи 153 ҳамин Кодекс бо қарори сардори мақоми гумruk, ки шахси мансабдори он парвандаро оғоз намудааст, то ҳатми баррасии парванда анҷом дода шавад, агар мол ба сифати далели шайъи ситонида ё мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ҳуқуқвайронқуниҳои маъмурий ба ҳабс гирифта нашуда бошад.

ЗЕРФАСЛИ 2. НИЗОМИ ГУМРУКӢ

БОБИ 17. МУҚАРРАРОТИ УМУМИИ МАРБУТ БА НИЗОМИ ГУМРУКӢ

Моддаи 155. Намудҳои низоми гумrukӣ

Бо мақсади татбиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи танзими гумrukӣ нисбати мол намудҳои зерини низоми гумruки муқаррар карда мешаванд:

- 1) иҷозат барои муомилоти озод;
- 2) содирот;
- 3) транзити гумruкии байналмилалӣ;
- 4) коркард дар қаламрави гумrukӣ;
- 5) коркард барои муомилоти озод;
- 6) коркард берун аз қаламрави гумrukӣ;
- 7) воридоти муваққатӣ;
- 8) анбори гумrukӣ;
- 9) реимпорт;
- 10) реэкспорт;
- 11) нобудкуни;
- 12) даст кашидан ба манфиати давлат;
- 13) содироти муваққатӣ;

- 14) савдои бебоч;
- 15) минтақаи озоди гумруқӣ;
- 16) анбори озод;
- 17) интиқоли захираҳо;
- 18) низомҳои гумрукии маҳсус.

Моддаи 156. Интихоб ва тағиیر додани низоми гумруқӣ

1. Воридоти мол ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва содироти он аз ин қаламрав шаҳсрӯ вазифадор менамояд, ки молро таҳти яке аз низоми гумрукии муқаррарнамудаи ҳамин зерфасл ҷойгир кунад ва ин низоми гумрукиро риоя намояд.

2. Шаҳс ҳуқуқ дорад, ки мувофиқи ҳамин Кодекс ҳар навъи низоми гумрукиро дар доираи мӯҳлати барои ҳар низом муқарраргардида интихоб намояд ё низоми онро тағиیر дишад.

Моддаи 157. Ҕойгир намудани мол таҳти низоми гумруқӣ

1. Ҕойгир намудани мол таҳти низоми гумруки аз ҷониби мақоми гумрук мувофиқи ҳамин Кодекс иҷозат дода мешавад.

2. Ҳангоми аз ҷониби шаҳс риоя кардани низоми гумрукии арзшуда ва шартҳои иҷозати мол (моддаи 149) мақоми гумрук вазифадор аст барои таҳти низоми гумрукии арзшуда ҷойгир намудани мол иҷозат дишад.

3. Рӯзи ҷойгир намудани мол таҳти низоми гумруқӣ рӯзи иҷозати мол аз ҷониби мақоми гумрук ҳисоб мешавад.

Моддаи 158. Риояи мамнӯият ва маҳдудиятҳо ҳангоми таҳти низоми гумруки ҷойгир намудани мол

Мамнӯият ва маҳдудиятҳо, ки дорои хусусияти иқтисоди намебошанд ва мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда шудаанд, шаҳсон вазифадоранд сарфи назар аз низоми гумрукии арзшуда, риоя намоянд.

Моддаи 159. Ҳучҷатҳо ва маълумоти тасдиқунандаи риояи низоми гумруқӣ

1. Барои таҳти низоми гумруқӣ ҷойгир намудани мол ба мақомоти гумрук танҳо ҳучҷату маълумоте пешниҳод карда мешаванд, ки риояи шартҳои таҳти низоми гумруқӣ ҷойгир намудани молро мувофиқи ҳамин зерфасл тасдиқ менамоянд.

2. Мақоми гумрук ҳуқуқ дорад танҳо ҳучҷату маълумотеро талаб намояд, ки барои тасдиқи риояи шартҳои нигаҳдории мол таҳти низоми гумрукии арзшуда ва риояи ин низоми гумруқӣ мувофиқи ҳамин Кодекс заруранд.

Моддаи 160. Кафолати риояи низоми гумруқӣ

Ҳангоми додани иҷозат барои ҷойгир намудани мол таҳти низоми гумруқӣ, ки мундариҷаи он пурра ё қисман озод намудан аз бочҳои гумруқӣ ва андоз ё

баргардонидани маблағи пардохтшуда ва (ё) истифода набурдани мамнүият ва маҳдудияти дорои хусусияти иқтисодии муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистонро пешбини менамояд, мақоми гумрук ҳуқуқ дорад пешниҳоди таъмини супоридани пардохтҳои гумруқӣ (боби 46), пешниҳоди ўҳдадорӣ оид ба содироти бозпаси моли муваққатан воридгардида ва дигар кафолатҳои иҷрои ўҳдадориҳои муқаррарнамудаи ҳамин зерфаслро талаб намояд.

Моддаи 161. Ўҳдадориҳои тасдиқи риояи шартҳои нигаҳдории мол таҳти низоми гумrukӣ

Ўҳдадории тасдиқи риояи шартҳои нигаҳдории мол таҳти низоми гумrukии арзшуда, ки мазмуни он пардохти қисман ё пурраи бочҳои гумруқӣ ва андоз ё баргардонидани маблағи пардохтшуда ва (ё) истифода набурдани мамнүият ва маҳдудияти дорои хусусияти иқтисодии муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистонро пешбинӣ менамояд, ба зиммаи декларант гузонта мешавад.

Моддаи 161(1). Масъулият барои риоя накардани шарту талаботи низоми гумrukӣ

(Қонуни ҶТаз 03.07.2012 № 845)

1. Масъулият барои риоя накардани шарту талаботи низоми гумrukӣ ба зиммаи шахсоне, ки ҳамин Кодекс муайян намудааст, гузонта мешавад.

2. Шахсон барои риоя накардани шарту талаботи низоми гумrukӣ нисбат ба мол ё маҳсули коркарди он, ки таҳти назорати гумrukӣ қарор доранд, дар ҳолатҳои зерин масъулият надоранд:

- нобудшавӣ, осебпазирӣ, вайроншавӣ ё талафи бебозгашти онҳо дар натиҷаи садама ё таъсири қувваи рафъонпазир;

- тағйирёбии тэъдод ё ҳолати онҳо дар натиҷаи фарсадашавии табиӣ, талафоташон дар шароити мӯътадили интиқол, нигаҳдорӣ ва истифода (эксплуататсия), агар амалиётҳои мазкур дар доираи низоми гумrukии интихобшуда амалӣ шаванд;

- аз соҳибии шахси ваколатдор бо қарор ё дар натиҷаи амалҳои мақомоти ҳокимияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё давлатҳои хориҷӣ соқит шудани онҳо.

3. Ўҳдадории тасдиқ намудани ҳолатҳое, ки боиси талафот, осебпазирӣ молҳо, тағйирёбии тэъдод ва ҳолати онҳо шудаанд, ба зиммаи шахсоне, ки барои риояи низоми гумrukӣ масъуланд, voguzor мегардад. Ҳолатҳое, ки дар қаламрави давлатҳои хориҷӣ рух додаанд, аз ҷониби консулгарии дар хориҷа будаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ё мақомоти салоҳиятдори давлате, ки дар қаламраваш ҳолатҳои зикршуда рух додаанд, тасдиқ карда мешаванд (*Қонуни ҶТаз 03.07.2012 № 845*).

Моддаи 162. Оқибати ситонидани мол аз рӯи парвандаи ҳуқуқвайронкуниҳои маъмурӣ дар соҳаи фаъолияти гумrukӣ

1. Дар сурати ситонидани моли таҳти низоми гумrukӣ ҷойгиршуда оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкуниҳои маъмурӣ дар соҳаи фаъолияти гумrukӣ амали низоми гумrukӣ нисбати ин мол боздошта мешавад.

2. Агар қарори эътибори қонуни пайдокарда оид ба ҳуқуқвайронкуниҳои маъмурӣ дар соҳаи фаъолияти гумrukӣ мусодираи моли таҳти низоми гумrukӣ ҷойгиршударо пешбинӣ накарда бошад, амали низоми гумrukӣ нисбати ин мол барқарор карда мешавад.

Ҳангоми барқарор намудани амали низоми гумrukӣ фоизҳо, ки ҳисоб кардан ва пардохтани онҳо тибқи ҳамин зерфасл пешбинӣ гардидаанд, барои давраи боздоштани амали низоми гумrukӣ ҳисоб карда ва пардохта намешаванд.

3. Агар ба ҷавобгарии маъмурӣ қашида шудани шахс ба риоя накардани низоми гумrukӣ вобаста бошад ва риоя накардани он боиси имконнапазирии истифодаи минбаъдаи ҳамин низоми гумrukӣ гардад, низоми гумrukӣ бояд мутобики зерфасли мазкур дар давоми 15 рӯзи бъяди эътибор пайдо кардани қарори даҳлдор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунӣ маъмурӣ, анҷом дода шавад.

БОБИ 18. ИҶОЗАТ БАРОИ МУОМИЛОТИ ОЗОД

Моддаи 163. Мазмуни низоми гумrukии иҷозат барои муомилоти озод

Иҷозат барои муомилоти озод низоми гумrukие мебошад, ки мувофиқи он моли хориҷӣ бе маҳдудият барои истифода ва истеъмол ба қаламрави гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид карда мешавад.

Моддаи 164. Шартҳои ҷойгир намудани мол таҳти низоми гумrukии иҷозат барои муомилоти озод

1. Иҷозати мол барои муомилоти озод бо шартҳои зайл анҷом дода мешавад:

1) пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз;

2) риояи маҳдудиятҳое, ки хусусияти иқтисоди надоранд ва мутобики санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар гардидаанд;

3) иҷрои талаботи дигари пешбининамудаи ҳамин Кодекс ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

4) анҷоми барасмиятдарории гумrukӣ.

2. Дар сурати риоя накардани шартҳои зикргардида мол мувофиқи моддаи 151 ҳамин Кодекс шартан иҷозат дода мешавад.

БОБИ 19. СОДИРОТ

Моддаи 165. Мазмуни низоми гумrukии содирот

Содирот низоми гумрукие мебошад, ки мувофиқи он моли ватанӣ аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон бе маҳдудият барои истифода ва истеъмол берун аз ин қаламрав содир карда мешавад.

Моддаи 166. Шартҳои ҷойгир намудани мол таҳти низоми гумрукии содирот

1. Содироти мол ба шарти пардохти бочи гумрукии содиротӣ бо тартиби пешбининамудаи ҳамин Кодекс ва риояи маҳдудиятҳои муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешавад.

2. Ҳангоми содироти мол озод кардан аз пардохт, баргардонидан ё ҷуброни андозҳои доҳили мутобики қонунгузории андози Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешавад.

БОБИ 20. ТРАНЗИТИ ГУМРУКИИ БАЙНАЛМИЛАЙ

Моддаи 167. Мазмуни низоми гумрукии транзити гумрукии байналмилалӣ

Транзити гумрукии байналмилалӣ низоми гумрукие мебошад, ки мувофиқи он моли хориҷӣ дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти назорати гумrukӣ байни ҷойи расидани онҳо ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ҷойи баровардани онҳо аз ин қаламрав (агар ин як қисми роҳе бошад, ки берун аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон оғоз мегардад ва хотима мёбад) бидуни пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз, инчунин бидуни истифодаи мамнӯият ва маҳдудиятҳои дорои ҳусусияти иқтисодии муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон интиқол дода мешавад.

Моддаи 168. Шартҳои ҷойгир намудани мол таҳти низоми гумрукии транзити гумрукии байналмилалӣ

1. Таҳти низоми гумрукии транзити гумрукии байналмилалӣ ҳама гуна моли хориҷиро ҷойгир намудан мумкин аст, ба истиснои моле, ки транзиташ мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ карда шудааст.

2. Мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонанд шартҳои иловагии таҳти низоми гумрукии транзити гумрукии байналмилалӣ ҷойгир намудани мол муқаррар карда шаванд.

Моддаи 169. Нисбати қоидаҳои транзити гумрукии байналмилали истифода бурдани қоидаҳои пешбининамудаи ҳамин Кодекс оид ба транзити доҳилии гумrukӣ

1. Ҳангоми транзити гумрукии байналмилалӣ тартиби додани иҷозат аз ҷониби мақоми гумruk барои транзити гумрукии байналмилалӣ ва муайян намудани мӯҳлати транзити гумрукии байналмилалӣ, ҳаммонандсозии мол ва ҷораҳои таъмини қонунгузории гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи қоидаҳои муқаррарнамудаи моддаҳои 80 - 86 ҳамин Кодекс нисбати транзити

дохилии гумрукӣ ва нисбати транзити гумрукии байналмилалӣ татбиқшаванд анҷом дода мешавад.

2. Нисбати хукуқ, ӯҳдадори ва масъулияти интиқолдиҳанда ё экспедитор ҳангоми транзити гумрукии байналмилалӣ муқаррароти пешбининамудаи қисмҳои 1 ва 2 моддаи 88, инчунин моддаҳои 90 ва 91 ҳамин Кодекс татбиқ карда мешавад.

Моддаи 170. Азнавборкуни моли транзитӣ ва дигар амалиёт нисбати моли транзитӣ

1. Аз нав бор кардани моли транзитӣ аз нақлиёте, ки тавассути он мол ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид гардидааст, ба нақлиёте, ки мол аз ин қаламрав бароварда мешавад, танҳо бо иҷозати мақоми гумруке анҷом дода мешавад, ки дар минтақаи фаъолияти он чунин амалиёти моли сурат мегирад. Агар моли транзитӣ ба нақлиёти дигар бе қандани тамға ва мӯҳрҳои гузашташудаи гумrukӣ бор карда шаванд, чунин азnavborкуни бо огоҳонидани пешакии мақоми гумruk иҷозат дода мешавад. Тартиби огоҳониданро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ муайян менамояд (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

2. Ба анбор ҷойгир кардани (нигаҳдорӣ, ба қисмҳо ҷудо намудан, ҷамъ намудани партияҳои зиёди мол ва дигар чунин амалиёт) моли транзитӣ дар минтақаи гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо риояи талабот ва шартҳои муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс иҷозат дода мешавад.

3. Нисбати моли транзити иҷрои амалиёте, ки дар қисмҳои 1 ва 2 ҳамин модда пешбинӣ нашудаанд, танҳо ҳангоме иҷозат дода мешавад, ки агар он вобаста ба ҳатари воқеии нобудшавӣ, гумшавӣ, тамоман талафшавӣ ё бениҳоят вайроншавии мол ва (ё) воситаҳои нақлиёт анҷом дода шавад.

Моддаи 171. Анҷоми низоми гумrukӣ

1. Транзити гумрукии байналмилалӣ бо баровардани моли транзитӣ аз минтақаи гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом меёбад.

Интиқолдиҳанда вазифадор аст, ки моли транзитӣ, декларатсияи транзитӣ ва дигар ҳуччатҳои моли транзитии бо мақсади транзити гумruкии байналмилалии мол истифодашавандаро ба мақоми гумruk таъинот пешниҳод намояд (қисми 1 моддаи 92). Мақоми гумruk таъинот вазифадор аст барои ба анҷом расонидани транзити гумruкии байналмилali амалиёти зарурии гумrukiro иҷро намуда, дар рӯзи пешниҳоди моли транзитӣ ва ҳуччатҳои транзитӣ барои баровардани мол ва воситаҳои нақлиёт (моддаи 120) иҷозат дихад.

Ҳангоми баровардани моли транзитӣ бо партияҳои алоҳида транзити гумruкии байналмилalӣ баъди баровардани партияи охирини мол аз минтақаи гумruкии Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷомёфта ба ҳисоб меравад.

2. Транзити гумruкии байналмилalӣ дар сурати риояи талабот ва шартҳои муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс метавонад инчунин ҳангоми таҳти низоми дигари гумrukӣ ҷойгир намудани мол ба анҷом расад.

Моддаи 172. Хусусиятҳои истифодаи низоми гумруқӣ

1. Агар маҳали расидани моли транзити ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо маҳали бароварданаш аз ин қаламрави гумруки мутобиқ ояд, транзити гумрукии байналмилалӣ бо тартиби соддагардонидашуда ичозат дода мешавад. Интиқолдиҳанда ё экспедитор танҳо он ҳучҷату маълумотеро пешниҳод мекунад, ки ҳангоми расидани мол ва воситаҳои нақлиёт зарур аст (моддаи 72) ва ичозат барои транзит бошад - дар рӯзи пешниҳоди мол ва ҳучҷату маълумот ба мақоми гумruk дода мешавад.

2. Агар моли транзити дар маҳали дар қисми 1 ҳамин модда зикршуда аз воситай нақлиёте, ки ҳангоми ворид намудан истифода шудааст, ба нақлиёте бор карда шавад, ки ҳангоми баровардани мол истифода мешавад, аз навборкунӣ танҳо бо ичозати мақоми гумruk ичозат дода мешавад. Чунин ичозат ба интиқолдиҳанда ё экспедитор ҳангоми пешниҳод намудани ҳучҷату маълумоти пешбининамудаи моддаи 72 ҳамин Кодекс дода мешавад.

Мақоми гумruk танҳо дар ҳолатҳое, ки агар амалиёти моли нисбати моли транзитӣ боиси аз байн рафтани ё тағйирёбии хусусияти истеъмолии он мегардад, метавонад ба ичрои амалиёти моли ичозат надиҳад.

БОБИ 21. КОРКАРД ДАР ҚАЛАМРАВИ ГУМРУКӢ

Моддаи 173. Мазмуни низоми гумрукии коркард дар қаламрави гумруқӣ

1. Коркард дар қаламрави гумruкӣ низоми гумruкие мебошад, ки ҳангоми он моли ба қаламрави гумruкии Ҷумҳурии Тоҷикистон овардашуда барои мақсади ичрои амалиёти коркард дар мӯҳлати муайяншуда (мӯҳлати коркарди мол), бо озодкунии шартии пурра аз пардоҳти бочҳои гумruкӣ ва андоз ва минбаъд содир намудани маҳсули коркардашуда берун аз қаламрави гумruкии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар мӯҳлати муайян истифода мегардад.

2. Нисбати моли воридотӣ, ки таҳти низоми гумruкии коркард дар қаламрави гумruкӣ ҷойгир карда шудааст, ҳамаи мамнӯият ва маҳдудиятҳои муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода бурда мешавад.

Моддаи 174. Шартҳои ҷойгир намудани мол таҳти низоми гумruкии коркард дар қаламрави гумruкӣ

1. Коркард дар қаламрави гумruкӣ дар сурати мавҷуд будани ичозати мақоми гумruk анҷом дода мешавад (моддаи 179).

2. Коркарди мол дар қаламрави гумruкӣ ичозат дода мешавад, агар мақомоти гумruk моли барои коркард воридшударо ба маҳсули коркард ҳаммонанд карда тавонанд (моддаи 175), ба истиснои ҳолатҳое, ки агар низоми гумruки бо содироти маҳсули коркард, ки дар натиҷаи коркарди мол ҳосил шудааст ва мувофиқи моддаи 186 ҳамин Кодекс эквиваленти моли воридшуда мебошад, анҷом ёбад.

3. Таҳти низоми гумрукии коркард дар қаламрави гумрукӣ, бо риояи талабот ва шартҳои пешбининамудаи ҳамин Кодекс, метавонад моли хориҷие ҷойгир карда шавад, ки пештар таҳти низомҳои дигари гумрукӣ қарор дошт.

4. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳолатҳоеро муайян менамояд, ки нисбати намудҳои муайяни моли воридшуда коркард дар қаламрави гумрукӣ иҷозат дода намешавад, инчунин ҷиҳати иҷозат додани мол барои иҷрои амалиёти коркард тибқи низоми гумрукии коркард дар қаламрави гумрукӣ, бо назардошти ҳифзи манфиатҳои истеҳсолкунандагони ватанӣ маҳдудиятҳои миқдорӣ ё арзиширо муқаррар намояд.

Моддаи 175. Ҳаммонандсозии маҳсули моли коркардшуда

1. Барои ҳаммонандсозии маҳсули моли воридотии коркардшуда метавонанд усулҳои зайлे истифода шаванд, ки агар ин усулҳо вобаста ба ҳусусияти мол ва амалиёт оид ба коркарди мол қобили истифода бошанд:

1) аз ҷониби аризадиҳанда, коркардкунанда ё шахси мансабдори мақоми гумruk гузоштани мӯҳр, штамп, маркировкаи рақами ва гайра ба моли воридшуда;

2) тавсифи пурраи моли воридшуда, суратгирӣ ва тасвири он дар масштаб;

3) муқоисаи натиҷаи таҳқиқи ҷошнӣ ва намунаҳои моли воридшуда ва маҳсули коркарди он;

4) коркарди моле, ки барои истеҳсоли маҳсули моли коркардашуда мусоидат менамояд ё онро осон меқунад, ҳатто агар ин мол қисман ё пурра дар ҷараёни коркард мавриди истеъмол қарор гирад.

Моддаи 176. Амалиёт доир ба коркарди мол

Амалиёт доир ба коркарди мол таҳти низоми гумрукии коркард дар қаламрави гумрукӣ амалҳои зайлро дар бар мегирад:

1) коркард ё такмили худи мол;

2) истеҳсоли моли нав, аз ҷумла насл, васл ё ба қисмҳо ҷудо кардани мол;

3) таъмири мол, аз ҷумла барқарорсозӣ, ивази қисмҳои асосӣ ва барқарор кардани ҳусусиятҳои истеъмолӣ;

4) коркарди моле, ки барои истеҳсоли маҳсули моли коркардашуда мусоидат менамояд ё онро осон меқунад, ҳатто агар ин мол қисман ё пурра дар ҷараёни коркард мавриди истеъмол қарор гирад.

Моддаи 177. Мӯҳлати коркарди мол

1. Мӯҳлати коркарди мол аз ҷониби аризадиҳанда бо розигии мақоми гумruk муқаррар карда мешавад ва наметавонад аз ду сол зиёд бошад.

2. Муқаррар намудани мӯҳлати коркарди мол дар қаламрави гумрукӣ бо назардошти давомнокии ҷараёни коркарди мол ва мӯҳлате, ки барои ихтиёрдории маҳсули коркарди он зарур аст, муайян карда мешавад.

3. Агар шахси барои коркард ичозатгирифта дар мӯҳлати муайян, бе вайрон кардани талабот ва шартҳои дар ҳамин боб зикргардида, бо сабабҳои ба ӯ новобаста низоми гумрукиро ба охир расонида натавонад, бо пешниҳоди асосноки шахси барои коркард ичозатгирифта мӯҳлати аввалай коркард дар доираи мӯҳлати муқаррарнамудай қисми 1 ҳамин модда тамдид карда мешавад.

4. Ҷараёни вақти коркарди мол аз рӯзи чойгир намудани он таҳти низоми гумрукии коркарди мол дар қаламрави гумrukӣ ва дар сурати бо партияи алоҳида ворид намудани мол аз рӯзи воридоти партияи аввали он оғоз мегардад.

Моддаи 178. Меъёри баромади маҳсули коркард

1. Меъёри баромади маҳсули коркард (миқдор ё таркиби фоизии маҳсули коркард, ки дар натиҷаи коркарди миқдори муайяни моли овардашуда ҳосил шудааст) аз ҷониби аризадиҳанда бо розигии мақоми гумрук бо назардоши шароити воқеи, ки мол мавриди коркард қарор мегирад ба истиснои ҳолатҳои дар қисми 3 ҳамин модда пешбинишуда муайян карда мешавад.

2. Ҳангоми мувофиқаи миқдори баромади маҳсули коркардшуда мақоми гумрук хулосаи ташкилотҳои экспертиро (аз ҷумла лабораторияҳои гумрук), ки ба ҷараёни мушаххаси технологӣ асос ёфтааст, ба инобат мегирад.

3. Агар амалиёт оид ба коркарди моли дорои хусусияти доими маъмулан мувофиқи шартҳои муайяни техникий ичро шуда, боиси истеҳсоли маҳсули коркарди сифатан бетағиҳир гардад, мақомоти давлатии аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ваколатдоршуда барои мақсади гумrukӣ меъёри стандартии баромади маҳсули коркардро муқаррар мекунад.

4. Тавсиф, сифат ва миқдори маҳсули коркард баъди мувофиқаи баромади ниҳоии маҳсули коркардшуда пурра муайян карда мешавад.

Моддаи 179. Рухсатнома барои коркарди мол дар қаламрави гумrukӣ

1. Барои коркарди мол дар қаламрави гумrukӣ ҳар як шахси манфиатдори ватанӣ, аз ҷумла шахсе, ки мустақиман амалиёти коркарди маҳсулотро анҷом намедиҳад, метавонад рухсатнома гирад.

2. Рухсатномаи коркарди мол аз ҷониби мақоми гумрук дар асоси аризай шахси манфиатдор дода мешавад.

3. Дар рухсатномаи коркарди мол инҳо зикр карда мешаванд:

1) тавсиф, сифат ва миқдори маҳсулоте, ки барои коркард таъин гардидааст ва маҳсули коркардшудай он;

2) амалиёти вобаста ба коркарди мол ва тарзи иҷрои он;

3) меъёри баромади маҳсули коркард;

4) усулҳои ҳаммонандсозии моли воридшуда бо маҳсули коркард;

5) мӯҳлати коркарди мол;

6) дигар маълумоте, ки аз ҷониби мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ муайян карда мешавад ва барои мақсадҳои гумrukӣ зарур аст.

Намунаи рухсатномаро барои коркарди мол мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ муайян менамояд.

4. Рухсатнома барои коркарди мол дар мӯҳлати муайяншудаи коркарди мол амал меқунад.

5. Шахсе, ки барои коркарди мол рухсатнома гирифтааст, дар мӯҳлати амали он ҳуқук дорад онро бо иҷозати хаттии мақоми гумruk (моддаи 61) ба шахси дигари ватани супорад, ба шарте ки ин шахс ӯхдадор шавад, ки минбаъд низ талабот ва шартҳои дар моддаҳои 173 -180 ҳамин Кодекс муқарраршудаи риоя менамояд. Ҳамзамон шахсе, ки барои коркарди мол рухсатнома гирифтааст, бояд ба мақоми гумruk оид ба иҷрои талабот ва шартҳои муқаррарнамудаи ҳамин модда барои даврае, ки мол мутобики низоми гумrukии коркарди мол дар қаламрави гумrukӣ истифода шудааст, ҳисобот диҳад, инчунин агар мутобики ҳамин Кодекс дар ин давра ҳолатҳое ба миён оянд, ки пардохти бочҳои гумrukӣ ва андозро тақозо меқунанд, бочҳои гумrukӣ ва андозро пардозад.

Шахсе, ки ба ӯ барои коркарди мол рухсатнома дода шудааст, бояд ӯхдадор шавад, ки талабот ва шартҳои мувофиқи ҳамин боб муқарраргардидаи риоя менамояд, инчунин агар риояи низоми гумrukӣ бо кафолат таъмин бошад (моддаи 160), ҳуҷҷатҳои заруриро ба номи ҳуд ба расмият дарорад. Шахси мазкур аз рӯзи аз ҷониби мақоми гумruk қабул намудани қарор дар бораи додани рухсатнома барои коркарди мол дорои ҳуқук ва ӯхдадориҳое мебошад, ки ҳамин Кодекс нисбати шахси барои коркарди мол рухсатнома гирифта муқаррар намудааст.

6. Бо шарти аз ҷониби аризадиҳанда риоя гардидаи талабот ва шартҳои муқаррарнамудаи ҳамин боб рухсатнома барои коркарди мол метавонад то овардани мол ба қаламрави гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва баъди он дода шавад.

7. Шахсе, ки барои коркарди мол рухсатнома гирифтааст, мутобики қисми 2 моддаи 350 ҳамин Кодекс барои пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз масъул мебошад.

Моддаи 180. Тартиби додани рухсатномаи коркарди мол

1. Барои гирифтани рухсатномаи коркарди мол ба мақоми гумruk аризай дорои чунин маълумот пешниҳод мешавад:

1) дар бораи аризадиҳанда;

2) дар бораи шахсе (шахсоне), ки мустақиман амалиёти коркарди молро иҷро менамояд;

3) дар бораи моле, ки барои коркард таъин гардидааст, маҳсули коркард, инчунин партову пасмондаҳо;

4) дар бораи амалиёти оид ба коркарди мол, тарз ва мӯҳлати иҷрои он;

5) дар бораи ҷойгиришавии иқтидорҳои истеҳсолие, ки тавассути онҳо амалиёти коркарди мол иҷро карда мешавад;

6) дар бораи меъёри маҳсули коркард;

- 7) дар бораи усулҳои ҳаммонандсозии моли воридшуда бо маҳсули коркард;
- 8) дар бораи ивази моли воридшуда бо моли эквивалентӣ;
- 9) дар бораи мӯҳлати коркарди мол.

2. Намунаи ариза ва тарзи пешниҳоди дорои маълумоте, ки дар он мебошад, аз ҷониби мақоми ваколатдор оид ба фаъолияти гумруқӣ муқаррар карда мешавад.

Ба ариза ҳуччатҳои тасдиқунандаи маълумоти арзшуда замима мегардад.

3. Мақоми гумruk ариза ва ҳуччатҳои замимагардида дар давоми 30 рӯзи гирифтани он баррасӣ менамояд. Дар ин муддат мақоми гумruk риояи талабот ва шартҳои муқарраргардида тафтиш намуда, оид ба мувофиқаи меъёри арзшудаи маҳсули коркард ва мӯҳлати коркарди мол қарор қабул мекунад.

Мақоми гумruk ҳуқуқ дорад аз шахсони сеюм, инчунин аз мақомоти давлати ҳуччатҳои тасдиқунандаи маълумоти дар қисми 1 ҳамин модда зикргардида дархост намояд. Шахсони зикргардида дар давоми 10 рӯзи гирифтани дархост вазифадоранд ҳуччатҳои талабшударо пешниҳод намоянд. Ҳамзамон мақоми гумruk ҳуқуқ дорад мӯҳлати баррасии аризаро то ду моҳ аз рӯзи қабул тамдид намояд.

Рухсатнома барои коркарди мол ва ҳуччатҳои ба он замимашуда аз ҷониби мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ ба қайд гирифта мешавад. Ҳангоми риоя накардани талабот ва шартҳои муқарраршуда мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ ҳуқуқ дорад рухсатномаи коркарди молро надиҳад.

4. Ба сифати ариза барои коркарди мол декларатсияи гумrukӣ оид ба ҷойгиронии мол таҳти низоми гумrukии коркарди мол дар қаламрави гумrukӣ истифода бурда мешавад, ба шарте ки ҳангоми воридоти мол ва содироти минбаъдаи маҳсули коркардшуда он ҳамзамон ба ҳамон як мақоми гумruk пешниҳод гардида, ба расмият дароварда шавад, агар:

1) мақсади таҳти низоми гумrukии коркарди мол дар қаламрави гумrukӣ қарор додани он аз таъмир, аз ҷумла таъмири ройгон иборат бошад;

2) арзиши гумrukии моле, ки таҳти низоми гумrukии коркарди мол дар қаламрави гумrukӣ қарор дорад, набояд аз ҳаҷми 600 - нишондиҳанда барои ҳисобҳо зиёд бошад (*Конун аз 06.10.2008c. № 437*);

3) пасмондаи моли қаблан овардашуда мутобики қисми 1 моддаи 184 ҳамин Кодекс таҳти низоми гумrukии коркарди мол дар қаламрави гумrukӣ ҷой дода шавад.

5. Агар ба сифати ариза барои коркарди мол декларатсияи гумrukӣ истифода шавад, мӯҳлати баррасии он набояд аз мӯҳлати тафтиши декларатсияи гумrukӣ, ки қисми 1 моддаи 400 ҳамин Кодекс муқаррар кардааст, зиёд бошад.

6. Мақоми гумruk танҳо дар ҳолате, ки агар аризадиҳанда ҳангоми пешниҳоди он талабот ва шартҳои муқаррарнамудаи моддаҳои 173 - 180 ҳамин Кодексро иҷро накунад, инчунин ҳангоми аз ҷониби мақоми гумruk қабул

намудани қарори мувофиқа накардани мөъёри арзшудаи маҳсули коркард ва мӯҳлати коркарди мол додани рухсатномаро рад менамояд.

Надодани рухсатнома барои коркарди мол аз ҷониби мақоми гумрук бояд асоснок карда шуда, сабаби он зикр гардад. Оиди надодани рухсатнома аризадиҳанда хатти огоҳ карда мешавад.

Моддаи 181. Бозхондани рухсатнома барои коркарди мол

1. Рухсатномаи барои коркарди мол додашуда аз ҷониби мақоми гумрук бозхонда мешавад, агар ҷойгир намудани мол таҳти низоми гумрукии коркарди мол дар қаламрави гумrukӣ дар асоси қисми 4 моддаи 174 ҳамин Кодекс мутобики санадҳои мөъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода нашавад.

2. Қарор дар бораи бозхондани рухсатнома аз рӯзи эътибори қонуни пайдо кардани санади даҳлдори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон амал меқунад.

3. Ҳангоми бозхондани рухсатномаи барои коркарди мол таҳти низоми гумрукии коркарди мол дар қаламрави гумrukӣ додашуда тибқи рухсатномаи бозхондашуда коркарди мол рухсат дода намешавад ва нисбати моле, ки то бозхондани рухсатнома таҳти низоми гумрукии коркарди мол дар қаламрави гумrukӣ қарор дорад, мувофиқи ҳамин боб ба охир расонидани низоми гумruкии мазкур иҷозат дода мешавад.

4. Намунаи бозхондани рухсатнома барои коркарди мол аз ҷониби мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ муқаррар карда мешавад.

Моддаи 182. Озод намудани маҳсули коркард аз бочи гумрукии содиротӣ ва ҷори намудани мамнӯият ва маҳдудиятҳо нисбати маҳсули коркард

1. Ҳангоми содироти маҳсули коркард аз қаламрави гумruкии Ҷумҳурии Тоҷикистон бочҳои гумruкии содиротӣ пардохта намешаванд.

2. Нисбати содироти маҳсули коркард ҳамаи мамнӯият ва маҳдудиятҳои муқаррарнамудаи санадҳои мөъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон татбиқ мегарданд.

Моддаи 183. Партовҳои коркарди мол

1. Нисбати партовҳое, ки дар натиҷаи коркарди мол дар қаламрави гумrukӣ ба вучуд меоянд, бочҳои гумrukӣ ва андоз пардохта мешаванд, чуноне, ки агар ин партовҳо дар ҳамон ҳолат ба қаламрави гумruкии Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид карда шудаанд, ба истиснои ҳолатҳое, ки ин партовҳо аз қаламрави гумruкии Ҷумҳурии Тоҷикистон бароварда шудаанд ё дар шакле коркард шудаанд, ки барои истифодаи тиҷоратии минбаъда дар қаламрави гумruкии Ҷумҳурии Тоҷикистон корношоям мебошанд ва наметавонанд бо усули аз нигоҳи иқтисоди судманд ба ҳолати аввалиашон баргардонида шаванд.

Партовҳое, ки аз онҳо бочҳои гумrukӣ ва андоз ситонида мешаванд, бояд декларатсия карда шаванд.

2. Бо мақсади ситонидани бочҳои гумрукӣ ва андоз партовҳо чун моли ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон воридгардида ҳисоб карда мешаванд.

Арзиши гумрукии партовҳо мутобиқи қонунгузории андози Ҷумҳурии Тоҷикистон, бо назардошти мушаххасоти муқарраркардаи қисми 3 ҳамин модда муайян карда мешавад.

3. Ҳангоми муайян карда натавонистани арзиши гумрукии партовҳо бо усули нархи аҳдномавии моли овардашуда, усули арзиши аҳдномавӣ ба моли шабеҳ ё усули арзиши моли ҳамчинс мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, арзиши гумрукии партовҳо бо яке аз арзишҳои зерин муайян карда мешавад:

1) нархи фурӯши партовҳо ҳангоми фурӯши ибтидоии онҳо дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба харидоре, ки бо ягон аъзои муомилот оид ба коркарди мол алоқаманд нест;

2) нархи фурӯши моли шабеҳ ё ҳамчинси партовҳо, агар ин мол дар натиҷаи коркарди шабеҳ бо истифодаи низоми гумрукии коркарди мол дар қаламрави гумрукӣ истеҳсол шуда бошад ва агар нархи фурӯш ҳангоми фурӯши ибтидоии он дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба харидоре, ки бо ягон аъзои муомилот оид ба коркарди мол алоқаманд нест;

3) нархи аҳдномавии моле, ки ба нархи партовҳо шабеҳ ё ҳамчинс мебошад, агар ин мол ҳамчун моли содиротӣ ба Ҷумҳурии Тоҷикистон фурӯхта шуда бошад ва ба Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳамон вақт ё тақрибан дар ҳамон вақте, ки декларатсияи партовҳо сурат гирифтааст, ворид карда шуда бошад;

4) нархи фурӯши моли ба партовҳо шабеҳ ё ҳамчинси дар бозори дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон байни фурӯшандою харидорӣ ба ҳамдигар вобастагӣ надошта, бо тарҳи андозҳое, ки ҳангоми фурӯши мол дар Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохта мешавад.

Моддаи 184. Пасмондаҳои коркарди мол

1. Пасмондаи моли таҳти низоми гумрукии коркарди мол дар қаламрави гумрукӣ чойгир шударо аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон бе пардоҳти бочҳои гумрукии содиротӣ баровардан ё таҳти низоми гумрукии коркарди мол дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор додан мумкин аст.

2. Аз пасмондаи бароварданашуда маблаги бочу андозҳои воридотии гумрукӣ ситонида мешавад, чуноне, ки агар ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳамин шакл ворид шуда бошад.

Пасмондаҳое, ки барои онҳо бочҳои гумрукӣ ва андоз пардохта мешаванд, бояд декларатсия карда шаванд.

Маблаги бочҳои гумрукӣ ва андоз бо назардошти ҳаҷми миқдор ё арзиши пасмондаҳо мутаносибан ба маблаги бочҳои гумrukӣ ва андоз муайян карда мешавад, чуноне, ки агар моли дар натиҷаи коркарди он чунин пасмондаҳо ҳосилшуда дар рӯзи таҳти низоми гумрукии коркарди мол дар қаламрави гумрукӣ ба муомилоти озод бароварда шуда бошад.

Моддаи 185. Анчом ва боздошти низоми гумруки

1. Дар мӯҳлати на дертар аз рӯзи анҷоми мӯҳлати коркард (моддаи 177) низоми гумрукии коркарди мол дар қаламрави гумrukī бояд бо содироти маҳсули коркард аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом ёбад ё моли воридшуда ва маҳсули коркарди он таҳти низоми дигари гумrukī чойгир карда шавад.

2. Агар маҳсули коркард аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо якчанд партия бароварда шавад, муқоисаи ниҳоии миқдори маҳсули коркарди дар рухсатномаи коркарди мол (моддаи 179) зикршуда метавонад давра ба давра, баъди баровардани маҳсули коркард, ақаллан дар се моҳ як маротиба ва дар давоми 30 рӯзи баровардани партияи охирини маҳсули коркард гузаронида шавад. Агар дар натиҷаи чунин муқоиса шахсе, ки рухсатномаи коркардро дар қаламрави гумруки гирифтааст, бочҳои гумrukī ва андоз супорад, аз чунин маблағи пардохтҳои гумrukī фоиз ситонида намешавад, ба шарте агар пардохт дар давоми 10 рӯзи ба таври хаттӣ қабул шудани қарори мақоми гумruk oид ба зарурияти пардохти зикршуда анҷом дода шавад. Мақоми гумruk дар рӯзи дигари қабули қарор ба шахсе, ки рухсатномаи коркарди молро гирифтааст, оид ба зарурияти пардохти бочҳои гумrukī ва андоз огоҳинома мефиристад.

3. Низоми гумрукии коркарди мол дар қаламрави гумrukī метавонад бо иҷозат додани моли барои коркард овардашуда ва (ё) маҳсули коркарди онҳо барои муомилоти озод ё чойгир намудани онҳо таҳти дигар низоми гумrukī, бо риояи шарту талаботи муқарраркардаи ҳамин Кодекс анҷом ёбад.

4. Бо иҷозат додани моли барои коркард овардашуда ва (ё) маҳсули коркарди онҳо барои муомилоти озод маблағҳои бочҳои гумrukī ва андоз тарзе пардохта мешаванд, ки агар моли овардашуда дар рӯзи чойгир намудани мол таҳти низоми гумрукии коркарди мол дар қаламрави гумrukī қарор гирифта бошад, инчунин фоизҳо аз маблағи зикршуда дар ҳачми муқарраркардаи Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон тарзе пардохта мешаванд, ки агар нисбати ин маблағҳо аз рӯзи чойгир намудани мол таҳти низоми гумrukiи коркарди мол дар қаламрави гумrukī мӯҳлат дароз карда шудааст.

5. Бо талаби шахси манфиатдор амали низоми гумrukiи коркарди мол дар қаламрави гумrukī мумкин аст дар чунин ҳолатҳо боздошта шавад:

1) ҳангоми чойгир намудани маҳсули коркард дар анбори гумrukī мутобики қисми 3 моддаи 217 ҳамин Кодекс;

2) ҳангоми чойгир намудани маҳсули коркард таҳти дигар низомҳои гумrukiie, ки иҷозат барои муомилоти озодро пешбинӣ наменамоянд.

6. Боздоштани амали низоми гумrukiи коркарди мол дар қаламрави гумrukī боиси боздоштани мӯҳлати коркарди мол мегардад (моддаи 177). Фоиз ва бочу андозҳо, ки мутобики ҳамин модда дар назар дошта шудааст, дар давраи боздоштани амали низоми гумrukiи коркарди мол дар қаламрави гумruki ҳисобӣ ва пардохт карда намешаванд.

Дар давраи боздоштани амали низоми гумрукии коркарди мол дар қаламрави гумрукӣ ичрои амалиёт оид ба коркарди мол (моддаи 176) иҷозат дода намешавад.

7. Низоми гумрукии коркарди мол дар қаламрави гумрукӣ метавонад ҳангоми бе тағиیر баровардани моли овардашуда низ хотима ёбад (бо усули рсэкспорт).

Моддаи 186. Ҷуброни баробарарзиш (эквивалентӣ)

1. Бо иҷозати мақоми гумрук моли овардашудае, ки таҳти низоми гумрукии коркарди мол дар қаламрави гумрукӣ ҷойгир шудааст, метавонад бо дигар мол, аз ҷумла бо моли ватанӣ иваз карда шавад, агар он тибқи намуд, сифат ва хусусияти техникӣ ба моли овардашуда монанд бошад (ҷуброни баробарарзиш).

2. Маҳсулоте, ки дар натиҷаи коркарди моли баробарарзиш ҳосил шудааст, мутобики муқаррароти ҳамин боб, ҳамчун маҳсули коркарди моли овардашуда баррасӣ мегардад.

3. Моли баробарарзиш бо мақсадҳои гумрукӣ дорои статуси моли овардашуда буда, моли овардашуда бошад - статуси моли баробарарзишро дорад.

4. Агар ҷуброни баробарарзиш иҷозат дода шавад, содироти моли коркардшуда бо шарти будани руҳсатномаи коркард то овардани мол барои коркард ба қаламрави гумрукӣ иҷозат дода мешавад. Барои воридоти чунин мол мақомоти гумрук мӯҳлат муқаррар менамоянд.

БОБИ 22. КОРКАРД БАРОИ МУОМИЛОТИ ОЗОД

Моддаи 187. Мазмуни низоми гумрукии коркард барои муомилоти озод

1. Коркард барои муомилоти озод низоми гумрукис мебошад, ки мувофиқи он моли ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон овардашуда бо мақсади ичрои амалиёти коркард дар мӯҳлати муайяншуда (мӯҳлати коркарди мол), бо пурра шартан озод кардан аз бочи гумрукӣ ва баровардани маҳсули коркардшуда барои муомилоти озод бо пардоҳти бочҳои гумрукӣ тибқи ставкаҳое, ки нисбати маҳсули коркард қабул карда шудааст, истифода бурда мешавад.

2. Нисбати моле, ки таҳти низоми гумрукии коркард барои муомилоти озод ҷойгир шудааст, ҳамаи мамнӯйят ва маҳдудиятҳои муқарраркардаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода бурда мешаванд.

Моддаи 188. Шартҳои ҷойгир намудани мол таҳти низоми гумрукии коркард барои муомилоти озод

1. Мол таҳти низоми гумрукии коркард барои муомилоти озод бо шартҳои зерин иҷозат дода мешавад:

1) агар руҳсатномаи мақоми гумрук мавҷуд бошад (моддаи 192);

2) пешниҳоди хулосаи мақоми давлатии ваколатдор оид ба мөъёри маҳсули коркард тибқи намунаи муқаррарнамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ бо мувофиқаи мақоми давлатии ваколатдор;

3) ҳаммонандсозии маҳсули коркард бо моли хориҷӣ аз ҷониби мақомоти гумрук (моддаи 189);

4) таъмини ичрои талаботи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла таъмини имконнопазирӣ гирифтани молу маҳсули коркард бидуни назорати гумrukӣ, фароҳам овардани шароит барои назорати гумrukӣ, таъмини дастрасии мақомоти гумрук ба мол, ҳисоби мол ва ичрои амалиёт бо онҳо, инҷунин додани ҳисбот;

5) имконнопазирӣ барқарор намудани маҳсули коркард ба ҳолати ибтидой бо усули аз нигоҳи иқтисоди судманд;

6) маблағи бочҳои гумрукии барои маҳсули коркард пардохтишаванда аз маблағе, ки дар рӯзи ҷойгир намудани мол таҳти низоми гумрукии коркарди мол барои муомилоти озод бояд пардохта шавад, камтар аст, чуноне агар онҳо барои муомилоти озод иҷозат дода мешуданд;

7) воридоти мол барои коркард аз ҷониби шахсе, ки мустақиман ба коркарди мол машғул мебошад.

2. Низоми гумрукии коркард барои муомилоти озод аз ҷониби шахсе арз карда мешавад, ки мутобиқи ҳамин Кодекс ба сифати декларант баромад карда метавонад.

3. Моли хориҷие, ки пештар таҳти низомҳои дигари гумrukӣ қарор дошт, бо риояи талабот ва шартҳои пешбининамудаи ҳамин Кодекс метавонад таҳти низоми гумрукии коркард барои муомилоти озод ҷойгир карда шавад.

4. Рӯйихати молеро, ки таҳти низоми гумрукии коркард барои муомилоти озод ҷойгир намудан мумкин нест, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад.

Моддаи 189. Ҳаммонандсозии мол дар маҳсули коркарди он

Ҳангоми ҳаммонандсозии мол ба маҳсули коркарди он усулҳои пешбининамудаи моддаи 175 ҳамин Кодекс истифода бурда мешаванд.

Моддаи 190. Амалиёт доир ба коркарди мол

Амалиёт доир ба коркарди мол таҳти низоми гумрукии коркарди мол барои муомилоти озод амали зайлро дар бар мегирад:

1) коркард ва такмили худи мол;

2) истеҳсоли моли нав, аз ҷумла васл, наслб ё ба қисмҳо ҷудо кардани мол.

Моддаи 191. Мӯҳлати коркарди мол

1. Мӯҳлати коркарди мол бо розигии мақоми гумruk аз ҷониби аризадиҳанда муқаррар карда мешавад ва наметавонад аз як сол зиёд бошад.

2. Мұхлати коркарди мол барои муомилоти озод бо назардошти давомнокии қараёни коркарди он муқаррар карда мешавад.

3. Агар шахси барои коркард ичозатгирифта бе вайрон кардани талабот ва шартҳои дар ҳамин боб зикргардида натавонад дар мұхлати муайян бо сабабҳои ба ў новобаста низоми гумрукиро ба охир расонад, тибқи аризаи асосноки шахси барои коркард ичозатгирифта мұхлати ибтидои коркард дар доираи мұхлатҳои муқаррарнамудаи қисми 1 ҳамин модда дароз карда мешавад.

4. Мұхлати коркарди мол аз рӯзи ҷойгир намудани он таҳти низоми гумруккии коркарди мол барои муомилоти озод ва ҳангоми қисман ворид намудани мол аз рӯзи воридоти партияи аввали он оғоз мегардад.

Моддаи 192. Рухсатномаи коркарди мол барои муомилоти озод

1. Рухсатномаи коркарди мол барои муомилоти озод аз ҷониби мақоми гумрук дар асоси аризаи декларант дода мешавад (қисми 1 моддаи 193).

2. Дар рухсатнома инҳо зикр карда мешаванд:

1) тавсиф, сифат ва миқдори моли барои коркард воридшуда ва маҳсули коркарди он;

2) амалиёт нисбати коркарди мол ва усули ичрои он;

3) меъёри маҳсули коркард;

4) усулҳои ҳаммонандсозии маҳсули моли воридотии коркардшуда;

5) мұхлати коркарди мол;

6) дигар маълумоте, ки аз ҷониби мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ муайян қарда мешавад ва барои мақсади гумрукӣ зарур аст.

Намунаи рухсатнома барои коркарди мол аз ҷониби мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ муқаррар қарда мешавад.

3. Рухсатнома барои коркарди мол дар мұхлати муайяншудаи коркарди мол амал мекунад.

4. Рухсатнома барои коркарди мол то ҷойгир намудани мол таҳти низоми гумруккии коркарди мол барои муомилоти озод дода мешавад.

5. Рухсатномаи гирифтаро ба шахси дигар додан мумкин нест.

6. Мутобиқи қисми 2 моддаи 350 ҳамин Кодекс шахсе, ки барои коркарди мол рухсатнома гирифтааст, барои пардоҳти бочҳои гумрукӣ ва андоз масъул мебошад.

Моддаи 193. Тартиби додани рухсатномаи коркарди мол

1. Барои гирифтани рухсатномаи коркарди мол ба мақоми гумрук аризаи дорои чунин маълумот дода мешавад:

1) дар бораи аризадиҳанда;

2) дар бораи шахсе (шахсоне), ки мустақиман амалиёти коркарди молро ичро менамояд;

- 3) дар бораи моле, ки барои коркард таъин гардидааст, маҳсули коркард, инчунин партову пасмондаҳо;
- 4) дар бораи амалиёт оид ба коркарди мол, усул ва мӯҳлати иҷрои он;
- 5) дар бораи маҳали чойгиршавии иқтидорҳои истеҳсолис, ки тавассути онҳо амалиёти коркарди мол иҷро карда мешавад;
- 6) дар бораи меъёри маҳсули коркард;
- 7) дар бораи усулҳои ҳаммонандсозии маҳсули моли воридотии коркардшуда;
- 8) дар бораи мӯҳлати коркарди мол.

2. Намунаи ариза ва пешниҳоди маълумоте, ки дар онҳо мебошанд, аз ҷониби мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ муқаррар карда мешавад.

Ба ариза ҳуҷҷатҳои тасдиқунандаи маълумоти пешниҳодшуда замима мегардад.

3. Мақоми гумруқ ариза ва ҳуҷҷатҳои ба он замимагардидаро дар давоми 30 рӯзи қабули онҳо баррасӣ менамояд. Дар давоми ин мӯҳлат мақоми гумруқ риояи талабот ва шартҳои муқарраргардидаро тафтиш менамояд, инчунин оид ба мувофиқаи мӯҳлати коркарди мол меъёри маҳсули коркарди он, ки мутобики қоидаҳои муқаррарнамудаи моддаи 178 ҳамин Кодекс муайян карда мешавад, қарор қабул мекунад.

Мақоми гумруқ ҳуқуқ дорад аз шахсони сеюм, инчунин аз мақомоти давлати ҳуҷҷатҳои тасдиқунандаи маълумоти дар қисми 1 ҳамин модда зикргардидаро талаб намояд. Ин шахсон вазифадоранд дар давоми 10 рӯзи гирифтани дархост ҳуҷҷатҳои талабшударо пешниҳод намоянд. Ҳамзамон мақоми гумруқ ҳуқуқ дорад мӯҳлати баррасии аризаро аз рӯзи қабул карда гирифтанаш то ду моҳ дароз қунад.

Рухсатнома барои коркарди мол ва ҳуҷҷатҳои ба он замимашуда аз ҷониби мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ ба қайд гирифта мешавад. Ҳангоми риоя накардани талабот ва шартҳои муқарраршуда мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ ҳуқуқ дорад додани рухсатномаи коркарди молро рад намояд.

4. Мақоми гумруқ танҳо дар ҳолате, ки агар ҳангоми додани ариза аризадиҳанда талабот ва шартҳои муқаррарнамудаи моддаҳои 187 - 193 ҳамин Кодексро иҷро накунад, инчунин ҳангоми аз ҷониби мақоми гумруқ қабул намудани қарори мувофиқа нашудани маълумоти арзшуда метавонад рухсатнома надиҳад.

Надодани рухсатнома барои коркарди мол аз ҷониби мақоми гумруқ бояд асоснок карда шавад. Оид ба надодани рухсатнома аризадиҳанда хаттӣ огоҳ карда мешавад.

Моддаи 194. Партовҳо ва пасмондаҳо

Нисбати партовҳое, ки дар натиҷаи коркарди мол барои муомилоти озод ба вуҷуд меояд, инчунин пасмондаи моли таҳти низоми гумрукии коркарди мол барои муомилоти озод қарордошта қоидаҳои пешбининамудаи моддаҳои 183 ва 184 ҳамин Кодекс татбиқ мешаванд.

Моддаи 195. Анҷоми низоми гумрукии коркард барои муомилоти озод

1. Низоми гумрукии коркард барои муомилоти озод баъди иҷозати маҳсули коркард барои муомилоти озод анҷом меёбад. Ҳангоми иҷозати маҳсули коркард барои муомилоти озод бочҳои гумrukӣ бо назардошти ставкаҳои барои маҳсули коркард муайяншуда ҳисоб карда мешаванд.

Арзиши гумrukӣ ва микдори маҳсули коркард дар рӯзи иҷозат додани онҳо барои муомилоти озод муайян карда мешавад.

2. Дар мавридҳои истиснӣ ва бо тартиби муайяннамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ низоми гумрукии коркард барои муомилоти озод баъди бо риояи шартҳои барои интихоб ва (ё) иваз намудани низомҳои гумrukӣ пешбининамудаи ҳамин Кодекс таҳти низоми гумрукии дигар қарор додани маҳсули коркард низ анҷом меёбад (*Қонуни Ҷаз 03.07.2012 № 845*).

Моддаи 196. Хусусиятҳои истифодаи ставкаҳои бочи гумrukӣ нисбати маҳсули коркард

Нисбати маҳсули коркард ставкаи бочҳои гумruкии мамлакате истифода бурда мешавад, ки моли барои коркард овардашударо истеҳсол намудааст. Агар дар ҷараёни коркард моли хориҷие истифода шавад, ки мамлакатҳои гуногун истеҳсол намудаанд, ставкаи бочҳои гумrukӣ бо назардошти хусусиятҳои зайл татбиқ карда мешавад:

1) агар дар натиҷаи коркард коди таснифоти тибқи Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷӣ дар сатҳи ҳама гуна чор нишони аввал тағйир ёфта бошад, нисбати маҳсули коркард ставкаи бочҳои гумrukӣ ҳамчун нисбати моли воридотии мамлакатҳое истифода мегардад, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон бо онҳо дар муносибатҳои тиҷоратию сиёсӣ низоми ба миллат нисбатан мусоидаткунандаро фароҳам овардааст;

2) дар дигар ҳолатҳо ставкаи бочҳои гумrukӣ тибқи кишвари истеҳсолкардаи моли хориҷие татбиқ мегардад, ки арзиши гумruкии он нисбатан баланд аст.

БОБИ 23. КОРКАРД БЕРУН АЗ ҚАЛАМРАВИ ГУМРУКӢ

Моддаи 197. Мазмуни низоми гумruкии коркард берун аз қаламрави гумrukӣ

1. Коркард берун аз қаламрави гумrukӣ низоми гумruкие мебошад, ки мувофиқи он моли ватанӣ аз қаламрави гумruкии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мақсади иҷрои амалиёти коркард дар мӯҳлати муайяншуда (мӯҳлати коркард) бароварда шуда, минбаъд маҳсули коркарди он бо қисман ё пурра озод намудан аз бочҳои гумrukӣ ва андоз мувофиқи санадҳои меъёрии хуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид карда мешавад.

2. Мол аз қаламрави гумрукии Ҷумхурии Тоҷикистон мувофиқи низоми гумрукии коркард берун аз қаламрави гумrukī бо шартан пурра озод намудан аз бочҳои содиротӣ бароварда мешавад. Нисбати моли содиршаванд маннӯият ва маҳдудиятҳои дорои хусусияти иқтисодии муқаррарнамудаи санадҳои меъёри ҳуқукии Ҷумхурии Тоҷикистон истифода бурда намешаванд.

3. Ҳангоми содироти мол мувофиқи низоми гумрукии коркард берун аз қаламрави гумrukī он аз пардоҳти андозҳои дохилӣ озод карда намешавад ва инчунин андозҳои дохилӣ баргардонида ё ҷуброн карда намешаванд.

Моддаи 198. Шартҳои ҷойгир намудани мол таҳти низоми гумruk коркард берун аз қаламрави гумrukī

1. Коркард берун аз қаламрави гумrukī бо рухсатномаи мақоми гумruk иҷозат дода мешавад (моддаи 203).

2. Агар мақоми гумruk моли содиршударо бо маҳсули коркардшуда ҳаммонанд карда тавонад (моддаи 199), коркард берун аз қаламрави гумrukī иҷозат дода мешавад, ба истиснои ҳолатҳое ки иваз кардани маҳсули коркард ба моли хориҷӣ мувофиқи моддаи 206 ҳамин Кодекс амалӣ карда шуда бошад.

3. Барои ҷойгиронии мол таҳти низоми гумruкии коркард берун аз қаламрави гумrukī мол барои мақсадҳои гумrukī бояд дорои статуси иҷозат ба муомилоти озод ё дар Ҷумхурии Тоҷикистон истеҳсол шуда бошад. Таҳти низоми гумruкии коркард берун аз қаламрави гумrukī қарор додани моле иҷозат дода мешавад, ки нисбати он имтиёз оид ба пардоҳти бочҳои гумrukī ва андоз, мутобики қонунгузории Ҷумхурии Тоҷикистон фароҳам оварда шудааст, агар ин амалиёт оид ба коркарди мол аз таъмир иборат бошад.

4. Ҳукумати Ҷумхурии Тоҷикистон ҳуқук дорад ҳолатҳоеро муайян намояд, ки коркарди мол берун аз қаламрави гумrukī нисбати баъзе намудҳои муайяни мол манъ карда шавад, инчунин нисбати иҷозати мол барои амалиёти коркард берун аз қаламрави гумrukī, бо назардошти ҳимояи манфиати истеҳсолкунандагони ватанӣ маҳдудиятҳои арзишӣ ё миқдориро муқаррар намояд. Ин маннӯият ва маҳдудиятҳо мутобики моддаи 4 ҳамин Кодекс дар амал татбиқ мегарданд.

Моддаи 199. Ҳаммонандсозии мол бо маҳсули коркард

1. Барои ҳаммонандсозии моли содиротӣ ва маҳсули коркарди он усулҳои зайл истифода мешаванд, агар ин усулҳо бо назардошти хусусияти мол ва амалиёти вобаста ба коркарди он қобили қабул бошанд:

1) аз ҷониби аризадиҳанда ё шахси мансабдори мақоми гумruk гузоштани мӯҳр, штамп, маркировкаи рақамӣ ва гайра ба маҳсулоти содиротӣ;

2) тавсифи пурраи моли содиротӣ, суратгирий ва тасвири он дар масштаб;

3) муқоисаи натиҷаи таҳқиқи пешакии чошнӣ ва намунаи моли овардашуда ва маҳсули коркарди он;

4) истифодаи рақамҳои силсилавӣ ё дигар тамғаҳои истеҳсолкунандай моли содиршуда;

5) тасдиқи далелноки он, ки моли содиротӣ таҳти амалиёти коркард қарор гирифтааст;

6) усулҳои дигари ҳаммонандсозии мол, ки истифодаи технологияи замонавиро дар назар дорад.

2. Қобили қабул будани усули арзшудаи ҳаммонандсозии маҳсули моли барои коркарди берун аз қаламрави гумrukӣ содиршударо мақоми гумрук бо назардошти хусусияти мол ва анҷом додани амалиёти коркарди он муқаррар менамояд.

3. Бо дарҳости аризадиҳанда ва розигии мақоми гумрук ҳаммонандсозии зикршуда барои мақсадҳои гумrukӣ бо роҳи таҳқики маълумоти муфассали пешниҳодшуда оид ба ашё, мавод ва қисмҳои такмилие, ки дар истехсолот истифода мешаванд, инчунин технологияи истехсоли маҳсули коркард таъмин карда мешавад.

Моддаи 200. Амалиёт доир ба коркарди мол

Амалиёт доир ба коркарди мол ҳангоми низоми гумрукии коркард берун аз қаламрави гумrukӣ амали зайлро дар бар мегирад:

1) коркард ва такмили худи мол;

2) истехсоли моли нав, аз ҷумла насл, васл ё ба қисмҳо ҷудо кардани он;

3) таъмири мол, аз ҷумла барқарорсозӣ, иваз кардани қисмҳои таркибӣ ва барқарорсозии хусусияти истемолии он;

Моддаи 201 Мӯҳлати коркарди мол

1. Мӯҳлати коркарди мол бо розигии мақоми гумрук аз ҷониби декларант муқаррар карда мешавад ва наметавонад аз ду сол бештар бошад.

2. Мӯҳлати коркарди мол берун аз қаламрави гумrukӣ бо назардошти давомнокии ҷараёни коркарди мол, мӯҳлате, ки барои интиқоли маҳсули коркард зарур аст, дар доираи мӯҳлати муқаррарнамудаи қисми 1 ҳамин модда муайян карда мешавад.

3. Бо аризai асосноки шахси барои коркарди мол иҷозатгирифта мӯҳлати ибтидоии коркард дар доираи мӯҳлати муқаррарнамудаи қисми 1 ҳамин модда дароз карда мешавад.

4. Мӯҳлати коркарди мол аз рӯзи ҷойгир намудани он таҳти низоми гумruкии коркарди мол берун аз қаламрави гумrukӣ ва дар сурати бо партия содир намудани мол аз рӯзи ҷойгир намудани партияи аввали он оғоз мегардад.

Моддаи 202. Меъёри маҳсули коркард бо мақсади гумrukӣ

1. Меъёри баромади маҳсули коркард (миқдор ё таркиби фоизии маҳсули коркард, ки дар натиҷаи коркарди миқдори муайян моли содиршуда ҳосил гардидааст) аз ҷониби декларант бо розигии мақоми гумрук, бо назардошти шароите, ки коркарди мол сурат мегирад, ба истиснои ҳолатҳои дар қисми 4 ҳамин модда пешбинишуда муайян мегардад, агар ин барои мақсади назорати

гумрукӣ зарур бошад. Меъёри маҳсули коркард то ворид намудани маҳсули коркард ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

2. Меъёри мувофиқашудаи миқдори маҳсули коркарди молро мақоми гумрук дар асоси ҳуҷҷатҳои пешниҳоднамудаи декларант, ки дорои маълумот оид ба ҷараёни технологияи коркард мебошад, амалӣ менамояд. Ҳангоми мувофиқаи маҳсули коркард мақомоти гумрук хulosai ташкилотҳои экспертиро (аз ҷумла лабораторияҳои гумрукӣ), ки ба ҷараёни мушаххаси технологияи коркард асос ёфтаанд, ба инобат мегирад.

3. Тавсиф, сифат ва миқдори маҳсули коркард баъди мувофиқаи маҳсули коркард пурра муайян карда мешавад.

4. Агар амалиёт нисбати моле, ки аслан дорои ҳусусияти доимӣ мебошад, маъмулан мувофиқи шартҳои муайяни техникӣ ичро шавад ва боиси истехсоли маҳсули коркарди сифатан бетагӣир гардад, дар ин ҳолат мақоми ваколатдор барои мақсади гумрукӣ меъёри стандартии баромади маҳсули коркардро муқаррар мекунад.

Ҳангоми истифодаи меъёрҳои стандартии маҳсули коркард ба мақсади гумрукӣ воридоти мол ба миқдори зиёда аз меъёри муқарраршудаи маҳсули моли коркардшуда бо пурра ё қисман озод намудан аз пардоҳти бочҳои гумрукӣ ва андоз иҷозат дода намешавад.

Моддаи 203. Рухсатнома барои коркарди мол

1. Содироти мол барои коркард берун аз қаламрави гумрукӣ ҳангоми мавҷуд будани рухсатномаи коркарди мол берун аз қаламрави гумрукӣ иҷозат дода мешавад.

2. Рухсатномаи коркарди мол берун аз қаламрави гумрукӣ аз ҷониби мақоми гумрук ба декларант дода мешавад.

3. Дар рухсатнома инҳо зикр мешаванд:

1) тавсиф, сифат ва миқдори моли барои коркард таъингардида ва маҳсули коркарди он;

2) амалиёт нисбати коркарди мол ва тарзи ичрои он;

3) меъёри маҳсули коркард, агар он муайян карда шуда бошад (қисми 4 моддаи 202) ё дар рӯзи додани рухсатнома мувофиқа шуда бошад;

4) усулҳои ҳаммонандсозии маҳсули моли содиротии коркард;

5) мӯҳлати коркарди мол;

6) дигар маълумоте, ки аз ҷониби мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ муайян карда мешавад ва барои мақсади гумрукӣ зарур аст.

Намунаи рухсатномаро барои коркарди мол мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои гумрукӣ муқаррар менамояд.

4. Рухсатнома барои коркарди мол дар мӯҳлати муайяншудаи коркард амал мекунад.

5. Мутобиқи қисми 2 моддаи 350 ҳамин Кодекс шахсе, ки барои коркарди мол рухсатнома гирифтааст, барои пардохти бочҳои гумрукӣ ва андоз масъул мебошад.

Моддаи 204. Тартиби додани рухсатномаи коркарди мол

1. Барои гирифтани рухсатномаи коркарди мол ба мақоми гумruk аризai дорoi чунин маълумот пешниҳод карда мешавад:

1) дар бораи аризадиҳанда;

2) дар бораи шахсе (шахсоне), ки мустақиман амалиёти коркарди молро ичро менамояд, ва маҳали ҷойгиршавии он (онҳо);

3) дар бораи моли мавриди коркард;

4) дар бораи амалиёт оид ба коркарди мол, усул ва мӯҳлати ичрои он;

5) дар бораи меъёри маҳсули коркард, агар он муқаррар шуда бошад (қисми 4 моддаи 202) ё агар дар рӯзи пешниҳоди ариза ин меъёр аз ҷониби декларант муайян шуда бошад;

6) дар бораи моли коркардшаванда ва микдори эҳтимолии он;

7) дар бораи усулҳои ҳаммонандсозии маҳсули моли содиротии коркардшуда бо маҳсули коркард;

8) дар бораи иваз намудани маҳсули коркард ба моли хориҷӣ;

9) дар бораи мӯҳлати коркарди мол.

2. Намунаи ариза ва тарзи пешниҳоди маълумотро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ муқаррар менамояд.

Ба ариза ҳуҷҷатҳои тасдиқунандай маълумоти пешниҳодшуда замима мегардад.

3. Мақоми гумruk ариза ва ҳуҷҷатҳои ба он замимагардида дар давоми 30 рӯзи қабул карда гирифтани он баррасӣ менамояд. Дар давоми ин мӯҳлат мақоми гумruk маълумоти дар ариза зикршударо санҷида, инчунин оид ба мувофиқаи меъёри арзшудаи маҳсули коркард ва мӯҳлати коркарди он қарор қабул мекунад.

Мақоми гумruk ҳуқуқ дорад аз шахсони сеюм, инчунин аз мақомоти давлати ҳуҷҷатҳои тасдиқунандай маълумоти арзшударо талаб намояд. Ҳамзамон мақоми гумruk ҳуқуқ дорад мӯҳлати баррасии аризаро ба мӯҳлати на бештар аз ду моҳ аз рӯзи қабул дароз намояд.

Рухсатномаи коркарди мол ва ҳуҷҷатҳои ба он замимашуда аз ҷониби мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ ба қайд гирифта мешаванд. Дар сурати риоя накарданӣ талабот ва шартҳои муқарраргардида мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ метавонад додани рухсатномаи коркарди молро рад намояд.

4. Ба сифати ариза барои коркарди мол декларатсияи гумрукӣ барои моле, ки таҳти низоми гумрукии коркард берун аз қаламрави гумрукӣ содир мегардад,

истифода мешавад, ба шарте агар мол бо як партия содир шавад ва дар ҳолатхое, ки:

1) агар мақсади таҳти низоми гумрукии коркард берун аз қаламрави гумрукӣ қарор додани мол аз таъмири он иборат бошад, аз ҷумла муздинок ичрошаванда;

2) агар арзишии гумрукии моле, ки таҳти низоми гумрукии коркард берун аз қаламрави гумрукӣ қарор дорад, бояд аз ҳачми 2000 нишондиҳанда барои ҳисобҳо зиёд набошад (*Конун аз 06.10.2008c. № 437*).

5. Агар ба сифати ариза барои коркарди мол декларатсияи гумрукӣ истифода шавад, мӯҳлати баррасии он бояд аз мӯҳлати тағтиши декларатсияи гумрукӣ, ки қисми 1 моддаи 400 ҳамин Кодекс муқаррар кардааст, зиёд набошад. Дар ин ҳолат маҳсули коркард ҳангоми баровардани он бояд аз ҷониби ҳамон мақоми гумрукие декларатсия карда шавад, ки барои коркард руҳсатнома додааст.

6. Мақоми гумрук танҳо дар ҳолате, ки агар ҳангоми додани ариза аризадиҳанда талабот ва шартҳои муқаррарнамудаи ҳамин бобро ичро нақунад, инчунин ҳангоми аз ҷониби мақоми гумрук қабул намудани қарор дар бораи мувофиқа накардани маълумоти арзшудаи маҳсули коркард ва мӯҳлати коркарди он додани руҳсатномаро рад менамояд.

Надодани руҳсатнома барои коркарди мол аз ҷониби мақоми гумрук бояд асоснок карда шуда, сабаби он зикр гардад. Оид ба надодани руҳсатнома аризадиҳанда хаттӣ огоҳ карда мешавад.

Моддаи 205. Бозхондани руҳсатнома барои коркарди мол

1. Руҳсатномаи барои коркарди мол додашуда аз ҷониби мақоми гумрук бозхонда мешавад, агар дар асоси қисми 4 моддаи 198 ҳамин Кодекс мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷойгир кардани мол таҳти низоми гумрукии коркарди мол берун аз қаламрави гумрукӣ иҷозат дода нашавад.

2. Қарор дар бораи бозхонди руҳсатнома аз рӯзи эътибори қонуни пайдо кардани санадҳои даҳлдори меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон амал мекунад.

3. Ҳангоми бозхонди руҳсатномаи коркарди мол ба ҷойгир кардани мол таҳти низоми гумрукии коркарди мол берун аз қаламрави гумрукӣ мувофиқи руҳсатномаи бозхондшуда коркарди он иҷозат дода намешавад, вале нисбати моле, ки то боз хондани руҳсатнома таҳти низоми гумрукии коркарди мол берун аз қаламрави гумрукӣ ҷойгир карда шудааст, иҷозат дода мешавад, ки низоми гумрукӣ мутобиқи ҳамин боб анҷом дода шавад.

4. Намунаи бозхондани руҳсатномаи коркарди молро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ иваз намудани маҳсули моли коркардшудаи хориҷӣ иҷозат дода мешавад, агар:

Моддаи 206. Иваз намудани маҳсули коркард ба моли хориҷӣ

1. Мувофиқи дарҳости асосноки декларант ва иҷозати мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ иваз намудани маҳсули моли коркардшудаи хориҷӣ иҷозат дода мешавад, агар:

1) он вобаста ба тавсиф, миқдор, арзиш, сифат ва хусусиятҳои техникӣ ба маҳсули коркард мувофиқат намояд;

2) коди моли хориҷӣ тибқи Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷӣ бо коди маҳсули коркард тибқи ин Номгӯи дар сатҳи чор рақами аввал мувофиқат намояд.

2. Дар ҳолатҳои дигар ивази маҳсулоти коркарди моли хориҷӣ бо роҳи азnavбара расмийтдарории руҳсатномаи коркарди мол бо тартиби муқаррарнамудаи моддаи 204 ҳамин Кодекс иҷозат дода мешавад.

Моддаи 207. Истифодаи қисман ё пурра озод намудани маҳсули коркард аз пардохти бочҳои гумрукӣ ва андоз

1. Агар мақсади коркард таъмири кафолатноки (ройгони) моли баровардашуда бошад, маҳсули коркарди он аз бочҳои гумрукӣ ва андоз пурра озод карда мешавад.

Нисбати моле, ки қаблан дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба муомилоти озод иҷозат дода шудааст, агар ҳангоми иҷозати он ба муомилоти озод мавҷудияти норасоӣ, ки боиси таъмир гардидааст, ба инобат гирифта шуда бошад, озодкунии пурра аз бочҳои гумрукӣ ва андоз иҷозат дода намешавад.

2. Дар ҳолатҳои дигар барои моли маҳсули коркард, ба истиснои аксизҳо қисман озодкунии он аз бочҳои гумрукӣ ва андоз иҷозат дода мешавад, ки ин бо тартиби зайл амалий мегардад:

1) андозаи маблағи пардохтшавандай бочҳои гумрукӣ ҳамчун фарқияти маблағи бочи гумрукии воридотӣ, ки нисбати маҳсули коркардшаванда истифода мегардад ва маблағи бочҳои гумрукии воридотие, ки метавонист нисбати моли содиршаванда истифода бурда шавад, муайян мегардад, чуноне, ки агар он ба муомилоти озод иҷозат дода шавад ва агар ба маҳсули коркард ставкаҳои маҳсуси бочҳои гумрукӣ истифода шавад ва амалиёти коркард таъмири кафолатнок (ройгон) набошад ё бо назардошти арзиши амалиёти коркард, ки ҳангоми набудани ҳуҷҷатҳои тасдиқунандай арзиши ин амалиёт метавонад ҳамчун фарқияти байни арзиши гумрукӣ, ҳаҷми умумии маҳсулоти истеҳсолшавандай маҳсули коркард ва арзиши гумрукии моли барои коркард содиршуда муайян карда шавад;

2) андозаи маблағи пардохтшавандай андоз аз арзиши иловашуда бо назардошти арзиши амалиёти коркард муайян карда мешавад, ки дар сурати набудани ҳуҷҷатҳои тасдиқунандай ин амалиёт метавонад ҳамчун фарқияти байни арзиши гумрукии ҳаҷми умумии маҳсули коркарди ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон воридгардида ва арзиши гумрукии моли барои коркард содиршуда муайян карда шавад.

3. Аксизҳо нисбати маҳсули коркард пурра супорида мешаванд, ба истиснои ҳолатҳос, ки мақсади амалиёти коркарди мол аз таъмири кафолатноки (ройгони) моли содиршуда иборат бошад.

4. Ҳангоми воридоти маҳсули коркард бо гузашти мӯҳлати коркард (моддаи 201), инчунин ҳангоми риоя нанамудани дигар талабот ва шартҳои ҳамин боб ё

тасдиқи онҳо ба таври номатлуб, низоми пурра ва қисман озодкуни онҳо аз бочҳои гумруқӣ ва андоз фароҳам оварда намешавад.

Моддаи 208. Анҷоми низоми гумрукии коркард берун аз қаламрави гумруқӣ

1. Низоми гумрукии коркард берун аз қаламрави гумруқӣ бо ворид намудани маҳсули коркард ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё тавассути усули дигари пешбининамудаи ҳамин модда анҷом мёбад.

2. Агар маҳсули коркард ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо якчанд партия ворид шавад, муқоисаи ниҳоии миқдори маҳсули коркарди дар руҳсатномаи коркарди мол (моддаи 203) зикршуда метавонад давра ба давра, баъди воридоти маҳсули коркард, vale на бештар аз як маротиба дар се моҳ ва дар давоми 30 рӯзи баъди ворид намудани партияи охирини маҳсули коркард гузаронида шавад. Агар дар натиҷаи чунин муқоиса шахсе, ки руҳсатномаи коркардро дар қаламрави гумруқӣ гирифтааст, бояд бочҳои гумруқӣ ва андоз супорад, аз чунин маблағи пардохти бочҳои гумруқӣ ва андоз фоиз ситонида намешавад, ба шарте агар пардохт дар давоми 10 рӯзи кории ба таври хаттӣ қабул шудани қарори мақоми гумрук оид ба зарурати пардохти зикршуда анҷом дода шавад. Мақоми гумрук дар рӯзи дигари баъди қабули қарор ба декларант оид ба зарурати пардохти бочҳои гумруқӣ ва андоз огоҳинома месфиристад.

3. Низоми гумрукии коркарди мол берун аз қаламрави гумруқӣ метавонад бо воридоти бозпаси моли (реимпорт) аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон содиршуда ё ҷойгири намудани мол таҳти низоми гумрукии нисбати моли содироти истифодашванда, бо риояи талабот ва шартҳои муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс анҷом дода шавад. Тағйир додани низоми гумрукии коркард берун аз қаламрави гумруқӣ ба низоми гумрукии содирот иҷозат дода намешавад, агар мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон баргашта овардани моли барои коркард содиршуда ва маҳсули онҳо ҳатмӣ бошанд. Тағйир додани низоми гумрукии коркард берун аз қаламрави гумруқӣ ба низоми гумрукис, ки нисбати моли содироти истифода мешаванд, бе пешниҳоди воқеии мол ба мақоми гумрук иҷозат дода мешавад.

Ҳангоми тағйир додани низоми гумрукии коркард берун аз қаламрави гумруқӣ ба низоми гумрукии содирот нисбати моли баровардашуда бояд маблағи бочҳои гумрукии содиротӣ, агар онҳо муқаррар шуда бошанд, инчунин фоизи маблағи мазкур пардохта шавад, ба монанди он, ки дар рӯзи қабули декларатсияи гумруқӣ барои содирот батаъхирандозии пардохти бочи гумрукии содиротӣ фароҳам оварда шудааст.

4. Агар маҳсули коркард таҳти низоми гумrukis қарор гирад, ки иҷозати молро ба муомилоти озод пешбинӣ намекунад, маблағи бочҳои гумруқӣ ва андоз нисбати ин мол наметавонад аз маблағи мувофиқи бандҳои 2 ва 3 моддаи 207 ҳамин Кодекс ҳисобшаванд, бе ҳисоби фоизҳо, ба истиснои ҳолатҳои пешбининамудаи қисми 5 ҳамин модда, зиёд бошад.

5. Агар маҳсули коркарди моле оварда шавад, ки то содирот нисбати он оид ба пардохти бочҳои гумруқӣ ва андоз имтиёзҳо фароҳам оварда шудаанд (қисми 3 моддаи 198), ҳангоми иҷозати чунин мол ба муомилоти озод ҳамзамон бо

маблағи бочҳои гумруқӣ ва андоз мувофиқи моддаи 207 ҳамин Кодекс муқарраршуда бояд бочҳои гумрукии воридотӣ ва андоз, ки нисбати мол то содирот барои коркард фароҳам оварда шудаанд, пардохта шаванд.

БОБИ 24. ВОРИДОТИ МУВАҚҚАТӢ

Моддаи 209. Мазмуни низоми гумрукии воридоти муваққатӣ

Воридоти муваққатӣ низоми гумрукис мебошад, ки ҳангоми он моли хориҷӣ дар мӯҳлати муайян (мӯҳлати воридоти муваққатӣ) дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо пурра ё қисман озод намудан аз бочи гумруқӣ ва андоз, бидуни истифодаи тадбирҳои мамнӯият ва маҳдудиятҳои дорои хусусияти иқтисодӣ нисбати ин мол, ки мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян шудааст, ба шарти содироти бозпаси он дар мӯҳлати муайян аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти назорати гумруқӣ истифода бурда мешавад.

Моддаи 210. Шартҳои таҳти низоми гумрукии воридоти муваққатӣ қарор додани мол

1. Воридоти муваққатӣ бо шарте иҷозат дода мешавад, ки агар молро мақоми гумruk ҳангоми содироти бозпаси он (реэкспорт) ҳаммонанд карда тавонад, ба истиснои ҳолатҳое, ки тибқи санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон иваз намудани моли муваққатан воридгардида бо ҳамин навъи мол иҷозат дода мешавад.

2. Мақоми гумruk ҳуқуқ дорад аз шахсе, ки низоми гумрукии воридоти муваққатиро арз менамояд, пешниҳоди кафолати иҷрои ӯҳдадориҳои муқаррарнамудаи ҳамин Кодексро (моддаи 160) талаб намояд, аз ҷумла барои бозпас содир намудани моли муваққатан вориднамуда ӯҳдадорӣ ба зимма гирад.

3. Таҳти низоми гумрукии воридоти муваққатӣ метавонад моли хориҷис ҷойгир карда шавад, ки қаблан бо риояи талабот ва шартҳои пешбининамудаи ҳамин Кодекс таҳти низомҳои дигари гумruқӣ қарор дошт.

Моддаи 211. Маҳдудиятҳо барои истифода ва ихтиёрдории моли муваққатан вориднамуда

1. Аз моли муваққатан вориднамуда шахсе метавонад истифода барад, ки барои воридоти муваққатӣ дорои рухсатномаи мақоми гумruk бошад.

2. Бо иҷозати мақоми гумruk моли муваққатан воридгардида барои истифода ба шахси дигар, ки метавонад тибқи моддаи 126 ҳамин Кодекс декларант бошад, додан мумкин аст.

Моли муваққатан воридшуда ба шахси дигар бо иҷозати мақоми гумruk дода мешавад, агар ин шахс дар назди мақоми гумruk ӯҳдадор шавад, ки шартҳои низоми гумrukии воридоти муваққатиро риоя менамояд. Ҳамзамон шахси қаблан барои воридоти муваққатӣ иҷозатгирифта бояд бочҳои гумruқӣ ва андозро барои даврас, ки ин шахс истифодаи молро тибқи низоми гумrukии

воридоти муваққатй анчом додааст, пардозад, агар нисбати мол озодкунии қисмани шартии пардохти бочҳои гумрукй ва андоз тибқи қисми 2 моддаи 212 ҳамин Кодекс татбиқ гардад. Агар риояи низоми гумрукии воридоти муваққатии гумрукй бо кафолат таъмин гардад (моддаи 160), шахсе, ки ба он моли муваққатан воридгардида супурда мешавад, бояд хуҷатҳои даҳлдорро ба номи худ ба расмият дарорад. Шахси мазкур аз рӯзи иҷозати мақоми гумрук барои додани моли муваққатан воридшуда ба шахси дигар аз ҳуқуқ ва ӯҳдадориҳои барои шахси дорои иҷозат барои воридоти муваққатй муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс истифода мебарад ва онҳоро иҷро мекунад.

3. Моли муваққатан воридшуда бояд дар ҳолати бетагийир нигоҳ дошта шавад, ба истиснои тағирии он дар натиҷаи фарсадашавии табиӣ ё талафи табиӣ ҳангоми шароити мӯътадили интиқол (борбарӣ), нигаҳдорӣ ва истифода. Нисбати моли муваққатан воридшуда иҷрои амалиёти зарурӣ ҷиҳати таъмини нигаҳдории он, аз ҷумла таъмир (ба истиснои таъмири асосӣ ва модернизатсияи он), хизматрасонии техниқӣ ва дигар амалиёте, ки барои нигаҳдории ҳусусиятҳои истифодабарии мол дар ҳолате, ки он дар рӯзи ҷойгиркунӣ таҳти низоми воридоти муваққатй қарор дошта иҷозат дода мешавад.

4. Ихтиёрдории моли муваққатан воридшуда бо усулҳои пешбининанамудаи ҳамин модда манъ мебошад.

5. Додани мол ба шахси дигар тибқи қисми 2 ҳамин модда мӯҳлати воридоти муваққатиро боз намедорад ва тамдид наменамояд.

Моддаи 212. Истифодаи бочҳои гумрукй ва андоз

1. Номгӯи гурӯҳи моли бо шарти пурра озод намудан аз пардохти бочҳои гумрукй ва андоз муваққатан воридшаванд, инчунин шартҳои чунин озодкунӣ аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

Озодкунии пурраи шартӣ аз пардохти бочҳои гумрукй ва андоз иҷозат дода мешавад, агар воридоти муваққатии мол ба иқтисоди Ҷумҳурии Тоҷикистон зарари назарраси иқтисодӣ нарасонад, аз ҷумла дар ҳолатҳои:

1) воридоти муваққатии контейнерҳо, тағмонҳо ва намудҳои дигари зарфҳо ва бастабандҳо, ки барои истифодаи ҷандинкарата таъин гардидаанд;

2) агар воридоти муваққатии мол дар доираи рушди муносибатҳои тиҷоратии ҳориҷӣ, робитаҳои байналмилалӣ дар соҳаи илм, санъат, кинематография, варзиш, туризм, гузаронидани намоишгоҳҳо ва ярмаркаҳо анҷом дода шавад;

3) агар мақсади воридоти муваққатй аз расонидани кӯмаки байналмилалӣ иборат бошад;

4) агар воридоти муваққатй бо шартҳои лизинги анҷом дода шавад.

2. Нисбати гурӯҳҳои дигари мол, инчунин ҳангоми риоя напудани шартҳои озодкунии пурраи шарти аз пардохти бочҳои гумрукй ва андози муқаррарнамудаи қисми 1 ҳамин модда озодкунии қисман шарти барои пардохти бочҳои гумрукй ва андоз истифода бурда мешавад. Ҳангоми озодкунии қисмии шарти аз пардохти бочҳои гумрукй ва андоз барои ҳар як

мохи пурра ва нопурраи тақвимии нигаҳдории мол дар қаламрави гумрукии Ҷумхурии Тоҷикистон З фоизи маблағи бочҳо ва андозҳо пардохта мешавад, чуноне, ки агар он ҳангоми иҷозати мол барои муомилоти озод пардохта шавад.

3. Ҳангоми озодкунии қисман шарти аз пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз маблағи бочҳои гумrukӣ ва андоз ҳангоми ҷойгир намудани мол таҳти низоми гумрукии воридоти муваққатӣ ё давра ба давра, бо интиҳоби шахсе, ки барои воридоти муваққати иҷозат гирифтааст, пардохта мешавад. Пардохти даврии маблағи бочҳои гумrukӣ ва андоз бо розигии мақоми гумruk аз ҷониби шахсе муайян карда мешавад, ки барои воридоти муваққатӣ иҷозат гирифтааст. Ҳамзамон мӯҳлати мушаҳҳаси пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз бо назардошти он муайян мегардад, ки ин маблаг бояд то оғози давраи даҳлдор пардохта шавад.

4. Маблағи умумии бочҳои гумrukӣ ва андоз, ки ҳангоми воридоти муваққатӣ бо озодкунии қисман шарти аз пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз ситонида мешавад, бояд аз маблағи пардохти бочҳои гумrukӣ ва андозе, ки мебоист дар рӯзи ҷойгирони таҳти низоми гумruкии воридоти муваққатӣ ба муомилоти озод иҷозат дода шавад, бе назардошти фоизҳо барои гузаронидани мӯҳлати пардохти бочҳои гумrukӣ, андоз ва фоизҳое, ки метавонанд тибқи сарҳати 4 қисми 2 моддаи 214 ҳамин Кодекс ҳисоб карда шаванд, зиёд набошад.

5. Агар маблағи бочҳои гумrukӣ ва андоз, ки ҳангоми озодкунии қисман шарти аз пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз ситонида шудаанд ба маблағи бочҳои гумrukӣ ва андозе, ки мебоист дар рӯзи ҷойгирони таҳти низоми гумruкии воридоти муваққатӣ ба муомилоти озод иҷозатшуда баробар шавад, мол барои муомилоти озод иҷозатшуда ба ҳисоб меравад, ба шарте агар нисбати мол маҳдудиятҳои дорои хусусияти иқтисодии муқарраркардаи санадҳои меъёрии хуқуқии Ҷумхурии Тоҷикистон татбиқ нагарданд ё маҳдудиятҳое, ки дар рӯзи ҷойгир намудани мол таҳти низоми гумruкии воридоти муваққатӣ истифода шудаанд, бекор карда шаванд.

6. Ҳангоми ҷойгир намудани моли воридоти муваққатӣ таҳти низомҳои дигари гумrukӣ маблағи бочҳои гумrukӣ ва андозе, ки ҳангоми озодкунии қисман шарти аз пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз пардохта шудаанд, баргардонида намешавад.

7. Масъулияти пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз тибқи қисми 2 моддаи 350 ҳамин Кодекс ба зиммаи шахсе гузашта мешавад, ки барои воридоти муваққатӣ рухсатнома дорад.

Моддаи 213. Мӯҳлати воридоти муваққатии мол

1. Мӯҳлати воридоти муваққатии мол на бештар аз 2 сол мебошад. Барои молҳои алоҳида, аз ҷумла молҳо, ки бо шартҳои лизинг ворид мешаванд, Ҳукумати Ҷумхурии Тоҷикистон метавонанд барои воридоти муваққатӣ нисбат ба мӯҳлати ниҳоии муайяннамудаи сарҳати якуми ҳамин банд мӯҳлати нисбатан кӯтоҳ ё давомнокро муқаррар намояд.

2. Мӯҳлати воридоти муваққатии мол дар асоси аризаи шахси барои иҷозати воридоти муваққатӣ муроҷиаткарда, бо назардошти мақсад ва ҳолатҳои чунин

воридот аз чониби мақоми гумрук дар доираи мӯҳлати дар қисми 1 ҳамин модда зикршуда муқаррар карда мешавад.

3. Дар асоси муроҷиати асосноки шахси дорои иҷозат барои воридоти муваққатӣ ва ҳангоми вайрон накардани талабот ва шартҳои пешбининамудаи ҳамин боб мӯҳлати муқарраргардидаи воридоти муваққатии мол бо қарори мақоми гумruk дар доираи мӯҳлати дар қисми 1 ҳамин модда зикршуда тамдид карда мешавад.

Моддаи 214. Анҷоми амали низоми гумrukӣ ва боздоштани он

1. Мол бояд аз қаламрави гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон на дертар аз рӯзи охирини гузаштани мӯҳлати воридоти муваққатии мол, ки мақоми гумruk муқаррар намудааст (моддаи (213), содир карда шавад ё мутобики ҳамин Кодекс таҳти низоми дигари гумrukӣ қарор дода шавад.

2. Низоми гумrukии воридоти муваққатӣ метавонад бо иҷозати мол барои муомилоти озод анҷом ёбад.

Ҳангоми анҷоми низоми гумrukии воридоти муваққатӣ ба иҷозати мол барои муомилоти озод арзиши гумrukӣ ва теъдоди мол дар рӯзи таҳти низоми гумrukии воридоти муваққатӣ ҷойгиркуни мол, аммо ставкаи пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз, ба истиснои ҳолатҳои пешбинinamudaи қисми 5 моддаи 212 ҳамин Кодекс, дар рӯзи иҷозати мол барои муомилоти озод муайян карда мешаванд. Декларант ҳуқуқ дорад ҳангоми камшавии арзиши гумrukии мол ё камшавии теъдоди он, ки дар натиҷаи фарсадашавии табиӣ ё талафи табиӣ дар шароити муқаррарии интиқол, нигаҳдорӣ ва истифода, инчунин дар натиҷаи садама ва таъсири қувваи рафъоназар ба миён омадаанд, муроҷиат намояд. Тасҳехи арзиши гумrukии мол ва (ё) миқдори онҳо метавонад анҷом дода шавад, агар декларант ба мақоми гумruk маълумоти саҳех ва бо ҳуччатҳо тасдиқшударо пешниҳод намояд.

Ҳангоми муайян намудани маблаги бочҳои гумrukӣ ва андозе, ки бояд ҳангоми иҷозати мол ба муомилоти озод пардоҳта шаванд, баҳисобигирии маблаги пардоҳти гумrukии ҳангоми озодкуни қисман аз бочҳои гумrukӣ ва андоз тибқи қисми 2 ва 3 моддаи 212 ҳамин Кодекс супоридашуда сурат мегирад.

Ҳангоми иҷозати мол барои муомилоти озод, ки нисбати он озодкуни қисман шарти аз пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз татбиқ шудааст, барои даврас, ки чунин озодкуни истифода гардидааст, фоизҳо аз маблаги бочҳои гумrukӣ ва андоз бояд пардоҳта шаванд, чуноне, ки агар нисбати ин маблаг аз рӯзи татбиқи озодкуни қисман аз пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз тамдиҳи мӯҳлат фароҳам оварда шудааст, ба истиснои ҳолатҳое, ки дар қисми 5 моддаи 212 ҳамин Кодекс пешбинӣ шудааст.

3. Амали низоми гумrukии воридоти муваққатӣ дар ҳолатҳои зайл боздошта мешавад:

1) ҳангоми ба ҳабс гирифтани моли воридотии муваққатӣ ё ситонидани онҳо тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон;

2) ҳангоми чойгир намудани моли воридотии муваққатӣ ба анбори гумруқӣ тибқи қисми 3 моддаи 217 ҳамин Кодекс;

3) бо ҳоҳиши шахси дорои иҷозати воридоти муваққатӣ ҳангоми чойгир намудани моли воридотии муваққатӣ, ки нисбати он озодкунӣ қисман аз пардохти бочҳои гумруқӣ ва андоз истифода шудаанд, таҳти низоми дигари гумруқӣ, ки иҷозати молро барои муомилоти озод пешбинӣ намекунад.

Баъди анҷоми мӯҳлати боздошт амали низоми гумрукии воридоти муваққатӣ барқарор карда мешавад.

Ҳангоми барқарор намудани амали низоми гумрукии воридоти муваққатӣ фоизҳо, ки ҳисоб ва пардохти онҳо мувофиқи ҳамин боб пешбинӣ шудааст, барои давраи боздоштани амали низоми гумрукии воридоти муваққатӣ ҳисоб ва пардохта намешаванд.

БОБИ 25. АНБОРИ ГУМРУКӢ

Моддаи 215. Мазмуни низоми гумрукии анбори гумруқӣ

Анбори гумруқӣ низоми гумрукие мебошад, ки ҳангоми он моли ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон воридшуда бидуни пардохти бочҳои гумруқӣ ва андоз ва бе истифодаи мамнӯият ва маҳдудиятҳои дорои хусусияти иқтисодии муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти назорати гумруқӣ нигоҳ дошта шуда, вале моли барои содирот таъингардида мувофиқи шартҳои пешбининамудаи ҳамин боб таҳти назорати гумруқӣ нигоҳ дошта мешавад.

Моддаи 216. Анборҳои гумруқӣ

1. Анборҳои гумруқӣ бинои маҳсус ҷудокардашуда ва муҷаҳӯз барои мақсади нигаҳдории мол ва (ё) майдончаҳои кушодас мебошанд, ки ба талаботи муқаррарнамудаи моддаи 225 ҳамин Кодекс мувофиқанд.

Моли таҳти низоми гумрукии анборҳои гумруқӣ чойгиршуда дар анборҳои гумруки нигаҳдорӣ карда мешавад, ба истиснои моле, ки дар қисми 4 моддаи 217 ҳамин Кодекс зикр шудааст.

2. Анборҳои гумруқӣ минтақаи назорати гумруқӣ мебошанд.

3. Мол метавонад дар ҳама гуна анборҳои гумруқӣ, бо назардошти маҳдудиятҳои пешбининамудаи ҳамин Кодекс чойгир карда шавад.

Моддаи 217. Шартҳои таҳти низоми гумруқӣ қарор додани мол

1. Тамоми намуди мол, ба истиснои моле, ки мутобики санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон воридот ва содироташ аз Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ аст, инчунин моли дигаре, ки нисбати он маҳдудиятҳои муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон татбиқ мегарданд ва номгӯи онро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд, инчунин моле, ки мӯҳлати истифодабарии он дар рӯзи пешниҳод таҳти низоми гумрукии анбори гумруқӣ аз мӯҳлати муқаррарнамудаи қисми 2 моддаи 218 ҳамин Кодекс камтар аст, нигоҳ дошта шавад.

2. Моле, ки метавонад ба моли дигар заарар оварад ё шароити маҳсуси нигаҳдориро талаб мекунад, бояд дар анборҳои гумрукӣ ё биноҳои алоҳидай анборҳои гумрукии барои нигаҳдошти чунин мол маҳсус ҷиҳозонидашуда, бо риояи ҳатмии талаботи муайяннамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон нигоҳ дошта шавад.

3. Таҳти низоми гумрукии анбори гумрукӣ метавонад моле ҷойгир карда шавад, ки қаблан таҳти низомҳои дигари гумрукӣ қарор дошт. Дар анборҳои гумрукӣ дар ҳолатҳои пешбининамудаи ҳамин Кодекс метавонад моли хориҷӣ бо мақсади боздоштани амали низоми гумрукие, ки иҷозати молро барои муомилоти озод пешбинӣ наменамояд, ҷойгир карда шавад.

4. Таҳти низоми гумрукии анбори гумрукӣ бидуни ҷойгиркуни воқеии мол ба анбори гумрукии молҳое, ки аз сабаби ҳаҷми қалон доштанашон дар анбори гумрукии дар наздики қарордошта нигаҳдори кардани онҳо имконнопазир аст, дар сурати иҷозати ҳаттии мақоми гумрук иҷозат дода мешавад. Дар чунин ҳолат шахсе, ки низоми гумрукии анбори гумрукиро арз намудааст, бояд ба мақоми гумрук таъмини супоридани пардохтҳои гумрукиро, ки метавонист ҳангоми барои муомилоти озод иҷозат додани мол супорад, пешниҳод намояд, инчунин ҳамаи дигар талабот ва шартҳои пешбининамудаи ҳамин бобро риоя қунад. Ҳамзамон бо ҳама усул ба шахси дигар барои истифода ё ихтиёрдори додани мол, аз ҷумла бегона кардани мол дар мӯҳлати нигаҳдории он таҳти низоми гумрукии анбори гумрукӣ манъ аст.

Моддаи 218. Мӯҳлати нигаҳдории мол дар анбори гумрукӣ

1. Мол метавонад дар мӯҳлати то 3 сол дар анбори гумрукӣ нигоҳ дошта шавад.

2. Моли дорои мӯҳлати маҳдуди истифода ё фурӯш бояд аз низоми гумрукии анбори гумрукӣ бароварда, таҳти низомҳои дигари гумрукӣ арз карда шавад ва аз анбори гумрукӣ дар давоми 180 рӯзи то гузаштани мӯҳлати маҳдуди зикршуда бароварда шавад, ба истиснои моли зуд вайроншаванд, ки нисбати он мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ метавонад мӯҳлати кӯтоҳтарро муқаррар намояд.

3. Мӯҳлати нигаҳдории молро шахсе, ки молро дар анбори гумрукӣ ҷойгир кардааст, дар декларатсияи гумрукӣ, дар доираи мӯҳлати пешбининамудаи ҳамин модда муайян менамояд.

4. Дар асоси дарҳости асосноки шахсе, ки молро дар анбори гумрукӣ ҷойгир намудааст, мақоми гумрук метавонад мӯҳлати нигаҳдории молро дар доираи мӯҳлати пешбининамудаи ҳамин модда тамдид намояд.

Моддаи 219. Амалиёт бо моли дар анбори гумрукӣ қарордошта

1. Шахсони ваколатдори мол ва намояндагони онҳо хуқуқ доранд бо моли дар анбори гумрукӣ нигаҳдоришаванд амалиёти муқаррарии барои эҳтиёт заруриро бо нигоҳ доштани тағйирнопазирии мол анҷом диҳанд, молро аз назар гузаронанд ва ҷен қунанд, дар ҳудуди анбори гумрукӣ ҷойи онро иваз қунанд, ба шарте агар ин амалиёт боиси тағйир ёфтани ҳолати мол, вайрон шудани

бастабандии он ва (ё) тағиیرёбии воситаҳои гузошташудаи ҳаммонандсозӣ нагардад.

2. Амалиёти дар қисми 1 ҳамин модда зикрнашуда, аз ҷумла гирифтани ҷошнӣ ва намунаи мол, амалиёти оддии наасб, инчунин амалҳои зарурӣ ҷиҳати омодасозии мол барои фурӯш, ҳамлу нақл, аз ҷумла ба партияҳо чудо намудан, барои баровардан омода сохтан, навъбандӣ, борбандӣ, аз нав бастан, маркировка ва дигар амалҳои барои беҳдошти сифати мол нигаронидашуда аз ҷониби шахсони ваколатдори мол ва намояндаи онҳо бо иҷозати мақоми гумрук анҷом дода мешавад.

Мақоми гумрук ҳуқуқ дорад танҳо дар ҳолате, ки агар иҷрои ин амалҳо боиси талафи мол ё тағиир ёфтани хосияти мол гардад, барои гузарондани ҷунин амалҳо иҷозат надиҳад.

3. Нисбати гирифтани ҷошнӣ ва намунаҳо аз моли ҳориҷӣ бояд бочҳои гумрукии воридотӣ ва андозҳо пардохта шаванд, ҷуноне, ки агар ин мол барои муомилоти озод иҷозат дода шудааст, ба истиснои ҳолатҳое, ки намунаи мол ба анбори гумруки дар давоми 1 моҳ баргардонда мешавад (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

4. Бегона кардани моли дар анбори гумrukӣ нигаҳдоришаванда, додани ҳуқуқи соҳибӣ, истифода ва ихтиёрдории он ба шахси дигар, ба истиснои моли дар қисми 4 моддаи 217 ҳамин Кодекс зикршуда, ба шарти қаблан ба таври ҳаттӣ огоҳ намудани мақоми гумрук иҷозат дода мешавад. Ҳамзамон шахси ҳуқуқи амволиро бадастоварда ба мақоми гумрук дар бораи риояи минбаъда талабот ва шартҳои нисбати ин мол муқаррарнамудаи ҳамин боб ба таври ҳаттӣ ӯҳдадори пешниҳод менамояд. Аз рӯзи дигари бъди аз ҷониби мақоми гумрук гирифтани ин ӯҳдадори шахси соҳиби ҳуқуқи амволи ба мол аз ҳуқуқ ва ӯҳдадориҳое, ки ҳамин Кодекс нисбати шахси молро дар анбори гумrukӣ ҷойгиркарда муайян намудааст, истифода мебарад.

5. Бо иҷозати ҳаттии мақоми гумрук интиқоли мол аз як анбори гумrukӣ ба анбори дигари гумrukӣ то анҷоми мӯҳлати дар моддаи 218 ҳамин Кодекс муқарраршуда иҷозат дода мешавад. Ҳамзамон мӯҳлати нигаҳдории мол дар анбори гумrukӣ қатъ ва боздошта намешавад.

Моддаи 220. Аз пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз озод кардани моли содиротӣ ё баргардонидани маблаги бочҳои гумrukӣ ва андози пардохтшуда

1. Ҳангоми таҳти низоми гумrukӣ қарор додани моли ҳориҷие, ки қаблан таҳти низоми гумruкии дигар қарор дошт ва барои баровардан аз қаламрави гумruкии Ҷумҳурии Тоҷикистон таъин шудааст, аз ҷунин мол бочҳои гумruкии воридотӣ ва андоз пардохта намешавад ё маблаги супоридашудаи бочҳои гумrukӣ ва андоз мувоғиқи боби 48 ҳамин Кодекс баргардонида мешаванд, агар озод кардани мол аз бочҳои гумrukӣ ва андоз ё баргардонидани маблаг ҳангоми воқсан баровандани мол аз қаламрави гумruкии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шуда бошад. Ҳангоми содир накардани молҳо аз қаламрави гумruкии Ҷумҳурии Тоҷикистон маблаги бочҳои гумruкии воридотӣ ва андоз, ки аз онҳо озодкунӣ аз пардохт ё баргардонидани маблаг истифода шуда буд, инчунин фоизи онҳо

бояд пардохта шавад. Ҳисоби маблаги барои бочҳои гумрукӣ ва андоз супоридашаванд, инчунин фоизҳо дар асоси қоидаҳои анҷоми низоми гумрукии қаблӣ ва мувофиқи шартҳои ҷойгир кардани мол таҳти низоми гумрукии арзшуда, ки аз тарафи декларант барои истифодаи мол дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян шудааст, анҷом дода мешавад.

2. Ҳангоми ҷойгир намудани моли ватании барои содирот аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон таъингардида дар анбори гумrukӣ тибқи низоми гумрукии содирот озодкуни аз пардоҳт, баргардондани маблаги андозҳои доҳилӣ фароҳам оварда мешавад, агар чунин озодкунӣ, ҷуброн ё баргардонидани маблаг ҳангоми содироти воқеии ин мол аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқи қонунгузории андози Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шуда бошад. Ҳангоми анҷом надодани содироти воқеии чунин мол дар давоми шаш моҳ аз рӯзи ҷойгир намудани онҳо дар анбори гумrukӣ маблаги мазкур бо ҳисоби фоизҳо, дар ҳаҷми муқаррарнамудаи Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон, тибқи тартиби барои ситондани пардохтҳои гумrukӣ пешбининамудаи ҳамин Кодекс ситонида мешавад.

Моддаи 221. Моли корношоям, вайроншуда ё ҳаробшуда

Моле, ки дар натиҷаи садама, таъсири қувваи рафъонпазир дар давраи нигаҳдории мол дар анбори гумrukӣ корношоям, вайрон ё ҳароб шудааст, бояд таҳти низоми гумрукии муайян ҷойгир карда шавад, чуноне, ки агар он ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми корношоями, вайроншуда ё ҳаробшуда ворид карда шуда бошад.

Моддаи 222. Муайян намудани арзиши мол ҳангоми иҷозат барои муомилоти озод

Агар барои мақсадҳои ҳисоби бочҳои гумруки ва андоз мувофиқи ҳамин Кодекс арзиши гумрукии мол ё теъдоди он баъди нигаҳдории мол дар анбори гумrukӣ истифода гардад, ҳангоми иҷозати мол барои муомилоти озод арзиши гумruкии мол ва (ё) теъдоди он дар рӯзи иҷозати мол барои муомилоти озод муайян карда мешавад.

Моддаи 223. Анҷоми амали низоми гумrukӣ

1. Мол дар анбори гумrukӣ (моддаи 218) бояд мувофиқи талабот ва шартҳои пешбининамудаи ҳамин Кодекс дар муддати на дертар аз рӯзи гузаштани мӯҳлати нигаҳдории он таҳти низоми дигари гумrukӣ қарор дода шавад.

Ихтиёрдории моли мазкур баъди анҷоми ин мӯҳлат мувофиқи фасли VI ҳамин Кодекс анҷом дода мешавад.

2. Моли таҳти низоми анбори гумrukӣ бударо таҳти низоми дигари гумrukӣ танҳо шахсе метавонад ҷойгир намояд, ки нисбати ин мол ваколатдор аст.

3. Ҳангоми аз анбори гумrukӣ иҷозат додани моле, ки қаблан таҳти низоми гумruкии воридоти муваққатӣ қарор дошт, бо мақсади истифодаи минбаъдаи он дар қаламрави гумruкии Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқи ҳамин низом, мӯҳлати воридоти муваққатии мол барқарор карда мешавад. Ҳангоми иҷозати чунин мол

барои муомилоти озод ҳисоби пардохти бочҳои гумрукӣ ва андоз мувофиқи моддаи 214 ҳамин Кодекс анҷом дода мешавад.

4. Нисбати моли дар анбори гумрукӣ нигаҳдоришаванд низоми гумрукии нобудкунӣ метавонад аз ҷониби соҳиби анбори гумрукӣ бо назардоши муқаррароти қисми 2 ҳамин модда арз карда шавад.

Моддаи 224. Навъҳои анбори гумрукӣ

1. Анборҳои гумрукӣ метавонанд кушода ва пӯшида бошанд.

Анборҳои гумрукӣ, агар онҳо барои нигаҳдоши ҳама гуна мол ва истифода барои ҳар шахс дастрас бошанд, анбори кушода ҳисоб мешаванд.

Агар анборҳои гумрукӣ танҳо барои нигаҳдории моли соҳиби анбори гумрукӣ таъин гардида бошанд, анбори пӯшида ҳисоб мешаванд (моддаи 226).

2. Номгӯи молҳоеро, ки наметавонанд дар анборҳои навъи пӯшида нигоҳ дошта шаванд, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад.

3. Анборҳои гумрукии пӯшида ва кушода метавонанд барои нигаҳдории моли алоҳидас, ки нигаҳдории маҳсусро талаб менамояд ё моле, ки метавонад ба моли дигар зарар расонад (анборҳои гумрукии маҳсус), истифода бурда шаванд.

Моддаи 225. Талабот нисбати ободонӣ, таҷхизонӣ ва маҳали ҷойгиршавии анборҳои гумрукӣ

1. Бино ва (ё) майдонҳои барои истифода ба сифати анбори гумрукӣ таъиншуда бо мақсади таъмини назорати гумрукӣ бояд тарзе соҳта ва таҷхизонида шаванд, ки амнияти нигаҳдории молро таъмин намуда, дастрасии шахсони бегонаро (шахсоне, ки кормандони анбор нестанд, нисбати мол ваколат надоранд ё намояндай шахси дори чунин ваколатҳо намебошанд) имконназарозӣ созад, инчунин барои назорати гумрукӣ нисбати ин мол имконият фароҳам орад. Маҳали ҷойгиршавии анбори гумrukӣ бо назардоши манфиати ташкилоти тичоратӣ ва шахсони манфиатдори дигар муайян карда мешавад.

2. Мувофиқи қисми 1 ҳамин модда мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ барои ободонии бино, таҷхизот ва маҳали ҷойгиршавии биноҳо ва майдонҳои кушодаи барои истифодаи анбори гумрукӣ таъиншуда талаботи ҳатмиро муқаррар менамояд.

Моддаи 226. Соҳиби анбори гумрукӣ

1. Соҳиби анбори гумрукӣ метавонад шахси ҳуқуқии ватаниӣ бошад, ки ба Реестри соҳибони анборҳои гумрукӣ дохил карда шудааст.

2. Соҳиби анбори гумрукӣ нигаҳдории моли таҳти назорати гумрукӣ бударо тибқи ҳолат ва шартҳои пешбининамудаи ҳамин Кодекс анҷом медиҳад.

3. Муносабати соҳиби анбори гумрукӣ бо шахсоне, ки молро дар анборҳои гумрукӣ барои нигаҳдори ҷойгир намудаанд, дар асоси шартнома ба роҳ монда мешавад. Набастани шартнома аз ҷониби соҳиби анбори гумрукии кушода ҳангоми мавҷудияти шароити муносаби бастани он иҷозат дода намешавад.

4. Соҳибони анборҳои гумrukӣ метавонанд мақомоти гумрукис бошанд, ки ба сифати соҳиби анбори гумrukӣ, бе дохил намудани онҳо ба Реестри соҳибони анборҳои гумrukӣ фаъолият намоянд. Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ вазифадор аст на камтар аз як маротиба дар шаш моҳ мунтазам нашри номгӯи анборҳои гумrukiro, ки соҳиби он мақоми гумruk ҳисоб мешавад, инчунин тағириу иловаҳо ба онҳоро дар нашрияҳои расмӣ таъмин намояд.

Моддаи 227. Шарти дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои гумrukӣ

1. Шартҳои дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои гумrukӣ аз инҳо иборатанд:

1) соҳибии (таҳти моликият, пешбурди хоҷагидорӣ ё таҳти иҷора) бино ва (ё) майдончаҳои қушодаи барои истифода ба сифати анбори гумrukӣ коршоям ва ҷавобгӯи талаботи муқарраргардида (моддаи 225);

2) таъмини супоридани пардохтҳои гумrukӣ мутобики маддаи 384 ҳамин Кодекс;

3) шартнома дар бораи сугуртаи ҳавфи масъулияти шаҳрвандии ҳуд, ки метавонад дар натиҷаи расонидани заар ба моли дигар шахсон, ки таҳти нигаҳдорӣ қарор гирифтааст ё вайрон кардани шартҳои дигари нигаҳдорӣ бо шахсонн дигар фаро расад. Маблаги сугурта, ки дар доираи он сугуртакунанда ӯҳдадор мешавад ҳангоми фарорасии ҳар як ҳолати сугурта заари ба моликияти шахсон расонидашударо ҷуброн намояд, тибқи масоҳати муфид ё ҳачми муфид ҳисоб карда мешавад ва агар ба сифати анбори гумrukӣ майдончаи қушода истифода шуда бошад - дар ҳачми 5нишондиҳанда барои ҳисобҳо барои ҳар як метри мураббай масоҳати муфид ё агар ба сифати анбори гумrukӣ бино истифода шуда бошад - дар ҳачми 2 - нишондиҳанда барои ҳисобҳо барои ҳар як метри мукааби масоҳати муфид истифода бурда шавад, вале наметавонад аз ҳачми 8000 - нишондиҳанда барои ҳисобҳо камтар бошад (*Конун аз 06.10.2008c. № 437*);

2. Агар соҳибии бино ва (ё) майдончаи қушода дар асоси шартномаи иҷора анҷом дода шавад, дар ин сурат шартнома бояд ба мӯҳлати на камтар аз се сол аз рӯзи пешниҳоди ариза ҷиҳати дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои гумrukӣ баста шавад.

Моддаи 228. Ариза барои дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои гумrukӣ

1. Шаҳс ба Реестри соҳибони анборҳои гумrukӣ дар асоси аризай ҷавобгӯи талаботи муқаррарнамудаи маддаи 226 ҳамин Кодекс дохил карда мешавад.

2. Ариза барои дохилшавӣ ба Реестри соҳибони анборҳои гумrukӣ бояд инҳоро дар бар гирад:

1) муроҷиат ба мақоми гумruk бо ариза барои дохилшавӣ ба Реестри соҳибони анборҳои гумrukӣ;

2) маълумот дар бораи номгӯй, шакли ташкилию ҳуқуқӣ, маҳали ҷойгиршавӣ, кушодани суратхисобҳои бонкӣ, инчунин андозаи сармояи оинномавии (чамъшавандай) пурра ташаккулёфта, фонди оинномавӣ ё аъзоҳаққии аризадиҳанда;

3) маълумот дар бораи навъи анбори гумруқӣ (барои анбори пӯшида, инчунин асоснокии зарурат ва ба мақсад мувоғиқ будани интиҳоби ин анбор);

4) маълумот дар бораи биноҳо ва (ё) майдончаҳои кушодае, ки дар ихтиёри аризадиҳанда қарор дошта, барои истифода ба сифати анбори гумруқӣ таъин гардидааст, маҳали ҷойгиршавӣ, ободонӣ, таҷхизонӣ ва таъминоти моддию техникии онҳо;

5) маълумот дар бораи таъмини пардохтҳои гумруқӣ мутобиқи моддаи 384 ҳамин Кодекс;

6) маълумот дар бораи шартномаи (шартномаҳои) сугуртаи хавфи масъулияти шаҳрвандии аризадиҳанда.

3. Ба аризай барои дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои гумруқӣ ҳуҷҷатҳои зерини тасдиқунандаи маълумоти пешниҳодшуда замима мегарданд:

1) шаҳодатнома дар бораи сабти давлатии шахси ҳуқуқӣ;

2) ҳуҷҷатҳои тасдиқунандаи ҳуқуқи соҳибии биноҳо ва (ё) майдончаҳои кушода, ки барои истифода ба сифати анбори нигаҳдории муваққатӣ таъин гардидаанд;

3) тарҳҳо ва нақшаҳои биноҳо ва (ё) майдончаҳои кушода, ки барои истифода ба сифати анбори нигаҳдории муваққатӣ таъин гардидаанд;

4) ҳуҷҷатҳои тасдиқунандаи супурдани пардохтҳои гумруқӣ мутобиқи моддаи 384 ҳамин Кодекс;

5) тасдиқномаҳои бонкҳо дар бораи кушодани суратхисобҳо;

6) шартномаи (полиси) сугурта (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

4. Барои ҳар бинои ҳудудан алоҳида ва (ё) ҳар майдончай кушодаи ҳудудан алоҳида, ки барои истифода ба сифати анбори гумруқӣ истифода мегардад, анҷом дода мешавад. Ба ҳар як бинои ҳудудан алоҳида ва (ё) ҳар як майдончай кушодаи ҳудудан алоҳида дар бораи дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои гумруқӣ шаҳодатнома дода мешавад.

Моддаи 229. Шаҳодатнома дар борои дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои гумруқӣ

1. Дохил намудани соҳиби анбори гумруқӣ ба Реестри соҳибони анборҳои гумруқӣ нисбати ҳар як бинои ҳудудан алоҳида ва (ё) ҳар як майдончай кушодаи ҳудудан алоҳида, ки ба сифати анбори гумруқӣ истифода мегардад, анҷом дода мешавад. Ба ҳар як бинои ҳудудан алоҳида ва (ё) ҳар як майдончай кушодаи ҳудудан алоҳида дар бораи дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои гумруқӣ шаҳодатнома дода мешавад.

2. Шаҳодатнома дар бораи дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои гумруқӣ инҳоро дар бар мегирад:

1) номи соҳиби анбори гумрукӣ ва нишон додани номгӯи шакли ташкилию ҳуқуқӣ ва маҳали чойгиршавӣ;

2) маълумот дар бораи ҳуқуқи соҳибии бино ва (ё) майдончай кушода, ки ба сифати анбори гумрукӣ истифода мешавад;

3) маълумот дар бораи таъмини супоридани пардохтҳои гумрукӣ тибқи талаботи пешбининамудаи моддаи 384 ҳамин Кодекс;

4) нишон додани навъи анбори гумрукӣ;

5) нишон додани маҳали чойгиршавии анбори гумрукӣ.

3. Шаҳодатнома дар бораи дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои гумрукӣ дар давоми панҷ сол эътибор дорад.

Моддаи 230. Вазифаҳо ва масъулияти соҳиби анбори гумрукӣ

1. Соҳиби анбори гумрукӣ вазифадор аст:

1) шарт ва талаботи муқаррарнамудаи ҳамин Кодексро нисбати нигаҳдории мол дар анборҳои гумрукӣ риоя намояд;

2) баҳисобгирии моли нигаҳдоришавандаро анҷом дода, ба мақомоти гумрук дар бораи нигаҳдории ин мол ҳисбот пешниҳод намояд (моддаи 405);

3) амнияти моли дар анборҳои гумрукӣ нигаҳдоришавандаро таъмин намояд;

4) дастрасии шахсони бегонаро ба моли нигаҳдоришавандаро бе иҷозати мақомоти гумрук имконнопазир созад;

5) бочҳои гумрукӣ ва андозро дар ҳолатҳои пешбининамудаи қисми 2 ҳамин модда, инчунин дар ҳолатҳои пешбининамудаи қисми 1 моддаи 90 ҳамин Кодекс пардозад, агар соҳиби анбори гумрукӣ дорои иҷозат ба транзити дохилии гумрукӣ бошад.

2. Соҳиби анбори гумрукӣ нисбати моли дар анбори гумрукӣ нигаҳдоришавандаро, ҳангоми гум кардан ё бе иҷозати мақоми гумрук додани мол барои пардохти бочҳои гумрукӣ ва андоз масъул мебошад. Соҳиби анбори гумрукӣ барои пардохти бочҳои гумрукӣ, андозҳо танҳо ҳангоме масъул намебошад, ки агар мол дар натиҷаи садама, таъсири қувваи рафъонпазир ё талафи табиӣ ҳангоми нигаҳдории муқаррарӣ нобуд ё тамоман талаф шуда бошад.

Моддаи 231. Бозхондани шаҳодатнома дар бораи дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои гумрукӣ

Шаҳодатнома дар бораи дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои гумрукӣ метавонад аз ҷониби мақоми гумрук дар ҳолатҳои зерин бозхонда шавад:

1) аз ҷониби соҳиби анбори гумрукӣ риоя нашудани ҳатто яке аз шартҳои дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои гумрукӣ, ки тибқи моддаи 227 ҳамин Кодекс муқаррар шудааст;

2) аз чониби соҳиби анбори гумrukй риоя напудани ўҳдадориҳои пешбининамудаи банди 5 қисми 1 моддаи 230 ҳамин Кодекс;

3) агар соҳиби анбори гумrukй чандин маротиба барои ҳуқуқвайронкуни маъмурӣ дар соҳаи фаъолияти гумrukй ба ҷавобгарии маъмурӣ ҷалб шуда бошад.

Моддаи 232. Амалиёт бо мол ҳангоми хориҷ намудани соҳиби анбори гумrukй аз Реестри соҳибони анборҳои гумrukй

Ҳангоми бозхондани шаҳодатнома дар бораи дохил намудан ба Реестри соҳибони анборҳои гумrukй ё хориҷ намудани соҳиби анбори гумrukй аз Реестри соҳибони анборҳои гумrukй бо дигар асосҳо моли дар анборҳои гумrukй нигаҳдоришаванд бояд аз ҳисоби вай дар мӯҳлати ду моҳ аз рӯзи хориҷшавӣ дар анбори дигари гумrukй ҷойгир карда шаванд. Соҳиби анбори гумrukй вазифадор аст шахсонеро, ки моли худро дар анборҳои гумrukй қарор додаанд, дар давоми 3 рӯзи хориҷ намудани вай аз Реестри соҳибони анборҳои гумrukй огоҳ намояд. Аз рӯзи дигари хориҷ намудани соҳиби анбори гумrukй аз Реестри соҳибони анборҳои гумrukй ҷойгиркуни мол дар ин анборҳои гумrukй манъ мебошад.

Моддаи 233. Нигаҳдории мол дар анборҳои гумrukии мақомоти гумruk

1. Анборҳои гумrukии мақомоти гумruk анборҳои кушода ҳисоб мешаванд ва бояд ҷавобгӯи талаботи муқаррарнамудаи моддаи 225 ҳамин Кодекс бошанд.

2. Ҳангоми нигаҳдории мол дар анборҳои гумrukӣ муносибати муттақобилаи мақомоти гумruk бо шахсоне, ки моли худро дар анборҳои гумrukӣ ҷой медиҳанд, мутобиқи ҳамин Кодекс ва Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон ба роҳ монда мешавад. Нисбати шартномаи мақоми гумruk бо шахсе, ки моли худро дар анборҳои гумrukӣ ҷойгир менамояд, талаботи қонунгузории граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки барои шартномаи оммавӣ пешбинӣ шудааст, татбиқ мегардад. Аз ҷониби мақоми гумruk набастани шартномаи нигаҳдории мол ҳангоми мавҷудияти имконияти бастани он иҷозат дода намешавад.

Қабули мол барои нигаҳдорӣ аз ҷониби мақоми гумruk дар анборҳои гумrukӣ бо додани квитантсияи дорои намунаи муайяннамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ ба шахси соҳиби бор тасдиқ карда мешавад.

3. Ҳуқуқ, вазифаҳо ва масъулияти мақоми гумruk марбут ба нигаҳдории мол дар анборҳои гумrukӣ аз моҳияти масъулияти мувофиқи муқаррароти умумии нигаҳдори пешбининамудаи қонунгузории граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон, бо назардошли муқаррароти ҳамин Кодекс бармеояд.

Мақоми гумruk дар сурати гум шудани моли дар анборҳои гумrukӣ нигаҳдоришаванд ба пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз ҷавобгар мебошад, ба истиснои ҳолатҳое, ки агар мол дар натиҷаи садама, таъсири қувваи рафъонпазир ё талафи табиӣ ҳангоми нигаҳдории муқаррари нобуд ё тамоман талаф шуда бошад.

БОБИ 26. РЕИМПОРТ

Моддаи 234. Мазмунни низоми гумрукии реимпорт

1. Реимпорт низоми гумрукис мебошад, ки мувофиқи он моли қаблан аз қаламрави гумрукии Ҷумхурии Тоҷикистон содиршуда ба қаламрави гумрукии Ҷумхурии Тоҷикистон мувофиқи мӯҳлатҳои муқарраршуда (банди 2 қисми 1 моддаи 235), бе пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз ва бе татбиқи мамнӯият ва маҳдудияти дорои хусусиятҳои иқтисодии муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумхурии Тоҷикистон, ворид карда мешавад.

2. Моли таҳти низоми гумрукии реимпорт ҷойгиршуда барои мақсади гумrukӣ чун иҷозатшуда барои муомилоти озод баррасӣ карда мешавад.

Моддаи 235. Шартҳои таҳти низоми гумрукии реимпорт қарор додани мол

1. Таҳти низоми гумрукии реимпорт қарор додани мол иҷозат дода мешавад, агар:

1) ҳангоми содир намудани мол аз қаламрави гумрукии Ҷумхурии Тоҷикистон он дорои статуси таҳти муомилоти озод қарордошта ё маҳсули коркарди моли хориҷӣ бошад (боби 21);

2) мол дар ҷараёни 3 соли баъд аз рӯзи дигари интиқоли моли мазкур аз сарҳади гумrukӣ ҳангоми содироти он аз қаламрави гумрукии Ҷумхурии Тоҷикистон таҳти низоми гумрукии реимпорт арз шудааст. Тибқи дарҳости асосноки шаҳси манфиатдор мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ мӯҳлати мазкурро нисбати таҷхизоти дар соҳтмон, истеҳсолоти саноатӣ, истиҳроҷи канданиҳои фоиданок ва дигар мақсадҳои шабех бо шарти риояи ҳамаи дигар муқаррароти ҳамин боб тамдид менамояд;

3) мол дар ҳамон ҳолате, ки аз қаламрави гумрукии Ҷумхурии Тоҷикистон содир шуда буд, бетагӣир бοкӣ монда бошад, ба истиснои тағијирот дар натиҷаи фарсадашавии табиӣ ё талафи табиӣ ҳангоми шароити мӯтадили интиқол, нигаҳдорӣ ва истифода;

4) маблағи бочҳои гумrukӣ, андозҳо, субсидияҳо ва дигар маблағҳо, ки бояд ҳангоми реимпорти мол ба бучети давлатӣ (моддаи 236) баргардонида шаванд, пардоҳта шуда бошад.

2. Истифодаи мол берун аз қаламрави гумрукии Ҷумхурии Тоҷикистон бо мақсади ба даст овардани фоида, инчунин иҷрои амалиёти зарурӣ барои таъмини нигаҳдории он, аз ҷумла таъмир (ба истиснои таъмири асосӣ ва модернизатсия), хизматрасонии техникӣ ва дигар амале, ки барои нигаҳдории хусусиятҳои истифодабарии мол заруранд ва нигоҳ доштани мол дар ҳолате, ки он дар рӯзи содирот аз қаламрави гумрукии Ҷумхурии Тоҷикистон қарор дошт, барои ҷойгир намудани он таҳти низоми гумрукии реимпорт монеа шуда наметавонад, ба истиснои ҳолатҳо, ки иҷрои амалҳои таъмир боиси баланд шудани арзиши мол нисбат ба арзиши он дар рӯзи содирот нагардад.

3. Таҳти низоми гумрукии реимпорт метавонад моле ҷойгир карда шавад, ки қаблан таҳти низомҳои дигари гумrukӣ қарор дошт.

4. Қарор додани молҳо таҳти низоми гумрукии реимпорт бо шарти риояи талаботи қисми 1 ҳамин модда, ҳамчунин дар мавриде иҷозат дода мешавад, ки агар танҳо қисме аз молҳои қаблан содиршуда ворид гардад (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

Моддаи 236. Баргардонидани маблағи бочҳои гумрукии воридотӣ, андозҳо, субсидияҳо ва дигар маблағ ҳангоми реимпорти мол

1. Ҳангоми реимпорти мол ба буҷети давлатӣ бояд ин маблағ баргардонида шавад:

1) маблағи бочҳои гумрукии воридотӣ, андозҳо ва (ё) фоизи онҳо, агар маблағи чунин бочҳои гумrukӣ, андозҳо ва (ё) фоизҳо ситонида нашуда бошад ё вобаста ба содироти мол аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон баргардонида шуда бошад;

2) маблағи андозҳои дохилӣ, субсидияҳо ва дигар маблағи пардохтнашуда ё қаблан мустақиман ё ғайримустақим ба сифати пардоҳт, имтиёз гирифташуда ё аз сабаби содироти мол аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷуброн гардидааст.

2. Маблағи бочҳои гумрукии воридотӣ ва андозҳои тибқи қоидаҳои муқаррарнамудаи қисми 4 моддаи 185 ҳамин Кодекс барои муайян намудани маблағи барои пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз зарури ҳангоми иҷозати маҳсули коркарди мол барои муомилоти озод ҳисоб карда мешавад.

Маблағи андозҳои дохилӣ дар асоси ставқаҳои дар рӯзи қабули декларатсияи гумrukӣ ҳангоми баровардани мол аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалкунанда ва арзиши гумрукии мол ва (ё) тесьоди он, ки ҳангоми баровардани он аз қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян шудааст, ҳисоб карда мешавад:

3. Тартиби ҳисоби маблағи субсидия ва дигар маблағи дар қисми 2 ҳамин модда зикрнашуда аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад ҳолатҳоеро муқаррар намояд, ки ҳамзамон бо ин маблағ фоизҳои он дар ҳаҷми муқаррарнамудаи Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон ситонида шавад.

4. Маблағҳои бочҳои гумrukӣ, андозҳо, субсидияҳо ва дигар фоизҳое, ки мувофиқи ҳамин модда пешбинӣ шудааст, аз ҷониби мақомоти гумрук мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс ситонида мешаванд.

Моддаи 237. Ҳучҷат ва маълумоте, ки барои ҷойгир намудани мол таҳти низоми гумрукии реимпорт заруранд

1. Барои гирифтани иҷозати ҷойгир намудани мол таҳти низоми гумрукии реимпорт декларант ба мақоми гумрук дар бораи шароитҳои баровардани мол аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин дар бораи таъмири мол, агар чунин амалиёт бо мол берун аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронида шуда бошанд, маълумот пешниҳод мекунад.

2. Барои тасдиқи маълумоти дар қисми 1 ҳамин модда зикршуда декларант ба мақоми гумрук декларатсияи гумрукиро, ки ҳангоми содироти мол аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул шуда буд, ҳуҷҷатҳои тасдиқунандаи рӯзи убури мол аз сарҳади гумруки ҳангоми содирот, ҳуҷҷатҳои тасдиқунандаи риояи талаботи моддаи 236 ҳамин Кодекс, инчунин дигар ҳуҷҷатҳои тасдиқунандаи маълумоти арзшударо пешниҳод менамояд.

Моддаи 238. Баргардонидани маблағи боҷҳои гумрукии содироти ҳангоми реимпорти мол

1. Маблағи пардохтшудаи боҷҳои гумрукии содироти ҳангоми реимпорти мол баргардонида мешавад, агар мол ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи низоми гумрукии реимпорт дар давоми на дертар аз 6 моҳи баъди убури мол аз сарҳади гумrukӣ ҳангоми содироти он аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид карда шавад.

2. Маблағи боҷҳои содиротии гумрукии пардохтшуда бо қарори мақомоти гумрук аз ҷониби мақомоти ваколатдори молия тибқи ҳамин Кодекс баргардонида мешавад.

БОБИ 27. РЕЭКСПОРТ

Моддаи 239. Мазмуни низоми гумрукии реэкспорт

Реэкспорт низоми гумрукие мебошад, ки мувофиқи он моли қаблан ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон воридгардида аз ин қаламрав бидуни пардохт ё баргардонидани боҷҳои гумрукии воридотӣ ва андозҳо, бе татбиқи мамнӯият ва маҳдудиятҳои дорои хусусиятҳои иқтисодии муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқукии Ҷумҳурии Тоҷикистон содир карда мешавад.

Моддаи 240. Шартҳои ҷойгир намудани мол таҳти низоми гумрукии реэкспорт

1. Таҳти низоми гумрукии реэкспорт мол бо шартҳои зайл ҷойгир карда мешавад:

1) баровардани молҳо, ки дар ҷойҳои нигаҳдории муваққатӣ қарор доранд то ҷойгиркуни онҳо таҳти низоми муайяни гумrukӣ;

2) баровардани моли қаблан барасмиятдаровардашуда таҳти низоми гумрукии иҷозати мол барои муомилоти озод, бо риояи талаботи пешбининамудаи моддаи 242 ҳамин Кодекс;

3) содироти молҳои хориҷӣ, ки таҳти амалиёти коркард қарор нагирифтаанд ва қаблан таҳти низоми гумрукии коркард дар қаламрави гумrukӣ ва коркарди мол барои муомилоти озод ҷойгир карда шудаанд;

4) содироти молҳои хориҷӣ, ки қаблан таҳти низомҳои гумрукии анбори гумрукм, минтақаи озоди гумrukӣ, анбори озод, воридоти муваққатӣ ва савдои бебоҷ қарор дода шудаанд (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*);

5) содироти молҳои хориҷии ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон воридкардашуда бо вайрон кардани талаботи манъи воридоти онҳо тибқи санадҳои меъёрии ҳукуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон (қисми 1 моддаи 12).

2. Тартиби барасмиятдарории гумрукии моли реэкспортшаванд аз ҷониби мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ муқаррар карда мешавад.

3. Реэкспорти моли зераксизӣ дар сурати таъмини пардохти бочҳои гумрукӣ, андозҳо ё мушоияти гумрукӣ анҷом дода мешавад.

4. Санадҳои меъёрии ҳукуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва (ё) санадҳои ҳукуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонанд шартҳои иловагии ҷойгир намудани молро таҳти низоми гумрукии реэкспорт муқаррар намоянд.

Моддаи 241. Татбиқи бочҳои гумрукӣ ва андоз ҳангоми реэкспорти мол

1. Ҳангоми реэкспорти мол озодкунӣ аз пардохти бочҳои гумрукии воридотӣ ва андозҳо фароҳам оварда мешавад ё баргардонидани таъмини пардохти бочҳои гумрукӣ ва андоз анҷом дода мешавад, агар чунин озодкунӣ ё баргардонидан ҳангоми анҷоми низоми гумрукӣ, ки тибқи он мол дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор дошт, пешбинӣ шуда бошад (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

2. Ҳангоми содир намудани моли реэкспортшаванд бочҳои гумрукии содиротӣ пардохта намешаванд.

Моддаи 242. Татбиқи низоми гумрукии реэкспорт нисбати моле, ки барои муомилоти озод иҷозат дода шудааст

1. Молҳои барои муомилоти озодиҷозатдодашуда, ки онҳо дар рӯзи убури сарҳади гумрукӣ дорои камбудиҳо буданд ё ба тарзи дигар ба төъдод, сифат, тавсиф, бастабанди ё дигар шартҳои муомилоти иқтисодии хориҷӣ мувофиқат намекарданд ва аз ҳамин сабабҳо ба ирсолкунандаи бор ё ба шахси дигари зикрнамудаи он баргардонида мешаванд, метавонанд таҳти низоми гумрукии реэкспорт ҷойгир карда шаванд, агар ин молҳо:

1) дар Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода ва таъмир нашуда бошанд, ба истиснои ҳолатҳое, ки мол барои муайян намудани камбудӣ ё дигар ҳолатҳое, ки боиси баргардонидани онҳо гардидаанд, истифода шуда бошанд;

2) метавонанд аз ҷониби мақомоти гумрук ҳаммонанд карда шаванд;

3) дар давоми 6 моҳ аз рӯзи иҷозати онҳо барои муомилоти озод бароварда шаванд.

2. Ҳангоми реэкспорти мол тибқи қисми 1 ҳамин модда маблағи пардохтшудаи бочҳои гумрукӣ ва андоз мутобики маддаи 397 ҳамин Кодекс баргардонида мешаванд.

БОБИ 28. НОБУДКУНИЙ

Моддаи 243. Мазмуни низоми гумрукии нобудкунӣ

Нобудкуни низоми гумрукис мебошад, ки мувофиқи он моли хориҷӣ таҳти назорати гумrukӣ, бе пардоҳти боҷҳои гумrukӣ ва андоз, инчуни бе татбиқи мамнӯият ва маҳдудиятҳои дорои хусусияти иқтисодии муқаррарнамудаи санадҳои мсьёрии ҳукуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон нобуд карда мешавад.

Моддаи 244. Шартҳои ҷойгир намудани мол таҳти низоми гумрукии нобудкунӣ

1. Нобудкуни мол иҷозат дода мешавад, агар моли таҳти нобудкунӣ қарордошта бо усули аз нигоҳи иқтисоди судманд ба шакли аввалааш барқарор карда нашавад.

2. Нобудкунӣ нисбати гурӯҳи молҳои зерин иҷозат дода намешавад:

1) арзиши фарҳангӣ;

2) намудҳои ҳайвонот ва растаниҳое, ки таҳти хатари нобудшавӣ қарор доранд, узв ва маҳсали онҳо (дериватҳо), ба истиснои ҳолатҳое, ки нобудкуни онҳо барои мақсадҳои пешгирии эпидемия ва ҳолатҳои эпизоотӣ анҷом дода мешавад;

3) моли аз ҷониби мақомоти гумрук ба сифати гарав қабулшуда, то анҷоми муносибатҳои вобаста ба гарав;

4) моли аз ҷониби мақоми давлатии ваколатдор ситонидашуда ё моле, ки нисбати он тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳабси амвол пешбинӣ шудааст;

5) дигар молҳое, ки номгӯи онҳоро метавонад Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намояд.

3. Нобудкуни мол иҷозат дода намешавад, агар:

1) нобуд кардани мол ба муҳити зист зарари ҷиддӣ расонад ё мустақиман ё гайримустақим ба ҳаёт ва саломатии одамон хатари ҷиддӣ дошта бошад;

2) мол бо роҳи истеъмол аз рӯи таъиноти муқаррариаш нобуд карда шавад;

3) барои мақомоти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон боиси ҳароҷот гардад.

Моддаи 245. Мӯҳлат ва маҳали нобудкунӣ

1. Мӯҳлати нобудкуни молро мақоми гумрук дар асоси аризаи декларант, бо назардошти вақти даҳлдор барои гузаронидани амали нобудкуни намуди моли арзшуда ва мӯҳлате, ки барои интиқоли мол бо воситаи нақлиёт аз маҳали ҷойгиршавӣ ба маҳали нобудкунӣ зарур аст, муқаррар карда мешавад.

2. Маҳали нобудкуни молро декларант бо розигии мақоми гумрук бо назардошти талаботи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ҳифзи муҳити зист муайян менамояд.

Моддаи 246. Татбиқи низоми гумрукии нобудкунӣ нисбати моле, ки дар натиҷаи садама ё таъсири қувваи рафънопазир талаф ёфтааст

1. Низоми гумрукии нобудкунӣ метавонад нисбати моли нобудкардашуда, тамоман талафшуда ё дар натиҷаи садама ё таъсири қувваи рафъонопазир харобгардида татбиқ карда шавад.

2. Ҳангоми чойгир намудани моли нобудшаванд ё харобгашта таҳти низоми гумрукии нобудкунӣ муқаррароти қисми 1 моддаи 244 ва моддаи 247 ҳамин Кодекс татбиқ карда мешавад.

Моддаи 247. Партовҳои моли нобудкардашуда

1. Аз партовҳое, ки дар натиҷаи нобудкуни моли ҳориҷӣ ба миён омадаанд, бояд бочҳои гумrukӣ ва андоз ситонида шаванд, чуноне, ки агар партовҳои мазкур ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳамин ҳолат ворид гардида бошанд, ба истиснои ҳолатҳое, ки ин партовҳо аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон бароварда шудаанд ё чунон коркард шудаанд, ки барои истифодаи минбаъдаи тиҷоратӣ дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон корношоям буда, онҳоро бо усули аз нигоҳи иқтисоди судманӣ барқарор кардан ва ба ҳолати аввала баргардонидан имконнопазир аст.

Партовҳое, ки аз онҳо бочҳои гумrukӣ ва андоз ситонида мешаванд, бояд декларатсия карда шаванд.

2. Барои мақсадҳои ситонидани бочҳои гумrukӣ ва андоз партовҳо чун моли ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон воридгардида дониста мешаванд.

3. Арзиши гумрукии партовҳо тибқи қоидаҳои пешбининамудаи моддаи 183 ҳамин Кодекс муайян қарда мешавад.

4. Масъулияти пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз барои партовҳо ба зиммай декларант гузошта мешавад.

БОБИ 29. ДАСТ КАШИДАН БА МАНФИАТИ ДАВЛАТ

Моддаи 248. Мазмуни низоми гумрукии даст кашидан ба манфиати давлат

Даст кашидан ба манфиати давлат низоми гумruкis мебошад, ки ҳангоми он мол ройгон, бидуни ситонидани бочҳои гумrukӣ ва андоз, инчунин бидуни истифодаи мамнӯият ва маҳдудиятҳои дорои хусусияти иқтисодии муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба моликияти давлат гузаронида мешавад.

Моддаи 249. Шартҳои чойгир кардани мол таҳти низоми гумрукии даст кашидан ба манфиати давлат

1. Даст кашидан аз мол ба манфиати давлат набояд боиси харочоти мақомоти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон гардад, ки ҷуброни он аз ҳисоби маблаги аз фурӯши мол бадастомада имконнопазир аст.

2. Таҳти низоми гумрукии даст кашидан ба манфиати давлат моле, ки муомилоти он мувоғиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ карда шудааст, қарор дода намешавад.

Моле, ки муомилоташон мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ аст, дар асоси қарори суд, бо истифодаи мусодира тибқи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар соҳаи фаъолияти гумrukӣ ба моликияти давлат гузаронида мешаванд.

3. Номгӯи мушаххаси молеро, ки наметавонад таҳти низоми гумрукии даст кашидан аз мол ба манфиати давлат қарор дода шавад, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Моддаи 250. Статуси моле, ки шахс аз он ба манфиати давлат даст кашидааст

1. Молҳое, ки таҳти низоми гумрукии даст кашидан аз мол ба манфиати давлат қарор гирифтаанд, тибқи ҳамин Кодекс ба моликияти давлат гузаронида мешаванд.

2. Аз лаҳзай ба мақомоти гумruk додани моле, ки шахс аз он ба манфиати давлат даст кашидааст, ин мол бо мақсади гумrukӣ дорои статуси иҷозат барои муомилоти озод дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳисоб меравад.

Моддаи 251. Масъулият барои татбиқи низоми гумрукии даст кашидан ба манфиати давлат

Масъулият барои ҳуқуқи ихтиёрдории мол бо роҳи ҷойгир намудани он таҳти низоми гумрукии даст кашидан ба манфиати давлат ба зиммаи декларант гузошта мешавад. Мақомоти гумruk ҳеч гуна даъвои амволии шахсони нисбати мол ваколатдорро, ки аз он декларант ба манфиати давлат даст кашидааст, ҷуброн намекунанд.

БОБИ 30. СОДИРОТИ МУВАҚҚАТӢ

Моддаи 252. Мазмуни низоми гумрукии содироти муваққатӣ

1. Содироти муваққатӣ низоми гумrukie мебошад, ки ҳангоми он моли ватанӣ метавонад дар мӯҳлати муайян берун аз қаламрави гумruкии Ҷумҳурии Тоҷикистон, бо озодкунии пурраи шарти аз ситонидани бочҳои гумruкии содиротӣ ва бе татбиқи мамнӯият ва маҳдудиятҳои дорои хусусияти иқтисодии муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, истифода бурда шавад.

2. Ҳангоми содироти муваққатии мол озодкунӣ аз андозҳои дохилӣ, баргардонидан ё ҷуброни он татбиқ намегардад.

Моддаи 253. Шартҳои ҷойгир намудани мол таҳти низоми гумruкии содироти муваққатӣ

1. Мол таҳти низоми гумruкии содироти муваққатӣ дар ҳолатҳои зерин ҷойгир карда мешавад:

1) таъмини ҳаммонандсозии мол аз ҷониби мақомоти гумruk ҳангоми воридоти бозпаси он;

2) пешниҳоди ӯхдадорӣ дар бораи воридоти бозпаси мол тибқи намунаи тасдиқнамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ;

3) таъмини пардоҳти бочҳои гумрукии содиротӣ.

2. Ҷойгир намудани мол таҳти низоми гумрукии содироти муваққатӣ барои моле, ки содироти он аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ аст, мутобики санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода намешавад.

Моддаи 254. Мӯҳлати содироти муваққатӣ

1. Мӯҳлати умумии содироти муваққатии мол на зиёда аз сол мебошад.

Мӯҳлати содироти муваққатӣ аз ҷониби мақоми гумрук тибқи аризai декларант, бо назардошти мақсад ва шартҳои чунин содирот ва муқаррароти қисми 2 ҳамин модда муайян карда мешавад. Бо дарҳости асосноки шахси мазкур мӯҳлати арзшудаи содироти муваққати бо назардошти муқаррароти қисми 2 ҳамин модда, вале на бештар аз як сол тамдид карда мешавад.

2. Барои намудҳои алоҳидаи мол, ки воридоти бозпаси он ҳангоми содироти муваққатӣ мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳатмӣ мебошад, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мӯҳлати ниҳоии содироти муваққатиро муқаррар менамояд.

Моддаи 255. Истифодаи бочҳои гумрукии содиротӣ

1. Ҳангоми содироти муваққатии мол озодкунии пурраи шарти аз пардоҳти бочҳои гумрукии содироти фароҳам оварда мешавад.

2. Ҳангоми баргашта наовардан моли муваққатан содиршуда маблағи бочҳои гумрукии содиротӣ бо назардошти арзиши мол ва (ё) теъдоди он ҳангоми содирот, инчунин меъёрҳои бочҳои гумрукии дар рӯзи арзшавии мол таҳти низоми гумрукии содироти муваққатӣ амалкунанда пардоҳта мешаванд. Фоизҳо аз ин маблағ дар ҳаҷми муқаррарнамудаи Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон пардоҳта мешаванд, ба мисли он ки барои ин маблағҳо дар рӯзи ҷойгиркунии моли ватанӣ таҳти низоми гумрукии содироти муваққатӣ тамдиҳи мӯҳлат фароҳам оварда шуда бошад.

Моддаи 256. Анҷоми низоми гумрукии содироти муваққатӣ

1. Моли муваққатан содиргардида ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон на дертар аз рӯзи ба охир расидани мӯҳлати содироти муваққатӣ (моддаи 254) бояд баргардонида шавад ё мувофиқи ҳамин Кодекс таҳти низоми дигари гумrukӣ арз карда шавад.

2. Бо дарҳости шахсе, ки молро таҳти низоми гумрукии содироти муваққатӣ қарор додааст, мақоми гумрук барои иваз намудани низоми гумрукии содироти муваққатӣ ба низоми гумрукии содирот, бо риояи шарт ва талаботи пешбининамудаи ҳамин Кодекс иҷозат медиҳад, ба истиснои ҳолатҳос, ки агар мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон моли муваққатан

содиршуда бояд ҳатман ба қаламрави гумрукии Ҷумхурии Тоҷикистон баргардонда шавад.

3. Ҳангоми ба шахси хориҷӣ додани моли муваққатан содиршуда шахсе, ки молро таҳти низоми гумрукии содироти муваққатӣ қарор додааст, ба истиснои ҳолатҳои пешбининамудаи қисми 2 ҳамин модда вазифадор аст низоми гумрукии содироти муваққатиро ба низоми гумрукии содирот иваз намояд.

4. Тағирии низоми гумрукии содироти муваққатӣ ба низоми дигар, ки нисбати моли содироти истифода мегардад, бидуни пешниҳоди воқеии мол ба мақоми гумрук иҷозат дода мешавад.

Моддаи 257. Масъулият вобаста ба пардоҳти боҷҳои гумrukӣ

Масъулият вобаста ба пардоҳти боҷҳои гумrukӣ мувофиқи қисми 2 моддаи 350 ҳамин Кодекс ба зиммаи шахсе гузошта мешавад, ки молро таҳти низоми гумрукии содироти муваққатӣ қарор додааст.

БОБИ 31. САВДОИ БЕБОЧ

Моддаи 258. Мазмуни низоми гумрукии савдои бебоҷ

1. Савдои бебоҷ низоми гумрукие мебошад, ки ҳангоми он молҳои хориҷии ба қаламрави Ҷумхурии Тоҷикистон воридшуда ё молҳои ватанӣ ба тариқи чакана ба шахсони воқеии берун аз қаламрави гумрукии Ҷумхурии Тоҷикистон сафаркунанда мустақиман дар мағозаи савдои бебоҷ, бидуни пардоҳти боҷҳои гумrukӣ ва андоз, инчунин бе татбиқи мамнӯият ва маҳдудиятҳои дорои хусусияти иқтисодии муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии хуқуқии Ҷумхурии Тоҷикистон фурӯҳта мешаванд.

2. Таҳти низоми гумрукии савдои бебоҷ ҳамаи мол ҷой дода мешавад, ба истиснои моле, ки воридот ва содироти он ба Ҷумхурии Тоҷикистон, муомилоти он дар қаламрави Ҷумхурии Тоҷикистон манъ аст, инчунин дигар молҳос, ки номгӯи онҳоро Ҳукумати Ҷумхурии Тоҷикистон муайян менамояд.

3. Молҳои дар қисми 1 ҳамин модда зикршуда дар мағозаҳои савдои бебоҷ таҳти назорати гумrukӣ дар қаламрави гумruкии Ҷумхурии Тоҷикистон, дар нуқтаҳои гузаргоҳ аз Сарҳади давлатии Ҷумхурии Тоҷикистон фурӯҳта мешаванд.

4. Моли дар мағозаҳои савдои бебоҷ фурӯхташаванда мувофиқи тартиби муайяннамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ бояд дорои воситаҳои ҳаммонандсозӣ бошад.

5. Ҳангоми қарор додани моли ватанӣ таҳти низоми гумruкии савдои бебоҷ озодкунӣ аз пардоҳти андозҳои доҳилӣ, баргардонидан ё ҷуброни он мувофиқи қонунгузории андози Ҷумхурии Тоҷикистон анҷом дода мешавад.

6. Ҳангоми ҷойгир намудани моли хориҷи таҳти низоми савдои бебоҷ маблағи боҷи гумruкии воридотӣ ва андоз баргардонида мешавад, агар баргардонии онҳо ҳангоми содироти воқеии мол аз қаламрави гумruкии Ҷумхурии Тоҷикистон мувофиқи ҳамин Кодекс пешбинӣ шуда бошад.

7. Декларанти моли таҳти низоми гумрукии савдои бебоч ҷойгиршавандა метавонад танҳо соҳиби мағозаи савдои бебоч бошад.

8. Соҳиби мағозаи савдои бебоч метавонад танҳо шахси ҳуқуқии ватание бошад, ки ба Реестри соҳибони мағозаҳои савдои бебоч дохил карда шудааст.

9. Моле, ки барои таъмини фаъолияти мағозаи савдои бебоч истифода мегардад, набояд таҳти низоми гумрукии савдои бебоч ҷой дода шавад.

10. Мағозаи савдои бебоч мувофиқи тартиби муқарраркардаи низом дар нуқтаҳои гузаргоҳи Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар сурати мавҷуд будани хучҷатҳои бақайдигирӣ ва иҷозат барои фурӯши чаканаи мол, агар ҳатмӣ будани онҳоро қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ карда бошад, кушода мешавад.

11. Иҷозати мол мувофиқи низоми гумрукии савдои бебоч баъди гирифтани шаҳодатнома дар бораи дохил намудан ба Реестри соҳибони мағозаҳои савдои бебоч имконпазир мебошад.

Моддаи 259. Талабот нисбати ободонӣ ва таҷҳизонии бинои мағозаи савдои бебоч

1. Бинои мағозаи савдои бебоч метавонад аз толори савдо, биноҳои ёрирасон ва анборҳо иборат бошад.

Биноҳои мазкур бояд тарзе муҷаҳҳаз бошанд, ки фурӯши молро танҳо дар толорҳои мағозаи савдои бебоч анҷом дода, инчунин ҳифзи мол ва имконияти назорати гумрукиро нисбати онҳо таъмин намоянд.

2. Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ барои ободонии анборҳои мағозаи савдои бебоч талаботи ҳатмиро муқаррар мекунад, агар чунин анборҳо берун аз нуқтаҳои гузаргоҳ аз сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқи тартиби пешбининамудаи моддаи 107 ҳамин Кодекс ҷойгир шуда бошанд.

3. Толорҳои савдои мағоза бояд тарзе ҷойгир шаванд, ки монда рафтани молҳои аз мағозаи савдои бебоч ҳаридшударо дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон истисно намоянд, аз ҷумла ба дасти шахсони воқеие, ки дар ин қаламрав мемонанд, додани онҳоро имконнопазир гардонанд.

4. Бинои мағозаи савдои бебоч минтақаи назорати гумrukӣ ба шумор меравад.

5. Агар бино дар асоси шартномаи иҷора ихтиёрдори карда шавад, пас бояд ин шартнома ба мӯҳлати на камтар аз се сол аз рӯзи додани ариза барои дохилшавӣ ба Реестри соҳибони мағозаҳои савдои бебоч баста шавад.

Моддаи 260. Шарти дохил намудан ба Реестри соҳибони мағозаҳои савдои бебоч

1. Шартҳои дохил намудан ба Реестри соҳибони мағозаҳои савдои бебоч аз инҳо иборатанд:

1) соҳибии биное (таҳти моликият, пешбурди хоҷагидорӣ ё таҳти ичора), ки барои истифодаи он ба сифати мағозаи савдои бебоч муносиб ва ҷавобгӯи талаботи муқарраргардида бошад (моддаи 259);

2) таъмини супоридани пардохтҳои гумруқӣ мутобиқи моддаи 384 ҳамин Кодекс;

3) шартномаи сугуртаи хавфи масъулияти шаҳрвандии худ, ки метавонад дар натиҷаи расонидани зарар ба моли шаҳсони дигар, ки ба фурӯш монда шудааст ё вайрон кардани шартҳои дигари фурӯш бо шаҳсони дигар фаро расад. Маблағи сугурта, ки дар доираи он сугуртакунанда ӯҳдадор мешавад ҳангоми фарорасии ҳар як ҳолати сугурта зарарӣ ба моликияти шаҳсон расонидашударо ҷуброн намояд, тибқи масоҳат ё ҳаҷми муфид дар ҳаҷми 2 - нишондиҳанда барои ҳисобҳо барои ҳар як метри мукааби масоҳати муфид муайян карда мешавад, вале наметавонад аз ҳаҷми 3000 - нишондиҳанда барои ҳисобҳо камтар бошад (*Конун аз 06.10.2008c. № 437*).

Моддаи 261. Ариза барои дохил кардан ба Реестри соҳибони мағозаҳои савдои бебоч

1. Шаҳс ба Реестри соҳибони мағозаҳои савдои бебоч дар асоси аризае, ки ҷавобгӯи шартҳои муқаррарнамудаи моддаҳои 258 - 260 ҳамин Кодекс мебошад, дохил карда мешавад.

2. Ариза барои дохил кардан ба Реестри соҳибони мағозаҳои савдои бебоч бояд инҳоро дар бар гирад:

1) муроҷиат ба мақоми гумрук барои дохил кардан ба Реестри соҳибони мағозаҳои савдои бебоч;

2) маълумот дар бораи номгӯй, шакли ташкилию ҳуқуқӣ, маҳали ҷойгиршавӣ, оид ба кушодани суратҳисобҳои бонкӣ, инчунин маълумот дар бораи миқдори сармояи оинномавии (ҷамъшавандай) пурра ташаккулёфта, фонди оинномавӣ ё аъзоҳаққии аризадиҳанда;

3) маълумот дар бораи биноҳои дар ихтиёри аризадиҳанда қарордошта, ки барои истифода ба сифати мағозаи савдои бебоч таъин шудаанд, дар бораи маҳали ҷойгиршавии он, ободонӣ, таҷхизонӣ ва таъминоти моддию техникии он;

4) маълумот дар бораи таъмини супоридани пардохтҳои гумруқӣ мутобиқи моддаи 384 ҳамин Кодекс;

5) маълумот дар бораи шартномаи (шартномаҳои) сугурта кардани хавфи масъулияти шаҳрвандии аризадиҳанда.

3. Ба аризai барои дохил шудан ба Реестри соҳибони мағозаҳои савдои бебоч ҳуҷҷатҳои зерине, ки тасдиқунандаи маълумоти пешниҳодшуда мебошанд, замима мегарданд:

1) шаҳодатнома дар бораи сабти давлатии шаҳси ҳуқуқӣ;

2) ҳуҷҷатҳои тасдиқунандаи ҳуқуқи соҳибии биноҳое, ки барои истифода ҳамчун мағозаи савдои бебоч таъин гардидаанд;

3) тарҳи нақшай биноҳо, ки барои истифода ҳамчун мағозаи савдои бебоч таъин шудаанд;

4) ҳуҷҷатҳои тасдиқунандаи таъмини супоридани пардохтҳои гумrukӣ мутобиқи моддаи 384 ҳамин Кодекс;

5) тасдиқномаҳои бонкҳо дар бораи кушодани суратҳисобҳо;

6) шартномаи (полиси) сугурта (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

4. Барои ҳар як бинои ҳудудан алоҳида, ки барои истифодаи мағозаи бебоч пешбинӣ шудааст, аризаи алоҳида пешниҳод карда мешавад.

Моддаи 262. Вазифаҳо ва масъулияти соҳиби мағозаи савдои бебоч

1. Соҳиби мағозаи савдои бебоч вазифадор аст:

1) талабот ва шартҳои низоми гумрукии савдои бебочро риоя қунад;

2) талаботи ободонӣ ва таҷхизонии мағозаи савдои бебочро риоя қунад (моддаи 260);

3) имконияти барои мақсадҳои дигар истифода бурдани молеро, ки ба мағозаи савдои бебоч барои фурӯш ворид шудаанд, истисно намояд;

4) бақайдгирии моли ба мағозаи савдои бебоч воридшуда ва фурӯши онро анҷом дода, ба мақомоти гумрук ҳисбот пешниҳод намояд (моддаи 405);

5) моли таҳти низоми гумрукии савдои бебоч қарордоштаро танҳо дар биноҳои ёрирасон ва анборҳои мағозаи савдои бебоч нигоҳ дорад;

6) дар ҳолатҳои пешбининамудаи қисми 2 ҳамин модда ва қисми 2 моддаи 263 ҳамин Кодекс, инчунин дар ҳолатҳои пешбининамудаи қисми 1 моддаи 90 ҳамин Кодекс боҷҳои гумrukӣ ва андозро пардозад, ба шарте, агар соҳиби мағозаи савдои бебоч иҷозати транзити дохилии гумрукиро дошта бошад;

7) талаботи муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар соҳаи савдо бо назардошти хусусиятҳои муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс риоя қунад;

8) дар сурати баста шудани мағозаи бебоч мақоми гумрукро оғоҳ намояд.

2. Соҳиби мағозаи савдои бебоч барои пардохти боҷҳои гумrukӣ ва андози моли таҳти низоми гумрукии савдои бебоч қарордошта ҳангоми гум кардани моли хориҷӣ ё истифодаи он бо мақсадҳои дигари гайри фурӯши чакана дар мағозаи савдои бебоч ба шахсони воқеи, ки аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон хориҷ мешаванд, мутобиқи талабот ва шартҳои муқаррарнамудаи ҳамин боб масъулият дорад. Соҳиби мағозаи савдои бебоч барои пардохти боҷҳои гумrukӣ ва андоз танҳо дар сурате масъул намебошад, ки агар мол дар натиҷаи садама, таъсири қувваи рафъонопазир ё талафи табиӣ дар шароити мӯътадили нигаҳдорӣ ва фурӯш нобуд ё тамоман гум шуда бошад.

Моддаи 263. Шаҳодатнома барои дохил кардан ба Реестри соҳибони мағозаҳои савдои бебоч

1. Дохил кардан ба Реестри соҳибони мағозаҳои савдои бебоҷ нисбати ҳар як бинои ҳудудан алоҳида, ки ба сифати мағозаи савдои бебоҷ истифода бурда мешавад, татбиқ мегардад. Барои ҳар як бинои ҳудудан алоҳида дар бораи дохил кардан ба Реестри соҳибони мағозаҳои савдои бебоҷ шаҳодатномаи алоҳида дода мешавад.

2. Шаҳодатнома дар бораи дохил намудан ба Реестри соҳибони мағозаҳои савдои бебоҷ инҳоро дар бар мегирад:

1) номи соҳиби мағозаи савдои бебоҷ ва нишон додани шакли ташкилию ҳуқуқӣ, маҳали ҷойгиршавии он;

2) маълумот дар бораи ҳуқуқи соҳибии бино, ки ба сифати мағозаҳои савдои бебоҷ истифода бурда мешавад;

3) маълумот дар бораи таъмини супоридани пардохтҳои гумrukӣ мутобики моддаи 384 ҳамин Кодекс;

4) нишони додани маҳали ҷойгиршавии мағозаи савдои бебоҷ.

3. Шаҳодатнома дар бораи дохил кардан ба Реестри соҳибони мағозаҳои савдои бебоҷ дар давоми панҷ сол эътибор дорад.

4. Шаҳодатнома дар бораи дохил кардан ба Реестри соҳибони мағозаҳои савдои бебоҷро мақоми гумрук метавонад дар ҳолатҳои зерин бозхонад:

1) аз тарафи соҳиби мағозаи савдои бебоҷ риоя нашудани ҳатто яке аз шартҳои муқаррарнамудаи боби 31 ҳамин Кодекс барои фаъолият ба сифати соҳиби мағозаи савдои бебоҷ;

2) аз тарафи соҳиби мағозаи савдои бебоҷ риоя нашудани яке аз шартҳои пешбининамудаи банди 5 қисми 1 моддаи 230 ҳамин Кодекс;

3) ҳангоми якчанд маротиба ҷалб намудани соҳиби мағозаи савдои бебоҷ ба ҷавобарии маъмурӣ барои ҳуқуқвайронқуни маъмурӣ дар соҳаи фаъолияти гумrukӣ.

5. Ҳангоми бозхондани шаҳодатнома дар бораи дохил кардан ба Реестри соҳибони мағозаҳои савдои бебоҷ:

1) моли хориҷии таҳти низоми гумrukии савдои бебоҷ қарордошта бояд дар давоми 15 рӯзи баъди бозхонди шаҳодатномаи мазкур таҳти низоми дигари гумrukӣ қарор дода шавад;

2) маблағи андозҳои дохилие, ки аз моли ватании таҳти низоми гумrukии савдои бебоҷ ҷойгиршуда ва дар мағозаи савдои бебоҷ қарордошта баргардонида шудаанд, бо ҳисоб кардани фоизҳои муқаррарнамудаи Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар давраи ҷойгир намудани мол дар мағозаи савдои бебоҷ амал менамуданд, тибқи тартиби муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс барои ситонидани бочҳои гумrukӣ ва андоз пардохта мешавад;

3) моли таҳти низоми гумrukии савдои бебоҷ қарордошта баъди як рӯзи бозхонди шаҳодатнома барои мақсади гумrukӣ ҳамчун моли таҳти низоми нигаҳдории муваққатӣ ҷойгиршуда дониста мешавад. Фурӯши чунин мол, инчунин ҷойгир намудани моли дигар дар мағозаи савдои бебоҷ иҷозат дода намешавад.

4. Бозхонди шаҳодатнома дар бораи дохил кардан ба Реестри соҳибони мағозаи савдои бебоҷ соҳиби мағозаи савдои бебоҷро аз риояи талабот ва иҷроӣ ӯҳдадориҳои муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс озод наменамояд.

БОБИ 32. МИНТАҚАИ ОЗОДИ ГУМРУКӢ

Моддаи 264. Таъиноти низоми гумрукии минтақаи озоди гумrukӣ

1. Минтақаи озоди гумrukӣ низоми гумrukies мебошад, ки ҳангоми он молҳои хориҷӣ ва ватаний дар қаламрави сарҳади даҳлдор дар минтақаҳои озоди иқтисодӣ, бо роҳи пурра ё қисман озод намудан аз пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз, инчунин бе истифодаи мамнӯият ва маҳдудияти дорои хусусияти иқтисодии муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳукуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷойгир ва истифода бурда мешаванд (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

2. Минтақаи озоди иқтисодӣ ҳамчун қаламраве, ки дар он низоми гумrukии минтақаи озоди гумrukӣ амал мекунад, мутобиқи санадҳои меъёрии ҳукуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ташкил карда мешавад (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

Моддаи 265. Моле, ки барои ҷойгир намудан таҳти низоми гумrukии минтақаи озоди гумrukӣ иҷозат дода мешавад

1. Таҳти низоми гумrukии минтақаи озоди гумrukӣ моле иҷозат дода мешавад, ки барои ноил шудан ба мақсадҳои ташкили минтақаи озоди иқтисодӣ зарураст, ба истиснои ҳолатҳои муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳукуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

2. Номгӯи молҳои барои ноил шудан ба мақсадҳои ташкили минтақаи озоди иқтисодӣ зарурӣ тибқи Низомномаи минтақаи озоди иқтисодӣ, ки мувофиқи санадҳои меъёрии ҳукуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мегардад, муқаррар карда мешавад (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

Моддаи 266. Амалҳое, ки нисбат ба молҳои таҳти низоми гумrukии минтақаи озоди гумrukӣ ҷойгиршуда ва молҳое, ки зимни амалиёти коркарди молҳои таҳти низоми гумrukии минтақаи озоди гумrukӣ ҷойгиршуда ҳосил шудаанд, анҷом дода мешаванд

(*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*)

1. Бо молҳои таҳти низоми гумrukии минтақаи озоди гумrukӣ ҷойгиршуда иҷроӣ амалиёти истеҳсолӣ ва тиҷоратии дигар, ба истиснои фурӯши чаканаи онҳо, мувофиқи номгӯи муқаррарнамудаи Низомномаи минтақаи озоди иқтисодӣ иҷозат дода мешавад.

2. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонад номгӯи молҳоеро, ки барои ҷойгир карданашон таҳти низоми гумrukии минтақаи озоди гумrukӣ иҷозат дода намешавад, муайян намояд, инчунин мамнӯият ва маҳдудиятҳоро барои анҷом додани амалиёти алоҳида бо молҳое, ки таҳти низоми гумrukии минтақаи озоди гумrukӣ ҷойгир карда шудаанд, муқаррар намояд.

3. Молҳое, ки таҳти низоми гумrukии минтақаи озоди гумrukӣ ҷойгир карда шудаанд, метавонанд таҳти низоми гумrukии дигар, аз ҷумла низоми гумrukии

минтақаи озоди гумrukī бо мақсади чойгир карданашон дар минтақаи озоди иқтисодии дигар ё таҳти расмиёти гумrukī бо риояи талаботу шартҳои муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс ва (ё) санадҳои дигари меъёрии хуқукии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи фаъолияти гумrukī чойгир карда шаванд.

4. Молҳос, ки дар натиҷаи амалиёти коркарди молҳои таҳти низоми гумrukии минтақаи озоди гумrukī чойгиркардашуда ҳосил шудаанд, метавонанд таҳти низомҳои гумrukии иҷозат барои муомилоти озод, реэкспорт, нобудкуни, даст қашидан ба манфиати давлат, инчунин таҳти низоми гумrukии минтақаи озоди гумrukī бо мақсади чойгир карданашон дар минтақаи озоди иқтисодии дигар бо риояи талаботу шартҳои муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс ва (ё) санадҳои дигари меъёрии хуқукии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи фаъолияти гумrukī чойгир карда шаванд (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

Моддаи 267. Мӯҳлати чойгир намудани мол таҳти низоми гумrukии минтақаи озоди гумrukī

1. Мол метавонад таҳти низоми гумrukии минтақаи озоди гумrukī бе маҳдудияти мӯҳлати чойгир карда шавад, ба шарте агар минтақаи озоди иқтисодӣ фаъолият намояд (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

2. Ҳангоми барҳам додани минтақаи озоди иқтисодӣ, молҳос, ки таҳти низоми гумrukии минтақаи озоди гумrukī чойгир карда шудаанд ва молҳос, ки дар натиҷаи амалиёти коркарди молҳои таҳти низоми гумrukии минтақаи озоди гумrukī чойгиркардашуда ҳосил шудаанд, бояд дар давоми мӯҳлати анҷомёбии расмиёти барҳамдиҳии минтақаи озоди иқтисодӣ, ки санадҳои меъёрии хуқукии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намудаанд, таҳти низоми гумrukī ё расмиёти гумrukī мутобиқи қисмҳои 3 ва 4 моддаи 266 ҳамин Кодекс чойгир карда шаванд, агар қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигареро муқаррар накарда бошад (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

3. Содироти берун аз ҳудуди минтақаи озоди иқтисодии молҳос, ки таҳти низоми гумrukии минтақаи озоди гумrukī чойгир карда шудаанд ва молҳос, ки дар натиҷаи амалиёти коркарди молҳои таҳти низоми гумrukии минтақаи озоди гумrukī чойгиркардашуда ҳосил шудаанд, ба шарте иҷозат дода мешавад, ки молҳои мазкур таҳти низоми гумrukī ё расмиёти гумrukī мутобиқи қисмҳои 3 ва 4 моддаи 266 ҳамин Кодекс чойгир карда шаванд, агар қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигареро муқаррар накарда бошад (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

Моддаи 268. Тадбирҳо оид ба таъмини риояи қонунгузории гумrukи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар минтақаҳои озоди гумrukī

1. Ҳудуде, ки барои ташкил кардани минтақаи озоди иқтисодӣ пешбинӣ шудааст, бояд тарзе ободу таҷхизонида шавад, ки тавонанд риояи санадҳои меъёрии хуқукии Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла имконияти анҷом додани назорати гумrukiro нисбат ба молҳои таҳти низоми гумrukии минтақаи озоди гумrukī чойгиршуда таъмин намояд. Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukī талаботи ҳатмиро дар хусуси ободу таҷхизонидани ҳудуде,

ки барои ташкил кардани минтақаи озоди иқтисодӣ пешбинӣ шудааст, муқаррар менамояд (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

2. Роҳбари маъмурияти минтақаи озоди иқтисодӣ вазифадор аст (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*):

1) имконияти интиқоли молу воситаҳои нақлиётро аз ҳудуди озоди иқтисодӣ бидуни назорати гумrukӣ истисно намояд (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*);

2) ба мақомоти гумruk чиҳати фаъолият оид ба назорати гумрукии воридоту содироти мол ва воситаҳои нақлиёт аз сарҳади минтақаи озоди иқтисодӣ шароити зарурӣ фароҳам орад (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*);

3) талаботи мақомоти гумrukро оид ба риояи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи фаъолияти гумrukӣ ичро намояд.

Моддаи 269. Баҳисобгирии моле, ки дар минтақаҳои озоди гумrukӣ мавҷудаст

1. Шахсоне, ки дар минтақаҳои озоди иқтисодӣ фаъолият доранд, баҳисобгирии молҳои таҳти низоми гумрукии минтақаи озоди гумrukӣ ҷойгиршуда ва амалиёт бо онҳоро ба роҳ мемонанд ва ба мақомоти гумruk дар хусуси онҳо бо тартиби муайяннамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ ҳисбот медиҳанд (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

2. Ҳама гуна тағйироте, ки бо молҳои таҳти низоми гумrukии минтақаи озоди гумrukӣ ҷойгиршуда рух додааст, дар ҳӯҷатҳои баҳисобгирий бояд инъикос карда шавад (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

Моддаи 270. Ситонидани бочҳои гумrukӣ, андозҳо ва истифодаи тадбирҳои мамнӯият ва маҳдудиятҳои дорои хусусияти иқтисодӣ

1. Ҳангоми ҷойгиронии молҳо таҳти низоми гумrukии минтақаи озоди гумruки озодкунии пурра ва ё қисман аз пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз амалӣ гардида, вале тадбирҳои мамнӯият ва маҳдудиятҳои дорои хусусияти иқтисодии муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон татбиқ намешаванд. Ҳангоми содироти ин мол аз минтақаи озоди иқтисодӣ ба қисмати дигари ҳудуди гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон бочҳои гумrukӣ ва андоз ситонида мешаванд ва тадбирҳои мамнӯият ва маҳдудиятҳои дорои хусусияти иқтисодии муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқи шартҳои арзшудаи низоми гумrukӣ татбиқ карда мешаванд (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

2. Далели истеҳсоли мол дар қаламрави минтақаи озоди иқтисодӣ бо сертификати истеҳсоли мол тасдиқ карда мешавад. Ҳангоми набудани сертификати мазкур мол ба таври зайл баррасӣ карда мешавад (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*):

1) ҳангоми содироти мол берун аз қаламрави гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мақсади ситонидани бочҳои гумrukии содиротӣ ва қабули тадбири мамнӯият ва маҳдудиятҳо, ки мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар гардидаанд, ҳамчун молҳои ватанӣ;

2) ҳангоми воридоти мол ба қисми дигари қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мақсади ситонидани бочҳои гумрукии воридотӣ ва қабули тадбiri мамнӯият ва маҳдудиятҳо, ки мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар гардидаанд, ҳамчун молҳои хориҷӣ.

Моддаи 271. Ҳусусиятҳои барасмиятдарории гумрукии мол таҳти низоми гумрукии минтақаи озоди гумrukӣ

1. Барасмиятдарории гумрукии молҳо, ки ба ҳудуди минтақаи озоди иқтисодӣ ворид мешаванд ва таҳти низоми гумрукии минтақаи озоди гумrukӣ қарор мегиранд, инчунин молҳо, ки нисбат ба онҳо низоми гумрукии минтақаи озоди гумrukӣ тағиیر меёбад, бояд бо тартиби муайяннамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ амалӣ гардад (*Қонуни ҶТаз 03.07.2012 № 845*).

2. Ҳангоми тағиир додани низоми гумрукии минтақаи озоди гумrukӣ ба низоми дигари гумrukӣ барасмиятдарории гумruкии молҳо, истифодаи тадбирҳои мансуб ба мамнӯияту маҳдудиятҳои мутобиқи санадҳои меъерии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраршуда, супоридани бочҳои гумrukӣ ва андозҳо мувофиқи шарту талаботи низоми гумruкии интихобгардида амалӣ мегардад. Ҳамзамон арзиши гумruкии мол нисбати моли истифодашаванд бо назардошти меъерҳои амортизатсиони ҳангоми истифода (ба кор бурдан) тибқи низоми гумruкии минтақаи озоди гумrukӣ, ки мувофиқи қонунгузории андози Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар гардидааст, муайян карда мешавад (*Қонуни ҶТаз 03.07.2012 № 845*).

Моддаи 272. Анҷоми низоми гумruкии минтақаи озоди гумrukӣ (Қонуни ҶТаз 03.07.2012 № 845)

Низоми гумruкии минтақаи озоди гумrukӣ ҳангоми таҳти низоми гумrukӣ ё расмиёти гумrukӣ мутобиқи қисмҳои 3 ва 4 моддаи 266 ҳамин Кодекс ҷойгир кардани молҳои таҳти низоми гумruкии минтақаи озоди гумrukӣ ҷойгиркардашуда ва (ё) молҳо, ки дар натиҷаи амалиёти коркарди молҳои таҳти низоми гумruкии минтақаи озоди гумrukӣ ҷойгиркардашуда ҳосил шудаанд, анҷом меёбад (*Қонуни ҶТаз 03.07.2012 № 845*).

БОБИ 33. АНБОРИ ОЗОД

Моддаи 273. Таъиноти низоми гумruкии анбори озод

1. Анбори озод низоми гумruкие мебошад, ки ҳангоми он мол дар биноҳои (маҳалҳои) даҳлдори ба сифати анбори озод истифодашаванд ба бидуни ситонидани бочҳои гумrukӣ, андозҳо, татбиқи мамнӯияту маҳдудиятҳои дори ҳусусияти иқтисодии муқаррарнамудаи санадҳои меъерии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҷойгир ва истифода бурда мешаванд.

2. Анбори озод дар асоси пешниҳоди мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ ва мақоми давлатии ваколатдор оид ба масъалаҳои

фаъолияти тиҷорати хориҷӣ бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис дода мешавад (минбаъд дар ҳамин боб - пешниҳод).

Моддаи 274. Моле, ки барои ҷойгир кардан дар анбори озод иҷозат дода мешавад

Дар низоми гумрукии анбори озод ҷойгиркуни моле иҷозат дода мешавад, ки барои коркард таъин гардидааст, инчунин моле, ки бо қӯмаки он амалиёти коркард анҷом дода мешавад, ба истиснои моли манъшудае, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ кардааст.

Моддаи 275. Амалиёте, ки бо мол дар анбори озод анҷом дода мешавад

1. Дар анбори озод иҷрои амалиёти зерин иҷозат дода мешавад:

1) Барои таъмини нигаҳдории ин мол - поккорӣ, шамолдиҳӣ, хушкунӣ (аз ҷумла ташкили гармидиҳӣ), ташкили низоми ҳарорати мӯътадили нигаҳдори (хунуккунӣ, яхкунонӣ, гармкунӣ,) ҷойгиронӣ дар баставандҳои муҳофизатӣ, молидани равғандҳои муҳофизатӣ ва консервантҳо, молидани маводи зидди занг, доҳил кардани маводи пешгирикунанда;

2) оид ба омодасозии мол барои фурӯш ва интиқол - тақсим ба партияҳо, ташкили ирсол, навъбандӣ, баставандӣ, баставандии нау, маркировка, боркунӣ, борфарорӣ, аз нау бор кардан, амалиёти маъмулии марбут ба такмил ё омода соҳтан ба ҳолати корӣ, ҷойивазкуни мол дар ҳудуди анбор бо мақсади ҷойгиронии судманд, ҷойгиронии мол барои овезаҳои намоишӣ, тест;

3) оид ба коркард - истеҳсоли (коркарди мол), аз ҷумла наслб ва мутобиқгардонӣ, ки ҳангоми он моли воридшуда хусусияти асосии худро нигоҳ медорад, коркарди худи мол, ки ҳангоми он моли хориҷӣ хусусияти хоси худро аз даст дода, дар маҳсули коркард таснифоти худро нигоҳ медорад ва имкон медиҳад моли воридоти бо маҳсули коркард ҳаммонанд карда шавад ва ҳаммонандсози шарти муҳими коркард, таъмири мол, аз ҷумла барқарорсозӣ ва истифодай баъзе молҳое мебошад, ки барои осон гардонидани истеҳсоли маҳсули коркард аз истеъмоли пурра ё қисмани онҳо дар ҷараёни коркард таъин гардидаанд;

4) барои истифодай мол ба сифати таҷҳизоти технологӣ ва қисмҳои эҳтиётии онҳо, техникаҳои борбардорию борфарорӣ ва дигар воситаҳои дар анбори озод истифодашаванда.

2. Амалиёт бо моли дар анборҳои озод ҷойгиршуда, ки дар бандҳои 1 ва 2 қисми 1 ҳамин модда зикр шудаанд, бо огоҳонидани мақомоти гумрук сурат гирифта, набояд коди молро мувофиқи Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷӣ тағйир диханд.

Бо моле, ки дар анбори озод таҳти нигаҳдории муваққатӣ қарор доранд, метавонад амалиёти пешбининамудаи банди 1 қисми 1 ҳамин модда анҷом дода шавад.

Ҳангоми бо моли хориции дар анбори озод ҷойгиршуда анҷом додани амалиёт бо мақсади истехсоли маҳсули коркард истифодаи моли ватани ба сифати маводи иловагӣ ва унсурҳои иловаги иҷозат дода мешавад.

3. Бо мақсади таъмини риояи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ва татбиқи назорати гумруки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад барои икрои амалиёт бо моли дар анборҳои озод нигаҳдоришаванда мамнӯият ва маҳдудиятҳои алоҳидаро муқаррар намояд.

Моддаи 276. Мӯҳлати нигаҳдории мол дар анборҳои озод

Мол дар анбори озод метавонад бе маҳдуд намудани мӯҳлат нигоҳ дошта шавад, ба шарте, агар анбори озод фаъолият намояд.

Моддаи 277. Назорати гумrukӣ ва барасмиятдарории гумrukии моли таҳти низоми гумrukии анбори озод ҷойгиршаванда

Назорати гумrukӣ ва барасмиятдарории гумrukии моли таҳти низоми гумrukии анбори озод ҷойгиршаванда, инчунин аз анборҳои озод содиршаванда тибқи тартиби муқаррарнамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ анҷом дода мешавад.

Моддаи 278. Баҳисобгирии моли дар анборҳои озод ҷойгиршуда

1. Соҳибони анборҳои озод баҳисобгирии моли дар анбори озод ҷойгиршуда, инчунин амалиёти бо ин мол икрошударо анҷом дода, ба мақомоти гумruk мувофиқи тартиби муайяннамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ ҳисбот пешниҳод менамоянд.

2. Барои баҳисобгирии моли дар анбори озод ҷойгиршуда, инчунин амалиёти бо ин мол икрошуда, метавонанд ҳуччатҳои барои пешбурди фаъолияти ҳисбдорӣ ва ҳисботдиҳи тибқи санадҳои меъёрии ҳукуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон таъиншуда истифода гарданд, ба шарте агар дар ин ҳуччатҳо номгӯ ва алломатҳои ҳаммонандсозии мол, тезъод, маълумот дар бораи ҷойгир намудани онҳо дар ҳудуди анбори озод, ҳама гуна тағйироти дар анборҳо бо онҳо суратгирифта инъикос гарданд.

Моддаи 279. Вазифаҳои соҳиби анбори озод

Соҳиби анбори озод вазифадор аст:

1) мутобиқати анбори озодро бо талаботи муқарраршуда дар давоми мӯҳлати фаъолияти анбори озод таъмин намояд;

2) муҳофизати мол ва мувофиқати амалиёти бо онҳо гузаронидашавандаро тибқи қонунгузории гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон таъмин намояд;

3) ба назорати гумrukӣ мусоидат намояд;

4) бидуни назорати гумrukӣ гирифтани моли дар анбори озод нигаҳдоришавандаро истисно намояд;

5) шартҳои таъсис ва фаъолияти анбори озодро риоя кунад, инчунин талаботи мақомоти гумрук, аз ҷумла таъмини дастрас будани молро иҷро намояд;

6) барои татбиқи назорати гумrukӣ ва барасмиятдарории гумrukӣ ба мақомоти гумruk тибқи тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон бино, таҷхизот ва воситаҳои алоқаро дар анбори озод фароҳам орад;

7) баҳисобгирии моли дар анборҳои озод ҷойгиршударо анҷом дода, ба мақомоти гумruk дар бораи амалиёти бо он гузаронидашуда тибқи тартиби муқаррарнамудаи моддаи 278 ҳамин Кодекс ҳисбот пешниҳод кунад.

Моддаи 280. Ситонидани боҷҳои гумrukӣ, андоз ва татбиқи тадбирҳои мамнӯият ва маҳдудиятҳои муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Ҳангоми ҷойгир намудани моли ватанӣ ва хориҷӣ дар анборҳои озод боҷҳои гумrukӣ ва андоз ситонида намешаванд ва тадбирҳои мамнӯият ва маҳдудиятҳои муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ба истиснои талабот оид ба амнияти мол, татbiқ намегарданд. Ҳангоми аз анборҳои озод ба қисми дигари қаламрави гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон баровардани мол боҷҳои гумrukӣ ва андоз ситонида мешаванд ва тадбирҳои мамнӯият ва маҳдудиятҳои муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси шартҳои арзшудаи низоми гумrukӣ, ба истиснои воридоти моли ватанӣ, татbiқ мегарданд.

2. Ҳангоми содироти мол аз анборҳои озод берун аз қаламрави гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон боҷҳои гумrukӣ ва тадбирҳои ба мамнӯият ва маҳдудиятҳои муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбати моли зайл татbiқ намегарданд:

- 1) моли хориҷӣ;
- 2) дар анборҳои озод истеҳсолшуда;
- 3) дар анборҳои озод коркардшуда.

3. Истеҳсоли мол дар анборҳои озод бо сертификати истеҳсоли мол тасдиқ карда мешавад. Ҳангоми мавҷуд набудани сертификати мазкур мол чунин барраси карда мешавад:

1) ҳангоми содироти мол берун аз қаламрави гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мақсади ситонидани боҷҳои гумrukии содиротӣ ва қабули тадбири мамнӯият ва маҳдудиятҳои муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳамчун моли ватанӣ;

2) ҳангоми воридоти мол ба қисми дигари қаламрави гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мақсади ситонидани боҷҳои гумrukии воридотӣ, андозҳо ва татbiқи тадбирҳои мамнӯият ва маҳдудиятҳои муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳамчун моли хориҷӣ.

Моддаи 281. Талабот нисбати фаъолияти анбори озод

1. Биное, ки барои таъсис ва фаъолияти анбори озод пешбинӣ шудааст, бояд ҷавобгӯи талаботи зерин бошад:

1) таҳти моликияти шахсии соҳиби анбор бошад ё ба мӯҳлати на камтар аз 3 сол аз лаҳзаи додани ариза барои гирифтани рухсатнома ба ичора гирифта шуда бошад;

2) андозаи (периметри) он муайян ва ихота карда шуда бошад;

3) дар худуди анбори озод бино ва иншооте, ки марбути анбор нестанд, бояд вучуд надонда бошанд;

4) дорои ҷое бошад, ки барои азназаргузаронии мол зарур аст;

5) барои амалиёти коркарди мол обод ва муҷаҳаз бошад.

2. Анборҳои озод бояд дар тамоми давраи фаъолияти худ ҷавобгӯи талаботи муқарраргардида бошанд.

Моддаи 282. Рухсатнома барои фаъолият ба сифати соҳиби анбори озод

1. Анбори озод дар асоси қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва баъди гирифтани рухсатнома аз мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ ҷиҳати фаъолият ба сифати соҳиби анбори озод таъсис дода мешавад.

2. Рухсатнома барои фаъолият ба сифати соҳиби анбори озод ба шахси ҳуқуқӣ дода мешавад, ки соҳиби майдонҷаи барои таъсиси анбори озод таъингардида мебошад ё онро тибқи ҳуқуқи пешбурди ҳоҷагидорӣ ё идораи фаври ихтиёрдорӣ мекунад, ба шарте, ки пардохти боҷҳои гумруқӣ ва андозро мутобиқи моддаи 384 ҳамин Кодекс таъмин карда бошад (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

3. Рухсатнома барои фаъолият ба сифати соҳиби анбори гумруқӣ ба ҳар як бинои ҳудудан алоҳида, ки ба сифати анбори озод истифода мегардад, дода мешавад. Рухсатнома барои фаъолият ба сифати соҳиби анбори озод инҳоро дар бар мегирад;

1) номи мақоми гумruk;

2) номгӯй ва шакли ташкилию ҳуқуқӣ;

3) номгӯи навъи фаъолият;

4) маълумот дар бораи ҳуқуқи ихтиёрдории бино, ки ба сифати анбори озод истифода бурда мешавад;

5) маълумот дар бораи таъмини супоридани пардохтҳои гумруқӣ мутобиқи моддаи 384 ҳамин Кодекс;

6) зикри маҳали ҷойгиршавии анбори озод;

7) рақам ва санаи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;

8) рақами мушаҳхаси андозсупорандা;

9) рақами бақайдгирий ва санаи додани рухсатнома;

4. Мӯҳлати амали рухсатнома барои фаъолият ба сифати соҳиби анбори озод маҳдуд карда намешавад.

5. Рухсатнома барои фаъолият ба сифати соҳиби анбор ба шахси дигар дода намешавад.

Моддаи 283. Ариза барои ичрои фаъолият ба сифати соҳиби анбори озод

1. Пешниҳод барои қабули қарор ҷиҳати ичрои фаъолият ба сифати соҳиби анбори озод дар асоси аризай шахс сурат мегирад. Ариза барои фаъолият ба сифати соҳиби анбори озод бояд инҳоро дар бар гирад:

1) муроциат бо хоҳиши баррасии ҳуччатҳо барои фаъолият ба сифати соҳиби анбори озод;

2) маълумот дар бораи номгӯй, шакли ташкилию ҳуқуқӣ, маҳали ҷойгиршавӣ, суратҳисобҳои кушодашудаи бонкӣ, инчунин андозаи сармояи оинномавии (чамъшавандай) пурра ташаккулӯфта, фонди оинномавӣ ё аъзоҳаққии аризадиҳанда;

3) маълумот дар бораи биноҳо, ки дар ихтиёри аризадиҳанда қарор дошта, барои истифода ба сифати анбори озод таъин гардидаанд, маҳали ҷойгиршавӣ, ободонӣ, таҷхизонӣ ва таъминоти моддию техникии онҳо;

4) маълумот дар бораи таъмини пардохтҳои гумrukӣ мутобики маддай 384 ҳамин Кодекс;

5) маълумот дар бораи шартномаи (шартномаҳои) сугуртаи хавфи масъулияти шаҳрвандии аризадиданда.

2. Ба ариза барои фаъолият ба сифати соҳиби анбори озод ҳуччатҳои зерине, ки тасдиқунандаи маълумоти пешниҳодшуда мебошанд, замима мегарданд:

1) шаҳодатнома дар бораи бақайдгирии давлатии шахси ҳуқуқӣ;

2) ҳуччатҳои тасдиқунандаи ҳуқуқи соҳибии биноҳо, ки барои истифода ҳамчун анбори нигаҳдории муваққатӣ таъин шудаанд;

3) тарҳу нақшаҳои биноҳо, ки барои истифода ҳамчун анбори нигаҳдории муваққатӣ таъин шудаанд;

4) ҳуччатҳои тасдиқунандаи таъмини пардохтҳои гумrukӣ мутобики маддай 384 ҳамин Кодекс;

5) тасдиқномаи бонкҳо дар бораи кушодани суратҳисобҳо дар онҳо (*Қонуни ҶТаз 03.07.2012 № 845*).

3. Ҳангоми тағиیر ёфтани маълумоти дар ариза ва ҳуччатҳо дарҷшуда соҳиби анбори озод бояд мақоми гумрукро на дертар аз 30 рӯзи тақвими аз санаи ворид намудани тағиирот огоҳ намояд.

Моддаи 284. Боздоштани амали рухсатнома ҷиҳати фаъолият ба сифати соҳиби анбори озод

1. Ҳангоми аз ҷониби соҳиби анбор риоя нашудани талабот ва ӯҳдадориҳои муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс амали рухсатнома метавонад бо қарори мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ бо зикри сабабҳои боздоштани он, ба мӯҳлати 6 моҳ боздошта шавад.

2. Қарор дар бораи бозхондани амали рухсатнома бо фармоиши роҳбари мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ бо зикри сабаби бозхонди он қабул карда мешавад (*Қонуни ҶТаз 03.07.2012 № 845*).

3. Амали рухсатнома аз рӯзи интишори фармоиши даҳлдор боздошта мешавад. Ҳангоми бозхондани амали рухсатнома чойгир намудани мол дар анбори озод манъ аст. Моле, ки то бозхондани амали иҷозатнома дар анбори озод чойгир шуда буд, бояд аз ҷониби соҳиби анбори озод бетафйир нигоҳ дошта шавад (*Қонуни ҶТаз 03.07.2012 № 845*).

4. Амали рухсатнома баъди бартараф намудани сабабҳои бозхондани амали он ва интишори фармоиши даҳлдори мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ барқарор мегардад (*Қонуни ҶТаз 03.07.2012 № 845*).

Моддаи 285. Бозхондани рухсатнома барои фаъолият ба сифати соҳиби анбори озод

1. Рухсатнома барои фаъолият ба сифати соҳиби анбори озодро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ дар ҳолатҳои зерин метавонад бозхонад:

1) дидою дониста пешниҳод намудани маълумоти бардуруғ;

2) аз ҷониби соҳиби анбори озод иҷро нашудани талаботи дар рухсатнома мавҷуда;

3) бартараф нанамудани сабабҳо, ки қаблан боиси бозхондани амали рухсатнома гардидаанд;

4) аз ҷониби суд ба соҳиби анбори озод манъ кардани фаъолият оид ба хизматрасонии анбори озод;

5) қатъи фаъолият ба сифати соҳиби анбори озод бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;

6) агар соҳиби анбори озод ҷандин маротиба барои вайрон кардани қонунгузории маъмурӣ дар соҳаи фаъолияти гумруқӣ ба ҷавобгарии маъмурӣ ҷалб шуда бошад;

7) азnavtaшкилдиҳӣ ё барҳам додани анбори озод мувофиқи санади меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

2. Қарор дар бораи бозхондани рухсатнома бо фармоиши мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ, бо асосноксозии чунин қарор ба расмият дароварда мешавад (*Қонуни ҶТаз 03.07.2012 № 845*).

3. Бозхондани рухсатнома аз рӯзи қабули фармоиш амалӣ мегардад (*Қонуни ҶТаз 03.07.2012 № 845*).

4. Ҳангоми бозхондани рухсатнома соҳиби анбори озод вазифадор аст дар давоми 15 рӯзи тақвимии баъди гирифтани қарор дар бораи бозхондани рухсатнома онро ба мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ баргардонад.

5. Аризай такрорӣ дар бораи додани рухсатнома ҷиҳати фаъолият ба сифати соҳиби анбори озод метавонад баъди ду сол аз рӯзи интишори фармоиш дар

бораи бозхондани рухсатнома, дар сурати бартараф намудани сабабҳос, ки боиси қабули қарор гардида буданд, баррасӣ карда шавад (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

6. Ҳангоми қатъи фаъолияти анбори озод моли таҳти низоми гумрукии анбори озод ҷойгиршуда метавонад таҳти дигар низоми гумруқӣ арз карда шавад ё нисбати ин мол амали низоми гумрукии анбори озод дар давоми си рӯзи тақвими аз рӯзи қабули қарор дар бораи қатъи амали рухсатнома бояд анҷом дода шавад.

Дар ҳолатҳои дар анбори озод мавҷуд будани моли таҳти амалиёти коркард қарордошта мақоми гумрук шахсеро, ки молро дар анбори гумруқӣ ҷой додааст, дар бораи барҳам ҳӯрдани анбори озод огоҳ менамояд. Дар ин ҳолат амали низоми гумрукии анбори озод нисбати ин мол то анҷоми охирин амали коркард нигоҳ дошта мешавад.

БОБИ 34. ИНТИҚОЛИ ЗАХИРАҲО

Моддаи 286. Мазмуни низоми гумрукии интиқоли захираҳо

1. Интиқоли захираҳо низоми гумрукие мебошад, ки ҳангоми он моли барои истифода дар киштиҳои дарёй, ҳавопаймо ва қатораҳо таъингардида, ки барои интиқоли пулакии байналмилалии мусофирон ё интиқоли пулакӣ ва бепулӣ байналмилалии моли саноатӣ ё тиҷоратӣ истифода мешаванд, инчунин моли барои фурӯш ба ҳайати экипаж ва мусофирони чунин киштиҳои дарёй, ҳавопаймо таъингардида аз сарҳади гумруқӣ бидуни пардоҳти бочҳои гумруқӣ ва андоз ва бидуни татбиқи мамнӯият ва маҳдудиятҳои дорои хусусияти иқтисодии муқаррарнамудаи санадҳои месъерии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, интиқол дода мешаванд.

2. Ҳангоми содироти моли таҳти низоми гумрукии интиқоли захираҳо ҷойгиршуда озодқуни аз пардоҳт, баргардонидан ё ҷуброни андозҳои доҳилӣ анҷом дода намешавад, агар қонунгузории андози Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигарро пешбинӣ накарда бошад.

Моддаи 287. Ҷойгир намудани мол таҳти низоми гумрукии интиқоли захираҳо

1. Таҳти низоми гумрукии интиқоли захираҳо ҷойгир намудани моли зерин иҷозат дода мешавад (минбаъд дар ҳамин боб - захираҳо), ки:

1) барои таъмини мӯътадили истифодабарӣ ва хизматрасонии техникии киштиҳои дарёй, ҳавопаймо ва қатораҳо дар ҳати сайр ё дар нуқтаҳои истгоҳҳои фосилавӣ ё истгоҳ (аз ҷумла сӯзишворӣ, равғанҳои молиданиӣ) заруранд;

2) барои истифодаи мусофирон ва ҳайати экипажи киштиҳои дарёй, ҳавопаймо ё мусофирон ва кормандони бригадаҳои қатораҳо пешбинӣ шудаанд, сарфи назар аз он, ки ин захираҳо фурӯхта мешаванд ё не;

3) барои фурӯш ба мусофирон ва ҳайати экипажи киштиҳои дарёй ва ҳавопаймо бе мақсади истифодаи онҳо дар саҳни ин нақлиёт пешбинӣ шудаанд.

2. Захираҳо таҳти низоми гумрукии интиқоли захира сарфи назар аз давлати бақайдирӣ ва мансубияти миллии киштиҳои дарёй, ҳавопаймо ва қатораҳо ҷойгир карда мешаванд.

3. Таҳти низоми гумрукии интиқоли захираҳо ҷойгир намудани қисмҳои эҳтиётӣ ва таҷҳизоте, ки барои таъмини истифодаи мӯътадил ва хизматрасонии техникии киштиҳои дарёй, ҳавопаймо ва қатораҳо дар хати сайр ё дар нуқтаҳои истгоҳҳои фосилавӣ ё истгоҳ таъин гардидаанд, иҷозат дода намешавад.

4. Низоми гумрукии интиқоли захира нисбати захираҳо ҳангоми истифодаи киштиҳои дарёй бо мақсади тиҷоратӣ, ҳавопаймои авиатсияи гражданий, давлатӣ ва озмоиши (эксперименталӣ), ба истиснои ҳолатҳои истифодаи воситаҳои нақлиёт аз ҷониби шаҳсони воқеӣ барои истифодаи шаҳси (боби 37) татбиқ карда мешавад.

Моддаи 288. Шартҳои озодкунӣ аз пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз

1. Ҳангоми ба қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид намудани захираҳое, ки барои таъмини истифодабарии мӯътадил дар саҳни киштиҳои дарёй, ҳавопаймо ва қатораҳо қарор доранд, бочҳои гумrukӣ ва андоз пардоҳта намешаванд, ба шарте агар ин захираҳо ҳангоми таваққуфи ин киштӣ, ҳавопаймо ва қатораҳо дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар онҳо боқӣ монда бошанд.

2. Ҳангоми ворид намудани захираҳое, ки дар қатораҳо қарор доранд ва барои таъмини мӯътадили истифода ва хизматрасонии техникии онҳо, инчунин барои истифодаи мусоғирон ва кормандони бригадаҳои қатораҳо таъин гардидаанд, бочҳои гумrukӣ ва андоз ситонида намешаванд, ба шарте агар ин захираҳо ҳангоми таваққуфи қатораҳо дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар онҳо боқӣ монанд.

3. Ҳангоми ҷойгир намудани моли хориҷие, ки барои фурӯш ба мусоғирон ва ҳайати экипажи киштиҳои дарёй, ҳавопаймо бе мақсади истифодаи онҳо дар ин ҳавопаймо ва киштиҳо таъин гардидаанд, таҳти низоми гумрукии интиқоли захираҳо озодкунӣ аз пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андози воридоти ҳангоми фурӯши ин мол берун аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо назардошти қисми 3 моддаи 289 ҳамин Кодекс фароҳам оварда мешавад.

4. Ҳангоми аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон баровардани захираҳои дар киштиҳои дарёй ё ҳавопаймоҳо қарордошта бочҳои гумrukии содироти ситонида намешаванд, агар ин захираҳо ба микдори муайян, вобаста ба тесьоди ҳайати мусоғирон, экипаж ва давомнокии сафар барои таъмини мӯътадили истифода ва хизматрасонии техникии ин ҳавопаймо ва киштиҳо, бо назардошти захираҳои дар ин нақлиёт мавҷудбуда бароварда шаванд.

5. Ҳангоми аз сарҳади гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон баровардани захираҳои барои истифодаи мӯътадил ва хизматрасонии техникии қатораҳо зарурӣ, инчунин захираҳои барои истеъмоли мусоғирон ва кормандони бригадаҳои қатораҳо таъингардида бочҳои гумrukии содироти ситонида намешаванд, агар ин захираҳо ба микдори барои таъмини истифодаи мӯътадил ва хизматрасонии техникии қатораҳо, инчунин барои истеъмоли мусоғирон ва

кормандони бригадаҳои қатора дар хати сайр, бо назардошти захираи дар қатора мавҷудбуда бароварда шаванд.

6. Захираҳо метавонанд бо иҷозати мақоми гумрук мувакқатан фароварда шаванд, мутаносибан ба дигар ҳавопаймо, киштиҳо ва қатораҳо, ки интиқоли байнамилалии мол ва мусофиронро анҷом медиҳанд, бор карда шаванд, агар шартҳои пешбининамудаи ҳамин боб риоя гардад.

Моддаи 289. Истифодаи захираҳо

1. Захираҳои барои истеъмоли мусофирон ва ҳайати экипажи киштиҳои дарёй таъингардида ва захираҳо барои таъмини истифодан мӯътадил ва хизматрасонии техникии киштиҳои зарурӣ метавонанд дар ин киштиҳо ҳангоми таваққуф дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба миқдори муайян, вобаста ба теъдоди ҳайати мусофирон, экипаж, давомнокии таваққуф, аз ҷумла вақти таъмири киштиҳои дарёй дар маҳали таъмир (док, верф) ё заводҳои таъмир истеъмол ва истифода бурда шаванд, агар экипаж дар ин ҳолатҳо киптиро тарк нақунад.

2. Ҳангоми фуруди ба нақша гирифташудаи ҳавопаймо дар як ё якчанд фурудгоҳҳое, ки дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон воқеъ мебошанд, захираҳои барои таъмини истифодабарии мӯътадил ва хизматрасонии техникии ин ҳавопаймо ва барои истеъмоли ҳайати экипаж ҳангоми дар нуқтаҳои фурудгоҳ ва ҳангоми парвоз байни ин нуқтаҳо қарор доштани ҳавопаймо таъингардида метавонанд дар нуқтаҳои фуруд ва ҳангоми парвоз байни ин нуқтаҳо истифода бурда шаванд.

3. Захираҳос, ки барои фурӯш ба мусофирон ва ҳайати экипажи ҳавопаймо бидуни мақсади истеъмоли онҳо дар ҳавопаймо таъин гардидаанд, метавонанд ҳангоми дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор доштани ин ҳавопаймо фурӯҳта шаванд, ба шарте ки онҳо дар ин ҳавопаймоҳо фурӯҳта шаванд.

4. Захираҳои барои истеъмоли мусофирони қатораҳо ва кормандони бригадаҳои қатора ва захираҳои барои таъмини мӯътадили истифода ва хизматрасонии техникии ин қатораҳо зарурӣ метавонанд дар қатораҳо ҳангоми ҳаракат ё таваққуф дар истгоҳҳои фосилавӣ ё истгоҳҳо дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба миқдори муайян, вобаста ба теъдоди мусофирон ва кормандони бригадаҳои қатора, инчунин давомнокии таваққуф ва вақти ҳаракат дар хати сайр истеъмол ва истифода бурда шаванд.

5. Мақомоти гумрук ҳуқуқдоранд интиқолдиҳандаро вазифадор намоянд, ки барои таъмини риояи истифодаи захираҳои пешбининамудаи ҳамин боб ҳангоми дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор доштани киштиҳои дарёй, ҳавопаймо ё қатораҳо тадбирҳои зарурӣ андешанд. Бо қарори мақоми гумрук ба ҷойҳо, ки захираҳо нигоҳ дошта мешаванд, метавонад тамға ва мӯҳри гумrukӣ гузошта шавад.

БОБИ 35. НИЗОМҲОИ ГУМРУКИИ МАХСУС

Моддаи 290. Моле, ки таҳти низомҳои гумрукии маҳсус қарор дода мешавад

Низоми гумрукии махсус нисбати моли зерине, ки аз сарҳади гумруки интиқол дода мешавад, муқаррар мегардад:

1) моли аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон содиршаванда, ки барои таъмини фаъолияти сафоратҳо, консулгариҳо, намояндагиҳои назди созмонҳои байналмилалӣ ва дигар намояндагиҳои расмии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар хориҷа таъин гардидааст;

2) моле, ки аз сарҳади гумрукӣ байни қисмҳои ҳарбии Ҷумҳурии Тоҷикистон воқеъ дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва берун аз ин қаламрав қарордошта интиқол дода мешавад;

3) моле, ки аз сарҳади гумрукӣ интиқол дода шуда, барои пешгирий ва рафъи оғатҳои табиӣ ва дигар ҳолатҳои фавқулодда таъин гардидааст, аз чумла моле, ки барои тақсими ройгон ба шахсони дар натиҷаи ҳолатҳои фавқулодда заардида таъин шудааст ва моле, ки барои амалиёти садамавию начотдиҳӣ, дигар амалҳои таъхирнопазир ва фаъолияти ташкилотҳои садамавию начотдиҳӣ зарураст;

4) моле, ки берун аз қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон бароварда мешавад ва барои таъмини фаъолияти муассисаҳои тиббӣ, варзишию табобатӣ ва муассисаҳои дигари иҷтимои таъин гардида, амволи онҳо таҳти моликияти Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор доранд, инчунин барои аз ҷониби корхонаҳои ватани гузаронидани корҳои илмию тадқиқотӣ ба манфиати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асосҳои ғайритичоратӣ истифода бурда мешавад;

5) моли ватанӣ, ки байни мақомоти гумрук аз қаламрави давлати хориҷм интиқол дода мешаванд.

Моддаи 291. Мазмуни низоми гумрукии махсус, тартиб ва шартҳои таҳти низоми гумрукии махсус қарор додани мол

1. Низоми гумрукии махсус озодкунии пурраи молро аз бочҳои гумrukӣ, андозҳо, инчунин нисбати онҳо истифода нашудани мамнӯият ва маҳдудияти дорои хусусияти иқтисодӣ, ки мувофиқи санадҳои меъёрии ҳукуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар шудаанд, пешбинӣ менамояд.

2. Баргардонидани маблаги бочҳои гумrukӣ ва андоз, инчунин озод намудан аз пардоҳт, баргардонидан ё ҷуброни андозҳои доҳили ҳангоми ҷойгир намудани мол таҳти низоми гумрукии махсус анҷом дода намешавад, ба истиснои ҳолатҳое, ки агар низоми гумрукии махсус интихобшуда ба низоми гумruкии содирот тағиیر дода шуда бошад.

3. Талабот ва шартҳои дигари ҷойгир намудани мол таҳти низоми гумruкии махсус, инчунин маҳдудиятҳо барои истифода ва ихтиёрдории мол, ки таҳти низоми гумruкии зикргардида қарор дода шудааст, аз ҷониби мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukм муқаррар карда мешавад.

ЗЕРФАСЛИ 3. РАСМИЁТИ ГУМРУКИИ МАХСУС

БОБИ 36. ИНТИҚОЛИ ВОСИТАҲОИ НАҚЛИЁТ

Моддаи 292. Низоми гумрукие, ки нисбати воситаҳои нақлиёт истифода бурда мешавад

Воситаҳои нақлиёт аз сарҳади гумrukӣ тибқи тартиби пешбининамудаи ҳамин боб, таҳти низомҳои гумрукии воридоти муваққатӣ ва содироти муваққатӣ интиқол дода мешаванд.

Моддаи 293. Воридоти муваққатии воситаҳои нақлиёт

1. Воридоти муваққатии воситаҳои нақлиёт ба сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо пурра озод намудан аз пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз, бо риояи шартҳои зерин иҷозат дода мешавад:

1) агар воситай нақлиёт ба номи шахси хориҷӣ ва (ё) дар қаламрави давлати хориҷӣ ба қайд гирифта шуда бошад;

2) агар воситай нақлиётӣ ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон воридгардида аз ҷониби шахсони хориҷӣ истифода бурда шавад, ба истиснои ҳолатҳое, ки воситай нақлиёт аз ҷониби шахси ватании ба таври даҳлдор аз ҷониби шахси хориҷӣ ваколатдоршуда истифода мегардад;

3) агар воситаҳои нақлиёт дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои ҳамлу нақли дохилӣ истифода бурда нашавад;

4) агар воситаҳои нақлиёт баъди воридот ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба иҷора дода нашавад.

2. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад ҳолатҳои воридоти муваққатии воситаҳои нақлиётро ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо озодкунии пурра аз бочҳои гумrukӣ ва андоз муқаррар намояд, агар воситай нақлиёти муваққатан воридгардида аз ҷониби шахси ватаний истифода бурда шавад ё ба номи шахси ватаний ба қайд гирифта шуда бошад, инчунин агар дигар шартҳои пешбининамудаи бандҳои 1 - 4 қисми 1 ҳамин модда риоя карда нашуда бошанд, ба шарте, ки дар давоми мӯҳлати воридоти муваққатии воситай нақлиёт ҳуқуқӣ моликият ба воситай нақлиёт ба шахси ватаний нагузараад.

3. Агар озодкунии пурра аз пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз мувофиқи қисмҳои 1 ва 2 ҳамин модда истифода нагардад, инчунин агар шартҳое, ки ҳангоми он озодкунии пурра аз пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз риоя карда нашаванд, нисбати воситаҳои нақлиёт тибқи тартиби барои моли муваққатан воридшаванда муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс (моддаи 212) қисман озод кардан аз пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз истифода мегардад.

4. Низоми гумрукии воридоти муваққатӣ нисбати воситаҳои нақлиёт ҳангоми содиротӣ бозпаси он дар мӯҳлатҳои муайяннамудаи моддаи 294 ҳамин Кодекс анҷом мейбад. Бо иҷозати мақоми гумruk низоми гумrukiи воридоти муваққати нисбати воситаҳои нақлиёти муваққатан воридгардида метавонад инчунин тибқи қоидаҳои барои анҷоми низоми гумrukiи воридоти муваққатии мол муайяннамудаи моддаи 214 ҳамин Кодекс анҷом дода шавад.

Моддаи 294. Мӯҳлати воридоти муваққатии воситаҳои нақлиёт

1. Содироти бозпаси воситаи нақлиёти муваққатан воридгардида бояд бетаъхир, баъди ичрои амалиёти нақлиётис, ки барои он чунин воситаи нақлиёт ворид гардидааст, анҷом дода шавад.

2. Дар ҳолатҳои истиснои мақоми гумрук бо мақсади татбиқи назорати гумруқӣ метавонад бо назардошти аризai интиқолдиҳанда, инчунин бо назардошти ҳамаи ҳолатҳои марбут ба амалиёти эҳтимолии нақлиётӣ мӯҳлати воридоти муваққатии воситаҳои нақлиётро муқаррар намояд.

Дар асоси дарҳости асосноки шахси манфиатдор мақоми гумрук мӯҳлати ибтидиои муқарраргардидаи воридоти муваққатиро тамдид менамояд.

Моддаи 295. Амалиёт бо воситаҳои нақлиёти муваққатан воридгардида

Бо воситаҳои нақлиёти муваққатан воридгардида анҷом додани амалиёти маъмулӣ вобаста ба хизматрасонии техниқӣ ва таъмир, ки ҳангоми ҳаракат ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё истифодаи онҳо дар ин қаламрав тақозо мегардад, иҷозат дода мешавад.

Моддаи 296. Содироти муваққатии воситаҳои нақлиёт

1. Содироти муваққатии воситаи нақлиёт ба шарте иҷозат дода мешавад, ки агар ин воситаи нақлиёт дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар муомилоти озод бошад ва ба номи шахси ватаниӣ, ба истиснои ҳолатҳои пешбинишудаи қисми З ҳамин модда ба қайд гирифта шуда бошад.

2. Ҳангоми содироти муваққатии воситаҳои нақлиёт бочҳои гумруқӣ ситонида намешаванд.

3. Содироти муваққатии воситаҳои нақлиёте, ки қаблан ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо қисман озод намудан аз пардоҳти бочҳои гумруқӣ ва андоз муваққатан ворид гардидаанд, иҷозат дода мешавад, агар содироти муваққатиро шахси ватание анҷом диҳад, ки воситаи нақлиёт тибқи ҳуқуқи моликият ба ўтаалуқ надорад, сарфи назар аз он, ки ин воситаи нақлиёт ба номи шахси ватаниӣ ба қайд гирифта шудааст ё на. Ҳамзамон низоми гумрукии воридоти муваққатӣ нисбати ин воситаҳои нақлиёт дар қисми пардоҳти бочҳои гумруқӣ ва андоз то анҷоми амали ин низом тибқи қоидаҳои муқаррарнамудаи моддаи 214 ҳамин Кодекс татбиқ карда мешавад.

4. Содироти муваққатии воситаи нақлиёт, сарфи назар аз он, ки қадом шаҳс ва бо қадом мақсад онро берун аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода мебарад, иҷозат дода мешавад.

Моддаи 297. Мӯҳлати содироти муваққатии воситаҳои нақлиёт

Бо мақсади татбиқи назорати гумруқӣ мақоми гумрук метавонад мӯҳлати содироти муваққатии воситаҳои нақлиётро тибқи аризai интиқолдиҳанда, бо назардошти ҳамаи ҳолатҳои вобаста ба анҷом додани амалиёти эҳтимолии нақлиёти муқаррар намояд.

Мутобиқи дарҳости асосноки шахси манфиатдор мақоми гумрук мӯҳлати ибтидиои муқарраршудаи содироти муваққатиро тамдид менамояд.

Моддаи 298. Воридоти бозпаси воситаҳои нақлиёти муваққатан содиргардида

1. Ҳангоми ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон бозпас ворид намудани воситаи нақлиёти муваққатан содиргардида бочҳои гумрукӣ ва андоз ситонида намешаванд, агар воситаи нақлиёт берун аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти амалиёти коркард қарор нагирифта бошад, ба истиносӣ:

1) амалиёти таъмир, хизматрасонии техникм ва амалиёти шабехе, ки барои таъмини нигаҳдорӣ ва истифодаи он заруранд, инчунин нигаҳдории он дар ҳолате, ки дар рӯзи таҳти низоми гумрукии содироти муваққатӣ ҷойгир намудан қарор дошт;

2) амалиёти вобаста ба таъмир, ки мувофиқи талаботи қонун ё шартнома ройгон анҷом дода мешавад;

3) амалиёти таъмир, аз ҷумла таъмири асоси барои барқарорсозии воситаи нақлиёт баъди осеб дидани он аз сабаби садама ё таъсири қувваи рафънопазир, ки берун аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон рух додааст.

2. Агар воситаи нақлиёте, ки нисбати он берун аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалиёти таъмир ва (ё) амалиёти дигар сурат гирифтааст, мувофиқи талаботи қисми 1 ҳамин модда аз пардоҳти бочҳои гумрукӣ ва андоз озод карда нашавад, нисбати ин воситаи нақлиёт тибқи тартиби пешбининамудаи моддаи 207 ҳамин Кодекс оид ба ситонидани бочҳои гумrukӣ ва андоз ҳангоми воридоти маҳсули коркардашуда мувофиқи низоми гумрукии коркард берун аз қаламрави гумrukӣ бо қисман озод намудан аз бочҳои гумrukӣ ва андоз истифода мегардад.

Ҳангоми муайян намудани арзиши амалиёти коркард ҳарочоти интиқоли воситаи нақлиёт ба маҳали коркард ва баръакс ба инобат гирифта намешавад, агар чунин интиқол ба ҳамлу нақли байналмилалии мол ё мусоғирон алоқаманд бошад.

Моддаи 299. Тағиیر додани низоми гумрукии содироти муваққатӣ

1. Нисбати воситаҳои нақлиёти муваққатан содиршуда бо риояи талабот ва шартҳои муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс тағиیر додани низоми гумрукии содироти муваққатӣ ба низоми гумрукии содирот ё низоми дигари гумrukӣ иҷозат дода мешавад.

2. Ҳангоми ба шахси хориҷӣ додани ҳуқуқи моликият ба нақлиёти муваққатан содиргардида шахсе, ки воситаи нақлиётро таҳти низоми гумruкии содироти муваққати қарор додааст, вазифадор аст низоми гумruкии содироти муваққатиро ба низоми гумruкии содирот иваз намояд.

3. Тағиир додани низоми гумruкии содироти муваққатӣ бе пешниҳоди воқеии воситаи нақлиёт ба мақоми гумruk иҷозат дода мешавад.

Моддаи 300. Воридоти муваққатӣ ва содироти муваққатии таҷхизот ва қисмҳои эҳтиёти

1. Таҷҳизоти маҳсуси якҷоя бо воситаи нақлиёт муваққатан воридгардида, ки барои борбардорӣ, борфарорӣ, коркард ва муҳофизати мол пешбинӣ шудааст, сарфи назар аз он, ки алоҳида аз воситаи нақлиёт истифода мегардад ё на, бояд таҳти шартан пурра озод намудан аз бочҳои гумрукӣ ва андоз қарор гирад.

2. Қисмҳои эҳтиёти ҷонӣ ва таҷӯзоти муваққатан воридшаванд, ки барои таъмир, хизматрасонии техниکӣ ё истифодаи воситаи нақлиёт таъин гардидаанд шартан пурра аз бочҳои гумрукӣ ва андоз озод карда мешаванд.

3. Қисмҳои эҳтиёти муваққатан содиршуда, ки барои таъмир ва хизматрасонии техникии воситаи нақлиёти муваққатан содиршуда, бо мақсади иваз намудани қисмҳо ва таҷӯзоте, ки ҳангоми содироти муваққатии воситаи нақлиёт дар он наасб шуда буданд, ҳангоми содироти муваққатии онҳо аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз бочҳои гумрукӣ ва андоз шартан пурра озод карда мешаванд.

Воридоти қисмҳои эҳтиёти ҷонӣ ва таҷӯзоти истифодашуда ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо озодкунӣ пурра аз бочҳои гумрукии воридотӣ ва андозҳо, ки нисбати онҳо низоми гумрукии реимпорт истифода мегардад, иҷозат дода мешавад.

Моддаи 301. Барасмиятдарории гумрукии воситаҳои нақлиёт, қисмҳои эҳтиёти ҷонӣ ва таҷӯзот

1. Барасмиятдарории гумрукии воситаҳои нақлиёт, қисмҳои эҳтиёти ҷонӣ ва таҷӯзот бо тартиби соддагардонидашуда дар маҳали расидани онҳо дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё дар маҳали баромади он аз ин қаламрав анҷом дода мешавад.

Барасмиятдарории гумрукии воситаҳои нақлиёт дар маҳалҳои ҷойгиршавии мақомоти гумruk ҳангоми вақти кории онҳо сурат мегирад.

2. Ҳангоми барасмиятдарории гумрукии воситаҳои нақлиёт мақомоти гумruk мутаносибан ба сифати декларатсияи вуруд ва хуруҷ ҳуччатҳои стандартии интиқолдиҳандаро, ки тибқи санадҳои ҳуқуқии байналмилии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи нақлиёт пешбинӣ шудааст, истифода мебаранд, агар онҳо дар бораи воситаи нақлиёт, ҳати сайр, бор, захираҳо, дар бораи экипаж ва мусоғирон, мақсадҳои воридотӣ (содиротӣ) воситаи нақлиёт ва (ё) номгӯи қисмҳои эҳтиёти ҷонӣ, таҷӯзоти бо мақсади таъмир ва истифодаи воситаи нақлиёт интиқолшаванд маълумотро дар бар гиранд.

Агар дар ҳуччатҳои пешниҳодшудаи стандартии интиқолдиҳанда ҳамаи маълумоти даҳлдор мавҷуд набошад, маълумоти нокифоя ба мақомоти гумruk мутаносибан тавассути декларатсияи вуруд ва хуруҷ дар намунаи муайяннамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ пешниҳод карда мешавад. Дар ин ҳолат ҳуччатҳои стандартии пешниҳодшаванд мутаносибан ҳамчун қисми таркибии декларатсияи вуруд ва хуруҷ баррасӣ карда мешаванд.

Мақоми гумruk ҳуқуқ надорад пешниҳоди маълумоти дигарро талаб намояд.

Декларатсияи вуруд ва хуруч аз ҷониби интиқолдиҳанда ҳангоми ворид шудани воситаи нақлиёт ба қаламрави гумрукии Ҷумхурии Тоҷикистон ё хорич шудан аз ин қаламрав пешниҳод карда мешавад.

3. Ҷойгир намудани воситаҳои нақлиёт таҳти низомҳои гумрукии воридоти муваққатӣ ва содироти муваққатӣ дар ҳолатҳои пешбининамудаи қисми 1 моддаи 293, моддаи 296 ва қисми 1 моддаи 298 ҳамин Кодекс бо пешниҳоди декларатсияи вуруд ва хуруч анҷом дода мешавад.

Дар ҳолатҳои дигар декларатсияи воситаҳои нақлиёт тибқи қоидаҳои барои декларатсияи мол муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс анҷом дода мешавад (боби 14).

Агар қисмҳои эҳтиёти ва таҷҳизот мувофиқи моддаи 300 ҳамин Кодекс аз сарҳади гумруки ҳамзамон бо воситаи нақлиёт гузаронида шаванд, арзи маълумот дар бораи онҳо дар декларатсияи вуруд ва хуруч ки барои ин воситаи нақлиёт пешниҳод шудааст, иҷозат дода мешавад.

4. Агар талабот нисбати ҳуҷҷатҳои ба мақоми гумruk ҳангоми вуруд ва хуручи воситаҳои нақлиёт пешниҳодшаванд мувофиқи санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумхурии Тоҷикистон дар соҳаи нақлиёт муайян гардида бошад, барои мақсадҳои гумrukӣ ҳуҷҷатҳои пешбининамудаи ин санадҳо истифода бурда мешаванд.

5. Агар воситаи нақлиёт ба ин ё он низоми гумrukӣ барои мақсадҳои гумrukӣ ҳамчун мол арз нашуда бошад, аз лаҳзаи барасмиятдарории гумрукии воситаи нақлиёт он мутаносибан таҳти низоми гумruкии воридоти муваққатӣ ё содироти муваққатӣ қарордошта ҳисобида мешавад, ки ин боиси ӯҳдадории шахс ҷиҳати риояи шартҳои низомҳои мазкури гумrukӣ мегардад.

6. Барасмиятдарории гумruкии қисмҳои эҳтиёти ва таҷҳизоти ивазшуда, ки ба қаламрави гумruкии Ҷумхурии Тоҷикистон ворид мешаванд, тибқи қоидаҳои барасмиятдарории гумruкии моле сурат мегирад, ки мувофиқи низоми гумruкии реимпорт ворид гардидаанд.

7. Қисмҳои эҳтиёти ва таҷҳизоти истифодашуда, вале бозпас содирнагардида бояд ба муомилоти озод иҷозат дода шаванд ё бо риояи талабот ва шартҳои муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс таҳти низоми дигари гумrukӣ қарор дода шаванд.

Моддаи 302. Интиқоли киштиҳои дарёй ва ҳавопаймоёне, ки барои ҳамлу нақли байналмилалии мол ва мусоғирон истифода намешаванд

1. Киштиҳои дарёи, ки муваққатан аз қаламрави гумruкии Ҷумхурии Тоҷикистон бо мақсадҳои истифодаи зайл содир карда мешаванд:

- 1) барои амалиёти чустучӯӣ, начотдиҳӣ ва ядакӣ (буксир);
- 2) барои корҳои гидротехникиӣ, зериобию техникиӣ ва корҳои дигари шабҳ;
- 3) барои назорати санитарӣ, карантинӣ ва назорати дигар;
- 4) бо мақсадҳои таълимӣ, варзишӣ ва фарҳангӣ, инчунин барои дигар мақсадҳо аз қаламрави гумrukӣ ҳангоми содироти муваққатӣ ва воридоти

бозпаси онҳо тибқи қоидаҳои пешбининамудаи ҳамин боб интиқол дода мешаванд, ба истиснои воситаҳои нақлиёте, ки шахсони воқеӣ барои истифодай шахсӣ, оилавӣ, хочагидорӣ ва дигар ҳолатҳои ба фаъолияти соҳибкорӣ алоқаманд набуда интиқол медиҳанд.

2. Ҳавопаймои гражданӣ, давлатӣ ва таҷрибавӣ, ки барои ҳамлу нақли байналмилалии мол ва мусоғирон истифода намешавад, аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми содироти муваққатӣ ва воридоти бозпаси он тибқи қоидаҳои муқаррарнамудаи ҳамин боб интиқол дода мешавад.

БОБИ 37. ИНТИҚОЛИ МОЛ АЗ ҶОНИБИ ШАХСОНИ ВОҚЕӢ

Моддаи 303. Интиқоли мол аз ҷониби шахсони воқеӣ барои истифодай шахсӣ, оилавӣ, хочагидорӣ ва дигар амалҳое, ки ба пешбурди фаъолияти соҳибкорӣ алоқаманд нестанд

1. Моли барои истифодай шахсӣ, оилавӣ, хочагидорӣ ва дигар эҳтиёҷоти шахси воқеӣ таъингардида, ки ба пешбурди фаъолияти соҳибкорӣ алоқаманд нест (минбаъд - барои истифодай шахсӣ), аз ҷониби ҳамин шахси воқеӣ аз сарҳади гумrukӣ тибқи муқаррароти ҳамин боб, вале дар қисмате, ки ҳамин боб танзим нанамудааст - тибқи тартиби умумии муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс интиқол дода мешавад.

2. Таъиноти молро мақоми гумрук дар асоси аризаи шахси воқеӣ оид ба моли аз сарҳади гумrukӣ интиқолшаванда, вобаста ба хусусият ва төъдоди мол, инчунин мунтазамии интиқоли мол аз сарҳади гумrukӣ муайян менамояд.

3. Тартиби интиқоли моли таъиноти истифодай шахси аз сарҳади гумrukӣ аз ҷониби шахсони воқеӣ пурра озод намудан аз пардохти бочҳои гумrukӣ ва андозҳо, татбиқи ставкаи ягонаи бочҳои гумrukӣ ва андоз, ситонидани пардохтҳои гумrukӣ дар шакли пардохти маҷмӯии гумrukӣ, инчунин истифода набурдани мамнӯият ва маҳдудиятҳои дорои хусусияти иқтисодӣ, ки тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар шудаанд, тасдиқи ҳатмии мутобиқати мол ва тартиби соддагардонидашудаи барасмиятдарории гумrukiro дар бар мегирад.

Моддаи 304. Ворид ва содир намудани молу воситаҳои нақлиёт барои истифодай шахси ва ситонидани бочҳои гумrukӣ ва андоз аз чунин молу воситаҳои нақлиёт

1. Нисбати моле, ки шахсони воқеӣ дар доираи меъёрҳои вазнӣ (миқдорӣ) ва арзишии муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид менамоянд, ба истиснои моле, ки воридоти он ба Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ аст, озодкунии пурра аз пардохти бочҳо, андозҳо (тартиби воридоти имтиёznok) фароҳам оварда мешавад.

Нисбати воситаҳои нақлиёт, инчунин моле, ки арзиши он аз меъёри имтиёznok зиёдаст, дар қисмати чунин афзоиш ставкаи ягонаи бочҳои гумrukӣ ва андоз (тартиби воридоти соддагардонидашуда) татбиқ карда мешавад. Арзиши ниҳоии моли воридоти барои шахсони воқеӣ ҳангоми истифодай тартиби соддагардонидашуда аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон

муайян карда мешавад. Тартиби татбиқи ставкаи ягонаи бочҳои гумруқӣ ва андозро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси андозаи миёнаи ставкаи муқарраршудаи бочҳои гумруқӣ ва андозе муайян менамояд, ки нисбати молу воситаҳои нақлиёте, ки ба миқдори нисбатан зиёд аз ҷониби шахсони воқеӣ аз сарҳади гумруқӣ интиқол дода мешаванд, истифода мегардад.

Озодкунии пурра аз пардохти бочҳои гумруқӣ ва андоз ё ставкаҳои ягонаи бочҳои гумруқӣ ва андоз дар доираи андозаҳои миқдории муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон татбиқ карда мешавад.

2. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои воридоти мол аз ҷониби шахсони воқеӣ бо истифодаи озодкунии пурра аз пардохти бочҳои гумруқӣ ва андоз ё қабули ставкаи ягонаи бочҳои гумруқӣ ва андоз нисбати моли зераксизӣ, моле, ки нисбати он тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои воридот ба Ҷумҳурии Тоҷикистон маҳдудиятҳои теъдоди муқаррар шудаанд, маҳдудиятҳои (вазни) миқдорӣ ё арзишӣ муқаррар менамояд.

3. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳолатҳоеро муайян менамояд, ки нисбати моли ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби шахсони воқеии ба синни муайян нарасида, инчунин шахсони сарҳади гумрукиро муттасил убуркунанда воридшаванда озодкунии пурра аз пардохти бочҳои гумруқӣ ва андоз фароҳам оварда намешавад ё озодкунӣ аз пардоҳт дар доираи нисбатан камтар фароҳам оварда мешавад.

4. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад ҳолатҳоеро муайян намояд, ки озодкунӣ аз пардохти бочҳои гумруқӣ ва андоз ё ставкаҳои ягонаи бочҳои гумруқӣ ва андоз нисбати моли аз тарафи шахсони воқеӣ ҳангоми қӯчидан ба ҷойи зисти доими интиқолшаванда, моли аз ҷониби гурезаҳо ва муҳочирони иҷбори воридшаванда, инчунин нисбати моликияти меросӣ дар ҳаҷми бештар аз андозаи муайяннамудаи қисми 1 ҳамин модда татбиқ гардад.

5. Нисбати арзишҳои фарҳангии аз ҷониби шахсони воқеӣ воридшаванда озодкунии пурра аз пардохти бочҳои гумруқӣ ва андоз ба шарти декларатсиякунонии хаттии онҳо, инчунин бақайдгирии маҳсусе, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи содирот ва воридоти арзишҳои фарҳангӣ пешбинӣ намудааст, фароҳам оварда мешавад.

6. Моли тибқи ҳамин модда ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон воридшаванда, инчунин аз ин қаламрав содиршаванда барои мақсадҳои гумrukӣ мутаносибан ҳамчун барои муомилоти озод иҷозатшуда ё таҳти низоми гумрукии содиршуда баррасӣ мегардад.

7. Нисбати моли аз ҷониби шахсони воқеӣ содиршаванда озодкунӣ аз пардоҳт, баргардонидан ё ҷуброни андозҳои доҳилӣ тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории андози Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешавад.

8. Нисбати моле, ки барои онҳо тартиби соддагардонидашуда ё имтиёзноми интиқоли мол аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ нашудааст, тартиби умумии барасмиятдарории гумrukӣ ва пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз, ки ҳамин Кодекс муқаррар намудааст, татбиқ карда мешавад.

9. Муқаррароти ҳамин модда нисбати моле, ки шахсони воқеӣ муваққатан ворид (садир) ва бозпас содир (ворид) менамоянд, татбиқ намегардад.

Эзоҳ. Барои мақсадҳои татбиқи ҳамин боб таҳти мағҳуми воситаҳои нақлиёт воситаи нақлиёти автомобилӣ ва ядакҳо, киштиҳои дарёй ва ҳавопаймо ҳамзамон бо қисмҳои эҳтиёти онҳо ва дигар қисму таҷхизоти маъмулии онҳо, ки шахсони воқеӣ танҳо барои истифодаи шахси ворид ё содир менамоянд, дар назар дошта шудааст.

Моддаи 305. Воридоти муваққатии мол аз ҷониби шахсони воқеӣ

1. Нисбати моли муваққатан ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз тарафи шахсони воқеии хориҷи воридшаванд озодкунӣ пурра аз пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз ҳангоме фароҳам оварда мешавад, ки агар ин мол танҳо барои истифодаи шахси дар давраи буду боши муваққатии онҳо дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид карда шавад.

2. Озодкуни аз пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андози пешбининамудаи қисми 1 ҳамин модда нисбати воситаҳои нақлиёти ба шахсони воқеии хориҷӣ таалуқдошта ё аз ҷониби онҳо иҷораашуда ё барои истифодаи муваққатӣ гирифташуда ё ба тариқи дигар истифодашаванд, ки ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамзамон бо вуруди шахси хориҷӣ ё то вуруд ё баъди вуруди вай оварда шудаанд, татбиқ мегардад.

Воситаҳои нақлиёте, ки аз ҷониби шахсони воқеӣ барои интиқоли пулакии шахсон ё барои ҳамлу нақли моли саноатӣ ё тиҷоратӣ оварда мешаванд, аз сарҳади гумrukӣ тибқи қоидҳои муқаррарнамудаи боби 36 ҳамин Кодекс интиқол дода мешаванд.

3. Дар ҳолате, ки агар моли муваққатан воридшуда бояд мувоғики қисми 2 моддаи 308 ҳамин Кодекс ба таври ҳатти декларатсия шавад, мӯҳлати воридоти муваққатиро мақоми гумрук дар асоси аризai шахси воқеии хориҷӣ, бо назардошти давомнокии буду боши вай дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар доираи мӯҳлати муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, тибқи қисми 4 ҳамин модда муқаррар менамояд.

Бо дарҳости асосноки шахси воқеии хориҷӣ мӯҳлати воридоти муваққатии муқаррарнамудаи мақоми гумрук метавонад дар доираи мӯҳлати муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи қисми 4 ҳамин модда тамдид карда шавад.

4. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонад мӯҳлати ниҳоии воридоти муваққатиро нисбати намуди алоҳидаи мол, аз ҷумла воситаҳои нақлиёти муваққатан ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби шахсони воқеии хориҷӣ воридшаванд муқаррар намояд.

5. Моли муваққатан воридгардида, аз ҷумла воситаҳои нақлиёти метавонанд аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз тариқи ҳама гуна мақоми гумрук бозпас содир карда шаванд. Ҳангоми содироти моли муваққатан воридгардида бочҳои гумrukӣ ва андоз ситонида намешаванд, мамнӯияту маҳдудиятҳои дорои хусусияти иқтисодии муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон татбиқ карда намешаванд.

6. Содироти бозпаси моли муваққатан воридшуда, аз чумла воситаҳои нақлиёт метавонад анҷом дода нашавад, агар ба ин мол, аз чумла воситаҳои нақлиёт дар натиҷаи садама ё таъсири қувваи рафъонопазир зарари ҷиддӣ расонида шуда бошад.

7. Шахсони воқеии ватаний метавонанд муваққатан воситаҳои нақлиётро ворид намоянд, ба шарте агар ин воситаҳои нақлиёт дар қаламрави давлати хориҷӣ ба қайд гирифта шуда, дар маҷмӯъ мӯҳлати воридоти муваққати дар тӯли як соли тақвими вобаста ба ҳар як воситаи нақлиёти муваққатан воридшаванд аз се моҳи тақвими зиёд набошад.

Моддаи 306. Содироти муваққатии мол аз ҷониби шахсони воқеӣ

1. Шахсони воқеии ватаний ҳуқуқ доранд аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон молро барои истифодаи шахси ба мӯҳлати буду боши муваққатии худ дар қаламрави давлати хориҷӣ бо пурра озодкунӣ аз пардоҳти бочҳои гумрукӣ ва андоз муваққатан содир ва бозпас ворид намоянд.

2. Дар асоси аризаи шахси воқеӣ мақоми гумрук ҳаммонандсозии (моддаи 434) моли муваққатан содиршавандаро анҷом медиҳад, агар чунин ҳаммонандсозӣ ба воридоти бозпас, бо пурра озодкунӣ аз пардоҳти бочҳои гумрукӣ ва андоз мусоидат намояд. Дар бораи ҳаммонандсозии моли дар декларатсияи гумрукӣ дарҷкарда шуда, як нусхай он ба шахси воқеии содирнамудаи мол баргардонида мешавад. Мавҷуд набудани чунин ҳаммонандсози барои бозпас ворид намудани ин мол аз ҷониби шахсони воқеӣ, бо озод намудан аз пардоҳти бочҳои гумрукӣ ва андоз монесъ намегардад.

Моддаи 307. Барасмиятдарории гумрукии моле, ки аз ҷониби шахси воқеӣ барои истифодаи шахси интиқол дода мешавад

1. Барасмиятдарории гумрукии моле, ки аз ҷониби шахсони воқеӣ барои истифодаи шахси интиқол дода мешавад, мувофиқи тартиби муайяннамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ тибқи ҳамин Кодекс анҷом дода мешавад.

2. Шахсони воқеӣ, ки бо воситаҳои нақлиёти худ, инчунин воситаҳои нақлиёти таъиноти тиҷоратӣ ё қатора сарҳади гумрукиро убур мекунанд, чун қоида метавонанд воситаи нақлиётро тарқ накарда, амалиёти гумрукиро анҷом диханд.

3. Мол, аз чумла воситаҳои нақлиёте, ки шахсони воқеӣ барои истифодаи шахси интиқол медиҳанд, дар ҳолатҳои зерин дар анборҳои нигаҳдории муваққатӣ ҷойгир карда мешаванд:

1) бо ҳоҳиши шахсони мазкур;

2) агар барасмиятдарории фаврии гумрукии мол ва (ё) пардоҳти бочҳои гумрукӣ ва андоз бо сабабҳои аз мақомоти гумрук вобастанабуда имконнопазир бошад.

4. Нигаҳдории муваққатии мол тибқи тартиби муқаррарнамудаи боби 12 ҳамин Кодекс аз ҳисоби шахсоне, ки моли онҳо дар анборҳои нигаҳдории муваққатӣ қарор доранд, сурат мегирад.

5. Бо мақсади соддагардонии барасмиятдарории гумрукии моле, ки аз ҷониби шахсони воқеӣ тавассути нақлиёти автомобилий ва роҳи оҳан интиқол дода мешаванд, мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ ҳуқуқ дорад бо ҳадамоти гумруки давлати ҳаммарз дар хусуси барасмиятдарории муштараки гумруқӣ ва назорати гумрукии моли мазкур созишнома бандад.

Моддаи 308. Декларатсия кардани моли шахсони воқеӣ

1. Моли шахсони воқеӣ, ки дар борҷомаи дасти ва бағоҷ интиқол дода мешавад, ҳангоми убури Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон декларатсия карда мешавад.

2. Дар шакли ҳатти моли зайл, аз ҷумла воситаҳои нақлиёт декларатсия карда мешавад:

1) моле, ки шахсони воқеӣ дар шакли бағочи ҳамроҳинашаванд аз интиқол медиҳанд;

2) моле, ки ба сурогаи шахсони воқеӣ барои истифодаи шахси фиристода мешавад, ба истиснои моле, ки тавассути почтаи байналмилалӣ ирсол мегардад;

3) моле, ки мувофиқи санадҳои месъёри ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон воридоташ маҳдуд карда шудааст ё арзиш ва (ё) тэъдодаш аз маҳдудияти муайянгардидаи интиқоли мол бо озодкуни аз пардоҳти боҷҳои гумруқӣ ва андоз аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон бештар мебошад (моддаи 304);

4) моле, ки содироташ мувофиқи санадҳои месъёри ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон маҳдуд карда шудааст;

5) моле, ки ҳангоми содироти он санадҳои месъёри ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон декларатсияи ҳатмиро дар шакли ҳатти пешбинӣ кардаанд;

6) воситаҳои нақлиёт.

3. Дар ҳолатҳое, ки дар қисми 2 ҳамин модда зикр нашудаанд, мол ба таври шифоҳи декларатсия карда мешавад.

Шахси воқеи ҳуқуқ дорад бо ҳоҳиши худ молеро, ки тавассути сарҳади гумруқӣ интиқол медиҳад ва декларатсияи ҳаттии он ҳатмӣ намебошад, дар шакли ҳаттӣ декларатсия кунад.

4. Тибқи ҳолатҳо ва тартибе, ки мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ муайян мекунад, моли дар шакли шифоят декларатсияшаванд бо риояи анҷом додани амалҳое декларатсия карда мешавад, ки дар борҷомаи дастӣ ва бағочи ҳамроҳишавандай шахси воқеӣ мавҷуд набудани молеро тасдиқ менамоянд, ки бояд дар шакли ҳаттӣ декларатсия карда шавад (декларатсия дар шакли конклюдентӣ), мавҷуд нест. Бо ин мақсад дар нуқтаҳои гузаргоҳ барои убури шахсони воқеӣ ҷойҳои маҳсус ишора шудае таъин мегарданд, ки шахс метавонад шакли декларатсия кардани

молро интихоб намояд. Агар шахси воқеј аз тариқи чойи маҳсуси муайяншуда гузарад, ки барои убури шахсоне таъин гардидааст, ки дар борчомаи дasti ва бағоч моли барои декларатсияи хаттӣ зарурӣ надоранд, он ҳамчун арз ба мақомоти гумрук дар хусуси дар ихтиёри ин шахс мавҷуд набудани моли дар шакли хаттӣ декларатсияшаванда баррасӣ мегардад.

5. Моли шахсони ноболиги то синни 16 - сола аз ҷониби падар ё модар, фарзандхонда, васӣ, парастор ё ҳамроҳикунанда ва ҳангоми хуруҷӣ (вурӯдӣ) муташаккилона ва вурӯдӣ (хуруҷӣ) муташаккилонаи гурӯҳи шахсони ноболиг бе ҳамроҳи кардани падар ё модар, фарзандхонда, васӣ ё парастор - аз ҷониби роҳбари ин гурӯҳ декларатсия карда мешавад.

6. Нисбати моли аз сарҳади гумrukӣ ҳамчун бағочи ҳамроҳинашаванда интиқолшаванда декларатсияи гумrukӣ бояд ҳангоми воридоти чунин мол ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар мӯҳлати муқаррарномудаи моддаи 129 ҳамин Кодекс ва ҳангоми содироти онҳо - ҳамзамон бо пешниҳоди мол ба мақоми гумruk манзур мегардад.

Моли аз сарҳади гумrukӣ чун бағочи ҳамроҳинашаванда интиқолшаванда метавонад аз ҷониби шахси интиқолдиҳанда ё шахси дигаре, ки тибқи бовариномаи шахси интиқолдиҳандаи мол амал меқунад, декларатсия карда шавад.

Моли бағочи ҳамроҳинашавандаи шахси ноболиги то синни 16 - сола аз ҷониби падар ё модар, фарзандхонда, васӣ, парастор ё шахсоне, ки тибқи бовариномаи шахсони мазкур амал меқунанд, декларатсия карда мешавад.

Моддаи 309. Пардохти боҷҳои гумrukӣ ва андоз аз ҷониби шахсони воқеј

1. Боҷҳои гумrukӣ ва андоз аз ҷониби шахсони воқеј ҳангоми декларатсияи мол дар шакли хаттӣ, дар асоси ордери кассавии гумrukӣ, ки намунаи онро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ муайян менамояд, пардохта мешавад. Як нусхай ордери кассавии гумrukӣ ба шахсе, ки боҷҳои гумrukӣ ва андозро пардохтаст, супорида мешавад.

2. Боҷҳои гумrukӣ, андозҳо нисбати моле, ки аз сарҳади гумrukӣ барои истифодаи шахси интиқол дода мешавад, аз ҷониби шахсони воқеј дар шакли пардохти маҷмӯии гумrukӣ (пардохт дар шакли маблағи умумии боҷҳои гумrukӣ, андозҳо, бе тақсими қисмии онҳо ба қисми таркибии боҷҳо, андозҳо) ё тибқи ставқаи ягонаи боҷи гумrukӣ супорида мешаванд (моддаи 304).

Моддаи 310. Арзиши гумrukии моле, ки шахсони воқеј интиқол медиҳанд

1. Арзиши гумrukии мол аз ҷониби шахсе, ки молро интиқол медиҳад, ҳангоми декларатсия кардани онҳо арз карда мешавад. Барои тасдиқи арзиши гумrukии арзшуда шахси воқеј метавонад чекҳо, ҳисобномаҳо ва дигар ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи дастрас намудани моли декларатсияшаванда ва арзиши онҳоро пешниҳод намояд.

2. Ҳангоми аз ҷониби шахсони воқеј барои истифодаи шахси ворид намудани мол ба қаламрави гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба арзиши гумrukии мол ҳароҷоти боррасони то фурудгоҳҳо, баңдарҳои дарёй ва маҳали

дигари расонидани мол ба қаламрави гумрукии Ҷумхуритт Тоҷикистон доҳил карда намешавад.

3. Ҳангоми мавҷуд набудани ҳуччатҳо ва маълумоти тасдиқунандаи дурустии муайян кардани арзиши гумрукии моли арзномудаи шахси воқеӣ, мақоми гумрук метавонад арзиши гумрукии молро мустақилона дар асоси маълумоте, ки дар каталогҳои ташкилотҳои хориҷии машғули фурӯши маҳсулот мавҷуд буда ё дар асоси маълумоти дигари нархие, ки нисбати моли шабех дар ихтиёри мақоми гумрук қарор доранд, муайян намояд.

Ҳангоми истифодаи маълумоти нархи мазкур мақоми гумрук тасҳеҳи арзиши гумрукии молро вобаста ба сифати мол, талабот нисбати он дар бозор, кишвари истеҳсолкардаи мол, вақти истеҳсол ва дигар омилҳои ба нарх таъсиркунанда анҷом медиҳад.

Моддаи 311. Қисмҳои эҳтиёти ва сӯзишворӣ барои воситаҳои нақлиёти аз ҷониби шахсони воқеӣ интиқолшаванд

1. Қисмҳои эҳтиётие, ки барои таъмири воситаҳои нақлиёти муваққатан аз ҷониби шахсони воқеӣ ба қаламрави гумрукии Ҷумхурӣ Тоҷикистон воридшуда заруранд, метавонанд муваққатан бо пурра озодкуни аз бочҳои гумrukӣ ва андоз ба мӯҳлати на зиёда аз мӯҳлати воридоти муваққатии воситаҳои нақлиёт ворид карда шаванд.

2. Сӯзишвории воситаҳои нақлиёт, ки дар бакҳои мувофиқи конструксияи воситаи нақлиёт наебшуда мавҷуданд ва ин воситаҳои нақлиётро аз сарҳади гумруки шахсони воқеӣ интиқол медиҳанд, метавонад бе пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз ба қаламрави гумрукии Ҷумхурӣ Тоҷикистон ворид ё мутаносибан аз қаламрави он хориҷ карда шавад.

Моддаи 312. Маълумот дар бораи қоидаҳои интиқоли мол аз ҷониби шахсони воқеӣ аз сарҳади гумrukӣ

Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ ва мақомоти дигари гумрук дастрасии маълумотро дар бораи қоидаҳои интиқоли мол аз ҷониби шахсони воқеӣ, аз ҷумла тавассути пахши варақаҳои иттилоотӣ дар муассисаҳои нақлиётӣ ва туристи бо забони давлатӣ, забони мӯоширати байни миллатҳо ва забонҳои хориҷӣ, инчунин тавассути таҳияи лавҳаҳои иттилоотӣ дар маҳалҳои барасмиятдарории гумрукии моле, ки аз ҷониби шахсони воқеӣ интиқол карда мешаванд, таъмин менамоянд,

БОБИ 38. ИНТИҚОЛИ МОЛ ДАР МУРОСИЛОТИ БАЙНАЛМИЛАИИ ПОЧТА

Моддаи 313. Муросилоти байналмилалии почта

1. Бо мақсади татбиқи ҳамин боб таҳти мағҳуми муросилоти байналмилалии почта муросилоти почтае фаҳмида мешавад, ки барои ба хориҷи қаламрави гумрукии Ҷумхурӣ Тоҷикистон фиристодани муросилоти почтаи ба қаламрави гумрукии Ҷумхурӣ Тоҷикистон воридгардида ё худ ба тариқи транзит аз ин

қаламрав интиқолшаванд қабул карда мешавад. Ба муросилоти байналмилалии почта инҳо мансубанд:

- 1) мактубҳо (оддӣ, фармоишӣ, бо эълони арзиш);
- 2) кортҳои почтавӣ (оддӣ, фармоишӣ);
- 3) бандерол ва халтаҳои маҳсуси "М" (оддӣ, фармоишӣ);
- 4) секограммаҳо (оддӣ, фармоишӣ);
- 5) лифофаҳои хурд (фармоишӣ);
- 6) муросилот (муқаррарӣ, бо эълони арзиш);
- 7) муросилоти байналмилалии экспресс - почта.

2. Муассисаҳои алоқаи почта ҳуқуқ надоранд муросилоти байналмилалии почтаро бе иҷозати мақоми гумрук ба гирандаи онҳо супоранд ё берун аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ирсол намоянд.

Моддаи 314. Мамнӯият ва маҳдудиятҳои воридоти мол ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва содироти он аз ин қаламрав ҳангоми ирсол дар муросилоти байналмилалии почта

1. Дар муросилоти байналмилалии почта ба ирсоли моли зерин иҷозат дода намешавад:

1) моле, ки мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон воридоти он ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва содироти он аз ин қаламрав манъ шудааст;

2) моле, ки ирсоли он мувофиқи санадҳои Иттиҳоди умумиҷаҳонии почта манъ шудааст;

3) моле, ки нисбаташ мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон маҳдудият муқаррар шудааст ва номгӯи онро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

2. Нисбати моле, ки барои воридоти он ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё содироти он аз ин қаламрав мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътироғнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон маҳдудиятҳо муқаррар карда шудаанд, гиранда ё фиристандай моли мазкур ё шахсони аз номи онҳо амалкунанда вазифадоранд ҳангоми барасмиятдарории гумрукӣ ҳучҷатҳои тасдиқкунандаи риояи ин гуна маҳдудиятҳоро пешниҳод намоянд (*Қонуни ҶТ 28.12.2012 № 906*).

3. Нисбати моле, ки дар муросилоти байналмилалии почта фиристода мешаванд, мамнӯият ва маҳдудиятҳои дорои ҳусусияти иқтисодии муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳолатҳои зерин татбиқ карда намешаванд:

1) агар мол ба сурогаи шахсони воқеӣ фиристода шуда, барои истифодаи шахси таъин гардида бошад;

2) дар дигар ҳолатҳои муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон.

4. Ситонидани моле, ки ирсоли он дар мурасилоти байналмилалии почта манъ ва (ё) маҳдуд карда шудааст, ҳамчунин ихтиёрдории он мувофиқи ҳамин Кодекс аз тарафи мақомоти гумрук ва дар қисмати танзимнакардаи ҳамин Кодекс - бо тартиби муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешавад.

Моддаи 315. Барасмиятдарории гумрукии моли дар мурасилоти байналмилалии почта ирсолшаванд

1. Моли дар мурасилоти байналмилалии почта ирсолшавандай дорои ҳӯҷатҳои ҳамроҳикунанда, ки дар санадҳои Иттиҳоди умуничаҳонии почта пешбинӣ шудаанд, мутобики ҳамин Кодекс бо назардошти ҳусусиятҳои пешбининамудаи ҳамин боб ба расмият дароварда мешавад.

2. Моли дар мурасилоти байналмилалии почта ирсолшаванд бо тартиби афзалиятнок ва дар мӯҳлати кӯтоҳтарин, ки наметавонад аз 3 рӯз бештар бошад, ба расмият дароварда мешавад. Мӯҳлати аниқи барасмиятдарорӣ аз ҷониби мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ дар якчоягӣ бо мақоми идоракуни фаъолияти соҳаи алоқаи почта муайян карда мешавад.

3. Барасмиятдарории гумрукии моли дар мурасилоти байналмилалии почта ирсолшаванда дар маҳалҳои мубодилаи байналмилалии почта, ба истиснои ҳолати пешбининамудаи қисми 6 ҳамин модда ба расмият дароварда мешаванд. Объектҳои алоқаи почта, ки ҷойҳои мубодилаи байналмилалии почта ба ҳисоб мераванд, аз тарафи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ якчоя бо мақоми идоракуни фаъолияти соҳаи алоқаи почта муайян карда мешаванд.

4. Агар ҳамаи маълумоте, ки ба мақомоти гумрук барои мақсадҳои гумrukӣ заруранд, дар ҳӯҷатҳои пешбининамудаи санадҳои Иттиҳоди умуничаҳонии почта ва ҳамроҳикунандаи мурасилоти байналмилалии почта мавҷуд бошанд, ба истиснои ҳолатҳои пешбининамудаи қисми 5 ҳамин модда, пешниҳоди декларатсияи гумрукии алоҳида талаб карда намешавад.

5. Декларатсиякунонии мол бо роҳи пешниҳоди декларатсияи алоҳидаи гумrukӣ дар ҳолатҳои зерин талаб карда мешавад, агар:

1) арзиши моли ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон воридшаванда аз андозаи муқаррарнамудаи қисми яқуми моддаи 317 ҳамин Кодекс, ки барои интиқоли мол дар мурасилоти байналмилалии почта бе пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз муқаррар шудааст, зиёд бошад, ба истиснои ҳолатҳое, ки мол барои истифодаи шахсӣ, оилавӣ, хонаводагӣ ва дигар мақсадҳои новобаста ба фаъолияти соҳибкорӣ, ба унвони шахсони воқеӣ фиристонида мешавад;

2) содироти мол аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз тарафи фиристонандай мол ба мақоми гумрук тасдиқ шуда бошад;

3) моли ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон воридшаванда барои қарор додан таҳти низоми гумrukies таъин гардида бошад, ки он ба муомилоти озод баровардани молро пешбинӣ намекунад.

6. Барасмиятдарории моле, ки мувофиқи қисми 5 ҳамин модда нисбати онҳо бояд декларатсияи алоҳидаи гумрукӣ пешниҳод карда шавад, аз ҷониби мақомоти гумрукие, ки дар минтақаи фаъолияти онҳо гирандаҳо ё фиристонандаҳои мол ҷойгиранд, тибқи тартиби муайяннамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ бо мувофиқаи мақоми идоракуни фаъолияти соҳаи алоқаи почта амалӣ мегардад.

7. Барасмиятдарории моли аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар муросилоти байналмилалии почта содиршаванд, ки нисбати он мувофиқи қисми 5 ҳамин модда пешниҳоди декларатсияи алоҳидаи гумрукӣ пешбинӣ шудааст, то супоридани ин мол ба муассисоти алоқаи почта барои ирсол анҷом дода мешавад.

Моддаи 316. Азназаргузаронии гумрукӣ ва тафтиши гумрукии муросилоти байналмилалии почта

1. Муассисоти алоқаи почта бо талаби мақомоти гумрук муросилоти байналмилалии почтаро барои азназаргузаронии гумрукӣ ва муоинаи гумрукӣ пешниҳод менамоянд. Усулҳои чунин пешниҳодро мақомоти гумрук муайян менамоянд.

2. Мақомоти гумрук пешниҳоди намудҳои зерини муросилоти воридшавандай почтаро талаб наменамоянд:

- 1) кортҳои почта ва мактуб;
- 2) адабиёт барои нобиноён.

Ҳангоми мавҷуд будани асоси коғи дар бораи он ки дар байни чунин муросилоти почта моли воридоташ ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ ё маҳдудкардашуда ҳаст, инчунин ҳангоми азназаргузаронии гумрукӣ ва муоинаи гумрукӣ дар асоси санчиши интихобӣ ё тасодуфи мақомоти гумрук ҳуқуқ доранд пешниҳоди ин муросилоти почтаро талаб намоянд.

3. Мақомоти гумрук ҳуқуқ доранд аз муассисаҳои алоқаи почта талаб намоянд, ки муросилоти байналмилалии почтаи содиротиро, ки мақомоти гумрук дар асоси санчиши интихобӣ ё тасодуфи онро аз назар мегузаронанд ё муоина мекунанд, нишон диханд.

4. Ҳангоми азназаргузаронии гумрукӣ ё муоинаи гумрукӣ аз воситаҳои техникии назорати гумрукӣ ҳаддалимкон бештар истифода бурда мешаванд.

Моддаи 317. Боҷҳои гумрукӣ ва андоз нисбати моли дар муросилоти байналмилалии почта ирсолшаванд

1. Агар арзиши моле, ки дар муросилоти байналмилалии почта фиристонида мешавад, дар мӯҳлати як ҳафта ба унвони як гиранда аз миқдори 150 - нишондиҳанд барои ҳисобҳо зиёд набошад, аз он боҷҳои гумрукӣ ва андоз ситонида намешаванд (*Конун аз 06.10.2008c. № 437*).

2. Нисбати моле, ки ба унвони шаҳсони воқеӣ барои истифодаи шаҳси ирсол шудаанд, қисман ё пурра озод кардан аз пардоҳти боҷҳои гумрукӣ ва андоз истифода мегардад. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқи моддаи 304

ҳамин Кодекс нисбати моле, ки арзиши он аз арзиши моли бе пардохти бочҳои гумрукӣ ва андоз ирсолшаванд заиёдтар мебошад, нисбати чунин афзоиш ставкаҳои ягонаи бочҳои гумрукӣ ва андоз муқаррар менамояд.

3. Бочҳои гумрукӣ ва андоз нисбати моле, ки барояш декларатсияи алоҳидаи гумрукӣ тақозо намегардад, аз тарафи мақомоти гумрукие, ки дар ҷойҳои мубодилаи байналмилалии почта молро ба расмият медароранд бо истифодаи ордери мудоҳилоти гумрук (қисми якуми моддаи 309) ҳисоб карда мешаванд. Маблағи бочҳои гумрукӣ ва андоз дар асоси маълумот доир ба арзиши моле, ки дар ҳуҷҷатҳои пешбининамудаи санадҳои Иттиҳоди умуниҷаҳонии почта зикр шудаанд ва барои мақсадҳои гумрукӣ истифода мегарданд, ҳисоб карда мешавад. Нисбати муросилоти байналмилалии почта, ки арзишаш эълон карда шудааст, маблағи бочҳои гумрукӣ ва андоз дар асоси ҳамин арзиши эълонгардида танҳо дар сурате ҳисоб карда мешавад, ки агар он аз арзиши дар ҳуҷҷатҳои барои мақсадҳои гумрукӣ баёншуда зиёдтар бошад.

4. Муросилоти байналмилалии почтаи дорои моле, ки мақоми гумruk пардохтҳои гумruкии онро ҳисоб кардааст, ба гирандаи мол дар ҷойҳои мубодилаи байналмилалии почта танҳо баъди пардохтҳои гумrukiro пурра гирифтани муассисай алоқаи почта супурда мешавад. Боҷи гумrukӣ дар асоси бланкаи ҳаволаи почтавии маблағе, ки аз тарафи шахси мансабдори мақомоти гумruk пур карда шудааст, ситонида мешавад. Пардохти ҳаволаи почтавӣ аз ҳисоби шахсе сурат мегирад, ки боҷи гумrukiro пардохтааст ва он набояд аз 1 фоизи мабалаги пардохти ситонидашаванд заиёд бошад. Бланкаҳои ҳаволаи почтавии маблағҳо ба мақомоти гумruk ройгон дода мешаванд.

5. Ҳангоми гум кардани муросилоти байналмилалии почта, бе иҷозати мақомоти гумruk ба гиранда додани он ҷавобгарии супоридани пардохтҳои гумrukӣ ба зиммаи муассисай алоқаи почтас мебошад, ки муросилоти почтаро гум кардааст ё супурдааст.

6. Бочҳои гумrukӣ ва андоз нисбати моли дар қисми 5 моддаи 315 ҳамин Кодекс зикршуда бо тартиби муқаррарнамудаи фасли III ҳамин Кодекс ҳисоб карда, пардохта мешавад.

Моддаи 318. Транзити гумrukии дохиилии муросилоти байналмилалии почта

Расмиёти транзити гумrukии дохиili (боби 10) дар муросилоти байналмилалии почта бо тартиби муқаррарнамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ дар мувофиқа бо мақоми идоракунандай фаъолият дар соҳаи алоқаи почта дар асоси талабот ва маҳдудиятҳои муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс истифода карда мешавад.

Моддаи 319. Транзити муросилоти байналмилалии почта

Муросилоти байналмилалии почта, ки аз қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон ба тариқи транзит интиқол мегардад, мувофиқи санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба расмият дароварда мешавад.

БОБИ 39. ИНТИҚОЛИ МОЛ АЗ ТАРАФИ КАТЕГОРИЯХОИ АЛОҲИДАИ ШАҲСОНИ ХОРИЧӢ

Моддаи 320. Соҳаи истифодаи ҳамин боб

1. Муқаррароти ҳамин боб нисбати моле, ки намояндагиҳои дипломатӣ, консулгарӣ ва дигар намояндагиҳои расмии давлатҳои хориҷӣ, ташкилотҳои байналмилалӣ, аъзои ин намояндагиву муассисаҳо, ҳамчунин нисбати моли мавриди истифодаи шахсӣ ва хонаводагии категорияи алоҳидаи шахсони хориҷии дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон дорои имтиёзу афзалият ва (ё) масуният аз қаламрави гумrukӣ интиқол медиҳанд, тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон татбиқ карда мешавад.

2. Барасмиятдарории гумрукии моли дар қисми якуми ҳамин модда зикргардида бо тартиби соддагардонидашуда анҷом дода мешавад.

Моддаи 321. Интиқоли мол аз тарафи намояндагони дипломатии давлатҳои хориҷӣ

Намояндагиҳои дипломатии давлатҳои хориҷии муқими Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонанд моли барои истифодаи расмии намояндагиҳо таъингардидаро бо озод намудан аз пардохти бочҳои гумrukӣ, андозҳо ва бидуни татбиқ намудани мамнӯият ва маҳдудиятҳои дорои хусусияти иқтисодии муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид кунанд ва аз ин қаламрав содир намоянд.

Моддаи 322. Интиқоли мол аз тарафи сардори намояндагии дипломатии давлати хориҷӣ ва аъзои ҳайати дипломатии намояндагии давлати хориҷӣ

1. Сардори намояндагии дипломатии давлати хориҷӣ ва аъзои ҳайати дипломатии намояндагии давлати хориҷӣ, ҳамчунин аъзои оилаи ҳамзисти онҳо метавонанд моли таъиноти истифодаи шахсӣ ва хонаводагӣ, аз ҷумла моли таъиноти ниёзи аввалия пешбинигардидаро бо озод намудан аз бочҳои гумrukӣ ва андоз бе истифодаи мамнӯият ва маҳдудиятҳои дорои хусусияти иқтисодии муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид ва аз он содир намоянд.

2. Бағоҷи шахсии сардори намояндагии дипломатии давлати хориҷӣ, аъзои ҳайати дипломатии давлати хориҷӣ, ҳамчунин аъзои оилаи ҳамзисти онҳо аз муоинаи гумrukӣ озод мебошанд, ба шарте агар асосҳои ҷиддии эҳтимоли он мавҷуд набошад, ки бағоҷ дорои моли барои истифодаи шахсӣ ва хонаводагӣ таъиннагардида ё ки моле мебошад, ки воридоташ ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва содироташ аз ин қаламрав мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эъттрофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ карда шудааст ё бо қоидаҳои карантини танзим карда мешавад. Муоинаи гумrukӣ бояд танҳо дар ҳузури шахсони дар ҳамин модда зикришуда ё намояндагони ваколатдори онҳо гузаронида шавад.

Моддаи 323. Интиқоли мол аз тарафи аъзои ҳайати маъмурӣ-техникии намояндагии дипломатии давлати хориҷӣ

Агар аъзои ҳайати маъмурӣ-техникии намояндагии дипломатии давлати хориҷӣ ва аъзои оилаи ҳамзисти онҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон доими зиндагӣ нақунанд ва шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон набошанд, метавонанд моли таъиноти ниёзи аввалия ва барои истифодаи шахсӣ ва хонаводагӣ пешбинигардишаро бо озод намудан аз пардоҳти бочҳои гумруқӣ ва андоз ва бидуни ба ин мол татбиқ намудани мамнӯият ва маҳдудиятҳои дорои хусусияти иқтисодии муқаррарнамудаи санадҳои месъерии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид намоянд.

Моддаи 324. Имтиёзҳои гумрукие, ки ба аъзои ҳайати дипломатии намояндагии давлати хориҷӣ, ба аъзои ҳайати маъмурӣ-техникӣ ва хизматрасонӣ пешниҳод карда мешаванд

Дар асоси созишномаи маҳсус бо давлати хориҷӣ, бо назардошти усули муносибатҳои мутақобила бо давлати алоҳидаи хориҷӣ имтиёзҳои гумрукии ба аъзои ҳайати дипломатии намояндагии давлати хориҷӣ пешбининамудаи ҳамин Кодекс метавонанд ба аъзои маъмурӣ-техникӣ ва хизматрасонии ин намояндагӣ, инчунин аъзои оилаи онҳо, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон доими зиндагони намекунанд ва шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон намебошанд, дар асоси принсипи ҳамкорӣ бо давлати хориҷӣ татбиқ гарданд.

Моддаи 325. Интиқоли мол аз тарафи муассисаҳои консулгари давлатҳои хориҷӣ ва аъзои ҳайати онҳо

1. Ба муассисаҳои консулгари давлатҳои хориҷӣ, шахсони мансабдори консулгариҳои хориҷӣ, аз ҷумла ба сардори муассисаҳои консулгари давлати хориҷӣ, ба хидматчиёни муассисаҳои консулгари давлати хориҷӣ, ҳамчунин ба аъзои оилаи онҳо имтиёзҳои гумрукии мувофиқи ҳамин Кодекс барои намояндагии ҳайати дипломатии давлатҳои хориҷӣ ё ҳайати даҳлдори намояндагии дипломатии давлати хориҷӣ пешбинишуда фароҳам оварда мешавад.

2. Дар асоси созишномаи маҳсус бо давлати хориҷӣ ба кормандони ҳайати хизматрасонии муассисаи консулгари давлати хориҷӣ, ҳамчунин аъзои оилаи онҳо, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон доими зиндагонӣ намекунанд, тибқи принсипи ҳамкорӣ бо давлати алоҳидаи хориҷӣ имтиёзҳои гумрукие, ки мувофиқи ҳамин Кодекс барои аъзои даҳлдори ҳайати дипломатии намояндагии давлатҳои хориҷӣ пешбинӣ гардидааст, фароҳам оварда мешавад.

Моддаи 326. Интиқоли почтаи дипломатӣ ва вализаи консулгари давлатҳои хориҷӣ аз сарҳади гумруқӣ

1. Почтаи дипломатӣ ва вализаи консулгари давлатҳои хориҷиро, ки аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон интиқол дода мешаванд, кушодан ва боздоштан мумкин нест. Ҳангоми мавҷудияти асосҳои ҷиддии эҳтимоли он, ки дар вализаи консули ҳуҷҷатҳо ва (ё) моли дар қисми З ҳамин модда зикрнашуда ҷой доранд, мақоми гумрук ҳуқуқ дорад талаб намояд, ки вализаи консули аз

тарафи шахси ваколатдори давлати хориҷӣ дар ҳузури корманди мақоми гумрук күшода шавад. Ҳангоми рози нашудан ба күшодани вализаи консули он ба маҳали ирсолкунанд ба гардонид мешавад.

2. Ҳамаи чойҳои почтаи дипломатӣ ва вализаҳои консули бояд ишораҳои аёни зоҳирис дошта бошанд, ки аз хусусияти ин чойҳо гувоҳӣ медиҳанд.

3. Почтаи дипломатӣ метавонад танҳо ҳуччат ва моли дипломатиро, ки барои истифодаи расмӣ пешбинӣ шудааст ва вализаи консулӣ бошад танҳо мукотибаи расмӣ, ҳуччат ё молеро дар бар гирад, ки мустақиман барои истифодаи расмӣ пешбинӣ шудааст.

Моддаи 327. Имтиёзҳои гумруқӣ ба курерҳои дипломатӣ ва консулии хориҷӣ

Курерҳои дипломати ва консулии давлатҳои хориҷи метавонанд ба қаламрави гумруқии Ҷумҳурии Тоҷикистон моли барои истифодаи шахси ва ҳонаводаги таъингардидаро тибқи принсипи муносибатҳои мутақобила бо давлати алоҳидай хориҷи бидуни муоинаи гумруки ва пардоҳти бочҳои гумруки, андозҳо ва истифодаи мамнӯият ва маҳдудиятҳои дорои хусусияти иқтисодии муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ба қаламрави гумруқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид кунанд ва аз ин қаламрав содир намоянд.

Моддаи 328. Имтиёзҳои гумруки барои намояндагон ва аъзои ҳайати вакилони давлатҳои хориҷи

Ба намояндагони давлатҳои хориҷи, аъзои ҳайати вакилони парлумон ва ҳукумат, инчунин дар асоси муносибатҳои мутақобила бо аъзои ҳайати вакилони давлатҳои хориҷӣ, ки ба Ҷумҳурии Тоҷикистон барои иштирок дар гуфтушунидҳои байналмилалӣ, конференсияҳо ва мачлисҳои байналмилалӣ ё бо супоришҳои дигари расмӣ меоянд, имтиёзҳои гумруқии барои аъзои ҳайати дипломатии намояндагони давлатҳои хориҷӣ пешбининамудаи ҳамин Кодекс фароҳам оварда мешаванд. Ин гуна имтиёзҳо барои аъзои оилаи ҳамроҳикунандай онҳо низ фароҳам оварда мешаванд.

Моддаи 329. Интиқоли мол аз тарафи ҳайати дипломатӣ, шахсони мансабдори консулгарӣ, намояндагон ва аъзои ҳайати вакилони давлатҳои хориҷӣ, ки ба тариқи транзит аз қаламрави гумруқии Ҷумҳурии Тоҷикистон убур мекунанд

Ба аъзои ҳайати дипломатии намояндагиҳои давлатҳои хориҷӣ ва шахсони мансабдори консулгари давлатҳои хориҷӣ, аъзои оилаи онҳо, ки дар моддаи 328 ҳамин Кодекс зикр шудаанд ва ба тариқи транзит аз Ҷумҳурии Тоҷикистон убур мекунанд, имтиёзҳои ба аъзои ҳайати дипломатии намояндаги пешбининамудаи ҳамин Кодекс фароҳам оварда мешавад.

Моддаи 330. Имтиёзҳои гумруқӣ барои ташкилотҳои байналмилалии байнидавлатӣ ва байниҳукуматӣ, намояндагиҳои давлатҳои хориҷии назди онҳо, ҳамчунин барои кормандони ин ташкилоту намояндагиҳо

Имтиёзҳои гумруқӣ барои ташкилотҳои байналмилалии байнидавлатӣ ва байниҳукуматӣ, намояндагиҳои давлатҳои хориҷии назди онҳо, ҳамчунин барои ҳайати ин ташкилоту намояндагиҳо ва аъзои оилаи онҳо мувофиқи санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешаванд.

БОБИ 40. ИНТИҚОЛИ МОЛ ТАВАССУТИ ҚУБУР ВА БО ХАТҲОИ ИНТИҚОЛИ БАРҚ

Моддаи 331. Соҳаи истифодаи ҳамин боб

Интиқоли мол аз сарҳади гумруқӣ тавассути қубур ва бо хатҳои интиқоли барқ тибқи муқаррароти ҳамин боб, аммо дар қисмате, ки ҳамин боб танзим нанамудааст, бо тартиби умумии муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс анҷом дода мешавад.

Моддаи 332. Воридоту содироти мол тавассути қубур

1. Воридоти мол ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва содироти мол аз ин қаламрав тавассути қубур баъди қабули декларатсияи гумруқӣ ва иҷозати мақоми гумruk тибқи шартҳои дар он арзшудаи низоми гумруқӣ иҷозат дода мешавад.

2. Ҳангоми пешниҳоди декларатсияи гумруқӣ пешниҳоди воқеии мол талаб карда намешавад.

3. Ҳангоми воридоти мол ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё содироти мол аз ин қаламрав тавассути қубур ба омезиши мол ва инчунин тағири миқдору ҳолати сифатии мол дар натиҷаи таъсири хусусиятҳои технологиӣ интиқол ва хусусиятҳои хоси мол тибқи меъёрҳои техникиӣ ва стандартҳои миллии дар Ҷумҳурии Тоҷикистон амалкунанда роҳ дода мешавад.

4. Расмиёти гумрукии нигоҳдории муваққатӣ ва транзити дохилии гумруқӣ нисбати моле, ки тавассути қубур интиқол дода мешавад, истифода карда намешавад.

Моддаи 333. Тартиби декларатсия кардани моле, ки тавассути қубур интиқол дода мешавад

1. Ҳангоми интиқоли мол тавассути қубур ба декларатсиякунонии муваққатии даврии мол мувофиқи қоидаҳои муайяннамудаи моддаи 138 ҳамин Кодекс бо назардошли хусусиятҳои пешбинишудаи ҳамин модда иҷозат дода мешавад.

Декларатсиякунонии муваққатии даврӣ бо роҳи пешниҳод намудани декларатсияи муваққатии гумrukӣ ба амал бароварда мешавад.

Дар декларатсияи муваққатӣ арзи маълумот бо назардошли мақсади воридот ё содироти таъдоди таҳминии мол дар давоми вақти муайян, ки аз мӯҳлати амали қарордоди савдои хориҷӣ зиёд нест, арзиши баҳодиҳии гумрукии шартӣ, ки мувофиқи таъдоди мол муайян гардида, барои интиқол аз сарҳади гумrukӣ

пешбинӣ шудааст ва (ё) тибқи шартҳои пешбиникардаи қарордоди савдои хориҷӣ барои муайян намудани нарҳи моли мазкур иҷозат дода мешавад.

Пешниҳоди як декларатсияи муваққатӣ ба моле, ки аз тарафи ҳамон як шахс ворид ва содир карда шуда, мувофиқи шартҳои як низоми гумrukӣ ҷиҳати иҷрои ӯҳдадориҳо нисбати якчанд қарордоди савдои хориҷӣ (аз ҷумла бо шартҳои муҳталифи таҳвили мол, нархгузорӣ ва пардоҳт тибқи шартҳои муҳталиф) интиқол дода мешавад, иҷозат дода мешавад.

2. Декларатсияи гумrukии муваққатӣ аз тарафи декларант дар се моҳ як маротиба, вале барои гази табиӣ як маротиба дар як соли тақвимӣ, яъне то таърихи 20 - уми моҳи пеш аз фарорасии ин давра пешниҳод карда мешавад.

Агар дар давоми як моҳи тақвимии таҳвили шартҳои таҳвили мол ва (ё) таъдоди моли дар декларатсияи гумrukии муваққатии аз тарафи мақомоти гумruk қабулкардашуда тағиیر ёбанд, барои пешниҳоди декларатсияи гумrukии муваққатии иловагӣ дар давоми як моҳи таҳвили иҷозат дода мешавад.

3. Декларант вазифадор аст як ё якчанд декларатсияи гумrukии пурра ва ба таври зарурӣ пуркардашудаи моли воридотӣ ва содиротиро барои ҳар як моҳи тақвимии таҳвили мол пешниҳод намояд. Декларатсияи гумrukии пурра бояд то таърихи 20 - уми моҳи ояндаи (навбатии) баъд аз моҳи тақвимии таҳвили ҳармоҳа пешниҳод карда шавад. Мақоми гумruk дар асоси муроҷиати асосноки декларант мӯҳлати пешниҳоди декларатсияи гумrukии пурраро тамдид менамояд, вале на бештар аз 90 рӯз. Тамдиҳи мӯҳлати пешниҳоди декларатсияи гумrukии пурра мӯҳлати пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андозро тамдид наменамояд.

4. Агар моли дар декларатсияи гумrukии муваққатии барои воридот ё содирот арзшуда дар давоми як моҳи тақвими ворид ё воқсан содир нашавад, декларант вазифадор аст мақоми гумrukро то анҷом ёфтани мӯҳлати пешниҳоди декларатсияи гумrukии пурра хаттӣ огоҳ намояд.

Моддаи 334. Татбиқи ставкаҳои бочҳои гумrukӣ, андозҳо ва тартиби супоридани онҳо ҳангоми интиқоли мол тавассути қубур

1. Бочҳои гумrukи барои моли аз қаламрави гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон содиршаванда барои ҳар моҳи тақвимии таҳвили мол тибқи ставкаҳои бочҳои гумrukии содиротие, ки дар таърихи 15 - уми моҳи молрасони амал мекунанд, супорида мешаванд.

На камтар аз 50 фоизи маблағи бочҳои гумrukии содиротӣ, ки дар асоси маълумоти дар декларатсияи гумrukии муваққати дарҷгардида ҳисоб карда шудаанд, дар мӯҳлати то таърихи 20 - уми моҳе, ки пеш аз моҳи тақвимии таҳвили фаро мерасад, супорида мешаванд. Ҳамзамон маблағи бочи гумrukии содиротӣ дар асоси миқдори моле ҳисоб карда мешавад, ки мутаносибан ба як моҳи молрасонӣ баробар аст, ба шарте, агар дар декларатсияи гумrukии муваққатӣ давраи молрасонии зиёдтар аз як моҳи тақвими дарҷ шуда бошад.

Дар ҳолати пешниҳоди декларатсияи гумrukии муваққатӣ мувофиқи сарҳати дуюми қисми 2 моддаи 333 ҳамин Кодекс бочҳои гумrukии содиротӣ дар мӯҳлати на дертар аз рӯзи қабули чунин декларатсия пурра супорида мешаванд.

Қисмати боқимондаи маблағи бочҳои гумрукии содиротӣ, ки дар асоси маълумоти аниқ дар бораи моли содиршуда ва ставкаҳои бочҳои гумрукии содиротии дар таърихи 15 - уми моҳи гузаштаи молрасонӣ амалкунанда дар мӯҳлати то таърихи 20 - уми моҳи ояндаи тақвимии таҳвил супорида мешаванд.

2. Ҳангоми воридоти мол тавассути қубур бочҳои гумрукии воридотӣ ва андозҳо то таърихи 20 - уми моҳи пеш аз фарорасии ҳар як моҳи тақвимии молрасонӣ дар асоси маълумоти дар декларатсияи муваққатии гумруқӣ дарҷгардида пардохта мешаванд. Барои мақсадҳои ҳисоб кардан ва супоридани бочҳои гумруқӣ ва андоз ставкаҳои бочҳои гумруқӣ ва андози то таърихи 15 - уми моҳи пеш аз фарорасии моҳи таҳвил амалкунанда татбиқ карда мешаванд.

Маълумоти аниқшуда оид ба воридоти мол барои ҳар як моҳи тақвимии таҳвил ба мақомоти гумрук то таърихи 20 - уми моҳи ояндае, ки баъд аз моҳи тақвимии таҳвил фаро мерасад, пешниҳод карда мешавад. Агар маблағи пардохтшавандай бочҳои гумруқӣ ва андоз дар натиҷаи маълумоти аниқшуда зиёд шавад, маблағ бояд ҳамзамон бо пешниҳоди маълумоти аниқшуда пардохта шавад. Дар ин ҳолат фоизҳо ҳисоб карда намешаванд.

Маблағҳои барзиёд супоридашуда мутобиқи моддаи 396 ҳамин Кодекс баргардонида мешаванд.

Моддаи 335. Татбиқи мамнӯият ва маҳдудиятҳое, ки мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда шудаанд

Ҳангоми интиқоли мол тавассути қубур мамнӯият ва маҳдудиятҳои муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар рӯзи қабули декларатсияи гумрукии муваққатӣ татбиқ карда мешаванд.

Моддаи 336. Хусусиятҳои воридот, содирот ва декларатсия кардани моле, ки тавассути хати барқ интиқол дода мешавад

1. Ба воридоти мол ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё содироти он аз ин қаламрав, ки бо хати барқ интиқол дода мешавад, бе иҷозати пешакии мақомоти гумрук, бо шарти декларатсиякунонии минбаъда ва пардохти бочҳои гумруқӣ ва андоз тибқи қоидаҳои муқаррарнамудаи ҳамин модда иҷозат дода мешавад.

2. Расмиёти гумрукии нигаҳдории муваққатӣ ва транзити дохилии гумруқӣ нисбати моле, ки бо хати барқ интиқол дода мешавад, татбиқ карда намешаванд.

3. Қувваи барқи аз сарҳади гумруқӣ интиқолшаванда бо роҳи пешниҳоди декларатсияи гумруқӣ дар мӯҳлати то таърихи 20 - уми моҳи ояндае, ки баъд аз ҳар як моҳи тақвимии таҳвили мол фаро мерасад, декларатсия карда мешавад. Мақоми гумрук дар асоси муроҷиати асосноки декларант метавонад мӯҳлати пешниҳоди декларатсияи гумруқиро то 5 рӯз тамдид намояд.

4. Микдори қувваи барқи воқеӣ, ки бо таҷхизоти ҳисобкунандаи дар маҳалҳои аз нигоҳи технологӣ зарур насбгардида ва инъикоскунандаи интиқоли барқ муайян карда мешавад, бояд декларатсия карда шавад.

Миқдори қувваи барқи байни ду давлат интиқолшаванда ҳамчун салдои интиқол (маблағи алгебравии интиқоли қувваи барқ дар самтҳои мутақобилаи байнидавлатии интиқоли барқи ҳама гуна шиддат) барои ҳар моҳи тақвими муайян карда мешавад.

Ҳисоби салдои интиқол ба андозаи ҳаҷми талафи қувваи барқ, ки ҳангоми интиқоли он дар шабакаҳо ба миён омадааст, тасҳех карда мешавад.

Декларатсиякунони дар асоси санадҳои таҳвили воқеии қувваи барқ тибқи қарордоди тиҷорати хориҷӣ ба роҳ монда мешавад.

5. Боҷҳои гумруқӣ ва андоз дар мӯҳлати на дертар аз рӯзи пешниҳоди декларатсияи гумрукии моле, ки аз сарҳади гумруқӣ дар давоми як моҳи тақвими интиқол меёбанд, супорида мешаванд.

Моддаи 337. Таъмини пардохтҳои гумруқӣ

Мақоми гумрук ҳуқуқ дорад пешниҳоди таъмини супоридани пардохтҳои гумрукиро талаб намояд, аз ҷумла дар ҳолате, ки агар декларант фаъолияти иқтисодии хориҷии ҳудро камтар аз як сол ба роҳ монда бошад. Андозаи супоридани таъмини пардохтҳои гумруқӣ мутобики моддаи 383 ҳамин Кодекс муайян карда мешавад.

Моддаи 338. Истифода набурдани талабот оид ба ҳаммонандсозии моле, ки тавассути қубур ва ҳатҳои барқ интиқол дода мешавад

Моли тавассути қубур ва ҳати барқ интиқолшаванда ҳаммонанд карда намешавад, ки ин ба мақомоти гумрук барои ба мақсади гумруқӣ муқаррар намудани теъдод, сифат ва дигар ҳусусиятҳои мол бо истифодаи маълумоти ҳуҷҷатҳо, нишондоди ченқунакҳо ва дигар асбобҳои ченқуни монеъ намешавад.

Моддаи 339. Интиқоли моли ватани байни ду нуқтаи гумрукии дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон воқеъбуда тавассути қаламрави давлати хориҷӣ

Интиқоли моли ватани тавассути қубур ва ҳатҳои интиқоли барқ байни ду нуқтаи гумрукии дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон воқеъбуда тавассути қаламрави давлати хориҷӣ, тибқи қоидаҳои муқаррарнамудаи боби 35 ҳамин Кодекс нисбати низоми маҳсуси Интиқоли моли ватани байни мақомоти гумруқӣ тавассути қаламрави давлати хориҷӣ интиқол дода мешавад.

ФАСЛИ III. ПАРДОХТҲОИ ГУМРУҚӢ ВА ХИРОЧҲОИ ГУМРУҚӢ

БОБИ 41. ҲОЛАТҲОИ УМУМИИ МАРБУТ БА ПАРДОХТҲОИ ГУМРУҚӢ ВА ХИРОЧҲОИ ГУМРУҚӢ. НАВҲОИ ПАРДОХТҲОИ ГУМРУҚӢ ВА ХИРОЧҲО

Моддаи 340. Пардохтҳои гумруқӣ ва намудҳои онҳо

1. Ба пардохтҳои гумруқӣ дохил мешаванд:
 - 1) бочи гумруқӣ;

2) андоз аз арзиши иловашуда, ки ҳангоми воридоти мол ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ситонида мешавад;

3) аксиз, ки ҳангоми воридоти мол ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ситонида мешавад.

2. Пардохтҳои гумрукӣ ситонида мешаванд, агар онҳо мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян шуда бошанд.

3. Боҷҳои маҳсус, зиддиDEMПингӣ ва ҷубронӣ, ки мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешаванд, тибқи қоидаҳои пешбининамудаи ҳамин Кодекс нисбати ситонидани боҷҳои гумрукии воридотӣ пардохт карда мешаванд.

4. Пардохткунандагон, тартиби ҳисоб ва пардохти андозҳоеро, ки марбут ба пардохтҳои гумрукианд, қонунгузории андози Ҷумҳурии Тоҷикистон бо назардошти ҳусусиятҳои пешбининамудаи ҳамин Кодекс муайян менамояд (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

Моддаи 341. Боҷҳои гумrukӣ

1. Боҷҳои гумrukӣ ҳангоми декларатсия кардани мол дар низомҳои гумrukies, ки шартҳои таҳти ин низом ҷойгиркунони супурдани боҷҳои гумrukiro таъмин мекунанд, мувофиқи ҳамин Кодекс пардохта мешаванд.

2. Ставкаҳои боҷҳои гумrukiro Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд ва мувофиқи моддаи 4 ҳамин Кодекс эътибор пайдо мекунад.

Моддаи 342. Намудҳои ставкаҳои боҷҳои гумrukӣ

Ставкаҳои боҷҳои гумrukӣ ба чунин ғурӯҳҳо тақсим мешаванд:

1) адвалорӣ - ба арзиши гумrukии моли мавриди андозбанди қароргирифта бо фоиз ҳисоб карда мешаванд;

2) маҳсус - тибқи ҳаҷми муқараршудаи воҳиди моли мавриди андозбанди қароргирифта ҳисоб карда мешаванд;

3) омехта - ҳар ду навъи зикршудаи ставкаҳои пардохти гумrukiro дар бар мегиранд.

Моддаи 343. Хориҷ карда шуд

(*Қонуни ҶТ аз 01.08.2012 № 881*)

Моддаи 344. Намудҳои хоси боҷҳо

(*Қонуни ҶТ аз 01.08.2012 № 881*)

Боҷҳои хоси гумrukӣ (маҳсус, зиддиDEMПингӣ ва ҷубронӣ) нисбат ба молҳои воридотӣ метавонанд муvakқatan мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи фаъолияти савдои хориҷӣ ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Тоҷикистон татбиқ карда шаванд (*Қонуни ҶТ аз 01.08.2012 № 881*).

Моддаи 345. Озодкунин молҳои алоҳида аз пардоҳти бочҳои гумрукӣ

Намудҳои зерини воридоти мол аз пардоҳти бочҳои гумрукӣ озод карда мешаванд (*Қонуни ҶТ 28.12.2012 № 906*):

- 1) воридоти пули миллӣ ва (ё) асъори хориҷӣ (ба гайр аз мақсадҳои нумизматӣ), инчунин когазҳои қиматнок;
- 2) воридоти металлҳои қиматбаҳо ва сангҳои қиматбаҳо аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон ва Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои Ҳазинаи давлатии сарватҳо;
- 3) воридоти моле, ки ройгон ба мақомоти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дода мешаванд, воридоти мол ба сифати кӯмаки башардӯстона, воридоти моле, ки ба ташкилотҳои эҳсонкорӣ ба мақсади рафъи оқибати оғатҳои табии, садама ва фалокатҳо ройгон дода мешавад; (*Қонуни ҶТ аз 28.12.2013 № 1035*);
- 4) воридоти техникаи таъиноти кишоварзӣ, таҷхизоти истеҳсолию технологӣ ва маснуоти такмилии (комплектии) онҳо, ки маҷмӯи ягонаи технологиро ташкил медиҳанд. Номгӯи техникаи таъиноти кишоварзӣ, таҷхизоти истеҳсолию технологӣ ва маснуоти такмилӣ ба он мутобиқи номгӯи моли фаъолияти иқтисодии хориҷӣ аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад (*Қонуни ҶТ аз 28.12.2013 № 1035, аз 18.03.2015 № 1189*);
- 5) воридоти дорувории тиббӣ, таҷхизоти тиббӣ, фармасевтӣ ва асбобҳои тиббӣ мувофиқи номгӯи муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- 6) воридоти моле, ки барои татбиқи лоиҳаҳои сармоягузории Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи маблағҳои созишиномаҳои грантӣ (қарзӣ) амалӣ мешаванд;
- 7) воридоти мол барои соҳтмони объектҳои маҳсусан муҳим, ки номгӯи онҳоро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд (*Қонуни ҶТ аз 28.12.2013 № 1035, аз 18.03.2015 № 1189*);
- 8) воридоти мол барои иҷрои корҳо, ки барномаҳои корӣ ва сметаҳои ҳароҷот тибқи тартиби муқаррарнамудаи созишинома оид ба тақсими маҳсулот, ки мувофиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи созишиномаҳо оид ба тақсими маҳсулот" тасдиқ гардидаанд. Дар сурати ба қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳвил шудани (ба истиснои содироти) моли мазкур бочҳои гумrukӣ мутобиқи Кодекси мазкур ва дигар санадҳои қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон пардоҳта мешаванд. Номгӯи ҳуҷҷатҳое, ки тибқи пешниҳоди онҳо воридоти мол аз пардоҳти бочи гумrukӣ озод карда мешавад, аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад;
- 9) воридоти мол (ба истиснои моли зераксизӣ) тибқи номгӯй ва ҳаҷми муайянкардаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки бевосита истеҳсолкунандагон барои истеҳсоли алюминийи аввалия анҷом медиҳанд;
- 10) воридоти нахи пахта ва алюминийи аввалия;
- 11) воридоти маҳсулоти маҳсуси истифодаи фардӣ барои маъюбон мувофиқи номгӯе, ки аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад (*Қонуни ҶТ 28.12.2012 № 906*);

12) воридоти техникаи ҳарбӣ, агрегатҳои асосӣ, силоҳ, лавозимоти ҷангӣ ва дастгоҳҳои парвозкунандай таъиноти мудофиавидошта, инчунин қисмҳои эҳтиёти ба онҳо (*Қонуни Ҷаз 28.12.2013 № 1035*).

Моддаи 346. Имтиёзҳои тарифӣ

1. Таҳти мағҳуми имтиёзҳои тарифӣ чунин имтиёзе фахмида мешавад ки ҳангоми татбиқи сиёсати тиҷоратии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо тартиби яктарафа шартҳои муносибатҳои мутақобила ё нисбати моли аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон интиқолшаванда, баргардонидани бочи қаблан пардохташуда, озод кардан аз пардоҳти бочи гумrukӣ кам кардани ставкаи бочи гумrukӣ, муқаррар намудани квотаҳои тарифӣ барои воридоти (садироти) имтиёзноми мол пешниҳод карда мешавад.

2. Имтиёзҳои тарифи мувоғики санадҳои меъёрии хуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои хуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

Моддаи 347. Хироҷҳои гумrukӣ ва намудҳои онҳо

Ба хироҷҳои гумrukӣ доҳил мешаванд:

- 1) хироҷи гумrukӣ барои барасмиятдарории гумrukӣ;
- 2) хироҷи гумrukӣ барои мушоияти гумrukӣ;
- 3) хироҷи гумrukӣ барои ниғаҳдории мол дар анборҳои мақоми гумruk;
- 4) хироҷи гумrukӣ барои додани шаҳодатномаи таҳассусии мутаҳассиси барасмиятдарорандай гумrukӣ.

Моддаи 348. Андозаи хироҷҳои гумrukӣ

1. Ҳангоми барасмиятдарории молу воситаҳои нақлиёт, мушоияти гумрукии мол ва воситаҳои нақлиёт, нигоҳдории мол дар анборҳои мақоми гумruk, инчунин барои додани шаҳодатномаи таҳассусии мутаҳассиси барасмиятдарорандай гумrukӣ хироҷҳои гумrukӣ тибқи тартиб ва андозаи муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ситонида мешаванд.

2. Хироҷҳои гумrukӣ аз ҷиҳати андоза бояд бо арзиши таҳминии хизматрасони маҳдуд шуда бошанд ва набояд асоси гайримустақими ҳимояи моли ватанӣ ё бо мақсади ситонидани бочу хироҷ асоси андозбандии моли ҳориҷи ҳангоми воридоти он гарданд.

Моддаи 349. Ба миён омадан ва қатъи ӯҳдадории пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз. Ҳолатҳое, ки бочҳои гумrukӣ ва андоз пардоҳта намешаванд

1. Ҳангоми интиқоли мол аз сарҳади гумrukӣ ӯҳдадории пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз дар ҳолати зайл ба миён месоянд:

- 1) ҳангоми воридоти мол - аз лаҳзаи убури сарҳади гумrukӣ;

2) ҳангоми содироти мол - аз лаҳзаи пешниҳоди декларатсияи гумрукӣ ё анҷом додани амалҳое, ки мақсад аз онҳо мустақиман содир намудани мол аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон аст.

2. Боҷҳои гумрукӣ ва андоз супорида намешаванд, агар:

1) мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ё ҳамин Кодекс:

- аз мол боҷҳои гумрукӣ ва андоз ситонида нашаванд;

- агар мол аз пардоҳти боҷҳои гумрукӣ ва андоз шартан пурра озод карда шуда бошад - дар давраи амали ин гуна озодкунӣ ва бо риояи шартҳое, ки дар натиҷаи онҳо мол аз пардоҳти боҷу андозҳо озод карда шудааст;

2) агар то иҷозат барои муомилоти озод ва ҳангоми аз тарафи шахсон вайрон нашудани талаботу шартҳои муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс моли хориҷӣ бар асари садама ва ё таъсири қувваи рафъонпазир ё дар натиҷаи фарсадашавии табиӣ ва ё талаф дар шароити муқаррарии интиқол, нигаҳдорӣ ва истифодабарӣ тамоман нобуд ё тамоман талаф шуда бошад;

3) агар мол мувофиқи ҳамин Кодекс ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба моликияти давлатӣ гузаронида шавад.

3. Нисбати моле, ки барои муомилоти озод дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода шудааст ва ё аз ин қаламрав содир карда шудааст, дар ҳолатҳои пешбининамудаи Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон ӯҳдадории пардоҳти боҷҳои гумrukӣ ва андоз қатъ меёбад.

Моддаи 350. Шахсоне, ки барои пардоҳти боҷҳои гумrukӣ ва андоз масъуланд

1. Шахси масъул барои пардоҳти боҷҳои гумrukӣ ва андоз декларант ба ҳисоб меравад. Агар мол аз тарафи брокери гумрук (намоянда) декларатсия карда шавад, ӯ мувофиқи қисми 2 моддаи 144 ҳамин Кодекс барои пардоҳти боҷҳои гумrukӣ ва андоз шахси масъул ҳисоб меёбад.

2. Ҳангоми риоя нашудани муқаррароти ҳамин Кодекс дар бораи истифодабарӣ ва ихтиёрдории мол ё иҷрои дигар талаботу шартҳои муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс барои татбиқи расмиёти гумrukӣ ва низоми гумrukӣ, ки мазмуни онҳо пурра ё қисман аз супурдани боҷҳои гумrukӣ ва андоз озод карданро пешбинӣ менамояд, шахсони барои супурдани боҷҳои гумrukӣ ва андоз масъул дар ҳолатҳои пешбининамудаи ҳамин Кодекс соҳиби анбори нигаҳдории муваққатӣ, соҳиби анбори гумrukӣ, интиқолдиҳанда, шахсоне, ки ба зиммаи онҳо масъулияти риояи низомҳои гумrukӣ гузошта шудааст, ҳисоб мешаванд.

3. Ҳангоми насупурдани боҷҳои гумrukӣ ва андоз, аз чумла ҳангоми нодуруст ҳисоб кардан ва (ё) дер супурдани онҳо дар назди мақомоти гумрук шахсе ҷавобгар аст, ки масъулияти супурдани боҷҳои гумrukӣ ва андозро ба зимма дорад.

4. Ҳангоми интиқоли гайриқонуни молу воситаҳои нақлиёт аз сарҳади гумrukӣ масъулияти супурдани боҷҳои гумrukӣ ва андоз ба ӯҳдаи шахсе интиқолдиҳандаи гайриқонуни молу воситаҳои нақлиёт ва ба зиммаи шахсе мебошад, ки дар интиқоли гайриқонунӣ иштирок мекунад, агар онҳо аз чунин

интиқоли ғайриқонунин молу воситаҳои нақлиёт огоҳ буданд ва ё бояд огоҳ мебуданд, ҳангоми воридот бошад, инчунин шахсоне масъуланд, ки молу воситаҳои нақлиёти ғайриқонунӣ воридшударо барои худ харида гирифтаанд ва ё моликияти худ қарор додаанд, ба шарте, ки ҳангоми харидан ғайриқонунӣ ворид шудани онҳоро медонистанд ё худ бояд огоҳ мебуданд, ки ин ваҷӯ ба таври зарурӣ тибқи тартиби муайянкардаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ шудааст. Агар шахсони номбаршуда дар содироту воридоти ғайриқонунин молу воситаҳои нақлиёт ба сифати декларант амал карда бошанд, онҳо барои супурдани бочҳои гумруқӣ ва андоз, чунин масъулиятро ба зимма доранд.

Моддаи 351. Маҳдудиятҳо оид ба маблағи умумии бочҳои гумруқӣ ва андоз нисбати моли ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон воридшаванда

Маблағи умумии бочҳои гумруқӣ ва андоз нисбати моли ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон воридшаванда наметавонад аз маблағи бочҳои гумруқӣ ва андозе, ки бояд супорида шаванд, зиёд бошад, чуноне, ки агар мол барои муомилоти озод ҳангоми ворид шуданаш ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон, бе супурдани фоиз иҷозат дода шудааст, ба истиснои ҳолатҳос, ки маблағи бочҳои гумруқӣ ва андоз дар натиҷаи тағиیر ёфтани ставкаҳои бочҳои гумруқӣ ва андоз зиёд мешавад ва нисбати мол ставкаҳои бочҳои гумруқӣ ва андози дар рӯзи қабули декларатсияи гумруқӣ амалкунанда аз тарафи мақоми гумруқ ҳангоми арзи тағиiri низоми гумруқӣ татбиқ мегардад. Дар ин ҳолат маблағи супоридаи бочҳои гумруқӣ ва андоз, ки ҳангоми истифодаи низоми гумрукии пешина пардохта шудааст, ҳангоми супурдани маблағи бочҳои гумруқӣ ва андоз мувофиқи шартҳои низомӣ аз нав интихобшудаи гумруқӣ ба ҳисоб гирифта мешавад.

БОБИ 42. МУАЙЯН НАМУДАНИ АРЗИШИ ГУМРУКИИ МОЛ

Моддаи 352. Арзиши гумрукии мол

Арзиши гумрукии мол арзиши молест, ки аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон интиқол ёфта, мутобики ҳамин боб муайян мегардад ва ба мақсадҳои зерин истифода бурда мешавад:

- 1) таҳти пардохтҳо ва хироҷҳои гумруқӣ қарор додани мол;
- 2) ба кор бурдани тадбирҳои дигари танзими давлатии фаъолияти иқтисодии ҳориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 353. Муайян кардани арзиши гумрукии моли содиротӣ

1. Арзиши гумрукии моле, ки аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон содир мешавад, дар асоси нарҳи муомилотие, ки воқеан пардохта шудааст ва ё ҳангоми фурӯши он барои содирот бояд пардохта шавад, муайян карда мешавад.

2. Ҳангоми муайян кардани арзиши гумрукии мол харочоти зерин ба нарҳи муомилот дохил карда мешавад, ба шарте агар он қаблан дохил карда нашуда бошад:

1) харочоти расондани мол то фурудгоҳ, бандар ё маҳали дигари содироти мол аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- арзиши ҳамлу нақл;

- харочоти борбардорӣ ва борфарорӣ, аз нав бор кардан ва аз ҷое ба ҷое қашондани мол:

2) арзиши сугурта;

3) харочоти фурӯшанда:

- музди комиссионӣ ва брокерӣ;

- арзиши контейнер ё зарфҳои дигари серистифода, ба шарте, агар мутобиқи Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷии он ҳамчун воҳиди тому ягона бо моли арзёбишаванда баррасӣ гардад;

- арзиши баставандӣ, аз ҷумла арзиши масолеҳи баставандӣ ва корҳои вобаста ба баставандӣ;

4) роялтӣ ва хироҷи додани иҷозатнома барои моли арзёбишавандас, ки бояд фурӯшанда мустақиман ва ё гайримустақим ҳамчун шарти фурӯши моли арзёбишаванда супорад, ба шарте, агар чунин роялти ва хироҷ ба нархе, ки воқеан супурда шудааст ё бояд супорида шавад, дохил нашуда бошад;

5) қисми даромад аз фурӯши минбаъда, ки мустақиман ва ё гайримустақим фурӯшанда мегирад.

6) андозҳое, ки дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ситонида мешаванд, ба шарте, ки мутобиқи қонунгузории андози Ҷумҳурии Тоҷикистон ё санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон онҳо ба фурӯшанда вобаста ба баровардани мол аз қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷуброн карда намешаванд.

3. Ҳангоми муайян кардани арзиши гумрукии мол аз нархи муомилоти пардохту харочоти зерин хориҷ карда мешаванд, ба шарте агар онҳо қаблан ба нархи муомила дохил шуда, бо ҳучҷат тасдиқ карда шуда бошанд:

1) харочоти насл, васл, танзими таҷхизот ё расонидани кӯмаки техникии баъди содир кардани чунин таҷхизот аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

2) харочоти расондани мол баъди содир кардани он аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

3) арзиши сугуртаи расондани мол баъди содироти он аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

4) боҷҳои гумrukӣ ва андозе, ки дар давлати воридкунанда пардохта мешаванд.

4. Дар сурати вучуд надоштани нархи муомилоти арзиши гумрукии моли содиротӣ дар асоси нусҳаи ҳучҷати муҳосибавии фурӯшандай содиркунанда дар бораи харочоти вобаста ба истеҳсол ё харид, нигоҳдорӣ ва интиқоли моли содиротӣ, ки аз тарафи декларант пешниҳод мешавад, муайян карда мешавад.

Дар баробари ин харочоти дар қисми 2 ҳамин модда зикршуда низ ба ҳисоб гирифта мешавад.

5. Дар сурати мавҷуд набудани маълумоти тасдиқунандаи арзиши гумрукии арзшудаи моли содироти арзиши гумрукии чунин мол тибқи маълумот дар бораи моли шабех ва ё ҳамчинс, ки мақоми гумрук дар ихтиёр дорад, аз ҷумла тибқи маълумоте, ки бо истифода аз натиҷаи экспертизаи мустақил пешниҳод шудааст, муайян мегардад.

Моддаи 354. Усулҳои муайян кардани арзиши гумрукии моли воридотӣ

1. Арзиши гумрукии моле, ки ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид карда мешавад, бо истифодаи усулҳои зерин муайян карда мешавад:

- 1) тибқи нарҳи муомилоти моли воридшаванда;
- 2) тибқи нарҳи муомилоти моли шабех;
- 3) тибқи нарҳи муомилоти моли ҳамчинс;
- 4) тарҳи арзиш;
- 5) ҷамъ кардани арзиш;
- 6) усули эҳтиёти.

2. Усули асосии муайян кардани арзиши гумрукии мол усулест, ки ба нарҳи муомилотии моли воридотӣ асос ёфтааст.

3. Дар сурати имконнапазирии истифодаи усули асоси паёпай усулҳои номбаршуда ба кор бурда мешаванд. Зимнан қадом усули минбаъда баъди он истифода мешавад, ки арзиши гумрукии молро бо истифода аз усули қабли муайян кардан имконнапазир бошад. Дар асоси аризai декларант усулҳои тарҳ ва ҷамъ кардани арзиш бо тартиби баръакс анҷом дода мешавад.

4. Маълумот барои муайян кардани арзиши гумрукии мол бо яке аз усулҳои дар қисми 1 ҳамин модда пешбинигардида бояд мутобиқи принципҳои ҳисоби муҳосибавии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда шавад.

Моддаи 355. Усули муайян кардани арзиши гумруқӣ тибқи нарҳи муомилотии моли воридотӣ

1. Арзиши гумрукии моли ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон воридшаванда нархест, ки воқеан пардоҳт шудааст ё бояд ҳангоми фурӯши он барои содирот ба Ҷумҳурии Тоҷикистон пардоҳта шавад. Арзиши воқеан пардоҳтшуда ё пардоҳтшаванда маблағи пурраи пардоҳт барои молҳои воридотӣ мебошад, ки аз тарафи ҳаридор ба фурӯшандагӣ ё ба манфиати фурӯшандагӣ ба амал бароварда шудааст ё ба амал бароварда мешавад. Шарт нест, ки пардоҳт танҳо дар шакли гузаронидани маблағ ифода ёбад, он метавонад ба воситаи аккредитив ё хучҷатҳои гардишӣ гузаронидагӣ шавад. Пардоҳт метавонад мустақим ё гайримустақим амалӣ карда шавад (*Қонуни ҶТаз 03.07.2012 № 845*).

2. Ҳангоми муайян кардани арзиши гумрукии мол харочоти зерин ба нарҳи муомила илова карда мешавад, ба шарте агар он қаблан доҳил карда нашуда бошад:

1) харочоти расонидани мол ба фурудгоҳ бандар ё маҳали дигари ворид кардани мол ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- арзиши интиқол;

- харочоти борбардорӣ, борфарорӣ, аз нав бор кардан ва аз ҷоёс ба ҷоёс қашондани мол;

2) арзиши сугурта;

3) харочоти харидор;

- музди комиссионӣ ва брокерӣ, ба истиснои музди комиссионии хариди мол;

- арзиши контейнер ё зарфҳои дигари серистифода, ба шарте агар мутобиқи Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии ҳориҷи он ҳамчун воҳиди тому ягона бо моли арзёбишаванда баррасӣ гардад;

- арзиши баставанд, аз ҷумла арзиши масолеҳи баставандӣ ва корҳои вобаста ба баставандӣ;

4) қисми даҳлдори арзиши зерини моле (кору хизматрасоние), ки мустақиман ё гайримустақим аз тарафи харидор ба фурӯшандагӣ ройгон ё бо нарҳи арzon барои истифода вобаста ба истеҳсол ё фурӯши моли арзёбишавандай содироти пешниҳод шуда буд:

- ашёи хом, қисмҳо, моли нимтайёр ва маҳсулоти дигари такмилӣ, ки қисми таркибии моли арзёбишаванда ба шумор меравад;

- асбобу анҷом, штампу қолабҳо ва ашёи шабеҳи дигаре, ки ҳангоми истеҳсоли моли арзёбишаванда ба кор бурда шудаанд;

- масолеҳе, ки дар истеҳсоли моли арзёбишаванда ҳарҷ шудааст (равғанҳои молидани, сӯзишворӣ ва гайра);

- тадқиқоти муҳандисӣ, корҳои конструкторию таҷрибавӣ, дизайн, ороиши бадӣ, нигораву нақшаҳое, ки берун аз қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷро шуда, бевосита барои истеҳсоли моли арзёбишавандагӣ заруранд;

5) роялтӣ ва хироҷ барои додани иҷозатнома ба моли арзёбишавандагӣ, ки бояд харидор мустақиман ё гайримустақим ҳамчун шарти фурӯши моли арзёбишавандагӣ супорад, ба шарте агар чунин роялти ва хироҷ ба нарҳе, ки воқеан супурда шудааст ё бояд супорида шавад, дохил нашуда бошад;

6) ҳаҷми қисми даромади мустақим ё гайримустақими фурӯшандагӣ аз ҳама гуна фурӯши минбаъда, супурдан ё истифодаи моли арзёбишавандагӣ.

3. Дар сурати расондани як партия моли номгӯи гуногун харочоте, ки бояд ба арзиши гумрукии ҳар яке аз моли воридоти дохил карда, барои тамоми партияи мол таъин гардидааст, мутаносибан тибқи ҳаҷме, ки бо таносуби арзиши ҳар мол нисбати арзиши партияи мол муайян мегардад, муқаррар карда мешавад.

4. Ҳангоми муайян кардани арзиши гумрукии мол пардохтҳо ва харочот бо шарте дохил карда намешаванд, ки онҳо аз нарҳи барои моли воридоти воқеан пардохтшуда ё пардохтшавандагӣ тарҳ карда шуда бошанд:

1) харочоти насл, васл, танзими таҷҳизот ё расонидани ёрии техниқӣ баъди ворид кардани чунин таҷӯзот ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

2) харочоти расонидан баъди ворид шудани мол ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

3) боҷҳои гумруқӣ ва андозе, ки дар давлати воридоти мол супурда мешаванд.

5. Усули вобаста ба нарҳи муомилоти моли воридоти барои муайян кардани арзиши гумрукии мол истифода бурда намешавад, агар:

1) нисбати ҳуқуқ барои ихтиёрдорӣ ё истифода мавҷуд будани маҳдудият аз ҷониби ҳаридори моли арзёбишаванд, ба истиснӣ:

- маҳдудиятҳое, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар кардаанд;

- маҳдудиятҳои минтақаи ҷуғрофӣ, ки дар он мумкин аст мол бозfurӯши шавад;

- маҳдудиятҳое, ки ба арзиши мол таъсири ҷиддӣ намерасонанд;

2) ба Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқи муомилоте, ки нишонаҳои ҳариду фурӯш надорад, мол чунин ворид карда шудааст:

- ройгон;

- бо шарти консигнатсия, ки молрасониро барои фурӯш дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бе гузаштани ҳуқуқи моликият ба воридкунанда пешбинӣ менамояд;

- ба унвони филиалҳои (намояндагиҳои) ҳуд, ки дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор доранд, аз тарафи шахси ҳуқуқии хориҷӣ;

- мувофиқи қарордоди иҷораи молиявии молу мулк (лизинг);

- бо мақсади нигаҳдошти муваққатӣ;

- ҳамчун партови истеҳсолот бо мақсади истифодабарии гайритичории он;

- бо мақсади ивази кардани моли (маснуоти такмили) дорои сифати номатлубе, ки барояш мӯҳлати кафолат муқаррар шудааст;

- тибқи дигар муомилот;

3) фурӯш ё нарҳи муомилот ба риояи шартҳое вобастаги дорад, ки баҳисобгирии таъсири онҳо имконнозазир аст, ва аз ин сабаб арзиши муомилот барои муайян кардани арзиши гумруқӣ қобили қабул намебошад:

- шартномаи мубодила (мена);

- шартномаҳои пешбиникунандаи амалиёти толлингӣ;

- шартномаҳои контрактатсия;

- дигар намудҳои шартномаҳо;

4) маълумоте, ки декларант ҳангоми арзи арзиши гумруқӣ истифода бурдааст, бо санадҳо тасдиқ нашудааст ва ё миқдоран муайяншаванд ва эътиимодбахш намебошанд;

5) иштирокчиёни муомила шахсони ба яқдигар вобастаанд ва арзиши муомила барои муайян кардани арзиши гумrukӣ мутобики талаботи ҳамин модда ҳамчун асос қобили қабул намебошад. Зимнан мафхуми шахсони ба яқдигар вобаста ба манъои шахсонест, ки яке аз нишонаҳои зеринро қонеъ мекунаанд:

- яке аз иштирокчиёни муомила ё шахси мансабдори яке аз иштирокчиёни муомила ҳамзамон шахси мансабдори иштирокчии дигари муомила мебошад;
- ширкаткунадагони муомила соҳиби муштараки корхона ҳисоб мешаванд;
- иштирокчиёни муомила бо муносибатҳои меҳнатӣ алоқаманданд;
- яке аз шахсон мустақиман ва ё гайримустақим панҷ ва ё бештар аз панҷ фоизи саҳмияҳои овоздиҳандай дар муомилаи ҳар яке аз иштирокчиёни муомила буда ё аъзоҳақии дар сармояи оинномавии ҳар қадоми иштирокчиёни муомиларо молик аст ё назорат менамояд;
- иштирокчиёни муомила таҳти назорати мустақим ва ё гайримустақими шахси сеюм қарор доранд;
- иштирокчиёни муомила муштаракан шахси сеюмро ба таври мустақим ва ё гайримустақим назорат менамоянд;
- яке аз иштирокчиёни муомила таҳти назорати мустақим ва ё гайримустақими иштирокчии муомила қарор дорад;
- иштирокчиёни муомила ё шахсони мансабдори онҳо хешовандони наздиканд.

6. Вобастагии мутақобилаи иштирокчиёни муомила барои гайри қобили қабул ҳисоб кардани нархи муомила асоси кофи буда наметавонад. Дар ин ҳолат мақоми гумruk бояд ҳолатҳои иловагии муомиларо омӯзад ва нархи онро, агар вобастагии мутақобила ба нарҳ таъсир накарда бошад, мумкин аст барои муайян кардани арзиши гумрукии мол истифода барад.

7. Агар мақоми гумruk далел ва асосе дошта бошад, ки вобастагии мутақобилаи иштирокчиёни муомила ба нархи мол таъсир кардааст, ба декларант (бо ҳоҳиши декларант ба шакли хатти) дар хусуси имконияти пешниҳоди маълумоти иловагӣ тавсия медиҳад, ки ба нархи мол таъсир нарасондани вобастагии мутақобиларо тасдиқ менамояд.

8. Бо ташаббуси декларант мумкин аст арзиши муомила ҳамчун асоси муайян кардани арзиши гумрукии мол қабул шавад, ба шарте агар декларант исбот намояд, ки ин арзиш ба яке аз арзиҳои зерини тақрибан муқарраршуда наздик аст;

1) ба арзиши муомилотии моли шабех ё ҳамчинс ҳангоми содир намудан ба Ҷумҳурии Тоҷикистон байни иштирокчиёне, ки ба ҳамдигар вобастагӣ надоранд;

2) арзиши гумрукии моли шабех ё ҳамчинсе, ки бо усули тарҳ кардани арзиш муайян шудааст;

3) арзиши гумрукии моли шабех ё ҳамчинс, ки бо усули ҷамъ кардани арзиш муайян шудааст.

9. Нарххое, ки декларант барои муқоиса пешниҳод кардааст, бо назардошти тафовутҳои зерин тасҳех карда мешаванд:

- 1) тафовут дар сатҳи тиҷоратӣ;
- 2) тафовут дар миқдор;
- 3) тафовут дар унсурҳо (харочот), ки дар қисми 2 ҳамин моддა зикр шудаанд;
- 4) тафовут дар харочоти дигари фурӯшанд, ки ҳангоми муомилаи шахсони ба ҳамдигар новобаста ба миён меояд, ба шарте, ки фурӯшанд ҳангоми муомила бо шахси вобаста чунин харочот накунад.

10. Нархи моли шабеҳ ё ҳамчинсе, ки декларант барои муқоиса пешниҳод кардааст, наметавонад бар ивази нархи муомила барои муайян кардани арзиши гумрукии мол истифода бурда шавад.

Моддаи 355(1). Харочоти созишномаҳои молиявӣ

(Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845)

1. Харочотҳо барои пардохти фоизҳо тибқи созишномаҳои молиявие, ки ҳаридор онҳоро бастааст ва ба ҳариди молҳо барои ворид намудан тааллук доранд, новобаста ба он ки маблағгузорӣ аз тарафи фурӯшанд, бонк ё дигар шахс таъмин шудааст, набояд ба арзиши гумрукӣ ҳамроҳ карда шаванд, ба шарте ки созишномаи молиявӣ хаттӣ анҷом дода шудааст ва ҳаридор ҳангоми зарурат метавонад тасдиқ намояд, ки:

- нархи нишондодашудаи мол ба арзиши воқсан пардохтишуда ё пардохтишаванда баробар аст;
- меъёри фоиз аз меъёри маъмули барои аксарияти чунин созишномаҳо дар кишваре, ки ҳамон вақт бо маблағгузорӣ таъмин шудааст, зиёд намебошад.

2. Харочотҳо барои пардохти фоизҳои созишномаҳои молиявӣ аз арзиши воқсан пардохтишуда ё пардохтишаванда алоҳида нишон дода мешаванд (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

Моддаи 355(2). Арзиши ҳомили таъминоти барномавӣ

(Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845)

1. Ҳангоми муайян намудани арзиши гумрукии ҳомили ахборотии воридшаванда, ки маълумот ё дастурамалҳои барномавӣ барои истифодаи таҷхизот барои коркарди маълумотро доро мебошанд (таъминоти барномавӣ), нарх ё арзиши таъминоти барномавӣ набояд ба арзиши гумрукӣ ҳамроҳ карда шаванд, ба шарте ки нарх ё арзиш аз арзиши ҳомили таъминоти барномавӣ алоҳида нишон дода шуда бошанд.

2. Мағҳуми "ҳомили таъминоти барномавӣ", ки дар қисми 1 моддаи мазкур зикр гардидааст, маънои схемаи интегралӣ, нимнокил ва дастгоҳҳои амсоли он ё маҳсулотҳое, ки чунин схема ва дастгоҳҳоро дар бар мегиранд, надорад.

3. Мафҳуми "маълумот ё дастурамалҳои барномавӣ", ки дар қисми 1 моддаи мазкур зикр гардидааст, маънои маълумот ё дастурамалҳои овозӣ, кино ё видеоиро надорад (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

Моддаи 356. Усули муайян кардани арзиши гумруқӣ тибқи нархи муомилоти моли шабеҳ

1. Ҳангоми истифодаи усули муайян кардани арзиши гумрукии нархи муомилоти моли шабеҳ ҳамчун асоси муайян намудани арзиши гумрукии мол нархи муомилоти моли шабеҳ бо шарти риояи ҳолатҳои дар ҳамин модда зикргардида истифода карда мешавад.

2. Таҳти моли шабеҳ моле фаҳмида мешавад, ки бо моли арзишашон муайяншаванда тибқи хусусиятҳои зерин шабеҳ аст:

- 1) хусусияти физикӣ;
- 2) сифат ва қурб дар бозор.

3. Ҳангоми истифодаи усули арзиши гумруқӣ дар асоси ҳамин модда:

1) мол ба моли арзёбишаванда шабеҳ ҳисоб намеёбад, агар мол дар давлати истеҳсолшудаи моли арзишашон муайяншаванда истеҳсол нашуда бошад;

2) моле, ки онро на истеҳсолкунандай моли арзишаш муайяншаванда, балки шахси дигар истеҳсол кардааст, ба инобат гирифта мешавад, ба шарте, агар моли шабеҳи арзишаш муайяншавандаи шахси истеҳсолкарда мавҷуд набошад;

3) мол шабеҳ ҳисобида намешавад, агар корҳои тарҳрези таҷрибавӣ, озмоишию конструкторӣ, ороиши бадеӣ, дизайн, ангора ё нақшаҳои он:

- ба харидор аз тарафи фурӯшандагон ё бо нархи арzon ба мақсади истифода дар истеҳсолот ва фурӯш барои содирот ба Ҷумҳурии Тоҷикистон дода шуда бошад;

- дар Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷро карда шуда, аз ҳамин сабаб арзиши он ба арзиши гумрукии мол дар асоси сарҳати панҷуми банди 4 қисми 2 моддаи 355 ҳамин Кодекс ҳамроҳ карда нашудааст.

4. Фарқияти ноҷиз дар намуди зоҳири барои баррасӣ нашудани ин мол ҳамчун моли шабеҳ асос шуда наметавонад, ба шарте агар ин гуна мол ба талаботи ҳамин модда ҷавобгӯ бошад.

5. Нархи муомилоти моли шабеҳ барои муайян намудани арзиши гумрукии онҳо ҳамчун асос қабул карда мешавад, ба шарте агар ин мол:

- 1) барои ворид намудан ба Ҷумҳурии Тоҷикистон фурӯхта шуда бошад;
- 2) ҳамзамон бо моли арзиши гумрукиаш муайяншаванда ё камаш то 90 рӯзи тақвими пеш аз воридоти моли арзишаш муайяншаванда ворид карда шуда бошад;
- 3) тақрибан ба ҳамон миқдор ва ҳамон сатҳи тиҷоратӣ ворид карда шуда бошанд;

6. Агар мол ба ҳамон миқдор ва сатҳи тиҷоратӣ (яклухт, чакана) ворид нашуда бошад, мумкин аст арзиши моли монанди ба миқдори дигар ва дараҷаи

тичоратии дигар воридшуда (яклухт, чакана) бо тасҳехи нарх бо назардошти ин фарқиятҳо истифода карда шавад.

7. Агар арзиши харочоте, ки дар бандҳои 1 ва 2 қисми 2 моддаи 355 ҳамин Кодекс зикр шуда барои моли шабеҳ ба сабаби фосилаи роҳ ва навъи воситаи нақлиёт аз арзиши чунин харочоти моли арзишашон муайяншаванда бисёр фарқ қунад, арзиши гумrukӣ, ки тибқи муомилоти моли шабеҳ муайян карда мешавад, бояд ба таври даҳлдор тасҳех карда шавад.

8. Молҳои шабеҳ бояд мувофиқи талаботи пешбининамудаи қисмҳои 6 ва 7 ҳамин модда дар асоси маълумоти аниқ ва бо ҳуҷҷатҳо тасдиқшуда тасҳех карда шаванд.

9. Агар дар натиҷаи истифодаи усули мазкур зиёда аз як нархи муомилоти моли шабеҳ пайдо шавад, барои муайян намудани арзиши гумrukии моли воридоти нархи аз ҳама пасти онҳо истифода карда мешавад.

Моддаи 357. Усули муайян намудани арзиши гумrukӣ тибқи нархи муомилоти моли ҳамчинс

1. Ҳангоми истифодаи усули муайян намудани арзиши мол тибқи нархи муомилоти моли ҳамчинс ҳамчун асос барои муайян намудани арзиши гумrukии мол бо риояи шартҳои дар ҳамин модда нишондодашуда нархи муомилоти моле истифода мешавад, ки бо моли воридшаванда ҳамчинс мебошад.

2. Молҳои ҳамчинс моли ба ҳам шабеҳ нест, вале хусусиятҳои ба ҳам монанд дошта, аз унсурҳои ба ҳам монанд иборат аст, ки ба онҳо имконият медиҳад ба мисли моли арзишаш муайяншаванда вазифаҳои якхеларо иҷро намояд ва дар доду гирифт якдигарро иваз карда тавонад.

3. Ҳангоми муайян намудани ҳамчинсии мол хусусиятҳои зерини он ба инобат гирифта мешаванд:

- 1) сифат ва нишони молӣ;
- 2) қурб дар бозор.

4. Ҳангоми истифодаи усули муайян намудани арзиши гумrukии мол тибқи нархи муомилоти моли ҳамчинс мукаррароти қисмҳои 4 - 9 моддаи 356 ҳамин Кодекс татбиқ карда мешавад.

5. Ҳангоми истифодаи усули мазкури муайян намудани арзиши гумrukӣ:

1) мол бо моли арзишаш муайяншаванда ҳамчинс ҳисоб карда намешавад, ба шарте агар он дар кишвари истеҳсолкардаи моли арзишаш муайяншаванда истеҳсол нашуда бошад;

2) моле, ки онро на истеҳсолкунандаи моли арзишаш муайяншаванда, балки шахси дигар истеҳсол намудааст, ба инобат гирифта мешавад, ба шарте агар моли ҳамчинси истеҳсолкардаи арзишаш муайяншавандаи ҳамон истеҳсолкунанда мавҷуд набошад;

3) мол ҳамчинс ҳисобида намешавад, ба шарте агар корҳои тарҳрезӣ, таҷрибавӣ, озмоишию конструкторӣ, ороиши бадӣ, дизайн, ангора ё нақшаҳои он:

- ба харидор аз тарафи фурӯшанда ройгон дода ё бо нархи арzon чиҳати истифода дар истехсолот ва барои содир кардан ба Ҷумҳурии Тоҷикистон фурӯхта шуда бошад;

- дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ичро карда шуда, аз ҳамин сабаб арзиши он ба арзиши гумрукии мол дар асоси сарҳати панҷуми банди 4 қисми 2 моддai 355 ҳамин Кодекс ҳамроҳ карда нашуда бошад.

Моддаи 358. Усули муайян намудани арзиши гумrukӣ дар асоси тарҳи арзиш

1. Арзиши гумрукии мол тибқи усули нархгузорӣ дар асоси тарҳи арзиш дар он ҳолате муайян карда мешавад, ки моли нархгузоришавандai шабех ва ҳамчинс бе тағири ҳолати аввалиаш фурӯхта шавад.

2. Ҳангоми истифодаи усули тарҳи арзиш барои муайян намудани арзиши гумрукии мол нархи воҳиди моле чун асос қабул карда мешавад, ки тибқи он моли шабех ва ҳамчинс дар баробари воридоти моли нархгузоришаванд ба шахсони бо фурӯшанда новобаста ба микдори хеле зиёд яклюҳт фурӯхта мешавад.

3. Дар баробари ин мол бояд ҳамзамон бо воридоти моли нархгузоришаванд дар як вакт фурӯхта шавад ва дар сурати дар ин муддат фурӯхта нашуданаш бояд дар давраи наздиктари воридоти моли нархгузоришаванд, яъне дар муддати на дертар аз 90 рӯзи тақвимии воридоти моли нархгузоришаванд фурӯхта шавад.

4. Аз нархи воҳиди мол ҳарочоти зерин тарҳ мешавад:

1) ҳарочоти комиссионии пардохтшаванда ё мувофиқашудаи пардохт ё иловапулӣ бо мақсади гирифтани фоида ва пӯшонидани тамоми ҳарочоти марбути фурӯши моли воридотии ҳамин навъ ё намуд дар Ҷумҳурии Тоҷикистон;

2) маблаги бочҳои воридотӣ, андозҳо ва дигар пардохтҳои ҳатмӣ ба буҷет, ки дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми воридот ё фурӯши он супурда мешаванд;

3) ҳарочоти дар Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохтшаванда барои борбарӣ, сугурта, корҳои борбардорӣ ва борфарории дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷомдодашаванд.

5. Моли ҳамон як намуд ё гурӯҳ ҳамон молест, ки ба гурӯҳ ва дараҷаи моли дар соҳаи муайяни саноат истехсолишуда марбутаст, моли шабех ё ҳамчинстро дар бар мегирад, вале танҳо бо ин хусусиятҳо маҳдуд намешавад.

6. Ҳангоми дар фурӯш набудани моли шабех ё ҳамчинси нархгузоришаванд дар ҳамон ҳолате, ки ҳангоми воридот қарор дошт, бо ҳоҳиши декларант нархи моли коркардшуда бо тарҳи арзиши иловашуда ва риояи талаботи қисмҳои 2-4 ҳамин модда истифода шуда метавонад.

Моддаи 359. Усули муайян намудани арзиши гумrukӣ дар асоси ҷамъи арзиш

1. Ҳангоми истифодаи усули баҳодиҳӣ дар асоси ҷамъи арзиш асос барои муайян намудани арзиши гумрукии мол нархи мол бо роҳи ҷамъ кардани арзишҳои зерин истифода мешавад:

1) арзиши масолеҳ ва ҳарочоти истеҳсолкунанда ҳангоми истеҳсоли моли нархгузоришаванд;

2) маблағи даромад ва ҳарочоти умумии ба нарҳ ҳамроҳшаванд ҳангоми фурӯши моли ҳамин навъ ва намуд, мисли моли нархгузоришаванд, ки дар қишвари истеҳсолкунанда барои содирот ба Ҷумҳурии Тоҷикистон истеҳсол шудааст;

3) арзиши ҳарочоти дар бандҳои 1 ва 2 қисми 2 моддаи 355 ҳамин Кодекс зикргардида.

2. Мақомоти гумрук ҳуқуқ надоранд аз шахсони хориҷӣ бе розигии онҳо пешниҳоди ҳуҷҷатҳоро барои тасдиқи арзиши гумrukӣ тибқи усули муайян намудани арзиши гумrukӣ дар асоси ҷамъи арзиш талаб намоянд. Маълумот ва ҳуҷҷатҳое, ки истеҳсолкунанда пешниҳод намудааст ё аз номи вай пешниҳод шудаанд, мутобиқи санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Тоҷикистон метавонанд аз тарафи мақомоти гумruki Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди санчиш қарор дода шаванд (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 874*).

Моддаи 360. Усули эҳтиёти муайян намудани арзиши гумrukӣ

(*Қонуни ҶТ аз 15.03.2016 № 1298*)

1. Агар арзиши гумrukii молҳо мутобiқi моддаҳои 355-359 ҳамин Кодекс муайян карда нашавад, арзиши гумrukii молҳои арзёбишаванд (воридотӣ) дар асоси маълумоте, ки дар қаламрави гумrukii Ҷумҳурии Тоҷикистон мавҷуд аст, бо роҳи истифодаи тарзу усулҳои ба принсипҳо ва муқаррароти ҳамин Кодекс мувофиқ муайян карда мешавад.

2. Усулҳои муайян кардани арзиши гумrukii молҳои мутобiқi ҳамин модда истифодашаванд усулҳое мебошанд, ки бо моддаҳои 355-359 ҳамин Кодекс пешбинӣ гардидаанд. Ҳангоми муайян кардани арзиши гумrukii молҳо мутобiқi ҳамин модда зимни татбиқи усулҳои мазкур ба амалҳои зерин иҷозат дода мешавад:

1) барои муайян кардани арзиши гумrukii молҳои нархguзоришаванд (воридотӣ) метавонад арзиши аҳд бо молҳои шабеҳ ё ҳамчинс, ки дар қишвари дигар нисбат ба қишвари истеҳсолкунандай молҳои арзёбишаванд истеҳсол гардидаанд, ба асос гирифта шавад;

2) ҳангоми муайян кардани арзиши гумrukii молҳо дар асоси арзиши аҳдҳо бо молҳои шабеҳ ё ҳамчинс ба инҳирофи оқилонаи талаботи муқаррарнамудаи моддаҳои 356 ва 357 ҳамин Кодекс дар хусуси он, ки молҳои шабеҳ ё ҳамчинс бояд дар худи ҳамон давра ё давраи ба он мувофиқ чун молҳои арзёбишаванд ворид карда шаванд;

3) барои муайян кардани арзиши гумrukii молҳо метавонад арзиши гумrukii молҳои шабеҳ ё ҳамчинс, ки мутобiқi моддаҳои 358 ва 359 ҳамин Кодекс муайян гардидааст, ба асос гирифта шавад;

4) ҳангоми муайян кардани арзиши гумрукии молҳо дар асоси усули тарҳи арзиш ба инҳирофи мӯҳлати муқаррарнамудаи қисми 3 моддаи 358 ҳамин Кодекс роҳ дода мешавад.

3. Барои муайян кардани арзиши гумрукии молҳо мутобиқи ҳамин модда истифода шуда наметавонанд:

1) нархи молҳо дар бозори доҳштаи кишвари содирот (кишваре, ки аз он мол бароварда шудааст);

2) нархи моли аз кишвари содирот ба кишварҳои сеюм таҳвилшаванда;

3) нархи молҳои дар Ҷумҳурии Тоҷикистон истеҳсолшуда дар бозори доҳилии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

4) ҳарочоти дигар нисбат ба арзиши ҳисобӣ барои молҳои шабех ё ҳамчинс мутобиқи моддаи 359 ҳамин Кодекс муайян гардидааст;

5) нархе, ки барои мақсадҳои гумrukӣ қабули арзиши баландтаринро аз байнни ду арзиши алтернативӣ пешбинӣ менамояд;

6) арзиши худсарона ё қалбакӣ;

7) арзиши ҳадди ақалли гумrukӣ.

4. Дар сурати татбиқ намудани моддаи мазкур мақомоти гумрук ӯҳдадор аст дар шакли ҳаттӣ манбаи маълумоти истифодашударо ишора кунанд, инчунин ҳисоби дақиқи дар асоси он баровардашударо пешниҳод намоянд (*Қонуни ҶТаз 15.03.2016 № 1298*).

Моддаи 361. Пешниҳоди ҳуҷҷатҳо барои тасдиқи арзиши гумрукии арзшуда

1. Барои тасдиқи маълумоти арзшуда оид ба арзиши гумруки декларант бояд ҳуҷҷатҳои зеринро пешниҳод намояд:

1) декларатсияи арзиши гумrukӣ, ба истиснои ҳолатҳои пешбининамудаи қисми 4 моддаи 362 ҳамин Кодекс;

2) шартнома ва созишиномаҳои иловаги ба он, ки маълумоташон барои муайян намудани арзиши гумрукии мол таъсир мерасонад;

3) ҳисобнома-фактура (инвойс) ё ҳисобнома - проформа (барои муомилоти гайри хариду фурӯш);

4) ҳуҷҷатҳои пардоҳт, ки арзиши молро тасдиқ мекунанд, агар тибқи шарти пардоҳт оид ба муомилот дар рӯзи пешниҳоди декларатсияи гумrukӣ арзиши мол пурра ё қисман пардоҳта шуда бошад;

5) ҳуҷҷатҳои нақлиётӣ ва сугуртавӣ, агар ҳарочоти интиқол ва сугуртаро тибқи шартҳои молрасони харидор пардоҳт намояд.

6) ҳисобнома барои интиқол ё гувоҳномаи расман тасдиқшуда дар бораи ҳарочоти нақлиёти дар ҳолатҳое, ки ҳарочоти нақлиёти ба ҳисобнома - фактура доҳил карда нашуда, вале аз тарафи харидор пардоҳта шуда бошад;

7) нусхай декларатсияи гумрукии кишвари фиристонандай мол, агар декларант онро пешниҳод карда тавонад;

2. Агар барои тасдиқи арзиши гумрукии арзгардида хуччатҳои дар қисми ҳамин модда зикршуда нокифоя бошанд, декларант метавонад хуччатҳои зерини иловагиро пешниҳод намояд:

- 1) хуччатҳои таъсисотии шахси интиқолдиҳандай бор;
- 2) қарордодҳо бо тарафи сеюм, ки ба муомила дахл доранд;
- 3) ҳисобномаҳои пардоҳтӣ ба шахсони сеюм ба фоидай фурӯшандা;
- 4) ҳисобномаҳои хизмати комиссияи ва миёнаравӣ (брокерӣ), ки ба муомилоти моли нархгузоришаванда дахл доранд;
- 5) нусхаҳо (иқтибос) аз хуччатҳои бухгалтерии харидор, ки арзиши молро тасдиқ мекунанд;
- 6) шартномаҳои иҷозатномадиҳӣ ва муаллифӣ;
- 7) квитансияҳои анборӣ;
- 8) фармоиш барои фиристодани мол;
- 9) каталогҳо, спетсификатсияҳо, нархномаҳои ширкатҳои истеҳсолкунанда;
- 10) калкулятсияи ширкати истеҳсолкунанда ҷиҳати моли нархгузоришаванда;
- 11) ҳуччатҳои дигаре, ки барои тасдиқи маълумоти дар декларатсия арзгардидаи арзиши гумrukӣ истифода карда мешаванд.

3. Ҳуччатҳои аслии дар зербандҳои 2 - 6 қисми 1 ва дар бандҳои 1 - 8 қисми 2 ҳамин модда зикршуда бояд бъди иҷозати муомилоти мол ба декларант баргардонида шаванд.

Дар айни ҳол ба мақсади барасмиятдарории гумrukӣ, дар баробари ҳуччатҳои зикршудаи асл нусхай тасдиқшудаи ҳуччатҳо аз тарафи декларант бояд пешниҳод карда шавад.

Моддаи 362. Шартҳои арзи арзиши гумрукии мол

1. Арзиши гумрукии мол ба мақоми гумрук аз тарафи декларант ҳангоми декларатсиякунонии мол бо пур кардани декларатсияи арзиши гумrukӣ арз карда мешавад. Намунаи декларатсияи арзиши гумrukӣ ва тартиби пур кардани онро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ муқаррар менамояд.

2. Арзиши гумрукии арзномудаи декларант ва маълумоти пешниҳодкардаи ӯ, ки ба муайян кардани арзиши гумрукии мол дахл доранд, бояд ба маълумоти дурусти микдоран аниқ ва бо ҳуччатҳо тасдиқшуда асос ёбанд.

3. Декларатсияи арзиши гумrukӣ ба ҳамаи молҳои аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон интиқолшаванда тибқи низоми гумruкии иҷозати мол дар муомилоти озод ё содироти мол, ба истиснои ҳолатҳои дар қисми 4 ҳамин модда зикршуда, пур карда мешавад.

4. Декларатсияи арзиши гумrukӣ пур карда намешавад, агар:

1) арзиши гумрукии партияи моли воридотӣ аз маблаги баробар ба 400-нишондиҳанда барои ҳисбҳо зиёд набошад, ба истиснои молрасонии чандинкарата тибқи як қарордод, ҳамчунин молрасонии чандинкаратаи моли якхела аз тарафи як фиристонанда ба унвони як гиранда тибқи қарордодҳои муҳталиф (*Конуназ 06.10.2008с. № 437*);

2) меъёру шартҳои муқаррарнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбати моле, ки шахсони воқеӣ аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон интиқол медиҳанд, риоя шаванд.

5. Дар ҳолатҳои дар қисми 4 ҳамин модда зикршуда арзиши гумрукӣ дар декларатсияи гумрукӣ арз карда мешавад.

Моддаи 363. Тасҳехи арзиши гумрукии мол

1. Арзиши гумрукии мол дар ҳолатҳои зерин тасҳех карда мешавад, агар:

1) дар рафти барасмиятдарории гумрукӣ ва назорати гумрукии арзиши гумрукӣ:

- номувофиқии усули муайян кардани арзиши гумрукии моли арзномудаи декларант, миқдор ва (ё) соҳтори арзиши гумрукии мол дар ҳӯҷатҳои барои тасдиқи онҳо пешниҳодшуда ошкор шуда бошад, ба истиснои ҳолатҳои муқарраркардаи қисми 3 ҳамин модда;

- дар декларатсияи арзиши гумрукӣ хатои техникӣ ошкор шудааст, ки ба андозаи арзиши гумрукии арзшуда таъсир расонидааст;

- мол мувофиқи моддаи 366 ҳамин Кодекс бо истифодаи маълумоти нархгузории дар ихтиёри мақомоти гумрук буда шартан ба муомилоти озод иҷозат дода шуда, ба ихтиёри декларант voguzoшта шуда бошад;

2) баъди иҷозати мол:

- дар асоси маълумоти иловагии пешниҳоднамудаи декларант ҳангоми муайян намудани арзиши пурраи (ниҳоии) гумрукии моли шартан иҷозат додашуда ё ҳангоми нархгузории гумрукие, ки мақомоти гумрук нисбати моли шартан ҷавоб додашуда анҷом додааст;

- саҳви техникие, ки ҳангоми декларатсиякунонии мол ошкор гардида, ба андоза ва ё соҳтори арзиши гумрукӣ таъсир расонидааст;

- мол нодуруст декларатсия карда шуда бошад, ки дар рафти тағтиши навбати (ҳангоми тағтиши бастаи ҳӯҷатҳои назоратии дар мақомоти гумрук маҳфузбуда ва ҳангоми тағтиши иштирокчиёни фаъолияти иқтисодии хориҷӣ ва фаъолияти дигар) ошкор шуда бошад;

- номувофиқии арзиши гумрукии арзшуда дар рӯзи бақайдгирии декларатсияи гумрукӣ бо арзиши ҳақиқии мол, аз сабаби номувофиқии моли воридотӣ ё содиротӣ тибқи миқдор ва (ё) сифат бо шартҳои қарордоди (шартномаи) савдои хориҷӣ;

3) нархи муомила бинобар назорати давлатии нархгузории трансфертӣ тағйир ёфта бошад;

2. Ҳӯҷатҳои тасдиқкунандай номувофиқии миқдори мол инҳо мебошанд:

1) нисбати молҳое, ки аз пардохтҳои гумrukӣ озоданд, даъвосанади (санади қабули) мувофиқашудаи содиркунанда (воридкунанда) оид ба микдор бо иштироки намояндаи содиркунанда (воридкунанда) ва санади муоинаи мақоми гумruk мувофиқа шудааст;

2) нисбати моли дигар - хulosai (акти) экспертизаи мустақил ва санади муоинаи мақоми гумruk.

3. Ҳангоми ошкор намудани далели гум шудан, камомад, осеб дидани (вайрон шудани) мол то лаҳзай арз намудани арзиши гумrukии он номувофиқии арзиши арзномудаи декларант ба андозаи дар ҳисобномафактура зикршуда боиси тасҳехи арзиши гумrukии мол намегардад, ба шарте агар арзиши арзгардида аз арзиши дар ҳисобнома-фактура зикршуда ба андозаи моли гумшуда, камомад, осебдида (вайроншуда) фарқ намояд. Ҳуччатҳои тасдиқунандаи воқеяти гум шудан, камомад ва осеб дидани (вайрон шудани) мол хulosai (акти) экспертизаи мустақил ва акти муоинаи гумrukӣ мебошад.

Фарқият тибқи микдор ва сифат, ки андозааш аз доираи маблағи франшизи дар шартнома мувофиқашуда намебарояд ё дар созишномаи нарҳ баён гардидааст, барои мақомоти гумruk барои пасту баланд кардани нарҳ асос шуда наметавонад.

4. Ҳангоми тағиیر ёфтани нарҳ вобаста ба назорати давлатии трансфертии нарҳгузорӣ, ҳуччати тасдиқунандаи тасҳехи нарҳи муомилоти мол қарори мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ дар бораи ҳисоби маблағи бочҳои гумrukӣ ва андоз мебошад.

5. Ҳангоми тасҳехи нарҳ баъди барасмиятдарории гумrukии мол дар низоми гумrukии содирот ё иҷозат барои муомилоти озод бо ҳисоб намудани бочҳои гумrukӣ ва андози пардохтишаванд (ҳамчунин бо ташабbusи декларант то давраи фаро расидани тафтиши молиявӣ) ба фарқияти байни ҳисобшуда ва воқсан пардохт гардидаи бочҳои гумrukӣ ва андоз барои ҳар рӯзи таъхири пардохт ба микдори фоизи муқаррарномудаи Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷарима ҳисоб карда мешавад. Фоиз аз рӯзи бақайдгирии декларатсияи гумrukӣ ҷиҳати барасмиятдарории гумrukӣ ҳисоб карда мешавад.

6. Намунаи варақаҳои тасҳехи арзиши гумrukӣ танҳо барои моле пур карда, мешавад, ки арзиши гумrukии он ва (ё) пардохтҳои гумrukӣ ва (ё) андозҳо тасҳех карда мешаванд. Намунаи варақаи тасҳехи арзиши гумrukӣ ва тартиби пур кардани он аз тарафи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ муқаррар карда мешавад. Намунаҳои мазкури тасҳехи арзиши гумrukӣ қисми таркибии декларатсияи гумrukӣ мебошад.

7. Баъд аз қабули ҳуччатҳо барои барасмиятдарории гумrukӣ ҳамаи тасҳехоти арзиши гумrukии анҷомдодаи мақоми гумruk, ки аз ҷониби декларант арз шудаанд, ҳамчун арзиши гумrukии мол ҳисоб шуда, декларант метавонад нисбати онҳо тибқи тартиби муқарраршуда шикоят намояд.

Моддаи 364. Ҳукуку вазифаҳои декларант ҳангоми муайян намудани арзиши гумrukии мол

1. Декларант ҳукуқ дорад:

1) дурустии маълумоти пешниҳоднамудаашро оид ба муайян намудани арзиши гумрукии мол ҳангоми шубҳа намудани мақомоти гумрук ба дурустии он исбот намояд;

2) ҳангоми зарурати аниқ намудани арзиши гумрукии арзшуда моли декларатсияшавандаро бо шарти пешниҳод намудани таъмини пардоҳти бочҳои гумрукӣ ва андоз тибқи нархгузории анҷомдодаи мақоми гумрук гирад. Ҳангоми зарурати аниқ намудани арзиши гумрукии арзномудаи моле, ки аз он бочҳои гумрукӣ ва андоз ситонида намешаванд, моли декларатсияшавандаро дар сурати ӯҳдадор будан ба пешниҳоди хучҷатҳои даҳлдор дар мӯҳлати муқаррарнамудаи мақомоти гумрук гирад;

3) аз мақомоти гумрук эзоҳи ҳаттии сабаби қабул нашудани арзиши гумрукии молро талаб намояд.

4) дар сурати рози набудан бо қарори мақоми гумрук нисбати муайян намудани арзиши гумрукии мол аз ин қарор мувофиқи тартиби муайяннамудаи санадҳои меъёрии ҳукуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон шикоят пеш оварад.

5) аз мақомоти гумрук нисбати арзиши гумрукии моле, ки аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон, бо тартиб ва шартҳои пешбининамудаи моддаҳои 41-44 ҳамин Кодекс интиқол дода мешавад, қарори пешакӣ гирад.

2. Декларант вазифадор аст:

1) арзиши гумрукии молро арз намояд ва маълумоти даҳлдори муайянкунандаи онро, ки ба маълумоти дуруст ва миқдоран муайян ва бо хучҷатҳо тасдиқгардида асос ёфтааст, пешниҳод намояд;

2) ҳангоми зарурати тасдиқи арзиши гумрукии арзшуда мувофиқи талаби мақоми гумрук ба он маълумоти зарурии тасдиқиро пешниҳод намояд;

3) тамоми ҳарочоти иловагии аниқ намудани арзиши гумрукии арзкардаи худ ё ҳарочоти ба мақоми гумрук пешниҳод намудани маълумоти иловагиро ба зимма гирад.

Моддаи 365. Ҳукуқу вазифаҳои мақоми гумрук ҷиҳати муайян намудани арзиши гумрукии мол

1. Мақоми гумруки барасмиятдарорандай мол ҳуқуқ дорад:

1) дар бораи раво будани усули муайян намудани арзиши гумрукии мол, ки декларант интиҳоб намудааст ва дурустии муайян намудани арзиши гумрукии мол аз тарафи декларант дар асоси хучҷатҳо ва маълумоти пешниҳоднамудаи декларант, ҳамчунин дар асоси маълумоти дар ихтиёри худ доштааш, ки барои муайян кардани арзиши гумрукӣ истифода мешавад, қарор қабул кунад;

2) ба таври ҳаттӣ аз декларант хучҷату маълумоти иловагиро талаб намояд, ба шарте ки хучҷатҳо ва маълумоти пешниҳоднамудаи декларант барои қабули қарор оид ба арзиши гумрукии арзшуда нокифоя бошанд ва барои пешниҳод намудани онҳо мӯҳлати кифояро муқаррар намояд. Дар айни ҳол талаби хучҷатҳои иловагӣ барои ба қайд нагирифтани декларатсияи гумрукӣ ва иҷозати мол асос шуда наметавонад;

3) ҳангоми набудани ҳуччату маълумоте, ки дурустии муайян намудани арзиши гумрукии арзномудаи декларантро тасдиқ мекунанд ё ҳангоми мавҷуд будани асоси он ки маълумоти пешниҳодкардаи декларант боэътишад ва кофи нест, арзиши гумрукии моли декларатсияшавандаро мустақилона бо истифодаи пайдарҳамии усулҳои муайян кардани арзиши гумрукии мол, ки ҳамин Кодекс муқаррар намудааст, дар асоси маълумоти дар ихтиёрдоштааш (аз ҷумла маълумоти нархгузории моли шабех ва ҳамчинс) мувофиқи ҳамин Кодекс тасҳех карда, мустақилона муайян намояд;

2. Мақоми гумruk вазифадор аст бо дарҳости хаттии декларант маълумоти зериро пешниҳод намояд:

1) маълумот дар бораи тартиб ва усули муайян намудани арзиши гумрукии мол ҳангоми муайян намудани он аз тарафи мақомоти гумruk;

2) шарҳи сабабҳое, ки арзиши гумрукии арзномудаи декларантро мақомоти гумruk қабул карда наметавонад.

Моддаи 366. Иҷозати шартии мол бо истифодаи маълумоти нархгузории мақомоти гумruk

1. Ҳангоми гайриимкон будани усули муайян намудани арзиши гумрукии мол тибқи нархи муомилоти моли воридотӣ аз сабаби набудани ҳуччатҳои тасдиқунандаи арзиши гумrukӣ, инчунин ҳангоми зарурати муайян кардани арзиши гумрукии арзномудаи декларант мақоми гумruk ҳуқук дорад иҷозати шартии молро анҷом диҳад, ба шарте ки пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз дар асоси нархгузории мол тибқи маълумоти нархгузории дар ихтиёрдоштаи мақоми гумruk таъмин шуда бошад.

2. Маълумоти нархгузории дар ихтиёри мақомоти гумruk буда аз тарафи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ бо истифодаи маълумоти омории декларатсияҳои бори гумrukӣ, ки дар асоси маълумоти дуруст, миқдоран муайяншуда ва бо ҳуччатҳои тасдиқунанда пешниҳод шуда бошанд ва тибқи шарти муомила мӯҳлати пардоҳт аз мӯҳлати мазкур зиёд бошад.

3. Мӯҳлати амали таъмини пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз аз рӯзи иҷозати мол 60 рӯзи тақвими аст, ба истиснои ҳолатҳое, ки ҳуччатҳои пардоҳт бояд ба сифати ҳуччатҳои тасдиқунанда пешниҳод шуда бошанд ва тибқи шарти муомила мӯҳлати пардоҳт аз мӯҳлати мазкур зиёд бошад.

4. Баъди аз тарафи декларант пешниҳод шудани ҳуччатҳои тасдиқунандаи арзиши гумрукии арзшуда таъмини пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз мувофиқи боби 46 ҳамин Кодекс бо пур кардани намунаи варақаи тасҳехи арзиши гумrukӣ баргардонида ё ба ҳисоб гирифта мешавад.

5. Ҳангоми пешниҳод нашудани ҳуччатҳои зарурии тасдиқунандаи арзиши гумрукии мол, баъди гузаштани мӯҳлати муқарраршуда маблағи пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз, ки бо истифода аз нархи шартии мол ҳисоб карда шудааст, бо роҳи аз тарафи шахси мансабдори мақомоти гумruk пур кардани намунаи варақаи тасҳехи арзиши гумрукии мол, ки қарори ниҳои нисбати арзиши гумrukии мол мебошад, ба буҷети давлати гузаронида мешавад.

БОБИ 43. ҲИСОБИ БОЧХОИ ГУМРУКӢ ВА АНДОЗ

Моддаи 367. Объекти ситонидани бочҳои гумрукӣ ва андоз

Объекти ситонидани бочҳои гумрукӣ ва андоз моле мебошад, ки аз сарҳади гумрукӣ интиқол дода мешавад. Заминаи андоз барои ҳисоби бочҳои гумрукӣ ва андоз арзиши гумрукии мол ва (ё) микдори он мебошад.

Моддаи 368. Тартиби муайян кардан ва арзи арзиши гумрукии мол

1. Арзиши гумрукии молро декларант тибқи усулҳои муайян намудани арзиши гумрукӣ, ки онро ҳамин Кодекс муқаррар намудааст, муайян менамояд ва ҳангоми декларатсия кардани мол ба мақоми гумрук арз мекунад.

2. Арзиши гумрукии моле, ки аз тарафи декларант арз мешавад ва маълумоте, ки ӯ барои муайян кардани он пешниҳод менамояд, бояд боэътиимод ва бо ҳуҷҷатҳо тасдиқ шуда бошад.

3. Арзиши гумрукии молро мақомоти гумрук тибқи тартибе назорат мекунад, ки мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ мутобики ҳамин Кодекс муайян кардааст.

Мақоми гумрук дар асоси ҳуҷҷату маълумоти пешниҳодкардаи декларант, инчунин дар асоси иттилоотӣ дар ихтиёр доштааш, ки барои муайян кардани арзиши гумрукии мол истифода мешавад, дар бораи рози буданаш бо усули муайянкуни арзиши гумрукии мол, ки декларант интихоб кардааст ва дар бораи дурустии муайян намудани арзиши гумрукии мол, ки декларант арз кардааст, қарор қабул мекунад.

4. Агар ҳуҷҷату маълумоти пешниҳодкардаи декларант барои қабул кардани қарор нисбати арзиши гумрукии арзшудаи мол кофи набошад, мақоми гумрук дар шакли хаттӣ аз декларант ҳуҷҷату маълумоти иловаги хоста, мӯҳлати пешниҳод намудани онҳоро муайян мекунад, ки он барои ин амал кифоя аст.

Декларант барои тасдики арзиши гумрукии арзшудаи мол вазифадор аст бо дарҳости мақоми гумрук ҳуҷҷату маълумоти иловагии заруриро пешниҳод кунад ё ба таври хаттӣ тавзех дихад, ки ҳуҷҷату маълумоти дарҳосткардаи мақоми гумрук ба чи сабаб пешниҳод нашудаанд. Декларант ҳуқуқ дорад дурустии истифодаи усули интихобкардаи худро барои муайян кардани арзиши гумрукии мол ва эътиимонокии маълумоти пешниҳодкардаашро исбот намояд.

5. Дар сурати набудани маълумоти тасдиқунандаи дурустии муайян кардани арзиши гумрукии мол, ки декларант арз кардааст, ё ҳангоми ошкор гардидаи он, ки ҳуҷҷату маълумоти пешниҳодкардаи декларант эътиимодбахш ва (ё) кофи нестанд, мақоми гумрук ҳақ дорад дар бораи рози набудани худ бо усули интихобшуда барои муайян кардани арзиши гумрукии мол қарор қабул кунад ва ба декларант бо усули дигар муайян намудани арзиши гумрукии молро пешниҳод намояд. Дар ин ҳолат мақоми гумрук ва декларант оид ба интихоби усули даҳлдори арзиши гумрукии мол метавонанд байни худ машварат кунанд.

6. Агар дар мӯҳлати иҷозат додани мол (моддаи 152) расмиёти муайян кардани арзиши гумрукии мол ба охир нарасида бошад, иҷозати мол ба шарти

таъмин намудани супурдани пардохтҳои гумруқӣ, ки метавонанд ба таври иловагӣ ҳисоб карда шаванд, ба амал бароварда мешавад. Мақоми гумрук андозаи лозимаи таъмини супурдани бочу андозҳои гумрукиро ба таври хаттӣ ба декларант хабар медиҳад. Ҳангоми содироти моли биржавие, ки нархи он дар лаҳзаи барасмиятдарории гумруқӣ маълум напушдааст, таъмини иловагии супурдани бочи гумруқӣ ва андозҳои пешниҳод карда намешавад.

7. Агар декларант дар мӯҳлати муайяннамудаи мақоми гумрук хуччату маълумоти иловагиро пешниҳод накарда бошад ва (ё) худ мақоми гумрук нишонаҳои онро ошкор карда бошад, ки маълумоти пешниҳодкардаи декларант боэътиҳод ва (ё) кофи нест ва дар баробари ин декларант муайян кардани арзиши гумрукии молро дар асоси усули дигари пешниҳодкардаи мақоми гумрук рад кардааст, мақоми гумрук бо истифодаи пайдарҳам аз усулҳои муайянкуни арзиши гумрукии мол ба таври мустақил арзиши гумрукии молро муайян мекунад. Мақоми гумрук декларантро аз қарори қабулшуда хатти дар рӯзи дигари қабул шудани чунин қарор хабардор мекунад. Дар ҳолате, ки мақоми гумрук арзиши гумрукии молро баъди иҷозати мол муайян мекунад, мақоми гумрук дар хусуси супурдани пардохтҳои гумруқӣ талабот пешниҳод менамояд (моддаи 394), ба шарте, ки пардохти иловагии бочҳои гумруқӣ ва андоз зарур бошад. Маблағи иловагии бочҳои гумруқӣ ва андоз бояд дар муддати 10 рӯзи кори аз рӯзи гирифтани дарҳост супурда шаванд. Фоиз барои маблағи иловагии бочҳои гумруқӣ ва андозҳои дар ин мӯҳлат супоридашуда ҳисоб карда намешавад.

Моддаи 369. Тартиби ҳисоб кардани бочҳои гумруқӣ ва андоз

1. Бочҳои гумруқӣ ва андоз аз тарафи декларант ё шахсони дигаре, ки барои пардохти бочҳои гумруқӣ ва андоз масъуланд, ба истиснои ҳолатҳои пешбининамудаи қисми 3 моддаи 317 ҳамин Кодекс ва қисми 2 ҳамин модда мустақилона ҳисоб карда мешаванд.

2. Дар сурати пешниҳоди талабнома оид ба супурдани бочҳои гумруқӣ ва андоз мувофиқи моддаи 394 ҳамин Кодекс бочҳои гумруқӣ ва андози пардохтишаванда аз тарафи мақоми гумрук ҳисоб карда мешаванд.

3. Маблағи бочҳои гумруқӣ ва андози пардохтишаванда бо асьори Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоб карда мешавад.

Моддаи 370. Истифодаи ставкаҳои бочҳои гумруқӣ ва андоз

1. Бо мақсади ҳисоб кардани бочҳои гумруқӣ ва андоз ставкаҳое истифода бурда мешаванд, ки дар рӯзи қабули декларатсияи гумруқӣ аз тарафи мақоми гумрук амал мекунанд, ба истиснои ҳолатҳос, ки моддаҳои 150, 334 ва қисми якуми моддаи 372 ҳамин Кодекс пешбинӣ намудааст.

2. Бо мақсади ҳисоб кардани бочҳои гумруқӣ ва андоз ставкаҳои мутобиқ ба номгӯй ва таснифи мол мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода бурда мешаванд, ба истиснои ҳолатҳос, ки дар сарҳати дуюми қисми мазкур, инчунин моддаи 304 ҳамин Кодекс дар бораи истифодаи ставкаҳои ягонаи бочҳои гумруқӣ ва андоз нисбати моли аз сарҳади гумруқӣ аз

ҷониби шахсони воқеӣ интиқолёбанда барои истифодаи шахсм пешбинӣ шудаанд.

Ҳангоми декларатсияқунонии моли ҷандин номгӯй бо зикри як коди таснифии марбут ба Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷӣ мувофиқӣ моддаи 128 ҳамин Кодекс нисбати ҳамаи чунин мол ставкаҳои бочҳои гумруқӣ ва андоз истифода бурда мешаванд, ки бо ин коди таснифӣ мутобиқанд.

Моддаи 371. Мубодилаи арзи хориҷи бо мақсади ҳисоб кардани бочҳои гумруқӣ ва андоз

Агар барои ҳисоб кардани бочҳои гумруқӣ ва андоз, аз ҷумла муайян намудани арзиши гумрукии мол мубодилаи арзи хориҷи зарур бошад, қурби арзи хориҷи нисбат ба асьори Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки аз тарафи Бонки миллии Тоҷикистон барои ҳисобу китоб ва бочҳои гумруқӣ муқаррар карда шудааст ва дар рӯзи қабули декларатсияи гумруқӣ аз тарафи мақоми гумрук амал мекунад, истифода мешавад.

Моддаи 372. Ҳисоб кардани бочҳои гумруқӣ ва андоз ҳангоми интиқоли ғайриқонунии мол аз сарҳади гумруқӣ ё истифодаи мол бо вайрон кардани маҳдудиятҳои муқарраршуда

1. Нисбати моле, ки ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо вайрон кардани шарту талаботи муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс ворид шуда, бочҳои гумруқӣ ва андози онҳо супурда нашудаанд, маблаги супоридашавандай бочҳои гумруқӣ ва андоз дар асоси ставкаҳои бочҳои гумруқӣ ва андозе ҳисоб карда мешаванд, ки дар рӯзи гузаштани сарҳади гумруқӣ амал мекунанд ва агар муайян кардани чунин рӯз имконнозазир бошад - рӯзи ошкор шудани чунин мол аз тарафи мақомоти гумрук ба инобат гирифта мешавад. Ҳангоми гум шудан, нарасонидан ё бе иҷозати мақомоти гумрук додани моле, ки мувофиқи расмиёти гумрукии транзити дохилии гумруқӣ ва нигоҳдории мувакқатӣ интиқол дода ё нигоҳдорӣ карда мешавад, маблаги пардохтишавандай бочҳои гумруқӣ ва андоз дар асоси ставкаҳои дар рӯзи ҷойгиронии мол таҳти расмиёти даҳлдори гумруқӣ амалкунанда ҳисоб карда мешавад.

Дар сурати ғайриқонунӣ баровардани мол аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон маблаги пардохтишавандай бочи гумруқӣ дар асоси ставкаҳои бочи гумрукие, ки дар рӯзи гузаштани сарҳади гумруқӣ амал мекунанд ва агар муайян кардани чунин рӯз имконнозазир бошад, рӯзи яқуми моҳ ё рӯзи яқуми моҳи яқуми сол, ки дар ин муддат мол бароварда шудааст, ҳисоб карда мешавад.

2. Барои ҳисоб кардани бочҳои гумруқӣ ва андози моли ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон воридшуда арзиши гумрукии мол, миқдори он ё хусусиятҳои дигаре, ки барои муайян намудани заминаи андоз дар рӯзи татбиқи ставкаҳои бочҳои гумруқӣ ва андоз мутобиқи қисми яқуми ҳамин модда истифода мешаванд, ба сифати заминаи андоз ба кор бурда мешаванд. Агар муайян кардани маблаги пардохти бочи гумруқӣ ва андоз бо сабаби ба мақоми гумрук пешниҳод нашудани маълумоти дақиқ дар бораи хусусияти мол, номгӯй, миқдор, кишвари истеҳсол ва арзиши гумрукии он имконнозазир бошад, маблаги бочҳои гумруқӣ дар асоси болотарин андозаи ставкаҳои бочҳои

гумрукӣ ва андоз, миқдор ва арзиши моле муайян карда мешавад, ки барои муайян намудани онҳо маълумоти дахлдор мавҷуд аст. Дар сурати муқаррар шудани маълумоти дақиқ дар бораи мол дар давоми як сол аз рӯзи пардоҳт ё иҷозат маблаги бочҳои гумрукӣ ва андози барзиёд пардоҳтишуда баргардонида мешавад ё маблаги кампардоҳтишуда мутобики ҳамин фасл ситонида мешавад.

Аз маблаги бочҳои гумрукӣ ва андози моли ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон воридгардида маблаги андоз аз арзиши иловашудае, ки ҳангоми муомилоти мол дар ҳаҷми бо ҳуҷҷатҳо тасдиқгардидаи барои ҳисоби андоз аз арзиши иловашуда истифодашаванда мувофиқи қонунгузории андози Ҷумҳурии Тоҷикистон истифодашаванда тарҳ карда мешавад.

3. Дар сурати истифодаи моли шартан иҷозатишуда ба мақсадҳои дигар, на бо он мақсадҳое, ки мувофиқи онҳо озодкунни пурра ё қисман аз пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз пешниҳод шудааст, ставкаҳои бочҳои гумrukӣ ва андозҳое ба кор бурда мешаванд, ки дар рӯзи қабули декларатсияи гумrukӣ аз тарафи мақоми гумruk амал мекунанд. Арзиши гумruki мол, миқдор ё хусусиятҳои дигар, ки барои муайян кардани заминai андоз истифода мегарданд, дар рӯзи ба кор бурдани ставкаҳои бочҳои гумrukӣ ва андоз муайян карда мешаванд.

БОБИ 44. ТАРТИБ ВА МӮҲЛАТИ ПАРДОХТИ БОЧҲОИ ГУМРУКӢ ВА АНДОЗ

Моддаи 373. Пардоҳтишудаи бочҳои гумrukӣ ва андоз

1. Пардоҳтишудаи бочҳои гумrukӣ ва андоз декларатсия ё шахсони дигаре мебошанд, ки дар асоси ҳамин Кодекс вазифаи пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз ба ӯҳдаи онҳо гузошта шудааст.

2. Ҳар шахс ҳуқуқ дорад бочҳои гумrukӣ ва андози моли аз сарҳади гумrukӣ интиқолшавандаро пардоҳт намояд.

Моддаи 374. Мӯҳлати пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз

1. Бочҳои гумrukӣ ва андоз то қабули декларатсияи гумrukӣ аз ҷониби мақомоти гумruk ё ҳамзамон бо он, ба истиснои ҳолатҳои пешбинinамудai ҳамин Кодекс, пардоҳт мешаванд.

2. Ҳангоми воридоти мол бочҳои гумrukӣ ва андоз бояд дар давоми 15 рӯзи пешниҳоди мол ба мақоми гумruk дар маҳалли расидани он ба қаламрави гумrukiи Ҷумҳурии Тоҷикистон ё аз рӯзи анҷом ёфтани транзити доҳилии гумrukӣ пардоҳта шаванд, ба шарте агар мол дар маҳали воридшавии он декларатсия карда нашавад.

3. Ҳангоми содироти мол бочи гумrukӣ бояд дар мӯҳлати на дертар аз рӯзи пешниҳоди декларатсияи гумrukӣ пардоҳта шавад, ба шарте агар ҳамин Кодекс тартиби дигарро муқаррар накарда бошад.

4. Дар сурати тағйир ёфтани низоми гумruk бочҳои гумrukӣ ва андоз бояд то рӯзе, ки ҳамин Кодекс барои анҷом додани амали низоми гумrukiи тағйирёбандаро муқаррар кардааст, пардоҳта шаванд.

5. Ҳангоми ба мақсади дигар истифода кардани моли шартан ичозатдодашуда на бо мақсаде, ки вобаста ба он имтиёзҳои гумруқӣ пешниҳод шуда буданд, барои ҳисоби фоизҳо (моддаи 393) мӯҳлати супурдани бочҳои гумруқӣ ва андоз рӯзи аввале ҳисоб меёбад, ки шахс талаботи маҳдудият барои истифодабари ва ихтиёрдории молро вайрон кардааст. Агар муайян намудани ин рӯз имконнопазир бошад, рӯзи аз тарафи мақомоти гумрук қабул шудани декларатсияи гумруқӣ ба ин гуна мол рӯзи оғози мӯҳлати супурдани бочу андозҳо ҳисоб карда мешавад.

6. Ҳангоми вайрон кардани талабу шартҳои расмиёти гумруқӣ, ки мутобиқи ҳамин Кодекс шахсро ба пардохти бочҳои гумруқӣ ва андоз вазифадор месозад, мӯҳлати пардохти бочҳои гумруқӣ барои ҳисоби фоизҳо рӯзи содир шудани чунин қонуншикани ҳисоб мешавад. Агар муайян кардани чунин рӯз имконнопазир бошад, рӯзи оғози амали расмиёти даҳлдори гумруқӣ мӯҳлати пардохти бочҳои гумруқӣ ва андоз шуморида мешавад.

7. Мӯҳлати пардохти бочи гумруқӣ ва андози моле, ки шахсони воқеӣ барои истифодаи шахси интиқол медиҳанд, дар муросилоти байналмилии почта, тавассути қубурҳо ва хатҳои барқ интиқол дода мешавад, моли муваққатан воридкардашуда ва қисман аз бочҳои гумруқӣ ва андоз озод кардашуда, моли гайриқонуни воридкардашудае, ки дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҳаридорони он пайдо карда шудаанд (созмонҳои машғули тиҷорати яклухт ё чаканаи моли воридшуда) тибқи ҳамин Кодекс муайян карда мешавад.

Моддаи 375. Пешпардохтҳо

1. Пешпардохт маблағест, ки ба суратҳисоби депозитии мақоми гумрук, ки намуна ва тартиби истифодаи онро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ бо розигии мақоми давлатии ваколатдор дар соҳаи молия муайян мекунад ба ҳисоби пардохти минбаъдаи гумруқӣ ворид гаштааст ва аз ҷониби пардохткунанда ба сифати намудҳои мушаҳҳас ва маблағи пардохти гумруқӣ нисбати моли мушаҳҳас ҳаммонанд карда нашудааст.

2. Пешпардохт мумкин аст ба касса ё суратҳисоби депозитии мақоми гумрук дар ҳазинадории Ҷумҳурии Тоҷикистон бо асьори Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин бо арзи хориҷӣ мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид карда шавад.

3. Маблағе, ки мақоми гумрук ба сифати пешпардохт гирифтааст, амволи шаҳсе ба шумор меравад, ки пешпардохтро супоридааст ва то замоне, ки ин шахс дар ин бора ба мақоми гумрук фармоиш накардааст ё мақоми гумрук пешпардохтро мутобиқи ҳамин Кодекс ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон наситонад, наметавонад ҳамчун пардохти гумруқӣ ҳисоб карда шавад.

Пешниҳоди декларатсияи гумруқӣ аз тарафи супорандай пешпардохт ё аз тарафи намояндаи вай ё анҷом додани амалҳои дигаре, ки гувоҳи ҳамчун пардохти гумруқӣ истифода бурдани маблағи худ мебошад, ҳамчун супориши шахси пешпардохтро анҷомдода баррасӣ мегардад.

4. Бо дархости пардохткунанда мақоми гумрук вазифадор аст ба вай дар бораи харҷ шудани маблаге, ки ба сифати пешпардоҳт супоридааст, дар давоми 30 рӯзи баъди гирифтани дархости хаттӣ ҳисботот пешниҳод намояд. Агар пардохткунанда аз натиҷаи ҳисбототи мақоми гумрук рози набошад, харчи маблаги пардохткунанда якҷоя санҷида мешавад. Натиҷаи чунин санҷиш бо акти тибқи намунаи муайяннамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ ба расмият дароварда мешавад. Акт дар ду нусха таҳия гардида, ба он мақоми гумрук ва пардохткунанда имзо мегузоранд. Як нусхай он баъди имзо ба пардохткунанда бояд дода шавад.

5. Пешпардоҳтҳо тибқи қоидаҳои барои баргардонидани бочҳои гумrukӣ ва андоз пешбининамудаи ҳамин Кодекс (боби 48) баргардонида мешаванд, ба шарте ки аризаи баргардонидани Пешпардоҳтҳо дар зарфи се соли ба кассаи мақоми гумрук супоридан ё ба ҳисоби депозитии мақоми гумrukӣ гузаронидани он пешниҳод шуда бошад.

Моддаи 376. Тартиб ва шаклҳои пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз

1. Бочҳои гумrukӣ ва андоз ба кассаи мақоми гумрук супорида ё ба суратҳисоби мақоми гумrukӣ дар системаи ҳазинадории Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронда мешавад, ки ба ин мақсад онҳо мутобиқи санадҳои месъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон кушода шудаанд, ба истиснои ҳолати пешбининамудаи қисми 4 моддаи 317 ҳамин Кодекс.

2. Бочҳои гумrukӣ ва андоз бо интиҳоби пардохткунанда, ҳам бо асьори Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ҳам бо асьори хориҷӣ, ки қурби онро Бонки миллии Тоҷикистон муайян мекунад, мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон супорида мешавад.

3. Асьори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба асьори хориҷӣ бо мақсади пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андозе, ки ба асьори Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоб карда шудааст, тибқи нарҳе мубодила мешавад, ки дар рӯзи аз тарафи мақоми гумрук қабул намудани декларатсияи гумrukӣ амал мекунад, вале ҳангоми ба пешниҳоди декларатсияи гумrukӣ вобаста набудани ӯҳдадории пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз тибқи нарҳи рӯзи пардоҳти воқеӣ иваз карда мешавад.

4. Бочҳои гумrukӣ ва андоз мувоғиқи санадҳои месъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳар шакл пардоҳта мешавад.

Моддаи 377. Ичрои ӯҳдадори оид ба пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз

Ӯҳдадории пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз бо назардошти ҳусусиятҳои муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс чунин ичрошуда ҳисоб меёбад:

- 1) аз лаҳзай хориҷкунии маблаг аз суратҳисоби пардохткунанда дар бонк;
- 2) аз лаҳзай гузаронидани пули нақд ба кассаи мақоми гумрук;
- 3) аз лаҳзай ба ҳисоби пардоҳтҳои гумrukӣ ҳисоби кардани (гузаронидани) бочҳои гумrukӣ ва андози барзиёд пардоҳтшуда ё маблаги барзиёд ситонидашудаи бочҳои гумrukӣ ва андоз, вале агар чунин баҳисобигирӣ бо

ташаббуси пардохткунанда сурат гирад, - аз лаҳзаи қабули ариза дар хусуси баҳисобгири;

4) аз лаҳзаи ба ҳисоби пардохтҳои гумруқӣ ҳисоби кардани (гузаронидани) бочҳои гумруқӣ ва андози пешпардоҳт ё гаравпулӣ ва агар чунин баҳисобгири бо ташаббуси пардохткунанда сурат гирад, - аз лаҳзаи гирифтани супориш аз ҷониби мақоми гумрук дар хусуси баҳисобгири;

5) аз лаҳзаи ба ҳисоби пардоҳти бочҳои гумруқӣ ва андоз ҳисоби кардани (гузаронидани) маблағи пардоҳтаи бонк ё ташкилоти кредитӣ ё ташкилоти сугурта мутобики кафолати бонки ё қарордоди сугурта, инчунин аз тарафи кафолатдиҳанда мутобики қарордоди кафолат;

6) аз лаҳзаи рӯёндани пардохтҳои гумруқӣ аз моле, ки аз он бочи гумруқӣ ва андоз супурда нашудааст ё маводи ба гарав гузошташуда ё амволи дигари пардохткунанда, ба шарте, ки андозаи ин маблағ аз қарзи пардохтшавандай бочҳои гумруқӣ ва андоз камтар набошад.

БОБИ 45. ТАЙИРИ МӮҲЛАТИ ПАРДОХТИ БОЧИ ГУМРУҚӢ ВА АНДОЗ

Моддаи 378. Шартҳои умумии тағийри мӯҳлати пардоҳти бочҳои гумруқӣ ва андоз

1. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби тағийир додани мӯҳлати пардоҳти бочҳои гумруқӣ ва андозро ҳангоми мавҷуд будани асосҳои муқаррарнамудаи моддаи 379 ҳамин Кодекс муқаррар менамояд.

2. Мӯҳлати пардоҳти бочҳои гумруқӣ ва андоз бо роҳи батаъхиргузорӣ ё тамдиҳи мӯҳлат тағийир дода мешавад.

3. Иҷозати батаъхиргузорӣ ё тамдиҳи мӯҳлат метавонад барои пардоҳти бочҳои гумруқӣ ва андоз танҳо ҳангоми мавҷуд будани асосҳои пешбининамудаи моддаи 380 ҳамин Кодекс рад карда шавад.

4. Батаъхиргузорӣ ё тамдиҳи мӯҳлат барои пардоҳти бочи гумруқӣ ва андоз метавонад нисбати як ё якчанд намуди бочҳои гумруқӣ ва андоз, инчунин барои тамоми маблағи пардохтшаванд аз он иҷозат дода шавад.

5. Батаъхиргузорӣ ё тамдиҳи мӯҳлати пардоҳти бочи гумруқӣ ва андоз ба шарти таъмини пардоҳти бочҳои гумруқӣ ва андоз бо тартиби пешбининамудаи боби 46 ҳамин Кодекс иҷозат дода мешавад.

6. Батаъхиргузорӣ ё тамдиҳи мӯҳлати супоридани бочҳои гумруқӣ ва андоз аз 14 рӯз то 6 моҳ фароҳам оварда мешавад (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

7. Қарор дар бораи додани иҷозати батаъхиргузорӣ ё тамдиҳи мӯҳлати пардоҳти бочҳои гумруқӣ ва андоз ё надодани чунин иҷозат ба маълумоти аризадиҳанда ба таври хаттӣ расонида мешавад. Дар қарор муддати ба таъхиргузорӣ ё тамдиҳи мӯҳлат барои пардоҳти бочҳои гумруқӣ ва андоз ва дар сурати надодани чунин иҷозат сабаби чунин тасмим зикр мегардад.

Моддаи 379. Асосҳои батаъхиргузорӣ ё тамдиҳи мӯҳлати пардоҳти бочҳои гумруқӣ ва андоз

Ичозати батаъхиргузорӣ ё тамдиidi мӯҳлати пардохти бочҳои гумрукӣ ва андоз ба пардохткунандай бочҳои гумрукӣ ва андоз дар сурати вуҷуд доштани ақаллан яке аз асосҳои зерин дода мешавад:

- 1) зарар дидаи ин шаҳс дар натиҷаи оғати табииӣ, фалокати технологӣ ё ҳодисаҳои дигари рафъонопазир;
- 2) молрасониро дар асоси созишномаҳои байниҳукуматӣ ба ӯҳда доштани шаҳс;
- 3) дигар ҳолатҳои истисноии муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 380. Ҳолатҳое, ки батаъхиргузорӣ ё тамдиidi мӯҳлатро истисно менамоянд

1. Батаъхиргузорӣ ё тамдиidi мӯҳлати пардохти бочҳои гумрукӣ ва андоз ичозат дода намешавад, ба шарте агар нисбати шаҳси талабгори батаъхиргузорӣ ё тамдиidi мӯҳлат:

- 1) парвандай чинояти ё парвандай маъмурӣ ба сабаби вайрон кардани қонунгузории гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон оғоз шуда бошад;
- 2) расмиёти муфлишшавӣ оғоз шуда бошад.

2. Дар сурати мавҷуд будани сабабҳои дар қисми якуми ҳамин модда зикршуда қарори батаъхиргузорӣ ё тамдиidi мӯҳлати пардохти бочҳои гумрукӣ ва андоз наметавонад қабул карда шавад ва қарори қабулшуда бояд бекор карда шавад ва дар ин бора дар давоми 3 рӯзи кори ба маълумоти аризадиҳанда ба таври хаттӣ расонида шавад.

Моддаи 381. Фоизҳо барои батаъхиргузорӣ ё тамдиidi мӯҳлати пардохти бочҳои гумрукӣ ва андоз

1. Барои батаъхиргузорӣ ё тамдиidi мӯҳлати пардохти бочҳои гумрукӣ ва андоз фоизҳо мутобиқи қонунгузории андози Ҷумҳурии Тоҷикистон ситонида намешавад, ба истиснои ҳолатҳои пешбининамудаи зерфасли 2 фасли II ва моддаҳои 382, 393, 394, 396 ва 398 Кодекси мазкур (*Қонуни ҶТ аз 18.03.2015 № 1189*).

2. Дар ҳолатҳои пешбининамудаи қисми 1 моддаи мазкур фоизҳо пеш аз пардохти қарз ё ҳамзамон бо пардохти маблағи қарзи бочҳои гумрукӣ ва андоз мувофиқи Кодекси мазкур супорида мешаванд (*Қонуни ҶТ аз 18.03.2015 № 1189*).

3. Фоизи қарз бо тартиби пешбининамудаи ҳамин Кодекс нисбати пардохт, ситонидан ва баргардонидани бочҳои гумрукӣ ва андоз пардохта, ситонида ва баргардонида мешавад.

БОБИ 46. ТАЪМИНИ ПАРДОХТИ БОЧҲОИ ГУМРУКӢ ВА АНДОЗ

Моддаи 382. Шартҳои умумии таъмини пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз

1. Икрои вазифаи пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз дар ҳолатҳои зерин таъмин карда мешавад:

- 1) батаъхиргузорӣ ё тамдиidi мӯҳлат барои пардохти бочҳои гумрукӣ ва андоз;
- 2) шартан иҷозат додани мол;
- 3) интиқол ва (ё) нигоҳдории моли хориҷӣ;
- 4) фаъолият дар соҳаи гумruk.

2. Таъмини пардохти бочҳои гумрукӣ ва андоз дар ҳолатҳои зерин пешниҳод карда намешавад (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*):

- 1) агар маблағи пардохтшавандai бочи гумрукӣ, андоз ва фоизҳо камтар аз 150 нишондиҳанд ба ҳисобҳо бошад;
- 2) ҳангоми ворид кардани молҳо ба минтақаи озоди иқтисодӣ (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

3. Агар ҳамон як шаҳс якчанд амалиёти гумruкиro дар муддати муайян анҷом дихад, мақоми гумruk вазифадор аст таъмини пардохти бочҳои гумрукӣ ва андозро барои анҷом додани ҳамаи чунин амалиёт (таъминоти генерали) қабул намояд. Мақомоти гумruk таъмини генералии пардохти бочҳои гумрукӣ ва андозро барои анҷом додани амалиёти гумrukӣ дар якчанд мақомоти гумruk қабул мекунанд, ба шарте, ки чунин таъминот барои ҳар як мақомоти гумruk дар сурати вайрон кардани ӯҳдадориҳои тибқи ҳамин Кодекс таъмингардида истифода шавад.

4. Таъмини пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз аз тарафи шаҳси барои пардохти онҳо масъул ё аз тарафи ҳама гуна шаҳси дигар ба манфиати шаҳси масъули пардохткунандai бочҳои гумrukӣ ва андоз анҷом дода мешавад.

5. Таъмини пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз дар мӯҳлати на дертар аз 3 рӯзе, ки мақоми гумruk дар бораи иҷрои ӯҳдадориҳои таъминшуда бовари ҳосил кард ё баъди қатъи фаъолияте, ки шарти он таъмини пардохти бочи гумrukӣ ва андоз мебошад, баргардонида мешавад, ба истиснои гарави пулӣ, ки он мутобики моддаи 398 ҳамин Кодекс баргардонида мешавад.

Моддаи 383. Андозаи таъмини пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз

1. Андозаи таъмини пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз аз тарафи мақоми гумruk вобаста ба маблағи пардохтҳои гумrukӣ, фоизи пардохтшаванда ҳангоми иҷозати мол барои муомилоти озод ё баровардани он мутобики низоми гумrukии содирот муайян гардида, наметавонад аз андозаи маблағи мазкур зиёдтар бошад.

2. Агар ҳангоми муайян кардани андозаи таъмини пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз ба таври дақиқ муайян кардани бочҳои гумrukӣ ва андози супоридашаванда бо сабаби ба мақоми гумruk пешниҳод нашудани маълумоти дақиқ дар бораи хусусияти мол, номгӯй, миқдор, кишвари истеҳсолкарда ва арзиши гумrukии он имконпазир набошад, андозаи таъмини пардохт дар асоси андозаи қалонтарини ставкаҳои бочҳои гумrukӣ ва андоз, арзиши мол ва (ё) миқдори он, ки мумкин аст бар асоси маълумоти мавҷуда муайян гарданд, муайян карда мешавад.

3. Дар ҳолати пешбининамудаи қисми 3 моддаи 153 ҳамин Кодекс андозаи таъмини пардохти бочи гумрукӣ ва андозро мақоми гумрук ҳамчун фарқияти байни маблаги бочҳои гумрукӣ ва андоз, ки мумкин аст ба таври илова, бо назардошти талаботи муқаррарнамудаи қисмҳои 1 ва 2 ҳамин модда ҳисоб карда шаванд ва маблаги бочҳои гумрукӣ ва андози пардохтшуда муайян мекунад.

4. Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ ҳуқук дорад андозаи муайяни таъмини пардохти бочи гумрукиро нисбати намудҳои чудогонаи мол бо назардошти талаботи муқаррарнамудаи қисмҳои 1 ва 2 ҳамин модда муқаррар кунад.

Моддаи 384. Таъмини супоридани пардохтҳои гумрукӣ аз тарафи шахсоне, ки дар соҳаи гумрук фаъолият мекунанд

1. Фаъолияти брокери гумрукӣ, соҳиби анбори нигоҳдории муваққатӣ, соҳиби анбори гумрукӣ, соҳиби анбори озод, соҳиби мағозаи савдои бебоҷ ва боркашони гумрукӣ ба таъмини пардохти бочи гумрукӣ ва андоз вобаста аст.

2. Андозаи таъмини пардохти бочи гумрукӣ ва андоз ҳангоми машғул шудан бо ин намудҳои фаъолият наметавонад камтар аз ин ҳадд бошад:

1) аз андозаи 3000 - нишондиҳанда барои ҳисобҳо барои брокери гумрукӣ (*Конун аз 06.10.2008c. № 437*);

2) аз андозаи 150 - нишондиҳанда барои ҳисобҳо ва иловатан аз андозаи 4 - нишондиҳанда барои ҳисобҳо барои як метри мураббаи масоҳати муфид, ба шарте, ки ба сифати анбор майдончаи кушода истифода шавад ё андозаи 2 - нишондиҳанда барои ҳисобҳо барои 1 метри мукааби ҳаҷми муфиди бино, ба шарте, ки бино ба сифати анборҳо барои соҳибони анборҳои нигоҳдории муваққатӣ, анбори озод, инчунин анборҳои гумрукии кушода ва пӯшида истифода шавад (*Конун аз 06.10.2008c. № 437*);

3) андозаи 3000 - нишондиҳанда барои ҳисобҳо барои соҳиби мағозаи савдои бебоҷ (*Конун аз 06.10.2008c. № 437*);

4) андозаи 6000 - нишондиҳанда барои ҳисобҳо барои боркашони гумрукӣ (*Конун аз 06.10.2008c. № 437*).

Моддаи 385. Усулҳои таъмини пардохти бочҳои гумрукӣ ва андоз

1. Пардохти бочҳои гумрукӣ ва андоз бо тарзу усулҳои зерин таъмин мегардад:

1) ба гарав гузоштани мол ва амволи дигар;

2) кафолати бонкӣ;

3) гузаронидани маблаг ба кассаи мақоми гумрук ё ба суратҳисоби депозитии мақоми гумрук (гарави пули);

4) замонат.

2. Таъмини пардохти бочҳои гумрукӣ ва андоз метавонад бо ҳама гуна усули пешбининамудаи қисми 1 ҳамин модда тибқи интихоби пардохткунанда анҷом дода шавад.

Моддаи 386. Ба гарав гузоштани мол ва амволи дигар

1. Мавзӯи гарав метавонад моли ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон воридшаванда ва инчунин амволи дигаре бошад, ки тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон мавзӯи гарав буда метавонад.

2. Гарав бо шартномаи миёни мақоми гумruk ва гаравгузор ба расмият дароварда мешавад. Гаравгузор метавонад шахси масъули пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз ва ё ҳар шахси дигар бошад.

3. Дар сурати дар назди мақомоти гумruk ичро нашудани ӯҳдадориҳои бо гарав таъмингардида маблағи қарзи пардохти бочи гумrukӣ ва андоз аз тарафи мақомоти гумruk аз ҳисоби арзиши амволи ба гарав гузошташуда ба буҷети давлат гузаронида мешавад.

4. Моли таҳти назорати гумrukӣ қарордошта ва ба мақомоти гумrukӣ ба сифати гарав voguzorshuda, инчунин амволи дигари ба гарав гузoшtaшудa бо тартиби муқаррарнамудai санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ситонида мешавад.

Моддаи 387. Кафолати бонкӣ

1. Мақомоти гумruk ба сифати таъмини пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз кафолатҳои бонкero қабул мекунад, ки аз ҷониби бонкҳои ба Реестри бонкҳои аз тарафи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ (минбаъд дар ҳамин боб - реестр) бо тартиби муайяннамудai ин мақом бурда мешавад, дода шудааст.

2. Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ вазифадор аст дар наприяҳои расмии худ рӯйхати бонкҳои ба Реестер дохилшударо ба таври мунтазам интишор намояд.

3. Ҳангоми муносибатҳои ҳуқуқии вобаста ба додани кафолати бонкӣ, пешниҳод кардани талабот дар бораи кафолати бонкӣ, аз тарафи кафолатдиҳанда ичро шудани ӯҳдадориҳо ва қатъи кафолати бонкӣ муқаррапоти қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода бурда мешавад.

4. Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ дар мувофиқа бо Бонки миллии Тоҷикистон барои бонкҳои ба Реестр дохилшуда ҳадди аксари маблағи як кафолати бонкӣ ва ҳадди аксари маблағи ҳамаи кафолатҳои бонкии ҳамзамон амалкунандаро, ки аз тарафи як бонк ё як ташкилот барои қабули кафолатҳои бонкӣ аз тарафи мақомоти гумruk бо мақсади таъмини пардохти бочи гумrukӣ ва андоз дода шудаанд, муқаррар менамояд.

Моддаи 388. Тартиби дохил намудани бонкҳо ба реестр

1. Бонкҳо бо риояи шартҳои пешбининамудai ҳамин модда ба реестр дохил карда мешаванд. Барои дохил кардани бонк ба реестр музд ситонида намешавад.

2. Шартҳои дохил шудани бонк ба реестр аз инҳо иборатанд:

1) мавҷуд будани иҷозатнома барои анҷоми амалиёти бонкӣ, ки аз тарафи Бонки миллии Тоҷикистон дода шудааст ва машғул будан бо фаъолияти бонкӣ на камтар аз 5 сол;

2) надоштани қарз оид ба пардохтҳои гумрукӣ ва дигар ӯҳдадориҳо аз мақомоти гумрук;

3) доштани сармояи оинномавии сабтшудаи бонк ба андозаи на камтар аз ҳаҷми 1,1 - каратаи ҳаҷми минималии сармояи оинномавии бонк, ки Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар намудааст;

4) риояи меъёрҳои ҳатмии иқтисоди барои тамоми давраҳои ҳисботи дар давоми охирин соли тақвимӣ.

3. Шартҳои дохил намудани филиалии бонк ба реестр аз инҳо иборатанд:

1) дохил кардани филиал аз ҷониби бонк ба Реестри ягонаи сабти давлатии намояндагӣ ва филиалҳои шахсони ҳукуқӣ;

2) доштани ҳукуқи додани кафолати бонкӣ аз тарафи филиал, ки дар Низомномаи он пешбинӣ шудааст;

3) мувоғиқати бонки болои ба шартҳои дохил намудан ба реестр ё ба реестр дохил кардани он;

4. Бонк барои дохил шудан ба реестр ба мақоми гумрук бо ариза муроҷиат менамояд, ки он бояд маълумоти тасдиқунандаи шартҳои дохилшавӣ ба реестр бошад ва ҳуҷҷатҳои зериро пешниҳод менамояд:

1) бонк пешниҳод менамояд:

- ҳуҷҷатҳои таъсисотӣ;
- шаҳодатномаи бақайдгирии шахси ҳукуқӣ;

- иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон барои анҷом додани амалиёти бонкӣ;

- корти расман тасдиқшудаи дорои намунаҳои имзои шахсони мансабдори бонк, ки ба онҳо ҳукуқи имзо кардани кафолатҳои бонкӣ дода шудааст ва нақши мӯҳри бонк;

- ҳуҷҷати дорои ҳисобу китоби маблаги (сармояи) худ барои ҳар давраи ҳисботии соли охирини тақвимӣ, ки бо имзои роҳбар ва сармуҳосиб ва бо мӯҳр тасдиқ шудааст;

- ҳисботи балансии охирин давраи ҳисботӣ, ки бо имзои роҳбар ва сархисобдор ва мӯҳр тасдиқ шуда бошад;

- ҳисбот дар бораи даромад ва зарари охирин давраи ҳисботӣ, ки бо имзои роҳбар ва сармуҳосиб ва мӯҳр тасдиқ шуда бошад;

- маълумотнома дар бораи иҷрои меъёрҳои иқтисодии ҳатмӣ ва аҳамияти нишондодҳо барои ҳисобу китоби онҳо дар ҳар давраи ҳисботи охирини соли тақвими, ки бо имзои роҳбар, сармуҳосиб ва мӯҳр тасдиқ шуда бошад;

- нусхаи хулосаи аудитори дар бораи эътиомнокии ҳисботи бухгалтерии соли гузашта, ки ба он роҳбар ва сармуҳосиб, имзо гузаштаанд ва бо мӯҳр тасдиқ шуда бошад;

2) филиалии бонк ба таври илова пешниҳод менамояд:

- низомномаи филиал;

- шаҳодатнома дар бораи дохил намудани филиали банк ба Реестри ягонаи сабти давлатии намояндагӣ ва филиалҳои шахсони ҳуқуқӣ;

- корти расми тасдиқшуда бо намунаҳои имзои шахсони мансабдори филиал, ки ба онҳо ҳуқуқи имзо кардани кафолатҳои бонкӣ дода шудааст ва нақши мӯҳри филиал;

5. Ҳуччатҳои пешбининамудаи қисми 4 ҳамин модда мумкин аст, дар шакли асл ё нусхай расман тасдиқшуда пешниҳод гарданд.

Баъди баррасии ариза мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ бояд бо дарҳости аризадиҳанда нусхаҳои асли ҳуччатҳои пешниҳодшударо ба вай баргардонад.

6. Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ аризai дохил шудан ба реестрро дар мӯҳлати на бештар аз 30 рӯзи баъди гирифтани он баррасӣ намуда, дар бораи дохил кардани бонк ба реестр қарор қабул мекунад. Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ танҳо дар сурати риоя нашудани шартҳои дохилшавӣ ба реестр, ки дар қисми 2 ҳамин модда пешбинӣ шудаанд, дар бораи дохил накардан ба реестр қарор қабул мекунад.

Қарори қабулшуда дар давоми 3 рӯзи баъди қабул шудани он ба таври хаттӣ ба маълумоти аризадиҳанда расонида мешавад.

7. Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ, ки аризai дохил намудан ба реестрро баррасӣ менамояд, барои тасдиқи ҳуччату маълумоти пешниҳоднамудаи аризадиҳанда ҳукуқ дорад аз шахсони сеюм, инчунин мақомоти давлати ҳуччатҳои дорои маълумоти заруриро талаб намояд. Шахсони мазкур дар давоми 10 рӯзи гирифтани дарҳост бояд ҳуччатҳои талабшударо пешниҳод намоянд.

8. Қарор дар бораи дохил накардан ба реестр танҳо дар сурати риоя нашудани шартҳои пешбининамудаи ҳамин модда метавонад қабул карда шавад.

Ба аризадиҳанда хабарномаи дохил накардан ба реестр бо зикри сабабҳои қабули чунин қарор дар давоми 3 рӯзи қабули он фиристода мешавад.

9. Бонкҳо аз рӯзи аввали моҳе, ки баъди моҳи қабул шудани қарори дохил шудан ба реестр фаро мерасад, ба реестр дохил карда мешаванд.

Моддаи 389. Хориҷ кардани бонкҳо аз реестр

1. Бонк бо қарори мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ дар ҳолатҳои зерин аз реестр хориҷ карда мешавад:

1) барҳам хӯрдан ё азnavtaškiliшавии бонк;

2) бозхонди иҷозатномаи иҷрои амалиёти бонкии бонк аз тарафи Бонки миллии Тоҷикистон;

3) иҷро нашудани ҳатто яке аз шартҳои дохилшави ба реестр;

4) иҷро нашудани ӯҳдадориҳои марбут ба кафолати бонкӣ;

5) гузаштани як сол аз рӯзи дохилшавӣ ба реестр, ба шарте агар то гузаштани мӯҳлати мазкур ариза дар бораи дубора дохил шудан ба Реестр бо тартиби муқарраргардида пешниҳод нашуда бошад.

2. Хориҷ кардани бонк аз реестр амали кафолатҳои бонкиро, ки онҳо додаанд ва мақомоти гумrukӣ қабул кардаанд, қатъ намегардонад ва онҳоро аз масъулияти ичро накардан ё ичрои номатлуби шартҳои чунин кафолатҳои бонкӣ озод намегардонад.

3. Бонки аз реестр хориҷшуда мумкин аст баъди як сол, ба шарти рафъи сабабҳои хориҷ шуданаш аз реестр, дубора ба он дохил карда шавад.

Моддаи 390. Супоридани маблағ ба суратҳисоби депозитии мақоми гумрук (гарави пулӣ)

1. Маблағи ба касса ё суратҳисоби депозитии мақоми гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон ба сифати таъмини пардоҳти бочи гумrukӣ ва андоз (гарави пулӣ) бо асьори Тоҷикистон ё арзи хориҷӣ, ки қурби онро Бонки миллии Тоҷикистон муайян мекунад, супурда мешавад.

2. Фоиз ба маблағи гарави пулӣ ҳисоб карда намешавад.

3. Ҳангоми ичро накардани ӯҳдадориҳои бо гарави пулӣ таъмингардида маблағи пардоҳтҳои гумrukӣ, фоизи пардоҳтшаванд ба буҷети давлатӣ аз маблағи гарави пулӣ гузаронида мешавад.

4. Баъди ичрои ӯҳдадориҳои бо гарави пули таъмингардида маблағи супоридашуда мувофиқи моддаи 398 ҳамин Кодекс баргардонида мешавад ё мувофиқи хоҳиши супоранди метавонад ба ҳисоби пардоҳтҳои гумrukии оянда ё барои таъмини супурдани пардоҳтҳои гумrukӣ тибқи ӯҳдадории дигар дар назди мақомоти гумruk истифода шавад.

5. Барои тасдиқи супоридани гарави пули таъмингардида маблағи супоридашуда мувофиқи моддаи 398 ҳамин Кодекс баргардонида мешавад, ки ба кассаи мақомоти гумruk ё ба суратҳисоби депозитии мақомоти гумruk пул супоридааст, забонхати гумrukие дода мешавад, ки намуна ва тартиби истифодаи онро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ бо розигии мақоми давлатии ваколатдор дар соҳаи молия мутобики моддаи 398 ҳамин Кодекс муайян мекунад. Забонхати гумrukиро ба шахси дигар додан мумкин нест.

Моддаи 391. Замонат

Замонат мувофиқи қонунгузории граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон бо роҳи бастани шартнома миёни мақоми гумruk ва зомин ба расмият дароварда мешавад. Брокерҳои гумrukӣ, соҳибони анборҳои нигоҳдории муваққатии гумrukӣ, соҳибони анборҳои гумrukӣ, соҳибони мағозаҳои савдои бебоҷ инчунин шахсони дигар метавонанд ба сифати зомин баромад намоянд.

БОБИ 47. СИТОНИДАНИ ПАРДОҲТҲОИ ГУМРУКӢ

Моддаи 392. Қоидаҳои умумии ситонидани маҷбурии бочҳои гумrukӣ ва андоз

1. Дар сурати дар мӯҳлати муқарраршуда насупоридан ё пурра напардоҳтани бочи гумrukӣ, андоз мақомоти гумruk бочҳои гумrukӣ ва андозро маҷбуран,

тибқи тартиби муайяннамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон меситонанд.

2. Ситонидани маҷбурии бочҳои гумrukӣ ва андоз нисбати шахсони барои пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз масъул ё аз ҳисоби арзиши моле, ки бочҳои гумrukӣ ва андози он супорида нашудааст, анҷом дода мешавад

3. Ситонидани маҷбурии бочҳои гумrukӣ ва андоз аз шахсон бо роҳи ситонидани бочҳои гумrukӣ ва андоз аз ҳисоби маблағҳои дар суратҳисобҳои дар бонкҳо будаи пардохткунанда ё аз ҳисоби амволи дигари пардохткунанда тибқи тартиби судӣ анҷом мегирад.

4. Мақоми гумruk пеш аз истифодаи чораҳои вобаста ба ситонидани маҷбурии бочҳои гумrukӣ ва андоз ба шахси масъули пардохткунандаи онҳо талаби супоридани пардохтҳои гумrukиро пешниҳод мекунад.

Моддаи 393. Фоизҳо

1. Ҳангоми дар мӯҳлати муқарраршуда (гузаштани мӯҳлат) напардохтани бочҳои гумrukӣ ва андоз фоизҳо супорида мешаванд.

2. Ба истиснои ҳолатҳои пешбининнамудаи қисмҳои 3-5 ҳамин модда барои ҳар рӯзи гузаштани мӯҳлати пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз аз рӯзи дигари гузаштани мӯҳлати пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз то рӯзи ичрои ӯҳдадории пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз ё то рӯзи қабул шудани қарор дар бораи батаъхиргузорӣ ё тамдиҳи мӯҳлат барои супоридани бочҳои гумrukӣ ва андоз фоиз ҳисоб карда мешавад. Фоиз ба андозаи муқаррарнамудаи Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохта мешавад.

3. Ҳангоми ба кафил ё зомин пешниҳоди кардани талабнома оид ба пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз фоизҳо барои на бештар аз се моҳи байди рӯзи гузаштани мӯҳлати ичроиши ӯҳдадории бо кафолат ё замонати бонкӣ таъмингардида, ҳисоб карда мешаванд.

4. Ҳангоми пешниҳоди талабнома оид ба пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз ба шахси масъули пардохткунандаи фоизҳо то рӯзи пешниҳоди талабнома ҳисоб карда мешаванд. Ҳангоми напардохтани бочҳои гумrukӣ ва андоз дар мӯҳлатҳои дар талабнома муқарраршуда фоизҳо мувофиқи талаботи қисми 2 ҳамин модда ҳисоб карда мешаванд.

5. Дар ҳолати вайрон кардани мӯҳлати пешниҳоди декларатсияи гумrukӣ ҳангоми дар анбори нигоҳдории муваққати будани мол (боби 12) барои давраи ниғаҳдории муваққати фоизи пардохтҳои гумrukӣ ҳисоб ва пардохт намешаванд.

6. Фоизҳо, сарфи назар аз бақияпулиҳо, новобаста аз андешидани тадбирҳои дигари ҷавобгарӣ барои вайронкуни қоидаҳои гумrukи Ҷумҳурии Тоҷикистон супорида мешаванд.

7. Фоизҳо дар баробари пардохти бочҳои гумrukӣ ва андоз ё байди пардохти ин маблағҳо, вале дар давоми як моҳи байди супоридани бочҳои гумrukӣ ва андоз пардохта мешаванд.

8. Додани ариза барои батаъхиргузорӣ ё тамди迪 мӯҳлат барои пардохти боҷҳои гумруқӣ ва андоз ҳисоб кардани фоизи бақияпулиро бознамедорад.

9. Супоридан, ситонидан ва баргардонидани фоиз тибқи қоидаҳои муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс нисбати супоридан, ситонидан ва баргардонидани боҷҳои гумруқӣ ва андоз амали карда мешаванд.

Моддаи 394. Талабномаи супоридани пардохти боҷи гумруқӣ ва андоз

1. Талабномаи супоридани боҷи гумруқӣ ва андоз огоҳномаи мақоми гумрук аст, ки ба таври хаттӣ дар бораи дар мӯҳлати муқарраршуда насупоридани маблағи боҷи гумруқӣ ва андоз, инчунин ўҳдадориҳои супоридани маблағи боҷи гумруқӣ, андоз ва фоизҳо дар мӯҳлатҳои дар ин талабнома омадаро дар бар мегирад.

2. Талабномаи супоридани боҷҳои гумруқӣ ва андоз бояд маълумотро дар бораи маблағи пардохтишавандай боҷи гумруқӣ ва андоз, андозаи фоизи дар рӯзи пешниҳоди талабнома ҳисобшуда, мӯҳлати супоридани боҷи гумруқӣ ва андоз мувофиқи ҳамин Кодекс, мӯҳлати иҷрои талабнома, ҳамчунин тадбирҳои маҷбурии ситонидани боҷи гумруқӣ, андоз ва таъмини ситонидани онҳоро, ки дар сурати насупоридани боҷу андозҳои гумруқӣ аз тарафи пардохткунанда истифода мегарданд, инчунин дар бораи асосҳои пешниҳоди талабномаро дар бар гирад. Намунаи талабнома дар бораи супоридани боҷи гумруқӣ ва андоз аз тарафи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ муқаррар карда мешавад.

3. Талабнома дар бораи супоридани боҷи гумруқӣ ва андоз ба пардохткунанда бояд дар давоми 10 рӯзи баъд аз ошкор шудани далели насупоридан ё пурра насупоридани боҷи гумруқӣ ва андоз фиристода шавад.

4. Мӯҳлати иҷрои шартҳои талабнома дар бораи супоридани боҷи гумруқӣ ва андоз на зиёда аз 20 рӯзро аз рӯзи қабули талабнома ташкил медиҳад. Ҳангоми иҷро накардани талабномаи мазкур мақомоти гумрук дар бобати маҷбуран ситонидани боҷи гумруқӣ ва андоз мувофиқи талаботи ҳамин Кодекс чора меандешанд.

5. Талабномаи супоридани боҷи гумруқӣ ва андоз ба роҳбар ё шахси ваколатдори намояндаи ташкилот ё шахси воқеӣ бо имзои шахсӣ ё ба тариқи дигар, ки далели гирифтани ва рӯзи гирифтани онро тасдиқ менамояд, супорида мешавад. Агар шахсони мазкур аз гирифтани талабномаи мазкур саркаши намоянд, пас он тавассути почта бо мактуби фармоиши фиристода мешавад. Талабномаи супоридани боҷи гумруқӣ ва андоз баъд аз шаш рӯзи фиристодани мактуби фармоиши дастрасшуда ҳисоб меёбад.

6. Ҳангоми дар мӯҳлати дар қисми 4 ҳамин модда пешбинишуда иҷро накардани шартҳои талабномаи супоридани боҷи гумруқӣ ва андоз мақомоти гумрук тадбирҳои пешбининамудаи моддаи 395 ҳамин Кодексро амали менамоянд.

7. Талабномаи супоридани боҷи гумруқӣ ва андоз ба пардохткунанда сарфи назар аз ҷалби ў ба ҷавобгарии маъмурӣ ё ҷиноятӣ фиристода мешавад.

8. Мӯҳлати даъво бо талаби мақомоти гумрук нисбати пардохти маблағи бочи гумrukӣ, андоз ва фоизҳо аз ҷониби пардохткунанда аз рӯзи ба анҷом расидани барасмиятдарории мол ҳисоб карда шуда, панҷ солро ташкил медиҳад (*Қонуни ҶТаз 15.03.2016 № 1298*).

9. Беэътиромд эътироф намудани қарзи пардохткунанда оид ба маблағи бочи гумrukӣ, андоз ва фоизҳо тибқи тартиби муқаррарнамудаи Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад (*Қонуни ҶТаз 15.03.2016 № 1298*).

Моддаи 395. Чораҳое, ки мақомоти гумрук ҳангоми ичро накардани талабномаи супоридани бочҳои гумrukӣ ва андоз меандешанд

Боздоштани амалиёти ҳарочоти аз рӯи ҳисбномаҳои шахс дар бонкҳо ва дигар муассисаҳои молиявию кредитӣ, ҳабси амвол ва ситонидани маблағҳои ба шахс тааллуқдоштаро мақоми гумрук тибқи ҳамин Кодекс ва дигар қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамояд.

БОБИ 48. БАРГАРДОНИДАНИ БОЧҲОИ ГУМРУКӢ, АНДОЗ ВА МАБЛААИ ДИГАР

Моддаи 396. Баргардонидани бочҳои гумrukӣ ва андози барзиёд супорида ва ё барзиёд ситонидашуда

1. Маблағи барзиёд супорида ё барзиёд ситонидашудаи бочҳои гумrukӣ ва андоз маблағе мебошад, ки ба сифати маблағи бочи гумrukӣ ва андоз воқсан супорида ё ситонида шуда, андозаи он аз маблағи мутобики ҳамин Кодекс ва санадҳои дигари меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохтшаванда зиёдтар мебошад.

2. Аризай баргардонидани маблағи барзиёд супурда ё барзиёд ситонидаи бочҳои гумrukӣ ва андозро пардохткунанда ба мақоми гумrukс, ки ў ин маблағро ба он супурдааст ё ҳамин маблағро дар ин мақом аз ў ситонидаанд, дар давоми панҷ соли баъд аз супурдан ё ситонида шудани маблағ пешниҳод мекунад (*Қонуни ҶТаз 15.03.2016 № 1298*).

3. Дар сурати ошкор шудани пардохти барзиёд ё ситонидани барзиёди бочҳои гумrukӣ ва андоз мақоми гумruk вазифадор аст дар давоми на дертар аз як моҳи баъд аз ошкор шудани чунин далел дар бораи маблағи барзиёд супурдашуда ё барзиёд ситонидашудаи бочҳои гумrukӣ ва андоз ба пардохткунанда хабар дихад.

4. Баргардонидани бочҳои гумrukӣ ва андози барзиёд супорида ё барзиёд ситонидашуда аз тарафи мақоми давлатии ваколатдор дар соҳаи молия бо қарори мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ анҷом дода мешавад. Шакл ва тартиби қабули қарор оид ба баргардонидани бочҳои гумrukӣ ва андози барзиёд супорида ё барзиёд ситонидашуда аз тарафи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ дар мувофиқа бо мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи молия тибқи тартиби муқарраргардида муайян карда мешаванд. Мӯҳлати умумии баррасии ариза дар бораи баргардонидан, қабул кардани қарор дар бораи баргардонидан ва баргардонидани маблағи барзиёд супорида ё барзиёд ситонидашудаи бочҳои гумrukӣ ва андоз набояд аз

рӯзи додани ариза дар бораи баргардонидан ва пешниҳоди ҳамаи ҳуччатҳои зарурӣ бештар аз як моҳ бошад. Ҳангоми вайронкуни мӯҳлати мазкур ба маблағи барзиёд супорида ё барзиёд ситонидашудаи бочҳои гумrukӣ ва андоз, ки дар мӯҳлати муқарраргардида баргардонида нашудааст, барои ҳар рӯзи вайронкуни мӯҳлати баргардонидан фоизҳо ба андозаи муқаррарнамудаи Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоб карда мешавад. Агар пардоҳт ё ситонидани бочҳои гумrukӣ ва андоз бо арзи хориҷӣ сурат гирифта бошад, фоизҳои ба маблағи барзиёд супорида ё барзиёд ситонидашудаи бочҳои гумrukӣ ва андоз, ки мутобиқи қурби Бонки миллии Тоҷикистон бо асьори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар рӯзи супоридан ё ситонидани барзиёд ҳисоб шудааст, ҳисоби карда мешаванд (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

5. Маблағи барзиёд супорида ё барзиёд ситонидашудаи бочҳои гумrukӣ ва андоз ба суратҳисобе гузаронида мешавад, ки дар аризаи баргардонидан нишон дода шудааст.

6. Бочҳои гумrukӣ ва андози барзиёд супорида ё барзиёд ситонидашуда бо асьори Ҷумҳурии Тоҷикистон баргардонида мешаванд. Агар супоридан ё ситонидани бочҳои гумrukӣ ва андоз бо арзи хориҷӣ сурат гирифта бошад, баргардонидани бочи гумrukӣ ва андози барзиёд супоридашуда ё барзиёд ситонидашуда бо қурби Бонки миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар рӯзи супоридани барзиёд ё ситонидани барзиёд амал мекард, анҷом дода мешавад.

7. Ҳангоми баргардонидани бочҳои гумrukӣ ва андози барзиёд супорида ё барзиёд ситонидашуда ҳамчунин бояд фоизҳо аз маблағи баргардонидашавандай супорида ё ситонидашудаи бочҳои гумrukӣ ва андоз баргардонида шавад, ба истиснои баргардонидани маблағи бочи гумrukӣ ва андоз мувофиқи моддаи 397 ҳамин Кодекс.

8. Баргардонидани бочҳои гумrukӣ ва андози барзиёд супорида ё барзиёд ситонидашуда бо ҳоҳиши пардоҳткунанда метавонад ба шакли ҳисоби кардан ба ҳисоби иҷрои ӯҳдадориҳои пардоҳтҳои гумrukии дигар, фоизҳо ва ҷаримаҳо анҷом дода шавад. Баҳисобигирии пардоҳтҳои гумrukии барзиёд супорида ё барзиёд ситонидашуда мутобиқи ҳамин модда вобаста ба тартиби баргардонидан, бо назардошти муқаррароти қисми 9 ҳамин модда амалий мегардад.

9. Бочҳои гумrukӣ ва андози барзиёд супорида ё барзиёд ситонидашуда дар ҳолатҳои зерин баргардонида намешаванд:

1) дар сурати қарздории пардоҳткунанда оид ба супоридани пардоҳтҳои гумrukӣ дар ҳаҷми қарзи мазкур. Дар ин ҳолат мумкин аст бочҳои гумrukӣ ва андози барзиёд супорида ё ситонидашуда ба ҳисоб гирифта шавад;

2) агар маблағи пардоҳтҳои гумrukии баргардонидашаванда камтар аз андозаи ду нишондиҳанда барои ҳисобҳо бошад, ба истиснои ҳолатҳои супурдани барзиёди пардоҳтҳои гумrukӣ аз тарафи шахсони воқеӣ ё барзиёд ситонидани ҷунин пардоҳтҳо аз шахсони мазкур (*Карор аз 06.10.2008с. № 437*);

3) дар сурати додани ариза дар бораи баргардонидани маблағи бочҳои гумrukӣ ва андоз баъд аз гузаштани мӯҳлати муқарраршуда.

10. Дар сурати мавҷуд будани қарз оид ба супоридани пардохтҳои гумрукӣ ва фоизҳо мақоми гумрук метавонаад мустақилона онро аз ҳисоби маблағи барзиёд супорида ё барзиёд ситонидашудаи пардохтҳои гумрукӣ пӯшонад. Мақоми гумрук вазифадор аст, пардохткунандаро дар бораи ҳисоби кардани қарзаш дар давоми 3 рӯзи пӯшонидани он хабар дихад (Қонуни ҶТ аз 15.03.2016 № 1298).

11. Ба истиснои ҳолатҳои пешбининамудаи қисми 4 ҳамин модда дар сурати баргардонидани пардохтҳои гумрукӣ фоизи он пардохта намешавад, маблағҳо индексатсия карда намешаванд.

Моддаи 397. Ҳолатҳои дигари баргардонидани бочҳои гумрукӣ ва андоз

1. Баргардонидани бочҳои гумрукӣ ва андоз инчунин дар ҳолатҳои зерин сурат мегирад:

1) агар декларатсияи гумрукии ба мақоми гумрук пешниҳодшуда мутобики ҳамин Кодекс пешниҳоднашуда ҳисоб карда шавад;

2) бозхонди декларатсияи гумрукӣ;

3) додани имтиёзоти тарифи дар шакли баргардонидани маблағи супоридашудаи бочи гумрукӣ;

4) барқарор кардани низоми бештари мусоидаткунандаи миллӣ ё имтиёзҳои тарифӣ;

5) агар ҳамин Кодекс баргардонидани маблағи бочҳои гумрукӣ ва андози пардохтушударо ҳангоми баровардани моли хориҷӣ аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё ҳангоми нобудкуни онҳо ё даст кашидан ба манфиати давлат ва ё ҳангоми реимпорти мол пешбинӣ карда бошад;

6) бо иҷозати мақоми гумрук тағиیر ёфтани низоми гумрукии қаблан арзшуда, агар маблағи бочҳои гумrukӣ ва андози ҳангоми қарор додани мол таҳти низоми гумрукии аз нав интихобшуда пардохтшаванда камтар аз маблағи бочи гумrukӣ ва андозе бошад, ки дар низоми гумrukии аввал супорида шудаанд, ба истиснои ҳолати пешбининамудаи қисми 6 моддаи 212 ҳамин Кодекс;

7) дар ҳолатҳои муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба тадбирҳои ҳифзи манфиатҳои иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҷараёни амали намудани тиҷорати хориҷии мол нисбати бочҳои маҳсуси муваққатӣ, зиддиDEMpingӣ ё ҷубронӣ.

2. Ариза дар мавриди баргардонидани бочҳои гумrukӣ ва андоз дар ҳолатҳои пешбининамудаи қисми 1 ҳамин модда дар давоми на дертар аз як соли баъди рӯзи фароарсии ҳолате, ки боиси баргардонидани маблағи пардохтушудаи бочҳои гумrukӣ ва андоз мутобики муқаррароти моддаи 396 ҳамин Кодекс гардидааст, пешниҳод карда мешавад. Дар ин ҳолат муқаррароти қисми 7 моддаи 396 ҳамин Кодекс истифода бурда намешавад.

Моддаи 398. Баргардонидани гарави пулӣ

1. Гарави пулӣ ба шарти ичрои ӯҳдадориҳои таъминшуда бо гарави пули баргардонида мешавад, агар аризаи баргардонидани он ба мақоми гумрук дар ҷараёни се сол аз рӯзи дигаре, ки бъди ичрои ӯҳдадориҳо фаро мерасад, дода шуда бошад. Бъди гузаштани мӯҳлати мазкур маблағи гарави пулии талабнашуда ба бӯстӣ давлат гузаронида шуда, баргардонида намешавад.

2. Гарави пули ба мақоми гумруке, ки ба ҳисобнома ё кассаи он маблағи гарави пули супорида шуда буд ё ба мақоми гумруке, ки дар он расмиёти гумrukӣ ё низоми гумрукие анҷом дода мешавад, ки ӯҳдадории ичрои онҳо бо гарави пули таъмин гардидааст, баргардонида мешавад.

3. Гарави пулӣ дар сурати пешниҳод кардани забонхати гумrukӣ (қисми 5 моддаи 390) бо асьори пардоҳт баргардонида мешавад. Дар сурати пардоҳти маблағи гарави пулӣ бо арзи ҳориҷи мақоми гумрук ҳангоми надоштани маблағи пулӣ бо ин арз, метавонад чунин гаравро бо арзи ҳориҷии дигар, ки қурби онро Бонки миллии Тоҷикистон муайян мекунад ё бо ҳоҳиши пардоҳткунанда бо асьори Ҷумҳурии Тоҷикистон баргардонад. Барои баргардонидани арзи ҳориҷӣ ба асьори Тоҷикистон қурби Бонки миллии Тоҷикистон дар рӯзи баргардонидани маблағи гарави пулӣ истифода бурда мешавад.

4. Агар гарави пулӣ ба кассаи мақоми гумрук нақд супорида шуда бошад, бо ҳоҳиши пардоҳткунанда мумкин аст баргардонидани гарави пулӣ ба тартиби ғайринақдӣ ба суратҳисоби нишондодаи пардоҳткунанда сурат гирад.

5. Дар сурати қарздории пардоҳткунанда вобаста ба супоридани пардоҳтҳои гумrukӣ фоизҳо дар ҳаҷми чунин қарзи гарави пулӣ баргардонида намешаванд. Мақоми гумрук метавонад гарави пулиро мутобиқи моддаи 394 ҳамин Кодекс ситонад.

6. Ҳангоми баргардонидани маблағи гарави пулӣ фоизи он пардоҳт намешавад, маблағ индексатсия намегардад ва подоши комиссиони тибқи амалиёти бонкӣ аз ҳисоби маблагҳои интиқолшаванд паҳвад мешавад.

ФАСЛИ IV. НАЗОРАТИ ГУМРУКӢ

БОБИ 49. ҚОИДАҲОИ УМУМИЕ, КИ БА НАЗОРАТИ ГУМРУКӢ ТААЛЛУҚ ДОРАНД

Моддаи 399. Усулҳои гузаронидани назорати гумrukӣ

1. Ҳангоми назорати гумrukӣ мақомоти гумрук усулҳои интиҳобиро асос мекунанд ва одатан танҳо бо ҳамон навъи назорати гумrukӣ маҳдуд мешаванд, ки барои таъмини риояи қонунгузории гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон кифоя аст.

2. Дангоми интиҳоби навъи назорати гумrukӣ усули идора намудани таваккал (risk) истифода мешавад. Дар ин ҳолат таҳти мағҳуми таваккал эҳтимоли риоя нагардидани қонунгузории гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон фаҳмида мешавад.

Усули идора намудани таваккал ба истифодаи самараноки захираҳои мақомоти гумрук барои пешгирии вайрон кардани қонунгузории гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон асос мейбад, ки:

- 1) хусусияти устувор дорад;
- 2) бо саркашӣ аз супоридани бочҳои гумрукию андоҳо дар ҳаҷми ниҳоят қалон алоқаманд аст;
- 3) рақобатпазирӣ молистеҳсолкунандагони ватаниро ҳалалдор мекунад;
- 4) ба дигар манфиатҳои барои давлат муҳим, ки риояаш ба зиммаи мақомоти гумрук гузашта шудааст, даҳолат мекунад.

3. Мақомоти гумрук усулҳои таҳлили таваккалиро барои муайян кардани молҳо, воситаҳои нақлиёт, ҳуҷҷатҳо ва шахсон, ки ба тафтиш, муоина ва дараҷаи ҷунин тафтиш ва муоина даҳл доранд, истифода мебаранд.

4. Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ стратегияи назорати гумрукиро вобаста ба системаи арзёбии таваккал муайян мекунад.

5. Бо мақсади такмил додани назорати гумруқӣ мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ бо мақомоти гумруқӣ давлатҳои хориҷӣ ҳамкорӣ мекунад, бо онҳо оид ба ёрии байнҳамдигарӣ созишномаҳо мебандад.

6. Назорати гумрукиро танҳо мақомоти гумрук мутобики ҳамин Кодекс амали менамоянд.

7. Истифода нашудани шаклҳои алоҳидай назорати гумруқӣ ё озод будан аз онҳо маъни озод намудани шахсонро аз ӯхдадории риояи муқаррароти ҳамин Кодекс ва санадҳои дигари месъёри ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи фаъолияти гумруқӣ надорад (*Қонуни ҶТаз 03.07.2012 № 845*).

8. Тибқи зарурат мақомоти гумрук метавонанд ҳамаи шаклҳои назорати гумрукиро, ба истиснои ҳолатҳои дар моддаи 430 ҳамин Кодекс пешбинигардида истифода намоянд (*Қонуни ҶТаз 03.07.2012 № 845*).

Моддаи 400. Мӯҳлати тафтиши декларатсияи гумруқӣ, дигар ҳуҷҷатҳо ва мол ҳангоми барасмиятдарории гумрукӣ

1. Ҳангоми барасмиятдарории гумрукӣ мол тафтиши декларатсияи гумруқӣ ва дигар ҳуҷҷатҳои ба мақоми гумрук пешниҳодшаванда, инчунин тафтиши мол бо мақсади муқаррар кардани мувоғиқати маълумоти дар декларатсияи гумруқӣ дарҷгардида, дигар ҳуҷҷатҳо, ном, кишвари истеҳсол, миқдор ва нарҳи мол бояд дар давоми на дертар аз ду рӯзи кории баъди декларатсияи гумрукиро қабул намудани мақомоти гумрук, нишон додани мол ва пешниҳоди ҳуҷҷатҳо, ба истиснои ҳолатҳое, ки ҳамин Кодекс мӯҳлатҳои аз ин кӯтоҳро муқаррар кардааст, анҷом дода шавад.

2. Мақоми гумрук ҳуқуқ дорад мӯҳлати тафтиши молро дароз намояд, агар моли барои тафтиш пешниҳодшуда ба ҷойҳои борпечони барои намунаҳои алоҳида ва (ё) номгӯи молҳо ва (ё) маълумот оид ба борҷома ва маркировкаи ҳуҷҷатҳои тиҷоратӣ ва (ё) нақлиётӣ мол тақсим карда нашуда бошад. Мӯҳлати тафтиши мол бо шарте дароз карда мешавад, ки вазъияти зикршуда ба мақомоти

гумрук ичрои амалиётро барои муқаррар қардани мувофиқати мол ва маълумот дар бораи он имкон намедиҳад. Мӯҳлати тафтиши мол ба мӯҳлате, ки ба шахси нисбати мол ваколатдор барои партияи молро ба молҳои алоҳида ҷудо қардан зарур аст, тамдиқ карда мешавад.

Моддаи 401. Молу воситаҳои нақлиёте, ки таҳти назорати гумrukӣ қарор доранд

1. Молу воситаҳои нақлиёти ба қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон воридгардида аз вақти убури сарҳади гумrukӣ ҳангоми ба қаламрави гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид шуданашон то лаҳзаҳои зерин таҳти назорати гумrukӣ ба ҳисоб мераванд:

- 1) ичозат барои муомилоти озод;
- 2) нобудкунӣ;
- 3) даст қашидан ба манфиати давлат;

4) гузаронидани мол ба моликияти давлатӣ ё ихтиёрдории онҳо бо дигар усул мутобиқи фасли VI ҳамин Кодекс;

5) талафот дар натиҷаи нобудшавӣ ҳангоми садама ё таъсири қувваи рафъонопазир ё дар натиҷаи коҳиши табиӣ дар шароити мӯътадили боркашонӣ, нигаҳдорӣ (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*);

6) воқсан содир қардани мол ва воситаҳои нақлиёт аз қаламрави гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Истифода ва ихтиёрдории моли воридгардида ва воситаҳои нақлиёти таҳти назорати гумrukӣ қарордошта тибқи тартиб ва шартҳои дар ҳамин Кодекс муайяншуда ба ҷо оварда мешавад.

2. Молу воситаҳои нақлиёти ватанӣ ҳангоми аз қаламрави гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон баровардани онҳо аз лаҳзаи қабули декларатсияи гумrukӣ ё ичрои амали бевоситаи баровардани мол аз қаламрави гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва то убури сарҳади гумrukӣ таҳти назорати гумrukӣ ба ҳисоб мераванд.

3. Мақомоти гумruk назорати ичрои ӯҳдадории шахсонро ҷиҳати воридоти бозпаси молу воситаҳои нақлиёти ватанӣ ё маҳсули коркарди онҳоро мувофиқи шартҳои низоми гумrukӣ, тибқи тартиби пешбининамудаи ҳамин фасл анҷом медиҳанд, агар чунин мол (маҳсули коркард), ки пештар аз қаламрави гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон бароварда шуда буданд, мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳатман бозпас оварда шавад.

Моддаи 402. Назорати минбаъдаи гумrukӣ

(Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845)

1. Мақомоти гумruk назорати гумrukии молҳои дармуомилот будаэро, ки ба қаламрави гумrukӣ ворид карда шудаанд, бо мақсадҳои зерин анҷом медиҳанд:

1) санчиши маълумотхое, ки барасмиятдарории гумрукии чунин молҳоро мутобиқ ба талаботу шартҳои қонунгузории гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамоянд;

2) санчиши мавҷудияти маркировка ё аломатҳои дигари ҳаммонандсозии молҳо, ки барои тасдиқи воридоти расмии молҳо ба қаламрави гумруқӣ истифода мешаванд.

2. Назорати минбаъдаи гумруқӣ ба низоми баҳодиҳиву идоракуни таваккалҳо асос ёфта, бо тартиби пешбининамудаи боби 50 ҳамин Кодекс амалӣ мегардад.

3. Назорати минбаъдаи гумруқӣ метавонад аз ҷониби мақомоти гумрук дар давоми як соли баъд аз ҳолати таҳти назорати гумруқӣ қарор доштанро гумкардани молҳо амалӣ гардад (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

Моддаи 403. Минтақаҳои назорати гумруқӣ

1. Минтақаҳои назорати гумруқӣ бо мақсади назорати гумруқӣ дар шакли азназаргузаронӣ ва муоинаи гумрукии молу воситаҳои нақлиёт, нигаҳдошт ва интиқол таҳти назорати гумруқӣ ташкил карда мешаванд.

Минтақаҳои назорати гумруқӣ қад-қади сарҳади гумруқӣ, дар маҳалҳои барасмиятдарории гумруқӣ, маҳалҳои батанзимдарорӣ ва амалиёти гумруқӣ, дар маҳалҳои борбардорио борфарорӣ, азназаргузаронӣ ва муоинаи онҳо, дар маҳалҳои нигоҳдории муваққатӣ, истгоҳи васоити нақлиёте, ки бори таҳти назорати гумруқӣ бударо мекашонанд ва маҳалҳои дигари мутобиқи ҳамин Кодекс муайяншуда, ташкил карда мешаванд.

2. Дар сурати мунтазам ҷойгиришавии моли таҳти назорати гумруқӣ минтақаҳои назорати гумруқӣ муваққатан ё доимӣ буда метавонанд. Минтақаҳои назорати гумрукии муваққатӣ дар асоси шартҳои зерин ташкил карда мешаванд:

1) барои барасмиятдарории молу воситаҳои нақлиёт берун аз маҳали иҷрои амалиёти гумруқӣ (моддаи 465) - агар иҷрои чунин амалиёт муайян кардани минтақаҳои назорати гумрукиро вобаста ба зарурати таъмини бемамониати фаъолияти мақомоти гумрук талаб намояд;

2) ҳангоми зарурати иҷрои азназаргузаронӣ ва муоинаи молу воситаҳои нақлиёте, ки мақомоти гумрук берун аз минтақаи доимии назорати гумруқӣ ошкор кардаанд;

Қарор дар бораи ташкили минтақаҳои назорати гумрукии муваққатӣ аз тарафи сардори мақомоти гумрук ё шахси ивазкунандай ӯ дар шакли хаттӣ қабул карда мешавад.

3. Тартиби ташкил ва аломатгузории минтақаҳои назорати гумруқӣ, инчунин талабот ба онҳо, ба истиснои ташкили минтақаи назорати гумруқӣ қад - қади сарҳади гумруқӣ, аз тарафи мақоми салоҳиятдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ муқаррар карда мешавад. Минтақаҳои назорати гумрукии қад - қади сарҳади гумруқӣ тибқи тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешаванд.

Тартиби ташкил ва аломатгузории минтақаҳои назорати гумруқӣ, инчунин талабот ба онҳо, дар сурати соҳтани онҳо дар минтақаи нуқтаи гузаргоҳ аз сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз тарафи мақоми салоҳиятдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

4. Фаъолияти истеҳсолӣ ва фаъолияти дигари тиҷоратӣ, интиқоли молу воситаҳои нақлиёт, шахсон, аз ҷумла шахсони мансабдори мақомоти дигари давлатӣ аз сарҳади минтақаҳои назорати гумруқӣ ва дар ҳудуди онҳо танҳо бо иҷозати мақомоти гумruk ва таҳти назорати онҳо мумкин аст, ба истиснои ҳолатҳое, ки дар ҳамин Кодекс ва дигар қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардишианд. Дар чунин ҳолатҳо ба минтақаҳои назорати гумруқӣ бо роҳи қаблан оғоҳ намудани мақомоти гумruk дохил шудан мумкин аст.

Дар нуқтаи гузаргоҳи Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон маҳдудиятҳои зикргардида нисбати иҷрои амалиёти интиқоли молу воситаҳои нақлиёт ва шахсон аз сарҳади минтақаи назорати гумruқӣ танҳо дар доираи низоми муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон амал мекунанд.

5. Мол танҳо дар минтақаҳои назорати гумruқӣ тафтиш карда мешавад.

Моддаи 404. Пешниҳоди ҳучҷатҳо ва маълумоте, ки барои назорати гумruқӣ заруранд

1. Шахсоне, ки молу воситаҳои нақлиётро аз сарҳади гумruқӣ интиқол медиҳанд, брокерҳои гумruk (намояндаҳо), соҳибони анборҳои нигоҳдории муваққатӣ, соҳибони анборҳои гумruқӣ ва боркашонҳои гумruқӣ вазифадоранд ба мақомоти гумruk ҳучҷату маълумотеро пешниҳод намоянд, ки мутобиқи ҳамин Кодекс барои назорати гумruқӣ заруранд.

2. Мақоми гумruk ҳучҷату маълумотеро, ки барои назорати гумruқӣ заруранд, ба таври хатти талаб менамояд ва мӯҳлати пешниҳоди онҳоро вобаста ба мӯҳлате, ки барои назорати гумruқӣ кифоя аст, муқаррар менамояд. Бо муроҷиати асосноки шахс ин мӯҳлат аз тарафи мақоми гумruk ба мӯҳлати барои пешниҳоди ҳучҷату маълумоти зарурӣ дароз карда мешавад.

3. Барои назорати гумruқӣ мақомоти гумruk ҳуқуқ доранд аз бонк ва дигар ташкилотҳои қарздиҳанд оид ба алоқамандии амалиёти шахсон бо фаъолияти иқтисодии берунӣ ва пардоҳти бочи гумruқӣ ва андозҳо, ки дар моддаи 15 ҳамин Кодекс зикр гардидааст, инчунин оид ба амалиёти брокерҳои гумruқӣ, соҳибони анборҳои нигоҳдории муваққатӣ, соҳибони анборҳои гумruқӣ ва боркашонҳои гумruқӣ низ мувоғики қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон маълумот гиранд.

4. Бо мақсади тафтиши дурустии маълумот баъди иҷозати мол барои муомилот, мақомоти гумruk ҳуқуқ доранд ҳучҷатҳои тиҷоратӣ, ҳисобу китоби бухгалтерӣ ва дигар маълумот, аз ҷумла ҳучҷатҳои электрониро, ки ба амалиёти иқтисодии хориҷии ин мол тааллук доранд ва ин маълумот дар бораи моли ба минтақаи гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон воридгардида бошад - инчунин барои амалиёти дигар нисбати ин мол аз декларант ё дигар шахсоне, ки ба ин мол муносибат доранд, талаб карда гиранд.

5. Мақомоти гумрук ҳуқук доранд барои назорати гумрукӣ аз мақомоте, ки шахсони ҳуқуқиро ба қайд мегиранд ва аз дигар мақомот маълумот талаб намоянд.

6. Ҳуҷҷатҳои барои назорати гумрукӣ зарурӣ бояд аз тарафи шахсон баъди соле, ки мол статуси таҳти низоми гумрукӣ буданашро гум мекунад, дар давоми се соли тақвими нигоҳ дошта шаванд. Брокерҳои гумрук (намояндаҳо), соҳибони анборҳои нигоҳдории муваққатӣ, соҳибони анборҳои гумрукӣ ва боркашонҳои гумрукӣ баъди соле, ки амалиёти гумрукӣ гузаронида шудааст, бояд се соли тақвими ҳуҷҷатҳоро нигоҳ доранд.

Моддаи 405. Пешниҳоди ҳисобот бо мақсади назорати гумрукӣ

Брокерҳои гумрукӣ (намояндаҳо), соҳибони анборҳои нигоҳдории муваққатӣ, соҳибони анборҳои гумрукӣ, соҳибони мағозаҳои савдои бебоҷ боркашонҳои гумрукӣ, шахсони тартиби соддагардонидашудаи маҳсусро истифодабаранд (моддаи 68), инчунин шахсони дорои моли шартан иҷозатшуда ва (ё) онро истифода мебаранд, бо талаби мақомоти гумрук вазифадоранд дар бораи моли нигоҳдошташаванда, интиқолшаванда, фурӯхташаванда, коркардашаванда ва (ё) истифодашаванда тибқи намунаи муайяннамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ маълумот пешниҳод намоянд.

Моддаи 406. Норавоии расонидани зарари ғайриқонунӣ дар вақти назорати гумрукӣ

1. Ҳангоми назорати гумрукӣ ба боркашонҳо, декларант, намояндагони онҳо, соҳибони анборҳои нигоҳдории муваққатӣ, соҳибони анборҳои гумрукӣ, соҳибони мағозаҳои савдои бебоҷ ва дигар шахсони манфиатдор, инчунин ба молу воситаҳои нақлиёт набояд зарар расонида шавад.

2. Зараре, ки аз қарорҳои ғайриқонуни мақомоти гумрук ё шахсони мансабдори он ҳангоми назорати гумрукӣ расидааст, аз ҷумла манфиати аз даст рафта (даромади ногирифта) бояд пурра ҷуброн карда шавад.

3. Барои зараре, ки ба шахс расидааст, мақомоти гумрук ё шахсони мансабдори он мутобики қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгар мебошанд.

4. Зараре, ки ба шахс дар натиҷаи қабули қарори қонунӣ ва амали шахсони мансабдори мақомоти гумрук расидааст, ба истиснои ҳолатҳои пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҷуброн карда намешавад.

БОБИ 50. ШАКЛ ВА ТАРТИБИ ГУЗАРОНИДАНИ НАЗОРАТИ ГУМРУКӢ

Моддаи 407. Шаклҳои назорати гумрукӣ

Шаклҳои назорати гумрукӣ чунинанд:

- 1) тафтиши ҳуҷҷату маълумот;
- 2) пурсиши шифоҳӣ;

- 3) гирифтани тавзехот;
- 4) мушоҳидай гумруқӣ;
- 5) азназаргузаронии гумрукии молу воситаҳои нақлиёт;
- 6) муоинаи гумрукии молу воситаҳои нақлиёт;
- 7) муоинаи шахс;
- 8) тафтиши маркировкаи мол бо маркаҳои маҳсус, мавҷудияти воситаҳои ҳаммонандсозӣ;
- 9) азназаргузаронидани бино ва ҳудуди он;
- 10) санчиши гумруқӣ.

Моддаи 408. Тафтиши ҳӯҷату маълумот

1. Мақомоти гумрук ҳӯҷату маълумоти ҳангоми барасмиятдарории гумрукии молу воситаҳои нақлиёт пешниҳодшударо мутобики ҳамин Кодекс, бо мақсади муқаррар кардани асли будани ҳӯҷатҳо ва саҳеҳии маълумоти онҳо, инчунин дуруст ба расмият дароварда шудани онҳоро тафтиш менамоянд.

2. Дурустии маълумоти ба мақомоти гумрук пешниҳодшуда ҳангоми барасмиятдарории гумруқӣ бо роҳи муқоисаи онҳо бо маълумоти аз дигар манбаъҳо гирифташуда, аз ҷумла тибқи натиҷаи шаклҳои дигари назорати гумруқӣ, таҳлили маълумоти омори гумрукии маҳсус, коркарди маълумот бо истифодаи воситаҳои барномавӣ, инчунин бо дигар роҳҳос, ки қонунгузории гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардааст, тафтиш карда мешавад.

3. Ҳангоми назорати низоми гумруқӣ мақомоти гумрук ҳуқуқ доранд ба таври асоснок ҳӯҷату маълумоти иловагиро танҳо бо мақсади тафтиши маълумоти дар декларатсияи гумруқӣ ва дигар ҳӯҷатҳои гумруқӣ дарҷардида дархост карда гиранд. Мақоми гумрук чунин ҳӯҷату маълумотро дар шакли ҳаттӣ талаб мекунад ва мӯҳлати пешниҳоди онҳоро муайян мекунад, ки бояд барои тафтиш кифоя бошад.

4. Дарҳости ҳӯҷату маълумоти иловаги ва тафтиши онҳо барои иҷозати мол ба муомилот монеа намешавад (моддаи 149), ба шарте агар дар ҳамин Кодекс тартиби дигар пешбинӣ нашуда бошад.

Моддаи 409. Пурсиши шифоҳӣ

Ҳангоми барасмиятдарории гумрукии молу воситаҳои нақлиёте, ки аз сарҳади гумруқӣ интиқол дода мешаванд, шахсони мансабдори мақомоти гумрук ҳуқуқ доранд пурсиши шифоҳии шахсони воқеӣ, инчунин шахсонеро, ки намояндагони ташкилотҳои ваколатдори чунин молу воситаҳои нақлиёт мебошанд, бе тартиб додани тавзехи ин шахсон дар шакли ҳаттӣ доир намоянд.

Моддаи 410. Гирифтани тавзехот

1. Гирифтани тавзехот, яъне аз ҷониби шахсони мансабдори мақомоти гумрук дар бораи вазъе, ки барои назорати низоми гумруқӣ зарур аст, аз шахсони дар моддаи 15 ҳамин Кодекс зикргардида, декларантҳо ва дигар

шахсоне, ки бо интиқоли молу воситаҳои нақлиёт аз сарҳади гумруки машғуланд ва чунин маълумотро доранд.

2. Тавзехот ба таври хаттӣ тартиб дода мешавад. Намунаи тавзехот аз тарафи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ муқаррар карда мешавад.

Моддаи 411. Мушоҳидаи гумрукӣ

Мушоҳидаи гумрукӣ яъне ошкоро, мақсадноқ мунтазам ё як маротиба, мустақим ё гайримустақим (бо истифодай воситаҳои техниқӣ) аз ҷониби шахсони мансабдори ваколатдори мақоми гумрук бо ҷашм мушоҳида кардани интиқоли молу воситаҳои нақлиёти таҳти назорати гумрукӣ қарордошта, амалиёти боркашонӣ ва дигар амалиёти мебошад.

Моддаи 412. Азназаргузаронии гумрукии молу воситаҳои нақлиёт

1. Азназаргузаронии гумрукии молу воситаҳои нақлиёт, яъне азназаргузаронии мол, бағочи шахсони воқеӣ, воситаҳои нақлиёт, зарфҳои боркашӣ, тамғаҳои гумрукӣ, мӯхру дигар воситаҳои ҳаммонандсозии мол бо мақсади назорати гумрукӣ аст, ки аз тарафи шахсони мансабдори мақомоти гумрук сурат мегирад, ба шарте, ки чунин азназаргузаронӣ ба кушодани дари воситаҳои нақлиёт ё баровардани онҳо ва осеб дидани борҷомаи мол алоқаманд набошад.

2. Дар минтақаи назорати гумрукӣ азназаргузаронии гумрукии молу воситаҳои нақлиёт мумкин аст дар гайби декларант ва дигар шахсони ваколатдори молу воситаҳои нақлиёт ва намояндагони онҳо сурат гирад, ба истиснои ҳолатҳое, ки агар шахсони зикргардида ҳоҳиши ҳангоми муоинаи гумрукӣ иштирок карданро дошта бошанд.

3. Агар дар рафти азназаргузаронии гумрукии молу воситаҳои нақлиёт маълум гардад, ки миқдори мол ҳангоми декларатсиякунӣ нодуруст нишон дода шудааст, мақоми гумрук миқдори молро барои мақсадҳои гумрукӣ мустақилона муайян мекунад.

4. Аз натиҷаи азназаргузаронии гумрукии молу воситаҳои нақлиёт, агар натиҷаи чунин азназаргузаронӣ дар оянда зарур бошад, шахсони мансабдори мақомоти гумрук тибқи намунаи тасдиқнамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ акт тартиб медиҳанд. Бо талаби шахси ваколатдори мол ва (ё) воситаҳои нақлиёт шахсони мансабдори мақомоти гумрук вазифадоранд акт тартиб диханд ё дар ҳуҷҷатҳои нақлиётии (боркашонии) дар дасти ин шаҳс буда дар бораи аznазаргузаронии гумрукии молу воситаҳои нақлиёт сабт гузоранд. Нусхай дуюми акти аznазаргузаронии гумрукӣ ба шахси ваколатдори мол ва (ё) воситаҳои нақлиёт супорида мешавад.

Моддаи 413. Муоинаи гумрукии молу воситаҳои нақлиёт

1. Муоинаи гумрукӣ, яъне аз тарафи шахсони мансабдори ваколатдори мақоми гумрукӣ барои аznазаргузаронии молу воситаҳои нақлиёт бо кушодани тамға, мӯхр ва дигар воситай ҳаммонандсозии амвол, кушодани борҷомаи мол ё

бороҳи воситаи нақлиёт ё зарфу контейнерҳо ва дигар чойҳо, ки дар онҳо мол ҳаст ё буданаш мумкин аст, гузаронида мешавад.

Муоинаи гумрукии мол баъди қабули декларатсияи гумрукии мол гузаронида мешавад. То қабули декларатсияи гумрукии моле, ки ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон оварда мешавад, муоинаи гумрукӣ бо мақсади ҳаммонандсозии мол барои мақсадҳои гумрукӣ ё ҳангоми будани маълумот доир ба вайронкуни қонунгузории гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷиҳати муоинаи чунин маълумот, инчунин барои назорати гумрукӣ дар асоси тафтиши интихобӣ гузаронида мешавад (*Қонуни ҶТ аз 15.03.2016 № 1298*).

2. Шахси мансабдори ваколатдори мақоми гумрук барои муоинаи гумрукӣ қарор қабул карда, декларант ё дигар шахси ваколатдори мол ва (ё) воситаҳои нақлиётро, агар ў маълум бошад, дар ин бора хабардор мекунад. Ҳангоми муоинаи гумрукии молу воситаҳои нақлиёт шахсони зикршуда иштирок карда метавонанд ва бо талаби шахсони мансабдори ваколатдори мақомоти гумрук бошад, шахсони зикргардида ё намояндаҳои онҳо вазифадоранд иштирок намоянд. Ҳангоми набудани намоянда, ки интиқолдиҳанда маҳсус ваколатдор намудааст, чунин шахси воқеии идоракунандай воситаи нақлиёт мебошад.

3. Ҳангоми набудани декларант ё дигар шахсҳои нисбати мол ва (ё) воситаҳои нақлиёт ваколатдор ва намояндаҳои онҳо мақоми гумрук ҳуқуқ дорад дар ҳолатҳои зерин муоинаи гумрукӣ гузаронад:

1) дар сурати наомадани шахсони мазкур баъди гузаштани мӯҳлати дар қисми 1 моддаи 129 ҳамин Кодекс муайяншуда;

2) чой доштани таҳдид ба бехатарии давлатӣ, тартиботи ҷамъиятӣ, ҳаёт ва саломатии инсон, ҳайвонот, наботов, мухити табиии зист, ҳифзи арзишҳои маданий ва дигар ҳолатҳо, ки таъхирнопазир аст (аз чумла нишонаҳо, ки ба моддаи оташангез, ашёи дорои хатари таркиш, тарканда, заҳролудкунанда, моддаҳои химиявию биологии хатарнок, воситаҳои нашъадор, моддаҳои психотропӣ, зудтаъсиркунанда, заҳролуд, заҳрнок, моддаҳои радиоактивӣ, маводи ядроӣ ва дигар моли шабеҳ ки аз бадбӯй будани мол далолат мекунанд);

3) таҳвили мол тавассути почтаи байналмилалӣ (боби 38);

4) дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаштани молу воситаҳои нақлиёт бо вайрон кардани низоми гумрукии аз ин қаламрав баровардани молу воситаҳои нақлиёт.

Молу воситаҳои нақлиёт дар ҳолатҳои зикршуда бо иштироки шахсони холис мавриди муоинаи гумрукӣ қарор мегиранд.

4. Агар як қисми моле, ки дар декларатсияи гумрукӣ чун моли як номгӯй аз муоинаи гумрукӣ гузашта бошад, натиҷаи чунин муоина ба ҳамаи чунин моли дар декларатсияи гумрукӣ қайдшуда даҳл мекунад. Агар, декларант ё дигар шахсони нисбати мол ваколатдор чунин шуморанд, ки натиҷаи муоина ҳамаи молро фаро нағирифтааст, онҳо ҳуқуқ доранд гузаронидани муоинаи гумрукии иловагии қисми боқимондаи молро талаб намоянд.

5. Агар дар рафти муоинаи гумрукии молу воситаҳои нақлиёт далели нодуруст нишон додани миқдори мол ҳангоми декларатсиякунони мукаррар

карда шавад, мақоми гумрук миқдори молро барои мақсадҳои гумруқӣ мустақилона муайян мекунад.

6. Тибқи натиҷаи муоинаи гумруқӣ ду нусха акт тартиб дода мешавад. Дар акти гузаронидани муоинаи гумруқӣ маълумоти зерин нишон дода мешавад:

1) маълумот дар бораи шахсони мансабдори мақомоти гумрук, ки муоинаи гумруқӣ гузарониданд ва шахсоне, ки дар муоинаи гумруқӣ иштирок доштанд;

2) сабабҳои гузаронидани муоинаи гумруқӣ бе иштироки декларант ё дигар шахси нисбати молу воситаҳои нақлиёт ваколатдор;

3) натиҷаи муоинаи гумруқӣ.

Намуди акт аз тарафи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ тасдиқ карда мешавад.

Нусхай дуюми акт ба шахси нисбати мол ва (ё) воситаҳои нақлиёт ваколатдор ё ба намояндаи мол супорида мешавад, ба шарте, ки ӯ аниқ карда шуда бошад.

Моддаи 414. Муоинаи шахс

1. Муоинаи шахс ҳамчун шакли истисноии назорати гумруқӣ бо қарори сардори мақоми гумрук ё шахси ивазкунандай ӯ ҳангоми мавҷуд будани далели коғи барои гумонбар шудан ба он, ки шахси воқеии аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаранда ё дар минтақаи назорати гумруқӣ ё дар минтақаи транзитии фурӯдгоҳи кӯшодаи байналмилалӣ қарордошта моли барои воридот ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва содирот аз ин қаламрав манъбуدارо ё интиқоли онро бо вайрон кардани тартиботи дар ҳамин Кодекс муқарраршуда пинҳон карда, онро ихтиёран намедиҳад, иҷозат дода мешавад.

Қарори муоинаи шахс аз тарафи сардори мақоми гумрук ё шахси ивазкунандай ӯ бо гузоштани амри хаттӣ ба гузориши шахси мансабдори мақомоти гумрук қабул карда мешавад.

2. Шахси мансабдори мақоми гумрук вазифадор аст, ки шахси воқеиро қабл аз шурӯи муоинаи шахси бо қарори муоина шудани шахс, ҳуқуқу вазифаҳояш ҳангоми муоина шинос карда, таклиф намояд, ки моли пинҳонкардаашро ихтиёран супорад.

Далели шиносоии шахси воқеи бо қарори муоина шудани ӯ бо роҳи аз тарафи шахси мазкур гузоштани сабти даҳлдор дар ин қарор тасдиқ карда мешавад. Дар сурати аз чунин амал даст қашидан дар ин бора дар қарори муоина шудани шахс сабт гузошта мешавад ва бо имзои шахси мансабдори мақомоти гумрук, ки оид ба муоинаи шахс қарор қабул кардааст, тасдиқ карда мешавад.

3. Шахс аз тарафи шахсони мансабдори мақомоти гумруқӣ, ки бо ӯ ҳамчинс мебошанд, дар ҳузури ду шахси холиси ҳамчинсанш дар бинои алоҳидае, ки ба талаботи санитарию гигиенӣ мувоғиқ аст, муоина карда мешавад.

Ба ин бино даромадани шахсони воқеии дигар ва рафти муоинаи шахсро мушоҳида кардани онҳо манъ аст. Тани шахси муоинашавандаро бояд танҳо корманди тиб ташхис намояд ва ӯ ҳуқуқ надорад, ки аз иҷрои қарори сардори

мақомоти гумрук ё шахси вайро ивазкунанда оид ба муоинаи шахс саркаши кунад.

Ҳангоми муоинаи шахсони ноболиг ва гайри қобили амал, намояндагони қонунии онҳо (падар ё модар, падархонд, сарпараст, парастор,) ё шахсони ӯро ҳамроҳикунанда ҳуқуқӣ иштирок доранд.

4. Шахс бояд боодобона муоина шуда, ба иззати нафси ӯ нарасанд, ба саломатӣ ва моли шахси муоинашаванда дар сатҳи зарурӣ барои ёфтани моли аз тарафи шахси воқеӣ пинҳонкардашуда зарари гайриқонунӣ расонида нашавад.

5. Шахс (намояндаи қонунии вай) дар рафти муоина вазифадор аст талаботи қонунии шахси мансабдори муоинакунандаи мақоми гумрукро ичро намояд ва ӯ ҳуқуқ дорад:

1) талаб намояд, ки қарори сардори мақоми гумрук ё шахси ивазкунандаи ӯро дар бобати муоина шуданаш нишон диханд;

2) бо ҳуқуқу ӯҳдадориҳои худ шинос шавад;

3) баёнот дихад, дарҳост пешниҳод кунад;

4) баъди тартиб додани акти муоина бо он шинос шавад ва изҳорот дихад, он бояд ба ин акт дохил карда шавад;

5) аз забони модарӣ ё хизмати тарҷумон истифода намояд;

6) мутобиқи ҳамин Кодекс баъди анҷом ёфтани муоинаи шахс ба шарте, ки ҳуқуқу манфиатҳои қонунии худро ҳангоми муоина шуданаш поймолшуда ҳисобад, метавонад аз амали шахсони мансабдори мақомоти гумрук шикоят намояд.

6. Оид ба муоинаи шахс аз рӯи намунаи аз тарафи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ тасдиқгардида ду нусха акт тартиб дода мешавад.

Акто шахси мансабдори мақоми гумрук, ки шахсро муоина кардааст, шахси воқеие (намояндаи қонунии ӯ), ки нисбати вай муоина гузаронида шудааст, шахсони холис ва агар ташхиси бадан гузаронида шуда бошад, корманди тиббӣ имзо мекунад. Нусхай дуюми акт ба шахсе, ки мавриди муоина қарор гирифтааст (намояндаи қонунии ӯ), супорида мешавад.

Моддаи 415. Тағтиши маркировкаи мол бо маркаҳои маҳсус, дар онҳо мавҷуд будани нишонаҳои ҳаммонандсозӣ

1. Мақомоти гумрук маркаҳои маҳсус доштани мол ё борҷомаи он, воситаҳои ҳаммонандсозӣ ё дигар усулҳои ишорагузории молро, ки барои тасдиқи воридоти расмии он ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳолатҳои пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода мешаванд, тағтиш мекунанд.

2. Агар моли дар қисми якуми ҳамин модда зикршуда маркаҳои маҳсус, воситаҳои ҳаммонандсозӣ ё усулҳои дигари нишонагузорӣ надошта бошад, ин гуна далел ҳамчун ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон бе расмиёти

гумрукӣ ва иҷозати мол барои муомилот овардани мол ҳисоб меёбад, ба шарте агар шахси дорандай чунин мол акси ин ҳолатро исбот накунад.

Моддаи 416. Азназаргузаронии бино ва ҳудуди он

1. Бино ва ҳудуди он бо мақсади тасдики мавҷудияти молу воситаҳои нақлиёти таҳти назорати гумрукӣ буда, аз ҷумла шартан иҷозатдодашуда дар анборҳои нигоҳдории муваққатӣ, анборҳои гумрукӣ, анборҳои озод, дар биноҳои мағозаи савдои бебоҷ инчунин дар дасти шахсоне, ки бояд мол мутобики шартҳои расмиёти гумрукӣ ё низоми гумрукии пешбининамудаи ҳамин Кодекс бошад, мавриди азназаргузарони қарор мегиранд. Бино ва ҳудуди он ҳангоми будани маълумот оид ба талафи мол ва (ё) воситаҳои нақлиёт, бегона ё истифода намудан бо дигар мақсад ё бо вайрон кардани талабот ва шартҳои муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс барои санчиши чунин маълумот, инчунин дар асоси тафтиши интихоби тафтиш карда мешавад.

2. Бино ва ҳудуди дар қисми 1 ҳамин модда нишондодашуда аз ҷониби мақомоти гумрук дар нуқтаи гузаргоҳи Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар минтақаҳои назорати гумrukӣ, ки қад - қади сарҳади гумrukӣ ташкил ёфтаанд, инчунин шахсонеро, ки моли овардаашонро ба таври чакана ё яклюҳт савдо мекунанд, дар сурати расидани маълумот дар мавриди дар бино ё ҳудуди таҳти ихтиёрдории ин шахсон мавҷуд будани молу воситаҳои нақлиёте, ки ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо вайрон кардани тартиби пешбининамудаи ҳамин Кодекс оварда шудаанд ва барои тафтиши чунин маълумот аз назар гузаронида мешаванд.

3. Азназаргузаронии биноҳои истиқомати иҷозатдода намешавад.

4. Бино ва ҳудуди он бо нишон додани амрномаи аз тарафи сардори мақоми гумruk ё шахси ўро ивазкунанда имзошуда ва шаҳодатномаи хизматӣ аз назар гузаронида мешавад. Номгӯи шахсони мансабдори мақомоти гумruk, ки ба ин биною ҳудуд ҳуқуқӣ даромадан доранд, инчунин намунаи амрнома аз тарафи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ муайян карда мешавад. Агар қонунгузории гумruki Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигари дастрасии шахсони ваколатдори мақомоти давлатиро ба объектҳои алоҳида муқаррар карда бошад, шахсони ваколатдори мақомоти гумruk ҳуқуқдоранд ба объектҳои зикргардида бо тартиби муайянкардаи ин санадҳои ҳуқуқӣ ворид шаванд.

5. Ҳангоми роҳ надодани шахсони мансабдори мақоми гумruk ба бино ва ҳудуди он, шахсони мазкур ҳуқуқдоранд бо рафъ намудани муқовимат ва қушодани дари бинои маҳкам дар ҳузури ду шахси холис ба бино дароянд, ба истиснои ҳолатҳое, ки қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигари ба объектҳои алоҳида ворид шудани шахсони мансабдори мақомоти давлатиро муқаррар кардааст. Мақомоти гумruk прокурорро аз ҳамаи ҳолатҳои воридшавӣ ба биною ҳудуди он бо рафъи муқовимат, қушодани дари биноҳои маҳкам дар давоми 24 соат огоҳ менамоянд.

6. Бино ва ҳудуди он бояд дар муддати қӯтоҳтарин аз назар гузаронида шавад ва он бояд аз 24 соат зиёд набошад.

7. Оид ба натицаи азназаргузарони тибқи намунае, ки мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ тасдиқ мекунад, акт тартиб дода мешавад. Нусхай дуюми акти мазкур ба дasti шахсе, ки бино ё ҳудуди он аз назар гузаронда шудааст, супурда мешавад.

Моддаи 417. Санчиши гумруқӣ

(Конуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845)

1. Мақомоти гумрук санчиши гумрукии декларантҳо ва шахсони дигари анҷомдиҳандай фаъолиятеро, ки назорати он ба зиммаи мақомоти гумруқ аст, дар сурати вучуд доштани асоси кофӣ барои гумони аз ҷониби чунин шахсон риоя накардани қонунгузории гумруқӣ мегузаронанд.

2. Санчиши гумрукиро мақомоти гумрук метавонанд нисбат ба шахсони зерин гузаронанд:

1) декларантҳо ва шахсоне, ки дар моддаи 15 ҳамин Кодекс пешбинӣ шудаанд, - агар дар натицаи татбиқи намудҳои дигари назорати гумрукии пешбининамудаи ҳамин боб маълумоте ошкор шуда бошад, ки аз беъти маддии маълумоти ҳангоми барасмиятдарории гумрукии пешниҳодшуда ё аз истифода ва ихтиёрдории мол бо риоя накардани талабот ва маҳдудиятҳои муқарраршуда шаҳодат диҳанд;

2) брокерҳои гумруқӣ (намояндагон), соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ, соҳибони анборҳои гумруқӣ, соҳибони анборҳои озод, соҳибони мағозаҳои савдои бебоҷ ва боркашонҳои гумруқӣ - ҳангоми ошкор шудани маълумоте, ки дар бораи вайрон кардани баҳисобигрии молҳои аз сарҳади гумруқӣ интиқолшаванд ва ҳисбот дар бораи онҳо ё риоя накардани дигар талаботу шартҳои фаъолияти навъи даҳлдори муқарраркардаи ҳамин Кодекс шаҳодат медиҳад;

3) шахсоне, ки моли воридкардаашонро ба таври чакана ё яклухт савдо мекунанд - ҳангоми ошкор шудани маълумоти гувоҳидиҳандай он, ки молҳо ба қаламрави гумруқӣ бо халалдор шудани талаботу шартҳои муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс ворид гаштаанд ва ин боиси вайрон шудани тартиби супоридани боҷҳои гумруқӣ ва андозҳо ё риоя накардани мамнӯияту маҳдудиятҳои мутобики санадҳои меъёрии ҳукуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраршуда гардидааст.

3. Санчиши гумруқӣ аз анҷом додани санчиши далели ҷойгиркунонии молҳо таҳти низоми гумрукии муайян ё таҳти расмиёти гумруқӣ, риояи талаботу шартҳои истифодаи молҳо дар низоми гумруқӣ ё расмиёти гумрукии марбута, инчунин ҳаққонияти маълумоти дар декларатсияи гумруқӣ ва ҳуҷҷатҳои дигари зимни барасмиятдарории гумруқӣ пешниҳодшаванд нишондодашуда тавассути муқоисаи ин маълумот бо маълумотҳои баҳисобигрий ва ҳисботдиҳии муҳосибӣ, бо ҳисобҳо, бо иттилооти дигари шахсони дар ҳамин модда зикргардида иборат аст. Ҳангоми гузаронидани санчиши гумруқӣ амалиёти дигари назорати гумруқӣ метавонанд истифода гарданд. Тибқи зарурат санчиши гумруқӣ метавонад аз ҷониби мақомоти гумрук бо ҷалби мақомоти дигари давлатӣ гузаронида шавад.

4. Санчишҳои гумрукӣ метавонанд нақшавӣ ва ғайринақшавӣ бошанд. Санчиши гумрукӣ нақшавӣ санчишест, ки ба нақшай даврии фаъолияти назоратии мақоми гумрук ворид карда шудааст. Санчишҳои дигари гумрукӣ санчишҳои ғайринақшавӣ мебошанд. Вобаста ба мақсаднокӣ ва ҷойи гузарониданашон санчишҳои гумрукӣ метавонанд маҷмӯй, мавзӯй, камералӣ ва сайёр бошанд, ки хусусиятҳои гузарониданашонро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ тибқи ҳамин Кодекс муайян менамояд.

5. Санчиши гумрукӣ дар асоси дастури сардори мақоми гумрук ё муовини ваколатдори ӯ гузаронида мешавад. Дар дастур номгӯи мақоми гумруке, ки санчишро мегузаронад, номгӯи шахси ҳуқуқӣ ё насаб, ном, номи падари шахсоне, ки нисбаташон санчиши гумрукӣ гузаронида мешавад, насаб ва сарҳарфҳои ном ва номи падари санчишгарон, вазифаи онҳо, мавзӯи (масъалаҳои) санчиши гумрукӣ ва мӯҳлати гузаронидани он қайд карда мешаванд.

6. Қабл аз гузаронидани санчиши гумрукӣ шахсони мансабдори мақоми гумруке, ки чунин санчиши гумрукиро мегузаронад, вазифадоранд ба роҳбари шахси ҳуқуқии (намояндагӣ ва филиалҳо) санцидашаванда, дар вақти ҳозир набуданаш - ба намояндай шахси ҳуқуқӣ (намояндагӣ ва филиалҳо) ё ба шахсони дигари санцидашаванда, дар вақти ҳозир набуданашон - ба намояндагони қонунии онҳо шаҳодатномаи хизматӣ ва дастур дар хусуси гузаронидани санчиши гумрукиро нишон диҳанд, инчунин маълумоти заруриро ба китоби баҳисобгирии санчишҳо (ревизияҳо) сабт намоянд.

7. Мӯҳлати гузаронидани санчиши гумрукӣ набояд аз сӣ рӯзи тақвимӣ зиёд бошад. Мӯҳлати мазкур метавонад аз ҷониби сардори мақоми гумрук ё муовини ваколатдори ӯ то сӣ рӯзи дигар тамдид гардад. Тамдиҳи мӯҳлати гузаронидани санчиши гумрукӣ бо тартиби муайяннамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ сурат мегирад. Гузаронидани санчиши гумрукӣ метавонад вобаста ба фосилаҳои вақте, ки байни ба шахс изҳор намудани талаботи мақоми гумрук оид ба пешниҳод намудани ҳуччату маълумотҳо ва пешниҳоди ҳуччату маълумотҳои мазкур, инчунин барои бо дарҳости мақоми гумрук дастрас кардани маълумоту ҳуччатҳои дигар сарф шудааст, бо қарори сардори мақоми гумрук ё муовини ваколатдори ӯ боздошта шавад. Давраи танаффусҳо дар гузаронидани санчиши гумрукӣ ба мӯҳлати умумии гузаронидани санчиши гумрукӣ дохил намешавад.

8. Ҳангоми гузаронидани санчиши гумрукӣ мақомоти гумрук ҳуқуқ доранд:

1) пешниҳоди ройгони ҳама гуна ҳуччату маълумотро (ҳамчунин ҳуччатҳои бонкиро), аз ҷумла дар шакли ҳуччатҳои электронӣ, ки ба гузаронидани амалиёти истеҳсолӣ, тиҷоратӣ ё ғайра бо молҳои тавассути сарҳади гумруки интиқолёбанда тааллуқ доранд, талаб намоянд ва бо онҳо шинос гарданд;

2) дар доираи салоҳияти худ ба ҳазина ва манбаъҳои маълумотии системаҳои автоматиқунонидашудаи иттилоотии шахси санцидашаванда бо назардошти талаботи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба ҳифзи иттилоот роҳ ёбанд;

3) бино ва қаламрави шахси санцидашавандаро аз назар гузаронанд, инчунин аз назаргузаронии гумрукӣ ва муоинаи гумрукиро мувофиқи талаботи ҳамин

Кодекс дар хузури намояндагони ваколатдори шахси санчидашаванда анҷом диханд;

4) гузаронидани ҳисобрасии молҳоро бо тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон талаб намоянд, инчунин санчиши дурустии гузаронидани онҳоро анҷом диханд;

5) ҳӯҷатҳо ва иқтибос аз онҳоро, ки бо имзои шахси мансабдори ваколатдор ва мӯҳри шахси ҳуқуқӣ ва соҳибкори инфиродӣ тасдиқ гардидаанд, аз шахсони санчидашаванда талаб намоянд;

6) баёноти хаттиро аз шахсони мансабдори шахси ҳуқуқӣ, соҳибкори инфиродӣ ва шахсони дигари санчидашаванда аз рӯи масъалаҳое, ки дар рафти гузаронидани санчиши гумруқӣ пайдо мешаванд, талаб намоянд;

7) биноҳоро мӯҳри манъи истифода зананд;

8) ҳӯҷатҳоеро, ки аз содир гаштани ҳуқуқвайронқунӣ шаҳодат медиҳанд, тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорӣ ситонанд. Зимнан шахсони санчишгар ҳуқуқи нусхабардорӣ кардани ҳӯҷатҳои ситонидашударо доранд;

9) мутобиқи моддаи 418 ҳамин Кодекс молҳоро ситонанд ё ба ҳабс гиранд;

10) амалҳои дигари пешбининамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистонро анҷом диханд.

9. Мӯҳри манъи истифода задан ба биноҳо ва ситонидани ҳӯҷатҳое, ки аз содир гаштани ҳуқуқвайронқунӣ шаҳодат медиҳанд, дар мавридиҳои истиснӣ, дар сурате ки наандешидани тадбирҳои мазкур боиси пинҳон мондани ҳуқуқвайронқунӣ мегардад, анҷом дода мешаванд.

10. Барои мақсадҳои гузаронидани санчиши гумруқӣ мақомоти гумрук метавонанд натиҷаҳои ҳисобрасии молҳоро, ки шахси дорои ваколат нисбати молҳо ё дорои масъулияти нигаҳдории чунин молҳо ё мақомоти назоратӣ гузаронидааст, хулосаҳои аудиторӣ, инчунин санаду хулосаҳоеро, ки мақомоти давлатӣ таҳия кардаанд, истифода намоянд.

11. Натиҷаҳои гузаронидани санчиши гумруқӣ бо акте ба расмият дароварда мешаванд, ки шакли онро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ муқаррар кардааст. Акти санчиши гумруқӣ дар давоми 10 рӯз пас аз ба анҷом расидани санчиши гумруқӣ дар на камтар аз ду нусха тартиб дода мешавад.

12. Дар акти санчиши гумруқӣ бо назардошти хусусиятҳои гузаронидани намудҳои алоҳидай санчишҳои гумруқӣ бояд инҳо дарҷ ёбанд:

1) асоси таъин шудани санчиши гумруқӣ, сана ва раками дастур барои гузаронидани он, вазифаҳо, насаб ва сарҳарфҳои ном ва номи падари шахсоне, ки санчишро гузаронидаанд;

2) санаи оғоз ва анҷоми санчиши гумруқӣ (дар мавриди ҷо доштани танаффусҳо фосилаи онҳо нишон дода мешавад), инчунин макони тартиб дода шудани акти санчиши гумруқӣ;

3) вазифаҳо, насаб ва сарҳарфҳои ном ва номи падари кормандони шахси санчидашаванда, ки вазифадоранд акти санчиши гумрукиро имзо намоянд, бо

зикри ҳатмии давраи кориашон дар вазифаҳои ишғолнамуда, насаб ва сарҳарфи ном ва номи падари роҳбари шахси ҳуқуқӣ (намояндагӣ ва филиалҳо) ва шахси ба зиммааш вазифаҳои сармуҳосиби (муҳосиби калон бо ҳуқуқҳои сармуҳосиби) шахси ҳуқуқӣ, соҳибкори инфириодии санцидашаванд, ки мансабҳои зикршударо дар давраи санчиший ишғол менамуданд, инчунин шахсони дигаре, ки ба санчиши гумrukӣ ҷалб гардидаанд;

4) номгӯ, макони воқеъшавӣ ва тобеияти шахси ҳуқуқӣ, насаб, ном ва номи падар, ҷойи истиқомати соҳибкори инфириодии санцидашаванд, рақами инфириодии андозсупорандай онҳо, рақами суратхисобҳои ҷорӣ бо зикри бонкҳо ва (ё) ташкилотҳои қарздиҳию молиявии гайрибонкие, ки дар онҳо ҳисобҳои мазкур кушода шудаанд (дар сурати мавҷуд буданашон);

5) мавҷуд будани китоби баҳисобгирии санчишҳо (ревизияҳо), инчунин иттилоъ дар хусуси навиштаҷоти дар он сабтшуда оид ба санчиши гумрукии мазкур;

6) кӣ ва кай санчишҳои гумрукиро дар давраи санчиший бо худи ҳамон мавҷӯъ қаблан гузаронидааст, чӣ гуна тадбирҳо вобаста ба далелҳои ошкоршудаи қонуншиканӣ андешида шудаанд;

7) қадом амалиёти (хучҷатҳои) молиявию ҳочагидорӣ, бо қадом усул ва мансуб ба қадом давра санцида шудаанд;

8) макон, замон (агар он муқаррар карда шуда бошад) ва хусусияти ҳуқуқвайронкунии содиршуда, санадҳои қонунгузорие, ки талаботашон вайрон карда шудааст;

9) андозаи зарари расонидашуда (агар он мавҷуд бошад) ва оқибатҳои дигари ҳуқуқвайронкунҳои ошкоршуда;

10) маълумоти пешбининамудаи қисми 8 моддаи 418 ҳамин Кодекс;

11) маълумоти дигаре, ки барои баррасии мавод оид ба натиҷаҳои санчиши гумrukӣ ва қабули қарорҳо аз рӯи онҳо зарур аст.

13. Дар акти санчиши гумrukӣ бояд дарчи воқеӣ, амиқ ва дақиқи далелҳои ошкоршуда риоя гардад. Ба акти санчиши гумrukӣ ворид кардани гумону таҳмин ва маълумоти тасдиқнашуда дар бораи фаъолияти шахси санцидашаванд мумкин нест. Ҳангоми гузаронидани санчиши гумrukӣ шахсони мансабдори мақоми гумрук вазифадоранд, ки ҳама гуна далелу ҳолатҳои барои қабули қарори асоснок аҳамияти ҷиддӣ доштаро маълум намоянд.

14. Акти санчиши гумrukӣ аз ҷониби шахсони мансабдори мақоми гумрук, ки санчиши гумrukиро гузаронидаанд, ба имзо мерасад. Роҳбари шахси ҳуқуқӣ (намояндагӣ ва филиалҳо), дар вақти ҳозир набудани вай -намояндаи қонунии шахси ҳуқуқӣ (намояндагӣ ва филиалҳо) ё соҳибкори инфириодӣ, дар вақти ҳозир набудани он - намояндаи қонунии соҳибкори инфириодӣ, инчунин шахсе, ки вазифаҳои сармуҳосиби (муҳосиби калон бо ҳуқуқҳои сармуҳосиби) шахси ҳуқуқӣ ё соҳибкори инфириодии санцидашавандаро ба зимма дорад, вазифадоранд акти санчиши гумrukиро имзо намоянд. Дар ҳолати саркашӣ кардани шахсони дар ҳамин қисм зикргардида аз имзо кардани акти санчиши

гумрукӣ, дар он навиштаоти даҳлдор сабт карда мешавад. Пас аз ба имзо расидани акти санчиши гумрукӣ ё дар ин акт сабт кардани навиштаот дар хусуси аз имзо саркашӣ кардани он, нусхай дуюми ин акт ба шахсе, ки дар ҳамин қисм зикр гардидааст, супорида мешавад. Дар ҳолати саркашӣ кардан аз гирифтани акти санчиши гумрукӣ, дар он навиштаоти даҳлдор сабт гардида, нусхай дуюми акти мазкур ба унвони шахси ҳуқуқӣ ё соҳибкори инфиродии санцидашуда равон карда мешавад.

15. Дар ҳолати вучуд доштани раддия нисбат ба акти санчиши гумрукӣ шахсони онро имзокунанд пеш аз имзо навиштаоти даҳлдорро дар ин хусус сабт менамоянд ва на дертар аз сӣ рӯзи тақвимӣ аз рӯзи ба имзо расидани акт раддияни худро вобаста ба мазмуни он ба таври хаттӣ ба мақоми гумруке, ки санчиши гумрукиро таъин намудааст, пешниҳод мекунанд. Пас аз гузаштани ин мӯҳлат раддияҳо барои баррасӣ қабул карда намешаванд.

16. Асоснокии ваҷхе, ки дар раддия изҳор шудааст, аз ҷониби шахсони мансабдори санчиши гумрукиро анҷомдодаи мақоми гумruk санцида мешавад ва дар ин хусус ҳулосаи хаттие тартиб дода мешавад, ки бо он шахсони бо тартиби муқарраршуда пешниҳоднамудаи раддия бо акти санчиши гумрукӣ бояд шинос карда шаванд.

17. Дар ҳолати ошкор шудани аломатҳои ҷиноят ё ҳуқуқвайронкуни маъмурӣ аз ҷониби шахсони мансабдори мақоми гумruk, ки санчишро мегузаронанд, то анҷоми санчиши гумрукӣ акти фосилавии алоҳида тартиб дода мешавад. Дар асоси акти фосилавӣ мақомоти гумruk мувофиқи қонунгузории мурофиавии ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ҳуқуқвайронкуниҳои маъмурӣ амал менамоянд. Далелҳои дар акти фосилавӣ нишондодашуда ба акти санчиши гумрукӣ, ки пас аз анҷоми санчиши гумрукӣ тартиб дода мешавад, ворид карда мешаванд. Тарзи таҳия кардан, ба имзо расонидан ва супоридани акти фосилавӣ бо ҳамон тартибест, ки барои акти санчиши гумрукӣ муқаррар шудааст.

18. Қарорро аз рӯи акти санчиши гумрукӣ сардори мақоми гумruk ё муовини ваколатдори ӯ дар доираи салоҳияташон, ки ҳамин Кодекс муайян намудааст, дар мӯҳлати на дертар аз сӣ рӯзи тақвимӣ аз рӯзи гирифтани маводҳои санчиши гумрукӣ қабул мекунанд (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

Моддаи 418. Ба ҳабс гирифтани ё ситонидани амвол ҳангоми санчиши гумрукӣ (Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845)

1. Ҳангоми санчиши гумруки мол дар ҳолатҳои зерин ба ҳабс гирифта мешавад (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*):

1) ҳангоми ошкор намудани моле, ки маркаи маҳсус, воситаҳои ҳаммонандсозӣ, ё тарзҳои дигари нишонагузорӣ надорад аз чунин нишонагузориро ҳамин Кодекс ва дигар санадҳои меъёрии ҳукуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои тасдиқи он, ки мол бо роҳи қонуни ба қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид шудааст, пешбини намудаанд ё онҳо дорои маркаю нишонаҳои қалбакӣ мебошанд;

2) дар хүччатхой тичоратии шахси санцидашаванд мол умомт оид ба ичозати мол аз тарафи мақомоти гумрук қайд напуда бошад, ба шарте ки мутобиқи санадхой мөнгүйи хукуккии Чумхурии Тоҷикистон ишора шудани чунин мол умомт дар хүччатхой тичоратӣ ҳангоми муомилоти мол дар қаламрави Чумхурии Тоҷикистон ҳатмӣ бошад, ҳамчунин ҳангоми ошкор намудани нодурустии ин гуна мол умомт ё вучуд надоштани хүччатхой тичоратӣ, ки дар онҳо чунин мол умомт бояд зикр шаванд (*Қонуни ҶТаз 03.07.2012 № 845*);

3) ошкор намудани далелҳои истифода ва (ё) ихтиёрдории моли шартан барои муомилот ичозатшуда бо мақсади дигар, нисбати оне, ки онҳо аз пардоҳти бочи гумрукию андозҳои воридотӣ қисман ё пурра озод карда шудаанд.

2. Моле, ки нисбаташ ҳабс муқаррар карда шудааст, барои нигоҳ доштан ба соҳибаш ё дигар шахсе, ки нисбати ин мол ваколатдор аст, дода мешавад. Ҷои нигоҳдории чунин мол минтақаи назорати гумrukӣ эълон карда мешавад (моддаи 403).

3. Агар мутобиқи санадхой мөнгүйи хукуккии Чумхурии Тоҷикистон молро ба Чумхурии Тоҷикистон ворид намудан ё ба муомилот баровардан мумкин набошад, инчунин ҳангоми будани асоси коғи оид ба эҳтимоли он, ки ҳабси мол барои эҳтиёт кардани он коғи нест, мақомоти гумрук онро меситонанд.

Моли ситонидашуда дар анборҳои муваққатӣ ё дар дигар ҷой, ки минтақаи назорати гумrukӣ мебошад, ҷойгир карда мешавад.

4. Ситонидан ё ба ҳабс гирифтани мол метавонад анҷом дода напавад. Агар шахси молаш ошкоргардида таъмини супурдани пардоҳтҳоро, ки метавонад ситонида шавад, пешниҳод намояд, ба истиснои ҳолатҳос, ки воридоти молҳо ба Чумхурии Тоҷикистон ва муомилоти онҳо мутобиқи санадхой мөнгүйи хукуккии Чумхурии Тоҷикистон манъ аст ё нисбати ин молҳо маҳдудияти миқдори муқаррар шудааст, мол метавонад ситонида ё ба ҳабс гирифта напавад.

Боҷҳои гумrukӣ ва андоз бо мақсади муайян кардани маблағи таъмини пардоҳти онҳо мутобиқи моддаи 372 ҳамии Кодекс ҳисоб карда мешавад.

5. Мол дар асоси қарори асосноки шахси мансабдори мақомоти гумрук, ки санчиши гумrukӣ мегузаронад, дар ҳузури соҳиби мол ё намояндаи ӯ, инчунин дар ҳузури ду шахси холис ситонида ё ҳабс карда мешавад. Дар ҳолатҳои зарурӣ барои ситонидан ё ба ҳабс гирифтани мол мутахассис даъват карда мешавад (моддаи 425). Пеш аз ситонидан ё ҳабси мол шахси мансабдори мақомоти гумрук вазифадор аст ба шахсе, ки молаш ситонида ё ҳабс карда мешавад, қарори ситонидан ва ҳабс намудани молро пешниҳод кунад (*Қонуни ҶТаз 03.07.2012 № 845*).

6. Оид ба ситонидан ё ҳабс кардани мол протокол тартиб дода мешавад. Дар протокол ё рӯйихати ба он замимагардида моли ситонидашуда ва ё ҳабспуда номгӯи он, миқдор ва нишонаҳои хоса пурра қайд карда мешавад. Протоколи мазкурро шахси мансабдори мақоми гумрук, ки молро ситонидааст ё ҳабс кардааст ва шахс ё намоянда, ки молаш ситонида ё ҳабс карда мешавад, инчунин шахсони холис имзо мекунанд. Нусхай протокол ба соҳиби мол ё намояндаи ӯ супурда мешавад.

7. Моли ситонида ё ҳабсшуда, ба истиснои ҳолатҳое, ки он метавонад мавриди мусодира қарор гирад, барои далели шайъи зарур гардад ё аз ҳисоби он боҷи гумруқӣ пардохта шавад, баъди як рӯзи анҷом ёфтани санчиши гумруқӣ баргардонида ё аз ҳабс озод карда мешавад. Агар дар рафти санчиши муқаррар нашавад, ки нисбати чунин мол қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон вайрон карда нашудааст, он ба соҳибаш баргардонида ё фавран аз ҳабс озод карда мешавад, вале ҳарочоти нигоҳдории муваққатии мол аз ҳисоби бучети давлат пардохта мешавад (*Қонуни ҶТаз 03.07.2012 № 845*).

8. Оид ба ихтиёрдории моли ситонидашуда ё ҳабсшуда дар акте, ки дар он натиҷаи санчиши гумрукии гузаронидашуда инъикос меёбад, қайд карда мешавад (*Қонуни ҶТаз 03.07.2012 № 845*).

9. Моли ситонида ё ҳабсшудаи талабнашуда баъди ду моҳи ба охир расидани санчиши гумруқӣ бо тартиби муқаррарнамудаи фасли VI ҳамин Кодекс ихтиёрдори карда мешавад (*Қонуни ҶТаз 03.07.2012 № 845*).

БОБИ 51. ЭКСПЕРТИЗА ВА ТАҲҚИҚ ҲАНГОМИ НАЗОРАТИ ГУМРУҚӢ

Моддаи 419. Муқаррар кардани экспертиза ҳангоми назорати гумруқӣ

1. Молу воситаҳои нақлиёт ё хуччатҳое, ки дар бораи молу воситаҳои нақлиёт ё амалиёти (амали) нисбати онҳо гузаронидашаванд маълумот доранд, дар ҳолатҳое мавриди экспертиза қарор мегиранд, ки дар рафти назорати гумруқӣ барои эзоҳи масъалаҳои пайдошуда маълумоти маҳсус зарур бошад.

2. Экспертиза аз ҷониби коршиноси лабораторияи гумруқӣ, инчунин дигар ташкилотҳои даҳлдор ё дигар коршиносоне, ки мақомоти гумрук таъин мекунад, гузаронида мешавад. Ба сифати коршинос мумкин аст ҳар шахсе, ки барои додани хулоса маълумоти маҳсус дорад, таъин карда шавад. Барои гузаронидани экспертиза коршинос дар асоси шартнома ҷалб карда мешавад. Ҳангоми таъини экспертиза бо ташаббуси декларант ё дигар шахси манфиатдор шахсони мазкур ҳуқуқ доранд ба мақомоти гумрук номзади коршиносро пешниҳод намоянд.

3. Оид ба таъини экспертиза шахси мансабдори мақоми гумрук бо розигии сардори ин мақомот ё муовини ўдар ин бора қарор мебарорад, ки дар он сабаби гузаронидани экспертиза, ному нараби коршинос, номи ташкилоте, ки бояд дар он экспертиза гузаронида шавад, масъалаҳои ба зиммаи коршинос гузошташуда, рӯйихати мавод ва хуччатҳои ба ихтиёри коршинос гузошташаванд, мӯҳлати гузаронидани экспертиза ва пешниҳоди хулоса ба мақомоти гумрук қайд карда мешавад.

Дар қарор ҳамчунин дар бораи огоҳонии коршинос оид ба ҷавобгарии ҷиноятӣ барои дидою дониста додани хулосаи бардурӯғ қайд мешавад.

4. Мӯҳлати экспертиза бояд аз мӯҳлатҳои зерин зиёд набошад:

1) аз мӯҳлати нигоҳдории муваққатӣ (моддаи 103), ба шарте агар мол то гирифтани натиҷаи экспертиза иҷозат дода нашавад;

2) шаш моҳ ба шарте агар экспертиза нисбати воситаҳои нақлиёт анҷом дода шавад;

3) як сол дар дигар ҳолатҳо.

5. Шахси мансабдори мақоми гумрук вазифадор аст декларант ё дигар шахси ваколатдори молро, ба шарте, ки ин шахс аниқ бошад, бо қарори таъин шудани экспертиза шинос намояд ва ҳукуқҳои дар моддаи 423 ҳамин Кодекс пешбинигардидаро фаҳмонида, дар қарор сабти дахлдор мегузорад, ки онро шахси мазкур ё намояндааш тасдиқ менамояд.

6. Ҳарочоти мақомоти гумрук, лабораторияҳои гумрукӣ ва дигар коршиносону ташкилотҳое, ки экспертиза гузаронидаанд, ба истиснои ҳолатҳое, ки экспертиза бе ташаббуси мақомоти гумрук гузаронида шуда бошад, аз ҳисоби бучети давлат пардохта мешавад.

Моддаи 420. Ҳулосаи коршинос

1. Коршинос дар асоси тадқиқоти гузаронидашуда ва бо назардошти натиҷаи онҳо аз номи худ ба таври хатти ҳулоса пешниҳод мекунад.

2. Дар ҳулосаи коршинос бояд замон ва макони гузаронидани тадқиқот, аз тарафи ки, дар қадом асос гузаронидани экспертиза, масъалаҳои дар назди коршинос гузошташуда, объекти тадқиқот, маводу ҳуҷҷатҳои ба коршинос пешниҳодшуда, мундариҷа ва натиҷаи тадқиқот, бо нишон додани усуљҳои татбиқшуда, арзёбии натиҷаи тадқиқот, ҳулосаҳо тибқи масъалаҳои пешниҳодшуда ва асоснокии онҳоро зикр намояд.

Маводу ҳуҷҷатҳое, ки аз ҳулосаи коршинос ё якчанд коршинос далолат мекунаанд, ба ҳулоса замима мегарданд ва қисми таркиби он мебошанд.

Агар коршинос дар рафти экспертиза ҳолатҳои мавҷудаи муайян қунад, ки аз ин ҳусус дар назди ӯ масъала гузошта нашуда буд, вай ҳуқук дорад мулоҳизаҳояшро доир ба ин ҳолатҳо ба ҳулоса ҳамроҳ қунад.

3. Агар экспертиза бо иштироки якчанд коршинос гузаронида шуда бошад, ҳулоса аз тарафи ҳамаи онҳо имзо карда мешавад. Агар байни коршиносон муҳолифат пайдо шавад, ҳар яки онҳо ҳулосаашонро алоҳида тартиб медиҳанд.

4. Мақоми гумрук, ки экспертизаро таъин намудаст, ба декларант ё дигар шахсони ваколатдор нисбати мол ва (ё) воситаҳои нақлиёт, агар ин шахсон аниқ бошанд, нусхай ҳулосаи коршинос, маълумоти ӯро оид ба имконпазирии надодани ҳулоса месупорад.

5. Ҳангоми қабули қарор мақомоти гумрук ҳулосаи коршиносонро тибқи натиҷаи экспертиза, аз ҷумла экспертизаи бо ташаббуси декларант ё шахси дигари манфиатдор гузаронидашударо барраси менамоянд.

Моддаи 421. Экспертизаи иловагӣ ва такрорӣ

1. Ҳангоми нофаҳмо ё номукаммал будани ҳулоса мумкин аст гузаронидани экспертизаи иловагӣ ба ҳамин коршинос, коршиносӣ дигар ё ташкилот супурда шавад.

2. Ҳангоми асоснок набудани ҳулоса ё шубҳа доштан ба дурустии он мумкин аст экспертизаи такроран таъин карда шавад, ки гузарониданаш ба дигар коршинос супорида мешавад.

3. Экспертиза иловагӣ ё тақрорӣ мутобики моддаҳои 419 ва 420 ҳамин Кодекс таъин карда мешавад.

Моддаи 422. Ҳукуқ ва масъулияти коршинос

1. Коршинос ҳукуқ дорад:

- 1) маводи марбут ба экспертизаро дида барояд;
- 2) бо розигии мақоми гумрук ба кори экспертиза дигар коршиносонро ҷалб кунад;

3) барои гузаронидани экспертиза маводи иловагии заруриро талаб карда гирад;

4) аз додани хулоса даст қашад, ба шарте ки маводи ба ӯ пешниҳодшуда пурра набошад ё он барои гузаронидани экспертиза дониши зарурӣ надошта бошад. Маълумот дар бораи надодани хулоса ба мақомоти гумруқӣ экспертизаро таъинкарда ба таври хаттӣ пешниҳод карда мешавад;

5) бо иҷозати мақомоти гумruk ҳангоми назорати гумrukӣ дар гузаронидани амалҳои аниқ иштирок намояд.

2. Ба истиснои ҳолатҳои пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон маълумоти дар рафти экспертиза ё тайёри бадастовардаи коршинос, ки аз маълумоти дорои сирри тиҷоратӣ, бонкӣ ва дигар сирри қонунан ҳифзишуда иборат аст, инчунин дигар маълумоти маҳфири набояд ошкор кунад, истифода барад ё ба шахсони сеюм дихад.

Моддаи 423. Ҳукуки декларант, шахси дигари нисбати мол ва (ё) воситаҳои нақлиёт ваколатдор ва намояндаҳои онҳо ҳангоми таъин кардан ва гузаронидани экспертиза

1. Ҳангоми таъин кардан ва гузаронидани экспертиза декларант шахси дигари нисбати мол ва ё воситаҳои нақлиёт ваколатдор ва намояндаҳои онҳо ҳукуқ доранд:

1) ба коршинос раддияи асоснок пешниҳод намоянд;

2) оид ба таъин намудани коршиноси мушаҳхас дарҳост пешниҳод кунанд;

3) оид ба гузоштани масъалаҳои иловагӣ дар назди коршинос барои тибқи онҳо хулоса гирифтан дарҳост пешниҳод кунанд;

4) бо иҷозати мақоми гумrukии экспертизаро таъиннамуда дар он иштирок кунанд ва ба коршинос тавзеҳот диханд;

5) ҷошнӣ ва намунаи молро гиранд (моддаи 424);

6) бо хулосаи коршинос ё ахбори ӯ оид ба надодани хулоса шинос шаванд ва нусхай чунин хулоса ё ахборро гиранд;

7) оид ба гузаронидани экспертизаи тақрорӣ ё иловагӣ дарҳост пешниҳод кунанд.

2. Ҳангоми қонеъ гардидани дархости декларант, шахси дигари нисбати мол ва (ё) воситаҳои нақлиёт ваколатдор ё намояндаҳои онҳо, ки экспертизаро таъин намудаанд, шахси мансабдори мақомоти гумрук қарори даҳлдор қабул меқунад.

Ҳангоми дархостро қонеъ накардан шахси мансабдори мақомоти гумрук бояд дар ин бора ба шахсе, ки дархост пешниҳод кардааст, ба таври хаттӣ иттилоъи асоснок дихад.

Моддаи 424. Чошнӣ ва намуна

1. Шахси мансабдори мақоми гумрук дар рафти назорати гумруки ҳуқуқ дорад барои тадқиқот аз мол чошнӣ ё намунаи зарурӣ гирад. Оид ба гирифтани чошнӣ ё намунаи дар шакли муайянкардаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ акт тартиб дода мешавад. Нусхай дуюми акти мазкур бояд ба шахси нисбати мол ваколатдор, агар вай аниқ бошад ё ба намояндаи ӯ супорида шавад.

Дар ҳолатҳои зарурӣ чошниу намуна бо иштироки коршинос ё мутахассис гирифта мешавад.

2. Чошнӣ ё намунаи моли таҳти назорати гумrukӣ бударо декларантҳо, шахсони нисбати мол ваколатдор, намояндаҳои онҳо, шахсони дар қисми 1 моддаи 442 ҳамин Кодекс зикргардида ва кормандони дигар мақомоти давлатӣ, бо иҷозати хаттии мақомоти гумрук гирифта метавонанд.

3. Чошнӣ ё намунаҳо дар ҳаҷми камтарин, ки барои тадқиқоти онҳо заруранд, гирифта мешаванд.

Иҷозати аз мол гирифтани чошни ё намуна аз тарафи шахсони дар қисми 2 ҳамин модда қайдшуда дода мешавад, ба шарте, ки ин амал:

1) назорати гумrukiro душвор нагардонад;

2) тавсифи молро тағиیر надиҳад;

3) боиси саркашӣ кардан аз пардоҳти бочҳои гумruкию андоз ё риоя накардани мамнӯият ва маҳдудиятҳои муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон нагардад.

4. Ҳангоми гирифтани чошнӣ ва намунаи мол декларант барои чошнӣ ва намуна декларатсияи гумrukии алоҳида пешниҳод наменамояд, ба шарте агар онҳо дар декларатсияи гумrukии мол қайд шуда бошанд.

Агар чошнӣ ва намуна аз тарафи мақоми гумрук дар мӯҳлати таъиншуда баргардонида нашавад, декларант ҳуқуқ дорад арзиши гумrukии моли декларатсияшавандаро ба андозаи арзиши гумrukии чошнӣ ва намуна кам кунад.

5. Декларантҳо, шахсони нисбати мол ваколатдор, намояндаҳои онҳо ҳуқуқ доранд ҳангоми аз мол чошнӣ ва намуна гирифтани шахсони мансабдори мақомоти гумрук ва кормандони мақомоти дигари давлатӣ иштирок кунанд.

6. Шахсони мансабдори мақомоти гумрук ҳуқуқ доранд ҳангоми аз мол чошни ё намуна гирифтани кормандони мақомоти дигари давлатӣ, инчунин шахсони дар қисми 2 ҳамин модда зикршуда иштирок намоянд.

7. Декларантҳо ва намояндагони онҳо вазифадоранд ба шахсони мансабдори мақомоти гумruk ҳангоми гирифтани чошнӣ ва намунаи мол ба онҳо ёри расонанд, аз ҷумла аз ҳисоби худашон молро бор кунанд ва фароранд ва дигар амалиёти заруриро нисбати мол ичро кунанд.

8. Шахсони мансабдори мақомоти гумruk ҳуқуқ доранд дар гайби декларантҳо ва намояндагони онҳо дар ҳолатҳои пешбининамудаи қисми 3 моддаи 413 ҳамин Кодекс аз мол чошнӣ ё намуна гиранд. Дар ҷунин ҳолатҳо чошнӣ ё намуна дар ҳузури на камтар аз ду шахси холис гирифта мешавад.

9. Мақомоти гумruk бояд аз натиҷаи тадқиқоти чошнӣ ё намунаи моле, ки аз тарафи мақомоти дигари давлатӣ гирифта шудаанд, ҳабардор бошанд ва дар ин бора шахсони дар қисми 2 ҳамин модда зикршударо огоҳ намоянд.

10. Тартиби аз мол гирифтани чошнӣ ё намуна, инчунин тартиби тадқики онҳо аз тарафи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ мутобиқи ҳамин Кодекс ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

11. Баробари ба охир расидани тадқиқоти чошнӣ ё намунаи мол ба соҳибаш баргардонида мешавад, ба истиснои ҳолатҳое, ки ҷунин чошнӣ ва намуна мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон бояд нобуд ё партов карда шавад, инчунин агар ҳароҷоти баргардонидани чошнӣ ё намуна аз нархи онҳо бештар бошад.

Моддаи 425. Иштироки мутахассис ҳангоми гузаронидани назорати гумrukӣ

1. Ҳангоми зарурат барои иштирок дар ичрои амалҳои мушаххаси назорати гумrukӣ мумкин аст мутахассиси ба натиҷаи ҷунин амалҳо манфиатнадоштаи дорои донишу малакаи маҳсус, ки барои мусоидат ба мақомоти гумruk мухим аст, маҳсусан ҳангоми истифодаи воситаҳои техникӣ ҷалб карда шавад.

2. Шахс ба сифати мутахассис дар асоси шартнома ҷалб карда мешавад.

3. Мутахассис ҳуқуқ дорад:

1) бо маводи даҳлдори амале, ки бо иштироки ӯ ичро мегардад, шинос шавад;

2) бо иҷозати шахси мансабдори мақоми гумruk ба иштирокчиёни ин амал саволҳои ба ин амал даҳлдорро дихад;

3) ҳуччатҳоеро, ки тибқи натиҷаи ичрои амал дар рафти назорати гумrukӣ тартиб дода мешаванд, аз назар гузаронад, пешниҳоду мулоҳизаҳояшро оид ба ичрои ин амал баён кунад, ки бояд дар ҷунин ҳуччатҳо қайд карда шаванд.

4. Мутахассис вазифадор аст:

1) дар амале, ки дониши маҳсусро талаб мекунад, иштирок кунад, оид ба амали пешгирифтааш шарҳу эзоҳот дихад;

2) ичро шудани ин амал, мазмун ва натиҷаи онро бо имзои худ тасдиқ кунад.

5. Ба истиснои ҳолатҳои пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон маълумоти ҳангоми ичрои амали назорати гирифтаашро, ки он сирри тиҷоратӣ, бонкӣ ва ё дигар сирри қонунан ҳифзшаванда мебошад,

инчунин дигар маълумоти махфиро набояд ошкор кунад, бо мақсади дигар истифода барад ё ба шахси сеюм дихад.

6. Харочоти мақомоти гумрук нисбати ҷалби мутахассис аз ҳисоби буҷети давлатӣ пардохта мешавад, ба истиснои ҳолатҳое, ки мутахассис бе дарҳости мақомоти гумruk ҷалб шуда бошад.

Моддаи 426. Ҷалби мутахассисони мақомоти дигари давлатӣ барои мусоидат ба назорати гумрукӣ

1. Мақомоти гумruk ҳуқуқ доранд мутобики санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон мутахассисони мақомоти дигари ҳифзи ҳуқуқ ё мақомоти назораткунандаро барои мусоидат ба назорати гумрукӣ ҷалб намоянд.

2. Харочоти вобаста ба ҷалби мутахассисони мақомоти дигари давлатӣ, ба шарте агар кори иҷрокардаи онҳо ба доираи вазифаҳои хизматиашон вобаста набошад, бо тартиби муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷуброн карда мешавад.

БОБИ 52. БАҲОДИҲӢ ВА ИДОРАИ ТАВАККАЛ (РИСК)

Моддаи 427. Мағҳуми умумӣ ва мақсади истифодаи идораи таваккал

1. Таваккал дараҷаи эҳтимолияти риоя накардан қонунгузории гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад, ки мумкин аст ба давлат зарар орад.

Баҳои таваккал ин мунтазам муайян кардан афзалияти идораи таваккал бо роҳи баҳодиҳӣ ва муқоисаи сатҳи таваккал бо стандарти пешакӣ муайяншуда бошад.

Идораи таваккал ин тарзи истифодаи тадбирҳои пешгирӣ мебошад, ки имконият медиҳанд, усулҳои назорат барои пешакӣ огоҳонидани таваккал муайян карда шаванд.

2. Мақсади истифодаи идораи таваккал чунин аст:

1) таваҷҷӯҳ ба соҳаи таваккали гайримуқарраӣ ва самараноктар истифода кардан захираҳои дар ихтиёрдошта;

2) зиёд кардан имконияти ошкор соҳтани ҳуқуқвайронкуй дар соҳаи фаъолияти гумрукӣ;

3) барои иштирокчиёни фаъолияти иқтисодии хориҷӣ, ки қонунгузории гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистонро риоя мекунанд, муҳайё намудани шароити мусоид ба интиқоли молу воситаҳои нақлиёт аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 428. Категорияҳои таваккал

Ба категорияҳои таваккал объектҳои зерин доҳил мешаванд:

- 1) намуди мол;
- 2) рамзи мол мутобики Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷӣ;
- 3) кишвари истеҳсоли мол;

- 4) кишвари интиқолшавандай мол;
- 5) кишвари таъиноти мол;
- 6) воситай нақлиёт;
- 7) арзиши гумрукӣ;
- 8) хати сайри интиқоли мол;
- 9) иштирокчи фаъолияти иқтисодии хориҷӣ;
- 10) ҳучҷатҳое, ки барои барасмиятдарории гумрукӣ пешниҳод карда мешаванд.

Моддаи 429. Фаъолияти мақомоти гумрук оид ба баҳодиҳӣ ва идораи тавакkal

1. Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ чамъоварӣ, чамъбаст, таҳлили маълумоти оморӣ ва фавриро оид ба содир шудани ҳуқуқвайронкунӣ дар соҳаи фаъолияти гумрукӣ, аз ҷумла - ҳамаи далелҳои ҳуқуқвайронкуниро, ки дар марҳалаи тафтиш қарор доранд, инчунин нисбати онҳо қарори мурофиави қабул шудаанд, анҷом медиҳад.

2. Рӯйхати нишондиҳандаҳои тавакkal, меъёри муайян намудан ва татбиқ кардани онҳо аз тарафи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ муқаррар карда мешавад.

3. Рӯйхати муқарраргардидаи нишондиҳандаҳои тавакkal дар рафти назорати гумрукӣ барои татбиқи усулҳои гуногуни назорати гумрукӣ аз тарафи мақомоти гумрук истифода мешавад ва барои маҳдуд кардани интиқоли мол аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон асос шуда наметавонад. Рӯйхати мазкур маълумоти маҳфӣ мебошад.

4. Бо пешниҳоди воҳидҳои минтақавии мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ рӯйхати нишондиҳандаҳои тавакkal бо назардошти вазъи фаврии баамаломада дар ҳамаи давраи амали онҳо метавонад иваз карда шавад.

5. Иштирокчиёни фаъолияти иқтисодии хориҷиро тибқи тартиби муқарарнамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ ба дараҷаи таваккали ҳадди ақал ё ҳадди аксар мансуб доистан мумкин аст.

Тартиби мансуб доистани иштирокчиёни фаъолияти иқтисодӣ ба категорияи ҳадди ақал ё ҳадди аксари тавакkal ва нисбати онҳо қабул намудани расмиёти алоҳидаи гумрукӣ ва шаклҳои назорати гумрукӣ дар асоси пешниҳоди тартибдодаи воҳидҳои минтақавии мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ, якҷоя бо ташкилотҳои гайритичоратии соҳаи фаъолияти гумрукӣ муқаррар карда мешавад.

БОБИ 53. МУҚАРРАРОТИ ИЛОВАГИИ МАРБУТ БА НАЗОРАТИ ГУМРУКӢ

Моддаи 430. Озод кардан аз шаклҳои муайяни назорати гумрукӣ

1. Озод кардан аз татбиқи шаклҳои муайяни назорати гумрукӣ танҳо тибқи ҳамин Кодекс, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

2. Бағочи шахсии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва аъзои оилааш муоинаи гумрукӣ карда намешаванд.

3. Бағочи шахсии аъзои Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, вакилони Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Сарвазири Ҷумҳурии Тоҷикистон ва аъзои оилаашон, ки бо онҳо ҳамсафаранд, мавриди муоинаи гумрукӣ қарор намегиранд.

Бағочи шахсии аъзои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон агар шахсони мазкур вобаста ба вазифаҳои хизматиашон аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаранд, мавриди муоинаи гумrukӣ қарор намегиранд.

4. Роҳбари мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ ё шахси ивазкунандай ӯ ҳақ дорад шахсони чудогона, молу воситаҳои алоҳидаи нақлиётро дар ҳолатҳое, ки он ба таъмини бехатарии Ҷумҳурии Тоҷикистон алоқаманд бошад, аз шаклҳои муайяни назорати гумрукӣ озод намояд.

Моддаи 431. Маълумот дар бораи шахс

1. Маълумотро дар бораи шахсоне, ки молу воситаҳои нақлиётро аз сарҳади гумрукӣ мегузаронанд, дар бораи шахсоне, ки дар соҳаи гумрук фаъолият доранд (боби 3), мақомоти гумрук ҳангоми назорати гумrukӣ ва барасмиятдарории гумрукии молу воситаҳои нақлиёте, ки аз сарҳади гумrukӣ гузаронида мешаванд, тибқи ҳолатҳо ва тартиби пешбининамудаи ҳамин Кодекс ҷамъ месоваранд.

2. Бо мақсади назорати гумrukӣ ва ситонидани пардохтҳои гумrukӣ, мақомоти гумрук ҳуқуқ доранд мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ин бора маълумот ҷамъоварӣ намоянд, ки иттилооти зайлро дар баргирад:

1) дар бораи муассисони ташкилот;

2) дар бораи бақайдгирии давлатӣ ба сифати шахси ҳуқуқӣ ё ба сифати соҳибкори инфириодӣ;

3) дар бораи таркиби амволе, ки барои фаъолияти соҳибкорӣ истифода мешавад;

4) дар бораи суратҳисобҳои бонкии кушодашуда;

5) дар бораи фаъолияти шахс дар соҳаи фаъолияти иқтисодии хориҷӣ;

6) дар бораи маҳали ҷойгиршавии ташкилот;

7) дар бораи гузаштан аз қайди мақоми андоз ба сифати андозсупоранда ва рақами мушаххаси андозсупоранда;

8) дар бораи қобилияти пардохтизирии шахсоне, ки ба реестри шахсони дар соҳаи фаъолияти гумрук амалкунанда дохил карда шудаанд (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*);

9) нисбати шахсони воқеӣ дар бораи маълумоти шахсии шаҳрвандон (ному наасаб, шаҳрвандӣ, санаи таваллуд, чинс, рақами мушаххаси андозсупоранд (агар бошад), суроғай ҷои истиқомат), инчунин чанд маротиба аз сарҳади гумруқӣ мол гузарондани онҳо.

3. Шахсони дар қисми 1 ҳамин модда зикршуда хукуқ доранд маълумоти ҳуччаткардаи мақомоти гумрукро дар бораи худ дастрас намоянд ва бо мақсади пурраву бозътиҳомд гардонидани он маълумотро аниқу саҳех кунанд. Мақомоти гумрук ба шахсон маълумоти оид ба онҳо мавҷударо ба таври ройгон медиҳанд.

Моддаи 432. Истифодаи воситаҳои техникий, киштию ҳавопаймоҳо ҳангоми назорати гумруқӣ

1. Мақомоти гумрук бо мақсади қӯтоҳ кардани вақти назорати гумруқӣ, самаранокӣ ё муносиб гардонидани он метавонанд воситаҳои техникиро, ки рӯйхаташ аз тарафи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ муқаррар карда мешавад, истифода баранд.

Воситаҳои техникии мазкур бояд барои ҳаёт ва саломатии инсон безарар бошанд.

2. Молу воситаҳои нақлиёт дар қаламрави обҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин дар маҳалҳои назди сарҳади гумруқӣ бо истифодаи киштиву ҳавопаймоҳои мақомоти гумрук мавриди назорати гумруқӣ қарор мегиранд.

3. Тартиби истифодаи киштиву ҳавопаймоҳои мақомоти гумрук бо мақсади назорати гумруқӣ мутобиқи ҳамин Кодекс аз тарафи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ муқаррар карда мешавад.

Моддаи 433. Бор кардану фаровардани молу воситаҳои нақлиёт ва дигар амалиёти барои назорати гумруқӣ зарурӣ

1. Бо талаби мақомоти гумрук декларант, соҳиби анбори нигоҳдории мувакқатӣ, соҳиби анбори гумруқӣ, соҳиби анбори озод, брокери гумруқӣ ва дигар шахси нисбати мол ваколатдор вазифадоранд моли таҳти назорати гумруқӣ бударо интиқол диҳанд, баркашида ё шуморида миқдорашро аниқ кунанд, бор кунанд ва фароранд, аз як нақлиёт ба дигар нақлиёт бор кунанд, баставанди осебидаро ба тартиб биёранд, баставандро кушоянд, ба баставанд ҷой кунанд ё аз нав баставанди кунанд, инчунин дари бино, сарпӯши зарф ва дигар ҷоеро, ки чунин мол мавҷуд ҳаст ва буда метавонад, кушоянд.

2. Интиқолдиҳанда вазифадор аст ба борбардорӣ ва борфарории молу воситаҳои нақлиёте, ки аз сарҳади гумруқӣ мегузаронад, мусоидат намояд.

Моддаи 434. Ҳаммонандсозии молу воситаҳои нақлиёт

1. Барои ҳаммонандсозии (идентификатсияи) молу воситаҳои нақлиёти таҳти назорати гумруқӣ буда мӯҳру тамғагузорӣ, маркировкаи ҳарфӣ ва дигар намуди маркировка, аломатҳои ҳаммонандсозӣ, ҳуччатҳои нақлиётӣ (борбарӣ), тиҷоратӣ ва дигар ҳуччатҳо, гузоштани штамп, гирифтани ҷошнӣ ва намунаҳои мол, рӯйихаткунии пурраи молу воситаҳои нақлиёт, нақшаҳои кашидашуда,

тасвири манзараҳои калонҳаҷм, суратҳо, тасвирҳо ва дигар воситаҳои ҳаммонандсозӣ истифода шуда метавонанд.

2. Воситаҳои ҳаммонандсозӣ ба истиснои таҳдиҳи хатари воқеии нобуд шудан, тамоман аз даст рафтан ё ҳароб гардидани молу воситаҳои нақлиёт, танҳо аз тарафи мақомоти гумруқӣ ё бо иҷозати онҳо тағиیر дода ё нобуд карда мешаванд. Дар бораи тағиир додан, нобуд кардан қанда гирифтани ва ё осеб расонидан ба воситаҳои ҳаммонандсозӣ ба мақоми гумruk фавран хабар дода, барои исботи таҳдиҳи хатари зикршуда далелҳо пешниҳод карда мешаванд. Оид ба тағиир додан, қанда гирифтани, нобуд ё иваз кардани воситаҳои ҳаммонандсози тибқи намунаи тасдиқнамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ аз ҷониби мақомоти гумruk акт тартиб дода мешавад.

3. Агар ба мақсадҳои гумruқӣ тамға, мӯҳр ё дигар воситаҳои ҳаммонандсозии мақомоти гумрукии давлатҳои ҳориҷӣ ба сифати воситаҳои ҳаммонандкуни истифода гардад, муқаррароти қисми 2 ҳамин модда истифода карда мешавад.

4. Бо ҳоҳиши декларант мақомоти гумruk моли ватаниеро, ки барои баровардан аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод шудааст, дар ҷои декларатсиякунониашон ҳаммонанд мекунанд.

Моддаи 435. Ваколатҳои иловагии мақомоти гумruk ҳангоми ошкор кардани моли ғайриқонунӣ ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон овардашуда

1. Ҳангоми аз тарафи мақомоти гумruk ошкор кардани моли ғайриқонунӣ аз сарҳади гумruқӣ гузаронидашуда, ки онро шахсон дар қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми машғул шуданашон ба фаъолияти соҳибкорӣ ҳариданд ва барояш боҷҳои гумruқӣ ва андоз супорида нашудааст ё мамнӯият ва маҳдудиятҳои муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон риоя нагардидааст, нисбати ин мол муқаррароти пешбининамудаи моддаи 418 ҳамин Кодекс татбиқ мегардад. Моли мазкур барои мақсадҳои гумruқӣ ҳамчун моли таҳти назорати гумruқӣ қарордошта дониста мешавад.

2. Шахсони дар қисми 1 ҳамин модда зикршуда ҳуқуқ доранд мутобики моддаи 372 ҳамин Кодекс бочи гумrukiro супоранд ва шарту талаботи барасмиятдарории гумрукии молро бо тартиби соддагардонидашудаи муқаррарнамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумruқӣ иҷро намоянд. Дар ин ҳолат мол ситонида намешавад, ба шарте ки агар шахсон пардохтҳои гумrukiro дар давоми панҷ рӯзи ошкор шудани молашон супоранд ё пардохти онро мутобики боби 46 ҳамин Кодекс таъмин намоянд. Ба маблағи зикргардидаи пардохтҳои гумruқӣ фоиз ҳисоб карда намешавад.

3. Муқаррароти қисми 2 ҳамин модда дар бобати ба шахсон додани ҳуқуқи супоридани пардохтҳои гумruқӣ ва барасмиятдарории гумрукии моли ғайриқонунӣ ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон овардашуда нисбати молҳои манъшуда, нисбати молҳои воридоташон ба Ҷумҳурии Тоҷикистон ва муомилоташон мутобики санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон манъшуда, инчунин нисбати молҳо, ки мутобики санадҳои меъёрии

хуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбаташон ҳангоми воридот маҳдудияти миқдорӣ муқаррар шудааст, татбиқ намегардад.

4. Ҳангоми супоридани пардохтҳои гумруқӣ ва барасмиятдарории гумрукии он аз тарафи шахсони дар қисми 1 ҳамин модда зикршуда, мол барои мақсадҳои гумруқӣ ҳамчун моли барои муомилоти озод иҷозатдодашуда ҳисоб мешавад, ки ин ба мақомоти гумрук оид ба иҷрои амалҳои зарурӣ барои ошкор кардани шахсоне, ки молро гайриқонунӣ аз сарҳади гумруқӣ мегузаронанд, монеа намебошад.

5. Агар шахсон аз супоридани пардохтҳои гумруқӣ ва иҷрои амалиёти гумруқӣ нисбати моли ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон гайриқонуни воридшуда саркаши кунанд, ихтиёрдории чунин мол мутобики ҳамин Кодекс сурат мегирад. Моли дар қисми 3 ҳамин модда зикршуда дар асоси қарори суд, бо дарҳости мақомоти гумрук ба моликияти давлатӣ гузаронида мешавад.

Моддаи 436. Истифодаи натиҷаи назорати гумруқӣ ҳангоми пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронқунии маъмурий, баррасии парвандаҳои гражданий ва ҷиноятӣ

Натиҷаи назорати гумруқӣ, ки мутобики муқаррароти ҳамин фасл ба расмият дароварда шудааст, мумкин аст ҳангоми оғоз намудани парвандаҳои ҷиноятӣ, гражданий ва ҳуқуқию маъмурий ба сифати далел қабул карда шавад ва бояд аз ҷониби суд ё шахсони мансабдор ҳангоми баррасии парвандаҳои зикргардида, даъво ба қарор, амали (бесамалии) мақомоти гумрук ва шахсони мансабдори он ё парвандаҳои даҳлдори баҳсҳои иқтисодӣ, ки суди иқтисодӣ ҳал мекунад, дар қатори дигар далелҳо мутобики қонунгузории мурофиавии Ҷумҳурии Тоҷикистон арзёбӣ карда шавад.

БОБИ 54. АНДЕШИДАНИ ЧОРАҲО НИСБАТИ МОЛИ АЛОХИДА АЗ ТАРАФИ МАҚОМОТИ ГУМРУК

Моддаи 437. Асос барои боздошти иҷозати мол

1. Мақомоти гумрук бо тартиби пешбининамудаи ҳамин боб барои боздошти иҷозати мол дар асоси аризай шахси соҳиби ҳуқуқҳои истиснои (моликияти зеҳни) ба объекти ҳуқуқи муаллифӣ ва ҳуқуқҳои ба ҳам вобастаанд ба нишони мол, ба нишони хизматрасонӣ ва соҳибии истифодабарии номи ҷои истеҳсоли мол (минбаъд - соҳибҳуқӯқ) тадбирҳои даҳлдор қабул менамояд. Чораҳои дар ҳамин боб пешбинишуда ҳангоми гузаронидани мол аз сарҳади гумруқӣ ё ҳангоми иҷрои амалҳои дигар бо моле, ки таҳти назорати гумруқӣ қарор доранд, истифода бурда мешаванд.

2. Чораҳои мутобики ҳамин боб андешидай мақомоти гумрук мутобики қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷиҳати бо ҳама гуна восита ҳимоя намудани ҳуқуқҳои худ ба дорандай ҳуқуқ монеа намебошанд.

Моддаи 438. Аризай соҳибҳуқӯқ ва тартиби баррасии он

1. Соҳибхуқуқдоро асоси кофи, ки ҳуқуқҳои вай мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи моликияти зеҳнӣ бар асари аз сарҳади гумруқӣ гузаронидани моли ба ақидаи ӯ қалбакӣ ё ҳангоми анҷоми дигар амалҳо бо моли таҳти назорати гумруқӣ қарордошта вайрон карда мешаванд, ҳуқуқ дорад ба мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ дар бораи андешидани чораи боздошти иҷозати ин гуна мол ариза пешниҳод кунад. Аризаро метавонад аз номи соҳибхуқуқ намояндааш пешниҳод намояд.

2. Ариза дар бораи андешидани чораҳои боздошти иҷозати мол бояд маълумоти зеринро дар бар гирад:

1) дар бораи соҳибхуқуқ ва агар аризаро намояндаи вай диҳад, инчунин дар бораи намоянда;

2) дар бораи объекти моликияти зеҳнӣ;

3) дар бораи моле, ки ба ақидаи соҳибхуқуқ қалбакӣ мебошад ва ҳаддалимкон муфассалтар, то он ки мақомоти гумрук тавонанд ин гуна молро ошкор намоянд;

4) дар бораи мӯҳлате, ки мақомоти гумрук мувофиқи ҳамин боб тадбирҳо меандешанд.

Ба аризай соҳибхуқуқ дар бораи андешидани чораҳои боздошти иҷозати мол ҳуҷҷатҳои илова карда мешаванд, ки ба объекти моликияти зеҳнӣ ҳуқуқ доштанашро тасдиқ мекунанд (шаҳодатнома, қарордод, аз ҷумла қарордоди литсензионӣ) дар бораи voguzoшtani ҳуқуқҳои истисноӣ, дигар ҳуҷҷатҳо, ки ҳуқуқҳои ӯро ба объектҳои моликияти зеҳнӣ тасдиқ менамоянд) агар аризаро намоянда диҳад, ба аризай ӯ инчунин ваколатномаи ба намояндаи худ додаи соҳибхуқуқ замима карда мешавад.

Соҳибхуқуқ (намояндаи вай) метавонад ба ариза намунаи молеро, ки метавонад ба сифати тасдиқ барои далели он, ки ҳуқуқҳои вай вайрон карда мешаванд, замима кунад.

3. Тартиби додани ариза ва талабот нисбати маълумоти арзшуда вобаста ба намуди объекти моликияти зеҳнӣ аз тарафи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ муайян карда мешавад.

4. Ба ариза ӯҳдадории хаттии соҳибхуқуқ дар бораи товони зарари амволӣ, ки метавонад ба декларант, соҳиби мол ё шахси дар моддаи 15 ҳамин Кодекс зикрдашуда аз сабаби боздошти иҷозати мол расонида шавад, замима мегардад.

5. Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ аризаро дар давоми як моҳи расиданаш баррасӣ менамояд ва дар бораи қабули тадбирҳо мувофиқи ҳамин боб ё наандешидани чунин тадбирҳо қарор қабул менамояд.

Бо мақсади санчиши эътимоднокии маълумоти пешниҳоднамудаи соҳибхуқуқ (намояндаи вай) мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ ҳуқуқ дорад аз шахсони сеюм, инчунин аз мақомоти давлатӣ ҳуҷҷатҳои тасдиқкунданаи маълумоти арзшавандаро дарҳост намояд. Ин шахсон вазифадоранд дар давоми даҳ рӯзи гирифтани дарҳост ҳуҷҷатҳои дарҳостшударо пешниҳод намоянд. Ҳамзамон мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ ҳуқуқ дорад мӯҳлати баррасии аризаро то як моҳ дароз намояд.

Қарор дар бораи наандешидани чораҳо мувофиқи ҳамин боб ҳангоми аз тарафи соҳибхуқуқ (намояндаи вай) пешниҳод шудани маълумоти беътиҳод, инчунин аз тарафи вай риоя нашудани талаботи муайяннамудаи қисми 2 моддаи 439 ҳамин Кодекс қабул карда мешавад.

Дар бораи қарори қабулшуда соҳибхуқуқ (намояндаи вай) дар давоми се рӯзи қабул шудани чунин қарор хаттӣ огоҳонида мешавад.

6. Ҳангоми тағиیر ёфтани маълумоти дар ариза сабтшуда ё худ ҳуччатҳои ба он замимашуда соҳибхуқуқ (намояндаи вай) вазифадор аст дар ин бора ба мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ фавран ҳабар дижад.

Моддаи 439. Реестри гумрукии объектҳои моликияти зеҳнӣ

1. Объектҳои моликияти зеҳнӣ, ки нисбати онҳо мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ дар бораи андешидани тадбирҳо мувофиқи ҳамин боб қарор қабул намудааст, ба Реестри гумрукии объектҳои моликияти зеҳнӣ (минбаъд дар ҳамин боб - Реестр) дохил карда мешаванд. Барои дохил намудан ба Реестр музд ситонида намешавад.

Бо тартиби муайяннамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ пешбурди Реестр ба роҳ монда мешавад.

2. Объекти моликияти зеҳнӣ ба Реестр ба шарте дохил карда мешавад, ки соҳибхуқуқ ӯҳдадориҳои дар қисми 4 моддаи 438 ҳамин Кодекс зикршударо бо усулҳои пешбининамудаи қонунгузории граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷро намояд. Соҳибхуқуқ метавонад ба ҷои иҷрои ӯҳдадориҳо қарордоди сугуртаи ҳавфи масъулиятро барои расонидани зарар ба манфиати шахсони дар қисми 4 моддаи 438 ҳамин Кодекс нишондадашуда пешниҳод намояд. Ҳамзамон маблағи иҷрои ӯҳдадори ё маблағи сугурта бояд аз андозаи 6000 - нишондиҳанда барои ҳисобҳо кам набошад (*Конун аз 06.10.2008c. № 437*).

3. Объекти моликияти зеҳнӣ аз Реестр дар ҳолатҳои зерин ҳориҷ карда мешавад:

1) бо ҳоҳиши соҳибхуқуқ (намояндаи вай);

2) аз тарафи соҳибхуқуқ иҷро накардан шартҳои пешбининамудаи қисми 2 ҳамин модда;

3) ҳангоми ба анҷом расидани мӯҳлати ҳифзи ҳуқуқии объекти моликияти зеҳни;

4) агар соҳибхуқуқ дар давоми мӯҳлати боздошти иҷозати мол (моддаи 441) ба мақоми ваколатдор мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон барои ҳифзи ҳуқуқи худ муроҷиат накарда бошад.

4. Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ номгӯи объектҳои моликияти зеҳни аз Реестр дохилшударо дар нашрияҳои расмӣ чоп мекунад.

Моддаи 440. Мӯҳлате, ки мақомоти гумрук барои боздошти иҷозати мол чора меандешанд

Мӯҳлате, ки мақоми гумрук барои боздошти иҷозати мол чора меандешад, дар асоси аризаи соҳибҳуқуқ (намояндаи ӯ), ба муддати на зиёда аз панҷ сол аз рӯзи ворид намудани объекти моликияти зеҳнӣ ба Реестр муқаррар карда мешавад. Ин мӯҳлат метавонад дар асоси аризаи соҳибҳуқуқ (намояндаи ӯ) бо шарти риояи талаботи пешбининамудаи моддаи 438 ва қисми 2 моддаи 439 ҳамин Кодекс дароз карда шавад. Мӯҳлате, ки дар муддати он мақомоти гумрук барои боздошти иҷозати мол чора меандешанд, наметавонад аз мӯҳлати ҳифзи ҳуқуқии объекти моликияти зеҳнӣ зиёд бошад.

Моддаи 441. Боздошти иҷозати мол

1. Агар ҳангоми барасмиятдарории гумrukӣ ва назорати гумrukӣ мақоми гумruk моли ҳамчун қалбаки зикркардаи соҳибҳуқуқро (намояндаи ӯро) ошкор намояд, иҷозати ин гуна мол ба муддати 10 рӯзи кори боздошта мешавад. Бо дарҳости асосноки хаттии соҳибҳуқуқ (намояндаи ӯ) ин мӯҳлат метавонад ба муддати на зиёда аз 10 рӯзи кори зиёд карда шавад, агар шахси мазкур ба мақоми ваколатдори муҳофизи ҳуқуқи соҳибҳуқуқ мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муроҷиат намуда бошад.

Қарор дар бораи боздошти иҷозати мол ва тамдиҳи мӯҳлати боздошти иҷозати мол аз тарафи сардори мақоми гумruk ё шахси ивазкунандай ӯ ба шакли хаттӣ қабул карда мешавад.

2. Мақоми гумruk дар мӯҳлати на дертар аз рӯзи дигари байди боздошти иҷозати мол ба декларант ва соҳибҳуқуқ (намояндаи ӯ) оид ба боздошти иҷозати мол, сабабҳо ва мӯҳлатҳои ин боздошт, инчунин ба декларант дар бораи ном (ном, насаб, номи падар) ва суроғай соҳибҳуқуқ (намояндаи ӯ), ба соҳибҳуқуқ (намояндаи ӯ) бошад ном (ном, насаб, номи падар) ва суроғай декларантро хабар медиҳад.

3. Соҳибҳуқуқ мувофиқи қонунгузории гражданий Ҷумҳурии Тоҷикистон барои зарари ба декларант, молик, гирандаи мол ё шахси дар моддаи 15 ҳамин Кодекс зикршуда дар натиҷаи боздошти иҷозати мол расонидааш мувофиқи талаботи ҳамин боб ҷавобгар аст, агар мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда нашавад, ки мол (баста ва этикеткаи онҳо) қалбаки мебошанд.

Моддаи 441(1). Ваколатҳои иловагии мақомоти гумruk оид ба назорати гумrukии molҳоi моликияti зеҳnӣ

(Конуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845)

1. Мақомоти гумruk ҳуқуқ доранд иҷозати molҳоi объекти моликияti зеҳnидоштаero, ки ба реестр дохил нашудаанд, бе аризаи соҳибҳуқуқ оид ба боздошти онҳо ҳангоми иҷозат, тибқи тартиби муқаррарнамудаи моддаи мазкур дар ҳолатҳои ошкор шудани аломатҳои вайрон шудани ҳуқуқҳои моликияti зеҳnӣ боздоранд.

Қарор оид ба боздоштани иҷозати мол мутобиқи моддаи мазкур, инчунин оид ба бекор кардани қарор оид ба боздоштани иҷозати мол аз тарафи роҳбари

мақоми гумрук ё шахси онро ивазкунанда тавассути қабули фармоиш амалй карда мешавад.

2. Мақомоти гумрук бо мақсади татбиқи ваколатҳои иловагиашон оид ба ҳимояи тамғай молӣ, тамғай хизматрасонии ҳифзшаванд маълумотҳои аз реестрҳои давлатии бақайдигирии мақоми ваколатдори давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи ҳимояи ҳуқуқҳои моликияти зеҳнӣ дастрас кардаашонро истифода мебаранд.

3. Агар иҷозати мол мувофиқи қисми 1 моддаи мазкур боздошта шавад, мақомоти гумрук фавран ҳамаи чораҳои заруриро барои дар ин ҳусус огоҳ намудани соҳибҳуқӯқ ва декларант ҳангоми ошкор шудани аломатҳои вайроншавии ҳуқуқ ва тасдиқи зарурияти чораҷӯй ба хотири боздоштани иҷозати молҳос, ки дорои объектҳои моликияти зеҳнианд, меандешанд. Барои муайян намудани макони соҳибҳуқӯқи тамғай молӣ, тамғай хизматрасонӣ ё ҳуқуқҳои муаллиф ва ҳуқуқҳои вобаста ба он, ки ҳуқуқҳояш эҳтимол вайрон шудаанд, мақоми гумрук ба мақоми ваколатдори давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи ҳимояи ҳуқуқҳои моликияти зеҳнӣ бо мақсади муайян намудани мавҷудияти бақайдигирии ҳуқуқи муаллиф, дастрас намудани маълумот доир ба тамғай молӣ, тамғай хизматрасонӣ ва соҳибҳуқӯқ бо хотири огоҳонидани минбаъдаи соҳибҳуқӯқ дар бораи зарурияти андешидани чораҳои марбут ба дарҳост муроҷиат менамояд. Дар дарҳост бояд дар бораи мақоми гумрук ва молҳос, ки нисбат ба онҳо чораҳои ҳимоя андешида мешаванд, маълумот дода шавад. Мақоми гумрук ва мақоми ваколатдори давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи ҳимояи ҳуқуқҳои моликияти зеҳнӣ оид ба муайян намудани макон ва огоҳонидани соҳибҳуқӯқ дар давоми 24 соат бетаъхир ҳамаи чораҳои заруриро меандешанд. Агар дар давоми 24 соат мақоми гумрук макони соҳибҳуқӯқро муайян карда натавонад, қарор дар бораи боздоштани иҷозати мол бекор гардида, барасмиятдарории гумруқӣ ва иҷозати молҳо бетаъхир бо тартиби пешбининамудаи Кодекси мазкур анҷом дода мешавад.

4. Иҷозати молҳо ҳангоми ошкор шудани аломатҳои вайронкунии ҳуқуқҳои моликияти зеҳнӣ, бо мақсади огоҳонидани соҳибҳуқӯқ ва қабули қарор дар ҳусуси бекор кардан ё тамдид намудани боздоштани иҷозати молҳо, ба мӯҳлати то 3 рӯзи корӣ боздошта мешавад.

5. Қарор оид ба боздоштани иҷозати молҳо бекор карда шуда, барасмиятдарории гумруқӣ ва иҷозати молҳо тибқи тартиби муайяннамудаи Кодекси мазкур бетаъхир анҷом дода мешавад, агар дар давоми мӯҳлати дар қисми 4 моддаи мазкур пешбинишуда ба мақоми гумрук:

- соҳибҳуқӯқ дар бораи тамдид намудани мӯҳлати боздоштани иҷозати молҳо то даҳ рӯзи корӣ ариза пешниҳод нақунад;

- соҳибҳуқӯқ ариза дар ҳусуси бекор кардани қарор дар бораи боздоштани иҷозати молҳоро пешниҳод намояд.

6. Агар дар давоми мӯҳлати дар қисми 4 моддаи мазкур пешбинишуда ба мақомоти гумрук аз соҳибҳуқӯқ ариза дар ҳусуси тамдид намудани мӯҳлати боздоштани иҷозати молҳо ворид шавад, иҷозати молҳо то даҳ рӯзи корӣ аз

санай боздошти аввалай ичозати молҳо боздошта мешавад. Дар ин ҳолат соҳибхуқуқ вазифадор аст дар давоми даҳ рӯзи корӣ:

1) таъиноти судро дар бораи қабули аризai даъвогӣ оид ба вайрон шудани хуқуқ ба объектҳои моликияти зеҳнӣ, ки бо интиқоли молҳо аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон алоқамандӣ дошта, ичозати молҳо боздошта шудааст, пешниҳод намояд;

2) оид ба ҷуброни зарари ба декларант ва шахсони дигар расонидашуда, инчунин ҳарочоти мақомоти гумрук, ки бо сабаби боздоштани ичозати молҳое, ки дорои объектҳои моликияти зеҳнианд, пайдо шудаанд, дар ҳолатҳои бо қарори суд муайян шудани он ки молҳо ба вайронкунии хуқуқҳои моликияти зеҳнӣ марбут нестанд, ӯҳдадорӣ пешниҳод намояд;

3) далелҳоеро, ки муроҷиати соҳибхуқуқро ба мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ дар хусуси ворид намудани молҳо ба реестр тибқи тартиби муқаррарномудаи моддаи 439 Кодекси мазкур тасдиқ месозанд, пешниҳод намояд. Агар соҳибхуқуқ дар давоми даҳ рӯзи корӣ аз санаи боздошти аввалай ичозати молҳо таъиноти судро дар бораи қабули аризai даъвогӣ дар хусуси вайрон шудани хуқуқ ба объектҳои моликияти зеҳнӣ, ки бо интиқоли молҳо аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон алоқамандӣ дошта, ичозати молҳо боздошта шудааст, пешниҳод намояд, ҳамчунин агар аз ҷониби соҳибхуқуқ ӯҳдадориҳои дигар иҷро гарданд, мӯҳлатҳои боздоштани ичозати молҳо, инчунин мӯҳлатҳои нигаҳдории муваққатии молҳо то ба қувваи қонунӣ даромадани қарори суд аз рӯи даъвои зикршуда тамдид мегарданд. Агар дар давоми даҳ рӯзи корӣ аз санаи боздошти аввалай ичозати молҳо соҳибхуқуқ муқаррароти қисми мазкурро риоя накунад, мақоми гумрук қарор дар бораи боздоштани ичозати молҳоро бекор мекунад ва барасмиятдарории гумрукии молҳоро тибқи тартиби пешбининамудаи Кодекси мазкур анҷом медиҳад. Дар ҳолати мазкур ҳарочотҳои декларант ва мақоми гумрук, ки бо боздоштани ичозати молҳо дар давоми даҳ рӯзи корӣ вобастаанд, ба зиммаи соҳибхуқуқ гузошта мешаванд. Тартиби ҳамгироӣ ва робитаи иттилоотӣ байни мақомоти гумрук ва мақоми ваколатдори давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи ҳимояи хуқуқи моликияти зеҳнӣ тибқи акти якҷоя муайян карда мешавад (*Қонуни ҶГ аз 03.07.2012 № 845*).

Моддаи 442. Пешниҳоди маълумот. Гирифтани чошнӣ ва намуна

1. Бо ичозати мақомоти гумрук соҳибхуқуқ (намояндаи ӯ) ва декларант метавонанд таҳти назорати гумруки чошнӣ ва намунаи молро, ки нисбати онҳо қарор дар бораи боздошти ичозати мол қабул шудааст, таҳқиқ гузаронанд, ҳамчунин онҳоро аз назар гузаронанд ва аксбародорӣ намоянд ё ба тарзи дигар ин гуна молро сабт намоянд.

2. Бо дарҳости соҳибхуқуқ (намояндаи ӯ) мақомоти гумрук метавонад маълумоти иловагиеро, ки барои исботи вайрон шудани хуқуқҳои вай заруранд, ба истиснои ҳолатҳои пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, пешниҳод намояд.

3. Маълумоти гирифтаи соҳибхуқук (намояндаи ў) ё декларант мувофиқи ҳамин модда, маҳфи ба ҳисоб рафта, бояд ифшо нашавад, ба шахсони сеюм, инчунин ба мақомоти давлатӣ, ба истиснои ҳолатҳои пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, дода нашавад.

Моддаи 443. Бекор кардани қарор дар бораи боздошти иҷозати мол

1. Агар то гузаштани мӯҳлати боздошти иҷозати мол аз тарафи мақоми ваколатдор мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ситонидани мол, дар бораи ҳабси мол ё мавриди мусодира қарор додани онҳо қарор гирифта нашавад, қарор дар бораи боздошти иҷозати мол аз рӯзи дигар баъди гузаштани мӯҳлати боздошти иҷозати мол бояд бекор карда шавад.

2. Қарор дар бораи боздошти иҷозати мол то гузаштани мӯҳлати боздошти иҷозати мол бояд бекор карда шавад, агар:

1) соҳибхуқук (намояндаи ў) ба мақомоти гумрук бо дарҳости бекор кардани қарор дар бораи боздошти иҷозати мол муроҷиат намуда бошад;

2) объекти моликияти зеҳнӣ аз Ресстр хориҷ карда шуда бошад.

3. Қарор дар бораи боздошти иҷозати мол дар рӯзи маълум гардиҷани асосҳои дар қисми 2 ҳамин модда пешбинишуда бекор карда мешавад.

4. Бекор карда шудани қарор дар бораи боздошти иҷозати мол аз тарафи сардори мақоми гумруқӣ ин қарорро қабулнамуда ё шахси ивазкунандай ў ба таври ҳаттӣ амалӣ карда мешавад. Баъди бекор кардани чунин қарор иҷозати мол мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс амалӣ карда мешавад (боби 16).

Моддаи 444. Моле, ки нисбати он мақомоти гумрук ҷораҳои боздошти иҷозати молро намеандешанд

Ҷораҳои вобаста ба боздошти иҷозати мол мувофиқи ҳамин боб нисбати моли дорои моликияти зеҳнӣ, ки аз тарафи шахсони воқеӣ ё тавассути муросилоти байналмилалии почта ба миқдори кам ирсол мешаванд андешида намешаванд, агар ин мол барои истифодаи шахсӣ, оилавӣ, хонаводагӣ ва дигар эҳтиёҷот, ки ба иҷрои фаъолияти соҳибкорӣ алоқаманд нестанд, таъин нагардида бошанд.

ФАСЛИ V. НАЗОРАТИ ГУМРУКӢ ДАР СОҲАИ НАЗОРАТИ АСЬОР ВА СОДИРОТӢ

БОБИ 55. ВАЗИФАҲОИ МАҚОМОТИ ГУМРУК ДАР СОҲАИ НАЗОРАТИ АСЬОР

Моддаи 445. Вазифаҳои мақомоти гумruk дар соҳаи назорати асьор

Мақомоти гумruk дар доираи ваколатҳои худ назорати риояи қонунгузории асьори Ҷумҳурии Тоҷикистонро ҳангоми интиқоли молу воситаҳои нақлиёт аз қаламрави гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон таъмин менамояд.

Моддаи 446. Ваколати мақомоти гумрук дар соҳаи назорати асьор

Бо мақсади таъмини риояи қонунгузории асьори Ҷумҳурии Тоҷикистон мақомоти гумрук:

1) назоратро барои аз тарафи иштирокчиёни фаъолияти иқтисодии хориҷӣ риоя гардидан қонунгузории асьори Ҷумҳурии Тоҷикистон таъмин менамояд;

2) ба Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи ҳаракати молу воситаҳои нақлиёт аз қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо тартибе, ки мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ бо мувофиқаи Бонки миллии Тоҷикистон муайян намудааст, ахбор пешниҳод менамояд;

3) Бонки миллии Тоҷикистон ва бонкҳои сатҳи дуюмро дар бораи вайрон кардани қонунгузории асьори Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки аз тарафи мақомоти гумрук ошкор карда шудаанд, огоҳ менамояд.

БОБИ 56. НАЗОРАТИ СОДИРОТӢ, КИ МАҚОМОТИ ГУМРУК АНҶОМ МЕДИҲАНД

Моддаи 447. Мақомоти гумрук ҳамчун мақоми назорати содиротӣ

1. Мақомоти гумрук дар соҳаи назорати содиротӣ дар доираи салоҳияти худ мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон танзими назорати содиротиро амалӣ менамоянд.

2. Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ вазифаҳо ва ваколатҳои мақомоти гумрукро бо роҳи интишори санади меъёрии ҳуқуқии соҳаи назорати содиротӣ дар доираи салоҳияти худ мутобиқи санади меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Моддаи 448. Салоҳияти мақомоти гумрук дар соҳаи назорати содиротӣ

(Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845)

1. Мақомоти гумрук назорати гумрукии молеро, ки таҳти назорати содироти қарор доранд, ҳангоми интиқоли онҳо аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамояд.

2. Мақомоти гумрук дар ташаккули заминай меъёрии ҳуқуқии соҳаи назорати содиротӣ иштирок мекунанд ва аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон интиқоли гайриқонунии маҳсулотро, ки бояд таҳти назорати содиротӣ қарор гирад, пешгирий ва манъ менамоянд.

Моддаи 449. Риояи маҳфияти маълумот

Шахсони мансабдори мақомоти гумрук, ки ба татбиқи назорати содироти ваколатдоранд, бояд маҳфияти маълумоти аз иштирокчиёни фаъолияти иқтисодии хориҷӣ ва дигар мақомоти давлатии ваколатдор гирифтаашонро нигоҳ доранд.

ФАСЛИ VI. БА МОЛИКИЯТИ ДАВЛАТИ ГУЗАРОНИДАНИ МОЛУ ВОСИТАҲОИ НАҚЛИЁТ ВА ИХТИЁРДОРИИ ОНҲО

БОБИ 57. АСОСХО ВА ТАРТИБИ ГУЗАРОНИДАНИ МОЛУ ВОСИТАҲОИ НАҚЛИЁТ БА МОЛИКИЯТИ ДАВЛАТӢ

Моддаи 450. Асосҳо барои гузаронидани мол ва воситаҳои нақлиёт ба моликияти давлатӣ

Мол ва воситаҳои нақлиёт ба моликияти давлатӣ дар асосҳои зерин гузаронида мешаванд:

1) қарори суд ҳангоми истифодаи мусодираи амвол тибқи қонунвайронкуни маъмурӣ ё содир намудани чиноят;

2) қарори суд дар бораи ба моликияти давлатӣ гузаронидани мол мувофиқи қисми 9 моддаи 418 ва қисми 5 моддаи 435 ҳамин Кодекс;

3) декларатсияи гумрукие, ки таҳти низоми гумрукии даст кашидан ба манфиати давлат ба расмият дароварда шудааст ва акти супоридан ва қабули молу воситаҳои нақлиёт.

Моддаи 451. Тартиби гузаронидани мол ва воситаҳои нақлиёт ба моликияти давлатӣ бо қарори суд

1. Молу воситаҳои нақлиёт ба моликияти давлати вобаста ба ҳуқуқвайронкуниҳо дар соҳаи фаъолияти гумrukӣ, аз рӯзи ҳукми қонуни пайдо кардани қарори суд гузаронида мешаванд.

2. Мақоми гумruk дар асоси қарори суд бо акти супоридан ва қабули мол ё ба воситаҳои нақлиёти мусодирашударо ба мақоми ваколатдори давлатии даҳлдор мессупорад.

Моддаи 452. Асосҳои ба моликияти давлатӣ гузаронидани мол ва воситаҳои нақлиёт, ки таҳти низоми гумрукии даст кашидан ба манфиати давлат ба расмият дароварда шуданд

1. Шахси интиқолдиҳандай молу воситаҳои нақлиёт ба мақомоти гумruk декларатсияи гумruкии таҳти низоми гумruкии даст кашидан ба манфиати давлат арзшударо пешниҳод менамояд.

2. Мол ва воситаҳои нақлиёт, ки таҳти низоми гумruкии даст кашидан ба манфиати давлат ба расмият дароварда шудаанд, ба моликияти давлатӣ дар асоси декларатсияи гумrukӣ ва акти қабул ва супоридан аз лаҳзаи супоридани молу воситаҳои нақлиёт ба мақоми ваколатдори давлатии даҳлдор гузаронида мешаванд.

БОБИ 58. ИХТИЁРДОРИИ МОЛУ ВОСИТАҲОИ НАҚЛИЁТӢ БА МОЛИКИЯТИ ДАВЛАТӢ ГУЗАРОНИДАШУДА

Моддаи 453. Тартиби ихтиёрдории мол ва воситаҳои нақлиёти ба моликияти давлатӣ гузаронидашуда

Ихтиёрдории молу воситаҳои нақлиёти ба моликияти давлатӣ гузаронидашуда мувофиқи ҳамин Кодекс ва дигар санадҳои мсьёрии ҳуқукии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

Моддаи 454. Ихтиёрдории моле, ки мӯҳлати нигоҳдории муваққатии он ё мӯҳлати нигаҳдориаш дар анбори гумруқӣ гузаштааст

Моле, ки мӯҳлати нигаҳдории муваққатӣ ё мӯҳлати нигаҳдориаш дар анбори гумруқӣ гузаштааст, дар асоси акти тибқи намунаи муайянкардаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ таҳиянамудаи мақомоти гумрук, ки гузаштани мӯҳлати нигаҳдории муваққатӣ ё мӯҳлати нигаҳдорӣ дар анбори гумрукиро ба қайд мегирад, ихтиёрдори карда мешавад. Нусхай дуюми ин акт бояд ба соҳиби қонунии мол супорида шавад, ба шарте, ки ин шахс аз тарафи мақоми гумрук муайян карда шуда бошад. Нусхай акт ба соҳиби анбори нигоҳдории муваққатӣ ё соҳиби анбори гумруқӣ супорида мешавад.

Моддаи 455. Ихтиёрдории мол ва воситаҳои нақлиёте, ки далели шайъии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурианд

1. Мақомоти гумрук метавонанд молу воситаҳои нақлиётро, ки далели шайъии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурианд, ҳангоми мавҷуд набудани шароитҳои нигаҳдории онҳо ва ҳангоми аз арзиши мол зиёд будани харочоти воқеии нигаҳдории онҳо, инчунин дар ҳолатҳои дигари муайянкардаи Кодекси Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва қонунҳои дигари Ҷумҳурии Тоҷикистон ихтиёрдорӣ намоянд.

2. Агар ҳангоми баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар бораи мусодираи молу воситаҳои нақлиёти дар қисми 1 ҳамин модда зикрёфта қарор қабул карда шавад, маблаги аз фурӯши ин молу воситаи нақлиёт бадастомада ба ҳисоби бӯҷести давлати гузаронида мешавад.

3. Молу воситаҳои нақлиёте, ки далели шайъии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ буда, нисбати онҳо ҷиҳати баргардонидан ба соҳиби қонуниашон қарор қабул карда шудааст, вале соҳибашон дар давоми як моҳи эътибори қонуни пайдо кардани қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ онҳоро талаб карда нағирифтааст, мувофиқи ҳамин боб ихтиёрдори карда мешавад, ба шарте, ки агар нигаҳдории ин молу воситаҳои нақлиёт аз тарафи мақомоти гумрук ё таҳти назорати онҳо анҷом дода шуда бошад.

Молу воситаҳои нақлиёт дар асоси акти мақомоти гумрук, ки гузаштани мӯҳлати дарҳости онҳоро сабт менамояд ва тибқи намунаи тасдиқнамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои гумруқӣ таҳия гардидааст, ихтиёрдорӣ карда мешавад.

Моддаи 456. Тартиб ва усулҳои ихтиёрдории молу воситаҳои нақлиёт

1. Молу воситаҳои нақлиёт аз ҷониби ташкилоте, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ваколатдор намудааст, бо роҳи фурӯш, нобуд соҳтан ё партов гардонидан тибқи тартиби муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ихтиёрдорӣ карда мешавад.

2. Мақоми гумрук пештар, вале дар мӯҳлати на дертар аз 15 рӯз соҳиби қонунӣ ё шахсӣ дар моддаи 15 ҳамин Кодекс зикршударо (ба шарте, ки ин шахсон аз тарафи мақоми гумрук муайян карда шуда бошанд) дар бораи ба ихтиёри ташкилоти ваколатдор додани молу воситаҳои нақлиёт хабардор менамояд.

3. Молу воситаҳои нақлиёт тибқи нархи муайяннамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон фурӯҳта мешавад.

4. Молу воситаҳои нақлиёти ба фурӯш гузашташударо шахсони мансабдори мақомоти гумruk, кормандони ташкилотҳои ваколатдор, ҳамчунин аъзои оилаи онҳо харидорӣ карда наметавонанд.

5. Агар дар санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигар пешбинӣ нашуда бошад, молу воситаҳои нақдиёте, ки муомилоташон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ аст, инчунин моле, ки нархи нигоҳдорӣ ва фурӯши он аз арзишаҳ зиёд аст ё мувофиқи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии дигари Ҷумҳурии Тоҷикистон бояд несту нобуд карда ва ё партов гардонида шаванд.

6. Молу воситаҳои нақлиёт аз ҳисоби шахси дар моддаи 15 ҳамин Кодекс зикршуда ва агар ин шахс муайян карда нашуда бошад, аз ҳисоби соҳиби қонунӣ ва агар соҳиби қонуни ҳузур надошта бошад аз ҳисоби бучети давлатӣ несту нобуд карда мешавад, ба шарте агар тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбати намудҳои алоҳидаи мол тартиби дигаре пешбинӣ нашуда бошад.

Моддаи 457. Ихтиёрдории маблаги аз фурӯши молу воситаҳои нақлиёт бадастомада

1. Маблаги аз фурӯши молу воситаҳои нақлиёт бадастомадае, ки ба моликияти давлатӣ гузаронида нашуданд, ба соҳибони қонунӣ тибқи тартиби муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар давоми 3 сол аз фурӯши онҳо пардохта мешавад. Аз ин маблаг бочҳои гумrukии воридотӣ, андоз нисбати моли хориҷӣ, ба мисли оне, ки ҳангоми иҷозат ба муомилоти озод супорида мешуд, инчунин харочоти ҳамлу нақл (интиқол), нигоҳдорӣ ва фурӯши он, аз чумла, харочоти экспертиза ва нархгузорӣ, ки мақомоти гумruk ва шахсони дигар масраф намудаанд, ситонида мешаванд.

2. Агар маблаги аз фурӯши молу воситаҳои нақлиёт бадастомада барои пардохти бочҳои гумrukӣ, андоз ва ҷуброни тамоми харочоти мақомоти гумruk ва шахсони дигаре, ки мувофиқи қонунгузории граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқи аз ҳисоби ин маблаг ҷуброн шудани харочоти худро доранд, кофӣ набошад, он тибқи навбати зайл тақсим карда мешавад:

1) дар навбати аввал ба бучети давлатӣ маблаги бочҳои гумrukӣ ва андоз гузаронида мешавад;

2) дар навбати дуввум харочоти ҳамлу нақл (интиқол), нигоҳдорӣ ва фурӯши мол ҷуброн карда мешавад.

3. Харочот, инчунин ҳисоби чунин харочот тибқи тартиби навбати тақвимии ворид гардидани ҳуҷҷатҳое, ки ҳуқуқи ҷуброни харочотро мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунанд, анҷом дода мешавад.

4. Баъди гузаштани мӯҳлати дар қисми 1 ҳамин модда пешбинишуда, маблаги аз фурӯши молу воситаҳои нақлиёт бадастомада ба бучети давлатӣ гузаронида мешавад.

5. Маблағҳои аз фурӯши молу воситаҳои нақлиёт бадастомадае, ки ба моликияти давлатӣ гузаронида шудаанд, ба истиснои харочоти ҳамлу нақл (интиқол), нигаҳдорӣ ва фурӯш, ки дар қисми 1 ҳамин модда пешбинӣ гардидааст, ба буҷети давлатӣ гузаронида мешаванд.

Моддаи 458. Ҳуқуқи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ ҷиҳати ройгон додани моле, ки ба моликияти давлат гузаронида шудааст

Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ мувофиқи тартиби муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад доруворӣ, озуқаи зудвайроншаванд, ғизои кӯдакон, ҳамчунин либос, пойафзол ва маводи дигари зарурии рӯзгорро, ки ба моликияти давлат гузаронида шудаанд, ба муассисаҳои таъминоти иҷтимоӣ, нигоҳдории тандурустӣ, маориф, муассисаҳои бачагона, мақомоти ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ, маводи таърихӣ, объектҳои илмӣ ва асарҳои санъатро, ки арзиши фарҳангӣ надоранд, ба осорхонаҳо, ашёи олами ҳайвонот ва набототро ба боғи ҳайвонот, мамнӯъгоҳҳо, осорхонаҳо, маводи ибодатиро ба ташкилотҳои динӣ супорад.

Моддаи 459. Ҳусусияти ихтиёрдории намудҳои алоҳидаи мол

Металлҳои қиматбаҳо, сангҳои қиматбаҳо ва маснуоти онҳо, арзишҳои фарҳангӣ, моли тамғагузоришаванд ва дигар моле, ки муомилоти он дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон маҳдуд карда шудааст, тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ихтиёрдори карда мешаванд.

ФАСЛИ VII. МАҚОМОТИ ГУМРУК

БОБИ 59. МАҚОМОТИ ГУМРУК ВА ТАЪМИНИ ФАЪОЛИЯТИ ОНҲО

§1. МАҚОМОТИ ГУМРУК

Моддаи 460. Мақомоти гумрук ва мавқei онҳо дар системаи мақомоти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Мақомоти гумрук мақомоти давлатии ҳифзи ҳуқуқ буда, ҳимояи истиқлолият, амнияти иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон, риояи ҳуқуқ ва ўҳдадориҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқиро ҳангоми интиқол додани мол ва воситаҳои нақлиёт аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон таъмин менамоянд.

2. Ҳеч яке аз мақомоти давлатӣ, ба истиснои Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ надоранд қароре қабул кунанд, ки ба салоҳияти мақомоти гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон даҳл намояд, бе иҷозати даҳлдор вазифаҳои онҳоро иҷро намояд ё тағйир диҳад, ба зиммаи онҳо вазифаҳои иловагӣ гузорад ё бо роҳҳои дигар ба фаъолияти мақомоти гумрук, ки тибқи муқаррароти ҳамин Кодекс ва санадҳои дигари қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешавад, даҳолат намояд.

3. Таъсир расонидан ба фаъолияти хизматии кормандони мақоми гумрук манъ аст.

Моддаи 461. Сохтори мақомоти гумрук

1. Мақомоти гумрук инҳоянд:

- 1) мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ;
- 2) идораҳои минтақавии гумруқӣ;
- 3) гумрукҳо;
- 4) дидбонгоҳҳои гумруқӣ;

2. Ташкил, азnavташкилдиҳӣ, барҳамдиҳии идораҳои минтақавии гумрук, гумрукҳо ва дидбонгоҳҳои гумруқӣ аз тарафи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ бо тартиби муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешаванд.

Салоҳияти мақомоти муайяни гумруқӣ оид ба ичрои вазифаҳои мушаххас, ба ҷо овардани амалҳои муайяни гумруқӣ, инчуни ин минтақаи фаъолияти мақомоти гумрукро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ муайян менамояд. Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ ҳуқуқ дорад мақомоти маҳсуси гумруки ташкил намояд, ки ваколатҳои онҳо барои ичрои бальзе вазифаҳои ба зиммаи мақомоти гумрук гузошташуда ё гузаронидани амалҳои гумруқӣ нисбати навъҳои муайяни мол маҳдуд гардонида шудааст.

3. Идораҳои минтақавии гумруқӣ, гумрукҳо ва дидбонгоҳҳои гумруқӣ дар асоси талаботи ҳамин Кодекс, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва инчуни Низомномаи тасдиқнамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ амал менамоянд. Гумрукҳо ва дидбонгоҳҳои гумруқӣ метавонанд шахси ҳуқуқӣ набошанд.

4. Ба системаи мақомоти гумрук инчуни муассисаҳос шомиланд, ки мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ба ҳисоб намераванд ва онҳоро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ барои таъмини фаъолияти худ таъсис медиҳад.

Моддаи 462. Вазифаҳои мақомоти гумрук

Мақомоти гумрук вазифаҳои асосии зеринро ичро мекунанд:

- 1) дар таҳияи сиёсати гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон иштирок намуда, ин сиёсатро амалий менамоянд;
- 2) дар доираи салоҳияти худ ҳимояи соҳибхтиёри ва амнияти иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистонро таъмин менамоянд;
- 3) риояи қонунгузориҳои гумрук ва дигар қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистонро, ки назорати ичрои онҳо ба зиммаи мақомоти гумрук гузошта шудааст, таъмин менамоянд;
- 4) мамнӯияту маҳдудиятҳои тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии

Тоҷикистон нисбати моли аз сарҳади гумруқӣ интиқолшаванда муайянгаридаро таъмин менамоянд;

5) ҳуқуқу манфиати давлат ва иштирокчиёни фаъолияти иқтисодии хориҷиро дар соҳаи фаъолияти гумруқӣ ҳимоя меқунанд;

6) заминаи моддию техникӣ ва иҷтимоии мақомоти гумрукро тараққи медиҳанд;

7) дар доираи салоҳияти худ барои ҳифзи амнияти миллӣ, ҳаёт ва саломатии инсон, ҳифзи муҳити зист ва арзишҳои фарҳангӣ тадбирҳо меандешанд;

8) барасмиятдарории гумруқӣ ва назорати гумрукиро татбиқ меқунанд, барои тезонидани интиқоли молу воситаҳои нақлиёт аз сарҳади гумруқӣ шароит фароҳам меоранд;

9) бочҳои гумруқӣ, андоз, хироҷи гумруқӣ ва дигар пардохтҳои гумруқӣ, бочҳои зиддиемпингӣ, маҳсус, бочҳои ҷубронӣ, ҷаримаҳои ҳуқуқвайронкунии гумрукиро меситонанд, дуруст ва сари вакӯ ҳисоб ва супоридани ин бочу хироҷ ва андозҳоро таҳти назорат мегиранд, барои маҷбуран ситонидани онҳо чора меандешанд;

10) тартиби аз сарҳади гумруқӣ гузаронидани молу воситаҳои нақлиётро таъмин менамоянд;

11) дар доираи салоҳияти худ ҳуқуқи моликияти зеҳниро ҳимоя менамоянд;

12) бар зидди қочоқ ва дигар ҷинояткориҳо, ҳуқуқвайронкуниҳои маъмурий дар соҳаи фаъолияти гумруқӣ мубориза мебаранд, гайриқонунӣ аз сарҳади гумруқӣ гузаронидани воситаҳои нашъадор, моддаҳои психотропӣ ва прекурсорҳо, яроқу лавозимоти ҷангӣ, моддаҳои тарканда, арзишҳои фарҳангӣ, маводи радиоактивӣ, намудҳои ҳайвоноту набототе, ки ба онҳо ҳатари нобудшавӣ таҳдид менамояд, узв ва маҳсули (дериватӣ) онҳо, объектҳои моликияти зеҳнӣ, дигар молро пешгирий менамоянд, инчунин ба муборизаи зидди терроризми байналмилалм ва пешгирий кардани даҳолати гайриқонунӣ ба фаъолияти авиасияи гражданий дар фурудгоҳҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон мусоидат менамоянд;

13) муайян ва дар амал татбиқ намудани тартиб ва тарзу усулҳои гузаронидани таҳлили ҳавфҳои коррупсия дар мақомоти гумрук (*Қонуни ҶТ аз 15.03.2016 № 1298*);

14) дар доираи салоҳияти худ назорати андоз, асьор, содиротӣ ва дигар намудҳои назоратро, ки ҳуқуқи анҷом доданашон ё ҳуқуқи иштирок дар анҷом додани онҳо мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба мақомоти гумрук voguzor гардидааст, анҷом медиҳанд (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*);

15) омори гумрукии тиҷорати хориҷӣ ва Номѓӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷиро амалӣ менамоянд;

16) иҷрои ӯҳదадориҳои байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар соҳаи фаъолияти гумруқӣ таъмин менамоянд, бо мақомоти гумрук ва бо мақомоти дигари босалоҳияти давлатҳои хориҷӣ, ташкилотҳои байналмилалие, ки бо масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ машғуланд, ҳамкорӣ меқунанд;

17) дар соҳаи фаъолияти гумrukӣ корҳои иттилоотӣ ва машваратиро ба ҷо меоранд, бо тартиби муқарраршуда мақомоти давлатӣ, муассисаҳо ва шаҳрвандонро бо маълумоти марбути масъалаҳои гумrukӣ таъмин менамоянд;

18) дар соҳаи фаъолияти гумrukӣ корҳои илмию тадқиқотиро доир менамоянд;

19) дигар вазифаҳои пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистонро иҷро менамоянд.

Моддаи 463. Парчам ва аломати фарқунандай мақомоти гумрук

(Қонуни ҶТаз 03.07.2012 № 845)

Мақомоти гумрук дорои парчам ва аломати фарқунанда мебошанд. Дар воситаҳои нақлиётӣ дар ихтиёри мақомоти гумrukбуда аломати фарқунандай гумruk ҷойгир кунонида мешавад. Тасвиру нақши парчам ва аломати фарқунандай мақомоти гумrukро Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдик менамояд (Қонуни ҶТаз 03.07.2012 № 845).

Моддаи 464. Маҳалли ҷойгиршавии мақомоти гумruk

1. Мақомоти гумruk дар нуқтаҳои гузаргоҳи Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷойгир мебошанд. Маҳалҳои дигари ҷойгиршавии мақомоти гумrukро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ бо назардошти ҳаҷми муомилоти мол ва шумораи мусофирон, суръати рушди муносибатҳои иқтисодии хориҷии минтақаҳои алоҳида, талаботи ташкилотҳои нақлиётӣ, содиркунандагону воридкунандагон, дигар иштирокчиёни фаъолияти иқтисодии хориҷӣ муайян менамояд.

2. Мақомоти гумruk дар биноҳое қарор мегиранд, ки моликияти мақомоти гумruk мебошанд.

Мақомоти гумruk инчунин метавонад дар биноҳои марбутаи зайл қарор гиранд:

1) соҳибони анборҳои нигаҳдории мувакқатӣ, анборҳои гумrukӣ, мағозаҳои савдои бебоҷ ва анборҳои озод;

2) ташкилотҳое, ки бо интиқоли байналмилалии мусофирон тавассути ҳавопаймо, нақлиёти роҳи оҳан ва автомобилий машғул мебошанд;

3) дигар ташкилотҳое, ки мунтазам молро ворид ва содир менамоянд.

Моддаи 465. Маҳали анҷом додани амалиёти гумrukии мақомоти гумruk

Барсмиятдарои гумrukии молу воситаҳои нақлиёт бевосита дар маҳали ҷойгиршавии мақомоти гумruk ва воҳидҳои сохтории онҳо анҷом дода мешавад. Аз рӯи дарҳости асосноки шахси манфиатдор ва иҷозати хаттии роҳбари мақомоти гумruk, ё шахси ваколатдори он амалиёти гумrukни метавонад дар дигар маҳалҳо низ анҷом ёбад. Мақомоти гумruk барои анҷом додани амалиёти гумrukӣ дар маҳали ҷойгиршавии молу воситаҳои нақлиёт монеъ намешаванд, ба шарте агар ин самаранокии назорати гумrukиро паст нанамоянд.

Моддаи 466. Вақти кории мақомоти гумрук

1. Вақти кории мақомоти гумрукро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад.

Вақти кории мақомоти гумрук дар бандарҳо, фурӯдгоҳҳо ва дигар нуқтаҳои гузаргоҳи аз Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон бояд бо вақти кории мақомот ва ҳадамоти назоратии ин гузаргоҳҳо мувофиқат намояд. Вақти кории мақомоти гумрук дар дигар маҳалҳои барасмиятдарории гумрукӣ бо назардошти талаботи ташкилотҳои нақлиётӣ ва иштирокчиёни фаъолияти иқтисодии хориҷӣ муқаррар карда мешаванд.

Вақти кории мақомоти гумruk дар нуқтаҳои гузаргоҳи Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки бо ҷойиршавии гузаргоҳҳои ҳамсарҳад якҷояанд, аз рӯи имконият бояд бо вақти кории мақомоти гумрукӣ ин давлатҳои ҳамсарҳад мувофиқат намоянд.

2. Аз рӯи дарҳости асосноки шахси манфиатдор ва ҳангоми мавҷуд будани имконоти мақомоти гумрук амалиёти алоҳидаи гумрукӣ метавонад берун аз вақти кории мақомоти гумрук анҷом дода шаванд.

§2. Ҳуқуқ, салоҳият ва ҷавобгарии мақомоти гумрук

Моддаи 467. Салоҳияти мақомоти гумрук

Мақомоти гумрук барои иҷрои вазифаҳои ба зиммашон гузошташуда салоҳият доранд, ки:

1) бо мақсади таъмини риояи қонунгузории гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон тадбирҳои пешбининамудаи ҳамин Кодексро андешанд;

2) ҳуҷҷатҳо, маълумотеро, ки пешниҳоди онҳо мувофиқи ҳамин Кодекс пешбинӣ гардидааст, талаб қунанд;

3) ҳуҷҷатҳои тасдиқунандаи шахсияти шаҳрвандон ва шахсони мансабдорро, ки дар амалиёти гумрукӣ иштирок мекунанд, тафтиш намоянд;

4) аз шахси воқеӣ ва ҳуқуқӣ тасдиқномаи ваколати анҷом додани амалҳои алоҳида ё фаъолияти алоҳидаро дар соҳаи фаъолияти гумрукӣ талаб қунанд;

5) мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба фаъолияти оперативӣ-чустучӯй ба мақсади ошкор кардан, пешгирий намудан, роҳ надодан ва кушодани чиноят, амалиёти таҳқиқӣ ва таъхирнопазири тафтишотӣ, ки тибқи қонунгузории мурофиавии чиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти салоҳияти мақомоти гумрук доиста шудааст, ошкор ва муайян намудани шахсоне, ки барои тайёр кардан, анҷом додан ва чиноят содир кардан гунаҳкоранд, гузаронанд (*Конуни ҶТ аз 25.03.2011 № 693*);

6) дар доираи салоҳияти худ гузаронидани амалиёти таҳқиқӣ ва таъхирнопазири тафтишотиро мувофиқи тартиби муайянкардаи қонунгузории мурофиавии чиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом диханд;

7) парвандаҳо оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмуриро баррасӣ намоянд ва шахсонро барои вайрон кардани қоидаҳои маъмурӣ мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ қашанд;

8) дар ҳолатҳои таъхирнопазир аз воситаҳои алоқа ё нақлиёти мансуби ташкилот ё иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ (ба истиснои воситаҳои алоқа ва нақлиёти намояндагиҳои дипломатӣ, консулгарӣ ва дигар муассисаҳои давлатҳои хориҷӣ, инчунин ташкилотҳои байналмилаӣ) барои пешгирии ҷиноят дар соҳаи фаъолияти гумруқӣ, таъқиб ва дастгир кардани шахсоне, ки ин гуна ҷиноятҳоро содир намудаанд ё шахсони барои содир кардани ҷиноят гумонбаршуда истифода баранд. Дар ин ҳолат зарар ва ҳароҷоти соҳибони воситаҳои нақлиёт ва алоқа мувофиқи тартиби муайяннамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷуброн карда мешавад;

9) шахсонеро, ки дар содир кардани ҷиноят гумонбар шудаанд ё онро содир намудаанд ё содиркунандагони ҷиноят ё вайронкунандагони қоидаҳои маъмурии соҳаи фаъолияти мақомоти гумrukro мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дастгир намоянд ва ба биноҳои хизматии мақомоти гумruk ё мақомоти корҳои доҳилии Ҷумҳурии Тоҷикистон расонанд;

10) оид ба далелу воқеаҳои марбути интиқоли молу воситаҳои нақлиёт аз сарҳади гумrukӣ ва интиқолу нигаҳдории моли таҳти низоми назорати гумrukӣ нигоҳдоришаванда, борбардорию борфурори ҳучҷат тартиб диханд, ба видео ва аудио сабт кунанд, ба навори кино ва сурат акси онҳоро гиранд;

11) аз мақомоти давлатӣ, ташкилотҳо, корхонаҳо, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ва дигар шахсон маълумоти заруриро барои иҷрои вазифаҳои худ мувофиқи ҳамин Кодекс гиранд;

12) ба роҳбарони мақомоти давлатӣ, муассисаҳо, ташколотҳо ва иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, инчунин ба дигар шахсон оғоҳинома фиристода, талаб намоянд, ки вайронкунии қонунгузории гумruki Ҷумҳурии Тоҷикистонро бартараф кунанд ва иҷрои талаботи мазкурро назорат намоянд;

13) дар ҳолатҳои зайл ба судҳо арзу даъво пешниҳод намоянд:

- дар бораи маҷбуран ситонидани бочҳои гумrukӣ ва андоз;
- дар бораи ситонидани пардоҳти бочҳои гумrukӣ ва андоз аз ҳисоби мол;
- дар ҳолатҳои дигари пешбинinamudaи ҳамин Кодекс ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ;

14) бо мақсади ҳамкорӣ ва кӯмак оид ба масъалаҳои татбиқи усулҳои самараноки барасмиятдарории гумrukӣ бо иштирокчиёни фаъолияти иқтисодии хориҷӣ, дигар шахсоне, ки фаъолияти онҳо бо иҷрои фаъолияти иқтисодии хориҷӣ алоқаманд аст ва бо иттиҳодияҳои (ассотсиатсияҳои) касбии онҳо муносибатҳои расмии машварати муқарарар намоянд ва ин муносибатҳоро дастгirӣ кунанд;

15) ҳангоми сафари хизматӣ аз ҳуқуқи пешаки банд кардани ҷой дар меҳмонхонаҳо ва дар ҳама намуди нақлиёт истифода намоянд;

16) робитаҳои байналмилалиро дар соҳаи фаъолияти гумрукӣ муқаррар намоянд ва давом диханд;

17) аз дигар салоҳиятҳои пешбининамудаи ҳамин Кодекс ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистонро истифода баранд.

Моддаи 468. Ҳуқуқҳои мақомоти гумruk ҳангоми татбиқи назорати гумrukӣ бо истифода аз киштиҳо ва ҳавопаймоҳои мақомоти гумruk

1. Ҳангоми татбиқи назорати гумrukӣ бо истифодаи киштиҳо ва ҳавопаймоҳои мақомоти гумrukӣ ин мақомот ҳуқуқ доранд:

1) ҳангоми муайян намудани нишонаҳои он, ки дар воситаҳои нақлиёт мол ғайриқонунӣ интиқол дода мешавад ва он бояд таҳти назорати гумrukӣ қарор гирад, ин воситаҳои нақлиётро боздошта, муоинаи гумrukии онро анҷом диханд (моддаи 413);

2) шахсони ба содир кардани чиноят гумонбаршудаи савори воситай нақлиётро, ки амалҳои таъхирназари тафтишотӣ ва таҳқиқотиро нисбати онҳо қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ихтиёри мақомоти гумruk гузаштааст, боздошт намоянд, ба шарте ки санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигарро пешбинӣ накарда бошанд.

3) берун аз қаламрави сарҳади обии Ҷумҳурии Тоҷикистон киштии дарёи аз қаламрави гумrukии Ҷумҳурии Тоҷикистон бе иҷозати мақомоти гумruk равандаро дар минтақаи наздики Ҷумҳурии Тоҷикистон то доҳил шудани он ба қаламрави обии давлатҳои хориҷӣ таъқиб ва боздошт намоянд, ба шарте агар таъқиб аз сарҳади обии доҳилӣ, сарҳади обии Ҷумҳурии Тоҷикистон бा�ъди додани сигнали садоӣ ва назоратӣ дар бораи боз доштани киштӣ аз масофас, ки ин гуна ишораро дидан ва шунидан мумкин аст ва бетанаффус ишора шуда бошад;

4) ҳангоми ошкор намудани нишонаҳои қонунвайронкунӣ дар соҳаи фаъолияти гумrukӣ воситаҳои нақлиётро барои ситонидани онҳо мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон то ҳалли қазия, боздошт намояд;

5) дар ҳолатҳои пешбининамудаи ҳамин Кодекс воситаҳои нақлиётро ҳамроҳи кунанд, аз ҷумла ба онҳо мансабдорони мақомоти гумrukро савор намоянд.

2. Ба сарнишинони киштиву ҳавопаймоҳои мақомоти гумruk ҳуқуқ дода мешавад, ки:

1) қаламрави оби ва фазои ҳавоии Ҷумҳурии Тоҷикистон, акваторияи бандарҳои дарёӣ, инчунин фурӯдгоҳҳо, аэродромҳои (майдончаҳои фурӯдоии) қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистонро новобаста аз мансубият ва таъиноти онҳо ба таври ройгон истифода намоянд, ба истиснои ҳолатҳои пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон;

2) аз ҳуқуқи афзалияtnоки даромадан ба бандарҳо, ки бо мақомоти давлатии ваколатдор мувофиқа шудааст, ройгон истифода баранд;

3) аз маълумоти навигатсионӣ, гидрометеорологӣ, гидрографӣ ва гайра ройгон истифода намояд;

4) парвози ҳавопаймо ва киштирониро ройгон таъмин намоянд.

Моддаи 469. Ҳуқуки мақомоти гумрук нисбати воситаҳои нақлиёти автомобилие, ки моли таҳти назорати гумрукро интиқол медиҳанд

1. Мақомоти гумрук ҳуқуқ доранд нақлиёти автомобилӣ, аз ҷумла воситаҳои нақлиёти автомобилиеро, ки ба молкашонии байналмилалӣ машғул нестанд, бо мақсади тафтиши мол ва ҳуччатҳо манъ намоянд, ба шарте ки онҳо моли таҳти назорати гумрукӣ қарордоштаро қашонанд. Мақомоти гумрук метавонанд воситаҳои нақлиёти автомобилиро дар минтақаҳои назорати гумрукии қад-қади сарҳади гумрукӣ таъсисёфта, боздоранд.

2. Ҳангоми манъ кардани воситаҳои нақлиёт берун аз минтақаи назорати гумрукӣ вақти тафтиши нақлиёт ва ҳуччатҳои он аз тарафи мақомоти гумрук наметавонад аз ду соат зиёд бошад. Дар бораи тафтиши мол ва ҳуччатҳои он тибқи намунаи муайяннамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ акт тартиб дода мешавад, ки як нусхай он бояд ба боркашон дода шавад. Воситаҳои нақлиёт ба ҳудуди анборҳои нигаҳдории муваққатӣ ё маҳалҳои дигар, ки минтақаи доимии назорати гумрукӣ ҳисоб меёбад (моддаи 403), танҳо ҳангоми кушодани парванда дар бораи ҳуқуқвайронкуни маъмурӣ маҷбуран ҷойгир карда шуда, нусхай қарор ё протоколи даҳлдор ба интиқолдиҳанд ва ё ронандай воситай нақлиёт супорида мешавад. Ҳамзамон, воситаҳои нақлиёт дар ҳудуди анбори нигаҳдории муваққатӣ ё дар маҳали дигар, ки минтақаи назорати гумрукӣ ҳисоб мешавад, то мӯҳлати барои фаровардани бор зарурӣ, ба истиснои ҳолатҳое, ки воситаҳои нақлиёт мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон бояд мусодира карда шаванд, нигоҳ дошта мешавад.

Моддаи 470. Фаъолияти мутақобила ва ҳамкории мақомоти гумрук бо дигар мақомоти давлатӣ

1. Мақомоти гумрук вазифаҳои худро мустақилона ва якҷоя бо дигар мақомоти давлати иҷро менамоянд.

2. Мақомоти гумрук мувофиқи ҳамин Кодекс ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ доранд барои аз тарафи дигар мақомоти давлатӣ дар минтақаи назорати гумрукӣ иҷро намудани амалҳои алоҳидаи марбути салоҳияташон иҷозат диҳанд.

3. Ҳангоми аз тарафи мақомоти гумрук ошкор намудани нишонаҳои ҳуқуқвайронкуни маъмурӣ (чиноят), ки баррасии парвандаи он тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон салоҳияти дигар мақомоти давлатӣ мебошад, мақомоти гумрук вазифадоранд ин маълумотро ба мақоми даҳлдори давлатии фавран пешкаш намоянд.

Моддаи 471. Назорати идории фаъолияти мақомоти гумрук

Мақоми болоии гумрук ё шахси мансабдори он ҳуқуқ дорад ҳар вақт мувофиқи тартиби назорати идори қарори хилофи талаботи қонунгузории

Ҷумҳурии Тоҷикистон мақоми поёни гумruk ё мансабдори поёни мақоми гумrukро бекор кунад, инчунин нисбати амалӣ (бесамалии) гайриқонуни мақомоти поёни гумruk ё шахсони мансабдори поёни мақомоти гумruk ҳама гуна тадбирҳои пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистонро андешад.

Моддаи 472. Ҷавобгарии мақомоти гумruk ва шахсони мансабдори онҳо

1. Барои қарор ва амал (бесамали) - и гайриқонуни шахсони мансабдори мақомоти гумruk мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарии интизомӣ, маъмурӣ, ҷиноятӣ ва дигар ҷавобгарихо қашда мешаванд.

2. Мақомоти гумruk товони заرارеро, ки дар натиҷаи қабули қарор ва амали (бесамалии) гайриқонуни шахсони мансабдори худ ва дигар кормандон ҳангоми иҷрои вазифаҳои хизматӣ ва меҳнатӣ ба шахсон ва моликияти онҳо расидааст, мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷуброн менамоянд.

3. Зааре, ки дар асари амали қонуни мақомоти гумruk ва шахсони мансабдори он расидааст, ҷуброн карда намешавад, ба шарте ки дар ҳамин Кодекс ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигар пешбинӣ нашуда бошад.

Аз ҷониби шахсони мансабдори мақомоти гумruk истифода бурдани қувваи ҷисмонӣ, воситаҳои маҳсус ва яроқи оташфишон

Моддаи 473. Шартҳои истифодаи қувваи ҷисмонӣ, воситаҳои маҳсус ва яроқи оташфишон аз тарафи шахсони мансабдори мақомоти гумruk

1. Шахсони мансабдори мақомоти гумruk ҳуқуқ доранд бо тартиби пешбининамудаи ҳамин Кодекс қувваи ҷисмонӣ, воситаҳои маҳсус ва яроқи оташфишонро истифода баранд.

2. Пеш аз истифодабарии қувваи ҷисмонӣ, воситаҳои маҳсус ва яроқи оташфишон кас бояд аз нияти кор фармудани онҳо ба таври ошкоро огоҳонида шавад ва ҳангоми истифодаи яроқи оташфишон барои ҳушдорӣ ба ҳаво тир ҳоли карда шавад. Ҳамзамон шахсони мансабдори мақомоти гумruk вазифадоранд, ки:

1) барои иҷрои талаботи қонуни худ мӯҳлати зарурӣ диганд, ба истиснои ҳолатҳое, ки ба таъхир гузоштани истифодаи қувваи ҷисмонӣ, воситаҳои маҳсус ва яроқи оташфишон барои ҳаёту саломатии онҳо бевосита ҳатарнок аст, метавонад боиси оқибатҳои дигари вазнин гардад, ҳангоми ҳамлаи ногаҳонӣ ё ҳамлаи яроқнок ҳамла бо истифодаи техникаи ҳарбӣ, киштиҳо ва воситаҳои нақлиёт ё дар ҳолатҳои дигар, ки чунин оғоҳӣ ноҷоиз ва ё имконнозазир мебошад;

2) ба шахсоне, ки ҷароҳат бардоштаанд, ёрии аввалияи тиббӣ расонида, аз ҳодисаи руҳдода роҳбари мақомоти гумrukро фавран оғоҳ намоянд, ки вай дар навбати худ бояд дар муддати 24 соат ба прокурор ҳабар дигад.

3. Ҳангоми истифодаи қувваи ҷисмонӣ, воситаҳои маҳсус ва яроқи оташфишон вобаста ба ҳусусият ва андозаи ҳатари қонуншиканӣ ва муқовимат

шахси мансабдори мақомоти гумрук бояд кӯшиш намояд, ки ҳар гуна зарари ҳангоми рафъи хатар расонидашуда то ҳадди имкон камтар бошад.

4. Дар ҳолатҳои муҳофизати зарурӣ ё зарурияти ниҳоӣ шахсони мансабдори мақомоти гумрук дар сурати набудани воситаҳои маҳсус ҳуқуқ доранд яроқи оташфишон ҳама гуна воситай дар даст дошта истифода кунанд.

5. Ҳангоми хилоғи тартиби муқаррарградида истифода бурдани қувваи ҷисмонӣ, воситаҳои маҳсус ва яроқи оташфишон шахсони мансабдори мақомоти гумрук мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ қашида мешаванд.

Моддаи 474. Истифодаи қувваи ҷисмонӣ аз тарафи шахсони мансабдори мақомоти гумрук

1. Шахсони мансабдори мақомоти гумрук ҳангоми ичрои вазифаҳои хизматиашон ҳуқуқ доранд қувваи ҷисмонӣ, аз ҷумла усулҳои ҷанги танбатанро дар ҳолатҳое ба кор баранд, ки усулҳои гайризӯроварӣ наметавонанд ичрои вазифаҳои ба зиммаашон гузошташударо таъмин намоянд.

2. Қувваи ҷисмонӣ барои мақсадҳои зайл истифода бурда мешавад:

- 1) пешгири намудани ҳуқуқвайронкунӣ;
- 2) дастгир кардани шахсони содирнамудаи қонуншиканиӣ;
- 3) ичро накардани талабҳои қонуни шахси мансабдори мақомоти гумрук;
- 4) мамоният барои ворид шудан ба дохили биноҳо, қаламрав, ба назди мол ва воситаҳои нақлиёте, ки таҳти назорати гумруқӣ қарор доранд.

Моддаи 475. Истифодаи воситаҳои маҳсус аз тарафи шахсони мансабдори мақомоти гумрук

1. Шахсони мансабдори мақомоти гумрук ҳангоми ичрои вазифаҳои хизмати ҳуқуқ доранд, ки аз воситаҳои маҳсуси дар ихтиёрашон буда дар ҳолатҳои зайл истифода баранд:

- 1) барои рафъи ҳамла ба кормандони мақомоти гумрук ё шахсони дигар;
- 2) барои рафъи ҳамла ба биною иморатҳо ва воситаҳои нақлиёти мақомоти гумрук ё аз тарафи онҳо истифодашаванд, ба молу воситаҳои нақлиёте, ки таҳти назорати гумруқӣ мебошанд, инчунин барои озод кардани объектҳои номбурда дар сурати тасарруфи онҳо;
- 3) барои дастгир кардани ҳуқуқвайронкунандагон, овардани онҳо ба бинои хизматии мақомоти гумрук ё мақомоти корҳои дохилӣ, ба шарте, ки ин шахсон итоат накунанд, муқобилият нишон диханд ё ба атрофиён ва ё ба ҳуд зааррасонанд;
- 4) барои пешгири намудани муқобилати ҷисмонӣ ба шахси мансабдори мақомоти гумрук;
- 5) барои боздоштани нақлиёте, ки ронандай он талаби қонуни шахси мансабдори мақомоти гумрукро дар бораи боз доштани нақлиёт ичро накунад.

2. Истифодаи воситаҳои маҳсус нисбати заноне, ки дорои нишонаҳои аёни ҳомилагӣ мебошанд, шахсони дорои нишонаҳои аёни маъюбӣ дошта, ноболигон, ба истиснои ҳолатҳое, ки онҳо муқобилияти мусаллаҳона нишон медиҳанд, ҳамлаи гурӯҳӣ ва гайра анҷом медиҳанд, ки ба ҳаёт ва саломатии инсон, амният ва молу воситаҳои нақлиёти таҳти назорати гумrukӣ қарордошта хатарноканд, манъ аст.

3. Номгӯи воситаҳои маҳсусро, ки мақомоти гумruk мавриди истифода қарор медиҳанд, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Моддаи 476. Истифодаи яроқи оташфишон аз тарафи шахсони мансабдори мақомоти гумruk

1. Шахсони мансабдори мақомоти гумruk ҳангоми ичрои вазифаҳои хизмати ҳуқуқ доранд дар ҳолатҳои зерин аз яроқи оташфишон истифода кунанд:

1) барои рафъи ҳамла ба кормандони мақомоти гумruk, ҳангоме ки ҳаёт ва саломатии онҳо зери хатар аст, ба шарте агар ҳамла бо восита ва усулҳои дигар рафънопазир бошад;

2) барои пешгири намудани кӯшишҳои ба даст овардани аслиҳаи шахсони мансабдори мақомоти гумruk, аз ҷумла кӯшиши шахси дастгиршуда барои наздик шудан ба мансабдори мақомоти гумruk бо мақсади кӯтоҳ кардани масофае, ки шахси мансабдори мақомоти гумruk нишон дода буд ё даст расонидан ба яроқи оташфишони ҳамин шахси мансабдор;

3) барои рафъи ҳамлаи гурӯҳӣ ва мусаллаҳона ба биною иморатҳо ва воситаҳои нақлиёт, киштиву ҳавопаймоҳои ба мақомоти гумruk тааллуқдошта ё аз ҷониби онҳо истифодашавана ё молу воситаҳои нақлиёти таҳти назорати гумrukӣ қарордошта ё ба объектҳос, ки ин гуна молу воситаҳои нақлиёт мавҷуданд;

4) барои боздоштани шахсоне (шахсе), ки муқобилияти мусаллаҳона нишон медиҳанд, инчунин шахсони (шахси) мусаллаҳе, ки талаби қонунии супоридани яроқи оташфишонро ичро намекунад;

5) барои боздоштани воситаҳои нақлиёт, кишити бо роҳи вайрон кардани онҳо, ба шарте агар онҳо ба ҳаёт ва саломатии шахсони мансабдори мақомоти гумruk хатари ҷиддӣ пеш оранд ё ба талаби ҷандинкаратаи онҳо баъди ба ҳаво тир кушодан, итоат накунанд;

6) барои бозарар гардонидани ҳайвоноте, ки ба ҳаёт ва саломатии шахси мансабдори мақомоти гумruk таҳдид мекунанд;

7) барои огоҳ намудан аз нияти истифодаи яроқи оташфишон, додани бонги хатар ё имдодталаబӣ.

2. Истифодаи яроқи оташфишон нисбати занон, шахсони дорои нишонаҳои аёни маъюби, ноболигон, ба истиснои ҳолатҳое, ки онҳо муқобилияти мусаллаҳона нишон медиҳанд, ҳамлаи гурӯҳӣ ва гайра мекунанд, ки ба ҳаёт ва саломатии одамон хатарнок мебошанд, манъ аст.

3. Шахси мансабдори мақомоти гумruk вазифадор аст, дар бораи ҳар як ҳолати истифодаи яроқи оташфишон дар мӯҳлати кӯтоҳтарин ба шакли хаттӣ

роҳбари мақомоти гумрукро огоҳ намояд, ки ў дар навбати худ бояд дар давоми 24 соати баъди истифодаи яроқи оташфишон дар ин бора ба прокурор хабар дихад.

4. Номгӯи намуди яроқи оташфишон ва лавозимоти ҷангии онро, ки мақоми гумрук истифода мебарад, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

5. Агар шахси мансабдори мақомоти гумрук лозим донад, ки дар ҳолати руҳдода истифодаи яроқи оташфишон зарур мешавад, ў ҳуқуқ дорад мутобиқи қисми 1 ҳамин модда яроқи оташфишонашро омодаи истифода кунад.

4. Таъмини фаъолияти мақомоти гумрук

Моддаи 477. Маблағгузорӣ ва таъминоти моддию техникии фаъолияти мақомоти гумрук

Маблағгузории ҳароҷоти мақомоти гумрук барои таъминот ва рушди он аз ҳисоби маблағҳои буҷети давлатӣ ва дигар маблағҳои пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи буҷети давлатӣ таъмин карда мешавад.

Моддаи 478. Ҷойгиронии объектҳои мақомоти гумruk

1. Қитъаҳои замин, ки барои ҷойгиронии объектҳои мақомоти гумruk таъин гардидаанд, тибқи тартиби чудо намудани замин барои эҳтиёҷоти ғайрикишоварзӣ мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи замин дода мешаванд.

2. Ҳанғоми ҷойгир намудани воҳидҳои сохтории гумruk барои анҷом додани амалиёти гумrukӣ дар объектҳои марбути ташкилотҳои дар қисми 2 моддаи 464 ҳамин Кодекс зикргардида таъминоти моддию техникии фаъолияти мақомоти гумruk дар бобати истифодаи воситаҳои алоқа, асбобу анҷом ва таҷхизоти техникии ташкилий бо розигии соҳибони ин объектҳо дар асоси шартнома анҷом дода мешавад.

Моддаи 479. Ҳифзи маълумот дар бораи фаъолияти мақомоти гумruk

1. Ҳуҷҷату маводи дорои маълумот дар бораи ҳайати кормандони мақомоти гумruk дар бораи ташкил, тарзу услуг ва воситаҳои татбиқи фаъолияти оперативӣ-чустучӯӣ бояд дар бойгонии мақомоти гумruk мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон нигоҳдошта шаванд (*Конуни ҶТ аз 25.03.2011 № 693*).

2. Маводи бойгонии мақомоти гумruk, ки дорои арзишҳои илмӣ ва таъриҳӣ буда, мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ифшо шудаанд, барои нигаҳдорӣ ба бойгонии давлатӣ тибқи тартиби муайяннамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон супорида мешаванд.

3. Сирҳои давлатӣ, бонкӣ, андоз, инчунин итилооти маҳфии мақомоти гумruk мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳифз карда мешаванд.

Моддаи 480. Муассисаҳо ва корхонаҳои воҳиди давлатии мақомоти гумruk

1. Барои таъмини фаъолияти мақомоти гумрук мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон лабораторияҳои гумrukӣ, муассисаҳои илмию тадқиқотӣ, муассисаҳои таълимӣ, матбаа, марказҳои иттилоотии ҳисоббарорӣ ва дигар муассисаҳоро таъсис менамояд, ҳамчунин дар ихтиёри худ корхонаҳои воҳиди давлатие дошта метавонад, ки фаъолияти онҳо барои ичрои вазифаҳои мақомоти гумрук мусоидат мекунанд.

2. Вазифаҳои муассиса ва корхонаҳои воҳиди давлатии мақомоти гумрук мувофиқи талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешаванд.

Моддаи 481. Амволи мақомоти гумрук ва ташкилотҳои мақомоти гумрук

Амволи мақомоти гумрук, муассиса ва корхонаҳои воҳиди давлатии мақомоти гумruk моликияти давлат ҳисоб мешавад. Амволи мазкур аз тарафи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ихтёрдори карда мешавад.

БОБИ 60. ТАРТИБИ АДОИ ХИЗМАТ ДАР МАҚОМОТИ ГУМРУК

Моддаи 482. Хизмат дар мақомоти гумрук

1. Хизмат дар мақомоти гумruk намуди хизмати маҳсуси шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон аст, ки фаъолияти касбиро ҷиҳати татбиқи вазифа, ҳуқук ва ўҳдадориҳои мақомоти гумruk мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ мекунад.

2. Тартиби адои хизмат дар мақомоти гумruk тибқи ҳамин Кодекс ва санадҳои дигари меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон танзим карда мешаванд.

Моддаи 483. Қабул ба хизмат дар мақомоти гумruk

1. Корманди мақомоти гумruk он шаҳрванди қобили амали Ҷумҳурии Тоҷикистон шуда метавонад, ки синнаш аз 20 кам ва аз 35 зиёд набошад, дорои таҳсилоти миёнаи маҳсус ё оли бошад, забони давлатиро донад ва бо сифатҳои шахсӣ, ахлоқӣ, кордонӣ, касбӣ ва вазъи саломатии худ аз ўҳдаи ичрои вазифаҳои ба зиммааш гузошташуда барояд (*Конуни ЧТ аз 28.06.2011 № 747*).

2. Дохил шудани шаҳрвандон ба хизмати мақомоти гумruk ихтиёри буда, он мувофиқи қонунгузории меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон, бо назардошли хусусиятҳои хоси пешбининамудаи ҳамин Кодекс, сурат мегирад.

3. Ба вазифаи мақомоти гумruk шаҳрвандони дорои таҳсилоти миёнаи касбӣ ва оли қабул карда мешаванд.

4. Барои дохил шудан ба хизмат дар мақомоти гумruk ҳуччатҳои зерин зарур аст:

- 1) аризаи шахсӣ;
- 2) ҳуччатҳои тасдиқкунандай таҳсилоти касбӣ;

3) хулосаномаи тибби дар бораи коршоям будан ба хизмат.

4) тарчумаи ҳол;

5) пешниҳоди дигар ҳучҷатҳое, ки дар санадҳои месъёри ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд.

5. Талабот нисбати саломатии шаҳрвандоне, ки ба хизмати мақомоти гумruk месоянд, тибқи месъёрҳои барои хизматчиёни ҳарбӣ муқарраршуда муайян карда мешавад.

6. Ҳангоми дохил шудан ба хизмат дар мақомоти гумruk мӯҳлати санчиш то шаш моҳ бидуни додани рутбаи маҳсус мӯқаррар карда мешавад.

Барои ҳатмкардагони муассисаҳои таҳсилоти олӣ, ки онҳоро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ ба таҳсил фиристодааст ё барои онҳое, ки аз дигар мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва соҳторҳои низомигардонидашуда гузаштаанд, мӯҳлати санчиш мӯқаррар карда намешавад.

7. Ба хизмати гумrukӣ шаҳрвандоне, ки доги суди доштанд ё доранд (саффи назар аз мӯҳлати адой ҷазои таъиншуда, озод кардан аз адой минбаъдаи ҷазо, қабул ва татбиқи санади авф, ба истиснои онҳое, ки аз тарафи суд сафед карда ё бегуноҳ дониста шудаанд), қабул карда намешаванд.

8. Шахсони дорои ӯҳдадории ҳарбӣ, ки ба хизмати мақомоти гумruk омадаанд, мувофиқи тартиби муайяншуда аз қайди ҳарбӣ баромада, ба қайди маҳсуси мақомоти гумruk гузошта мешаванд.

9. Бо мақсади таъмини техникии фаъолияти мақомоти гумruk дар воҳидҳои кории онҳо вазифаҳои даҳлдори озоди кормандони кирояи мақомоти гумruk (минбаъд кормандон ва хизматчиён) пешбинӣ карда мешавад. Номгӯи вазифаҳои мазкур аз тарафи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ муайян карда мешавад. Муносибатҳои меҳнатии ҳайати кормандони кирояи (кормандон ва хизматчиёни) мақомоти гумruk мувофиқи қонунгузории меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон танзим карда мешавад.

10. Номгӯи вазифаҳои ҳайати хурд, миёна ва қалони роҳбарикунандай мақомоти гумruk ва талаботи таҳассуси нисбати кормандони мақомоти гумruk, ки вазифаҳоро ишғол намудаанд аз тарафи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ тасдиқ карда мешавад.

11. Адои хизмат дар мақомоти гумruk дар парвандаи шахсии кормандони мақомоти гумruk дарҷ карда мешавад. Парвандаи шахсии кормандони мақомоти гумruk аз тарафи мақоми қадрии ҳадамоти гумruk пеш бурда мешавад ва ҳангоми гузаштани корманд ба маҳали дигари хизмат ба он ҷо фиристода мешавад. Тартиби пешбурди парвандаҳои шахсии кормандони мақомоти гумrukро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ муайян менамояд.

12. Ҳангоми қабул ва хизмат дар мақоми гумruk шаҳрванд бояд аз қайди давлатии дактилоскопи гузаронида шавад.

13. Ҷамъ ва дохил кардани маълумот доир ба мансубияти сиёсӣ, динӣ ва ҳаёти шахсии кормандони мақомоти гумruk дар парвандаи шахсӣ манъ аст.

14. Хориҷ карда шуд (*Қонуни ҶТаз 15.03.2016 № 1298*)

Моддаи 484. Махдудиятҳо ҳангоми адои хизмат дар мақомоти гумрук

1. Шахсони мансабдори мақомоти гумruk ҳуқуқ надоранд, ки:

1) ягон кори музdnоки муштаракро ба истиснои фаъолияти илмию эҷодӣ ва омӯзгорӣ иҷро намоянд;

2) ба фаъолияти соҳибкорӣ шахсан ё ба воситаи миёнарав машғул шаванд;

3) мустақилона ва ё тавассути намоянда дар идораи субъектҳои хочагидорӣ ширкат варзанд;

4) дар корҳои шахси сеом дар мақомоти гумruk шахси боваринок ё намоянда бошанд;

5) корҳои вобаста ба фаъолияти гумruкиро тибқи қарордоди дорoi хусусияти ҳуқуқи шаҳрвандӣ ба ҷо оваранд;

6) ба шахсон бар ивази подош, хизматрасонӣ ва имтиёзҳо бо истифода аз вазифai хизматӣ ҳар гуна қӯмаки дар қонун пешбининашударо расонанд;

7) вазифai хизматии ҳудро ба манфиати ҳизбҳои сиёсӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, аз ҷумла иттиҳодияҳои динӣ барои таблиги муносибат бо онҳо истифода намоянд (дар мақомоти гумruk ташкили соҳторҳои ҳизбҳои сиёсӣ, инчунин иттиҳодияҳои динӣ манъ аст);

8) корпартой ташкил кунанд ва дар гузаронидани онҳо иштирок намоянд.

Нисбати кормандони ҳадамоти гумruk инчунин дигар махдудиятҳои муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон татбиқ мегарданд.

2. Кормандони мақомоти гумruk вазифадоранд дар давраи адои хизмат дар мақомоти гумruk ҳиссаи шахсии ҳуд (пакети саҳмия)-ро дар сармояи оинномавии ташкилотҳои тиҷоратӣ тибқи тартиби муайяннамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон барои идораи эътиимоднок супоранд.

3. Ба кормандони мақомоти гумruk, ки хешу ақрабои наздик ё ба ҳам наздиканд (падару модар, зану шавҳар, бародарон, хоҳарон, писарон, духтарон, ҳамчунин бародарону хоҳарони падару модар, писарон, духтарон, ҳамчунин бародарону хоҳарони падару модар, фарзандони зану шавҳар) агар он ба тобеияти бевосита ё таҳти назорати бевоситай алоқаманд бошанд, адои хизмат дар ҳамон мақоми гумruk манъ аст.

Моддаи 485. Маълумот дар бораи даромади кормандони мақомоти гумruk ва амволе, ки моликияти шахсии онҳо мебошад

Кормандони мақомоти гумruk мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон вазифадоранд ҳар сол ба мақомоти андози Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи даромаду амволе, ки моликияти шахсии онҳо мебошанд, аз ҷумла дар бораи саҳмияҳояшон, ҳиссаи сармояи оинномавии шахсони ҳуқуқие, ки объекти андозбанди мебошанд, маълумот пешниҳод намоянд.

Моддаи 486. Савганди шахси мансабдори мақомоти гумruk

1. Шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар мақомоти гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон бори аввал ба вазифа таъин мегарданд, баъди ду моҳи додани рутбаи аввали махсус савғанди зеринро ёд мекунанд: "Савғанд ёд мекунам, ки ҳангоми ичрои вазифаи шаҳси мансабдори мақомоти гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон, Конститутсия ва қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистонро бечунучаро риоя карда, истиқлолияти ва амнияти иқтисодии Тоҷикистонро ҳимоя намуда вазифаҳои хизматии худро соғдилона баҷо меоварам, талаботи интизоми хадамоти гумрукро риоя мекунам".

2. Тартиби маросими савғандёдкуниро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрук муайян мекунад.

Моддаи 487 Рутбаҳои махсуси шаҳсони мансабдори мақомоти гумрук

1. Рутбаҳои махсуси кормандони мақомоти гумрук аз тарафи Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешаванд.

2. Тартиби додани рутбаҳои махсус ба кормандони мақомоти гумрукро Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

3. Муқаррароти ҳамин модда инчуни нисбати роҳбарон ва мутахассисони ташкилотҳои махсусгардонидашудаи муассисаҳои гумрук татбиқ карда мешавад.

Моддаи 488. Асосҳои қатъи хизмат дар мақомоти гумрук

1. Фаъолияти корманди мақомоти гумрук бо асосҳои зерин қатъ мегардад:

1) бо ҳоҳиши шаҳсӣ;

2) бинобар расидан ба синни ниҳоие, ки моддаи 500(1) Кодекси мазкур муқаррар намудааст (*Қонуни ҶТ 28.12.2012 № 906*);

3) баъди ба охир расидани мӯҳлати хизмат, ки хуқуқи ба нафақа баромаданро медиҳад (бо ташаббуси корманди мақомоти гумрук ва ё ризоияти ў);

4) бо сабаби ба охир расидани мӯҳлати хизмат мувофиқи қарордод;

5) бинобар риоя накардан шартҳои қарордод;

6) бо сабаби ихтисори ҳайати кормандон;

7) бо сабаби беморӣ - дар асоси хulosai комиссияи тиббии ҳарбӣ оид ба корношоямии ў ба хизмат дар мақомоти гумruk;

8) бинобар иллатмандӣ дар асоси хulosai комиссияи тиббии ҳарбӣ оид ба нокифоя будани ҳолаташ барои хизмат ва бинобар беморӣ ичро карда натавонистани ӯҳдадории хизматӣ, вобаста ба вазифааш ва набудани имконияти ба кори дигар гузаштан;

9) барои дағалона ва ё мунтазам вайрон кардани интизом;

10) барои содир кардани рафткоре, ки ба шарафи корманди мақомоти гумрук доғ меорад;

11) эътибор пайдо кардани ҳукми айбдоркуни суд ё қатъи парвандаи чиноятӣ тибқи асосҳое, ки сафед намекунанд;

12) бо сабаби мувофиқат накардани вазифаи хизматӣ ба ихтисосаш аз рӯи натиҷаи аттестатсия;

13) ҳангоми вафот;

14) барои вайрон кардани тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи танзими анъана ва ҷашни маросимҳо (*Конун аз 30.07.2007c. № 319*);

15) дар ҳолатҳои дигаре, ки қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст.

2. Шахсони мансабдори мақомоти гумrukӣ аз хизмат ҷавобшуда ҳамчун низомии эҳтиёти ба қайд гирифта мешаванд, ба шарте ки онҳо ба синни ниҳоии муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон барои гузаштан ба ҷумлаи шахсони ҳарбии эҳтиёти коршоями хизмати ҳарбӣ нарасида бошанд.

Моддаи 489. Ҳуқуқу вазифаҳои кормандони мақомоти гумрук

1. Кормандони мақомоти гумрук ҳуқуқ доранд:

1) бо тамоми маводи парвандай шахсии худ шинос шаванд;

2) аз ҳисоби маблаге, ки барои таъмини мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ пешбинӣ шудааст, касбу ихтисос омӯзанд, ихтисоси худро тағйир ва такмил диханд;

3) аз кафолатҳо ва ҳифзи иҷтимоии пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода намоянд.

Кормандони мақомоти гумрук инчунин дорои дигар ҳуқуқҳое мебошанд, ки қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намудааст.

2. Ҳуқуқу вазифаҳои хизматии кормандони мақомоти гумрук вобаста ба вазифаи ишғолнамудаи онҳо бо дастуруламали вазифавӣ муайян карда мешаванд. Тартиби таҳия ва тасдиқи дастураламали вазифавиро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои гумрук муқаррар менамояд.

3. Иҷрои амалҳои зерин аз тарафи кормандони мақомоти гумрук ҳамчун иҷрои вазифаҳои хизмати доноста мешавад:

1) иштирок дар ҷамъомаду машқҳои ҳарбӣ, мусобиқаҳо ва дигар ҷорабиниҳои хизматие, ки тибқи нақшай тасдиқнамудаи роҳбари мақомоти гумрук гузаронида мешаванд;

2) амалҳо оид ба ҳимояи ҳаёт, саломатӣ, эътибори шаҳрвандон, ҳамчунин оид ба амнияти худ вобаста ба иҷрои вазифаҳои хизматӣ;

3) гаравгон гаштан дар рафти иҷрои вазифаҳои хизматӣ;

4) рафтгуомад ба ҷои кор ва сафари хизматӣ.

Моддаи 490. Ҳавасмандгардонии кормандони мақомоти гумрук

1. Кормандони мақомоти гумрук барои иҷрои соғдилонаи ӯҳдадориҳои хизматӣ, натиҷаҳои баланди хизматӣ, ташабbusкорӣ, ҳимояи моликияти

давлатӣ, ҷамъиятӣ ва хусусӣ, кори тӯлонии бенуқсон, инчунин барои шучоату фидокорӣ ҳангоми ичрои вазифаи хизматӣ ҳавасманд гардонида мешаванд.

Кормандони мақомоти гумрук метавонанд бо таври зайл ҳавасманд карда шаванд:

- 1) эълони раҳматнома;
- 2) бекор кардани ҷазои интизомии қаблан додашуда;
- 3) додани мукофоти пулӣ;
- 4) мукофотони бо тӯхфаи пурқиммат;
- 5) сарфарозгардони бо ифтихорнома;
- 6) сарфарозгардони бо нишони сарисинағии "Корманди ифтихории гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон", "Аълоҷии ҳадамоти гумрук" ва медалҳои ҳадамоти гумрук (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 874*);
- 7) дигар намуди ҳавасмандгардонӣ, ки санадҳои месъёри ҳукуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудаанд.

Кормандони мақомоти гумruk бо тартиби муайяннамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ ҳавасманд гардонида мешавад.

2. Кормандони мақомоти гумruk метавонанд, барои хизматҳои маҳсуси ҳимояи амнияти иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин корнамоиҳои дигари хизматӣ ба мукофотҳои давлатӣ пешбарӣ гарданд.

Моддаи 491. Ҷазоҳои интизоми барои кормандони мақомоти гумruk

1. Барои риоя накардани интизоми хизматӣ ба кормандони мақомоти гумruk метавонанд намудҳои зерини ҷазои интизомӣ дода шаванд:

- 1) сарзаниш (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*);
- 2) танбех;
- 3) гузарондан ба вазифаи поёнтар ба мӯҳлати то шаш моҳ (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*);
- 4) як зина паст кардани рутбаи маҳсус;
- 5) озод кардан аз мақомоти гумruk (*Қонуни ҶТ аз 03.07.2012 № 845*).

2. Ҷазои интизоми гирифтани корманде, ки кирдори ношоям содир кардааст, ўро аз ҷавобгарии моддӣ озод намесозад.

3. Ҷазои интизоми бояд муносиби гуноҳ ва кирдори содиршуда бошад. Ҳангоми муайян намудани ҷазо хусусияти кирдор, вазъияте, ки он содир шудааст, рафтори қаблии гунахгор, муносибати вай бо кору хизмат, собиқаи корӣ, тахассус ба инобат гирифта мешаванд.

Барои як кирдор таъин намудани якчанд ҷазои интизомӣ манъ аст.

4. Тартиби додани ҷазои интизоми ба кормандони мақомоти гумruk тибқи Оинномаи тасдиқнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ мегардад.

Моддаи 492. Тартиби ба вазифа таъин намудани шахсони мансабдори мақомоти гумрук, ҷойивазкунӣ (ротатсия) ва ба кори дигар гузаронидани онҳо (Қонуни ҶТаз 15.03.2016 № 1298)

1. Роҳбарони раёсатҳои минтақавии гумрукӣ бо розигии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва роҳбарони воҳидҳои соҳторӣ ва муовинони онҳо, сардорони шӯъбаҳо, сарнозирон, нозирони калон ва нозирони воҳидҳои соҳтории мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ, сардорони шӯъбаҳо, гурӯҳҳо, гумрукҳо, дидбонгоҳҳои гумрукӣ ва муовинони онҳо, инчунин сарнозирон, нозирони калон, нозирон ва нозирони хурди раёсатҳои минтақавии гумрукӣ, гумрукҳо ва дидбонгоҳҳои гумрукӣ дар асоси қарордод бо фармоиши роҳбари мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ ба вазифа таъин карда мешаванд.

2. Бо шахсони мансабдори мақомоти гумрукии дар қисми 1 ҳамин модда зикршуда ба мӯҳлати то сол шартномаи (қарордоди) меҳнатӣ ба имзо расонда мешавад. Барои шахсони мансабдори мақомоти гумрук, ки бори аввал ба ин вазифа таъин мешаванд, мӯҳлати санчиш то 6 моҳ муқаррар карда мешавад.

3. Кормандони мақомоти гумрук, ки мавриди санчишҳои хизматӣ қарор гирифтаанд, метавонанд муваққатан, аммо на зиёда аз ду моҳ аз ичрои вазифаҳои мансабиашон бо нигаҳдории музди миёнаи меҳнат барканор карда шаванд. Қарори муваққатан аз вазифа барканор кардани кормандони дар қисми 1 ҳамин модда зикршударо роҳбари мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ қабул менамояд.

4. Ҷойивазкуни (ротатсия) шахсони мансабдори мақомоти гумрук, тартиби дар ихтиёри кадрҳо нигоҳ доштани онҳо бо тартиби муайяннамудаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ амалий карда мешаванд.

5. Барои муайян намудани мувофиқати кормандони мақомоти гумрук ба вазифаҳои ишғолнамудаашон ҳар сол аттестатсияи кормандони мақомоти гумрук гузаронида мешавад. Тартиби гузаронидани аттестатсияи кормандони мақомоти гумрук бо Низомнома дар бораи тартиб ва шартҳои гузаронидани аттестатсияи кормандони мақомоти гумрук, ки аз тарафи роҳбари мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ тасдиқ мегардад, муайян карда мешавад.

6. Кормандони мақомоти гумрук баъди ба мансабҳои мақомоти ҳокимияти давлатӣ интихоб ё таъин шуданаашон дар ихтиёри кадрҳои мақомоти гумрук нигоҳ дошта мешаванд (*Қонуни ҶТаз 15.03.2016 № 1298*).

Моддаи 493. Тартиботи дохилии фаъолияти мақомоти гумрук

1. Қоидаҳои тартиботи дохилий дар мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ ва идораҳои минтақавии он аз тарафи роҳбарони ин мақомот тасдиқ карда мешавад.

2. Давомнокии вақти хизмати ҳафтаинай кормандони мақомоти гумрук набояд аз давомнокии ҳафтаинай вақти кории муайяннамудаи қонунгузории меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон зиёд бошад.

Кормандони мақомоти гумruk барои ичрои вазифаҳои таъхирнапазир ё гайричашмдошти хизматӣ метавонанд барои ичрои вазифаҳои худ илова аз меъёри вақти хизматии муайяншуда, ҳамчунин шабонгоҳ рӯзҳои ид ва истироҳат бо тартиби пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷалб карда шаванд.

Барои кормандони мақомоти гумruk, ки вазифаҳои худро дар шароити зааровар ичро менамоянд, вақти кории кӯтоҳи хизматӣ муқаррар карда мешавад.

Моддаи 494. Хусусиятҳои ба рухсатии меҳнати баромадани кормандони мақомоти гумruk

1. Ба кормандони мақомоти гумruk мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон рухсатии меҳнатӣ дода мешавад.

Ҳангоми рухсатии меҳнатӣ ба кормандони мақомоти гумruk дар қalamрави Ҷумҳурии Тоҷикистон роҳкиро пардохта мешавад.

2. Ба кормандони мақомоти гумruk рухсатии меҳнатии пардохтшавандай ҳарсолаи давомнокиаш 30 рӯзи тақвимӣ аммо ба шахсоне, ки дар маҳалҳои баландкӯҳ ва маҳалҳои шароити иқлимашон вазнин кор мекунанд, рухсатии давомнокиаш 45 рӯзи тақвимӣ дода мешавад. Номгӯи ин ноҳияву маҳалҳоро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд (*Қонуни ҶТ 28.12.2012 № 906*).

Сарҳати дуюми қисми 2 моддаи 494 хориҷ карда шуд (*Қонун аз 3 марта соли 2006 № 169*).

3. Ба кормандони мақомоти гумruk ҳар сол чунин рухсатии пардохтшавандай иловагӣ дода мешавад (*Қонуни ҶТ 28.12.2012 № 906*):

1) баъди 10 соли собиқаи хизматӣ - 5 рӯзи тақвимӣ (*Қонуни ҶТ 28.12.2012 № 906*);

2) баъди 15 соли собиқаи хизматӣ - 10 рӯзи тақвимӣ (*Қонуни ҶТ 28.12.2012 № 906*);

3) баъди 20 соли собиқаи хизматӣ - 15 рӯзи тақвимӣ (*Қонуни ҶТ 28.12.2012 № 906*).

4. Ба кормандони мақомоти гумruk мумкин аст ба сабабҳои асоснок рухсатии бемузди давомнокиаш то ду моҳ дода шавад. Чунин рухсати ба ҳисоби рухсатии навбатии ҳарсола дохил карда намешавад.

Моддаи 495. Музди меҳнати кормандони мақомоти гумruk

1. Музди меҳнати кормандони мақомоти гумruk аз пардохтҳои зерин иборат аст:

1) маопши вазифавӣ;

- 2) маош барои рутбаи махсус;
- 3) иловапулӣ барои собиқаи хизмат (*Қонун аз 3 марта соли 2006 № 169*);
бандҳои чорум ва панҷуми қисми 1 хориҷ карда шуд (*Қонун аз 3 марта соли 2006 № 169*).

2. Маоши вазифавӣ, маош барои рутбаи махсус, андоза ва тартиби додани иловапулӣ барои собиқаи хизмати кормандони мақомоти гумрукро Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад (*Қонун аз 3 марта соли 2006 № 169*).

3. Ба корманди мақомоти гумрук ба ивази озуқавори ҷубронпулӣ пардохта мешавад, ки ҳачми он бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон" барои ҳар сол муқаррар карда мешавад.

Моддаи 496. Ҳифзи ҳуқуқӣ ва иҷтимоии кормандони мақомоти гумрук

1. Шаҳсони мансабдори мақомоти гумрук ҳангоми ичрои вазифаи хизматӣ ба нишон додани шаҳодатномаи хизмати ҳуқуқ доранд, ки дар ҳудуди маҳалли хизмат аз тамоми намудҳои нақлиёт (ғайр аз нақлиёти шаҳси ва такси) ройгон истифода баранд.

2. Шаҳсони мансабдори мақомоти гумruk баъди ба нафақа баромаданашон аз ҳуқуқу имтиёзҳое истифода мекунанд, ки ҳамин Кодекс пешбинӣ кардааст, аз ҷумла таъминоти тиббӣ дар муассисаҳои табобатие, ки он ҷо ба қайд гирифта шудаанд.

3. Шаҳсони мансабдори мақомоти гумruk аз ҳисоби маблаги буҷети ҷумҳурияйӣ ба маблаги баробар ба ҳачми 8 - қаратай музди миёнаи якмоҳаашон ҳатман сугуртаи шаҳсии давлатӣ карда мешаванд (*Қонуни ҔТ аз 01.08.2012 № 881*).

Мақомоти сугуртаи давлатӣ маблаги сугуртаро дар мавридҳои зайл медиҳанд:

1) ҳалокати (вафоти) шаҳсони мансабдори мақомоти гумruk дар давраи кор ё баъди ҷавоб шудан, агар он дар натиҷаи расонидани ҷароҳати ҷисмонӣ ё зарари дигаре ба саломатӣ, ки ба ичрои вазифаҳои хизматиашон вобаста аст, ба амал омада бошад - ба ворисонашон ба андозаи баробар ба ҳачми 8 - қаратай музди миёнаи якмоҳаи шаҳсони мансабдори мақомоти гумruk (*Қонуни ҔТ аз 01.08.2012 № 881*);

2) ба шаҳсони мансабдори мақомоти гумruk ба иртиботи ичрои фаъолияти хизмати расонидани ҷароҳати ҷисмонӣ ё зарари дигаре ба саломатиашон, ки минбаъд ба фаъолияти қасбӣ машғул шудани онҳоро ғайриимкон мегардонад, ба андозаи баробар ба ҳачми 6 - қаратай музди миёнаи якмоҳаашон (*Қонуни ҔТ аз 01.08.2012 № 881*);

3) ба шаҳсони мансабдори мақомоти гумruk ба иртиботи ичрои фаъолияти хизматӣ расонидани ҷароҳати ҷисмонӣ ё зарари дигаре ба саломатиашон, ки дар натиҷаи он қобилияти кориашон ба таври пойдор гум нашуда, ба қобилияти минбаъд машғул шудан ба фаъолияти қасбӣ асар накардааст, ба андозаи баробар ба ҳачми 5 - қаратай музди миёнаи якмоҳаашон (*Қонуни ҔТ аз 01.08.2012 № 881*).

Агар ба шахсони мансабдори мақомоти гумрук ба иртиботи фаъолияти хизматиашон ҷароҳати ҷисмонӣ ё ба саломатиашон зарари дигаре расонида шавад, ки минбаъд бо фаъолияти касбӣ машғул шудани онҳоро гайриимкон мегардонад, барояшон ҳар моҳ дар шакли фарқи байни музди миёнаи якмоҳа ва нафақаи ба ҳамин муносибат таъиншуда, бидуни ба ҳисоб гирифтани маблағи пардоҳт, ки аз ҳисоби сугуртаи ҳатмии шахсии давлати гирифта шудааст, ҷубронпӯлӣ дода мешавад.

Агар шахсони мансабдори мақомоти гумрук вобаста ба фаъолияти хизматиашон ҳалок шаванд (вафот кунад), ҳамчунин шахсони мансабдори мақомоти гумрукӣ аз хизмат ҷавобшуда, дар натиҷаи вобаста ба фаъолияти хизматӣ ба онҳо ҷароҳати ҷисмонӣ ё ба саломатиашон зарари дигар расонидан вафот кунанд, ба аъзои гайри қобили меҳнатӣ оилаи онҳо, ки нонхӯри онҳо мебошанд, дар шакли фарқи байни ҳиссаи барояшон баробаршаванди қисми музди меҳнати ҳалокшуда (вафоткарда) ва нафақаи бинобар гум кардани саробон барояшон таъиншуда, бидуни ба ҳисоб гирифтани маблағи пардоҳт, ки аз ҳисоби сугуртаи ҳатмии шахсии давлатӣ гирифта шудааст, ҳар моҳ ҷубронпӯлӣ дода мешавад. Барои муайян кардани қисми мазкури маблағ музди миёнаи меҳнати шахси мансабдори ҳалокшуда (вафоткарда) ба шумораи аъзои оилаи нонхӯраш, аз ҷумла аъзои қобили меҳнат тақсим карда мешавад.

Зараре, ки ба тариқи несту нобуд кардан ва ҳароб кардан ба амволи шахсони мансабдори мақомоти гумрук ё ин ки ба амволи аъзои оилаи онҳо вобаста ба иҷрои вазифаҳои хизматиашон расонида шудааст, дар ҳачми пуррааш, аз ҷумла фоидайи аз дастрафта аз рӯи тартиби муқарраркардаи қонунгузори ҷуброн мегардад.

Асос барои надодани сугуртапулиҳо ва ҷубронпулиҳо дар ҳамин модда пешбинишуда фақат ҳукмнома ё қарори суд нисбати шахсе шуда метавонад, ки ба ҳалокшавии (вафот кардани) шахсони мансабдори мақомоти гумрук ба онҳо расонидани ҷароҳати ҷисмонӣ ё нобуд кардану ҳароб кардани амволи ба онҳо тааллукдӯшта айбор дониста шудааст ва мувофиқи қарори даҳлдор муқаррар шудааст, ки ин ҳодиса ба иҷрои вазифаи хизматиашон вобастагӣ надорад.

Моддаи 497. Таъминоти моддию майшии кормандони мақомоти гумрук ва аъзои оилаи онҳо

1. Ба шахсоне, ки дар мақомоти гумрук ба вазифа таъин шудаанд, аз ҷониби мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимиёти давлатӣ дар навбати аввал, вале дар давоми як соли баъди муроҷиат манзили истиқоматии хизматӣ дода мешавад.

Мақомоти гумрук метавонад фонди манзили идоравӣ дошта бошад, ки тартиби ташкил ва истифодабарии он аз тарафи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ муайян карда мешавад (*Қонуни ҶТаз 15.03.2016 № 1298*).

Дар сурати фавти шахси мансабдори мақомоти гумрук ҳангоми иҷрои вазифаҳои хизматӣ ба аъзои оилаи марҳум ҳуқуқи гирифтани манзил боқӣ мемонад.

2. Кормандони мақомоти гумрук ва аъзои оилаи онҳо барои хизмати ройгони тиббӣ дар муассисаҳои тандурустии системаи мақомоти гумрук ҳуқуқ доранд. Ҳангоми дар ҷойи кор ва ё дар ҷойи истиқомати корманди мақомоти гумрук набудани муассисаҳои тандурустии системаи мақомоти гумрук, шӯъбаҳои даҳлдор дар онҳо ё таҷхизоти маҳсуси тиббӣ, инчунин дар ҳолатҳои таъхирназир ба кормандони мақомоти гумрук ва аъзои оилаи онҳо дар муассисаҳои давлатӣ ё идоравии системаи тандурустӣ ёрии тиббӣ расонида мешавад.

3. Кормандони мақомоти гумрук ва аъзои оилаи онҳо ҳангоми гузаронидан ба маҳали дигари хизмат мувофиқи тартиби муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷуброни ҳароҷоти роҳқиро ва интиқоли моли шахси тавассути нақлиёти роҳи оҳан, ҳавоӣ ва автомобилий аз ҳисоби маблағҳои мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои гумrukӣ ҳуқуқ доранд.

Моддаи 498. Тайёр намудани кадрҳои мақомоти гумрук

1. Тарбияи мутахассисон, бозомӯзонӣ (тағири таҳассус) ва баланд бардоштани ихтисоси кормандони мақомоти гумрук дар муассисаҳои таълимии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин дар муассисаҳои таълимии давлатҳои ҳориҷӣ дар асоси санадҳои даҳлдори ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба роҳ монда мешавад.

2. Тартиб ва шартҳои тайёр намудан, бозомӯзонӣ (тағири таҳассус) ва баланд бардоштани ихтисоси кормандони мақомоти гумрук аз тарафи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ бо мувофиқаи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои таълимӣ муайян карда мешавад.

3. Ба ҳатмқунандаи муассисаҳои таълимӣ, ки аз ҳисоби мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ барои таҳсил фиристода шуданд, баъди ҳатми муассисаҳои таълимии мазкур дар мақомоти гумрук мувофиқи ихтисос ва қасбӣ гирифтааш вазифаҳо кафолат дода мешавад.

4. Ба донишҷӯёни муассисаҳои таълимии олии ҳориҷӣ, ки дар доираи барномаи тасдиқнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои таҳсил фиристода шудаанд, стипендияи ҳармоҳа, соле як маротиба кирои рафтумад ба маҳали зисти доимӣ ва таҳсил пардохта шуда, инчунин онҳо бо либоси расмӣ таъмин карда мешаванд.

Моддаи 499. Либоси расмии кормандони мақомоти гумрук

1. Барои кормандони мақомоти гумрук пӯшида гаштани либоси расмӣ пешбинӣ карда мешавад. Шакли либоси мазкур, нишонаҳои фарққунада ва меъёри таъмини ашёи кормандони мақомоти гумrukро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд. Тартиб, мӯҳлат ва қоидаҳои пӯшиданни либоси расмиро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ муайян менамояд.

2. Либоси расмӣ ба кормандони мақомоти гумрук аз ҳисоби бучети давлат дода мешавад.

3. Дар ҳолатҳои бо либоси расмӣ таъмин накардани кормандони мақомоти гумрук ба онҳо ба андозаи арзиши либоси расмӣ, бо назардошти месъёри таъмини амвол мувофиқи қонунгузории меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷубронпулӣ дода мешавад.

Моддаи 500. Таъмини нафақаи кормандони мақомоти гумрук

Таъминоти нафақаи кормандони мақомоти гумрук ва аъзои оилаи онҳо тибқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи таъмини нафақаи хизматчиёни ҳарбӣ" амалӣ карда мешавад.

Моддаи 500(1). Маҳдудиятҳо вобаста ба синну сол, ки барои хизмат дар мақомоти гумruk муқаррар шудаанд

(Қонуни ҔТ 28.12.2012 № 906)

1. Кормандони мақомоти гумрук то расидан ба синни зайл ба адои хизмат дар ин мақомот ҳуқуқ доранд:

1) сержантҳои хурди хадамоти гумрук, сержантҳои хадамоти гумрук, сержантҳои калони хадамоти гумрук, старшинаи хадамоти гумрук, лейтенанти хурди хадамоти гумрук, лейтенанти хадамоти гумрук, лейтенанти калони хадамоти гумрук, капитани хадамоти гумрук - 50 солагӣ;

2) майори хадамоти гумрук, подполковники хадамоти гумрук, полковники хадамоти гумрук - 55 солагӣ;

3) генерал-майори хадамоти гумрук, генерал-лейтенанти хадамоти гумрук - 60 солагӣ.

2. Кормандони мақомоти гумрук - занҳо бо ҳоҳиши худ метавонанд панҷ сол пештар аз мӯҳлати дар қисми 1 ҳамин модда пешбинишуда ба нафақа бароянд.

3. Мӯҳлати адои хизмат дар мақомоти гумрук барои кормандони мақомоти гумрук, ки ба синни ниҳоии муқаррарнамудаи қисми 1 ҳамин модда расидаанд, аз ҷониби роҳбари мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ дар асоси хулосаи комиссияи тиббии ҳарбӣ метавонад то ду сол тамдид карда шавад, ба истиснои кормандоне, ки аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба мансаб таъин ва аз мансаб озод карда мешаванд. Дар ин сурат бо корманд шартномаи (қарордоди) мӯҳлатноки меҳнатӣ баста мешавад(*Қонуни ҔТ 28.12.2012 № 906*).

Моддаи 500(2). Кӯмакпулии яквакта ба кормандони аз хизмат ҷавобшудаи мақомоти гумruk

(Қонуни ҔТ 28.12.2012 № 906)

Ба кормандони мақомоти гумruk ҳангоми ҷавоб шудан аз хизмат ва баромадан ба нафақа кӯмакпулии яквакта барои собиқаи хизматӣ пардохта мешавад:

- то 5 сол - ба андозаи 1 маоши таъминоти пулӣ;
- аз 5 то 10 сол - ба андозаи 2 маоши таъминоти пулӣ;

- аз 10 то 20 сол - ба андозаи 3 маоши таъминоти пулӣ;
- зиёда аз 20 сол ба андозаи 4 маоши таъминоти пулӣ (*Қонуни ҶТ 28.12.2012 № 906*).

Моддаи 501. Барқароркуни кормандони мақомоти гумрук ба хизмат дар мақомоти гумрук

1. Ба кормандони мақомоти гумрук, ки ба хизмат барқарор шудаанд, вакти аз рӯзи озодшавии онҳо то рӯзи барқароршавӣ ба хизмат дар мақомоти гумрук ба собиқаи хизмати дарозмуддат барои додани рутбаи маҳсуси навбатӣ, додани ёрдампулӣ барои хизмати дарозмуддат дохил карда мешавад.

2. Ба кормандони мақомоти гумрук, ки ба хизмат дар мақомоти гумрук барқарор карда шудаанд, музди миёнаи меҳнаташон тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохта мешавад.

3. Роҳбари мақоми гумруке, ки дар бораи озод кардан аз кор дар мақомоти гумрук ё ба кори дигар гузаронидани корманди мақомоти гумрук бо вайрон кардани талаботи ҳамин Кодекс қарор қабул намудааст ё ичрои қарори ба хизмати мақомоти гумрук барқароркуни корманди мазкурро боздоштааст, мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгар мебошад.

БОБИ 61. СИСТЕМАҲОИ ИТТИЛООТӢ ВА ТЕХНОЛОГИЯҲОИ ИТТИЛООТӢ ДАР ФАҶОЛИЯТИ ГУМРУКӢ

Моддаи 502. Системаҳои иттилоотӣ, технологияҳои иттилоотӣ ва воситаҳои таъмини онҳо, ки дар мақомоти гумрук истифода мешаванд

1. Таҳия, эҷод ва истифодаи системаҳои иттилоотӣ ва технологияҳои иттилоотӣ, ҳамчунин ба усулҳои мубодилаи электронии иттилоот асосёфта ва воситаҳои таъмини онҳоро мақомоти гумрук мувофиқи ҳамин Кодекс ва санадҳои дигари меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамоянд.

2. Ҷори намудани системаҳои иттилоотӣ ва технологияҳои иттилоотм бо истифодаи воситаҳои техникаи ҳисоббарор ва алоқа мувофиқи стандартҳои дар Ҷумҳурии Тоҷикистон амалкунаандай байналмилали сурат мегирад (*Қонуни ҟТ аз 03.07.2012 № 845*).

3. Системаҳои иттилоотӣ, технологияҳои иттилоотӣ ва воситаҳои таъмини онҳо, ки аз тарафи мақомоти гумruk таҳия, эҷод ва ё ҳаридаш шудаанд, моликияти давлатӣ ба ҳисоб мераванд. Ҳуқуқи соҳибмулкиро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаҷолияти гумrukӣ мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом медиҳад.

4. Истифодаи системаҳои иттилоотӣ, технологияҳои иттилоотӣ ва воситаҳои таъмини онҳоро, ки моликияти давлатӣ намебошанд, мақомоти гумruk дар асоси шартномаҳо амалӣ менамояд.

5. Шарт ва тартиби истифодаи системаҳои иттилоотм, технологияҳои иттилоотӣ ва воситаҳои таъмини онҳо барои мақсадҳои гумrukӣ аз тарафи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаҷолияти гумrukӣ муқаррар карда мешавад.

Моддаи 503. Сертификатонии системаҳои иттилоотӣ, технологияҳои иттилоотӣ, воситаҳои таъмин ва ҳифзи онҳо

Системаҳои иттилоотӣ, технологияҳои иттилоотӣ, воситаҳои таъмини онҳо, ҳамчунин воситаҳои барномавию техникии ҳифзи иттилоот, ки дар фаъолияти гумrukӣ истифода мешаванд, бояд тибқи ҳолат ва тартиби пешбининамудай санадҳои меъёрии ҳукуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон сертификатсия шаванд.

Моддаи 504. Захираҳои иттилоотии мақомоти гумрук

1. Захираҳои иттилоотии мақомоти гумрукро ҳуччатҳо ва маълумоте, ки шаҳс ҳангоми мутобики ҳамин Кодекс гузаронидани амалиёти гумrukӣ пешниҳод менамояд, инчунин ҳуччатҳо ва маълумоти дигари мувофиқи ҳамин Кодекс ва дигар санадҳои меъёрии ҳукуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ихтиёри мақомоти гумрук қарордошта ташкил медиҳанд.

2. Захираҳои иттилоотии мақомоти гумрук моликияти давлатӣ мебошанд. Ҳукуқи соҳибмулӯро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамояд.

3. Тартиби ташаккул ва истифодаи захираҳои иттилоотии мақомоти гумрук, талабот оид ба ҳуччатгузории иттилоот аз тарафи мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ мувофиқи санадҳои меъёрии ҳукуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

4. Ҳуччатҳое, ки пешниҳод ё тартиби пешниҳоди онҳоро ҳамин Кодекс пешбинӣ намудааст, аз ҷумла декларатсияи гумrukӣ, метавонад тавассути усулҳои электронии мубодилаи иттилоот ҳангоми риояи талабот оид ба ҳуччатгузории иттилоот, ки мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ муқаррар намудааст, инчунин талаботи дигари муқаррарнамудай санадҳои меъёрии ҳукуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда шаванд.

5. Тартиби аз тарафи шаҳсон гирифтани иттилоотӣ аз захираҳои иттилоотӣ мавҷуда, ки дар ихтиёри мақомоти гумрук мебошанд, аз ҷониби мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ мувофиқи ҳамин Кодекс ва дигар санадҳои меъёрии ҳукуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

Моддаи 505. Системаҳои иттилоотӣ, технологияҳои иттилоотӣ ва воситаҳои таъмини онҳо, ки иштирокчиёни фаъолияти иқтисодии хориҷӣ истифода менамоянд

1. Мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ талаботеро муқаррар менамояд, ки системаҳои иттилоотӣ, технологияҳои иттилоотӣ ва воситаҳои таъмини онҳо бояд ба ин талабот ҷавобгӯ бошанд ва аз ҷониби инҳо истифода гарданд:

1) аз тарафи шаҳс ҳангоми истифодаи расмиёти маҳсуси соддагардонидашуда (моддаи 68);

2) аз тарафи соҳибони анборҳои нигаҳдории муваққатӣ, соҳибони анборҳои гумrukӣ, брокерҳои гумrukӣ ва шаҳсони дигар бо ҳоҳиши онҳо, барои пешниҳоди ҳуччатҳо ва маълумоти пешбининамудай ҳамин Кодекс.

2. Истифодаи объектҳои мазкур барои мақсади гумруқӣ танҳо баъди санчиши мувофиқати онҳо ба талаботи муқарраршуда иҷозат дода мешавад. Санчишро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ анҷом медиҳад.

Моддаи 506. Ҳифзи иттилоот ва ҳуқуқҳои субъектҳои дар ҷараёни иттилоотӣ ва иттилоотони иштироккунанда

1. Таҳия, эҷод ва истифодаи воситаҳои маҳсуси барномавии техникии ҳифзи иттилоот, ки бо воситаҳои таъмини системаҳои иттилоотӣ ва технологияҳои иттилоотӣ мувофиқат мекунанд, аз тарафи мақомоти гумрук бо мақсадҳои ҳифзи иттилоот ва ҳуқуқҳои субъектҳои дар ҷараёни иттилоотӣ ва иттилоот иштироккунанда мувофиқи ҳамин Кодекс ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад.

2. Дараҷаи ҳифзи иттилоотӣ ба воситаи ҳифзи иттилоот таъминшаванда бояд ба категорияи иттилоот мувофиқат намояд. Мувофиқати дараҷаи ҳифзи иттилоот бо категорияи муайяни иттилоотӣ аз ҷониби мақомоти гумрук, ки захираи иттилоотиро дар ихтиёр доранд, таъмин карда мешавад.

3. Назорати риояи талаботи ҳифзи иттилоот ва истифодаи воситаҳои ҳифзи иттилоотро мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумруқӣ ва мақомоти дигари давлатӣ мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамоянд.

БОБИ 62. ТАҲВИЛИ НАЗОРАТШАВАНДАИ МОЛИ АЗ САРҲАДИ ГУМРУКӢ ИНТИҚОЛШАВАНДА

Моддаи 507. Ҳусусиятҳои таҳвили назоратшавандай моле, ки аз сарҳади гумrukӣ интиқол дода мешавад

1. Таҳвили назоратшавандай моли аз сарҳади гумrukӣ интиқолшаванда чорабинии оперативӣ-чустучӯис мебошад, ки ҳангоми он бо огоҳонӣ ва таҳти назорати мақомоти амаликунандаи фаъолияти оперативӣ-чустучӯии воридоти мол ба қаламрави гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон, содирот аз ин қаламрав ё ҳамлу нақли моли воридшуда дар ин қаламрав иҷозат дода мешавад (*Конуни ҶТ аз 25.03.2011 № 693*).

Ҳангоми интиқоли мол аз сарҳади гумrukӣ таҳвили назоратшаванда бо мақсади огоҳ намудан, ошкор кардан, пешгирий намудан ва қушодани ҷиноятҳои вобаста ба муомилоти гайриқонуни мол истифода бурда мешавад.

Мақомоти дигари амаликунандаи фаъолияти оперативӣ-чустучӯй таҳвили назоратшавандай молро бо мувофиқаи мақомоти гумruk мегузаронанд. Тартиби чунин мувофиқанамои тибқи созишномаи байни мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумrukӣ ва мақомоти даҳлдори давлатии анҷомдиҳандай амалиёти оперативию чустучӯи муайян карда мешавад (*Конуни ҶТ аз 25.03.2011 № 693*).

2. Ҳангоми қабули қарор оид ба анҷомдиҳии таҳвили назоратшавандай моли аз қаламравии гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон содиршаванда дар асоси

санадҳои хуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ё шартнома бо мақомоти салоҳиятдори давлати ҳориҷӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон парвандай чиноятӣ оғоз карда намешавад ва роҳбари мақомоти анҷомдиҳандай таҳвили назоратшаванда прокурорро мувофиқӣ қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон аз қарори қабулгардида фавран хабардор месозад.

Моддаи 508. Ситонидан ва ё иваз намудани моли аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон интиқолшаванда ҳангоми анҷомдиҳии таҳвили назоратшаванда

Ҳангоми таҳвили назоратшавандаи моли аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон интиқолшаванда, ки фурӯши озоди онҳо манъ аст ё муомилоти онҳо бо иҷозати маҳсус мутобики қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон рухсат дода шудааст, ин мол метавонад тибқи тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пурра ва ё қисман ситонида ё иваз карда шавад. Моле, ки ба саломатии одамон, муҳити табиии зист хатарнок ё барои тайёр кардани яроқи қатли ом ҳамчун замина истифода шуда метавонад, бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон иваз карда мешавад.